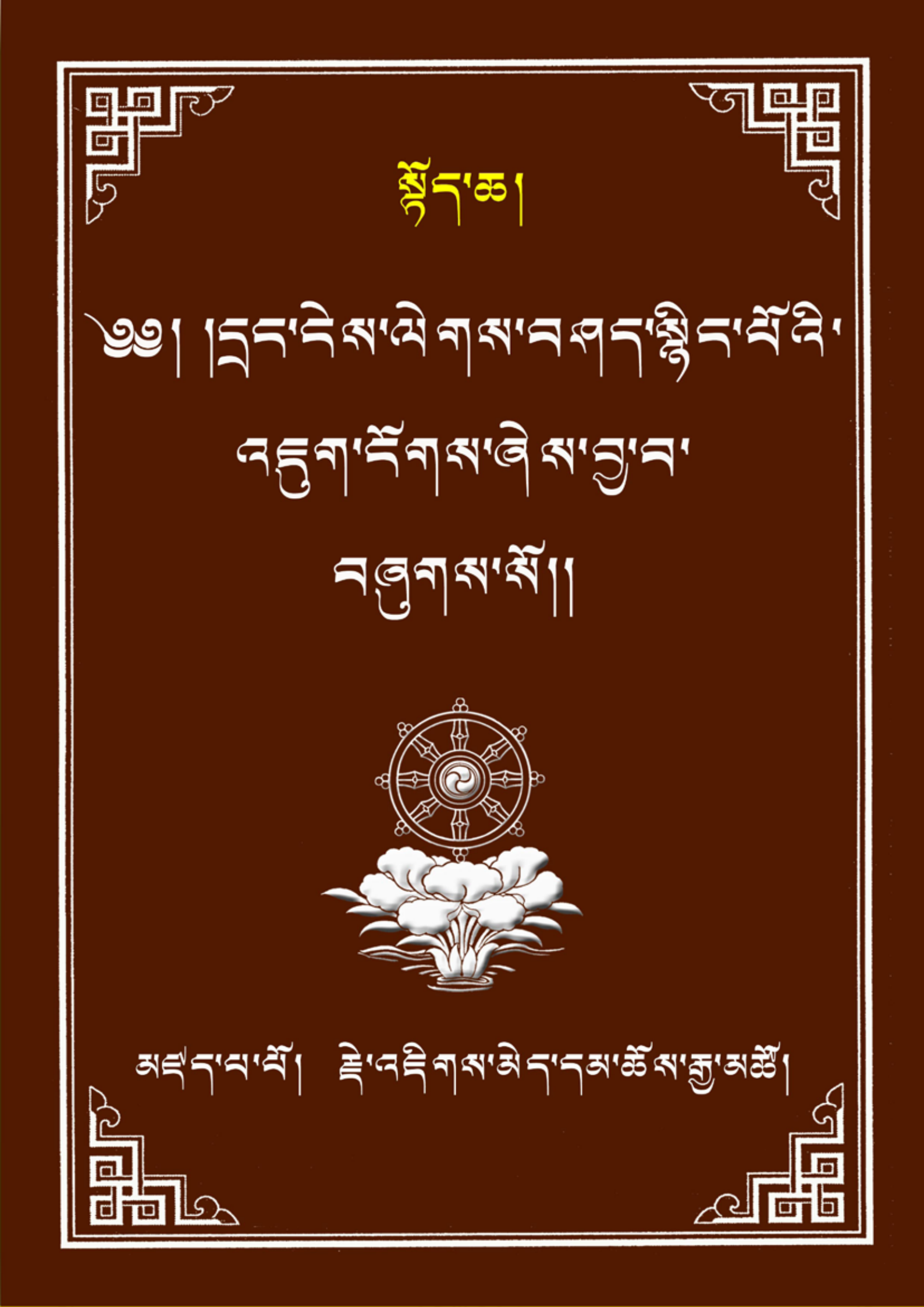

ཀཾདཱ་ཚ།

༦༦། ཁྲད་དེས་ལེགས་བཤད་སྐྱེད་པོའི་
འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

མཛད་པ་པོ། རྗེ་འབྲི་གས་མེད་དབང་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

2

དཀར་ཆགམཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།............................ 1 དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ།.. 6 སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པ།........ 12 མཆོད་པར་བརྗོད་པ།... 12 དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།............................. 13 བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།... 15 བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་
པོ་གཉིས་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།.......................... 26 རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།.. 49 སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།... 52
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ།............. 58

གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།.......... 58

3

དཀར་ཆགཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ།... 58 ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།................ 98
ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་
རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དང་སྦྱར་བ།........... 109
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ།................. 144 མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།...................... 144
མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།.......................... 144 མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།.. 145
མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།................................ 174
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།............................ 246
མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང་ལན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ།.. 306
མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།..... 391

4

དཀར་ཆགསློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ།.. 391
དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ།... 406
མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།............................... 406 བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།... 406 སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ།... 406 སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ།.......... 424 བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།... 445 ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ།.............. 445 ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།..................................... 448
བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ།.... 543 མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།................................... 543 སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།........................... 605 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།................................. 605 དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།.............................. 606

5

དཀར་ཆགསེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ།....................................... 608 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།..................... 655 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས།............................... 655 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།.................. 748

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ།................... 779 རང་ལུགས་གཞག་པ།.. 779

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།....................... 780

འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།...... 786 འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།....................................... 788 གཞན་ལུགས་དགག་པ།.. 794 གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་པ།... 794 གཞན་གྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།....................... 796

སྔོན་གླེང་།

6

ᨊ གོང་ས་ᨊ ᨪ᪠᫥་᪱ᨵᨕ᪄་ᩂ᫞་᪠᫕ᨑ་᩶᪠ᩏ་པོ་᪱ᩚᨕᨵ་ᨵᨑ་ᩴᨵ᫥་ᩞᨓ་ ᪠᨞ᨑ᪄་᫕ᨕᨵཕྲན་གྱི᫥་ᨵᫍᨕ᪄་ᨪᨓས་བློ་གསར་དོན་གཉེར་ཅན་᪇᪱᫥་᫞ᨎ ཀུ་
ཤུ་རྟགས་ཅན་གྱི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་དང་iPad ᨾᨕᨵ་ᨠ᩶་᫥ᨕᨵ᫥་᪠ᩃ᩶་᪄᫥་᩶᪍ᨓ་᩶ᨓ᪠་᫕᩶ᨑ་᪠ᫍᨑ᪄་᪠ᨕ᩶་᫗ᨑᨵ་᫞᪱་᪄᫥་གཟིགས་བདེ་ᨮᨕ་᪄᫕ᨑ་ཆེད་དུ་᪠᫐ᨕ᫥་
᪍་ཡིན། སླད་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་དཔེ་དེབ་ᩏᨕ་བཤུས་ལག་ཏུ་འབྱོར་ཚེ་དེབ་
གྲངས་མང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འོང་སྲིད་ན་དེར་སྨན་པའི་ལམ་སྟོན་
བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྩོལ་ཡོང་བ᫙་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་᩶ᩏ། ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་སོགས་ལ་རང་ནུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་རྩོལ་གྱིས་ཁུལ་

བྱས་ཀྱང་ཆུད་ཚད་ཞན་སྟབས་ནོར་འཁྲུལ་གང་ཤོར་རྣམས་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་᪠ᩖ᫥།

སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་དམར་᫕ᩜ᪱་᩶᪣ᩏ᫥་᪠᫥ᨕ᩶་᪄᪱᫥་ཀྱིས།

དེབ་བཟོས་ཟིན་པ་རྣམས་སུ་ལ་དགོས་ན་དྲ་རྒྱ་རྒྱུད་ནས་རིན་མེད་དུ་ཕུལ་ཆོགདྲ་ᩂ་ᨮ་᪣ᩏ་ᨎ marjamson618@gmail.com

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

1

༄༅།།དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་

བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་
འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

༄༅། །དྲེགས་པའི་གཙུག་གི་མེ་ཏོག་མདངས་ལྡན་པ། །ཞབས་
མཐིལ་ག་པུར་འཛུམ་པའི་དྲ་བ་ལ། །བཏུད་པས་ཟབ་དོན་སྦྲང་རྩིའི་འབྱུང་
གནས་སུ། །སྒྲུབ་མཁས་ཐུབ་དབང་ལྷ་མའི་མཆོད་སྡོང་རྒྱལ།།ཆེ་བའི་བློ་
ཅན་གང་གིས་མཁྱེན་རབ་མཐའ། །མི་རྙེད་ཀུན་བཟང་སྤྱོད་པའི་འོད་སྟོང་
ཅན།།ལམ་འདི་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ནས་འདོམས་པ་ལ།།ཟླ་བྲལ་དཔལ་ལྡན་བླ་
མས་དུས་ཀུན་སྐྱོངས།།ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཨུཏྤལ་སྔོ་བའི་མདངས། །

རྣམ་འབྱེད་མེ་ལོང་དྭངས་པའི་གདོང་པ་ལ།།རྒྱན་དུ་འཆར་བའི་དངོས་གྲུབ་
སྩོལ་བའི་ལྷ། །འཇམ་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་བླ་མར་གུས། །རྒྱ་ཆེན་
སྤྱོད་པའི་གཏམ་གྱི་ཀུ་མུ་ད།།ཐུགས་བསྐྱེད་ཟུར་ཕུད་ངོས་ལ་རབ་རྩེན་པས།།

2

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀུན་མཁྱེན་ཤཱཀྱ་སེང་གེའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིར། །དབང་བསྒྱུར་མི་ཕམ་བླ་མའི་

ཞབས་ལ་འདུད།།དཔལ་སྟུག་ལམ་བཟང་ཡོངས་ཀྱི་རྩེར་སོན་པ།།ཟབ་མོའི་རྟེན་འབྱུང་རིག་པའི་རྒྱལ་རྔ་ཡིས། །མཐར་འཛིན་གདུག་པའི་འཁྲུལ་འཁོར་
འཇིག་བྱེད་པ།།ཀླུ་སྒྲུབ་སངས་རྒྱས་གཉིས་བ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །དགའ་ལྡན་
ཞིང་གི་མེ་ཏོག་མ་རྙིངས་པ།།རང་གི་གཙུག་ཏོར་རྩེ་ལ་མངོན་དྲངས་པས།།
སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་མཆོད་སྦྱིན་མཁན། །རྣམ་རིག་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་ཐོགས་མེད་མཆོད། །ཀླུ་སྒྲུབ་སྲོལ་ལ་དབང་བསྒྱུར་འཕགས་པ་ལྷ།།དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོ་གྲུབ་བརྙེས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས།།ལེགས་ལྡན་ཞི་བ་འཚོ་སོགས་མུ་ཏིག་གི །དོ་ཤལ་ས་ལ་གྲོལ་བའི་མཆེད་པོར་དད།།ཁྱད་
པར་མཐའ་བྲལ་གནས་ལུགས་འཁུལ་མང་དུ། །འཚོལ་བའི་སྐལ་བ་བཟང་
པོར་བཀའ་དྲིན་གྱི། །ཅོད་པན་རིན་ཐང་མེད་པའི་ཁུར་སྦྱིན་པ།།ཟླ་གྲགས་
སྲིད་པའི་གདུང་སེལ་གཙུག་ཏུ་བཀུར།།ཐོགས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཨུ་དུམྦ་རའི་

འཛུམ།།སྐྱོང་མཁས་དབྱིག་གཉེན་བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་ཞབས།།ཕྱོགས་གླང་
ཆོས་གྲགས་ལ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་ན། །རིགས་པ་སྐྱོང་བའི་པཎ་ཆེན་
རིམ་བྱོན་བསྔགས།།ཟབ་གསང་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་སྙིང་པོ་སེང་ཆེན་རྩེན་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཀྱིས། །ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་མཐའ་ལ་རྒྱལ་

དབང་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཡི། །མཛད་བཟང་ཟླ་བ་འབུམ་གྱི་བཞིན་རས་ཇི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

3

བཞིན་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་ཅན། །གངས་ལྗོངས་ཚད་མའི་སྟོན་པ་གང་ལ་
ཚུལ་འདི་རྟོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཞུ།།དེ་ཡི་བསྟན་ལ་གང་གི་སོར་རྟོག་གི །
ཡེ་ཤེས་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་པཎ་ཆེན་དུ།།ཡོངས་ཤར་གསེར་ཞུན་ཅོད་པན་
འཆང་བ་ཡི། །སྟོན་པ་གཉིས་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་རྒྱལ།།མདོ་སྨད་

ནོར་བུ་འཛིན་པའི་བྱད་ཡངས་པོར། །སྒྲུབ་བསྟན་བདུད་ལས་རྒྱལ་བའི་བ་

དན་དཀར། །སྒྲེང་མཁས་རོང་སྟོན་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཡི། །སྐུ་འཕྲེང་ཞིང་

འདིའི་སྟོན་པ་ཉིད་ཕྱིར་མཆོད། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང་མཉམ་པའི་

མཁྱེན་རབ་འཕྲུལ།།འཕགས་བོད་གཞུང་ལུགས་ཆེ་ལ་བཀོད་ཙམ་གྱིས། །

གཙུག་ལག་མཐའ་དག་རང་ཚུགས་མི་བཟོད་པ། །བདག་གི་མེས་པོ་བཞད་
པའི་རྡོ་རྗེས་སྐྱོངས། །བདག་ལ་དགེ་མཚན་གསེར་གྱི་གར་བུ་ནི། །མོས་
འདུན་བཞིན་དུ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཞིང༌། །དུས་འདིར་ཐུབ་བསྟན་འཛིན་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ།།གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་བོ་བོར་བསྟེན།།མི་

ཕམ་ཟབ་གསང་གདམས་པའི་རྒྱ་མཚོ་གང་གི་ཐུགས་ལ་དགའ་ལྡན་པའི། །

སྙིང་པོ་ལས་བྱུང་སྔོན་མེད་གཏམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་ཁོལ་པོ་བདག།
མཁས་མང་པདྨ་དཀར་པོའི་ལྕུག་ཕྲན་རྣམ་པར་བཞད་པའི་གྲལ་རིང་བོར། །
ཅི་ཡང་འདྲེན་པའི་བྱེད་པོ་གཅིག་པུར་དད་གུས་ལང་ཚོ་ངོམ་པས་གུས། །
རྒྱལ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ཆེས།།ཟབ་དོན་ཨུཏྤལ་གཞོན་ནུ་ཡིས།།སྐལ་

4

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཟང་མིག་དཀྱུས་རིང་བོ་ཅན།།ཡིད་ལ་སོས་ཀྱི་དུས་སྟོན་གྱིས། །གང་ཚེ་
བློ་བཟང་ཤིང་རྟབས། །མཁྱེན་གཏེར་གསུང་གི་པདྨོའི་བཅུད། །བཞེས་པའི་
གསུང་གསང་ཀེ་ཏ་ཀས། །རྙོག་པ་བཀྲུངས་པའི་ཆུ་གཏེར་སྤེལ། །དེ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡི།།སྙིང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བཅུད།།གང་ཞིག་

རྒོལ་བ་དན་པ་ལ།།འཇིགས་པ་སྦྱིན་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ཉིད།།ཐར་པ་མྱ་ངན་

མེད་པའི་གྲོང༌།།ཇི་བཞིན་མཚོན་འདོད་རེ་བའི་མིག།མཐོ་བར་འདི་གསལ་
ཡང་དག་གནད། །གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་པུར་གྱུར།།གང་ཞིག་དོན་ལ་
མ་རྨོངས་པའི། །བློ་གྲོས་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཕྱེ་སྟེ།།རྗོད་པ་དག་པའི་འོད་
ཚོགས་ཀྱིས། །དགེ་ལེགས་སྦྱིན་པ་ཟད་མ་གྱུར། །འཇམ་མགོན་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོ་ཡི།།ལྕགས་མདའ་ལྕགས་ཀྱི་གཞུ་བོ་ཞེས།།འགུགས་འདོད་
འགུགས་དཀའི་གཏམ་ཙམ་གྱིས། །ཞུམ་ཞིང་ཞུམ་པར་གྱུར་པའང་མང༌། །

གང་ཚེ་བདག་གི་ཅོད་པན་གྱིས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཟུར་ཕུད་པ། །ཞབས་

སེན་འོད་རིས་རྣམ་བཀྲ་བ།།ལི་ཁྲིའི་སྙེ་མའི་བཅུད་ལ་བཞེས།།ཐར་འདོད་སླུ་
བའི་ཆོམ་པོ་ནི།།འདི་ཞེས་འཇིག་ལྟར་གསོད་སྡིགས་ཀྱིས།།ལེགས་བཤད་
འཕྲུལ་གྱི་གཞུ་མོ་ལ།།མན་ངག་ཉག་ཕྲན་སྦྱར་ཏེ་འཕངས།།འཁོར་བ་ཆུ་ཡི་
སྲིན་པོའི་གྲོང༌།།བགྲོད་པའི་ཟམ་སྟེགས་བཙུགས་པ་ལས།།རང་བློ་གསེར་
གྱི་ཡོལ་གོ་དང༌།།འཚམ་པའི་བདུད་རྩི་ཤས་གཅིག་ཐོབ།།ནགས་ཀྱི་དཔལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

5

མོའི་སྒྲ་ཚོགས་འཛུམ་པར་མེ་ཏོག་སྙེ་མའི་འཕྱང་འཕྲུལ་ལ། །རྐང་བས་སྣུན་
པའི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་མགྲིན་པའི་ཟ་ཟི་སྦྲེང་བ་བཞིན།།ཁྱབ་བདག་ཆོས་ཀྱི་
པདྨ་མཆོག་གི་གསུང་གསང་བཅུད་ཀྱིས་མྱོས་པ་ལས། །སྔོན་མེད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཐར་འདོད་ཡིད་ཀྱི་དུས་སྟོན་བྱ།།
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ།ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་བཞེད་པ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་
ཕྱེ་བ།མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པའི་སྙིང་པོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་གསལ་བ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་མ་ལུས་པའི་

བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་གཞུང་ལམ་ཉེ་བར་མཚོན་པ།ཚད་མར་གྱུར་བའི་པཎ་
གྲུབ་མཐའ་དག་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་གི་གསང་བས་ཉེ་བར་འཁྱུད་པ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་
མཐའ་དག་སྤ་བཀོང་ནས་སྐལ་བ་བཟང་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་

འདྲེན་པ། བསྟན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ནས་བསལ་ཏེ་འཁྲུལ་
བ་མེད་པའི་ལམ་སྲོལ་བརྟན་པོར་འཛུགས་པ། སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་
ཀྱི་ཕུང་པོ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་སེང་གེའི་སྒྲ་རྣམ་པར་བསྒྲགས་པ། བདག་
ཅག་གི་རྣམ་འདྲེན་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་འདི་ལ་

བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་མཛད་པ་དང་བཀའ་དྲིན་གྱི་ཁུར་ལྕི་

6

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བ་གང་གིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྔོན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་
ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ་
དང༌།སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པའོ།།

དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ།
དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དང་

པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དང༌།བར་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་དང༌།མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་
འཕང་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྤྱིར་སྒྲོགས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་
དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཟབ་མོ་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྔ་ཆེན་པོ་འཇིགས་པ་མེད་པར་རྡུང་བའི་ཆེད་དུ་མཛད་
པ་ཡིན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་གཏད་པ་དང་ཚུལ་
མཚུངས་པར་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

7

དབྱངས་ལ་གཏད་ནས་ཉམས་པ་མེད་པར་སྐྱོང་བའི་ཁུར་ཕོག་པ་ལྟར་རྗེ་
བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱིས་ཀྱང་སྲོལ་དེ་ཉིད་ཞིང་འདིར་ཚུལ་བཞིན་དུ་
བསྐྱངས་པའི་སྒོ་ནས་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་ཁུར་ཐམས་ཅད་བཞེས་པར་མཛད་
ཅིང༌།འཕགས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱོན་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་
བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་
འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དོ།།
དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་བསྟན་
པའི་སྲོལ་ག་ཐམས་ཅད་གཞི་ནས་ཉམས་པའི་དུས་སུ་ཞིང་འདིར་བྱོན་ཏེ་
དང་པོར་ཐོས་བསམ། བར་དུ་སྒོམ་སྒྲུབ། ཐ་མར་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་གང་མཛད་ཀྱང༌། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
མཐའ་དག་གི་དོན་ཚིག་སྤྱི་ཙམ་ལ་མ་ལུས་པར། ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་བ་ཉིད་
ནས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐོར་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཆོག་པའི་ཚུལ།ལམ་
གྱི་ངོ་བོ། གྲངས་ངེས།གོ་རིམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
ལམ་སྲོལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་བར་གཟིགས་ནས་བླ་མ་ཡི་

དམ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཅིང༌། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་མཐའ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པས།ཐོག་
མར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ། མཐར་ཞི་གནས་དང་

8

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་གྱི་བར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་དང༌།ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་སྤྱི་དང༌།དེའི་སྟེང་དུ་སྔགས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྣོན་པ་བཏབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་
གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་དང་གྲངས་ངེས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངེས་པ་
འཁྱུངས་ནས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གང་ལའང་ཁོལ་བཏོན་རེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་

རྐྱེན་དུ་སྦྱར་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་ཤེས་པ། དེ་ཡང་བཤད་
པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ད་ལྟ་བློ་མཐོ་དམན་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གང་ཡིན་
གྱིས་རྒྱུད་ལ་བསྐོར་ནས་དམིགས་རྣམ་གྱི་རིམ་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
ལག་ལེན་དུ་འཁྱེར་བདེ་ཞིང་འཚུན་ཆེལ།སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་འབའ་

ཞིག་ལྷུར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་
བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་མངའ་བརྙེས།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལུས་དང་མཐུན་པ་འབའ་ཞིག་མཛད་ཅིང༌། ཁྱད་པར་

དུ་རྒྱལ་བ་དབང་པོའི་ཏོག་གི་སྤྱན་སྔར་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་དབུ་སྔགས་

ཟུང་འབྲེལ་དུ་སྤེལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་གོ་ཆ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་

བཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱ་དཀའ་ལ་གྲངས་མང་
ཞིང་ངོ་མཚར་བ་མཐའ་དག་སྐུ་ཉམས་སུ་བཞེས་ཏེ་ཞིང་འདིར་སྤྲུལ་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

9

ཟློས་གར་མངོན་དུ་མཛད་པའི་དུས་སུ། ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་གནད་མ་ལུས་པ་

དང་པོར་འཚོལ་བ་ནའང་ཐུགས་སྟོབས་གཞན་འགྲན་མེད་པས་བླ་མ་རེད་མདའ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང༌།རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་སོགས་ལྷའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་གསུང་གི་བདུད་

རྩི་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་འཕགས་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཆེ་བ་རྣམས་
ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པར་མ་སོང་བའི་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པ་

མཛད་དེ་དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་གི་དུས་སུ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏར་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀློང་དུ་བརྡོལ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་ཅིང༌། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱིས་དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་འདི་ཉིད་

རྨང་ནས་ཉམས་པ་སླར་བསོས་ཏེ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྒེར་
འགྲེལ་དུ་རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད། བོད་ཀྱི་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་འཁྲུལ་

སེལ་དུ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ།རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྙིང་པོ་མ་ནོར་བར་སྐྱོང་
བའི་དོན་དུ་ལྷག་མཐོང་ཆུང་ངུ་། དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཕྲ་རགས་དང་དྲང་

ངེས་ཀྱི་དོན་གསལ་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་སྟེ་ལྟ་བའི་

ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ལྔ་མཛད་ཕལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བའི་སྙིང་པོ་དྲི་མ་
མེད་པ་འདི་ཉིད་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་ཉི་ཟླ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་

མཛད་དོ།།

10

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་སུ་བབ་པ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟར་མཛད་
པའི་ཚུལ་ནི། སྐྱིད་ཤོད་དགའ་བ་གདོང་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་
ལྟ་བའི་ཟབ་གནད་མང་དུ་ཞུས་པའི་ཚེ་རྗེ་བཙུན་གྱིས།ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར།
ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་རྟགས་ཀྱི་

དགག་བྱའི་ཕྲ་རགས།ལྟ་བ་རྙེད་པའི་ཚད།ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་འཁྲུལ་མེད་
ཀྱི་དོན།ལུགས་དེའི་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་གསུངས་པ་ལ།ཇི་བཞིན་

མ་དགོངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གོ་བར་འདུག་ལགས་ཞུས་པས།འདི་རྣམས་

མ་བརྗེད་པར་གྱིས་ལ་ཟིན་རིས་སུ་བྲིས། བླ་མ་དང་ཡིད་མ་ཐ་མི་དད་དུ་

བྱས་པ་ལ་གསོལ་པ་འདེབས་ཤིང་བསྙེན་སྒྲུབ་བྱེད་པ་དང༌། བསགས་
སྦྱངས་གཉིས་ལ་ལེགས་པར་འབད་པ་དང༌། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་
རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་ཅིང་ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་རྣམས་སུམ་སྒྲིལ་དུ་

ཉམས་སུ་ལོངས་ལ་ཚིམ་མ་སླ་བར་རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་ལེགས་པར་དཔྱོད་
ཅིག་དང༌། སྐབས་སུ་བབ་ན་ངས་ད་ལྟ་ས་བོན་བཏབ་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་

ཀྱང་རྐྱེན་བྱས་ནས་ལེགས་པར་གོ་བ་ཞིག་མྱུར་དུ་འོང་བར་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་གསུངས་རྣམས་ལ་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་ས་བོན་རེ་མཛད་ཅིང༌།
ཕྱིས་དགུང་ལོང་གཅིག་པའི་དུས་སེར་ཆོས་སྡིངས་སུ་དབུ་མའི་རིགས་པ་

ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་བ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དཀའ་བ་བྱུང་ནས་བླ་མ་དང་རྗེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

11

བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གསོལ་འདེབས་དྲག་ཏུ་མཛད་པ་ན། ཤེར་མདོའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་འགྲེས་རྐང་རྣམས་གསེར་བཙོ་མའི་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་
རྣམ་པས་བར་སྣང་ཁྲིག་གིས་གང་བར་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོགས་པ་
ལྷག་མེད་དུ་ཆོད་དེ་སྔར་གྱི་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་གཞི་བྱས་ནས་ལེགས་
བཤད་སྙིང་པོ་དང་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམ་ཐར་སོགས་སུ་མཁན་པོ་གཡག་
ཡུའི་སློབ་མ་གཡག་ཕྲུག་སངས་རྒྱས་དཔལ་བའམ་གཡག་མི་ཕམ་ཆོས་ཀྱི་
བླ་མ་ཞེས་པ་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གཡག་གཞོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དེས་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་དྲང་ངེས་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་མང་དུ་ཞུས་པའི་

ལན་དུ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་མཛད་པར་བཤད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ།།གང་ལྟར་འཇམ་མགོན་བླ་མས་བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་ནས་གཟབ་བཤད་སྔ་ཕྱིར་

གནང་བ་རྒྱལ་ཚབ་མཁས་གྲུབ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་གསུམ་ག་ལས་བརྒྱུད་ཚུལ་བྱུང་ཞིང༌། དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་དག་གིས་ཚུལ་
འདི་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དོ།།
དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པདྨོའི་ཟེའུ་འབྲུ་
གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་བཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྲས་པོ།ཟབ་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
ཇི་བཞིན་གཟིགས་ནས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་གུང་བསྒྲིགས་ཏེ་འཆད་པ་

12

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་རང་འདྲ་གཉིས་པ། རྩོད་དུས་པཎ་ཆེན་ཀུན་མཁྱེན་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བློ་བཟང་དཔལ་བ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བཀའ་དྲིན་དུ་ཞུས་
སྐབས་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ལས་རང་བློ་དང་འཚམས་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡང་
དག་པའི་དོན་ལ་གོམས་འདྲིས་བགྱིད་པའི་ཕྱིར་འགོད་པར་འདོད་དོ།།

སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་སྣོད་ལྡན་ཉན་བར་བསྐུལ་བ།
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ།བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་

བརྩམས་པའི་ཚུལ་དགེ་བསྔོ་སྦྱར་བྱང་དང་བཅས་པའོ།།
བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་

རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་སྣོད་ལྡན་ཉན་བར་བསྐུལ་བ།
དང་པོ་ལ་གསུམ།མཆོད་པར་བརྗོད་པ། རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བའོ།།
མཆོད་པར་བརྗོད་པ།
དང་པོ་ལ་གསུམ། དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

13

མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བསྟན་པའི་བདག་པོ་
སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།
བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་

སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ།།

དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

དང་པོ་ནི།ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ།ཞེས་བྱུང་།འདུད་པའི་བྱིངས་ཎ་
མའི་ཎ་ནར་བསྒྱུར་ཏེ་རྐྱེན་ཨ་སུན་བྱིན།ཨུ་དང་ན་ཕྱིས་ནས་མཚམས་སྦྱར་
བ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་སི་བྱིན་ཏེ་ཨི་ཕྱིས་ཤིང་སྲ་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་ན་

མཿགྲུབ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བའམ་འདུད་པའོ།།ངེས་པར་གནོན་པའི་བྱི་བས་ཀྲཱི་

ལ་རྐྱེན་ཀུ་བྱིན་ཏེ་ཀ་ཕྱིས་ནས། ཀྲཱིའི་རཱི་ཨུར་དང་ཀ་གར་བྱེས་ཏེ་དྲངས་
ཤིང་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་སི་བྱིན་ཨི་ཕྱིས་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་གུ་རུཿགྲུབ་

སྟེ་བླ་མའམ་གོང་མའོ།།མཚར་སྡུག་གི་བྱིངས་མཉྫུའི་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིས།ཨུ་

རྐྱེན་དང་ང་སི་བྱིན་ཨི་དང་ཨ་དང་དྲ་རྣམས་ཕྱིས་ཏེ་དྲངས་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་མཉྫུཿགྲུབ་སྟེ་འཇམ་པའོ།།སྒྲོགས་པའི་བྱིངས་གྷུ་ཥཱི་རུ་ལ།རྐྱེན་

14

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཨ་ཙ྄་བྱིན།ཊི་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཏེ་ཡོན་ཏན་བྱས་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་སི་

བྱིན་ཨི་ཕྱིས་ཤིང་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་གྷོ་ཥཿགྲུབ་སྟེ་དབྱངས་སམ་སྐད་
དོ།།དེ་ལ་ན་མའི་རྣམ་བཅད་ཨུ་དང་དེ་ཨོར་བྱས།རྣམ་བཅད་གཞན་རྣམས་
ཕྱིས་ཏེ།མཐར་རྣམ་དབྱེ་བཞི་བའི་གཅིག་ཚིག་དེ་བྱིན།དེ་ལ་ཨ་ཀྲ་ཨ་ག་མ་
བྱིན་ནས་ཨེ་ཨ་ཡ་དང་འདྲ་འདུས་བྱས་བས། ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ།ཞེས་པ་གྲུབ་སྟེ།བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པའོ།།དེ་
ཡང་ཡོན་ཏན་དང་སློབ་མ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་དགུའི་གོང་མར་
གྱུར་པ་དང༌།རྒྱུད་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ལྕི་བ་དང༌།རྐྱེན་ངན་པས་
རྫི་མི་ནུས་ཤིང་སློབ་མས་བསྟེན་ན་རྐྱེན་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་བཀན་ཆ་དང་

ལྡན་པས་ན་བླ་མ་དང༌།འཇམ་ཞེས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་

པའི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌།དབྱངས་ཞེས་པས་གསུང་གི་
བདག་རྐྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་ལྡན་པས་འཇམ་དབྱངས་སམ།སྒྲིབ་གཉིས་

ཀྱི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བའི་སྐུ་གཉིས་དང༌།གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་
མངའ་བས་འཇམ་དབྱངས་སམ། སྙན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གསུང་དབྱངས་

དང་ལྡན་པས་ན་འཇམ་དབྱངས་ཏེ།སྒྲོན་གསལ་ལས།འཇམ་པ་ནི་རྣམ་པར་
མི་འཇིག་པའོ།།དཔལ་ནི་འོད་གསལ་བའོ།།ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་།།དེ་ལྟ་བུའི་
བླ་མ་ལྷག་པའི་ལྷར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་བཏུད་དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

15

ཕྱག་མཛད་པའི་དགོས་པ་ནི།སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་འགྱུར་ཕྱག་གི་སྐབས་མངོན་
པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྗོད་བྱ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་

བཞིན་ཤེས་པ་འཇམ་དབྱངས་ལ་རག་ལས་པས་དེ་ལ་འགྱུར་ཕྱག་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར།བསྟན་བཅོས་འདི་དོན་དམ་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གོ་བ་
དང༌། མཛད་པ་པོས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལས་

རྙེད་པའི་ཡུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་པ་དང༌། རྗེས་འཇུག་ལྟ་བ་འཚོལ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་ཟབ་མོའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པར་སྟོན་པའི་

ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།

བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ་ནི། བདེ་འབྱུང་སྤྲིན་ལ་ཞེས་སོགས་བྱུང༌།མཆོག་ཏུ་དགའ་
བའི་གཟུགས་འཆང་བས་བདེ་འབྱུང་སྟེ་དབང་ཕྱུག་དང༌། སྤྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་
དང་མཚུངས་པའི་བླང་པོ་ཆེ་ལ་ཞོན་པས་སྤྲིན་ལ་ཞོན་པ་སྟེ་བརྒྱ་བྱིན་དང༌།གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཅན་གྱི་སྒོ་ང་དང་འདྲ་བའི་པདྨ་ལས་སྐྱེས་པས་གསེར་གྱི་
མངལ་ཏེ་ཚངས་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པ་བདུད་ཀྱིས་

16

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མདའ་ལྔས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ལ། དབང་ཕྱུག་གི་མེའི་མིག་ལས་མེ་སྦར་
བས་ལུས་བསྲེགས་ཏེ་མེད་པར་བྱས་པས་ལུས་མེད་དེ་བདུད་ཀྱང་ཡིན་ལ་
བདུད་ཀྱི་བདག་པོ་ཡང་ཡིན་པའམ། ལུས་ནི་མེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་སྙིང་
ལ་གནས་ཏེ་སྲིད་པའི་ཀུན་སྦྱོར་སྣ་ཚོགས་རྩོམ་པས་འདོད་ཆགས་ལ་ཡིད་

ལ་ཉལ་དང་ལུས་མེད་ཅེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་གཞན་ལ་སྐྱེད་པའི་བདག་པོར་གྱུར་
པའམ་དེ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བས་ན་ལུས་མེད་བདག་པོ་སྟེ་བདུད་སྡིག་ཅན་

དང༌།ཐ་གུའམ་མེ་ཏོག་ལྟོ་བ་ལ་བཅིངས་པས་ན་ཐ་གུའི་ལྟོ་འམ་མེ་ཏོག་ལྟོ་སྟེ་
ཁྱབ་འཇུག་དང༌། སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཚོགས་བདག་དང༌།གདོང་དྲུག་
དང༌། ཉི་མ་དང༌། ཟླ་བ་དང༌།ཕུར་བུ་རྣམས་སྲིད་པ་གསུམ་ན་བློ་གྲོས་དང་
མཐུ་སྟོབས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་དྲེགས་པ་སྟེ་ཁེངས་པའི་ང་རོ་ཆེས་ཆེར་སྒྲོགས་པའི་རློམ་པའམ་ང་རྒྱལ་གྱིས་འགྱིང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་
དབང་གང་གི་མཛེས་པའི་སྐུ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་ཉིམས་སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མཛད་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་ལྷ་དེ་དག་གི་མཛེས་པའི་ཅོད་པན་གྱིས་ཐུབ་དབང་གང་གི་

ཞབས་པད་ལ་གུས་པས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
ཡང་ལྷར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཀྱང་ཞེས་པ་ནི་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདུད་ན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའོ། །དེས་ན་དབང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

17

ཕྱུག་ནི་ཞིབ་བ་དང༌། ཚངས་པ་ནི་ཚངས་པ་བ་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་ནི་ཁྱབ་
འཇུག་པ་སྟེ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་བ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་དང༌། བརྒྱ་
བྱིན་ནི་སྒྲའི་ཁུངས་གཏུགས་དང༌། བདུད་ནི་བྱེད་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་བསྟན་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཚིག་ལ་
ཐོན་པར་མཛད་ནས། དྲེགས་པའི་ལྷ་གཞན་འཇིག་རྟེན་ན་དྲེགས་པས་རློམ་
པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐོན་པར་མ་མཛད་དེ། དེ་དག་གིས་རྒྱལ་བ་
ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀུར་བའི་ཞིང་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌།

ཚུལ་འདི་ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བསྟོད་པ་ཡིན་པས་
ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པའི་བརྗོད་དོན་ཐམས་ཅད་འདིར་སྦྱར་ནས་

བཤད་ན་མཁས་པ་དགྱེས་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་འགྱུར་རོ།།དོགས་དཔྱོད་
སྤྲོ་ན། ཡང་སྙིང་དུ་བདེ་འབྱུང་ཞེས་པ་དབང་ཕྱུག་ལས་གཞན་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་མ་གཏོགས།དབང་ཕྱུག་རང་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅེས་གསུངས་ཀྱང༌།དབང་ཕྱུག་དགྲ་སྟའི་རྒྱུད་ལས།
དབང་ཕྱུག་ཨུ་མ་མཉམ་སྦྱོར་བས།།
རྨད་དུ་བྱུང་བའི་བདེ་བ་སྐྱེས།།ཞེས་དང༌།
དབང་ཕྱུག་འཁྲིག་པ་སྤྱད་པ་ལས།།
དབུ་མའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འདོད།།

18

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅེས་སོགས་དང་བསྟུན་ཏེ།གཉལ་སྟོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷ་མོ་ཨུ་
མ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཕྱུག་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང༌།
མངོན་བརྗོད་འགྲེལ་བ་འདོད་འཇོའི་བ་མོ་དང༌།དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བ་དང༌། རབ་འབྱོར་ཟླ་བས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་བའམ་ཐར་བ་དང་བདེ་བའམ་དགའ་བ་འབྱུང་བ་ལ་བཤད་པ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ།བདེ་འབྱུང་ཞེས་པ་རང་ལས་གཞན་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས། གཞན་ལས་རང་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་ལ་བཤད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་ལ།སྡུག་བདེན་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་
སྒྲ་བཤད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཚུལ་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་ཀུན་བཏུས་སུ་འབྱུང་བས་དེར་བལྟའོ། །རབ་འབྱོར་ཟླ་བའི་བཤད་
ཚུལ་འདི་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་དགའ་མགུར་གནས་པའི་

དོན་ཡང་ཡིན་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་པ་ལ། དཔྱོད་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་མུན་

སེལ་དུ།དབང་ཕྱུག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱིས་ཐར་པའམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་

བདེ་བ་ཐོབ་པ་དབང་ཕྱུག་རང་ཉིད་དགའ་མགུར་གནས་པའི་དོན་དུ་གཞག་
དཀའ་བ་འདྲ།ཞེས་དཔྱད་གཞིར་མཛད་དོ།།དེ་ལ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱིས།
ཐར་པའམ་ཡང་ན་ལྷ་ཡི་ལུས།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

19

གང་དུ་བདག་ཉིད་འདོད་བདག།
ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཐོབ་འགྱུར་བས།།
དེས་ན་དགའ་མགུར་གནས་ཞེས་བྱ།།
ཞེས་དབང་ཕྱུག་གི་གཞུང་དྲངས་ནས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར།

རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་བའི་སྒྲོན་གསལ་མཚན་གཉིས་ཀར།

གང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཐོབ་ནུས་པ་ནི་དགའ་མགུར་གནས་པ།

ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གྲུབ་མཚན་ལས།རང་ཉིད་ཞི་བ་ཐོབ་ཅིང་གཞན་ལ་

མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་གང་འདོད་སྟེར་བ་ནི་དེའི་དགའ་མགུར་གནས་པའི་

ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བ་དོན་གནས་ཡིན་ཚེ་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །ཡོན་
ཏན་གྱི་དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་ནི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་

སྐབས་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་སྒྲོན་གསལ་མཚན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། སྤྱོད་བསྡུས་ཆག་
འགྱུར་ལས།

གཟུགས་ཕྲ་བ་དང་རེག་པ་ཡང༌།།
ཁྱབ་པ་ཡང་དག་ཐོབ་པ་ཉིད།།
རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་བརྟན་པ།།
དབང་ཕྱུག་ཉིད་དང་འདོད་དགུར་འགྱུར།།

20

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་དང༌། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ལས།ཕྲ་བ་དང༌།ཡང་བ་
དང༌།མཆོད་པར་བྱ་བ་དང༌།བདག་པོར་གྱུར་པ་དང༌།དབང་དུ་གྱུར་པ་དང༌།གར་ཡང་ཕྱིན་པ་དང༌།འདོད་དགུར་ལྡན་པ་དང༌།དགའ་མགུར་གནས་པའོ།
།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་
སྒྲོན་གསལ་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་བའི་མཆན་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་མཆན་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པའི་གླང་པོ་སྤྲིན་དང་

འདྲ་མཚུངས་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་གཉལ་སྟོན་དང་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་

སྤྲིན་གྱི་ཤུགས་འཆང་བའི་གླང་བོ་ཞེས་མགྱོགས་ཁྱད་ལ་སྦྱར་བ་དང༌།
འདོད་འཇོའི་བ་མོ་ལས་སྤྲིན་ཆེན་པོ་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་འཛིན་པར་བཤད་པའི་དོན། ཡང་སྙིང་དུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་དལ་གྱིས་གཡོ་བས་བརྗིད་

པའི་ཉམས་དང་སྦྱར་བ་གླང་པོའི་སྐྱེས་རབས་ལས། སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་ནམ་ན་
བུན་གྱི་ཚོགས་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་བཞིན་དུ་ཚུར་འོངས་པ་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་
གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་དང༌།ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་
པོས་གླང་པོ་ཐལ་མདོག་ཡིན་པས་སྤྲིན་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཀྱང་ཆེ་བ་
དང་བརྗིད་པའི་དཔེར་སྤྲིན་བླངས་པ་འདོད་འཇོའི་བ་མོ་དང་གླང་པོའི་སྐྱེས་
རབས་གཉིས་ཀར་མི་གསལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་
བར་ཚངས་པ་མེ་དཀྱིལ་གྱི་དབུས་སུ་གསེར་གྱི་སྒོ་ང་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

21

བཤད་པ་དང༌། དྲན་པའི་གཞུང་ལས་སྒོ་ང་དེ་ཆུ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་ནི།

ཡང་སྙིང་ལས།གཉི་ག་རིག་བྱེད་ལ་གྲགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་བཀོད་པ་ཙམ་
ཡིན་གྱི་དོན་དངོས་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
།གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་ལས་ཚངས་པ་དབང་ཕྱུག་གི་ས་བོན་ལས་སྤྲུལ་པ་
དང༌། ཁྱབ་འཇུག་གི་ལྟོ་བའི་པདྨ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌།དེས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་བྱས་པ་དང༌།དེ་སྒོང་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་མངལ་སྐྱེས།དབང་ཕྱུག་བདག་སྐྱེས་སུ་བཤད་པ་སོགས་དངོས་གནས་སུ་ཁས་བླང་མི་རུང་ཞིང༌། ཟ་མ་

ཏོག་བཀོད་པར་ཚངས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕྲག་པ་གཡས་ནས་བྱུང་

བར་གསུངས་སོ། །ཚངས་པ་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་གྱི་སྒོ་ང་མཚན་ཉིད་པ་ལས་

སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པས་སྔར་ལྟར་བཤད་དགོས་ཤིང༌།སྤྱིར་སྒོང་སྐྱེས་ནི་མངལ་

ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཡང་མངལ་སྐྱེས་མ་ཡིན་ཏེ། མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་རྣམས་རྫོགས་ནས་སྐྱེས་པ་མངལ་སྐྱེས་དང༌།དེར་དེ་མ་རྫོགས་པར་སྒོ་ང་ལས་རྫོགས་པ་ལ་སྒོང་སྐྱེས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་
བྱས་ནའང་དྲུག་སྒྲ་དེ་གཞི་མཐུན་སྡུད་པའི་འབྲེལ་སྒྲར་བྱས་ཆོག་པས།
ལུས་མེད་བདག་པོ་ཞེས་པ་དང༌། ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་

ཚིག་ནུས་ལ་ཁྱད་མེད་པར་སྣང་ངོ་།།དེས་ན་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱུན་ལ། ལུས་
མེད་བ་དག་པོ་བྱས་ན་ལུས་མེད་དང་བདག་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་ཡང༌།

22

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་བྱས་ན་ལུས་མེད་འདོད་ཆགས་དང་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་གོ་དགོས།ཞེས་ཟེར་རྒྱུན་འདུག་མོད།ཡང་སྙིང་དུ་ལུས་མེད་དང་ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་སོ་སོར་འཇོག་ནའང་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་ལུས་མེད་བདག་པོ་དང་ལུས་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྦྱར་ཆོག་
པར་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །མཆན་དུ་འདོད་པ་བ་རྣམས་ཁམས་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ཏ་ལུས་ཆུང་བས་ལུས་མེད་པ་དང་འདྲ་ཞིང༌།བདུད་དེའི་བདག་པོ་ཡིན་

པས་ལུས་མེད་བདག་པོར་གསུངས་ཀྱང༌།ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་གོ།བདུད་
ཀྱི་མདའ་ལྔ་ནི་སྒྲོན་གསལ་ལས། དྲེགས་པ་དང༌།རྨོངས་པ་དང༌།ཀུན་ཏུ་
རྨོངས་པ་དང༌།བརྒྱལ་བ་དང༌།སེམས་མེད་པར་བྱེད་པ་ལྔ་དང༌།གཞན་
ཡང་རྒྱལ་བའི་ལྷ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་རྣམས་མིང་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་
དོན་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་སྣང་ཞིང་མདའ་ལྔ་སོ་སོའི་དོན་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པའི་
སྒྲོན་གསལ་མཆན་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ལ།བདུད་ནི་དབང་ཕྱུག་གི་མིག་གསུམ་

ག་ལས་མེ་བྱུང་བས་བསྲེགས་པ་དང༌།མིག་དབུས་མའི་མེས་བསྲེགས་པར་
བཤད་པ་གཉིས་སྣང་ཡང་ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་ལྟར་མཛད་པ་མང་ངོ་། །དྲན་པའི་

གཞུང་ལས།
ཐ་གུའི་ལྟོ་ནི་བྱིས་པའི་ཚེ།།
ཐ་གུའི་སྐེ་རགས་བཅིངས་པའོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

23

ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་ཚིག་གཏེར་འགྲེལ་བར་ཡང་བཤད་པ་དང༌།འདོད་འཇོ་འགྱུར་གསར་དུ་གྲགས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་རོལ་བ་དང་སེལ་བའི་དོན་གྱིས་མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་རྣམས་འདིའི་ལྟོ་བ་ལ་ལྡན་པས་ན་མེ་ཏོག་ལྟོ་
བར་བཤད་པ་དང༌། འདོད་འཇོ་ཤོང་འགྱུར་དུ་ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མ་ལྷ་མོ་
གྲགས་མས་ཁྱབ་འཇུག་གི་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་འཇོག་པར་འདོད་པ་ལ་མ་
སླེབས་པར་ལྟོ་བ་ལ་བཞག་པས་མེ་ཏོག་ལྟོ་བར་བཤད་པའི་ལུགས་གསུམ་
སྣང་ཞིང༌།ཡང་སྙིང་ལས།དཱ་མོད་རཿནི།སྔ་མ་རྣམས་ཐ་གུའི་ལྟོ་བར་བསྒྱུར་
བ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ལ།ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཐ་གུའི་ལྟོ་བར་བྱས་པ་ནི་འགྱུར་
མ་ལེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུངས་སོ།།རིག་བྱེད་ལས།
ཉ་དང་རུས་སྦལ་ཕག་པ་དང༌།།

མི་ཡི་སེང་གེ་མིའུ་ཐུང་དང༌།།
དཱ་མ་གཉིས་དང་ནག་པ་དང༌།།
སངས་རྒྱས་ཀིརྟི་རྩེ་དང་བཅུ།།
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་
མོ་སོགས་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ།།སོགས་ཁོང་ནས་འདོན་རྒྱུ་དཀའ་འགྲེལ་
དུ་ཉི་ཟླ་ཚོགས་བདག་གདོང་དྲུག་བཞི་དང༌། ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་སྟེང་ཕུང་བུ་
བཅས་ལྔ་དང༌།བྱང་རྩེ་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཚིག་ལ་ཐོན་པ་ལྔ་དང་མ་ཐོན་

24

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་བཞི་ལས་ཉི་ཟླ་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང༌།
རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་འདི་དག་ལ་དྲེགས་པའི་ལྷ་
བརྒྱད་ཟེར་ཡང་དགུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་སོགས་འདྲ་མིན་མང་ཡང༌།

ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ནི་ཚིག་ཏུ་ཐོན་པ་ལྔ་ལས་བདུད་དོར་
ནས་སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པ་བཞི་བཅས་བརྒྱད་ལ་བྱེད་དོ། །གནོད་སྦྱིན་
ཤཱཀྱ་འཕེལ་གྱིས་ཕྱག་བྱས་པས་དང༌།

བློ་གྲོས་ཡངས་པ་ཁྱོད་ལ་འདི་དང་ནི།།
ཀུན་སྤྱན་ཞབས་ལ་ལན་གསུམ་ཕྱག་བགྱིས་ཏེ།།
བལྟམས་པའི་ཚེ་ན་ས་ནི་གཡོས་པ་དང༌།།
འཛམ་བུའི་གྲིབ་མ་སྐུ་ལས་མ་འདས་པའོ།།
ཞེས་པ་ལྟར་ཡབ་ཀྱིས་ལན་གསུམ་དུ་ཕྱག་ཕུལ་བས་ལྷའི་ལྟར་མཚན་
གསོལ་ཚུལ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དྲེགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིའང་

ལྷར་གྱུར་པས་ན་ལྷའི་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན་སྐབས་དོན་དང་འགྲིག་པར་མངོན་ནོ། །འདིར་སྟོན་པར་ལྷ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཏུད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡང་སྙིང་དུ།
འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས།།
ཞེས་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་སྒོས་བསྟོད་པ་བཞིན་དུ།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

25

ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ།།ཞེས་དང༌།
སྐབས་གསུམ་པ་དང་དབང་པོའི་དགྲ།།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་རྣམས་སྲིད་ཞིའི་འཇིགས་པ་

ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་ཚུལ་སྒོས་བསྟོད་པ་དང་མི་འདྲ་བར།

སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་འདྲེན་མཆོག་ཤཱཀྱའི་ཏོག།
ཅེས་པས་ཟབ་མོའི་ཡོན་ཏན་སྒོས་བསྟོད་པ་བཞིན་དུ། ལྷ་ཆེན་དེ་དག་
གིས་ལམ་ལྟར་སྣང་བསྟན་པ་རྣམས་རྒྱལ་པའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྨེག་
མེད་དུ་བཅོམ་སྟེ་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོས་བསྟོད་པ་ཡིན་གསུངས་པ་
གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱང༌། ལྷ་དང་མི་

རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ།ཞེས་པས་སྟོན་པ་ཕུན་ཚོགས་དང༌།སྐབས་གསུམ་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཚུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་
ཙམ་ལས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་ལ་སྦྱར་མི་གསལ་ཞིང༌། སྦྱོར་ན་སྟོན་
པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་ཀྱིས་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། ཞེས་པ་ནི་ཟབ་

མོའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིགས་པ་དང༌། འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་སྟོན་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་པས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་
པའང་མི་གསལ་བ་དང༌།འདིར།
རློམ་པས་འགྱིང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གང་གི་གསུང༌།།

26

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐོས་པའི་མོད་ལ་ཉི་མས་མེ་ཁྱེར་བཞིན།།

ཞེས་ཡོད་ཚེ་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དང་སྦྱོར་རུང་ཙམ་སྣང་མོད་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པས་ཤེས་བྱེད་དཀའ་ཞིང༌། སྐབས་གསུམ་པ་དང་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དང༌། འདིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་བསྟོད་ཅེས་
བཟློག་སྟེ་ཁས་བླངས་ནའང་གནོད་བྱེད་དཀའ་བར་དོགས་སོ། །བརྗོད་བྱ་
ལུས་དང་མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ལ་དགོངས་ནའང་བརྟག་དགོས་
ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཚད་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་བརྗོད་བྱའི་ལུས་དང་མཐུན་

པའི་མཆོད་བརྗོད་དུ་སྒྲུབ་དཀའ་ཞིང༌། དཀའ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འདི་ལ་

བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཅེས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་ལུས་དང་
མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་ཅེས་གསུངས་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་འཛིན་མཐའ་དག་གི་མེས་པོ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་
ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

27

བཤེས་གཉེན་འཕགས་པ་ལྷ་དང་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ།།
དང་པོ་ནི།མཁྱེན་བརྩེའི་གཏིང་མཐའ་ཞེས་སོགས་བྱུང༌།རྒྱ་མཚོ་ལ་
གཏིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། རླབས་ཕྲེང་ཆལ་ཆིལ་གཡོ་བ་དང༌།རིན་
པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བྱམས་
འཇམ་དབྱངས་གཉིས་ཟབ་དོན་འབྱེད་པའི་མཁྱེན་རབ་ཟབ་པས་གཏིང་དང༌།
གཞན་ཕན་གྱི་བརྩེ་བརྒྱ་ཆེ་བས་མཐའ་དཔག་པར་དཀའ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁྱད་
ཆོས་དང་པོ་དང༌།བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་མཛད་
པ་བཅུ་གཉིས་སོགས་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་

རླབས་ཆེན་ཆལ་ཆིལ་གཡོ་བ་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་དང༌། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་

ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དུ་གྱུར་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་
མགོན་གཉིས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་བ་སྟེ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་འདི་དང་མཆོད་བརྗོད་གོང་མ་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ལམ་འབྲས་ཆ་ཚང་བསྟན་པར་གསུངས་སོ།།
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག དཔེ་རྒྱ་མཚོའི་ཆོས་གསུམ་དང་སྦྱོར་རྒྱུའི་དོན་ནི།

འཇམ་དབྱངས་ལ་མཁྱེན་པ་དང༌། ཟབ་མོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་པ་དང༌།

28

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལེགས་བཤད་གསུམ་དང༌། བྱམས་པ་ལ་དེའི་ཟླས་
དྲངས་པའི་བརྩེ་བ་སོགས་གསུམ་ལ་བཤད་པ་དང༌།ཁ་ཅིག་སྔར་ལྟར་གཉིས་

ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་གང་བྱས་ཀྱང་འདྲ་ལ། གཏིང་མཐའ་

དཔག་དཀའ་པ་གཉིས་ཀ་མཁྱེན་བརྩེ་གཉིས་ཀར་སྦྱར་ནས།བརྩེ་བའི་གཏིང་

དཔག་དཀའ་བ་ནི་དེ་འཛད་པ་མེད་པ་དང༌། དེའི་མཐའ་དཔག་དཀའ་བ་ནི་

བརྩེ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་མེད་པ་ལ་ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་གསུངས་སོ།།
རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གཉིས་ཡོད་པས་སྤྱིར་དེ་
སངས་འཕགས་ཡིན་མི་ཟེར་ཡང་འདིར་མཆོད་པར་བརྗོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་

ཚབ་བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་ཤིང༌། དགའ་ལྡན་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ལྔ་བར་

འདོད་པ་དང༌། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་བྱང་སེམས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཕར་
ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
འདིར་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་སེམས་ལུགས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ཅིང༌། ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་སངས་
རྒྱས་དང་དེའི་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་དངོས་གནས་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌།ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་
ས་བཅུ་པ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་སོ། །འདིའི་ཐུན་མོང་བ་མངོན་རྟོགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

29

རྒྱན་དང་དེ་མིན་པ་རྒྱུད་བླའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བ་དྲང་དོན་
དང་དེ་མིན་པ་ངེས་དོན་དུ་བྱེད་པ་དང༌།སྒོ་ཐུན་མོང་བ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་དེ་མིན་པ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། སྣང་ཚོད་ལྟར་མིན་པའི་

གནས་ཚོད་ཅིག་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་བཞག་པ་ཐུན་མོང་མིན་པ་དང༌། སྣང་

ཚོད་དང་གནས་ཚོད་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་བཞག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་བྱེད་པ་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ།།རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་བྱམས་པ་དང༌། བསྐལ་

བཟང་རྣམ་འདྲེན་ལྔ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་དགོས་ཀྱི་དེ་དང༌། དགའ་ལྡན་རྟེན་
ཅན་གྱི་དེ་དང༌།སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ནང་ཚན་གྱི་དེ་རྣམས་སངས་འཕགས་
དང༌། དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུར་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་
གསུངས་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྗེ་
འཇིགས་མེད་དབང་པོས།རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་དགའ་ལྡན་གནས་སུ་བཞུགས་ཚེ་
རང་ལས་གཞན་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་ཅན་དུ་མེད་པས་རང་མཆོག་སྤྲུལ་
རྣམ་ཅན་དང༌། གླིང་འདིར་སྟོན་པའི་འཁོར་དུ་བྱོན་ཚེ་རང་ལས་གཞན་
མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་གྱི་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་དགོས་སྟབས།དགའ་ལྡན་གནས་ལ་ལྟོས་ཏེ་སངས་འཕགས་དང༌། གླིང་འདི་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱང་འཕགས་
རྣམ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་ཏེ། མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་ཞིག་མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་གཞན་ཞིག་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ན་བྱང་འཕགས་རྣམ་ཅན་དུ་

30

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས་གཞན་དག་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཅེས་སོགས་བྱུང༌།ཤེར་
མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་སྤྱི་ལ། རྣམ་
བཤད་རིགས་པ་ལས།

ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནི་བདེན་པ་དང༌།།
ལམ་དང་འབྲེལ་འབྱུང་རིག་པ་དང༌།།

ཞེས་དང༌།སྨྲ་སྒོ་ལས།
ཚུལ་ནི་འདྲ་དང་སྨད་པ་དང༌།།

སྒོ་དང་སྡོམ་པ་མཚན་ཉིད་དང༌།།
ཐབས་དང་རིག་པ་དོན་དང་འདོད།།
ལེགས་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་ལས།།
ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་དོན་དུ་མར་འཇུག་པ་ལས། འདིར་དྲང་ངེས་སུ་
འཇོག་པའི་ལམ་སྲོལ་མི་འདྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཕྱེ་བ་སྟེ།ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སྲོལ་
དང༌།ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའོ།།དེ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་
གཉིས་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

31

པར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་གསལ་བར་མཛད་པས་བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།ཡང་སྙིང་ལས།རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་པའང་
མཆོག་གི་སྒྲ་ཉེ་ཚིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་སྦྱར་ཀྱང་རུང་ལ། འོན་ཀྱང་
ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་བཀའ་བབ་

དང༌། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་བཀའ་བབ་ཡིན་པས།
གཉིས་བསྡོམས་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལམ་

བཟང་གསལ་བར་མཛད་པའི་དོན་དུ་བྱས་ན་ལེགས་པས།བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་པའང་ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དེ་ཡང་ས་གསུམ་གྱི་
འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་ཉི་མ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པ་པོ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་
ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད་པར་
མཛད་དོ།།
སྐབས་འདིར་མཁོ་བའི་སྤྱིའི་དོན་ནི། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་
མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ངེས་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འགྲེལ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དང་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་

རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ལ་
ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ།

32

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། གསུང་རབ་ཀྱི་

དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་
དགོངས་པ་བཀྲལ་ཅིང༌། དེ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་
འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ།ཅེས་དང༌།གསེར་
ཕྲེང་ལས།དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་
སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་སྒྲུབ་པ་ལ་
གདམས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་ཚུལ་དང༌།ནས།དབུས་མཐའ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་བསྡུས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བས། བྱམས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་སྲོལ་
བཏོད་པ་མིན་ཞིང༌། གཞུང་འགྲེལ་ནི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་སྐྱེ་འགག་ཀུན་
བྱང་མེད་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་ཤེའི་ལུང་དྲངས་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་རིགས་པ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཆད་འདོད་པར་འདུག་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་
ལས་བཤད་སྲོལ་ཟུར་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།
།ལུང་སྔ་མ་འདིའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྦྱར་བའི་དོན་དོགས་དཔྱོད་དུ་འཆད་ལ།ཕྱི་

མ་ནི་དེ་ལ་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལམ་བརྟེན་པར་ཕྱེ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་སོ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་རྒྱལ་བས་
ལུང་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི།ལང་གཤེགས་ལས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

33

ལྷོ་ཕྱོགས་བཻ་དའི་ཡུལ་དུ་ནི།།

དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ།།དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ།།
ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ།།
ད་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ།།
བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས།།རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ།།
བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ།།
ཞེས་མཐའ་གཉིས་འཇིག་པའི་དབུ་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་གསུངས་
པ་དང༌།འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ང་འདས་ནས།།ལོ་ནི་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན།།
དགེ་སློང་ཀླུ་ཞེས་དེ་འབོད་འབྱུང༌།།བསྟན་པ་ལ་ནི་དད་ཅིང་ཕན།།
རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ཐོབ་པ།།
ལོ་ནི་དྲུག་བརྒྱ་དག་ཏུ་འཚོ།།
རིག་པ་རྨ་བྱ་ཆེན་མོ་ནི།།

34

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་ཀྱང་འགྲུབ།།
བསྟན་བཅོས་སྣ་ཚོགས་དོན་དང་ནི།།

དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་དེ་རིག།

ཅེས་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་ཏེ་དྲང་དོན་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ཏེ་ངེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌།དེ་ཉིད་ལས།

ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི།།

བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས།།
མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་བའི་དོན།།
རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད།།
ཅེས་རྣམ་རིག་པ་དང་མཐུན་པའི་དྲང་ངེས་གསལ་བར་འབྱེད་པར་
གསུངས་པས་ཐོགས་མེད་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།དབྱེ་ན།དབུ་མ་བ་དང༌།རྣམ་རིགཔའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་དང་རིགས་ཚོགས་
མཛད་པ་པོའི་ཀླུ་སྒྲུབ་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་དང་ས་སྡེ་མཛད་པ་པོའི་ཐོགས་
མེད་དོན་གཅིག་གོ།དེ་ལྟར་དུ་གཞུང་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་བཅིངས་གྲོལ་དང་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་མེད་པར་
འགྱུར་རོ།།ཞེས་སྨྲ་བ་ནི།རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

35

སྟོང་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་ཐུགཔ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐར་ཐུག་པར་འཛིན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་འདི་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་དེ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་

བར་དོན་དེར་ངེས་པའི་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང༌།དེ་
དག་དང་མི་མཐུན་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་

པའི་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་
ལས། དེ་བས་ན་འཕགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་དགག་སྒྲུབ་ལ་སོགས་
པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་གི་རང་

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང༌། ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
གཉིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་

ཐོབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་པ་ལ་ཡང་མེད་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
འདིས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་

རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀླུ་སྒྲུབ་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
དུ་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་ལས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་

36

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་ཕྱེ། ཞེས་ཐོགས་མེད་
རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།གཞུང་ལས།
བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ།།
ནས།ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཅེས་དང༌།
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་གཉིས་ལེགས་བཟུང་ནས།།
ཞེས་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་

འབེབས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས།ཞེས་དང༌།
སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས།།
ཇི་བཞིན་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ།།
ཞེས་དང༌། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་དང༌།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་

རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ།ཞེས་དང༌།ལམ་རིམ་ཆེན་མོར།ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི།།ཞེས་དང༌།ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་

ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཀར། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀའི་

ལམ་སྲོལ། ཞེས་སོགས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་མང་པོ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

37

ནི་གཉིས་ཏེ།ཞེས་དང༌།རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་དང༌།ཕར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་སོགས་
སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་གསུངས་

པའི་ཕྱིར་རོ།།མིའི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལམ་བརྟེན་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག་
ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ།རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།དེ་དང་རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་དོན་གཅིག།དེས་ཟབ་
མོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ།།
དེ་སྐད་དུ་གསེར་ཕྲེང་ལས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཚོགས་
དང༌། ཤུགས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་རྟོགས་
སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བས། རྗེ་བཙུན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་
གཉིས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྱ་བར་ཡང་
གནས་སོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
གྱི་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་

པའི་གང་ཟག་དེ།རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་
ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་

ཉིད་ཀྱང་རིགས་བསྒྲེའོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་ཟླ་བ་
གྲགས་པ་འཇོག་དགོས་ཏེ།གཞུང་ལས།རང་སྡེའི་གཞུང་འགྱུར་བ་རྣམས་

ལས་ཐལ་རང་གང་འདོད་བརྟགས་ནས་རང་རྒྱུད་མི་འཐད་ཐལ་འགྱུར་འཐད་

38

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅེས་པ་ནི་ཟླ་བའི་གཞུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མིན་པ་ནས་དངོས་སུ་མ་
བྱུང་ངོ་།།ཞེས་དང༌།བྱུང་ཚུལ་ནི།སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས།
བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་དོན་བཀྲལ་བ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་

སྐྱོན་བཟུང་བ་མི་འཇུག་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཚིག་གསལ་ལས་སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ་དང་དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་

པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་ཕྱེ་ལ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་རྒྱུད་པའི་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ནི། སྟོང་ཐུན་ལས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་

རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་མཛད་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་དུ་

བཀྲལ་བ་ལ་དགག་པ་མང་དུ་མཛད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་བ་
ཡིན་ལ།ཞེས་གསུངས་ཏེ།ཐལ་བཟློག་གི་དགག་གཞག་བྱེད་ལུགས་ཀྱིས་

ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ།།སློབ་དཔོན་འདི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།གཞུང་ལས།དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་

བ་མདོའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལམ་སྲོལ་འདི་ནི་

ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད། ཅེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

39

གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་པ་ནི། གཞུང་ལས། གཞུང་རྒྱས་པར་བརྩམས་
ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སློབ་དཔོན་
ཞི་བ་འཚོས་སྲོལ་ཕྱེ་བར་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ།།ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་
མེད་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་

ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་ནས་དབུ་མ་རྒྱན་མཛད།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
སྤྲོ་ན། དགོངས་འགྲེལ་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་གཉིས་

དྲང་ངེས་འབྱེད་བྱེད་དང༌།ཤེར་མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་

ཅད་དྲང་ངེས་འབྱེད་གཞིར་འཇོག་དགོས་པས། ཁ་ཅིག བདེར་གཤེགས་
གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ།།ཞེས་པའི་གསུང་རབ་ལ་དེ་གཉིས་

ཙམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས།དགོངས་འགྲེལ་དང༌། བློ་
གྲོས་མི་ཟད་པས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ་བར་བསྟན་
ཟེར་བ་མི་འཐད། ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མུན་སེལ་དུ།ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་
གཉིས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་དེ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་དང་

དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ཕྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ་བ་བཀོད་པ་དང༌།

40

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འོད་སྔ་མས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་བཞིར་བྱེད་པ་གསེར་ཕྲེང་དུ་བཀག་པ་
ལྟར་དང༌།གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་གང་ཟག་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་འཇོག་ན་རབ་འབྱོར་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མ་ངེས་པར་
ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་སོ།།
སྔར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་གཞུང་གི་ལུང་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཚིག་ཟིན་ལ་མི་གསལ་ཡང༌།
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྦྱར་བ་དོན་ལ་གནས་ཏེ། སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་

དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། དེ་ཡང་དབུ་སེམས་ཀྱི་
དྲང་ངེས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང༌།

གཞུང་དུའང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དང་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱད་མ་
ཕྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁོ་ན་རེ།ཀླུ་སྒྲུབ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།

དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། མིང་རྐྱང་བཏགས་

ཡོད་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་སྔར་དྲངས་པའི་

ལུང་གཉིས་སུ་གསལ་བ་གང༌། ཚུལ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པའི་ལམ་སྲོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ།དེ་ཕྱེ་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན།མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ནི་དབུ་མའི་སྤྱི་བཤད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

41

སྐབས་ཡིན་པས།དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་ཁྱད་
མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།གསེར་ཕྲེང་ལས།རྗེ་བཙུན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་

འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ་དང༌། དེ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
ཡིན་ཡང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས་

ཕྱི་མས། གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རུང་གི་སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།
སྔ་མས་མ་ཁྱབ་སྟེ།སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་
གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
རང་དབང་དུ་འགྲེལ་མི་འགྲེལ་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་གང༌།རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པས་དེ་ལྟར་འགྲེལ་གྱི་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་མི་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར།
གཞན་ཡང་སྔ་མས་སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ།

42

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དགསྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་ཏེ།སྤྱིར་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ལ།དེར་
དབུ་སེམས་ཀྱི་སྲོལ་གཉིས་ལས་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བས་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེ་
ལྟར་ན་སྲོལ་འབྱེད་གཞི་ནི་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་གནད་ལས་

མ་འདས་པས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ནི་དྲང་ངེས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
ཡིན་མིན་གྱིས་འཇོག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ།གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར།ཕལ་ཆེར་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་མཐུན་ཟབ་ལ་མིན། །ཞེས་
དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་འདི་
གཉིས་ལ་བདེན་པ་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ནས། ཕལ་ཆེར་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གང་རུང་
ཞིག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པས་
ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དེ་ལ་གཉིས་

སུ་གྲངས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

43

དབུ་སེམས་གང་རུང་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། ཐལ་རང་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པའང་གནད་འདི་ལ་

ཐུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ།སྔ་མས་དེ་འདྲའི་སྐྱོན་མེད་དེ།གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་
བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་
གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་
བྱེད་དོ། །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་དབུ་མ་བའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་
དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་འགྲེལ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་
བཞག་པར།གཞན་དག་ན་རེ།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་ཀྱང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྲོལ་
ཕྱེ་བ་གང༌། དབུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ལུས་རགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་

མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།
ཁོ་ན་རེ།རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མ་ཡིན་པར་

ཐལ།ཐོགས་མེད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས།
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི།།

ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ།།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེའི་དོན་ནི་སྤྱིར་དེ་གཉིས་ཤིང་

རྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་དེ་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་དབང་དུ་

44

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱས་པ་ལས། དེ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་འཇོག་བྱེད་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་
མཐར། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་ཕར་ཕྱིན་དུ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་
གསུམ་དུ་གསུངས་པ་སྔོན་གྱི་མཁས་པའི་ཁས་ལེན་གྱི་རྟིང་མནན་པ་ཙམ་
ལས་རང་གི་བཞེད་པ་དངོས་ནི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གྲུབ་
མཐའི་བཤད་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་གསུངས་ཀྱང༌།གྲུབ་མཐའ་ལས།དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དབུ་
སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང༌། ཞར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དགོངས་
པའང་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་
གཉིས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་ལས་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་བཤད་ལུགས་མི་
སྣང་ངོ་། །སྟོང་ཐུན་ལས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་
མཛད་ནས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ།ཅེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས།ཐལ་འགྱུར་ཤིང་

རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྒྱལ་རོང་
བསྟན་དར། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ།བྱང་རྩེ་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་

དེ་ལྟར་བཞེད་དོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

45

དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་དོན། སངས་རྒྱས་
བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་གསལ་ཙམ་ཕྱེ་བ་མ་
གཏོགས། དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ་མིན་ཞིང༌།
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་ཟླ་གྲགས་འཇོག་པ་གཞུང་འདི་ཤིན་

ཏུ་གསལ་བ་དང༌། སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན།བྱམས་མགོན་སེམས་ཙམ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་

ཞེས་ཟེར་རོ། །སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བ་
གཉིས་ཀ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཤད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཕྱེ་ཟིན་ན་ཟླ་བས་སླར་འབྱེད་
དགོས་དོན་མེད་ལ། མ་ཕྱེན་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་
འདོད་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌། ཁོ་རང་ལ།དེ་བ་ཤརྨ་དང་ལེགས་
ལྡན་གཉིས་ཀ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་

ཀས་རང་རྒྱུད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཕྱེ་བས་དེ་དེའི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།ཕར་ཕྱིན་

མཐའ་དཔྱོད་དུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་
དུ་བཞག་ནས། ཟླ་གྲགས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཤད་པའི་གཞུང་སྔར་

46

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དྲངས་པའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།འདིའི་དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་
མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ལྡོག་ཕྱོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་
སྟོན་མཁན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ལ་ཞེས་
པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན།མ་

ཁྱབ་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་སྟོན་མཁན་ཟླ་གྲགས་ཡིན་ཡང་སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་
གི་སྟོད་སྨད་དུམ་བུར་བཅད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་སྟོན་མཁན་དང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་ལ་གང་ཟག་སོ་སོར་གཉིས་བཞག་པ་ནི་འབྲེལ་

མེད་དུ་མཁས་པ་མང་པོ་ཞལ་འཆམ་མོ།།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར།ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་
བཞག་པའང་སྔ་མའི་གསུང་དང་བསྟུན་པ་ལས་རང་ལུགས་ལ་ཟླ་གྲགས་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ།གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར།ཟླ་
བས་ལེགས་བཀག་ཐུན་མོང་མིན་པར་བསྒྲུབས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་

ཤེས་པར་གསུངས་ཀྱང༌། དེར་ནི། རྩ་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་

འགྱུར་བཀྲལ། །ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་

འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་དང༌། ཟླ་བས་ལེགས་བཀག་ཐུན་མོང་མིན་

པར་བསྒྲུབས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཟླ་བས་རང་ཕྱོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

47

དང༌། ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པར་བཞེད་སྣང་བས་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་

དཔྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ་མོ། །
ཐེག་དམན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡོད་མེད་དང༌། ཡོད་ན་གང་ལ་ངོས་འཛིན་པ་དང༌།རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དང༌།བོད་ཀྱི་གྲུབ་

མཐའ་སོ་སོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སོགས་དཔྱད་བྱ་ཧ་ཅང་མང་ཡང་མ་
སྤྲོས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་
ལམ་སྲོལ་གཉིས་ལེགས་པར་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས། འཛམ་གླིང་འདིར་དབུ་

སེམས་སོ་སོའི་བློ་གསལ་བྱེ་བ་སྟེ་གྲངས་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་

དོན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་བཀྲལ་བལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་མིག་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་གྱི་པཎྚིཏ་འཕགས་པ་ལྷ་

སོགས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དང༌། དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
རྗེས་འབྲང་མཚན་དངོས་སུ་ཐོན་པ་དང༌། མཐོན་པ་ཞི་བ་ལྷས་མཚོན་པའི་དབུ་མ་དང༌། ཤཱནྟི་བས་མཚོན་པའི་རྣམ་རིག་པའི་སྲོལ་འཛིན་འཛམ་གླིང་

མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཅིང་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་མི་ནུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཁས་པའི་

དབང་པོ་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་འདུད་པའོ།།དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལྷ་ནི་

48

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ་སྟེ་དེས་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས།འཁྲུལ་བཟློག་
པའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་པ།དབུ་མ་ལག་པའི་ཚད་སོགས་དང༌།བརྗོད་བྱ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་བ་མཛད་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་
སྲོལ་བཟུང་བ་དང༌།དཔའ་བོས་སྐྱེས་རབས་དང༌།བསྟོད་ཚོགས་སོགས་མང་པོ་དང༌། དབུ་མའི་གཞུང་ཡང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་སོགས་དུ་མ་མཛད་
ནའང༌། དབུ་མའི་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་བོད་ལ་མ་ཕེབས་པར་རྗེས་གསུངས་
སོ།།སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་ཆེར་བོད་དུ་
མ་ཕེབས་ཀྱང༌།གཙོ་བོ་འགྲེལ་བ་བུདྡྷཱ་པཱ་ལི་ཏ་མཛད་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་
སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང༌།ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་གནད་རྒྱས་པར་

སྟོན་པ་དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་དེའི་འགྲེལ་བ་རྟོག་གེ་འབར་བ།རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་

ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་རྣམས་མཛད་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་

ནོ།།ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྩ་ཤེའི་སྒོས་འགྲེལ་དུ་ཚིག་གསལ་དང༌།རྩ་ཤེར་ཟབ་
རྒྱས་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དབུ་མ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་མཛད་
དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ནས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མཐར་
ཐུག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་མཛད་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དག་གོ །དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གཞུང་མང་དུ་མཛད་པ་ལས། པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

49

བརྒྱད་དང༌།མདོ་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དང༌། བློ་གྲོས་བརྟན་
པས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ཕུང་པོ་ལྔའི་
རབ་བྱེད་དང་སུམ་ཅུ་བ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སོགས་དང༌།ཕྱོགས་གླང་གིས་

བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་དང་ཚང་མ་ཀུན་བཏུས་སོགས་དང༌། ཆོས་གྲགས་
ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་མཛད་ནས་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ལམ་

སྲོལ་བསྐྱངས་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྲོལ་འཛིན་
སྐྱོང་སྤེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་དག་གོ །འདིར་འཕགས་པ་ལྷ་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་

མིན་དང༌། ཟླ་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞབས་ཟིན་མ་ཟིན་དང༌།དེ་བྱོན་དུས་སོགས་
དཔྱད་བྱ་མང་ཡང་མ་སྤྲོས་སོ།།

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

གཉིས་པ་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་མང་ཐོས་ཞེས་
སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྐང་བ་དང་པོ་བཞིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་རྟོགས་དཀའ་བས་བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པར་
བསྟན་ནས། རྐང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་

བརྟེན་ནས་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ཏེ་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་འཆད་པར་དམ་བཅའ་བ་སྟེ།

50

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ཡངས་རྡོག་བུ་སོགས་གཞུང་ལུགས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང༌། སེང་ཆེན་བརྒྱད་སོགས་མང་དུ་ཐོས་པར་མ་ཟད་རིགས་པའི་ལམ་དུ་ཡང་ངལ་བ་མང་

པོ་བསྟེན་པ་དང༌། དོལ་བོ་བ་སོགས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཚོགས་ཀྱིས་མི་དམན་པ་ཞེས་བྲག་སྒོ་ཕུན་ཚོགས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་

སྦྱར་བ་ལྟར་རམ། གཞན་ཕལ་ཆེར་གྱི་གསུངས་ཚུལ་ལྟར་ན།མདོ་སྔགས་
རིག་གནས་སོགས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང༌།རིགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱངས་པ་མང་

དུ་མཛད་པ་དང༌། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་དམན་པ་དུ་

མས་ཀྱང་རྩོལ་བ་མང་དུ་བསྟེན་ན་ཡང་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པའི་ཟབ་མོའི་

གནས་དེ་ནི་འཇམ་མགོན་བླ་མ་སྟེ་འཇམ་པའི་དབྱངས་བཤེས་གཉེན་དུ་
བཟུང་ཞིང་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ངོམས་མེད་དུ་བཞེས་པའི་དྲིན་གྱིས་ལེགས་
པར་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཟིགས་ནས། རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཐུགས་
ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་དམ་བཅའ་མཛད་པ་སྟེ།འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ལེགས་པར་མཐོང་བའི་
ཚུལ་ནི།མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས།
འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ།།
ཉིན་རེ་བཞིན་ཡང་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན།།
དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་བསྡུས་པ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

51

རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོམས་ཞེས་དང༌།གསང་རྣམ་ཚིགས་བཅད་མར།རབ་མཛེས་འོད་ཟེར་ལྔ་ཡི་དྲ་བ་ཅན།།

ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པའི་དབུས་སུ་འཇམ་པའི་དབྱངས།།

མངོན་སུམ་གཟིགས་པ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ།།
ཞེས་དང༌།
དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར།།
ནམ་འདོད་གཟིགས་ཤིང་དཔལ་ལྡན་འདུས་པ་དང༌།།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཞུང་ཟབ་མོའི་དོན།།
རྒྱུན་དུ་གསན་པ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།གཞུང་འདི་མཛད་པ་ནའང༌།རྣམ་ཐར་ཟུར་
རྒྱན་ལས། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད་
རྣམས་གསུངས་ནས།ད་ནི་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡི་གེར་གྱིས་

གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་བརྩམས་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌།
གཞུང་འདིའི་མཇུག་རྩོམ་དུ་ཡང་གསལ་བ་ལྟར་ལ།སྨན་ལུང་རྒྱ་སོག་ཕུར་
འཇམ་དབྱངས་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་པཎ་གྲུབ་མང་པོས་བསྐོར་
བ་གཟིགས་པ། དེ་དག་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་
བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་དབུ་སེམས་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་སྲོལ་

52

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབྱེད་དང་སྲོལ་འཛིན་མང་པོའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་
བ་ནི་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པར་དམ་པ་དག་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་
མན་ངག་དང་ལྡན་ཚུལ་དང༌། རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ནང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་

ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཚུལ་གཉིས་ཚང་བར་བསྟན་པ་དང༌།ཡང་རྩོམ་པར་དམ་
བཅས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ནོར་བར་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་རབ་ཕུན་
ཚོགས་དང༌།གདུལ་བྱ་ལ་རྗེས་སུ་བརྩེ་བའི་བརྩེ་བ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཚང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།

གསུམ་པ་སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ་ནི། བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་
སོགས་བྱུང༌།མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གང་གིས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་ཀྱང་གང་
གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་འདར་མི་རུང་བ་ནི་བསྟན་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དེ་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་འབྲས་བུ་སྨྲ་བ་ཟླ་
མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་འདོད་པའི་སྐལ་བཟང་རྣམས་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཉོན་ཅེས་བསྐུལ་བ་སྟེ།སྔ་ཕྱི་བསྡོམས་པས་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་ཚུལ་ནི།

གནས་དེ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་བརྗོད་བྱ་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་འདིའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

53

བརྗོད་བྱ་དང༌། བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཅེས་པས་འདི་ལ་

བརྟེན་ནས་ཟབ་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་
པ་དང༌། སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་ཅེས་པས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའི་ལམ་ཉིད་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ལམ་དང་སྦྲེལ་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་

འཕང་ཉིང་དགོས་དང༌།ཉིང་དགོས་དེ་ཉིང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དང་

འབྲེལ་བ་དང༌། ལམ་ཉིད་བརྗོད་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་

འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཏེ་ཤུགས་ལ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ལ་གཞན་སྡེས་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་ཡང་རང་ལུགས་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་
གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཤིང་འདིའི་འབྲེལ་བ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིའི་

ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཐོབ་བྱ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་ཡེ་

ཤེས་དེ་ཉིད་རང་རྒྱུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང༌། ལམ་དེ་
ཉིད་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ནས་
བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་ཚིག་ཀུན་ལ་ཆོས་བཞི་
བརྩིར་རུང་ཞིང༌།དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་
ཆོས་བཞི་བརྗོད་བྱ། ངག་ལས་རྟོག་ལྡན་ལ་གོ་བའམ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་དགོས་པ། དེ་ལས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་དགོས།དེ་དག་སྔ་མ་མེད་ན་ཕྱི་
མ་མི་འབྱུང་བ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞིང༌། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་

54

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གེགས་བཞི་སེལ་ཚུལ་དང༌། དེའི་ཡན་ལག་ལ་ཆོས་བཞི་ལས་མང་མི་

དགོས་ཤིང་ཉུང་མི་རུང་བའི་ཚུལ་སོགས་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
སྤྲོ་ན།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།འདིའི་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་གཉིས་རྟེན་བྱུང་
འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།འདིའི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་དང༌།ཉིང་དགོས་ལ་མི་
གནས་པའི་མྱང་འདས་ཀྱང་ཡོད་པ་གང་ཞིག །མྱང་འདས་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

རྟོགས་པ་དང༌།དེ་སྟོང་ཉིད་དང་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ན་མ་ཁྱབ་ཅིང༌།འདིའི་ཉིང་དགོས་ལ་ཉིང་དགོས་མཐར་ཐུག་གིས་མ་ཁྱབ་པ་

དང༌། སྤྱིར་རྣམ་མཁྱེན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སོགས་འདིའི་ཉིང་དགོས་ལ་མི་
འཇོག་པ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དགོས་སོགས་བཞིའི་ནང་གི་

འབྲེལ་བས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང༌། དེ་ལ་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་མི་དགོས་
དང༌།འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཐོབ་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་

མིན་སོགས་ལའང་སྤྲོ་བྱ་མང་ངོ་། །དགོས་འབྲེལ་ངག་ཀླད་དུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ལ། ཀུ་མཱ་རི་ལ་ལ་སོགས་པས་དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་
ཆོས་བཞི་ཡོད་པ་ཚད་མས་ངེས་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་དང༌། ཞི་

འཚོའི་བདེན་གཉིས་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་སྐབས་འགོག་
པ་ཟློག་པ་དང༌། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་དང་གཡག་ཕྲུག་པས་གཞུང་གི་

ཡི་གེ་མཛེས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་གིས་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་དོགས་པ་བཞི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

55

བསལ་ནས་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བཞི་སྐྱེད་པ་བཤད་པ་རྣམས་འཐད་མི་
འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ།ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་
དུ་བུ་སྟོན་གྱིས་ལུགས་དང་པོ་ལྟར་བཞེད་པར་གསུངས་ཀྱང་ལུང་སྙེར་དེ་བཀག་གོ།རང་ལུགས་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས།ངག་འདིས་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་

པ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ལ་ཡོད་ན་ནི་འཇུག་

ཅིང་མེད་ན་ནི་ལྡོག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་འབྲེལ་ངག་ཐོག་
མར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་འདིའི་དགོས་པ་དང་ཉིང་དགོས་གཉིས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འོང་
དགོས་པས་ཆོས་བཞི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཐད་

ཅིང༌། འདིའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་ཤིང་དེ་འདི་ལ་

ཞུགས་འབྲས་སུ་འབྱུང་དགོས་པས་ཆོས་བཞི་རྟོགས་པའང་དེར་མི་རུང་ལ།

དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངགཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དབང་རྣོན་བསྟན་བཅོས་ལ་མི་
འཇུག་པས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དག་ཐོས་པའང་དེར་མི་རུང་ངོ་།།དེས་ན་ཆོས་
བཞི་ལ་གོ་བ་ཡང་དག་གམ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་
འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ།དེའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།ཚད་མ་བརྟག་པ་ལས།

56

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གང་ཕྱིར་དོན་གཉེར་འཇིག་རྟེན་འདི།།

ཐེ་ཚོམ་ལས་ཀྱང་འཇུག་ཕྱིར་རོ།།
ཞེས་དང༌།བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས།
དོན་འགྱུར་དོན་མི་འགྱུར་བདག་ལ།།

ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནའང་འཇུག་ལྡོག་རྒྱུར་གསུངས།།
ཞེས་དང༌།གསེར་ཕྲེང་ལས།དེ་བཞི་ཕལ་ཆེར་ཡོད་ལས་ཚེ་སྙམ་པའི་

དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བཞི་བསྐྱེད་དེ་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུགཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་པོ་འདི་གསེར་ཕྲེང་དུ་ཁུངས་གསལ་བར་མ་
མཛད་ལ་ལུང་སྙེར་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་དང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་
སོགས་སུ་འཐད་ལྡན་གྱི་ཡིན་པར་བྱས་ཀྱང་གཞུང་མང་པོར་ཚད་མ་བརྟག་
པའི་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གཞུང་དེར་སྣང་ངོ་།།ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་
དུ་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཐེ་ཚོམ་ལས་རྒྱན་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ན་དེས་དབང་རྣོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་དང༌། དབུ་མ་རྒྱན་ཟིན་དུ་རང་སྡེ་
དབང་རྟུལ་ཤིན་ལྐོག་ལ་འཇུག་པ་ན་ལུང་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་
པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ན་དེས་དབང་རྟུལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པར་སྣང་བ་དང༌། ཚད་མ་བརྟག་པའི་ལུང་འདི་དང་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལ་

བརྟེན་ནས་དབང་རྣོན་ཐེ་ཚོམ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མཐོང་བ་གང་གི་སྒོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

57

ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་དཔྱད་ཚུལ་སོགས་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་དུ་འབྱུང་ཞིང༌། དེར།གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར།ཡུལ་མཆོགབསྟན་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་
མཆོག་སྦས་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་འདིར་སྔགས་ལམ་

ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་མ་བསྟན་གྱི་དོགས་པ་བཀོད་ཀྱང༌།གྲུབ་མཐའ་རྩ་བས་
མདོ་ཕྱོགས་སུ་སྔགས་ལམ་སྦས་པ་མ་གཏོགས་སྦས་ཏེ་བསྟན་པར་
གསུངས་པ་མིན་པར་མངོན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་

ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དགོས་འབྲེལ་ངག་གིས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཆོས་
བཞི་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་ན་རྟོག་ལྡན་ལ་དེར་དེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་ཞིང་

དེ་ལས་ཆོས་བཞི་ཡོད་མེད་ལྟ་ལ་ཡོད་ན་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་ནའང་དགོས་འབྲེལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྔོན་དུ་མ་བཀོད་པ་ནི་དེའི་
སྔོན་དུ་བཀོད་ན་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་དང༌།མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་དང་བ་སྐྱེད་
ལ། དེས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་ཕྱོགས་པ་ན་ཆོས་བཞི་ལ་རྟོག་པས་
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་འོག་ཏུ་དགོས་འབྲེལ་ངག་བཀོད་པར་ཆོས་བཤེས་འཆད་
པ་ལྟར་རྗེས་ཀྱང་བཞེད་དོ།།

58

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་ལ་
གསུམ།གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།རྒྱལ་བའི་

གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ། རང་ཉིད་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་
བསྟན་ཅིང་མཇུག་བསྡུ་བའོ།།

གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་

བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ་དང༌།དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་
བྱེད་མདོ་དང་སྦྱར་བའོ།།

ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ།

དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ཡུལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

59

འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་སུ་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་བ་
ཉིད་དང༌།དེའི་རྒྱུ་བདེན་པས་སྟོང་པའམ་དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པས་སྟོང་པ་ནི་ཞི་བ་སྟེ་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་བདེན་པས་སྟོང་
པའམ་དེས་དོན་དམ་པར་རང་འབྲས་སྐྱེད་པས་སྟོང་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ་
སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་ཚུལ་མི་ཤེས་པས་བདག་འཛིན་གཉིས་

ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་ལ།དེ་མ་ནུས་པས་བདག་འཛིན་གྱི་དབང་

དུ་སོང་སྟེ་ལས་སྣ་ཚོགས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་འཁྱམ་པར་འགྱུར་བ་
གཟིགས་ནས། འགྲོ་བ་དེ་དག་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཆོས་དང་ཡང་སྒོས་རགས་པའི་བདག་མེད་སྟོན་པ་
སོགས་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་སྒོ་མང་པོ་སྟོན་པའི་ཐབས་ཚུལ་
དང༌། རྟེན་འབྲེལ་སོགས་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་བརྒྱ་དག་སྟེ་དཔག་ཏུ་
མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ།།ཞེས་པ་སྟེ་ཕྱི་འགྲེལ་དོན་དེས་རྟོགས་ནུས་སོ།།
འདིར།རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ།ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་གཞུང་མཛོད་དུ་བདེན་
བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་པ་དང༌།རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལེའུ་བཅོ་
ལྔ་བར་མཐོང་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དག་པས་དང༌།དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པར་
ལེའུ་བཅུ་དགུ་བར་བདགམེད་གཞན་དབང་མྱང་འདས་གསུམ་གྱིས་དང༌།

60

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིས་བཞག་པ་དང༌། དབུས་མཐར་གཉེན་པོ་གསུམ་གྱིས་

བཞག་པ་དང༌། སའི་དངོས་གཞིར་སྟོང་ཉིད་བཞི་སོགས་ཡུལ་གྱིས་བཞག་

པ་དང༌། བྱང་སར་བདག་མེད་གཞན་དབང་མྱང་འདས་གསུམ་གྱིས་བཞག་

པ་དང༌། ཉན་སར་འཁོར་བ་མྱང་འདས་བདག་མེད་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་

དང༌།ཀུན་བཏུས་སུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་པ་དང༌།བསྡུ་བར་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གྱིས་དང༌།གཉེན་པོ་གསུམ་གྱིས་དང༌།རྒྱུ་མཚན་སོགས་ཆོས་
ལྔས་དང༌།བདེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པས་དང༌།བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་
པ་དང༌། དབུ་མའི་གཞུང་མདོ་ཕྱོགས་སུ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས། ཏིང་ངེ་

འཛིན་རྒྱལ་པོ།འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་

བཞག་པ་དང༌། ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོར་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱིས་

བཞག་པ་དང༌།ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་མཚན་མ་སྲེད་པ་གསུམ་གྱིས་དང༌།བདེན་
བཞིའི་རྣམ་པས་དང༌། ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་ཚུལ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌།

འཇུག་པར་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌།སྔགས་ཕྱོགས་
སུ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་དུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་དང༌། དེ་དང་མངོན་བྱང་དང་སྒྲུབ་ཐབས་ཀུན་བཟང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་རྣམས་

སོ།།དེ་པ་མཛོད་ལས།
མཚན་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང༌།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

61

སྟོང་ཉིད་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ།།

འཇུག་པའོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ནི།།

དེ་ལས་གཞན་བདེན་རྣམ་པ་ཅན།།
ཞེས་ཞི་བ་འགོག་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་
དང༌། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌།མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་
གཉིས་དང་ཀུན་ལམ་གྱི་བཞི་རེ་སྟེ་བཅུ་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་

གསུངས་སོ།།མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ཤིང༌།།

དེ་བཞིན་ཡོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌།།
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པས།།
སྟོང་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།མཚན་མེད་གཞི་ནི་རྣམ་རྟོགརྣམས།།
ཡང་དག་ཟད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ།།
སྨོན་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་དེ།།
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་གོ།
ཞེས་དགག་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྟོང་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟར་

62

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགག་བྱ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཉིད་

དང༌། རྣམ་རྟོག་ཟད་པའི་འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌།
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ལ་མི་སྨོན་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་
པ་དང༌།
ཏིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ནི།།

བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དང༌།།བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟེན་དང་ནི།།

དེ་རྟག་ཉེར་ཞི་ཡིན་ཞེས་བྱ།།
ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། བདག་འཛིན་གྱི་རྟེན་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་

མཚན་མ་རྟག་ཏུ་ཞི་བའི་མྱང་འདས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་
གསུངས་པ་དང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ།།
ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་ནི་རྣམ་པ་བཞི།།

ཞེས་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མྱང་འདས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

63

འཛིན་གསུངས་སོ།།དབུས་མཐའ་ལས།
ཐ་དད་པ་དང་གཅིག་མཐའ་དང༌།།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་པའི་

སྐབས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྲིད་སྲེད་ཀྱི་གཉེན་
པོའི་ཆ་ནས་སྨོན་མེད་དང༌། མཚན་མ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་
ཆ་ནས་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ།།སའི་དངོས་གཞི་ལས། སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།ནས།དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།
ཞེས་སོགས་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།ཉེ་
བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་ལ་མི་རྟག་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་
ཅིང་སེམས་ཀྱི་གནས་པ་རྩེ་གཅིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །མཚན་མ་མེད་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།ནས།མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌།
མཚན་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་
མ་མེད་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ།ཞེས་རྟག་པ་དང་འབྲས་བུ་དང་ནང་དང་
ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌།ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཉེས་
དམིགས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌།མཚན་མ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་མཚན་
མེད་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་སོ། །བྱང་
ས་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་

64

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་

བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐོང་ནས་སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་
བྱའོ། །སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྣམ་
པར་བརྟགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཡོངས་
སུ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དུ་མའི་སྐྱོན་ཆགས་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ནས་
ཕྱིས་དེ་ལ་མི་སྨོན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
དེའི་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་
ཅད་བསལ་ནས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞི་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཀུན་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་སྟེ་
སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་ཐ་སྙད་ཀྱི་

གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཟིན་པས་ན་ཉེས་པའི་གཞིར་རྟོགས་ནས་ཕྱིས་དེ་ལ་མི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

65

སྨོན་པས་སྨོན་མེད་དང༌།ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་ཀུན་ཞི་བའི་མྱང་འདས་ལ་ཞི་བར་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་
ཏིང་འཛིན་གསུངས་སོ།།
ཉན་ས་ལས། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།འདི་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ།འདུས་བྱས་
དང་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་ནི་ཁམས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་

ཕུང་པོ་ལྔའོ།།འདུས་མ་བྱས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།།འདུས་བྱས་གང་
ཡིན་པ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ།
།བདག་དང༌།སེམས་ཅན་དང༌།སྲོག་དང༌།སྐྱེ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་

དེ་ནི་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་ལ་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བ་དང་ཉེས་
དམིགས་སུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྨོན་པར་མི་བྱེད་དོ། །མི་སྨོན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་

པར་ཐར་བའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་
ལ་སྨོན་པ་དང་ལྡན་པས།ཞི་བར་ལྟ། གྱ་ནོམ་པར་ལྟ།ངེས་པར་འབྱུང་བར་
ལྟ་ཞིང་སྨོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་ལྟ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་

ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།མེད་ཅིང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

པ་དེ་ལ་སྨོན་པ་ཡང་མེད། སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཇི་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་

66

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ།དེ་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་

སྒོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཁམས་གསུམ་ལ་
སྐྱོན་དང་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་ནས་མི་སྨོན་པའི་སྨོན་མེད་དང༌།མྱང་འདས་
ནི་ཞི་སོགས་གསུམ་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་ལ་སྨོན་པའི་མཚན་མེད་དང༌། སྟོང་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
གསུངས་སོ།།
ཀུན་བཏུས་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་

དུ་ཞེ་ན།གཉིས་སོ།།སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན།དྲུག་གོ།མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན།བརྒྱད་དོ།།ཞེས་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་
ཉིད་དང༌།འགོག་ལམ་གྱི་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌།མི་རྟག་སྡུག་
བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
གསུངས་སོ།།
བསྡུ་བ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་

གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་

བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་གོ།གཞན་
གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་
རྣམ་པར་བཞག་གོ།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

67

ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་དགག་བྱའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་
གི་ངོ་བོ་ཉེས་དམིགས་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌།མྱང་འདས་སུ་གྱུར་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་པ་

དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོའོ། །སྨོན་པ་མེད་པ་ནི་སྲིད་

པར་སྨོན་པའི་འོ།།མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ།དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་དབུས་མཐའ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དང༌།དུ་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དག་ཡིན། དུ་ཞིག་སྨོན་པ་མེད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་
མེད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དག་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། རྒྱུ་
མཚན་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡང་ཡིན།

མིང་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་མ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་

སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པའི་ཤེས་
པ་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
འདིར་རྒྱུ་མཚན་ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཏིང་འཛིན་

68

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་ག་དང་དེ་དག་གི་ཡུལ་གསུམ་གཡོད་པ་དང༌། མིང་ནི་སྒྲ་ཡིན་པས་

དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་མེད་ཅིང་སྟོང་ཉིད་དང་སྨོན་མེད་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་

ཡོད་པ་དང༌། འདིའི་རྣམ་རྟོག་དང་གཞན་དབང་དོན་གཅིག་པས་དེ་ལ་ཏིང་

འཛིན་གསུམ་ག་ཡོད་ཅིང་སྟོང་སྨོན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་ཆོས་ཉིད་དོན་གཅིག་པས་དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་མེད་ལ་སྟོང་མཚན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌།ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་དམ་རྣམ་
ཅན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས།དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་
གཡོད་ཅིང༌། དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡང་ཡན་པར་གསུངས་ཏེ།
དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་ལྔ་ག་དང༌། སྨོན་མེད་ཀྱི་ཏིང་

འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཅི་རིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་

འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་གསུམ་མ་གསུངས་པ་ནི་དེའི་ཡུལ་གཉིས་པོ་གང་ལ་
ཡང་ཆོས་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན།རྒྱུ་མཚན་དང༌།མིང་དང༌།རྣམ་རྟོག་དང༌།དེ་བཞིན་ཉིད་
དང༌། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལྔ་ལས།རྒྱུ་མཚན་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས་

ཀའང་ཡིན་ཞིང་ལྔ་པོའི་ཅི་རིགས་ཁྱད་གཞིར་ལྡན་པའི་སྟོང་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་པས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་མིང་དང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

69

རྣམ་རྟོག་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའི་སྨོན་མེད་དང༌།རྒྱུ་མཚན་དང་དེ་བཞིན་
ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མྱང་འདས་ལ་ཞི་བར་ལྟ་བའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་

འཛིན་གསུངས་པ་དང༌། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ལས་དུ་ཞིག་སྟོང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།གཉིས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་
པ་ལས་ཐ་མ་གཉིས་སོ།།དུ་ཞིག་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན།སྨྲས་
པ། དྲུག་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལས་དང་པོ་གཉིས་དང༌། ཀུན་འབྱུང་
བའི་བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ། །དུ་ཞིག་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་

ཞེ་ན།སྨྲས་པ།འགོག་པའི་བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ།།དུ་ཞིག་ནི་རྣམ་
པར་དག་པའི་རྒྱུ་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ལམ་གྱི་

བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ།།ཞེས་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་
ཉིད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་རྟོགས་
པའི་སྨོན་མེད་དང༌། འགོག་བདེན་གྱི་བཞི་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་

ཐར་གསུངས་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་བཞི་དེ་གསུམ་གང་དང་ཡང་མ་སྦྱར་རོ།།རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། བདག་མེད་
པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།ལྷག་མ་བརྒྱད་
ནི་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་བྲལ་བའི་རྣམ་
པ་གང་ཡིན་པ་གཅིག་པུ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ནད་

70

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌།འབྲས་དང༌།ཟུག་རྔུ་དང༌།སྡིག་པ་དང༌།མི་རྟག་པ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་
པ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌།བདག་མེད་པ་དང༌།ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དང༌།བྲལ་བ་དང༌།འབྲལ་བར་བྱེད་པར་ལྟ་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ལས་སྟོང་བདག་མེད་
གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྟོང་བདག་མེད་བྲལ་བ་གསུམ་དོར་བའི་
ལྷག་མ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌།བྲལ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་
རྣམ་ཐར་གསུངས་ཏེ། བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མུན་སེལ་ལས།
བཅུ་གཅིག་ལས་དང་པོ་བཞི་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་དང་ལྡན་པ་
དང༌།བགལ་ཉལ་དང་ལྡན་པ་དང༌།རོ་མྱང་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌།ཉེས་དམིགས་

དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནད་སོགས་སུ་ལྟ་བ་བཞིའོ། །རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྐྱེན་དུ་ལྟ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པར་ལྟ་བ།འགོག་པ་ཞི་བ་སོགས་
བཞིར་ལྟ་བ་བྲལ་བར་ལྟ་བ། ལམ་རིག་པ་སོགས་བཞིར་ལྟ་བ་འབྲལ་བར་

བྱེད་པར་ལྟ་བར་གསུངས།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཏེ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་ནོ།།ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་དོན་སྔར་བཀྲལ་ཟིན་ལ།ཏིང་ངེ་འཛིན་
རྒྱལ་པོ་ལས།
འོང་བ་མེད་ཅིང་འདི་ནས་འགྲོ་བ་མེད།།
རྒྱུ་རྣམས་རྟག་ཏུ་སྟོང་ཞིང་མཚན་མ་མེད།།
ཅེས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་མེད་པ་རྟོགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

71

པའི་མཚན་མེད་དང༌། དེ་ལྟར་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་

སྨོན་མེད་དང༌།དེ་ལྟར་རྒྱུན་རྟག་ཏུ་སྟོང་པ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་

གསུངས་སོ། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་
སྟོང་བར་མི་བྱེད་དེ།ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང༌།གང་མཚན་མ་མེད་པས་
ཆོས་རྣམས་མཚན་མ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ།ཆོས་རྣམས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། གང་སྨོན་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་སྨོན་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ།ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་
བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱི་
མཚན་མ་དག་དང་བྲལ་བའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་
དང༌།འབྲས་བུ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་
རྣམ་ཐར་བསྟན་པར་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། མདོའི་ཚིག་
དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རུང་གི་ཆོས་

གཞན་ཞིག་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཆོས་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཆོས་
རྣམས་རང་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའམ།བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་
སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ།
དེས་ལྷགམའི་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ།སེམས་ཙམ་པས་འདི་ལས་གཞན་

72

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ།།ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།
སེམས་དམྱལ་འཇིགས་པ་ང་ཡིས་བསྟན་བྱས་ཏེ།།
སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་སྐྱོ་ཕྱས་ཀྱང༌།།
གང་དག་ཤི་འཕོས་ངན་སོང་རྟག་འགྲོ་བའི།།

འགྲོ་བ་དེ་དག་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།

ཞེས་སེམས་ཅན་ཤི་ནས་སྐྱེས་ངན་སོང་སྟེ། ལས་དོན་དམ་པར་མེད་
པར་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌།དེར་སྐྱེ་བ་སྟེ་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། དེར་སྐྱེ་བ་བོ་སྟེ་བྱེད་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་རྣམ་
ཐར་སྒོ་གསུམ་སྐབས་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ལས་ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་
གི་རྒྱན་ལས།

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌།།
ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་མདོར། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

73

ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ།།དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་མཚན་མ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན།འདི་ལྟ་

སྟེ།མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་མཚན་མ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྨོན་པ་མེད་པ་ཤེས་
པ་ཡིན་ཞེ་ན།དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་མི་གནས་པ་སྟེ།དེ་
ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྨོན་པ་མེད་པ་ཤེས་པའོ།།ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌།

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་མཚན་མེད་དང༌།
ཁམས་གསུམ་ལ་སྲེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་མི་གནས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་གསུངས་པ་དང༌། སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པའི་ཐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་
ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆུང་ལས། སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་

རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་དང་བོའོ།།འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་

ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཉིས་པའོ།།མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བའི་

བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། ཞེས་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་བཤད་
ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་ཐད་དུ།

74

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་དང་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་སྡུག་པར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་

ཏུ་སྤྱད་པར་བྱའོ།།ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་བདག་དང་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་སྤོང་
བའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་མཚན་མ་ལ་
སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སྟེ།ནས།སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་མཚན་
མར་འཛིན་པ་སྤོང་བའི་མཚན་མེད་དང༌།སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་

པོ་ནས་སྨོན་ལམ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སྟེ།འདི་ལྟར་བརྒྱ་བྱིན་དང༌། ཚངས་པ་
དང༌།འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང༌།འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་འོ།།
ནས། ཅི་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་དག་
མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཆོས་བསྟན་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཞེས་སེམས་ཅན་
གྱི་དེ་དག་ལ་སྲེད་པའི་དགའ་བ་སྤོང་བའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ།
།འཇུག་པ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།།
དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་བདེན་ཉིད།།

མཚན་མ་མེད་པ་ཞི་ཉིད་དེ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

75

གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང༌།།
གཏི་མུག་མེད་ཅེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲི་
མས་མས་མ་སྦགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་ཉིད་

དང༌།མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒོས་ཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མཚན་མེད་
དང༌། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་དུ་ལྟ་
བ་དང༌།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་
ལྟ་བ་ན་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་སྨོན་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་

གོ་འཕང་ལ་ཡང༌།བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོས་སྨོན་པ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་
དང་གཏི་མུག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་
སོ།།འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།

དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད།།
བསྒོམ་པར་བྱ་བ་བསྒོམ་པ་མིན།།

དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས།།སྒོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའོ།།
ཞེས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིའི་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པའི་

བྱ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། བསྒོམ་པར་
བྱ་བའི་ལས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌།

76

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒོམ་པ་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་གསུངས་ཏེ།
རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་ལས། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པས་བསྒོམ་པ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམ་པ་པོ་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པའི་རང་

བཞིན་དུ་བསམས་ལ།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
སྤྱི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་
ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་དོན་བཤད་ཟིན་དང་མཐུན་ཞིང༌། རྒྱས་པར་སྒྲོན་
གསལ་མཆན་དང་བཅས་པ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ།།མངོན་བྱང་གི་རྒྱུད་ལས།
སེམས་ནི་རང་དངོས་མེད་ཕྱིར་དང༌།།
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།།

ཞེས་དང༌།སྦྲུ་བ་ཐབས་ཀུན་བཟང་ལས།ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་ཕྱིར་སྟོང་བ་སྟེ།།
དེ་བཞིན་རྒྱུ་དང་བྲལ་བས་མཚན་མ་མེད།།རྟོག་པ་རྣམས་དང་བྲལ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ནི།།

མ་ལུས་སྨོན་པ་ལས་ནི་ངེས་པར་གྲོལ།།
ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་
གསུངས་སོ།།དུས་འཁོར་དུ།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

77

དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད།།
ཅེས་སོགས་ཀྱི་རྐང་པ་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་སྨོན་མེད་
དང༌།གསུམ་པས་མཚན་མེད་དང༌།བཞི་པས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་

རྣམ་ཐར་བསྟན་པ་དང༌། བསྡུས་རྒྱུད་དུ། སྟོང་བ་དངོས་པོའི་ངོ་བོའི་རང་

བཞིན་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་འདི་ནི་དངོས་པོ་དག་གིས་རྣམ་པར་དམན། དེ་
ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་མཚན་
མའི་དམ་བཅའ་མེད་པ་སྟེ།།ཞེས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་
གཉིས་དོན་འདྲ་བར་འཆད་དོ།།
དེ་ཡང་དྲངས་མ་ཐག་པའི་རྐང་བ་དང་པོས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཏེ།
འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཆོས་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ།།རང་བཞིན་དག་གིས་རྣམ་པར་དམན།།ཞེས་
བསྒྱུར་དགོས་རྒྱུ་ལ་སཱབྷཱ་ཝ་དེར་མ་བསྒྱུར་བར་དངོས་པོར་བསྒྱུར་བ་མི་ལེགས་པར་མཁས་གྲུབ་ཡབ་སྲས་གསུངས་སོ།།དེ་ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་ཞེས་བས་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཏེ།སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱིས་མཚོན་པའི་འབྲས་བུ་དོན་དམ་པར་ཐོབ་བྱར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་བསྟན་ཏོ། །གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་ཞེས་པས་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་

ཐར་ཏེ། སྙིང་རྗེས་གཞན་ཕན་སྒྲུབ་པས་མཚོན་པའི་རྒྱུའི་མཚན་མ་རྣམས་

78

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏེ། རྭ་འགྱུར་དུ་སྙིང་
རྗེས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་བཤད་དོ།།མཚན་མའི་དམ་བཅའ་

མེད་པ་སྟེ།ཞེས་བས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་ཏེ་ཁམས་དཀར་
དམར་གྱི་དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བྱ་བས་མཚོན་པའི་
རྒྱུས་འབྲས་བུ་མངོན་པར་བདུ་བྱེད་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པར་མཁས་གྲུབ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་སོ།།
དེ་དག་ལས་མཛོད་དུ་གསུངས་པ་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་ལྔ་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང༌། ཀུན་བཏུས་དང་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པའི་མདོ་འགྲེལ་བ་
དང་བཅས་པས་གསུངས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་ཉན་
སའི་བར་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་གཞན་རྣམས་སེམས་ཙམ་པ་དང༌།ཡུལ་
འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་སོགས་དབུ་མ་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བཤད་ཚུལ་དུ་
བཞེད་པའི་ལུགས་ལྟར་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་གཞག་ན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྟོང་
བདག་མེད་གཉིས་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་
དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌།འགོག་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་

ནས་བཞག་པའི་དེ།མཚན་མེད་དང༌།མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་ཀུན་
ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་པོ་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

79

པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན།དང་པོའི་མཚན་ཉིད་འདྲ་ཞིང༌།འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་
པ་བརྒྱད་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ།མཚན་མེད་དང༌།མི་

རྟག་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་

ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།
གསུམ་པ་ལྟར་ན། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་

གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་
མྱང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། མཚན་མེད་
དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་གི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་

དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།
བཞི་བ་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྱ་བ་ཅི་རིགས་བདེན་
སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌། སྐབས་དེར་ལྟོས་
པའི་རྒྱུ་དང་ལས་ཅི་རིགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ།
མཚན་མེད་དང༌། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་འབྲས་བུ་དང་བྱེད་པ་ཅི་རིགས་

བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་

མཚན་ཉིད་དོ།།
ཐལ་འགྱུར་བ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་ངོ་བོ་

80

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་བྱ་བ་ཅི་རིགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་གཞན་གཉིས་
ལའང་རིགས་འདྲ། ས་མཚམས་དེ་དང་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་
སའི་བར་ཡོད་དོ།།
སྤྲོ་ན།ཁོ་ན་རེ།མཛོད་ཀྱི་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བཤད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་གོང་མས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བསྡུ་བའི་བཤད་
ཚུལ་ལྔ་བ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྡུ་བའི་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་
པའི་བཤད་ཡམ་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསེར་ཕྲེང་དུ་
མཛོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་ནས།ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།འདིའི་ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་བྱེད་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།
མུན་སེལ་དུ་གོང་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བཞེད་པ་གཉིས་སྣང་ཞིང༌།
ཀུན་བཏུས་དང་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་
ལུགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ།།
གུང་ཐང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་གཅིག་

པུ་ལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འབྱེད་ཚུལ་ཞིག་འདོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་ས་ལས།མེད་པ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

81

སྨོན་པའམ་མི་སྨོན་པར་མི་བྱ་བར་དེ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།ཞེས་པ་དྲངས་མོད།རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དོགས་དཔྱོད་དུ།ལུང་དེ་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ།ལུང་དེའི། མེད་པ་ཁོ་ནའི་
དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ།ཞེས་པའི་མེད་པ་ནི་བདག་ལ་བྱེད་ཅིང༌།དེ་རྣམ་ཐར་
གཞན་གཉིས་ལ་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ།དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།ཞེས་སོགས་
དྲངས་ཟིན་དེ་བྱང་ཞིང༌། དེ་དང༌།ཉན་སར།དེ་ལ་འདུས་བྱས་ལ་སྐྱོན་དུ་
མཐོང་བ།ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར།ཞེས་
དཔྱད་པས་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་དོན་དམ་
རྣམ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ན་བདེ་བར་མངོན་ནོ།།
སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པའི་སྐབས་ཉི་སྣང༌།དོན་གསལ།གསེར་ཕྲེང་
སོགས་སུ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་མཛད་ཙམ་ལས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་དང་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་

སྐབས་ལྟར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གང་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་

སྟོང་བཞི་པ་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་སུ་དྲངས་པ་
མ་གཏོགས་བཀའ་འགྱུར་དུ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ཆུང་ཟུར་ན་བཞུགས་པ་དེར་མེད་ཀྱང་དཀོན་བརྩེགས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་

82

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ལས་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ།

ཐུགས་རྗེས་ཐབས་ཚུལ་རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས།།

དེ་དགརྣམས་ནི་འཛུད་པར་མཛད་པ་ལགས།།
ཞེས་འབྱུང་བ་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་ལས་འདིར་དྲངས་པ་དང་གཅིག་པའི་

ཕྱིར་རོ།།ཁ་ཅིག་ན་རེ།ལུང་དེའི་ཞི་བ་ཞེས་པས་མཚན་མེད་དང༌།སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པས་སྨོན་མེད་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་མེད་ཀྱིས་མཚན་མེད་དང༌།ཞི་བས་སྨོན་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡུལ་མཚན་མེད་དང༌། དོན་དམ་པར་
འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་ཡུལ་སྨོན་མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་རྩ་

རྟགས་དེར་ཐལ། ཤེར་མདོར་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པ་མཚན་མེད་དང༌།
འགགས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པ་སྨོན་མེད་སྟོན་བྱེད་དུ་ཡང་སྙིང་སོགས་
ལས་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་འཆོལ་དགོས་ཤིང༌། ཁྱབ་པ་

ཡང་མེད་དེ།མ་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ནི་མཚན་མེད་དང་སྨོན་མེད་
ལ་སྦྱོར་བའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་རྩ་རྟགས་དེར་ཐལ།
རྩ་ཤེའི།

འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ།།ཞེས་དང༌།སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

83

ཞེས་པའི་སྐྱེ་མེད་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་ལ་བྱེད་པ་དང༌།སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞེས་པའི་ཞི་བའི་དོན་ཉེར་འཚེ་ཀུན་
དང་བྲལ་བ་ལ་བྱེད་པར་དེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
ཞི་བ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་བའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་ཡོད་པ་གང༌།དེ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་ན་དེའི་ཟླའི་སྐྱེ་མེད་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ།འཇུག་པ་ལས།
མཚན་མ་མེད་པ་ཞི་ཉིད་དེ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་གཉལ་སྟོན།སེར་རྗེ་བཙུན་པ།པྲ་སྟི།
གུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་འདིའི་སྐྱེ་མེད་སྨོན་མེད་དང༌།ཞི་

བ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་ཁས་བླང་ལ། སྤྱིར་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་

མདོ་ཚིག་འདིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བསྟན་པར་མཁས་པ་ཕྱིར་བ་ས་པ་

རྣམས་ཞལ་འཆམ་ཡང་ལུང་གོང་མ་དང་རིགས་པ་སྟོབས་ཆེན་གང་ཡིན་

དང༌།དེ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བསྟན་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བསམ་རིགས་སོ།།
ཡང་སྙིང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་
གསུམ་ཤེས་པ་དང༌།།ཞེས་པའི་བཤད་བྱའི་མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེར་ལུང་དེ་མེད་ཅིང༌། བསྒོམ་བྱ་བདེན་སྟོང་མཚན་མེད་ལ་འཇོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ།

84

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྫོགས་པར་
བསྒོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ། ཞེས་སོགས་
དྲངས་པ་ཡང་མཚན་མེད་སྐབས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཞེས་
ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་སྣང་ཡང༌། སྨོན་མེད་སྐབས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྦྱར་བས་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྲོ་ལུགས་དཔྱད་དགོས་ཤིང༌།ཤེར་མདོའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྐབས་གསུམ་

གར་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་གསུང་རྒྱུན་སྣང་མོད་དེ་གསུམ་
གར་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་མི་གསལ་ལོ།།
ཁོ་ན་རེ།དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད།།ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཡིགདོན་
སྐབས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དང༌།སྤྱི་དོན་སྐབས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་
གསུམ་བདེན་མེད་བསྟན་ཚུལ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་དང་བཅས་པར་གསལ་ཡང་སྔ་མ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲོན་གསལ་
མཚན་དང་བཅས་པར་མི་གསལ་ཞིང༌། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས།སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་བཤད་
ཅིང༌། ཞེས་སྤྱི་དོན་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།སྒྲོན་
གསལ་མཆན་བཅས་སུ་མི་གསལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་སྔར་དྲངས་
པར་གསལ་ཞིང༌།དེ་ཡིག་དོན་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་རྗེའི་གསུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

85

ཟིན་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདི་སྤྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བའང་བརྟག་པར་བྱའོ།།
ཁོ་ན་རེ། དེའི་ཡིག་དོན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་
སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་
ལ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།ཡིག་དོན་དུ་བཤད་
པ་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པས་སྟོང་བ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ནི་ཡི་གེ་ནོར་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན་ཡིག་དོན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་
མི་ནུས་ཏེ།སྒྲོན་གསལ་མཆན་སྒྲགས་ལས།དེ་བས་ན་གང་བ་སྒོམ་པར་བྱ་
བ་དང༌། གང་གིས་སྒོམ་པ་པོ་དང༌། ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་གསུམ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པ་སྟེ། རྐང་པ་བཞི་པོའི་དངོས་ཀྱི་དོན་ཚིག་
གི་ནུས་བས་གང་ཐོན་པ་བཤད་པའི་ཡི་གེའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་སྙིང་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་གྱི་ལུང་དྲངས་ནས་ཚད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པ་ལ།རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དོགས་དཔྱོད་དུ།དེ་ཡང་དཔྱད་དགོས་ཏེ།དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཉིད་ལས་

དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བྱ་བ་དང༌།དེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས་བྱེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ།གཞུང་རྣམས་སུ་ཚད་མ་དང་གསར་དུ་

86

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་གཉིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་
བྱ་བྱེད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞན་དུ་ན་
དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོའི་བྱེད་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྟགས་པར་
མཛད་དོ།།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།བྱ་བ་སྟོང་ཉིད། ལས་མཚན་མེད། བྱེད་པ་པོ་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱར་བ།རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་དྲངས་ཟིན་པ་དང༌། བསྐྱེད་རིམ་

བློ་གསལ་དུང་བའི་རེ་སྐོང་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་ན་དེ་
ལྟར་གནས་ཀྱང༌། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། སྒོམ་པ་པོ་དང་
བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་
དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པའི་སྒོ་
གསུམ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེའི་གསུང་ཟིན་

བསྐྱེད་རིམ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དང༌།བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང༌།བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌།བསྒོམ་པ་དང༌།སྒོམ་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།

མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེ་དང༌།ཞེས་བྱུང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ།།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བཤད་ཚད་
ཀྱིས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བཤད་པར་གསུངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་དེ་མ་ཡིན་ཏེ།ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དུ།རྣམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

87

ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌།།འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང༌།།ཞེས་
དེ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་ཐར་སྒོ་
གསུམ་ཤེས་པ་ནི། ནས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་
མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་ནི། ནས། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།ཁ་ཅིགའཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང༌།

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྦྱར་ནས་བཤད་རུང་སྟེ། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་

བཤད་དྲངས་མ་ཐག་པ་དང༌། རྗེའི་གསུང་ཟིན་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་

ལས་ཀྱང༌། སྒོམ་པ་པོ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པ་ལ་རང་བཞིན་

མེད་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་
དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་གསུངས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་པ་ལ།
ཁ་ཅིག དེ་སྔགས་ལུགས་སུ་རུང་ཡང་མདོ་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་མ་མ་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྦྱར་ནས་
གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།
ཁ་ཅིགའདིའི་མཚན་མ་ནི་རྒྱུ་རྐྱང་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ།གསེར་
ཕྲེངས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལས།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མ།ཞེས་དེ་ལ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་མ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། འདི་སྐྱེས་པའོ་

88

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདི་བུད་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་མཚན་མ་དང༌། ཞེས་གཞན་དང་མི་ནོར་བའི་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་ལའང་འདིའི་མཚན་མར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་འདིའི་མཚན་མ་ལ་རྒྱུ་དང༌། ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་
གཉིས་ཤེས་དགོས་སོ། །དྲང་ངེས་ཟུར་རྒྱན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་
སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཞག་མི་རུང་བར་

བཤད་ཀྱང༌། རྟག་པ་རྣམས་ལ་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་ཆ་ཤས་
སོགས་རང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་བདེན་སྟོང་མཚན་མེད་དང༌།བཏགས་
ཆོས་རང་ཉིད་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་བདེན་སྟོང་སྨོན་མེད་དང༌།
འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པས་ཆོས་དེ་བཏགས་པའི་བྱ་བ་བདེན་སྟོང་སྟོང་ཉིད་

དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཆོག་གམ་བརྟག་གོ།རྗེ་བཙུན་པས།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་
འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་རིམ་བཞིན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་
འཇོག་རིགས་པར།མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌།།
ཞེས་དང༌།དབུས་མཐའ་ལས།
མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང༌།།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྲུབ་པ་ལ།
ཁ་ཅིགདེ་ནི་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ།ཡུལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

89

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས།རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་
བཤད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཉག་གཅིགཐར་བའི་

སྒོར་བཤད་པའི་འགལ་བ་སྤངས་ནས་ལུང་དང་རིགས་པས་དེ་ཉིད་ཐར་པའི་

སྒོར་བསྒྲུབས་སོ།།ཞེས་ལྟ་བ་ཉག་གཅིག་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

དང༌།གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ལ་གནས་པར་ཐལ་
བ་དང༌། ཡུལ་ལྟ་བ་ལྟ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་འདོད་ན།ཕྱི་རོལ་བའི་

རྒྱུད་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ཡིན་

པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྐབས་དུ་མར་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ཞེས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།རྒྱན་གྱི་ལུང་དྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དཔྱད།གཞན་
ཡང༌། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་གཞི་

མཐུན་ཡིན་པས་དེ་གསུམ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ།གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་
དོན་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་ནི་

བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་ཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པས་བསྒོམ་པའི་

བྱ་བ་བདེན་སྟོང་གི་ནང་དུ་བདེན་སྟོང་གཞན་གཉིས་པ་དུ་བར་གསུངས་ཀྱང་

དེ་ལྟར་འཇོག་དཀའ་འམ་བརྟག་གོ །འོན་ཀྱང་རྣམ་ཐར་གཞན་གཉིས་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དུ་འདུ་བ་ནི།ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས།

90

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་བཞིན་མེད་པས་སྟོང་ལ་སྟོང་པ་ནི།།

ཡིན་དང་མཚན་མས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པར་འགྱུར།།
མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།
མཁས་པས་ཅི་སྟེ་སྨོན་ལམ་འདེབས་པར་འགྱུར།།
ཞེས་དང༌། སྨན་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཁོ་
ནར་གཞན་གཉིས་འདུ་པར་གསུངས་ཤིང༌།སྔགས་རིམ་ལས་ཀྱང༌།གསུམ་

བཤད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཉིད་དུ་གཞན་གཉིས་པ་དུས་སོ། །ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་པ་དང༌།བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས།རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་
ཡིན་ཏེ།ནས།དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པ་ལྟར་རོ།།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།བུམ་པ་རང་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།

དེའི་རྒྱུའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་དང༌། དེའི་འབྲས་བུའི་སྟེང་གི་སྟོང་
ཉིད་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་སྦྱོར་ཡང༌། བུམ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་དང༌། དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་མཚན་མེད་དང༌།དེས་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱར་ན་བུམ་པའི་དེ་གསུམ་
བུམ་པ་རང་སྟེང་དུ་འཇོག་ནུས་པར་གསུངས་སོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

91

ཁ་ཅིགདེ་མི་འཐད་དེ།བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་
བུམ་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་
བུམ་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། མྱུ་གུ་

གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱུ་གུའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཡང་མྱུ་གུའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།རྗེ་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཞན་སྐྱེ་
འཇོག་ཚུལ་ནི་སྐྱེ་བ་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་བདག་གཞན་གང་
ལས་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་ནས་རྒྱུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་

ལྟར་སྐྱེ་བའི་བཏགས་དོན་བཙལ་མཐར་དཔྱད་བཟོད་དུ་མ་གྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་

སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་རྩོད་སྤོང་མཛད་ཀྱང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བུམ་པ་སྐྱེ་བ་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མཚིམ་བར་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་དཔྱད་ན་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་བུམ་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་

ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་རྗེ་དེས།གང་ཟག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཐོང་ནས་དོན་དམ་པར་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ།བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་རིམ་འཐད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་

92

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་ལ།མུན་སེལ་ལས། ཁྱབ་པ་མེད་དེ།གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་
པ་རྟོགས་རྗེས་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་

རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱི། དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟབ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ།།
མཆིམས་མཛོད་ལས།ཐོས་བསམས་ལས་བྱུང་བ་དང༌།འཇིག་རྟེན་
པའི་བསྒོམས་བྱུང་དང༌།འཇིགརྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གསུམ་རིམ་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་དང༌།རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ།སྐབས་བཞི་བའི་སྡོམ་ལས།མཆིམས་

མཛོད་དང་པོར་སྒོམ་དང་གཉིས་པ་ལ།།བསྒོམས་བྱུང་འདས་ལམ་མ་བཞག་
འཐད་པར་དཀའ། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲང་ངེས་མཚན་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུའང་བཀག་ཀྱང་།བསྡུ་བ་ལས།གང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་
དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཐོས་པ་དང༌། བསམས་པ་དང༌། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་

བྱའོ།།གང་དུ་དེ་དག་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་

པར་བལྟ་བར་བྱའོ།།གང་དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

93

པ་དེར་ནི་དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།མཆིམས་མཛོད་ལས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བ་
ལ་སྟོང་ཉིད་སོགས་དང༌།འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་བྱུང་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་

འཛིན་སོགས་དང༌།འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མྶ་བྱུང་ལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོའི་

སྟོང་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པར་གསུངས་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་སོགས་ཀྱི་
སྒྲས་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མ་གསུངས་ཤིང༌། སྟོང་
ཉིད་སོགས་ཀྱིས་གྲས་བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམས་ལས་བྱུང་བ་དང༌།
འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་བྱུང་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་
བྱུང་གསུམ་ག་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིད་འཛིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་གསུམ་
ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང༌། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོའི་སྟོང་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྦྲས་བསྟན་པ་
གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་ཁོ་ན་འཇོག་པ་དྲངས་མ་ཐག་པའི་བསྡུ་བ་ཧ་ཅང་གསལ་བས་མཆིམས་ཊཱིཀ་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་
པར་འགྲེལ་དགོས་སམ་སྙམ་མོ།།
དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་བསྟན་ཚུལ་སྔར་བཀོད་
པ་ནི་མཁས་གྲུབ་དང་གཡག་སྡེའི་གསུང་ལ་བསྟུན་པ་སྟེ།ཞང་ཞུང་བས།དེ་
ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་ཞེས་པས་སྨོན་མེད་དང༌།དེ་མན་གྱིས་མཚན་མེད་དང༌།རྐང་བ་གཉི་གས་མངོན་པར་

94

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་བསྟན་པར་བྱས་སམ་སྙམ་མོད་གཞུང་
བརླིང་བས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་སོ། །གཡག་སྡེས་ཐད་འདིར་རང་གི་བླ་

མའི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་གསུངས་ཀྱང་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་
པའི་རྣམ་ཐར་ལ།འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་

བྱའོ་ཞེས་སྨོན་པའི་མཚན་མའི་དམ་བཅའ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་པ།
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་དང་སྒྲས་ཟིན་མི་མཐུན་ཞིང༌།

བོད་སྔ་མ་དག་གིས་ཚུལ་འདི་ལ་སྣ་ཚོགས་སྨྲས་པ་རྣམས་འཐད་མི་འཐད་
ཞང་ཞུང་བའི་སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བལྟའོ།།
སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་འཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན། ཅེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁ་
ཅིག། བྱེ་སྨྲས་སྟོང་ཉིད་ཁས་མི་ལེན་པས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་མི་འདོད་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རང་གིས་འདོད་པའི་བདེན་
བཞི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པར་མ་འདུས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཅིག་བསྒོམ་
རྒྱུ་མེད་པའི་དོན་དུ་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བྱེ་སྨྲས་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་རྣམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

95

ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་འཆད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས། དེ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོར་འདོད་དགོས་པས་ཞི་སྒོ་བཅུ་དྲུག་ཁས་ལེན་
ཀྱང༌།འཁོར་རྩ་བཅུ་དྲུག་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ།ཁྱོད་འཁོར་རྩ་ཡིན་ན་རང་

དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཞི་སྒོ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཞི་སྒོ་ཡིན་ན་རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་
པའི་ལོག་ཞུགས་དེ་འཁོར་རྩ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་
པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བར་

བཞེད་པས་ཞི་སྒོ་ཡང་གསུམ་བཞེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། རྣམ་

པར་མི་རྟོག་པར་བསྟོད་པ་ལས།སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང༌།།ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་པའི་ལམ་ནི་གཅིག་ཉིད་དེ།
གཞན་དག་མེད་ཅེས་བྱ་བར་ངེས།།ཞེས་དང༌།བཞི་བརྒྱ་བར།ཞི་སྒོ་གཉིས་

པ་མེད་པ་དང༌།།ཞེས་པའི་དོན་སྤྱིར་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞི་སྒོར་
བཞག་ནས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཞི་སྒོ་མེད་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་ཤིང༌། མདོ་
སྡེ་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་བཞེད་པས་ཞི་སྒོ་ཡང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འདོད་དགོས་ལ། དེ་བས་ན་
ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་བཞིད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ།།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལའང་ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་ཡོད་པར་

96

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐལ། དེས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇུག་པར་གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་རྩར་གསུངས་པས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
ཐར་པའི་སྒོར་འཇོགཔའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ།ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་ཡོད་ན་
འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་

དང༌།བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས།གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།མཚན་
མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་
མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་རིག་ཅིང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་མ་ལུས་
པར་ཟད་པ་ལ་འགར་ཡང་འགའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གཉེར་བའམ་མཚན་མར་
དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད།དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་

མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།ལམ་རིམ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་
གསུམ་བཤད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཉག་གཅིག་

ཐར་པའི་སྒོར་བཤད་པའི་འགལ་བ་སྤངས་ནས་ལུང་དང་རིགས་པས་དེ་ཉིད་

ཐར་པའི་སྒོར་བསྒྲུབས་སོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་ཐད་ཀྱི་པྲ་སྟིའི་མཚན་ཡང་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསེར་ཕྲེང་ལས། རང་སའི་ཀུན་དཀྲིས་ལས་ཐར་ཅིང་དེ་དང་མི་འདྲེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

97

བའི་ཆ་ནས་རྣམ་ཐར་ཏུ་འཇོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཅེས་
པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ཡིན་ལ འདིའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ནི་མཛོད་
འགྲེལ་ལས།ཐར་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ།ཞེས་བཤད་
པ་ལྟར་གང་ཟག་གང་དང་གང་ཐར་པར་བགྲོད་ནའང་གང་དུ་ཞུགས་ནས་བགྲོད་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་བྱས་པ་ལ།ཁོ་
ན་རེ།ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན།རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོམ་
ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གང་དང་གང་ཐར་པར་བགྲོད་ནའང་གང་དུ་ཞུགས་ནས་བགྲོད་པའི་སྒོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།མིག་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་
བ་སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་མི་འགྲོ་ཡང་ཀུན་འགྲོ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བ་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐར་
སྒོར་འགྱུར་ཚུལ་དང༌།སྤྲིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་

སྒོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐར་སྒོ་དང༌།
སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་བྱེ་
བྲགརྣམས་ཀྱང་སྒོ་དེ་དང་དེར་འཇོག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ།།རྒྱ་ཆེར་སྤྲོན་
འགྲོ་བ་འཁྱམས་ཞེས་པའི་སྟེང་ནས་འཁོར་བ་དང་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ།ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ་ཞེས་པའི་སྟེང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སོ་གཉིས་དང་བཅུ་

དྲུག་ཐུགས་རྗེ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཁྱད་སྤྲོ་ཚུལ་སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐབས་

98

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཚུལ་དང༌།ཞེས་པས་ཐབས་དང༌།རིགས་པ་བརྒྱད་གཅེས་པས་ཤེས་རབ་
ཕུན་ཚོགས་བསྟན་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས་སོ།།

ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་དཔྱོད།ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།དེའི་
ཕྱིར། ནས། རག་ལས་ཤིང༌། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌།དེ་གཉིས།ནས།མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ལུང་ཙམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་
མི་ནུས་པ་དང༌།དེའི་ཕྱིར།ནས།ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིགས་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་
པ་སྟེ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་དཔྱོད་ལྡན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་

གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་རྟོགས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་
བར་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།རྩ་བར་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་གསུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

99

རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པ་ཆོས་ཅན། འདི་ནི་དྲང་དོན་ནོ་འདི་ནི་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་

ཙམ་གྱིས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ནུས་ན་ཤིང་རྟ་

ཆེན་པོ་དག་གིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་དོན་མེད་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གསུང་རབ་ལས་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་
མཐུན་པ་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་ལས་དྲང་ངེས་སུ་གསུངས་པ་
ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་སླ།གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། དབུ་མའི་སྐབས་སུ་འདྲེན་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་

པས་བསྟན་པར་དྲང་ངེས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱད་དང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ནི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་རྣམ་
པ་དགུས་ངེས་པ་དང་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཚིག་རྒྱས་པ་དྲང་དོན་དང༌། དོན་རྒྱས་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་པ་དང་པོར་བྱས་ཏེ་སྔ་མ་བརྒྱད་བཅས་དགུ་དང༌། ཡང་དེ་ལས་འདུས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་

སྟོན་པར་མཛད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགུ་པོ་དེ་ལས་གཉིས་པ་དང་

གསུམ་པ་དོར་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་བདུན་སོགས་གསུངས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།དོན་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱི་ལུང་

100

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གིས་དོན་དེ་དེ་ལྟར་གཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།སྤྱི་ལ་དེ་ལྟར་མི་ནུས་
ན་བྱེ་བྲག་དྲང་ངེས་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་དེར་
ཐལ།ལུང་ལས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་ཅིང༌། དེ་ལས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་འབུམ་སོགས་དྲང་དོན་གྱི་
མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་
གྱི་མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་གསུང་རབ་
ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ངེས་དོན་
གྱི་མདོའི་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། དོན་དེར་ངེས་པའི་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དྲང་ངེས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་

འབྲངས་ནས་དགོངས་པ་འཚོལ་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་པར་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར།དེ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་
གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཁོ་ནས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་
དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་དེ་འདྲའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བོ་དེ་ཚད་
མའི་སྐྱེས་པུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་
དམ་པའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་འདྲའི་རིགས་པ་ནི། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། འདིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

101

བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌།འདིར་

བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དོན་དེང་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ཆེར་
བསྟན་པ་དེ་དག་དང༌།དབུ་མ་བ་ལྟར་ན།བདེན་གྲུབ་སྟོན་པའི་མདོའི་སྒྲས་
ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌།བདེན་མེད་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་དེར་ངེས་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཚད་ནི་རིགས་པ་དེ་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་སོ་སོར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱའོ།།
སྤྲོ་ན།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཅེས་པའི་
དོན་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་སྟེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་གསུང་རབ་དཔྱད་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེའི་
སྟེང་ནས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས་བདེན་
གཉིས་ལ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌།གསུང་རབ་
ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པ་སྟེ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་གསུང་
རབ་ཀྱི་ནང་ནས་དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གང་

ཡིན་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ནང་གསེས་

102

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཚུལ་ལས་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་དགོས་པ་དང༌།ཤིང་

གཅོད་པ་ལ་ཟོར་བས་མི་ཆོག་ཀྱང་རྩྭ་རྔ་བ་ལ་དེས་ཆོག་པ་ལྟར།དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་ཀྱང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ཆོག་པར་བཞེད་དེ། དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་

སྒྲོན་མེར།རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་བདེན་གཉིས་ལ་སྒྲ་སྤྱིའི་གོ་བ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗོད་བྱེད་དྲང་ངེས་ཀྱི་
གསུང་རབ་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། བསྟན་བྱ་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པར་དེ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་མདོ་ལ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་འཇོག་དཀའ་བས་
རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཚེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་ལའང་ཡིད་

དཔྱོད་ཀྱིས་གོ་བ་ཆགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང༌།ཤེར་མདོ་ངེས་དོན་
གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ངེས་དོན་ཡང་རྟོགས་
དགོས་པ་དང༌།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་བཞེད་པ་ལྟར་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་མི་ཆོག་ཀྱང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་དེས་ཆོག་
པ་དང༌། དོན་གྱི་དྲང་ངེས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་ཚིག་གི་དྲང་

ངེས་ལ་ཚད་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་མེད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་མི་གོ་བར་དོན་དང་གསུང་རབ་གང་ལའང་དང་པོར་སྒྲ་སྤྱིའི་གོ་བ་དང་ཕྱིན་ས་བསམས་བྱུང་
གི་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་པར་འདྲ་ཡང༌།མཁས་པའི་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

103

དོན་གྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་ཟུར་འདོགས་པར་མཛད་
ཅིང༌།མུན་སེལ་དུ།གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་པར་གསུངས་སོ།།
ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། གཞུང་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ལུང་
ཙམ་གྱིས་འབྱེད་མི་ནུས་པ་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་འབྱེད་དགོས་
པར་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ལས་ལྷག་མ་གསུངས་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དང་གསུང་རབ་ལ་
དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གཉིས་ཁྱད་མེད་པ་དང༌།གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཞེས་པ་
ཚིག་ཙམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཁོ་ནར་བྱེད་དགོས་ན་མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་
པའི་རིགས་པས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང༌།

དེས་ན་གྱི་དང་ལའི་སྒྲ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་

དཔྱོད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་དང༌།དོན་གྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་དགོས་པར་བཤད་དོ།།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་དང་གསུང་རབ་ལ་དྲང་
ངེས་ཕྱེ་བ་ཁྱད་འབྱེད་དཀའ་སྟེ།གསུང་རབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་དང་གསུང་རབ་ལ་
ཁྱད་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀ་རྗོད་བྱེད་དང༌།དོན་གྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་དང་དོན་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་བ་

104

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀ་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ངོས་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་

རོ།།
དེས་ན་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་དང་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་གཉིས་རིམ་བཞིན་

གསུང་རབ་དང་བདེན་གཉིས་ལ་བྱེད་དགོས་པ་ནི།གཞུང་ལས།འདིའི་དོན་
གཞན་དུ་དྲང་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དྲང་ངེས་འཇོག་པ་ན་གསུང་རབ་ཉིད་དྲང་ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་ལ། གཞན་དུ་དྲང་དགོས་
མི་དགོས་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་བྱ་སྟེ། ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་

སྔོན་དུ་དྲང་ངེས་ཕྱེད་དགོས་ཞེས་པ་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་ཕྱེད་དགོས་ཞེས་པ་
ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་དང་ངེས་དོན་དོན་དམ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ཤེས་ནས་ཕྱི་མ་ངོས་བཟུང་སྟེ་དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་

ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྤྱིར་ཡང་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་

བསྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ལམ་རིམ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་སམ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་དེ་ཡང་ཡིད་

དཔྱོད་དང་ལུང་ཙམ་གྱིས་ཕྱེ་བས་ཕྱེ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པས་ཚད་མས་ཕྱེད་
དགོས་ཏེ།ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་

རིགས་པ་དང་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

105

སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁོ་ན་རེ། ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ངོས་ཟིན་པ་ལ་ངེས་དོན་དོན་དམ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་རྟོགས་པར་གསུང་
རབ་དེ་དེ་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་ངོས་མི་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་གྲུབ་
སྟེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོས་མདོ་དེས་ངེས་དོན་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་

ཕྱོགས་ངེས་པ་དང༌། མདོ་དེའི་རྗོད་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་དང་བརྗོད་བྱར་གསལ་
ངེས་ན་ངེས་དོན་མ་རྟོགས་ཀྱང་དེ་དེ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཡིན་པར་ངེས་
ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ངེས་ཀྱང་དེ་ཤིན་ལྐོག་
སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ངེས་ནས་བསྟན་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་མིན་གཟོད་
ངེས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་འདྲ།།

ཞེས་པའི་མདོའི་བསྟན་དོན་སྤྲིན་སྟེང་གི་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ་ངེས་ནས་
སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་མ་ངེས་ཀྱང་དེ་སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་པར་སྟོན་
པའི་མདོར་ངེས་ཐུབ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ་
བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་མི་ཤེས་ཀྱང་དེ་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་
གཉེན་ངོས་ཟིན་ནས་ཐོག་མར་བསྟེན་པར་གསུངས་པ་དང་མགོ་མཚུངས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལས།

106

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་ལྔ།།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྱག་མཚན་བསྒོམ་པར་བསྟན་པ་
དྲང་དོན་དང༌།རྫོགས་རིམ་པའི་རླུང་རྡོར་བཟླས་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་
པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ལུགས་སོགས་ནི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རྣམ་གྲངས་
པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཙམ་ལས། དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོགཚུལ་དངོས་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བྱེད་པ་ལ་མདོ་སྔགས་མི་འདྲ་བ་མེད་དོ། །ཡང་སྙིང་དུ། འདུས་པའི་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དབུ་མ་
རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་དུ་ཁས་བླངས་ནས། མདོ་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་འདོང་ལ། སྔགས་
ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འདོད་དེ། མཐའ་དྲུག་གི་

ནང་གི་དྲང་ངེས་ཚིག་གཅིག་ལ་དོན་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་འཇོགདགོས་པ་སྒྲོན་
གསལ་མཆན་དང་བཅས་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་
སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་པ་ལ།སྔགས་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་
བ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ལས་འོས་མེད་པས།དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དྲང་
ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་ཞིབ་ཆ་ཕྱེད་དགོས་
སོ།།
བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། མདོ་སྡེ་གང་དག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

107

ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ།།མདོ་སྡེ་གང་དག་འབྲས་བུ་
ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་
སྐབས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་ལ།ཡང་སྙིང་དུ།ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུར་དྲང་དགོས་པས་དྲང་དོན་དང༌།འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་ནས་དེ་ལས་གོང་མར་དྲང་དུ་མེད་པས་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ཏེ།མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་
དང་འགྲོས་མཐུན་པར་བཤད་དོ།།དེ་ལ།དཀའ་གནད་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་
སུ།དེ་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཚུལ་དང༌།དེའི་དོན་ལམ་
རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མི་རྟག་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང༌། འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དོན་དམ་
སྟོན་པ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པར་གསུངས་པས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་དོན།
དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཇོག་
ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་པ་འདྲའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
བཤད་ཚུལ་དེ་མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་དང་འགྲོས་མཐུན་མིན་ཡང་

བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། སྒྲོན་གསལ་མཆན་
ལས། དབང་པོ་དམན་པ་ཙནྡན་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གསང་བར་བྱ་
བའི་ངེས་དོན་ཚིག་དེའི་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྦས་ཏེ་

108

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱལ་བ་ཡིས་བཤད་པ་ནི་ད་དུང་དངོས་ཟིན་དེ་མིན་པའི་དོན་གཉིས་པ་ཞིག་

དྲང་དུ་ཡོད་པས་དྲང་བའི་དོན་ནོ།།ཞེས་དང་།དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའི་གཞུང་

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་དོན་རྫོགས་རིམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རབ་ཏུ་

སྟོན་པའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་གསུངས་པར་མ་ཟད་ངེས་པའི་དོན་ཡང་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་།ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།གཞུང་
དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ལས་ད་དུང་ཡང་དག་པའི་དོན་གཞན་དྲང་དུ་ཡོད་
པས་དྲང་དོན་ཞེས་བྱ་ལ།དོན་གཞན་དྲངས་པ་དེ་ལས་སླར་ཡང་དོན་གཞན་དྲང་དུ་མེད་ཅིང་དེར་ངེས་པས་ངེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བཤད་པ་གཉིས་འགྲོས་མཐུན་ཚུལ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་སྙིང་དུ། གཞུང་ལ་སྦྱར་ན་གཞུང་དེས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལ་བཤད་པ་ལས་ལྷག་མེད་ཅིང༌། གང་ཟག་ལ་སྦྱར་ན་གང་ཟག་དེས་དྲང་ངེས་
ཕྱེ་མ་ཕྱེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་ལ་འཇོག་དགོས་པས།ཕྱི་མ་ལ་དབུ་
མ་རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དགོས་ཀྱང༌།སྔ་མ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་
པར་གསུངས་པ་ལ།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་དཔྱད་ཚུལ་དང༌།མུན་སེལ་དུ་དེ་གཉིས་ཀར་དཔྱད་པ་མཛད་ཚུལ། གཞུང་གི་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

109

ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དང་སྦྱར་བ།

གསུམ་པ་ནི།དོན་གྱི་དབང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་
འདི་དྲི་མེད་འོད་དུ་དྲངས་པ་མ་གཏོགས། ལུང་ཁུངས་རྩར་མི་ཆོད་པས་མ་
གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་བརྟག་ལ།བུ་སྟོན་དཔལ་འཛིན་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱན་སྟུག་ལས་དྲངས་པར་གསུངས་ཀྱང་རྒྱན་སྟུག་གི་མདོ་ཞེས་བོད་
དུ་འགྱུར་བ་འདིར་མི་སྣང་ངོ་།།འདིར་དྲངས་པ་ནི་རྭ་འགྱུར་ལྟར་དང༌།འབྲོ་
འགྱུར་ལས།

བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་བརྟགས་ནས།།
བདག་གསུང་བླང་བྱ་དགེ་སློང་དག།
གུས་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་དང༌།འགྱུར་གཞན་ཞིག་ཏུ།

བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།
མཁས་པ་དག་གིས་བླང་བྱ་ཡི།།

དགེ་སློང་དག་གིས་གུས་ཕྱིར་མིན།།

110

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་རིགས་

པས་འབྱེད་དགོས་པའི་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དགེ་སློང་དགག་མ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་དཔྱོད་སྐབས། དཔེར་ན་གསེར་རྟོག་
པའི་ཚེ་དང་པོར་བསྲེགས་པ་དང༌། དེ་ནས་བཅད་པ་དང༌། དེ་ནས་བརྡར་བས་གསེར་དུ་ངེས་པ་ན་ནོར་གྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གསུང་རབ་

གང་དང་གང་ལ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང༌།གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་
ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་ན། རྒྱལ་བ་
ངའི་བཀའ་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཡི། རང་གི་

སྟོན་པ་ཡིན་པས་གུས་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ལས་བཤད་ཚད་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་དང་ངེས་དོན་དུ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །བསྲེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་ཚད་མ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ཚུལ་ནི།ཀ་ཤཱིའི་རིགས་ཐིགས་
ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས།མངོན་སུམ་གྱི་དཔེ་ནི་བསྲེགས་པ་དང་
ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་བརྡར་བ་དང་

ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཕན་ཚུན་མི་འགལ་བ་ནི་བཅད་པ་དང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

111

ཆོས་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་གསུངས་ཏེ་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ང་ཞེས་པ་དང༌།གུས་ཕྱིར་མིན།

།ཞེས་པ་བསྡོམས་པས།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གུས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།ང་ཡི་བཀའ།།བླང་བར་

བྱ་ཞེས་བཀའ་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་བླང་བར་གསུངས་པས་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང༌།ང་ཡི་བཀའ།།ཞེས་དང༌།གུས་ཕྱིར་མིན།།ཞེས་པ་བསྡོམས་
པས་བཀའ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལས་བཤད་ཚད་སྒྲས་
ཟིན་ལྟར་མི་གཟུང་བར་གསུངས་པས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། བསྲེགས་
བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ཞེས་གསེར་ལ་
རྟོག་པ་བཞིན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟག་གསུངས་
པས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།
ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌།རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་
བཞི་བསྟན་པས་རྟོན་པ་བཞི་དང་མི་རྟོན་པ་བཞི་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྙིང་དུ།
བརྟགས་ལ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་པས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌།བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ཞེས་པས་ཕྱི་མ་བཞི་

བསྟན་པར་བཤད་དོ།།
འདིར།གྲུབ་མཐའ་རྩ་བ་ལས།

112

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དྲང་ངེས་རྟོན་རིགས་དགོངས་ལྡེམ་བཞི་བཞིས་འབྱེད།།
ཅེས་པ་ལྟར་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ། རྟོན་པ་བཞི་དང༌།

རིགས་པ་བཞི་དང༌།དགོངས་པ་བཞི་དང༌། ལྡེམ་དགོངས་བཞི་རྣམས་གལ་

ཆེ་བ་ལས།རྟོན་པ་བཞི་ནི། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས།བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་པ་བཞི་ཡང་མི་ཟད་པ་སྟེ།བཞི་གང་ཞེ་ན།འདི་ལྟ་སྟེ།
དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་
གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པའོ།
།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
གཙུག་ལག་བརྟན་པའི་ཆོས་དང་ནི།།

དེའི་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དང་ནི།།

ངེས་དོན་ཚད་མར་ལྡན་པ་དང༌།།དེ་ཡི་བརྗོད་མེད་ཐོབ་པའོ།།
ཞེས་རྟོན་པ་བཞི་དང༌། སྡོང་དང་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌།།འགོག་པར་
ཡང་དག་ཤེས་པ་དང༌།།བརྗོད་དང་བཅས་པར་ཐོབ་པ་དག།འདིར་ནི་དགག་
པར་བསྟན་པ་ཡིན།།ཞེས་རྟོན་བཞིའི་དགག་བྱའམ་མི་རྟོན་པ་བཞི་གསུངས་

སོ།།དེ་ལ།ས་སྡེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པར།ཚུལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

113

འཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་ཆོས་ལ་མི་རྟོན་གང་ཟག་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ལ་
རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། རྒྱང་པན་ལྟ་བུ་དོན་ལ་མི་རྟོན་ཚིག་ལ་
རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། རང་ལྟ་མཆོག་
འཛིན་ཅན་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་ལ་མི་རྟོན་དྲང་དོན་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་
དོན་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གང་ཟག་ལྟ་

བུ་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་རྣམ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་དང༌། ཐོས་པའི་དུས་སུ་ཐོས་
པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་དུས་སུ་དོན་མི་
བརྗེད་པར་བཟུང་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། བསམས་བྱུང་གི་ཚེ་བསམས་བྱུང་
གི་ངེས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌།སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་རྟོགས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ཕྱིར་

དེ་བཞི་རིམ་པར་བཞག་པ་ནི་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང༌། རིགས་པ་ཚད་མ་ནི་
ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང༌།དོན་ཚད་མ་ནི་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། སྟོན་པ་ཚད་མ་ནི་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌།ཡེ་ཤེས་ཚད་མ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་དང་གོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་དང༌།འཆད་འགྱུར་ལྟར་གང་ལ་རྟོན་
པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དང༌། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ངོས་འཛིན་པ་སྟེ་
རྟོན་བཞི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལྔ་གསུངས་པ་དང༌།ཡང་སྙིང་དུ།ཐོས་པ་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ཚུལ་འཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་མིན་པར་ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་

114

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཚུལ་ལེགས་པར་སྟོན་ནུས་པའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་དང༌།ཆོས་
ཉན་པའི་ཚེ་རྒྱང་པན་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་བླང་དོར་གྱི་འཇུག་ལྡོག་གི་གནད་

གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཉན་པ་དང༌།ཉན་བྱའི་ཆོས་ཏན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལྟ་བུ་མིན་
པར་རང་གིས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་རྣམས་ངེས་དོན་རྟོགས་པ་གཞན་ལས་ཉན་
ཞིང་ཐོས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉན་པའི་དགོས་པ་ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གང་
ཟག་ལྟ་བུ་མིན་པར་ཐོས་པ་བྱེད་པ་ན་ཀུན་སྤོང་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཉན་པ་
དགོས་པས་དང་པོ་ཐོས་པ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། བསམ་

པའི་ཚེ་ཞེན་ཕྱོགས་ཙམ་མིན་པར་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པའི་གསུང་གི་

རྗེས་སུ་སློབ་པ་དང༌། སློབ་ཚུལ་ཚིག་བཟུང་བ་ཙམ་མིན་པར་ལུང་དོན་
རིགས་པས་དཔྱད་པ་དང༌། གཏན་ལ་དབབ་བྱ་གང་བྱུང་གིས་མི་ཆོག་པར་
ངེས་དོན་ཟབ་མོའི་གནད་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་བློ་བློས་བྱས་

ཀྱི་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡང་དག་པའི་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་ཞིག་

དགོས་པས་བསམ་པ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། ཉམས་ལེན་
བྱེད་པ་ལ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་བྱེད་ཙམ་མིན་པར་
གསུང་རབ་ལ་མན་ངག་གི་མཆོག་ཏུ་གོ་ནས་མོས་པ་བྱེད་པ་དང་།བསྟན་པ་
ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་ཅན་མིན་པར་བཀའ་ལ་སྒྲས་ཟིན་འགལ་བ་ཡོད་ཀྱང་
དགོངས་དོན་འགལ་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དང༌།ངེས་དོན་ཉམས་སུ་མི་ལེན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

115

པ་མིན་པར་དྲང་དོན་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་ངེས་དོན་ལ་སྙིང་པོར་
བྱས་ཏེ་གཞན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གོ་བ་དང༌། ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པ་དགོས་བས་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་
བཞིར་འདུ་བ་དང༌། རྟོན་པ་དང་པོས་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཀུན་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། གཉིས་པས་ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང༌། གསུམ་
པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བརྟགས་ཏེ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་ཐོས་དོན་
བསམས་བྱུང་གིས་ངེས་པ་དང༌། བཞི་བས་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་
པར་ཐོས་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་

བ་དང༌། གང་ཟག་བཟང་ངན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དུ་འགྱུར་ན་སུས་བཤད་ཀྱང་ཉན་པ་དང༌། ཁ་ནས་ཆོས་བཤད་ཤེས་པས་མི་ཆོག་པར་སྒོམ་གྱིས་ཅི་

བྱེད་དོན་དང་ལྡན་པ་དང༌།དོན་ཡང་ཕུགས་སུ་མི་སླུ་བ་དང༌། མདོར་ན་ཅི་
བྱས་ཐར་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ཞིགདགོས་པས་རྒྱུན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཀྱང་རྟོན་
བཞིར་འདུ་བའི་ཚུལ་སའི་དངོས་གཞི་དང་བྱང་ས་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་
དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ཁུངས་རྣམས་ལ་ཟིན་སོ་གསལ་པོ་ཡོད་མེད་ཇི་
ལྟར་ཡང༌།བྱང་ས་ལས།རྟོན་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་བརྩོན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ངེས་པར་འབྱིན་པར་

116

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁྲུལ་བ་མེད་པ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།ཡང་སྙིང་ལས། རྟོན་བཞིའི་ཁོང་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་མན་

ངག་ཆ་ཚང་བའི་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་པ་སུ་ལའང་མི་འདུག་པས་ཅུང་

ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནད་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་རང་

རྟགས་ངོམ་པའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བའོ།།
དེ་ལ།གང་ལ་རྟོན་པ་བཞི་ནི་དོན་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ངེས་དོན་དང་ཆོས་
བཞི་སྟེ།དང་པོ་དོན་ལ།ཡང་སྙིང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྒྲས་ཟིན་དང་དགོངས་པའི་དོན་གཉིས་དང༌།

གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཆོས་ཉིད་དང་རིགས་པ་གཉིས་དང༌། ཡིག་ཆར་བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དྲང་ངེས་གཉིས་བཞགཔ་དང༌། གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ།ཡང་སྙིང་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་

མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌།ཡིག་ཆར་གཙོ་བོར་སྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་བསྒོམས་བྱུང་གི་

ཤེས་རབ་ཀྱང་དེར་བཞག་པ་དང༌།གསུམ་པ་ངེས་དོན་ལ།ཡང་སྙིང་དུ་ལམ་
གྱི་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་སེམས་ཙམ་
པ་ལྟར་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་རྣམས་དང༌།དབུ་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

117

བ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཞིག་དང༌།ཡིག་ཆར་བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་བཞག་པ་དང༌། བཞི་བ་ཆོས་ལ།ཡང་སྙིང་དུ་དགོས་པ་ཅན་གྱི་ཚིག་ཐམས་ཅད་དང༌།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཚིག་
དོན་གཉིས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཚིག་དོན་གཉིས་དང༌། ཡིག་ཆར་

བཀའ་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་ཀ་འཇོག་པར་གསུངས་པ་དང༌།གང་ལ་མི་

རྟོན་པ་བཞི་ནི་ཚིག་དང་རྣམ་ཤེས་དང་དྲང་དོན་དང་གང་ཟག་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ཚིག་ལ།ཡང་སྙིང་དུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང༌།གཞན་གསུམ་དུ་
བཀའ་བསྟན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པ་དང༌།གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་ལ།
ཡང་སྙིང་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལས་གཞན་པའི་

བློ་ཐམས་ཅད་དང༌།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ལ་

བློ་ཁམ་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པའམ་གནས་ལུགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང༌།
གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་དབང་ཤེས་དང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་
དང༌། ཡིག་ཆར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་བློ་གཉིས་བཞག་པ་དང༌།

གསུམ་པ་དྲང་དོན་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་སྟོང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་དང༌།གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་

པས་གནོད་པ་འབབ་པ་དང༌། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བརྗོད་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཞིག་དང༌། ཡིག་ཆར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་

118

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞག་པ་དང༌། བཞི་པ་གང་ཟག་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་གང་ཟག་ཡིན་ཚད་དང༌།
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སོ་སྐྱེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་རྣམས་
དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཆོས་སྤོང་བའི་གང་ཟག་གིས་མཚོན་པའི་གང་
ཟག་དང༌།ཡིག་ཆར་སོ་སྐྱེ་ནས་སངས་རྒྱས་བར་འཇོག་པར་གསུངས་སོ།།དེ་ལ་རྟོན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་སྟེ།རྟོན་བཞིའི་ངོ་བོ་ནི། སྐབས་དོན་གྱི་
ཚིག་དང་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཚིག་ཚད་མར་བྱས་ནས་སྒྲས་ཟིན་དང་འབྲུ་

ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལེགས་པར་བཤད་
པའམ་ཉེས་པར་བཤད་པ་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ནས་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་

ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་
ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོའི་ཚིག་ལ་མི་
རྟོན་པར་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་རྟོན་པ་གཉིས་ཡོད།མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར།
ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌། །ཞེས་པའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་རྟོན་པར་
བསྙན་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། དྲི་མེད་འོད་མདོར་བསྡུས་དང་པོར།དོན་དམ་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི།།

ཆེན་པོ་རྣམས་དག་ཚིག་ལ་རྟོན་པ་མིན།།
ཡུལ་གྱི་མིང་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་ཤེས་ལ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

119

བསྟན་བཅོས་སྒྲ་དག་གིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚིག་གི་སྡེབ་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་དོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་

ཤེས་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕལ་བ་ལ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་རྟོན་པའམ།ཐོས་བསམ་གྱིས་དོན་སྤྱི་
ཙམ་ཤེས་པའི་བློ་ལ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་
ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་
པ་དང༌། རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད།མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་

ལྟར། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་གནས་ལུགས་སུ་མ་ཞུགས་
ཤིང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་དེར་ཞུགས་པར་ཡིད་ཆེས་པ་
དང༌། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་རྟོགས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པར་མི་
བྱེད་པར་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བརྟོགས་ཚུལ་རྫོགས་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་
བུའོ།།
སྐབས་དོན་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དྲང་དོན་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་པ་རྣམས་གདུལ་བྱ་དྲང་

120

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་ནས་ཡིད་མི་རྟོན་པར་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་

པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མི་འབབ་པར་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་

ཆེས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་

མཚན་ཉིད་དང༌། སྐབས་དོན་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་

དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་

ཡིད་མི་རྟོན་པར་བདེན་སྟོང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཆ་

ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི།དབུ་མ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དེའི་མཚན་ཉིད།དེ་
ལ་དབྱེ་ན།བརྗོད་བྱ་དང༌།རྗོད་བྱེད་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད།མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར།ཀུན་རྫོབ་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡིད་མི་ཆེས་

བར་སྟོང་ཉིད་ལ་དེར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ལྟ་བུ་ངེས་
དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་ཡིད་མི་ཆེས་པར་ཤེར་མདོ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་
རབ་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ།།
སྐབས་དོན་གྱི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་ཚད་
མར་བྱས་ནས་བླང་དོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པས་བརྟགས་ཏེ་དོན་དེ་
ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི།གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་
ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན།གང་ཟག་ཕལ་པ་དང༌།མཆོག་དང༌།
གང་ཟག་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

121

སོ།།མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར་བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་གདུལ་
བྱའི་བསམ་ངོ་བཞིན་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན་ཡང་སྤྱིར་བློ་རིམ་

གྱིས་དྲངས་ཏེ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌།སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།།
ཞེས་པའི་གཞུང་ལྟ་བུ་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བས་བཤད་པ་ཙམ་རྒྱུ་
མཚན་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་རྣམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་
པ་དང༌། གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་ཞེན་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འདྲའི་རྟོན་བཞིའི་བྱེད་ལས་ནི། མདོ་སྔ་
རྒྱན་ལས།

མོས་དང་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང༌།།
གཞན་ལས་ཇི་བཞིན་ཐོས་པ་དང༌།།
རྗོད་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས།།
བརྟན་རྣམས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོན་པ་དང་པོས་གཙུག་ལག་གི་ཆོས་ལ་མོས་པ་ལས་དང༌།ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱོད་པ་ལས་
དང༌།གསུམ་པས་གཞན་ལས་ངེས་དོན་ཇི་བཞིན་ཐོས་པ་ལས་དང༌།གཉིས་

པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་དོ།།རྟོན་

122

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞིའི་གོ་རིམ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་

གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པ་དང༌།དེ་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་
པ་ཙམ་གྱིས་དོན་མཐར་ཐུག་འབྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་ལ་གནས་ལུགས་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པ་དང༌། དེའི་སྒོ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་
དགོངས་པ་འབྱེད་ཚུལ་གསུམ་སྔོན་དུ་བཤད་ནས་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མེད་པ་འདིར་གནས་ཞེས་དྲང་ངེས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་མཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་དང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་
དུ་དོན་ཆོས་ངེས་དོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་

གསུངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྤྱིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་བསྒྲིགས་ཚུལ་སྔར་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཆེད་དང༌།བྱང་སར་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་པོ་དང་ཆོས་ལ་རྟོན་
པ་གཉིས་པར་བྱས་པ་ནི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཉན་ཚུལ་དང༌།དོན་དེ་ཡང་
འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཤེས་ཕྱིར་རྒྱན་གྱི་བཤད་
པར་ཟུར་བསྐངས་པ་ཡིན་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། རྟོན་བཞི་

རྒྱས་པར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན། སའི་དངོས་གཞི།

བྱང་ས་སོགས་རྒྱ་གཞུང་ཆེ་བ་དང༌།གྲུབ་མཐའ་རྣམ་གཉིས།དྲང་ངེས་མཐའ་
དཔྱོད།ཡང་སྙིང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
རིགས་པ་བཞི་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས།རིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

123

རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང༌། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང༌།

འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌།ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་
བཞི་སྟེ།མཚམས་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བའི་མདོ་ལས།གྲུབ་པ་ནི་བཞི་སྟེ།ཡོད་
པར་གྱུར་པའི་གྲུབ་པ་དང༌། བྱ་བའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་དང༌།གྲོགས་བྱས་ཏེ་
གྲུབ་པ་དང༌།ཆོས་ཀྱིས་གྲུབ་པའོ།།ཞེས་དང༌།དགོངས་པ་ཟབ་མོ་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བའི་མདོ་ལས། མཐུན་པར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་
རིགས་པར་བྱ་སྟེ།ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་མཐུན་པ་དང༌།བྱ་བ་བྱེད་པའི་མཐུན་

པ་དང༌། བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་མཐུན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུམ་
པར་གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་ལམ་རིམ་

ལས། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི།འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་
པའོ།།འདིའང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་དེ་དག་གི་གཞི་རྣམས་སོ་སོའི་སྒོ་
ནས་འཚོལ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པར་བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། ལྟོས་པའི་

རིགས་པའི་མཚན་ཉིད། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། མེས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་

བྱེད་པ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའོ། །འདིའང་འདི་

ནི་ཆོས་སོ།།འདི་ནི་བྱེད་པའོ།།ཆོས་འདིས་ནི་བྱ་བ་འདི་བྱེད་དེ་ཞེས་འཚོལ་

124

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་

བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་

མཚན་ཉིད། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཚད་མ་དང་མི་འགལ་བར་

དོན་སྒྲུབ་པའོ།།འདི་ཡང༌། ཅི་འདི་ལ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་

ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཡོད་དམ་མེད་སྙམ་དུ་འཚོལ་བའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚང་མ་དང་མི་འགལ་བར་དོན་སྒྲུབ་
པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ།འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད།

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི།མེ་ཚ་བ་དང་ཆུ་རླན་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་གི་ཆོས་
ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང༌། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་

ཆོས་ཉིད་དང༌། གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ཡིན་

པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་སེམས་པར་མི་བྱེད་དེ།དེ་ལྟར་འཚོལ་བའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། གྲགས་པ་དང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་གནས་པའི་

ཆོས་ཉིད་ཅི་རིགས་ལ་བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ།ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད།དེ་བཞིག་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་ན།ཐལ་འགྱུར་དང༌།
གཏན་ཚིགས་དང༌། སྦྱོར་ངག་དང༌།རྗེས་དཔག་བཞི་རེ་ཡོད་ལ།ཀུན་བཏུས་
དར་ཊཱི་ཀ་ལས། རིགས་པ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་ནི་ལམ་རིམ་དང་བསྟུན་ན་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།འབྲས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

125

བུ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌།རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌།ཚད་མ་དང་མི་
འགལ་བ་དང༌། ཆོས་ཉིད་དུ་གནས་པ་རྣམས་རིགས་པ་ཡིན་པས་རྟགས་སུ་

འགོད་རྒྱུ་དང༌།དེ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱད་བྱས་ནས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་འགོད་པ་
གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ནི།ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལས།ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་
གུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་སོགས་འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་རྟོགས་པ་དང༌།ཆུས་ངོམས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་སོ་སོ་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཇི་

ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལྟོས་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་
གྱི་དོན་རྟོགས་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་

ཉིད་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ་མོ།།
རྒྱས་པར་ཀུན་བཏུས་སྐོར།ཉན་ས།རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན།ལམ་རིམ་

མཆན་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌།རིགས་པ་བཞིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་

ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ནི། སེམས་ཙམ་ལྟར་ན་མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་དེ་བཞིས་

གནོད་མི་གནོད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་བ་ན་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་དང༌། གནོད་པ་མཐོང་ནས་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་རིག་པར་བྱས་ཏེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པ་དང༌།དབུ་
མ་པ་ལྟར་ན་མདོ་དེས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་བསྟན་པ་ལ་དེ་བཞིས་

126

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གནོད་མི་གནོད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་བན་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང༌། གནོད་པ་མཐོང་བ་ན་དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་

བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ནི། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་ཡོད་
ཀྱང་དེ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་དེ།
དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན།མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང༌།།
དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང༌།།
གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ།།

དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ།།
ཞེས་པ་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། དོན་གཞན་དང༌། དུས་གཞན་དང༌།
གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་བཞི་ཡོད། མཚན་གཞི་རིམ་པར།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐུ་ཚེ་ཐུང་ཞིང་སྐུ་བོངས་ཆུང་བ་སོགས་ཀྱིས་སངས་

རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལས་དམན་སྙམ་པའི་གཉེན་པོར་མཉམ་ཉིད་གསུམ་ལ་

དགོངས་ནས།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས།ང་ཉིད་དེའི་ཚེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་
དང༌། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟ་བུ་དང༌། དབུ་སེམས་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྙས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

127

གཉེན་པོར། སངས་རྒྱས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ལ་བསྙེན་བཀུར་ན་ཐེག་
ཆེན་གྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང༌།ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་
པའི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང༌།
སངས་རྒྱས་ཟླ་འོད་ཀྱི་མཚན་བརྗོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང༌། སྦྱིན་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་དེ་ལ་སྨད་པ་ལྟ་བུ་བཞི་པའོ།།དགོས་དབང་གིས་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་
པའི་མདོ་དེ། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན།མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས།

གཞུག་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌།།མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌།།
གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌།།བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ།།
ཞེས་པ་ལྟར་གཞུག་པ་དང༌།མཚན་ཉིད་དང༌།གཉེན་པོ་དང༌།བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་བཞི་ཡོད།མཚན་གཞི་རིམ་པར། བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་

གཞུག་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌།
སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང༌།དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་གདུལ་བྱ་ཁ་དྲང་ཕྱིར་གཞན་དབང་

128

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་
འབྱུང་བ་ལྟར་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་སོགས་ཉེས་པ་བརྒྱད་འདུལ་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་སྟེ།འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པ་དང༌།ལུང་
གི་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང༌།ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་
པར་འཛིན་པ་དང༌།འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང༌།ང་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་དང༌།འགྱོད་པ་དང༌།མ་ངེས་པ་ལྡོག་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་ཉེས་པ་བརྒྱད་སོ་སོའི་གཉེན་
པོར་གསུངས་པའི་མཚན་གཞི་རྣམས་གསེར་ཕྲེང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གདུལ་བྱ་ལམ་ཟབ་མོ་ལ་དྲང་བའི་ཕྱིར།
ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌།།

ཞེས་སོགས་དང༌།
ཡིད་མི་ཆེས་དང་བྱས་གཟོ་དང༌།།
ཞེས་སོགས་དང༌།
སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས།།
ཞེས་སོགས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ན་སྦྱིན་
པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་སོགས་དང༌།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ན་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་
སོགས་བཞི་པ་སྟེ་དགོངས་ལྡེ་མ།དགོངས་རྒྱས་བར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་སྡོམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

129

རྣམ་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་
གཉིས་དྲང་དོན་གྱི་གཞུང་གཅིག་ལ་འཇོག་ཚུལ་ཐ་དད་པས་བཞག་པ་ཡིན་

ཏེ།དེ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ནས་སོ།།ཞེས་དང༌།འདིའི་ཆེད་དུ་གསུངས་སོ།།
ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་སོ། །དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་པ་ལྡེམ་དགོངས་ཡིན་ཏེ།ཀུན་བཏུས་ལས། ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེན།མིང་གི་ཚོགས་དང༌།ཚིག་གི་
ཚོགས་དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ལ་དོན་གཞན་
དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་པ་སྟེ།ཞེས་དང༌།གསེར་ཕྲེང་ལས།འོ་ན་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན།འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་
ཞེ་ན། ལྡོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ཏེ།དེ་ལྟར་མིན་ན་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱང་
འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དགོངས་པ་དང་པོ་ཡང་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མིན་ཏེ། རྒྱན་འགྲེལ་ལས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་

པར་བཤད་པ་རྣམས་དེའི་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི་གཙོ་
བོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མདོའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིགན་རེ།ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་སྒྲས་ཟིན་
ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་

130

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཀའ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་ཀྱང༌།སྤྱིར་དེ་ལ་
སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་ཚིག་དང༌། དོན་ཟབ་མོ་ཚིག་ཕལ་བས་བཤད་པའི་ཚིག་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་དགོངས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་
ཁས་ལེན་པའི་ཚིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།སྒྲུབ་བྱེད་རིམ་པར་ཡིག་ཆ་ལས་

ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་ཉིད་ལས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སྣང་བ་
ལྟར་དུའང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་
ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སོང་སྣང་བ་ལ།དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་སོང་བས་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཚུལ་ལས་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་
རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཚུལ་དུ་མི་འགྲོ་བས་སྔར་བཞིན་སྦྱར་ན་བདེའམ་སྙམ་
མོ།།
ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་དུ། སྟོན་པས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཇི་སྙེད་ཅིག་

གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་འཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ལ་རྟོན་
པའི་དོན་དུ་གསུངས་པར།ཡང་སྙིང་དུ།གཅེར་བུ་བ་ཆོས་ཅན།ཆོས་ལ་རྟོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

131

པར་ཐལ། སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་ཚད་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་
པའི་ཕྱིར།ཞེས་གནོད་པ་བརྗོད་དེ།སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྲགས་པས་གུས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་གང་
ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཞེས་དང༌། བཀའ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ཏེ་བཤད་ཚད་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་མི་འཛིན་པས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།
ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དོགས་དཔྱོད་དུ།གཅེར་བུ་བ་དང༌།རྒྱང་པ་ན་པས་མ་ངེས་པ་བརྗོད་དོ། །རྒྱུད་ཀྱི་ཟིན་སོ་འགའ་ལ་བརྟེན་ནས།གསུང་རབ་ཀུན་
ཚད་མར་བྱེད་པ་ལས་དོན་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་དཔྱད་པ་བྱེད་མི་རུང་ཟེར་
བ་ཡོད་ཀྱང༌། བརྟགས་དཔྱད་བྱས་ཏེ་དགོངས་པ་བཙལ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ལེན་པ་གསུང་རབ་ལ་ཚད་མར་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་པས་འཐད་མི་

འཐད་ཀྱི་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་མི་རུང་བ་མིན་ནོ།།
ཡང་སྙིང་དུ་གང་ཟག་ཡིན་ན་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་གང་ཟག་

ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་ཀྱང༌། འབུ་སྲིན་ལྟ་བུའི་ཚིག་ལ་ཡིད་རྟོན་ནམ་
སྙམ་པའི་དོགས་པ་མེད་པས་དེ་འདིའི་གང་ཟག་ཏུ་མི་རུང་བར་མུན་སེལ་དུ་
གསུངས་པ་དང༌། བློ་བརྟན་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བཤད་ལས།གན་ཟག་གི་རྗེས་
སུ་འབྲངས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
གང་ཟག་ཀྱང་ཡོད་པར་བལྟས།ཆོས་ཀྱང་ཡོད་པར་བལྟས་ནས།གང་ཟག་

132

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིས་དགེ་བ་བྱས་ན་ནི་བདེ་བ་མཐོང་བར་འགྱུར། མི་དགེ་བ་བྱས་ན་ནི་
སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལྟ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་འདིའི་གང་ཟག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱང་

བཞག་ཆོག་པའམ། ཡང་ན་དགག་བྱའི་བདག་ལ་བྱེད་དགོས་དཔྱད་བྱར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་ཀྱང༌།ལུང་དེའི་འཕྲོས་སུ།གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉི་ག་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་གཉི་ག་ལ་མི་ལྟ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་

ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་དོགས་པ་མེད་པར་མངོན་ནོ།།
ཁ་ཅིག་ཤེར་མདོ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་
པའི་ཆོས་ལ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་
པའི་ཚིག་གམ་ཡི་གེ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐས་ཀྱི་
ཐེམ་པ་བར་མ་དེ་འོག་མ་ནས་ཡར་བགྲོད་སའི་ཐེམ་པ་གོང་མ་དང༌། དེའི་
སྟེང་མར་བགྲོད་པའི་ཚེ་འདོར་རྒྱུའི་ཐེམ་པ་འོག་མར་འཇོགཔ་མི་འགལ་བ་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་

རྟོགས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན།གང་ལ་མི་རྟོན་ས་ཡིན་པར་ཐལ།རྣམ་ཤེས་ལ་མི་
རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ས་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ལ་དེའི་སྐབས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

133

ཀྱི་མི་རྟོན་ས་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།ཡང་སྙིང་དུ།ངན་འགྲོའི་

སྡུག་བསྔལ་བསམས་ཚེ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་འཆར་དགོས་པ་དང༌།མི་དགེ་
བཅུ་སྤོང་ལའང་དོན་ལེགས་པར་ངེས་ནས་སྤོང་དགོས་པས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་དང་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་དང༌།
ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ངེས་དོན་གཉིས་ཀར་བཞག་ཆོག་སྟེ། དེ་གཉིས་

སོ་སོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པའི་ཚེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་གསུངས་པ་ལ།ཁ་ཅིག་ན་རེ།འོ་ན།དེ་འདྲའི་མདོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱི་

བསྟན་བྱ་ཕལ་བ་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་
ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དྲང་ངེས་ཀྱི་
གསུང་རབ་གཉིས་ཀར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་གཙོ་ཕལ་གཉིས་ཀ་སྟོན་
པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ངེས་དོན་དང༌།ཕལ་བ་དྲང་དོན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།ཟེར་ན་དཔྱད་དགོས་ཤིང༌།བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་

པས་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་གང་གི་ལུགས་ཡིན་དཔྱད་

དགོས་སོ།།ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་སྐབས་བྱང་སའི་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་ཆེན་པོ་
བསྟན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར།གང་མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག་
ཅིང༌།འདུལ་བ་ལ་སྣང་ལ།ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་

134

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ལ།དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་ནག་པོ་བསྟན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ནག་པོ་བསྟན་པ་ནི་འཁོར་བར་འཁྱམས་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁོ་ན་སྟོན་པ་ཕྱི་རོལ་བའི་བསྟན་པ་དང༌། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ནི་
འཁོར་བའི་འཆིང་བ་འགྲོལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ནང་བའི་བསྟན་པ་ལ་
བྱས་ཏེ།ཁ་ཅིག་དེ་གཉི་ག་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་ལ་བྱས་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་
དམིགས་སྟོན་པས་ན་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང༌།ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པས་ན་
ཆེན་པོ་བསྟན་པར་འདོད་པ་བཀག་ཀྱང་ཤེར་ལེའི་ཟིན་བྲིས་ལས། ཆེན་པོ་
བསྟན་པ་དང་ནག་པོ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
གསུངས་པས་བརྟག་གོ །ཡང་སྙིང་གི་རྟོན་བཞིའི་བཤད་པ་རྣམས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་ཡང་སྒྲས་ཟིན་ལ་དཔྱད་པ་རེ་མང་
དགོས་པ་དག་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་དུ་གསལ་བས་འདིར་མངས་དོགས་
ནས་ཐམས་ཅད་མ་བཀོད་དོ།།ཁོ་ན་རེ།གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་རྟོན་བཞི་གལ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་

ལུང་གལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སོ་སྐྱེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག རྟོན་བཞིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དབང་
རྟུལ་ལ་སྦྱར་ན་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །དབང་རྣོན་ལ་སྦྱར་ནའང་མི་རུང་བའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

135

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ངེས་ལུང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་
འཇུག་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན་དེ་ལ་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པའི་དོན་མི་ཚང་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་

རྟོན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་
བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས།
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱང༌།ནས།ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས།ནས།དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།གཞན་དག།དབང་
རྣོན་གྱིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་དེ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་
བཅོས་སུ་ཚད་མས་ངེས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་
རྟོགས་པར་ངག་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ངག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་ཆོག་པ་དང༌།
མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པར་བཤེས་གཉེན་དེ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་
དུ་ངེས་ཆོག་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ།དབང་རྣོན་གྱིས་དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ལྟ་བུར་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ནུས་
པའི་བློ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ན་གསུང་རབ་ལ་འདི་དྲང་དོན་དང་འདི་ངེས་དོན་
ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ན་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་འབྱུང་བ་

136

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྔར་བཤད་ཟིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཟེར།ཡང་སྙིང་དུ།དབང་རྣོན་
གྱིས་མདོ་དེ་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་ནས་རྩེ་གཉིས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་
ཀྱང་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནས་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་
གྱིས་ཡིད་ཆེས་རྙེད་དེ་མདོར་ཟོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་ནས་སླར་དེའི་དོན་ལ་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་དེ་སྒྲོ་འདོགས་ལྷག་མེད་དུ་ཆོད་པ་ན་ཡིད་ཆེས་ཤུགས་དྲག་ཏུ་སོང་སྟེ། མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་འབྱུང་བ་དང་འགྲེལ་བ་དོན་
གསལ་གྱི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་གསེར་ཕྲེང་ལས།དང་བའི་ངོ་བོ་ནི་རབ་ཏུ་སྟེ་མི་འཕྲོག་པའོ།།
ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱན་ལ་འཇུག་པའི་སྔོན་དུ་དབང་རྣོན་ནི་ཡུམ་ལ་ཚད་
མས་དྲངས་ཏེ་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་འབྱུང་བས་སྔ་མ་དོན་དང་འབྱོར་མིན་

བརྟག་གོ།
ཁ་ཅིགངེས་དོན་གྱི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དང་དེའི་དོན་རྟོགས་པ་
དུས་མཉམ་པ་དང༌། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་
དེའི་བསྟན་བྱའི་ཤིན་ལྐོག་རྟོགས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་ན་ཤིན་ལྐོག་གི་དོན་དེ་
རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་
དོན་ལ་མི་སླུ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང༌། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

137

མེད་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་

དག་ཚུལ་ལ།སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ།མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དང༌། མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་
དང༌།རང་ཚིག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་དང༌།རིགས་

རྒྱན་དུ། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་དེས་གྲུབ་པ་དང༌། མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པར་དེས་གྲུབ་པ་དང༌། མ་མཐོང་བ་ཤིན་

ལྐོག་བསྟན་པ་ལ་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་དང་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགའ་ཁས་
གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀྐ་ཆེ་ཆུང་ཡང་འདི་
དང་མཐུན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་དུ།རང་གི་བསྟན་དོན་གཙོ་བོ་ལ་
ཚད་མ་བཞིས་གནོད་པ་མེད་པ་ལ་བཤད་དོ།།དེ་ལ་ཡང་སྙིང་དུ།རྣམ་འགྲེལ་
ལས།

མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི།།

ཞེས་སོགས་དང༌།མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ།།ཞེས་སོགས་དང་མཐུན་ཞིང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་པས་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་བསྟུན་དགོས་
པར་གསུངས་ཤིང༌།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་
ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་ལུང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་

138

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དཔྱོད་ཚུལ་དང༌།ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་བཤད་པ་སྤྱིར་གསུང་རབ་ལ་དཔྱད་གསུམ་
གྱིས་དཔྱོད་ཚུལ་དང་དག་ཚུལ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བཤད་དོ།
།དེ་ཡང་ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་བཀའ་ཡོད་ན་སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལྟར་བཤད་པ་
ལས་འོས་མེད་ཀྱང༌། གསུང་རབ་ཡིན་ན་ཐར་ལམ་རྣམ་དག་སྟོན་པས་ཁྱབ་པས་ན་ཤིན་ལྐོག་རྐྱང་བ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་མེད་པར་སྣང་བ་དང༌།གསུང་
རབ་ཡིན་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ག་ཡོད་པས་ཁྱབ་
པར་འདོད་ན་ཊཱིཀ་ཆེན་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་བདེའོ།།གང་ལྟར་ཡང༌།
བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།

ཞེས་པའི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་ངག་ཚུལ་ནི་ཀ་ཤཱིས་བཤད་པ་ལྟར་ཚད་
མ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་སྟེ། ཚད་མ་གསུམ་ནི་མངོན་སུམ་དངོས་
སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གསུམ་དང༌། དཔྱད་པ་གསུམ་ནི་

བསྟན་བཅོས་དེའི་བཤད་དོན་ལ་ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་གསུམ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། ཚད་མ་དེས་གནོད་པ་མེད་པར་
རྟོགས་ན་ཚད་མ་དེས་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།སོ་སྐྱེས་སྟོང་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་
ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་དེས་ཚད་མ་དེས་དེ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།།ཡང་སྙིང་དུ།མེ་དང་གདར་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་ལ་གནས་ལུགས་འཇལ་བྱེད་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བཞག་པ་སྔར་དྲངས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

139

རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མདོར་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་འཆད་དཀའ་
བས་ཁུངས་འཚོལ་དགོས་སོ།།ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་
ཆོས་ཅན། བསྟན་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།དངོས་ལ་
གནོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།མདོ་འགའ་ཞིག་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་ལ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དཔྱད་གསུམ་
གྱིས་མ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་དགོངས་དོན་ལ་
ལེགས་པར་དཔྱད་ཚེ་གང་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་

དོན་ཞིག་ངེས་པར་སྟོན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ། གཞི་གྲུབ་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་

གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་དུ།ཡིད་ཆེས་
རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་

ཤིང༌། ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲངས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཕར་
ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལྟར་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་འགལ་བར་མངོན་ཞིང༌།

ཡང་སྙིང་དུ་བཀའ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟོན་པས་ཁྱབ་པར་
གསུངས་པ་ལ། ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་
དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་འདུ་བསྒྲིགས་ཀྱང༌།མུན་སེལ་ལས།ག་

140

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་འགལ་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟོན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཡང་
བསྟན་དོན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཁོ་ན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་སོ།།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས།འདིས་ནི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་

པའི་ལུང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བ་

ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།

སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།།
ཞེས་པ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌།མི་འབྱུང་

བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན།ཡང་སྙིང་དུ། སྦྱིན་
པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།།ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན།རང་གི་བསྟན་

དོན་ལ་མ་སླུ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་བཀོད་ཚེ་ལུང་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ལས། ལུང་དེས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་
སྤྱོད་འབྱུང་བ་མི་སྒྲུབ་པ་མིན་ཏེ།ཡིན་ན།ཤིན་ལྐོག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་ལྡོག་དེ་མ་གཏོགས་མེད་པར་ཐལ།
ལུང་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལ། མུན་

སེལ་ལས།འདོད་ལན་ཐེབས་པ་འདྲ་སྟེ།ལུང་བྱེ་བྲག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཆོས་
ཅན་དུ་བཟུང་ཡང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་ལྡོག་དེ་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

141

གཏོགས་རྟགས་སུ་འགོད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།ཤིན་ལྐོག་
སྒྲུབ་བྱེད་དུ། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།།ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་

བྱེ་བྲག་པ་མི་འཇོག་པ་ནི། སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །ཅེས་པས་གྲུབ་
ཅིང༌།ཤིན་ལྐོག་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལུང་དང༌།

ཉེས་ཟད་ཀྱི་ལུང་དང༌། ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་སོགས་
དུ་མ་ཡོད་དོ།།དཔྱད་གསུམ་གྱི་སྐོར་འདི་ལ་སྤྲོ་བྱ་མང་ཡང་མ་སྤྲོས་སོ།།
དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་དོན་ལ་ཐེག་བསྡུས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས།དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་ཅེན།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུགས་ལ་བཞག་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་དགོངས་
པ་ཡིན་ནོ།།གང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་
ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།བཤད་སྦྱར་ལས།དགོངས་པ་ནི་
ཡིད་ལ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕ་རོལ་ལ་ལྟོས་པར་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏོ།།ལྡེམ་
པོར་དགོངས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་གཟུང་པ་ལ་ལྟོས་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་དགོངས་ནས་ལུང་གི་སྙེ་མ་ལས།འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི།དགོངས་
པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྡེམ་དགོངས།དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དགོངས་པ་ཅན་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་གོ།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
ཁ་ཅིགདེ་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་དང༌།གཞན་དག།དགོངས་པ་

142

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་དགོས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་
རྣམས་མི་འཐད་ཚུལ་གསེར་ཕྲེང་དང་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསལ་བ་
ལྟར་ལ། ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། གསེར་ཕྲེང་ལས།
སྒྲས་ཟིན་ཚོད་དེ་ཚིག་དེའི་དགོངས་པ་མིན་པར་ལོགས་སུ་བཤད་ནས་འདི་ལ་བསམས་ཏེ་གསུངས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་པོའི་བསམ་པ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་

དགོངས་པ་ཡིན་ལ། ཐད་ཀར་མི་སྟོན་པར་འཁྱོག་པོའི་ངག་གིས་བསྟན་པའི་

དགོས་པ་འདིའོ།།ཞེས་དགོས་པ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ།
ལྡེམ་པོ་འམ་ལྡེའུའི་ངག་ནི་འཁྱོག་པོ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ།།
ཁ་ཅིག། གཉེན་པོ་དང་མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་དང༌།དོན་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་སྟེ་གསུམ་ག་དབུ་མ་བས་མི་བཞེད་པར་ཐལ།གསེར་ཕྲེང་ལས།
འདི་དང་དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་དགོངས་གཉིས་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནས་འདོད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་
ཀྱི་མཚན་གཞི་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལུང་བསྟན་པ་དང་མཐར་
ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པའི་མཚན་གཞི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་བསྟན་པ་དང༌།མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

143

ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་ལས། སྤྱིར་དབུ་མ་བས་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་བཞི་
འདོད་པའི་མཚན་གཞི་སྔར་བཤད་ལྟར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁོ་ན་རེ།བཀའ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། བཀའ་ཡིན་ན་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།དགོངས་པ་བཞི་དང་ལྡེམ་པོར་དགོངས་
པ་བཞིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་
དང༌། གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། གང་དུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་

སྟོང་གི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།ལུང་
དང་པོས། དགོངས་ལྡེམ་བརྒྱད་གསུང་རབ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་
གཉིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་དང༌།གཉིས་པས།ཉོན་མོངས་
སྣ་རེ་གཉེན་པོ་སྣ་རེས་རྫོགས་པར་སྤོང་བར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་
པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།ཡུམ་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དགོངས་པ་ཡོད་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ།
མདོ་ཡིན་ན་དགོངས་གཞི་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མདོ་ཡིན་

ན་དགོངས་པ་ཡོད་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ།

144

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་གཞི་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་
ཡིན་དགོས་པར་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ།

གཉིས་པ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ལ་གཉིས།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་

བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།
མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།

དང་པོ་ལ་གཉིས།མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང༌།དེའི་
དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ།།

མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི།མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་

ལན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

145

ཞུས་པའོ།།
མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌།མདོའི་དོན་བཤད་
པའོ།།དང་པོ་ནི།དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འདིར།དགོངས་
འགྲེལ་བོད་འགྱུར་དུ། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་དང་པོ།
ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གཉིས་པ། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གསུམ་པ། རབ་
འབྱོར་གྱི་བཞི་བ། བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལྔ་པ།ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དྲུག་

པ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་བདུན་པ། བྱམས་པའི་བརྒྱད་པ།
སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་དགུ་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཚོགས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལེའུ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ།ལེའུ་བཅུས་རིམ་པར་རྣམ་

རེག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་རྟོག་གའི་བློས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དང༌། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་
དུ་འཇོག་ཚུལ་དང༌།ཆོས་དབྱིངས་དབྱེར་མེད་དང༌།ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་
དང༌།མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང༌།གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་དང༌།
ཞི་ལྷག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་དང༌། འབྲས་བུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་གཞག་སོགས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་

146

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབེབས་སོ།།ལེའུ་བཅུ་པོ་འདིའི་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པས་ལམ་དང༌། བཅུ་
པས་འབྲས་བུ་དང༌།གཞན་བདུན་གྱིས་གཞིའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དང༌།དེ་
ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་དག་ཚང་བར་སྟོན་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་
ཁོག་འདྲ་ཚུལ་རྣམས་ཡང་སྙིང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་ལས་འདིར་སྐབས་
སུ་བབ་པ་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་ཞེས་
བརྗོད་དོན་ལས་དང༌།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་
ཞུབ་པོ་ལས་བཏགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལེའུ་འདི་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པས་
དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
དགོངས་པ་ཟབ་མོ་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ལས།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དོན་དམ་པ་མངོན་པར་གྲུབ་པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གང་ཟག་

ལས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དོན་དམ་ཡང་
དག་འཕགས་ཞེས་པའང༌། དོན་དམ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དམ་
པའི་ཡུལ་དང༌། ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་པ་ནི་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དོན་
དམ་ལ་དམིགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་འབྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དེ།དེ་ཉིད་ལས།

རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལེའུ་དེ་ལས་ཇི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

147

ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ཡང༌།འགྲེལ་ཆེན་ལས།ལེའུ་འདི་ལ་ཕྱོགས་རྣམ་པ་ལྔ་
ཡོད་དེ།དང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕྱོགས་སོ།།
གཉིས་པ་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཡང་དག་པར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་ནས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དགའཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་ནས་བཀའ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཕྱོགས་སོ། །བཞི་པ་དེ་
ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་ཅིང་བསྐྲུན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།ལྔ་བ་དེ་ནས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་ལྔ་ལས་
འདིར་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕྱོགས་སམ་དྲི་བ་ཞུས་པའི་གཞུང་འགོད་པར་
མཛད་དོ།།
སྤྲོ་ན།དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་འགྱུར་ལ་འགྱུར་བཞི་བྱུང་སྟེ།རྒྱ་ནག་འགྲེལ་
ཆེན་ལས།སྔ་ཕྱིས་བསྒྱུར་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་མི་མཐུན་པ་བཞིར་འགྱུར་

ཏེ། དང་པོ་ནི་རྒྱ་རྗེ་སོང་གི་ཚེ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་
མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྒྱུར་པ་བམ་པོ་
གཉིས་བཞུགས་ཏེ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདིའི་ཐ་

148

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མར་བྱུང་བའི་ལེའུ་གཉིས་པོ་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་འགྲིས་ཕྱི་མའི་ཚེ་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་བོ་དེ་ལེའུ་ཅིས་

ཟབ་མོ་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གཅིག་བསྒྱུར་པ་ལེའུ་
བཅུ་གཅིག་བཞུགས་ཏེ།དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདི་
ལས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་

བཅུ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་གཞན་ནི་བདུན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་ཚིན་གྱི་ཚེ་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་ཡང་དག་བདེན་པས་

ཚིག་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་བམ་པོ་གཅིག་བསྒྱུར་པ་ལེའུ་
བཞི་བཞུགས་ཏེ།དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཕྱེ་

བའི་ཕྱིར་ཏེ།དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདི་ལས་འབྱུང་
བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་ཐང་གི་ཚེ་སློབ་དཔོན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཧྱན་ཙང་གིས་

དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་བམ་པོ་ལྔ་པ་གཅིག་

བསྒྱུར་ཏེ་ལེའུ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟེ།རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་ལས། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་བམ་པོ་ལྔ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྚི་ཏ་བོ་དྷི་རུ་ཙིའི་འགྱུར། ཡང་
ཥུའན་ཊུའང་ཧྭ་ཤིས་བསྒྱུར་བ་བམ་ལྔ་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

149

གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་དང༌། དེ་ལས།ཁོལ་ཕྱུང་རྣམ་གཉིས། ཞེས་
འབྱུང་བ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་གཞན་གཉིས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ།།དགོངས་འགྲེལ་
རྒྱས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་པ་དང༌།བསྡུས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་
པར་འགྲེལ་ཆེན་དེར་བཤད་པ་ལས་དེང་སང་ཡུལ་འདིར་ཐོས་བསམ་བྱེད་
པའི་རྟེན་འདི་ནི་ཕྱི་མར་མངོན་ནོ། །འགྲེལ་ཆེན་དེའི་བཤད་བྱའི་དགོངས་
འགྲེལ་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་སྟེ།གླེང་གཞི་དང༌།དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་

དང༌།སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྣལ་

འབྱོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་བརྒྱད་ལས། དོན་དམ་བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་བཞིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ཡོངས་སུ་བརྟག་
པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་བའི་ལམ་དང༌། ཐ་
མས་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པར་འགྲེལ་ཆེན་ཉིད་ལས་གསུངས་ཤིང༌།
ལེའུ་ཕྱི་མ་བདུན་ནི་རིམ་པར་བོད་འགྱུར་གྱི་གླེང་གཞིའི་འཕྲོས་ལེའུ་དང་པོ་
བཞི་བསྒོམས་པ་དང༌།ལྔ་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ་།།
དཀའ་འགྲེལ་དང་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ལས། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགྲེལ་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་དེ།གླེང་གཞིའི་ལེའུ།དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་

150

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་དང་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འདྲི་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ། ཆོས་
འཕགས་ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་རྣམ་དག་གི་དྲི་

ལན་གྱི་ལེའུ། བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ།ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་
ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ།བྱམས་
པས་ཞུས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་དྲི་ལན་
གྱི་ལེའུ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། ཞེས་གསུངས་
པར།ཡང་སྙིང་དུ།གླེང་གཞིའི་ལེའུ་དོར་ཏེ་ལེའུ་གཞན་རྣམས་མདོའི་དངོས་
ཟིན་བཞིན་དང༌། ལེའུ་ཐ་མ་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་
གསུངས་ནས།དཀའ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་དོན་གྱིས་ཐོབ་
པ་དང༌། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་དོར་བས་བཅུའི་སེམས་དཔའ་བཅུའི་དྲི་ལན་
གྱི་གྲངས་མ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཏེ། གཞུང་ལས་ཀྱང༌།

བསྡུ་བར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་མ་གཏོགས་ལེའུ་ལྟག་མ་
རྣམས་པ་ལ་མོ་ཆེ་དྲངས་ཤིང༌། ཞེས་གླེང་གཞིའི་ལེའུའི་ཐ་སྙད་འབྱུང་ངོ་།
།རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་བོས། ད་ལྟའི་དགོངས་འཕྲེལ་གྱི་དཔེ་ལ་དང་པོར་
རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ཞེས་པ་ཞིག་འདུགཅེས་གསུངས་པ་ད་ལྟའི་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་དཔེ་དང་མི་མཐུན་ནོ།།འགྲེལ་ཆེན་ལས།ལོ་ཙཱ་བདག་གི་བསམ་

པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེ་གྲངས་དང་གཅོད་མཚམས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

151

དང་ལེ་མཚན་རྣམས་ལོ་ཙཱ་བ་སོ་སོས་མཛད་པས་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་མོད།བོད་འགྱུར་འདི་དང་བསྟུན་ཚེ་ལེའུ་བཅུར་བྱེད་པ་དང༌།རབ་འབྱོར་གྱི་

ལེའུ་མི་འདོར་བལ་སྙོན་ས་མེད་ལ།ཕར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་ལས།ས་བཅུའི་

དབང་ཕྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་

མཛད།ཅེས་གསུངས་ཀྱང༌།མདོ་རང་དང་བསྟུན་ན་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འདྲི་
བས་དྲིས་ནས་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་ལས་གཉིས་ཀས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་མདོ་སྡེ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་

གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ།ཞུ་བ་དང་ལན་གསུང་བ་པོ་སྨྲས་པ།གང་ཞུ་བའི་དངོས་པོ་བསྟན་པ། བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་བ་ཞུ་བ་གསུམ་གྱིས་འཆད་ལ།
འདིར།འདིས་ནི།ནས།དོན་གྱིས་ཞུས་སོའི་བར་གྱིས་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་དང༌།
དེ་མན་གྱིས་དཀའ་ས་རྣམས་བཀྲལ་བ་ལས། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ནི། དྲི་ཞུས་ཀྱི་

མདོ་འདིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཤེད་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིར་གསུངས་པ་དང༌།འདིར་

བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པ་ལྟ་བུར་ཕུང་པོ་དང་འགྲེས་རྒད་ལྷག་མ་དྲུག་གི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་སྐྱེ་འཇིགགི་མཚན་ཉིད་

སོགས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་

152

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགལ་ནའང༌། འགལ་བ་མེད་དགོས་པས་དགོངས་གཞི་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་
ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལྔར་གསུངས་པ་ཡིན། ཞེས་
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་དྲིས་ནས་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་དོན་གྱིས་ཞུས་སོ།།
དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པ་པོ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ནི་ས་ལ་གནས་
པས་རང་གིས་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་མིན་པར།རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་
ནས་རྗེས་སུ་གཟུང་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་ཕྱིར་དོགས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་དྲི་བ་ཞུས་པ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕུང་པོ།སྐྱེ་མཆེད།རྟེན་འབྲེལ།ཟས།བདེན་བཞི།ཁམས།

བྱང་ཕྱོགས་ཏེ་འགྲེས་རྐང་བདུན་ཙམ་གྱི་དང་པོ་ལ་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀའ་སྩལ་བ་དང༌།

དེ་བཞིན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌།
ངང་གིས་འཇིག་པ་དང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་སྤང་བ་དང༌། ཟག་
མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཤེས་པ་ཡང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པ་སྟེ། འདིར་རང་

མཚན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཟུགས་ནི་ཐོགས་པ་དང་
བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པ་བཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པའོ་ཞེས་བྱ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

153

བའི་བར་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།།སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌།འཇིག་པའི་མཚན་

ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་

ཉིད་ལ་བཤད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།མདོ་ཉིད་ལས་ཀུན་བཏགས་སྐབས།དེ་ལ་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་

མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་
རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་
གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་

ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་བཤད་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚོན་
བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྤྲས་བསྡུས་པ་ནི། སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་
དཀར་ཆག་སོགས་སུ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་
དུ་བྱས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྐབས་འདི་དག་གི་ཚིག་གི་
དོན་གཞན་ནི་སྔར་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་

རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་རབ་འབྱོར་ལེའུའི་ཐད་དུ།ཕུང་པོའི་མཚན་
མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་མ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་སྒོ་
ནས་སོ།།ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བ་དམིགས་པ་དང༌།ཕུང་པོའི་འཇིག་པ་དམིགས་པ་

154

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་འགྲེས་རྐང་
གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང༌། གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་དང༌། བཞི་བ་ཟས་བཞིའི་བར་ཡང་རང་མཚན་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པའི་བར་ལྔ་བཀའ་སྩལ་པ་སྟེ། བར་ཞེས་པ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་དུ་བར་ན་བསྡུ་རྒྱུ་མེད་པའི་རིགས་ལ་ཐ་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་ལེགས་པར་གསུངས་པ་
འདིར་འབྱོར་མིན་བརྟག་གོ།ཟས་བཞི་ནི།མཛོད་ལས།
འདི་ལ་གནས་དང་ནི།།

བརྟེན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་གཉིས།།
སྲིད་གཞན་འཕེན་དང་འགྲུབ་པ་ཡི།།

དོན་དུ་གཉིས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན།།

ཞེས་པ་ལྟར་ན་ཚེ་འདིའི་རྟེན་ལུས་རྒྱས་བྱེད་ཁམ་ཐས། བརྟེན་པ་
སེམས་རྒྱས་བྱེད་རེག་ཟས།ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་སེམས་པའི་ཟས།འགྲུབ་

བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་བཞི་སྟེ། ཕྱི་མར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟས་ཞེས་བཤད་
པའང་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་འགྲེས་རྐང་ལྔ་བ་བདེན་བཞིའི་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌།དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ།སྡུག་བསྔལ་ཤེས་
པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང༌། འགོག་པ་མངོན་དུ་བགྱི་བ་དང༌། ལམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

155

བསྒོམ་པ་རྣམས་བཀའ་སྩལ་བ་དང༌། འགྲེས་རྐང་དྲུག་པ་ཁམས་ནོམས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཁམས་སྣ་
ཚོགས་པ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བཀའ་སྩལ་བ་སྟེ། ཁམས་སྣ་ཚོགས་
དང་ཁམས་དུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གཅིག་ལས་གཅིག་ཐ་དད་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉིད་

སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་ཁམས་དུ་མ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ།ཞེས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་ནང་ཚན་མི་འདྲ་བའི་

ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དང༌། དེ་དག་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་
གྱུར་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་མིང་གཉིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་དུ། རིགས་ལ་གནས་པ་སྣ་ཚོགས་དང་སེམས་
ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་རྣམས་ནི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང༌།ཁམས་སྣ་
ཚོགས་པ་དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང༌། སྔོན་གོམས་པ་དང༌།རྣམ་
པར་དག་པར་བྱར་རུང་བ་དང༌།མི་རུང་བ་དང༌།དེ་དག་རེ་རེ་ལ་མཐའ་ཡས་
པ་ཡོད་པ་ནི་ཁམས་དུ་མ་ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། འོག་ནས་ལན་གྱི་སྐབས་མདོ་
རང་ཉིད་ལས། ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་སྦྱར་ན་ཁམས་སྣ་ཚོགས་

156

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཁམས་དུ་མ་ནི་ཁམས་དྲུག་ལ་བྱའོ། །འགྲེས་རྐང་བདུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་
ལྟར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌།གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དང༌།
ལམ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང༌།སྐྱེས་པ་གནས་པ་དང༌།མི་བསྐྱུད་པ་སྟེ་མི་བརྗེད་
པ་དང༌། ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སླར་ཞིང་འབྱུང་བའམ་ཕྱིར་ཞིང་

འབྱུང་བ་དང༌། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་མཐའ་མེད་དུ་རྒྱས་པའི་འཕེལ་
ཞིང་ཡངས་པའམ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་སོགས་རྣམ་གྲངས་བརྒྱད་པོ་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་རེ་རེར་ཚང་བར་སྦྱོར་དགོས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ན་གསལ་ལོ།།
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་
ལྔ་བཀའ་སྩལ་ན། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཀའ་སྩལ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་
སྟེ། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་བདག་གིས་ཞུ་བ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།མཚན་གཞི་ལ།སྒོ་མང་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་ལ་བརྩམས་
པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ལ་གདམས་པ་ལས།རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད།འཇིག་པ་ཡང་ཡོད།དེའི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

157

ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ་དང༌།སྐྱེ་མཆེད་དང༌།རྟེན་འབྲེལ་
དང༌།ཟས་ལ་བརྩམས་པ་གསུམ་ནི།མངོན་འབྱུང་གི་མདོར་རལ་བ་ཅན་ལྔ་
བརྒྱ་དང་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་གདམས་པ་ལྟ་བུ་དང༌།བདེན་པ་ལ་
བརྩམས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌། ཁམས་ལ་
བརྩམས་པ་ནི།ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌།བྱང་ཕྱོགས་ལ་བརྩམས་པ་
ནི།དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།
སྤྲོ་ན། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཐུན་ལས།མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕུང་སོགས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌།ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་མེད་པར་
གསུངས་པ་ལ་དྲི་བཞུས་པ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་
དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དང༌། བར་བར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་སུ་
གསུངས་པ་ལ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། བར་བར་དེ་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ལ་དང༌།རྗེ་
བཙུན་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་པར་གྱི་ཆོས་

རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང༌། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་

མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་

པ་ལ་དང༌། བློ་གླིང་བས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་

158

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་ཏུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། བར་བར་དེ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་
བསྟན་པ་ས་དང༌། ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང༌། བར་བར་གཟུགས་ནས་

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་ལ་དང༌།ཡིག་ཆར་

འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་

ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་
ཡོད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་མང་པོར་བཀའ་སྩལ་པ་དང༌།བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པའི་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་དུ་མར་
བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་འགལ་ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་པར་གསུངས་
སོ།།
རྗེ་བཙུན་པས་བཤད་ཚུལ་ནི། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་མེད་
མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བྱེ་བ་གསུམ། ཞེས་དང༌།སྟོང་ཐུན་ལས། དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་
དང༌། བར་པ་ལས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་ཀྱི། རང་
བཞིན་ཡོད་མེད་དངོས་སུ་ཕྱེ་ནས་མ་གསུངས་པས་དྲང་དོན་དང༌། ཞེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

159

གསུངས་པ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་
པར་སྣང་ངོ་། །ཡང་སྙིང་གིས་སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་ཡང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་ཡིག་

ཆ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ལོ།།
འོ་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྗོད་
པའི་ཚིག་ཆོ་ག་ཅན།ཁྱོད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོར་ཐལ།ཁྱོད་ཕུང་སོགས་
རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་རྗོད་པའི་མདོ་གང༌། ཕུང་སོགས་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ།འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་
པོས་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ཙམ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཕུང་སོགས་རང་འཛིན་
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་
དེས་དོན་དེ་བརྗོད་མ་བརྗོད་སྟོན་པ་པོའི་སྟོན་འདོད་དང་ཉན་པ་པོའི་ཞེ་འདོད་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།དེ་ལ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཆེ་བ་དག་དང་བསྟུན་ན།
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་

མཚན་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་
ཆོས་ཁམས་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་བསམ་དགོས་སོ།།

160

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའི་རང་མཚན་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ཟེར་ན།དེ་མི་འཐད་དེ།དེ་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའང་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ།དེ་ལ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་ལ།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་
ཞིག་ཀྱང་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་ལས།ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་
བཏགས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་དེ་འདིའི་

རང་མཚན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་
ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན་ཀུན་བཏགས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་ལ་

དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲས་

ཟིན་ལ་ཕུང་པོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ལ། ཕུང་པོ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

161

ཕྱིར་ཟེར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།དོགས་པ་ཅན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེ་དྲི་ཞུས་ཀྱིས་དྲི་བ་ཞུ་བའི་གཞིར་

འགོད་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐབས་འདིའི་རང་མཚན་ཞེས་པ།
ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང༌།ཡུལ་སྟེང་ནས་
གྲུབ་པ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང༌། རང་
འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ལས་དང་པོ་
གཞུང་དུ་བཀག་ཅིང༌།ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་ནུས་
པའི་རང་མཚན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་དགོས་མེད་པས་གཉིས་
པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། གསུམ་པ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌།བཞི་བ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་
པར་གྲུབ་པར་སྟོན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ལྔ་བ་ལྟར་ན་དེ་རྟགས་ཀྱི་

དགག་བྱ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པ་ལའང་མེད་དོ།།
དེས་ན་འདིའི་རང་མཚན་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་

རང་མཚན་ཡོད་པ་གཞུང་ལས། མདོ་ཉིད་ལས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གསལ་བར་གསུངས།ཞེས་དང༌།འདིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་

162

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞག་མ་བཞག་ཡིན་ལ།ཞེས་དང༌།ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། ནས། ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ། ཞེས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་པར་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས་ཀྱང༌།ཐ་མ་ལས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་མེད་པ་
དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས།
ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མང་པོས་གྲུབ་ཅིང༌། ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་
ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ཞིག་འཇོག་པ།ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་
བཏགས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་ཀུན་བཏགས་
དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བས་ཤེས་སོ།།
ཁོ་ན་རེ།འདིའི་རང་མཚན་ཆོས་བདག་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ།ཀུན་
བཏགས་ངོས་འཛིན་དང་པོའི་མདོར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་
གནས་པ་ནི་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌།གཞུང་ལས།ཀུན་བཏགས་ལ་མེད་རྒྱུའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའམ་གནས་པ་ལ་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།གཞུང་ལས།ཀུན་བཏགས་ངོས་
བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་

པའི་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས། ཞེས་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

163

བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལ་གསུངས་པ་གང༌།དེ་འདྲའི་ཀུན་བཏགས་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཐེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་ཞེས་པ་གང་གིས་སྟོང་
བའི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་པ་གཞུང་རང་ལས་གསལ་པའི་ཕྱིར་རོ།།མ་ཁྱབ་

མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་

བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ལུང་འདིའི་དོན་དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་གཞན་
དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ལས།གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་

འཐད་དེ།དེ་གཉིས་མིང་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་འདིའི་རང་མཚན་ཆོས་བདག་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ།གཞུང་
ལས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མུན་སེལ་དུ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་

164

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་
པ་ལྟར།དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱ་ཞིང༌། དེ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་
དོན་ཡིན་པས་གཞུང་གི་གཅོད་མཚམས་ལ་གཟབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་

སྙིང་དུ་ཡིག་ཆ་དང་བསྟུན་ཏེ།རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པ་
དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གསལ་

བར་གསུངས།ཞེས་པའི་རང་མཚན་ནི་དགག་བྱའི་རང་མཚན་དང༌།རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་བ་ནི་མ་ཡིན།ཞེས་པའི་རང་མཚན་ནི་རང་

མཚན་དངོས་ལ་མཛད་ཀྱང༌།དང་པོ་ལ་དགག་བྱའི་རང་མཚན་དང༌།བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རང་མཚན་གཉིས་ཀ་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རང་

མཚན་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད་དོ།།
བློ་གླིང་བས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་
དུ་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་པར་ཕྱི་དོན་
ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
གཉིས་སོ་སོ་བ་དང༌།གཞུང་ལས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

165

འགྲེལ་ཚུལ་འཆད་པ་ན་ཕྱི་དོན་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུངས་པ་
ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་དཔེར་
བསྟན་པར་བཤད་དོ།།
དེ་ལ་ཡིག་ཆར། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་
ཀྱང་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཡོད་པ་དང༌།སྔ་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་
པའི་སྒྲས་ཕྱི་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་ན་སྒྲ་རྟོག་གསེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་

དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་

དོན་དངོས་སུ་མ་བཀག་པར་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་

ལ་འཇུག་པར་མ་གསུངས་པར་ཐལ་བས་ལུགས་དང་པོ་བཀགཅིང༌།སྐབས་
དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།དང་པོར་ཕྱི་དོན་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་
དོན་དང༌། དེ་རྗེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕྱི་དོན་
ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་སོ་སོ་བ་
དང༌། གཞན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན།

166

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནས། འདོད་ན། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་བར་གང་རུང་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་མིན་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

པར་གསུངས་པ་ལ།ཡང་སྙིང་དུ།མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་དང༌།རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད།ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ལ་འཇོག་པར་གསུངས་ནས།ཕྱི་དོན་དང༌།རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་མདོ་སོ་
སོ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་བཀག་སྟེ། གཉིས་ཀ་དངོས་བསྟན་ལ་མ་སྦྱར་ན་མདོ་དེ་
གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང༌། འདིའི་མཚན་གཞི་སྔ་མ་ཡང་གཉིག་དང༌། མདོ་
གཅིག་ཡིན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ཡིག་ཆའི་

དགོངས་པར་འཆད་དོ། །དེའི་དངོས་བསྟན་གཉིས་དོན་གཅིག་མིན་པ་ལས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

167

དངོས་བསྟན་གཉིས་འགལ་བའི་དོན་མིན་པར་ཕར་ཕྱིན་བསྙེལ་བྱང་དུ་
གསུངས་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཞི་བ་ཆར། ཡིག་ཆར་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་

འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་ཟིན་

ལྟར་བཀོད་པ་དང༌།ཡང་སྙིང་གི་དགོངས་པ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་
པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དྲི་ཞུས་དངོས་བསྙན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་
སོགས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌།འདིར་བསྟན་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཡང་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་

པར་བཤད་ན་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པར་འགྲོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དྲི་
བའི་ངོ་བོ་ལ་ཚིག་གིས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། དེ་ལ་ངག་གི་སྒྲ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་
འགྱུར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཟེར་བ་དང༌།ཚིག་དྲི་བ་ཞུ་བྱེད་ལས་
དྲི་བ་མིན་པས་དྲི་བ་ལ་ལུང་གི་སྤྲས་ཟིན་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་འཇོག་ཟེར་བ་
དང༌། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་འགལ་
སྙམ་པའི་དོགས་པ་འཇོག་ཟེར་བ་དང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་
བར་བ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་འཇོག་ཟེར་བ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ལ། ཡང་
སྙིང་དུ།དོན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་ཞུ་ལགས་སོ།།ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པ་ཡིན་ན།

168

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དྲི་བ་དངོས་སུ་ཞུས་པར་ཐལ། མདོ་དེ་ཞུ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་
དངོས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དང་པོའི་དྲི་བ་ཡིན་ན་དངོས་སུ་ཞུས་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ཡིན་ན་བར་བའི་དྲི་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་གསུངས་

པ་དང༌།གཞན་དག་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་རྣམས་མ་གྲུབ་ཅིང༌།གཞུང་ལས།དེས་ནི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡང་ཅིལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་དོན་གྱིས་ཞུས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།
འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་དངོས་སུ་བསྟན། ཅེས་དྲི་ཞུས་ཀྱི་

གཞུང་གིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པར་གསུངས་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་དངོས་སུ་བྱུང་ཡང་བར་བ་མ་གཏོགས་
དང་པོ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུས་ཤིང༌། དང་པོ་ལ་དྲི་བ་དོན་གྱིས་ཞུས་ཀྱང་བར་

བ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཞུས་ཞེས་འདོད་པའི་ཕྱི་མ་འདི་གཞུང་དོན་དང་འབྱོར་ཏམ་
སྙམ་མོ།།
ཁ་ཅིག དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་

པས་ཁྱབ་སྟེ།ཕུང་པོ་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་དང༌། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང༌།འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་
པ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

169

ལུང་དེའི་དོན་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རིགས་ཅན་དག་གི་བློ་དང་བསྟུན་པའི་

གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་

བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྡོ་རྗེ་འཆང་ནས་རྟོག་གེ་འབར་བར་བདེན་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མ་

ལོག་པར་སྟོན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་བཀར་བསྒྲུབས་པ་ལ་
དཔགས་ན་བཀའ་ལ་བདེན་བཞི་སྟོན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ལམ་རིམ་གསུང་

བཤད་ལ་མཛད་ཀྱང༌།མུན་སེལ་དུ།བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིར་བརྩམས་ཞེས་པ་དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་བདེན་བཞི་སྟོན་པ་ལ་བྱས་ན་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དེར་ཐལ་བས་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་སྟོན་པའམ།བདེན་བཞིར་བརྩམས་
པའི་མདོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་སྟོན་པས་མ་ཁྱབ་བྱས་ན་བདེ་བར་གསུངས་སོ།།རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད།ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་རྣམས་སུ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མིང་

བཏགས་པ་རྣམས་ན་མེད་ཀྱང༌། གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་བསུ་བ་བྱ་བའི་མདོར་ཡོད་ལ།དམག་ལྡན་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ།བཟོ་སྦྱངས་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ།རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་གསུམ་དོན་གཅིག་པར་གུང་ཐང་རིན་

པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ཁ་ཅིག ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི། ཕུང་པོ་

170

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཞག་པ་མི་འཐད་དེ།མདོ་འདི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་

པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
བརྗོད་དོན་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་

ལ་ཀུན་བཏགས་པ་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་སུ་
སོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ།གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་
བཏགས་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར།ཞེས་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།
དེས་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་འདིས་ཚིག་ཟིན་ལ་གཟུགས་སྐྱེ་
འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལས་གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཟིར་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་མེད་ཀྱང༌། སྒྲས་ཟིན་ལ་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པས་
དྲི་ཞུས་ལྟར་དོགས་པ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཞིང༌། སྒྲས་ཟིན་མ་

ཟིན་ནི་ཚིག་གིས་ཟིན་མ་ཟིན་དང༌།ཤེས་འདོད་དང་སྟོན་འདོད་ཀྱིས་ཟིན་མ་

ཟིན་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱེད་པ་ལའང་ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

171

ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་སོ། །ཡང་སྙིང་དུ། མངོན་འབྱུང་གི་མདོར།འོད་
སྲུངས།ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།ཁྱོད་ནི་ངའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
དང༌། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རྣམས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རིགས་ལ་གསུངས་ཀྱང་དོན་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པས་དོགས་པ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་མདོ་མ་ཡིན་པ། གཞུང་ལས། བསླབ་བྱ་གསུངས་པ་ལ་འདིར་

དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལ།མུན་སེལ་དུ།འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པའི་སྐྱེ་
འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཞིག་གཞག་དཀའ་བར་གསུངས་སོ།།
རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྤང་བ་དང༌།ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ཀུན་ཉོན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་སྤང་བ་དང༌། ཀུན་ཉོན་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཕུང་

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང༌། སྡུག་བདེན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་གཉིས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླང་

རུང་ངོ་།།བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་དྲི་ཞུས་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་བརྩམས་
པའི་མདོའི་མཚན་གཞིར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་
ཀྱིས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་

172

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐལ། ཁྱོད་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་སླུ་བར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
བསྟན་དོན་ལ་སླུ་མི་སླུ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་
པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།ཁྱོད་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་
གི་རྟགས་ཀྱིས་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་མདོ་རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་སྒྲུབ་
པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མདོ་ལས་ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་རིམ་པར་གསུངས་པ་དང་

བསྟུན་ན་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཁམས་དྲུག་དང༌། ཁམས་དུ་མ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌། གཞུང་དུ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྦྱར་
བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་གོ།
མཆན་དུ། འོན་ཀྱང་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང་
ཁམས་དུ་མ་ཞེས་པ་དེ་གཞི་གཅིག་ལ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་མང་པོ་སྦྱར་ནས་
བཤད་པའི་དཀྱུས་ལ་འབྱུང་བས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ་
སྙམ་ཞེས་ཀླན་ཀ་མཛད་དེ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི།

ལེའུ་དེ་ལས།ཁ་ཅིག་ནི་ཁམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་ཀྱི་མཚན་མ་
དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་དུ་མ་
དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་འགོག་པ་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་འགོག་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

173

མངོན་དུ་བགྱི་བ་དམིགས་པས་ཤེས་པ་བརྡ་སྤྲོད་པར་བགྱིད། ཅེས་པ་འདི་
ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེའི་གོང་ཉིད་དུ། བདེན་པ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དམིགས་པ་དང༌།

བདེན་པ་སྤང་བ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་མངོན་དུ་བགྱི་བ་དམིགས་པ་

དང༌། བདེན་པ་སྒོམ་པ་དམིགས་པས་ཤེས་པ་བརྡ་སྤྲོད་པར་བགྱིད། ཅེས་
གསུངས་པས། བདེན་བཞི་རེ་རེར་ཤེས་སྤོང་མངོན་སྒོམ་བཞི་བཞི་སྦྱར་
ནས་འཆད་རིགས་པར་ཐལ་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་དུའང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་
བཤད་ཚུལ་བཀག་ལ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུར་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དྲུག་
གསུངས་པ་གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པ་མིན་པ་ལེའུ་དེའི་ཐད་ཀྱི་

འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསལ་ལོ།།
ཡང་སྙིང་དུ།བསྡུ་བར།ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་ཕན་ཚུན་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་གང་ཡིན་པའོ།།ཁམས་དུ་
མ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།དེ་དག་ཉིད་སེམས་ཅན་སྣ་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རབ་

ཏུ་དབྱེ་བས་གནས་པའོ།།ཞེས་པ་ནི་བ་རུ་རའི་མདོ་དང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་

ཟིན་སོ་འགའ་དང་མཐུན་པར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པར་གསུངས་པ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང་ཁམས་དུ་
མ་ཞེས་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་མ་ཡིན་ཏེ།དགོངས་འགྲེལ་

174

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལས་ཁམས་ཀྱི་དྲི་བ་འགོད་པའི་མདོ་ནི་གཙོ་བོ་ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད་ཀྱང༌།མུན་སེལ་དུ།ལུང་རྣམས་ལ་དཔྱད་ན་བ་རུ་
རའི་མདོའི་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་དང༌། བསྡུ་བའི་དེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་སྣང་བས་དེ་གསུམ་གྱི་དོན་
འདྲ་བར་སྒྲུབ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ།།

མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།

གཉིས་པ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་
གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་བཤད་པ་དང༌།གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌།རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་དྲངས་ནས་དགོངས་གཞི་ངོས་གཟུང་
བ། ཤེར་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་

ལ་དགོངས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི།དགོངས་འགྲེལ་
ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དགོངས་འགྲེལ་ལས་ལན་གྱི་སྐབས་སུ། ཞུ་བ་

གསོལ་བ་ལ་བསྔགས་ཤིང་བཤད་པར་གནང་བ་བསྟན་པ་དང༌། ཞུས་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

175

བཞིན་དུ་ལན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།དང་པོ་ལ།ཞུ་བ་གསོལ་
བ་ལ་ཕན་ཡོན་ཡོད་པར་བསྔགས་པ་དང༌། ཉན་པར་སྐུལ་ཞིང་བཤད་པར་
གནང་བ་གཉིས་ལས།དང་པོ་ལ།དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང༌།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་འཆད་པ་པོ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌།ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོག་
པ་དགེ་བ་ཚུལ་བཞིན་སྐྱེས་པ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །ཞེས་པས་ཞུ་བ་
གསོལ་བའི་རིགས་པ་དང་མཐུན་པར་བསྔགས་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་
ཀྱིས་དེང་འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དོན་ཟབ་མོ་འདྲི་བ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ།།ཞེས་པས་དོན་ཟབ་མོ་ཞུས་པའི་བསྔགས་བརྗོད་པ་དང༌།ཁྱོད་
དེ་ལྟར་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ཅིག་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་པར་
སྐུལ་ཞིང་བཤད་པར་གནང་བ་དང༌། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞུས་པ་བཞིན་དུ་ལན་

ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་བྱུང་བར་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་པ་ལས།དོན་ཟབ་མོ་ཞུས་པའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་བོད་འགྱུར་འདིར་མི་སྣང་ངོ་།།ཞུས་
པ་བཞིན་དུ་ལན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ལ་ཡང༌།འགྲེལ་ཆེན་ལས།རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྒོ་བསྟན་ནས་མདོར་བཤད་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་
མན་ཆད་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང་ལན་དག་གིས་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌།

176

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ཀྱིས་བཤད་ཟིན་ནས་སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་
བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ལུང་འདིར་དྲངས་ཤིང་

དེའི་ཚིག་དོན་གོ་སླ་ལ། བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བ་གཉིས་པོ་དཀའ་འགྲེལ་
གཉིས་སུ་དགོངས་གཞིའི་ངོས་འཛིན་དང༌། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཇོ་ནང་
འགོག་བྱེད་ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀ་རུང་སྟེ།དེ་གཉི་གའི་དོན་གཅིག་འཐུས་སུ་
མཛད་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།བསྡུ་བ་ལ་དྲི་ལན་
གཉིས་ཀྱི་ལན་གྱི་སྐབས། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མདོ་དེ་དང་
དེར་རམ་གདུལ་བྱ་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་སྟེ་དེ་སྒྲ་གཉིས་

གདུལ་བྱ་དང་གཞུང་གང་ལ་སྙེགས་དཀའ་འགྲེལ་གོང་མ་དག་ཏུ་མི་གསལ་

ལོ། །རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སུམ་ཅུ་བའི་ཚིགས་
བཅད་ཀྱི་དོན་ནི། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་གཞན་དབང་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དང༌།
ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། དགག་ཕྱོགས་
ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ།མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་སྟོན་པས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་བསྟན། ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་ཇོ་ནང་དོལ་བོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

177

མཚན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ན་རེ།ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
དགོངས་ཀྱི། དེ་ལ་དོན་དམ་པ་མི་འཇོག་སྟེ།ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་

བོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པས་རང་སྟོང་དང༌།དོན་དམ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་
པར་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་གཞན་སྟོང་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་དོ།།འོ་ན།ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ལག་ལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ། ཀླུ་སྒྲུབ་
ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་བསྟན་པ་གང༌།ཁྱོད་རང་གིས་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།དང་

པོ་དེར་ཐལ།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་རྒྱལ་བར་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དྲིས་པ་ནི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལན་གྱིས་

ཀྱང་གཉིས་པོ་དེ་རིམ་བཞིན་སྟོན་པ་ལས།དང་པོ་ཅི་ལ་དགོངས་པ་འཆད་པ་
ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་

178

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་ན་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པའི་དོན་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་ཀུན་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ།ལན་གྱི་སྐབས་

སུ་དེ་ལྟར་མཛད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཤེར་མདོ་སོགས་
སུ་ཆོས་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱད་པར་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀུན་

སྨོས་ནས་དེ་དག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེ་ལྟར་
ན་མདོ་དེ་དག་ལས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་དོན་དམ་མེད་པར་སྨྲ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་དི་ལྟར་གསུངས་

པར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་གིས་དེ་མི་འདོད་
པའི་ཕྱིར།དང་པོ་བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བའི་ལུང་གིས་གྲུབ།རྩ་རྟགས་གསུམ་

པ་གྲུབ་སྟེ།ཁྱོད་རང་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ།ཀླུ་སྒྲུབ་
ཡབ་སྲས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྩ་ཤེ་ལས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

179

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད།།

ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱིན་པར་གསུངས།།གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ།།

དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།།ཞེས་དང༌།བཞི་བརྒྱ་བ་ལས།

མི་སྟོང་མེད་པར་སྟོང་བ་ནི།།
གང་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།།
ཇི་ལྟར་བུར་ན་ཅིག་ཤོས་ནི།།

མེད་པར་གཉེན་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལ་ཤེར་མདོར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་

མང་པོ་སྨོས་ནས་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པས་ནི་ཆད་སྟོང་མེད་
དགགཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི་གཞན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་མ་བསྟན་ཟེར་ན།དེ་ནི་མི་

འཐད་དེ། ཁོ་རང་གིས་ཤེར་མདོ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པས་ཡིན་ལ།དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྟོང་
དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་གསུངས་པ་ལ་འགལ་བ་འདུ་
བའི་ཕྱིར་རོ།།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།ཤེར་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་དོན་དམ་པ་ཡོད་པ་འགྲེས་རྐང་གིས་

180

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མིན་ན་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གཞན་གཉིས་ལ་དགོངས་དོན་མེད་དོ། །དེ་བས་ན་ཇོ་ནང་བས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་དོན་དམ་པ་མེད་ཟེར་བ་འབུད་དོ། །ཞེས་འགྲེལ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་འཆད་པའི་མཆན་དང་

ཡང་སྙིང་དུ་གསལ་ལོ།།
སྤྲོ་ན། མདོར་བསྟན་སྐབས་སུ་མཚན་གཞི་དང་སྦྱར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་གསུངས་ཟིན་ན།རྒྱས་བཤད་དུ།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་

པའོ།།ཞེས་དྲིས་ལན་གྱིས་མཚན་གཞི་དང་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བས།
སྟོང་ཐུན་དང་དཀའ་འགྲེལ་ལས།ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་གོ་བདེ་ཕྱིར་བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ལས། མདོར་བསྟན་རྐྱང་བའི་དོན་བཀྲལ་བ་མིན་ནོ།།བསྡུ་བའི། འདུལ་བའི་དབང་གིས་

ཞེས་པ་འགྲེལ་སྐབས་དགོངས་རྒྱན་དུ། གདུལ་བྱ་དབུ་མ་བའི་རིགས་ཅན་
སྒྲས་ཟིན་དེས་འདུལ་བའི་དབང་གིས། ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། འོག་ཏུ་གཞུང་
ལས།འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ལྟར་བཤད་དོ། །གཞུང་ལས། ཅི་ལ་

དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དྲིས་པ་ནི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

181

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ཡིན་ལ།ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་
སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པར་སྣང་བ་དག །རྒྱས་
བཤད་སྐབས།དེ་གསུམ་གང་ཡིན།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན།

ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་
དྲིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་པ་ནི་སྔ་མ་སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དང༌།ཕྱི་མ་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ལ་སྦྱོར་རམ་
བརྟག་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་དང་བསྟན་ཏེ་ཡིག་ཆ་ལས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག་ཅེས་དང༌།སྔ་མའི་མེད་རྒྱུ་
དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཅེས་དང༌། དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་

ཡིན་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེར་
རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མདོར་བསྟན་
དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་

ལ། ཀུན་མཁྱེན་པར་བས། མདོར་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་ན་དེ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་

དགོས།དེ་ལྟར་ན་མདོར་བསྟན་དུ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལན་གཉིས་

བཤད་ཅིང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཏན་མ་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་དེ་བཤད་པས་ཆོག་

182

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཟེར་ན།འདི་ཀུན་བཏགས་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་འགོག་
བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིའི་མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌།

རྒྱས་བཤད་ཀྱི། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན།ཞེས་པའི་ལན་དུ།
ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།དཔེའི་
སྐབས་སུ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་བཤད་པ་
དང་ཡང་མི་འགྲིག་ཅེས་འགོག་པར་མཛད་ཅིང༌། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།
མདོར་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོན་བྱེད་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་
སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་

མདོར་སོང་བས་དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྨོས་མི་

དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་འགོག་བདེན་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་དགག་བྱ་ལ་
རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་བ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱས་

ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

183

དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གོ་ཟློག་
རིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་རང་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་དགག་བྱའི་བདག་

བཀགཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་ནམ་མཁའ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱོར་རིགས་པར་
ཐལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ནས། ཡིག་ཆར།སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དེ།
ཞེས་སྔར་དྲངས་པའི་ཡིག་ཆའི་ལུང་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་གོང་འོག་ག་ཉི་གར་

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་མ་གསུངས་པར་དེའི་དོན་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དོན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་
པའང་ཡོད་པས་ཚིག་ལ་དེ་བཀག་པ་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང༌། དོན་འཆད་པའི་ཚེ་དེས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ཞེས་བཤད་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡིག་ཆའི་ལུང་དང་པོའི་དོན་
བཤད་དོ།།དེ་ནི། མུན་སེལ་ལས།ཡིག་ཆར་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག་པར་བཤད་པའི་དོན་དཀའ་འགྲེལ་དུ་མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌།ཡིག་ཆ་རང་ལས་

དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མེད་རྒྱུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་

184

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་དང༌།དེ་ཡིན་ན་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་

པ་དང་འགལ། ཞེས་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པ་རྣལ་མ་མིན་པར་གསུངས་ཤིང་

དོགས་དཔྱོད་དུའང་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྙིང་དུ། རང་ལུགས་དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའང་བཞག་ནས་དེ་ལྟར་
གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང༌།དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཆོས་བདག་གིས་ཁྱབ་

པའི་དོན་ཡིན་པ་སོགས་སྔར་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་

དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་མཛད་དེ་དཔྱད་དགོས་སོ།།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།རྒྱས་བཤད་དུ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་
རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གསར་དུ་
གཏན་ལ་ཕབ་པ་མ་ཡིན་པར་འཆད་དོ།།
ཁ་ཅིག མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དང༌།རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དེ་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་ཀྱང༌།མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པ་མདོར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

185

བསྟན་ལས་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་དང་རྒྱས་བཤད་ལས་དོན་རྣམ་དངོས་སུ་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་ཡང༌།རང་ལུགས་ལ།མདོར་བསྟན་དུ་
མཚན་གཞི་དང་མ་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་རྒྱས་བཤད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་མདོར་བསྟན་གྱིས་མདོར་བསྟན་པས་གཉི་གའི་བསྟན་དོན་འདྲ་
ཞིང༌། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་
ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར། སྒྲ་རྟོགགིས་བཞག་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་

པས་བསྟན་བཤད་གཉི་གའི་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཀུན་

བཏགས་ལ་བྱས་ན་ལེགས་ལ། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པ་ར་
རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་དང་དེ་མེད་པ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ། །རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། མདོར་བསྟན་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་ཁྱབ་

ཅེས་ཡང་སྙིང་དང༌། དེ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

འདྲ་སྟེ།གོ་རྒྱུ་ནི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན།དེ་
མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སོགས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ལས་གནས་

186

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཚོད་ལ་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའང་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལའོ།།བདེན་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་

ཡིན་ཞེས་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ།།ཇོ་ནང་བས།བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལས་བཤད་པའི་ལྟ་བ་

དང༌། རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཛོམས་ལས་བཤད་
པའི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་རང་ལུགས་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བ་གཞན་སྟོང་
གཉིས་མི་འདྲ་ཟེར་བས། གཞུང་དུ་ཇོ་ནང་པའི་འདོད་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བ་བསྒྲིགས་ཚུལ་ལའང་བསམ་པར་བྱ་བའི་
གནས་མང་ངོ་།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱར་
བ་དང༌།ལན་གྱི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ།།དང་པོ་
ནི། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད། ཅེས་སོགས་བྱུང་སྟེ།གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་ཞེས་པ་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ།མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།སྐྱེ་བ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

187

འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། རྒྱ་ནག་
འགྲེལ་ཆེན་ལས།དང་པོ་འདི་ཡང་རྣམ་པ་ལྔས་བསྟན་ཏེ། དྲིས་པ་དང༌།ལན་དང༌།བརྟག་པ་དང༌།རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌།མཇུག་བསྡུ་བ་སྟེ་འདི་ནི་དང་

པོ་དྲིས་པའོ།།ཞེས་དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི།ཞེས་སོགས་དང༌།ཀུན་བཏགས་
པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་དང༌།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།ཞེས་དང༌།
འདི་ལྟར།ཞེས་སོགས་དང༌།དེའི་ཕྱིར།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ལྔ་བོ་རིམ་

བཞིན་བསྟན་པར་གསུངས་ཤིང་འོག་མ་གཉིས་ལའང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ།།གཞུང་ལས་ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ནས།ཚིག་གསུམ་པས་རྒྱུ་མཚན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པའི་ལན་དུ་དགག་ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་གཉིས་

ནས་གསུངས་པའི་དམིགས་ཕྱེའོ། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྒྲ་
རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའམ་དེ་ལྟར་གནས་པ་ལ་བྱ་སྟེ།དྲི་ལན་འདི་གཉིག་བསྡོམས་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞི་ཀུན་

བཏགས་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཀུན་བཏགས་ལ་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཆོད་ནི། མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་མ་

188

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །མིང་བ་རྡས་བཞག་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་
དང་བདག་གཉིས་ཀྱང་དེས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།
།མིང་བརྡས་འཇོག་ལུགས་ཀྱང་རྣམ་རིག་པའི་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་

འཇོག་ཚུལ་དང༌། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཆོས་རྣམས་མིང་བརྡས་འཇོག་ཚུལ་
གཉིས་མིང་མཐུན་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ།སྔ་མས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྡོད་ལུགས་
སུ་འམ་ཡུལ་སྟེང་ནས་ཡོད་པ་མིང་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌།ཕྱི་མས་བུམ་པ་ལྟ་

བུ་སྡོད་ལུགས་སུ་འམ་ཡུལ་སྟེང་ནས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་ཀྱང་མིང་

བརྔས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་དེ་གཉིས་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ་ཆེས་མི་མཐུན་ཏེ། ཕྱི་མས་དོན་དེ་ཕར་
མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིན་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་ལ། སྔ་མས་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་མིན་

པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་
པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་གྱི་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཟུགས་རུང་ནི་

གཟུགས་ཞེས་བརྡ་འདོགས་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

189

ཡོད་ན་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མིན་པར་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་

གཞིར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་
གཞི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང༌། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པ་ཡོད་དེ།གཟུགས་རུང་ནི་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་

གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཀྱང༌། ཟལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་

ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་བརྔས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ལ་ངག་ཕྱོགས་
ནས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་
ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ། མིང་བརྡ་

འམ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ། རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད།མིང་བརྡའམ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་
དེ།རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།
སྤྲོ་ན།དཀའ་འགྲེལ་ལས།ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་ལ།ཡིག་ཆར།

190

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་མདོ་སྡེ་བས་ཚང་མས་གྲུབ་པས་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ལ། ཡང་སྙིང་དུ།དཀའ་འགྲེལ་གྱི་

དགོངས་པ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་འདི་གཞིར་བཞག་ཡིན་པས་ཀུན་
བཏགས་སྤྱི་ཙམ་རྩོད་གཞིར་བཟུང་བ་མི་འཐད་ཅིང༌། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འགྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ།།
ཡིག་ཆར། གཟུགས་རུང་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། གཟུགས་རུང་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་པའི་
སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་
བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཡང༌།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་
འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་མིན་པས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

191

སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་
སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་མིན་པ་དང༌། སྐབས་འདིའི་

དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ན་

ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་རེ་རེ་ནས་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌།མུན་སེལ་ལས།ཡིག་

ཆར་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཞེས་
པའི་ཁུངས་རྗེའི་གསུང་དུ་རྙེད་དཀའ།ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡིག་ཆར།རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་རང་མཚན་དང༌།
དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་རང་

མཚན་གཉིས་མི་གཅིག་པར་རིམ་པར་བདེན་གྲུབ་དང་དགག་བྱའི་རང་

མཚན་ལ་མཛད་ཀྱང༌།ཡིག་ཆ་གཞན་ལྟར་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཆད་

དགོས་སོ།།
བློ་གླིང་དང་བྱང་རྩེའི་ཡིག་ཆར།རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང༌། མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་

བཏགས་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བློས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློས་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་
མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཞག་ཀྱང་རྟོག་པས་མ་བཞག་པར་འདོད་མོད།མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཡོད་པས་

192

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མ་ཁྱབ་པ་གཞུང་དུ་གསལ་བས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་

རྣམས་ཀྱང་རྟོགས་པས་བཞག་པར་འདོད་དགོས་སོ། །ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དམ་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་མེད་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་ལ་
འདོད་ཀྱི།གཞན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡོད་པས་རང་བཞིན་ཡོད་ལ།ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་
སྐབས་ཡིན་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་

མཐའི་བཤད་ཤན་ཤོར་བར་གསུངས་སོ།།དེ་ནི་བརྟག་པའི་གནས་ཏེ།ལྷག་
མཐོང་གི་ལུང་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་སྐབས་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག།
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།དེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སེམས་ཙམ་པ་
འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།

གཞན་དུན་ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་གཞུང་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔའི་

འདོད་པ་གང་འགོད་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཞིན་འགོད་དགོས་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བློ་བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།
ལ་ལ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་བཞིན་ཡེ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

193

སེམས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་དགག་པའི་དོན་དུ། ཡང་དག་མ་
ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་
ཚིག་གི་ལྷག་མའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེས་གཞན་དབང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས་ཀྱང༌།ཐ་མ་
ལས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌།གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་

བཏགས་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་
ན་རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་
ན་ལུགས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་ཡང་འདོད་པར་
ཐལ། ལྷག་མཐོང་ལས། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་
དམ་རང་བཞིན་འདོད་པ་ནི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པར་
སྣང༌།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེས་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་
མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་འདོད་ཟེར་དགོས་པ་
འདྲའོ།།
ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རྣམ་རིག་པས་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་

བཞག་ཙམ་དུ་འཇོག་ལུགས་མཐུན་པར་ཐལ།དེ་གཉིས་ཀས་དེ་མིང་བརྡས་

194

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞག་ཙམ་དུ་འདོད་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕྱི་མས་ཙམ་སྒྲས་
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་གཅོད་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་དངོས་
དབང་གིས་གྲུབ་པ་གཅོད་པར་མི་འདོད་ལ། སྔ་མས་དེ་གཅོད་པར་བཞེད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།ཁོ་ན་རེ།རྣམ་རིག་པ་དང་
ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཚད་འདྲ་བར་ཐལ།རྣམ་རིག་

པའི་ལུགས་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་རང་གི་གདགས་གཞིའི་

ངོས་ནས་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས།
གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚིམ་པར་དེའི་ཐ་སྙད་གང་ལ་
བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་ཅིང་བཙལ་ནས་འཇོག་ན་
གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ།རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་སྨྲ་བ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་
དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ནི་རྣམ་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་

ཆོས་གང་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་དགོས་པར་འདོད་པས། དོན་
གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་དུ་ཁས་བླངས་སོང་བའི་དོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

195

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡིག་ཆ་ལས།ཤེས་པ་གང་གིས་སེམས་ཙམ་པ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ན།ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པའི་
ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འཛིན་ཚུལ་ཚང་བ་དེ། འོན་ཀྱང་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ལུང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་
པོ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌།མུན་སེལ་དུ།རྗེ་བཙུན་པས།གཞི་དེ་རྣམ་རིག་པ་
ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་ན་གཞི་དེ་ཐལ་
འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་སྟབས་བདེ་བར་གསུངས་སོ།།གཞི་འགའ་ཞིག།

ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ།གཉལ་སྟོན་གྱིས།མདོ་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་

རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་ཀྱང༌།རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ།མདོ་སྡེ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པས་ཀུན་
བཏགས་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་ཀྱང༌།ཐལ་
འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་མིན་

པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་

196

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་འདོད་དོ།།
གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།བཤད་བྱའི་མདོ་
དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
གཉིས་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།གཞན་དབང་ལ་མེད་རྒྱུའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་གཞན་དབང་ལ་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་འམ་ངོ་བོ་

ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་
འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་ན་སྤྱིར་སྐྱེ་བར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར།དེས་
ན།དགོངས་འགྲེལ་ལས།རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྟེ་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའོ། །དེ་ཡང་གཞན་དབང་དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་
རག་མ་ལས་པར་རང་དབང་དུ་སྐྱི་བ་མེད་པ་ནི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་
ལས་ཀྱང༌། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་ཉིད་བསྟན་པའོ།།དེ་ནི་འདི་སྐད་དུ།ཆོས་གཞན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་
དང་རྐྱེན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བཤད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།བསྡུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

197

བའི་དོན་ནི།འདུ་བྱེད་དམ་འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཁྱོད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཞིང་

དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ།ལུགས་སོ་ཞེས་པ་ནི་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་
པ་མིན་པར་སྟོན་པའོ།།
འདིར། དགག་ཕྱོགས་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྒྲུབ་
ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད།མཚན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་རྣམས་སོ།།
སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིགགཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌།དེའི་མེད་པ་ནི་དེར་དེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ།དགོངས་འགྲེལ་ལས།བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་

པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།བསྡུ་
བ་ལས། རང་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།
གཞུང་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན།ཡང་སྙིང་ལས།ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་

སྟེ།ལུང་དེ་རྣམས་སུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན།ཞེས་དང༌།རང་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་
གསུང་གི །བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་མ་

198

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཁ་ཅིགསྔ་མ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས།རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའམ།རང་གི་བདག་
ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་
བྱ།ཞེས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌།བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་རང་དབང་

དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཡིག་ཆ་ལས། འདིའི་དོན་དང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་མེད་
ལས་སྐྱེ་བ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འདོད་རྒྱལ་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གོ་
དོན་གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དང་མཐའ་
བཞིའི་བདག་སྐྱེ་མི་འདྲ་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་དེ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་
ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་སྐྱེའི་གོ་དོན་ཡང་སྙིང་ལས།
གཞན་དབང་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུར་འདོད་མཁན་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་བདག་སྐྱེ་ལ་བྱེད་འདོད་པར་སྣང་མོད།བདག་སྐྱེའང་བུམ་པ་བུམ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ཟེར་གྱི།རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་
སྐྱེ་བ་ལ་ཟེར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བྱེ་སྨྲས་
རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་དུས་མཉམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

199

ལ་བསམས་ཀྱི།ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མྱུ་གུའང་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་

གྱིས་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མི་འདོད་པས་བདག་སྐྱེའི་དོན་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པར་རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རང་སྡེ་དངོས་བོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ།
རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་ཤིང༌།ཞེས་པ་དང་མཐུན་
མོད། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་མ་གཏོགས་པའི་རང་སྡེས་
འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་སླར་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་དགོས་ཀྱང༌།གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུས་
བསྐྱེད་པར་འདོད་ལ། ཞེས་བྱེ་སྨྲས་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་

གསུངས་སོ།།
ཡིག་ཆ་ལས།རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་
སྟེ།ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་ཚིག་ལ་ཞིབ་

ཆ་དགོས་ཤིང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ལས་
འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འདིའི་མེད་གྱུའི་སྐྱེ་བ་
ནི་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལས་གསུངས་ཚད་
འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་ཁས་བླང་དཀའ་འོ།།ཐལ་འགྱུར་བས་
དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་རིག་པའི་རང་གཞུང་དུ་བཞེད་པས།དེ་ལས་གསུངས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དོན་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱང་
རང་ལུགས་དགོངས་འགྲེལ་དང་སྒོ་མི་བསྟུན་ལ། རང་རྒྱུད་པས་དགོངས་

200

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་རང་གཞུང་དུ་བྱེད་ཅིང་དེའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་རྣམ་རིག་པ་
དང་མི་འདྲ་བར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་སྙིང་
ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ།།བྱང་རྩེའི་དྲང་ངེས་སུ།སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་
མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་གིས་

སྐྱེ་བའམ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་ཅིང༌།དེ་ནི་ཆོས་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་
མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པར་བཤད་ཀྱང༌།
འདིའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མིན་
པ་ཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་གཞུང་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་

ལོ།།
གསུམ་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་
དབང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།དང་པོ་
ལ་གཉིས།བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས།དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ནི།གཞན་
དབང་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཆོས་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི་འཇོག་
ཚུལ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་དྲི་བ་ཡིན་པས་དང་པོ་ཁོ་ནར་མི་སྦྱོར་ལ།རྟེན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

201

ཅིང༌།ནས།དེ་དག་ནི།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། དེ་མན་གྱིས་དེ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
དང༌།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།སོགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་ལས།རྒྱུ་རྐྱེན་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་ཡང་རང་དབང་གིས་

སྐྱེ་བའམ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
བཞག་པ་ནི་ཞེས་མཚན་གཞི་གཞན་དབང་ངོས་བཟུང་ངོ་། །དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་ཅིང་གཞན་

དབང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དྲིས་ལན་ཕྱི་མས་དེ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ལ་སྟེ་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་
བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོངས་གྲུབ། ཟག་བཅས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་
པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིའི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

ཡིན། ཞེས་འདིའི་དོན་དམ་ངོས་བཟུང་ནས། གཞན་གྱི་དབང་གི་སོགས་
ཀྱིས་གཞན་དབང་ནི་དེ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ།།
འདིར།དགོངས་འགྲེལ་ལས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་སུ་
གསུངས་པ་གང་ཞིག་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་

དེ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་

202

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་ཉིད།མཚན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི།འོ་ན།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཁོ་ན་རེ།ཀུན་བཏགས་ཆོས་
ཅན།ཁྱོད་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་རིགས་

པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་

ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ན་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བ་བདེན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞན་
དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞག་པ་ནི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་ལ།ཀུན་བཏགས་དེ་ལྟར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ལ་ལྷག་པར་ལོག་
རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།ཡོད་དེ།མདོ་འདིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་
གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་དངོས་བསྟན་གཙོ་
བོར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་

འགྱུར་བར་ཤེས་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་བསྟན་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཁོ་ན།སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ཡང་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་པ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྣམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

203

དག་ལམ་གྱིས་ཁྱོད་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ།
མདོ་དེས་བསྟན་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་
དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ཕྱིར་མདོ་དེར་འདིའི་འཇོག་
ཚུལ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་
སུ་བཞག་ཅིང་ཀུན་བཏགས་དེར་མ་བཞག་ལ།སྐབས་འདིའི་དོན་དམ་པ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་དངོས་སུ་བཞག་ཚོད་གཙོ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་པས་
གཞན་དབང་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ།།
དོགས་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་
ཡང་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་མི་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་བྱས་

ནས་ངེས་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང༌། སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་རྟག་

འཛིན་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་

ཐུག་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ།ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་

ཏེ།ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་

204

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པར་ལྟ་བསྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་གཞུང་ལས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་
སྤྱིར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོ་གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་
ནི།ཞེས་སོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

སྤྲོ་ན། ཟིན་བྲིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གཉི་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་
པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉི་ག་གནས་ལུགས་སུ་འཇོག་པར་གསུངས་ཀྱང༌།ཡང་སྙིང་དུ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་མ་

ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ན།གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་

པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སམ་
སྙམ། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་
པའི་དོགས་པ་ཆེ་ལུགས་ལ། གཞན་དབང་ནི་རང་སྡེ་ཀུན་གྱིས་བདེན་པར་
གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌།ཀུན་བཏགས་དེ་མིན་པས་གཞན་

དབང་ལ་དོགས་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་དང༌།གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བས་གཞན་

དབང་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་མི་

འགྱུར་བས་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་ཆུང་ཞིང༌། སྐབས་འདིའི་

ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

205

བཏགས་ལ་བྱེད་ཟེར་བའང་སྣང༌། དཀའ་འགྲེལ་དུ།དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ན་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་
པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་དེ་གཅད་དགོས་ལ།ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་དེ་མི་སྐྱེ་བས་གཅད་མི་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌།གཉལ་སྟོན་དང༌། བློ་གླིང་དང༌།

ཡིག་ཆའི་བཤད་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་མངོན།རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་ཁོ་ན་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་ལ་

ཕབ་པས་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་དགོས་
པས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པས་དོན་དམ་ཡིན་ན་མ་
སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཡང༌།སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་
སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལ། བདེ་ལེགས་ཉི་མས། དགོངས་
འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་བར་བཤད་པ་
མི་འཐད་ཅེས་བཀག་ནས།རང་ལུགས་དཀའ་འགྲེལ་དང་མཐུན་པར་བཞག་སྟེ། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ལ་མ་དམིགས་པས་ཀུན་

206

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་དེའི་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དཔྱོད་ལྡན་ལ་མི་

འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་

དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དཔྱོད་ལྡན་ལ་མི་འབྱུང་བ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་དག་གི་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་སོ། །རྗེ་དྲུང་ཁྱུང་ཕྲུག་སྒོམ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ཡང་ཀུན་བཏགས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་
རྣམས་སྟོང་གཞིར་མ་བཟུང་བས་ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་ཆུང་ཞིང་གཞན་

དབང་འདོགས་པ་ཆེ་བར་གསུངས་ཤིང༌།ཟུར་རྒྱན་དུ།གཞན་དབང་བདེན་
པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་དོན་དམ་
པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་ལ། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་མེད་པར་བཤད་དོ།།
དགོངས་རྒྱན་དུ། རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་དེ་གང་གི་སྡོད་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་སོང་བའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་ལའང་དམིགས་དགོས་པས་དེ་འདྲའི་གཞན་དབང་དེ་དོན་དམ་པ་
ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང༌། ཀུན་བཏགས་དེ་དེ་འདྲའི་
གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྫུན་པ་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་དོགས་
པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆུང་བར་བཤད་ལ།ཀེ་ཚང་གིས།དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

207

པ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་སྣང་རགས་པ་ལོག་པའི་ཚེ་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་
མཐོང་རྒྱུ་གཞན་མེད་པས་སེམས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྙེད་དོན་མཐར་ཐུག་
ཏུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བ་དང༌།སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་

གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་པའི་ཚེ་སེམས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་མང་བས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་
པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར་ལ། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་དོན་དམ་
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་

ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་གསུངས་པའང་ཡོད་དོ།།
ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པར། འདིའི་དོགས་པ་
ཐལ་རང་གཉིས་ལ་འབྱུང་ཞིང༌། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་
ལམ་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ།དེ་གཉིས་ཀྱིས།གཞན་
དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུགཡིན་པར་ཐལ།གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གང༌། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་
གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།ཀུན་བཏགས་དམིགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང་

བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་དུ་བརྒལ་བར།ལན་དུ།གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་

208

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་མི་སྤོང་གི་

ཁྱད་ཡོད་དེ། སྒྲ་དང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་ཁྱད་ཡོད་པ་
དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་སྒོ་མང་ཕྱི་རབས་པ་ཕལ་ཆེར་འབྲངས་
སོ།།
ཚུལ་ཁང་གིས། རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་དཀའ་སླའི་དོན་དུ་
བཀྲལ་ཀྱང་དཀར་སླའི་ཚུལ་མི་གསལ་ཞིང༌། འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་དབང་
གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མིན་

པས་གཞན་དབང་ལ་དོགས་པ་ཆེ་ལ་ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་ཆུང་བ་ཡིན་

ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་བ་དང༌། འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང༌།དེ་ཡོད་ཀྱང་
དེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པ་དང༌།ཡིག་ཆ་རྙིང་བར།རང་རྒྱལ་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ལ་

འགོག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་སྟོང་པ་
འཇོག་པ་དང༌། འགོག་བདེན་དང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པ་དང༌།འགོག་བདེན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་
རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

209

ཡུལ་ལ་མི་འཇོག་པར་བཤད་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ངོ་། །མཆན་དུ་པྲ་
སྟིས་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་དང་མཐུན་ཞེས་བཞེད་ཕྱོགས་མཛད་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་གོ།
བྱང་རྩེའི་ཡིགཆར།འོ་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་ཡིན་ན་མ་ཞེ་ན།དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། ཞེས་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང༌།ཟིན་བྲིས་སུ།གཟུགས་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་རེ་འཇོག་པར་གསུངས་པ་ནི། གཞུང་ལས།ཀུན་བཏགས་མ་བཞག་

གོ།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན་བརྟག་གོ།
ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་འདིའི་དོགས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་མི་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ་མཚན་མང་ཙམ་བཤད་ཀྱང་འབྲེལ་མི་ཆེ་བར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་
ཤིང༌། སྔ་མས་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་འབྱུང་བར་

འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ཚུལ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་རྒྱས་པར་
བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་
དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།དོན་དམ་པ།ཞེས་
སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

210

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
འཇོག་ཚུལ་དང༌།དེ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་འདོད་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་

པའོ།།དང་པོ་ནི།ཆོས་རྣམས་ཀྱི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་
བཤད་པ་དེ་ལས་གཞན་ཡང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་འདི་ལྟར།

ཆོས་བདག་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཡིན་ཏེ།དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའང་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་དོན་ཡང་
ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།ཆོས་བདག་ནི་འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་

ལ་བྱས་ནས་དེ་མེད་པའི་དོན་ནི་དེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལ་

གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།མདོའི།གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང༌།ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་གཞན་

དབང་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པར་མ་ཟད་པའོ།།
འདིར། དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཡང་ཡིན་

པ་དེ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ཡོངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

211

གྲུབ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།
གསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཇོ་ནང་བ་འགོག་ཚུལ་དང༌། མདོ་
འདིས།སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་འདི་ནི།སོགས་
ཀྱིས་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་སྟོན་ཏོ།།དེ་ལ་ཐོག་མར་ཇོ་ནང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཤེས་
པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཕྱོགས་ཙམ་བཤད་ན།ཤེར་མདོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་
དྲང་དོན་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་འདིས་དེ་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་བཞིན་

དུ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་བ་

ཅད་ལྡོག་ནས་མི་འཇོག་པར།དེ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའང་དགག་བྱ་བཅད་པ་
ལ་མི་ལྟོས་པར་འདོད་ལ།སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་རིས་ལ་འཁྲུལ་

ནས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཡང་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ།ངོ་བོ་མི་འགྱུར་
བའི་རྟག་པ། རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཡོ་པའི་བརྟན་པ། རང་ཚུགས་ཐུབ་
པའི་ཐེར་ཟུག་པ།གང་གིས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་གཡུང་དྲུང་།ཆ་ཤས་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆ་མེད་པ།རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་མ་བྱས་པ།ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པ། ཀུན་རྫོབ་དང་འཁོར་བའི་ཆོས་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པ།
རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་པའི་བདེན་གྲུབ། རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་

གཞན་སྟོང༌།ཟག་མེད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་

212

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཡིད་ཤེས།དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ།ཆོས་ཉིད་ཀྱི་

མཆོག་གསུམ།རྒྱལ་བ་ལྔ་དང་རིག་མ་ལྔའི་བདག་ཉིད།བརྟན་གཡོ་ཀུན་ལ་
ཁྱབ་པ།དབྱིངས་རིག་དབྱེད་མེད་པ།བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ།རང་
བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས།དམ་པ་རིགས་བརྒྱ་སོགས་དང་དོན་གཅིག་པ།
གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བཞུགས་པ། ཆོས་སྐུའི་གནས་སྐབས་
གསུམ་དུ་ཡོད་པ།གཞི་ལ་རྟག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ་གཏན་མི་སྣང་
བ། མཚན་དཔེས་བཀྲ་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་
ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང༌།སོར་སྡུད་སོགས་
ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་དང༌།མཆོག་
མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་དང༌།ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐུ་དང༌།དང་པོའི་སངས་རྒྱས་

དང༌། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཞིག་ཏུ་

འདོད་པ་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་བཀའ་བསྡུ་བཞི་བ་སོགས་སུ་བཤད་དོ།།དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དངོས་མིན་པར་ཆད་

སྟོང་དུ་བྱས་པས་འཁོར་ལོ་བར་བར་ཆད་སྟོང་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པས་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་མིན་པ་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་གཞན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་པ་བྱུང་འདུག་གོ།ཇོ་ནང་པའི་འདོད་པ་འདི་ནི་

བུའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་ཞིང་མཛེས་པའི་རྒྱན། སྒྲ་ཚད་པའི་བདེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

213

གཤེགས་སྙིང་པོའི་མཛེས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན། བརྩོན་འགྲུས་དཔལ་གྱི་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་
ཏོག་གི་མཉམ་མེད་དབང་བོའི་རྡོ་རྗེ།ཡེ་ཤེས་ཐོག་ཏོག།རྡོ་རྗེ་ཐོག་ཆེན།རྡོ་
རྗེ་ཐོ་བ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་ཐོག་པ་ཞིར་གྲགས་པ་རྣམས་དང༌། གནས་དྲུག་པ་དགེ་
འདུན་དཔལ།བདེ་བ་ཅན་པ་རིན་ཆེན་གཞོན་ནུ།དཀའ་བཞི་བ་རིན་ཆེན་རྡོ་
རྗེ། རེད་མདའ་བ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང༌། རྗེ་ཡབ་སྲས་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་དུའང་རེས་མང་བཀག་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ཇོ་
ནར་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱའི་བདག་

བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་
གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་
བདག་གི་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་
ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་

ཏེ།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ལེའུར་བདེན་གཉིས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་སྐབས། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དང་

ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་
ཙམ་མམ།འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་ནི་གཞན་དབང་གི་ཡོངས་གྲུབ་
ཏུ་མི་འགྱུར་པར་གསུངས་པ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང༌།འཕགས་ཞུས་ཀྱི་

214

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལེའུར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དཔེ་སྟོན་སྐབས། ནམ་མཁའ་ནི་

གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

ནམ་མཁའ་གཟུགས་མེད་ཙམ་མ་མ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་མེད་དེ་ཡང་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་ཀའི་ཙམ་སྒྲའི་ནུས་པ་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། ལུང་ཕྱི་མ་གཞུང་དུ་དཔེ་འཆད་ཚེ་འབྱུང་ཞིང༌། ཡང་

དགོངས་འགྲེལ།ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་ནི་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཇོ་ནང་བས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་

པའོ།།
སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ་དགག་བྱའི་བདག་
གི་ངོ་བོ་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་བའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། དེ་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་
གི་སྟེང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་དོན་དམ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཉིད་རང་
གི་ངོ་བོའང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ལུགས་སོ།།
སྤྲོ་ན།མདོའི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་
ལ།ཡིག་ཆ་ལས།མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན།དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

215

དམ།དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།
སྐབས་འདིའི་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་སྒྲ་དེ་ཙམ་སྒྲའི་དགག་ཚིག་དང༌།
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བཞག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་མོད། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལའང་ཉིད་སྒྲ་ཡོད་ཀྱང་
དགག་ཚིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་འདིར་ཡང་དེ་ངེས་བཟུང་ལས་དགག་
ཚིག་ཏུ་མི་སྣང་བ་དང༌།གཞུང་ལས།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག།ཅེས་པ་བྱ་རྐང་དུ་བཀླགས་ན།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ཅེས་པར་འགྱུར་བས་དོན་ལ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ཅེས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཇོ་ནང་བས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་
ཤེས་བྱེད་དུ།བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མཛེས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན། སྡོམ་གསུམ་
རབ་དབྱེ། རྗེ་བཙུན་པའི་ཀར་ལན་གསུམ་དྲངས་པའི་དང་པོ་གཉིས་སྐབས་
ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་དོན་ཡང་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པར་
སོང་བས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་དུ་གྱུར།ཅེས་འགྲེལ་ནུས་སོ།།སྟོང་ཐུན་ལས། སྟོང་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དངོས་མེད་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་

དངོས་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་གཞན་སྟོང༌། ཞེས་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཡང་སྙིང་དུ།

216

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱིར་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དངོས་མེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའམ། དེ་དག་
གིས་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པར་འདོད་
པས་དངོས་པོའི་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དགོངས་པ་ལེན་པར་མཛད་དོ།།
ཊཱི་ཀ་བཤད་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་གྱི་
གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ཡེ་ཤེས་འདུས་མ་བྱས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་པའི་

སེམས་དང་རྟག་པའི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ།དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ལྡན་པ་
དང༌། ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་ཀུན་

རྫོབ་འདུས་བྱས་ལ་འགལ་ཡང་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མི་འགལ་བས་

ཀུན་རྫོབ་འགལ་འདུའི་སྐྱོན་ཅན་དང་དོན་དམ་འགལ་འདུའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའང་ཆེས་གསལ་ཞིང༌།ཇོ་ནང་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཟག་
མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་ཁས་བླངས་ནའང་དངོས་སུ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས། འཁོར་བའི་ཆོས་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ།

ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས་ཇོ་ནང་པའི་རང་གཞུང་དང་བསྟུན་ནས་བརྟག་གོ།མཆན་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སེམས་ཙམ་པས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་ལ་སྦྱར་བར་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སྦྱར་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

217

ལྟར་གནས་ལ།ཡང་མཆན་དུ།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དེ་མེད་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་སྦྱར་མོད། ཡང་སྙིང་དུ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ། དགག་བྱའི་བདག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཞེས་བཤད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ།དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།དཔེ་དངོས་དང༌།ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་
གཉིས།མདོ་དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།ཀུན་བཏགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག།ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་
ལ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེ་ལ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞག་སྟེ་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དཔེར་མཛད་དོ།།དེ་ཡང་དཔེ་དེ་རང་སྣང་བའི་ཤེས་ངོར་རབ་རིབ་དབང་གིས་ནམ་མཁར་མེ་
ཏོག་གི་མཚན་མ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡང་དོན་ལ་ནམ་མཁར་མེ་ཏོག་མེད་པ་ནི། ཀུན་

བཏགས་དེ་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ལས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དཔེར་བྱ་
སྟེ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་པའོ།།དཔེ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་
མི་སྲིད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་མི་སྲིད་ན་བཏགས་ཡོང་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་

218

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་གཞི་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེ་ལ་སྒྱུ་མ་བཞག་སྟེ་གཞན་དབང་གི་གཙོ་
བོ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ལ་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་

གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དཔེར་མཛད་དོ།།དེ་ཡང་ཡང་དག་མ་ཡིན་

པའི་ཀུན་རྟོག་དང་སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་གཉིས་དང༌། དེ་འདྲའི་ཀུན་རྟོག་གཉིས་

སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་དང་རྡེའུ་ཤིང་སྒྱུ་མའི་སྔགས་
རྫས་ཀྱིས་བསླད་པ་གཉིས་དང༌། ཀུན་རྟོག་དེ་བག་ཆགས་དེས་བསླད་པས་
གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་རྡེའུ་ཤིང་སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་

བསླད་པས་ལྟད་མོ་བ་ལ་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་གཉིས་རྣམས་དཔེ་དོན་
སྦྱོར་དགོས་ཤིང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་ཟད་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་བཞག་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་དབང་ཡང་

དཔེ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ།།གཞུང་ལས།འཆད་པར་འགྱུར།ཞེས་པ་ནི་འོག་ཏུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱིས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སོ།།ཡོངས་
གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེལ་ནམ་མཁའ་བཞག་སྟེ་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རང་གི་དགག་བྱ་དེ་བཀག་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་དཔེར་
མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཙམ་སྟེ་ཐོགས་
རེག་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་བཞག་པ་དང༌།ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

219

སྟེ་རང་ཉིད་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་

ཁྱབ་པ་གཉིས་ལྡན་ཡིན་པ་ནི།གཉིས་པོ་དེ་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་ཡོངས་གྲུབ་
དེ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཅད་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང༌།ཆོས་ཅན་ཀུན་
ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཁྱབ་པའི་དཔེར་མཛད་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་

དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །སེམས་ཙམ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་མི་དགོས་ཀྱང༌། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་
ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་
ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་དགོས་པས་གང་གི་དཔེར་བྱེད་དེ་གསུམ་མི་
མཐུན་ནོ། །གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ནི་འདིར་བདེན་པར་
མེད་པའི་དཔེར་གསུངས་པ་མིན་པས་སྒྱུ་མ་སོགས་དཔེར་བྱེད་ལུགས་མི་

འདྲ་ཚུལ་འོག་ཏུ་གསལ་ལོ།།
གཉིས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་
བསྟན་པ་ནི།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་

གནོད་བྱེད་དང༌།དེ་ལྟར་ཡང༌།སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མདོ་དང་སྦྱར་བ་དང༌།དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ།ཞེས་པ་མན་གྱིས་མདོ་དེའི་དོན་བཀྲལ་བ་སྟེ།ཤེར་
མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་

220

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་གསུམ་ག་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ན་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཤེར་མདོ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞིང༌།

དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཞེན་ན་ཆད་ལྟ་ཐོབ་པ་སྟེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཞེན་ན་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེ་ལྟར་
ཞེན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཞེན་ན་གཞན་དབང་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་གང༌།ཡོངས་གྲུབ་ལའང་འགྱུར།དེ་
གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བལྟས་པས་ཀུན་བཏགས་ལའང་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར།དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།གཞན་དབང་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་

མ་གྲུབ་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་ན་ཁྱོད་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། དང་གིས་འགག་པར་འགྱུར་བའི་རྫས་སུ་
མེད་དགོས་ལ།དེ་ལྟར་མེད་ན་ཁྱོད་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རང་
མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་ཁྱོད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་

ལུགས་ཡིན་ཞིང་ར་ཁྱོད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་མེད་ན་ཁྱོད་གཏན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

221

མེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། ཀུན་

བཏགས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

བལྟས་པས་ཁྱོད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་

མཚན་གྱིས་མེད་ན་དེ་གཉིས་མེད་དགོས་ལ། གཞན་དབང་མེད་ན་ཁྱོད་འདོགས་པའི་གཞི་དང༌། ཁྱོད་འདོགས་པ་པོའི་སྒྲ་རྟོག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ནི།ངས་དགོངས་ཏེ་བཤད་པ་སྟེ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་བཤད་པ་དག་གི་བསྟན་དོན་ཟབ་མོ་མ་ནོར་བ་ནི་
གདུལ་བྱ་ཕལ་བ་དག་གིས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་ཏེ། དེས་དེ་མི་
ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།དྲང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་

མ་ཡིན་པ་དང༌། རང་གི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་གཟུ་བོར་མི་
གནས་པ་དང༌།རང་ལྟ་ལ་ཞེན་པ་གཉིས་བཀོད་དོ།།སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་

ཆོས་དེ་ལ་མོས་ཀྱང་དོན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་

སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་
དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ།

ཤེར་མདོར་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པར་ཞེན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །གདུལ་བྱ་དེ་དག་གཞི་སྟེ་རྒྱུ་དེའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀུན་མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་

222

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་འཐོབ་པར་བསྟན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་མདོ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་
བཟུང་བའི་ཉེས་པ་གསུངས་ཤིང༌།ལྟ་བ་དེ་གཉིས་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་

གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གྱེད་ལས་བསྟན་
ཅིང་དེ་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཉེས་དམིགས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །འདི་ལ་ལྟ་བ་གཉིས་ཐོབ་ནས་ཆོས་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐུར་བ་འདེབས་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་

པས་ཀུན་བཏགས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་ཞིང༌། མཚན་ཉིད་གཞན་
གཉིས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའམ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་ནི་དེ་གཉིས་

རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྟེ།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།མན་གྱིས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་ལ། མཚན་ཉིད་
གཞན་གཉིས་ལ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་སུམ་གསུངས་བར་ཀུན་བཏགས་ལ་
གསུངས་པ་ནི་དེ་ལ་དགོས་པ་ཆེ་བའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཞན་
དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡོད་པར་
ཤེས་པར་འགྱུར་ན། ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་འགྲུབ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ལྟ་བ་དེ་དག་གིས་ཀུན་བཏགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

223

ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་ཅེས་ལན་གསུངས་ནས།དེ་ལྟ་བས་ན་མན་གྱིས་དོན་བསྡུས་པའོ།།
སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིགཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་
བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།ཐག་ཁྲ་
སྐྲུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་མེད་མི་དགོས་པ་དང༌། ཐག་ཁྲ་མེད་ན་ཐགཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་ཡང་གཏན་མེད་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་ལ།ཐག་ཁྲ་ཐག་ཁྲར་གྲུབ་པ་བློ་ལ་སྣང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་དགོས་པ་ལྟར་གཞན་དབང་ངེས་པར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་རློམ་པ་དང་འདྲ་བར་
གཞན་དབང་བློས་རློམ་པ་ཙམ་དུ་སོང་ན་ཐག་པའི་སྤྲུལ་གྱིས་གཞན་ལ་འཚེ་
མི་ནུས་པ་ལྟར་གཞན་དབང་གིས་ཀྱང་འགྲས་བུ་སྐྱེད་པ་སོགས་མི་ནུས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེས་མ་ཐར་འགག་པའང་མེད་
དགོས་ཤིང༌། དེ་གཉིག་མེད་ན་ལས་འབྲས་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཀུན་

བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་གང་གིས་འབྱེད་སྙམ་
ན། ཐག་ཁྲའི་སྤྲུལ་སྣང་འཁྲུལ་བ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་ཐག་ཁྲ་དེ་

224

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྤྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་རློམ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པར་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་

དགོས་པ་ནི་དངོས་པོའི་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་ལྟར་ཡོངས་གྲུབ་
ཀྱང་རློམ་ཙམ་གྱིས་མིན་པར་མིང་བརྡ་ལམ་ལྟོས་པར་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་
ཞིག་དགོས་པ་དེ་ངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་

ནོ།།
ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ན་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྟོང་དང་ཤེས་བྱ་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།རློམ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་རློམ་
པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་མི་འགལ་མོད། དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ།
ཆོས་ཉིད་འཇོག་བྱེད་གཙོ་བོ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང༌།

ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྟོང་སོགས་འཇོག་བྱེད་ཚུར་མཐོང་གི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་

རྟོག་པ་ཡིན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཆོས་
ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དཀའ་ཞིང༌།

ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ལ། ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་
སྟོང་དེ་མིན་པའི་གནད་ཅིག་གི་སྟེང་ནས་ཡོང་དགོས་སམ་བརྟག་གོ།འདིའི་

མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌།མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ།རྒྱ་
ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། རིམ་བཞིན་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་མེད་པར་
སྐུར་བ་དང༌།ཀུན་བཏགས་མེད་པར་སྐུར་བ་ལ་བཤད་པ་གཅིག་དང༌།ཆོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

225

ཀྱི་མེ་ལོང་གི་མདོར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་མཚན་མར་ལྟ་བ་
ནི་འདིའི་མེད་ལྟ་དང༌།དེའི་འོག་མ་གདགས་པ་འཇིག་པའི་དང༌།ཀུན་ཏུ་རྟོག་
པ་འཇིག་པའི་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇིག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་མཚན་ཉིད་མེད་
པར་ལྟ་བ་ལ་གསུངས་པའི་ཚུལ་གཅིག་བཀོད་ནས། དེའི་དོན་འཚད་པར་
ཀུན་བཏུས་སུ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་བལྟས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་
གསུམ་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པ་ནི་གདགས་པ་འཇིག་པའི་ལྟ་བ་སོགས་སུ་
གསུངས་པ་བཀོད་དོ།།
བཤད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་ཀུན་བཏུས་དང་མཐུན་པས་རང་
ལུགས་སུ་བྱ་ལ། སྔ་མ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས།འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་
གི་མཚན་ཉིད་དང༌།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི།ཞེས་སོགས་
དང་འགྲིགས་པ་ལྟར་སྣང་བར་ཡང་སྙིང་སོགས་ལས་བཤད་པ་མཚན་ཉིད་

གཞན་སྐོར་གཅིག་དང་ཀུན་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་སོ་སོར་བཅད་པར་
མཚུངས་པ་ཙམ་ལས་འགྲིག་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་ཏེ།གཞན་དུ་
ན་རིམ་པར་ཀུན་བཏགས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌། གཞན་གཉིས་མཚན་ཉིད་

མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་སྦྱར་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་

དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་

226

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདེབས་སོ།།ཞེས་པ་དང་འགྲིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐུར་བ་འདེབས་ཏེ།ཞེས་པ་དང༌།དེ་མན་གྱི་
གཞུང་གིས་རིམ་པར་ལྟ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང༌།

མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པར་
བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པར་མེད་ལྟ་དང༌། མཚན་ཉིད་

མེད་པར་ལྟ་བའི་དོན་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་རྒྱ་ནག་

འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཀོད་ཀྱང༌། སྐུར་བ་འདེབས་ཏེ།ཞེས་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་

ཚིག་ནུས་ལ་དཔགས་ན་སྔ་མ་ལྟར་གནས་པར་མངོན་ནོ།།
ཁ་ཅིག ལུགས་འདིར་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་འཛིན་རུང་བར་ཐལ།དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་

ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་

ལས་འབྲས་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཟེར་མི་རུང་བས་འཁོར་ལོ་བར་བས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པ་དང༌། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གཟུགས་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་གཏན་མེད་དུ་གསུངས་པར་སོང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་
གསུངས་པ་མིན་པ་དང༌། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ལས་འབྲས་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་དེ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདོད་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་ཡང་ལས་འབྲས་མེད་པར་མ་བཟུང་ཞེས་ཁས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

227

ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཤེར་མདོས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་
པར་འཛིན་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་བཏགས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་རང་

མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཆོད་བསལ་དང༌། ཀུན་བཏགས་དང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་དེ་དེའི་བསྟན་དོན་གཙོ་
བོ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང༌། དེ་དང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཚུལ་གནད་མི་འགལ་བར་

བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ།ཞེས་སོགས་དྲིས་ལན་
གཉིས་ཀྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་གོ་སླའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་
དང༌།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།

བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌།མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།དེ་

228

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་དང་པོ་ནི།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆང་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་ལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་
འགྲེལ་ཆེན་ལས།མདོར་བསྟན་པ་དང༌།བརྟག་པ་དང༌།རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བ་བཞིར་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་མདོར་བསྟན་ཅིང༌།ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།ཞེས་བརྟགས་ཏེ།ལན་དུ་
ཀུན་བཏགས་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་རྟགས་སུ་རང་མཚོན་གྱིས་མེད་པ་བཀོད་པས་ཆོས་དེ་ལ་སྐྱེ་འགག་ཡོད་ན་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པ་དང༌། གཞན་དབང་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་ཡང་
བསྟན་ལ།དེ་དག་གི་སྐབས་སུ།ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན།ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླ་བར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།གཟོད་མ་སྟེ་དང་པོ་
ནས་ཞི་བའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་
སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།དེར་
ཐལ།རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་སྟེ།ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

229

གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་འགྲུབ་པས་གཞུང་དུ་དེ་གཉིས་

ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་བཀོད་དོ།།མཇུག་བསྡུ་བར།འདིར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས།
ནས།ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་མདོར་བྱུང་བ་མདོར་བསྟན་དང་ཚིག་འདྲ་བས་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་སོ།།
གཉིས་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་ལ་གཉིས།

བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཉིས་པ་ཡང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་ནི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ཡང་
སྔར་ལྟར་དོན་ཚན་བཞི་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་
གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས།ཞེས་
མདོར་བསྟན་ནས།ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།ཞེས་བརྟགས་ཏེ།ལན་དུ།འདི་ལྟར།

ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་པའི་བར་མདོར་བསྟན་དང༌།དེ་མན་རྒྱས་བཤད་དུ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྦྱར་བ་ལྟར་ལ།དེ་དག་གི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན།གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་

དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ།ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཡིན་པའི་

230

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།སྔ་ཕྱིའི་དུས་

ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།ཆོས་
བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་ཏེ།མཇུག་བསྡུ་
བར།དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད།ནས།ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་ཏེ་འདིར་མ་དྲངས་སོ།།སྤྱིར་སའི་དངོས་གཞི་ལས། རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་སུ་

རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མི་རུང་སྟེ།ཞེས་རྟགཔའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་
གི་དུས་གཉིས་ཀ་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་པ།དཔེར་ན་སྔོན་
ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཞེས་པ་བཞིན་ཡིན་པས་རིགས་ཤིང༌། རྣམ་བཤད་

རིགས་པར།གཟུགས་རྟག་པ་དང༌།བརྟན་པ་དང༌།ཐེར་ཟུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེའི་དུམ་བུའོ།།དེ་ལ་རྟག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བརྟན་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དུས་གཞན་དུ་གནས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།ཐེར་ཟུག་ནི་རྒྱུད་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་རྟག་པ་
དང་བརྟན་པ་དང་ཐེར་ཟུག་གསུམ་ག་ཕྱི་མའི་དུས་ལ་སྦྱར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་སླར་ཡང་འཇིག་པ་དང༌།དེའང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་དང༌།དེར་མ་
ཟད་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་འཇིག་པ་གསུམ་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་བཤད་པ་དང༌།
སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས་ཐེར་ཟུག་མདུན་རོལ་དང༌། རྟག་པ་བར་དང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

231

ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུའང་ཡོད་པས་སྤྱིར་དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་བཟུང་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་རབ་འབྱོར་
ལེའུའི་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།སྔར་ཡང་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་རྟག་
པ་རྟག་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ།།ཕྱིས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཐེར་ཟུག་
ཐེར་ཟུག་གི་དུས་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཞེས་དུས་དེ་གཉིས་སྔ་མ་སྔ་མའི་དང་ཕྱི་མ་ཕྱི་

མའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་དེ་དང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཚུལ་གནད་མི་འགལ་བར་
བསྟན་པ་ནི།འོ་ན་འདིར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་རྩོད་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་དེའི་ལན་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང༌།
དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ།།ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་ཚུལ་
དང༌།དེ་མན་གྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་རྩོད་སྤོང་མཛད་པ་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་
ན། འོན་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་དགོངས་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་མཛད་ནས།མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིའི་དགོངས་གཞི་སྐྱེ་
བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་མི་མཛད་པ་དང༌།ཀུན་བཏུས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་
གའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིའི་དགོངས་གཞི་བཤད་པའི་
དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།འགྲེལ་ཆེན་ལས།མདོ་དག་ལས་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ན།འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་

232

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁོ་ན་ལས་བརྩམས་ཤེ་ན།སྨྲས་པ།ནས།བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་

བརྒྱབ་ལ་སོགས་པ་ལས།ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དམ་པ་མ་
ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མདོ་འདི་ཡང་སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་ལས་དགོངས་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བསྟན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལས་དགོངས་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་གྱི་དབང་གི་བདག་ཉིད་ནི་

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང༌། རྒྱུ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་
བའི་དོན་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་
པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་བཀོད་
དེ། ཁོང་རང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་
གཞིར་གཞན་དབང་མ་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དོན་
མེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གཞན་དབང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
ཡིན་པ་དང༌།ཀུན་བཏུས་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའམ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

233

མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞན་དབང་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པར་བཤད་དོ།།
རང་ལུགས་ནི། གཞན་དབང་ལ་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་འགགཡོད་པས་
སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་མ་བྱས་ཤིང༌། གཞན་

དབང་ཕལ་ཆེར་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པས། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་

དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་
གཞིར་ཡང་མ་མཛད་དོ།།ཀུན་བཏུས་སུ།ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་རང་གི་

སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཇི་

ལྟར་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་གསུངས་པས་གཞན་དབང་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་

བྱུང་བ་ལས། དོན་གྱི་གནད་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསུང་རབ་ཁ་ཅིག་ལས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་
བརྟེན་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་ལ།དང་པོ་དང་ཐ་མ་
གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་ཡོད།ཅེས་
དང༌། གསུང་རབ་ཁ་ཅིག་ལས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་

234

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་

ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་ནི།
ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ།སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་རང་
གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུངས་ནས།མ་སྐྱེས་པ།སོགས་ཀྱིས་དགོངས་པ་དྲི་བ་དང༌།ལན་དུ་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལམ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པས་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆོས་སུ་མི་རུང་

བའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ།སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།དེ་བཞིན་དུ་

གཞན་དབང་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཁྱོད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་
གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཁྱོད་རྐྱེན་ལམ་ལྟོས་པར་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་
ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཁྱོད་བདགགཉིས་གང་
གི་ངོ་བོར་ཡང་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

235

དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་བདག་གཉིས་གང་རུང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་
ཉོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།
སྤྲོ་ན།ཡང་སྙིང་དུ།སྐྱེ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་མིན་གྱི། དགག་བྱའི་རང་བཞིན་དང་
གནས་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་པར་གསུངས་པ་གཞུང་དོན་ལ་ཞུགས་ཚབས་ཆེ་ཚུལ་དང༌།གཞུང་དུ་ཀུན་བཏགས་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་

སྣོན་ཕྲི་མེད་པའི་བཤད་ཚུལ་ཡིན་མིན་བརྟག་གོ།གཞུང་ལས།གཞན་དབང་
ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡོད་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་
གསུངས་པ་གཞན་དབང་ལ་དགོངས་པ་མིན་ལ།ཞེས་པའི་དོན།ཡིག་ཆར།

དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་

གསུངས་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ནས། དགོངས་འགྲེལ་ལས།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས།འདི་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལས་དགོངས་ནས་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པས་འདི་ལྟ་སྟེ།ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ།ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ།མ་འགགས་པ།གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ།རང་

236

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་

དངོས་སུ་གསུངས་པར་བཞེད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ།དེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།མ་ཁྱབ་

ན། འོ་ན་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པས་

མཚན་ཉིད་གསུམ་དེའི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཅིང༌།

དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཁྱོད་རང་ལྡོག་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་གསུམ།འདོད་ན།གཞན་དབང་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་མི་འཐད་པར་

ཐལ་ལོ་ཟེར་ན་བརྟག་པའི་གནས་འགངས་ཆེའོ།།དེ་ལ་མཚན་དུ།དགོངས་
འགྲེལ་ལས་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པ་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ཀྱང༌། སྐབས་
འདིར་དང་ཐ་གཉིས་སྨྲས་པ་མཚན་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཀྲལ་བ་དང༌།

ཡང་སྙིང་དུ། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དྲིས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

237

ལན་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་མ་གསུངས་པ་དང༌།གཞུང་ལས། སྐྱེ་བ་སོགས་མེད་པའི་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བར་བ་ལ་མི་མཛད།
ཅེས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་ལྡོག་མིན་པར་དེའི་གཞི་ལྡོག་གཞན་
དབང་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདིའི་དྲིས་
ལན་གྱི་སྐབས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་

དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང༌།དགོངས་འགྲེལ་ལས་འོག་ཏུ་མདོའི་དོན་གདུལ་བྱས་གོ་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་དྲངས་མ་ཐག་པ་
ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་ཡིག་ཆའི་རྟིང་གནོན་པར་མཛད་པ་ལ།གཞན་
དག།མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དྲིས་པའི་ལན་དུ་སྐྱེ་
བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་མ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་བར་པ་ལ་མི་མཛད་ཅེས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་

ལྡོག་མིན་པར་དེའི་གཞི་ལྡོག་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།མི་མཛད་རྒྱུ་སྐབས་འདི་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཀུན་བཏུས་དང་མི་མཐུན་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་དོན་
མེད་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་རང་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པའང་མི་འཐད་དེ།དེ་འདྲ་ཡོད་ན་དྲིས་ལན་གྱི་སྐབས་འདི་དང་ཀུན་བཏུས་གཉིས་འགལ་བའི་

238

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྩོད་སྤོང་མཛད་ལ་འདི་དང་དེ་གཉིས་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་མི་མཛད་དོན་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་ཟེར་ན་བརྟག་དགོས་སོ།།དགོངས་འགྲེལ་གྱི།ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལས་དགོངས་ནས།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།འདི་ལྟར་དགོངས་པའི་དབང་གིས་དྲང་བའི་

དོན་གྱི་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གསང་བའི་མཚན་ཉིད་

ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་

གསུངས་སོ།།ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱད་མ་ཕྱེ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ན་ཡང༌།དེ་ཉིད་ལས།སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་
ལས་དགོངས་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བསྟན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ་དགོངས་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱད་ཕྱེ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མ་

མཆིས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ཡོད་
ཡང༌། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་དང་ཐ་གཉིས་ལས་མི་ཡོང་བའི་དོན་ནོ།།
དེས་ན་མུན་སེལ་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་ལ་གཞན་དབང་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་མ་ཟད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

239

གཏན་ནས་མ་གསུངས་པར་ཁས་བླངས་ན་གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྣང་ངོ་།།གཞུང་གི །ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཀྱང༌།ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲའི་ནུས་
པ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བརྟག་ལ། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་

དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་དང༌།མ་འགགས་པ་དང༌།གཟོད་
མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་
གསུངས་ཤེ་ན།སྨྲས་པ།མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ན་ལས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་སོ།།ཞེས་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་སྤོང་གཞུང་དུ་
འབྱུང་རྒྱུ་ལ་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། བསྡུ་བའི་དོན་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་
མེར། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་

ཡོད་པས་དེའི་དགོངས་གཞིར་མ་གསུངས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་པ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་ཀུན་བཏུས་བསྡུ་བ་གསུམ་བསྡུར་ན་སྤྱིར་ཤེར་མདོས་མ་
སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་ཐ་
གཉིས་ཙམ་དང༌། གསུམ་ག་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལས་གང་འཇོག་རྣམས་ལ་བརྟག་གོ།
ཡིག་ཆ་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཇོ་ནང་བ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པ་དག་གིས་

ཀྱང་གནོད་དོ།།ཞེས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་
གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་ཇོ་ནང་བ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པ་དག་གིས་ཀྱང་

240

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གནོད་པར་གསུངས་པའི་དོན།ཡང་སྙིང་དུ།དགོངས་འགྲེལ་ལས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཤེར་མདོ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་ན་ཤེར་མདོས་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་བས་ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཞེས་ཇོ་ནང་བ་སྔར་བཀག་
པ་ཡིན་ལ། རང་ལུགས་ལའང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་ཟེར་དོན་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་

རང་སྟེང་ན་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐྱེ་མེད་ཅིག་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཤེར་མདོ་སོགས་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་གཞན་དབང་མེད་ཅེས་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་མོད།སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་

གཏན་མི་འོང་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མ་

བསྟན་པ་ལ་དེས་གནོད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་དམ་སྙམ་མོ།།ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

241

གསུངས་དོན་མེད་པར་བཤད་པ་ནི།དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་
ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་མདོ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ།།ཡང་སྙིང་དུ།སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཀ་ཁྱད་མེད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་

འཇོག་ན་བུམ་པ་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཆོས་སྐུའི་ངོ་
བོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་གསུངས་ཀྱང༌།མུན་སེལ་དུ། སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཀ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པས་ཆོས་སྐུའི་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་
པའང་ཆོས་རེ་རེ་ནས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།གཞུང་ལས།མྱ་ངན་ནི་འདིར་ཀུན་

ཉོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་

ཀུན་ཉོན་དུ་གསུངས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ངོས་འཛིན་ལ་
དབུ་སེམས་མི་འདྲ་སྟེ།སེམས་ཙམ་པས་དེ་ཀུན་ཉོན་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག།

དབུ་མ་པས་དེ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཞུང་གིས་

འགྲུབ་ལ། གཉིས་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
གྱིས་མྱང་འདས་འཆད་སྐབས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྲོས་པ་མཐའ་

242

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དག་དང་བྲལ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་མྱ་ངན་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་

བཞིན་གྱི་སྤྲོས་པ་འཇོག་པ་གསལ་ཞིང༌། བཞི་བརྒྱ་བར། སྟོང་ཉིད་མྱ་ངན་

འདས་པ་སྟེ།།ཞེས་དང༌།དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས།ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་དང༌། ཞེས་གསུངས་པས་
ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདིའི་མྱ་ངན་ལ་འཇོག་པ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གཞན་དུ་དེ་ལ་གྲུབ་
མཐའི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་མེད་ཅིང༌། གཞུང་འདིར་ཡང་དེ་འདྲའི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྗེས་དེ་ལྟར་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡོད་པར་
ཐལ།གཞུང་ལས།མྱ་ངན་ནི་འདིར་ཀུན་ཉོན་ཡིན།ཞེས་པའི་འདི་སྒྲས་རྣམ་
རིག་སྐབས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་གང་ཞིག།དེས་དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་མི་
འདོད་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་མི་འཐད་དེ།འདི་སྒྲ་ནི་རང་

བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ལ་སྙེགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་

མྱང་འདས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཙམ་ལས་དེའི་འདའ་བྱའི་མྱ་ངན་གསུངས་པ་མེན་
ལ། སྟོང་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་པ་སྟེ།།ཞེས་པའི་དོན་ཟླ་འགྲེལ་ལས།རང་བཞིན་

སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་
ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གསུངས་སོ།།ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས།སྡུག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

243

བསྔལ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཅན་གཏན་ཉེ་བར་ཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཐོབ་བྱའི་མྱང་འདས་ངོས་བཟུང༌། རང་
བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་

སྐྱེས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས།ནས།དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། ཞེས་དང༌།དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལས་མྱང་འདས་
ཐོབ་པར་གསུངས་པས། སྟོན་པས་སྟོང་ཉིད་མྱང་འདས་སུ་གསུངས་ཞེས་པ་
ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་དོན་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་
འདིའི་སྟོང་ཉིད་མྱང་འདས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཟླ་འགྲེལ་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌།

ཚིག་གསལ་དང་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་འདི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་དུ་དྲངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དགག་
བྱའི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་

འདས་པའི་ཆོས་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་དབུ་སེམས་
གཉིས་ཀས་འདོད་པས།རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་སྟོང་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་
དགག་བྱ་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། གང་ལས་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་ཡིན་

ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།ཁོ་རང་སྟོང་ཉིད་དུ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་པའི་

244

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆ་ནས་འཇོག་ཀྱང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་སུ་དེའི་ཆ་ནས་མི་འཇོག་
པར་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཉོན་མ་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་
པས་སྐབས་འདིའི་དགག་བྱ་དང་གང་ལས་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་མི་འདྲ་བར་

ཁས་བླངས་ན་བདེའམ་སྙམ། དེས་ན་བློ་གླིང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་
འདས་ཀྱི་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་ལ་བདེན་གྲུབ་བཞག་ལ། དེ་གཞུང་དང་འགལ་
བར་མཁས་དག་གིས་བཤད་དོ།།
ཡིག་ཆ་ལས།རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་
ནི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ལ།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་འདིའི་

མྱ་ངན་ལ་བདེན་གྲུབ་བཞག་ཀྱང་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་འཇོག་མིན་མི་གསལ་ལོ།།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།ཀུན་ཉོན་ནི་འདིའི་མྱ་ངན་ལ་བཞག་ནས།རྩ་ཤེ་ལས།
ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས།།ཞེས་སོགས་དང༌།དེའི་ཚིག་གསལ་
གྱི་གཞུང་ནི་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་སྟོང་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་
བ་ནི།རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས།དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་དེའི་
ལྟ་བ་བསྒོམས་པས་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བསྒོམས་པའི་མཐར་ཉོན་
མོངས་པའི་ས་བོན་ཟད་པ་ན་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་ཆད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་ཐར་

པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཞེས་དང༌།ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་ཏེ།ཞེས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

245

པས་མྱང་འདས་དངོས་གནས་ཐོབ་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་
དང་མཐུན་མིན་དཔྱད་བྱར་སྣང་ངོ་།།ཡང་རྗེ་དེས།སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲི་མས་
བསྒྲིབས་ཀྱང་དྲི་མ་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པར་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ལས་ཉོན་གྱི་སྤྲོས་པ་དེ་དག་གིས་དབེན་ཞིང་དག་པའི་ཆ་དེ་རང་
བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་སུ་གསུངས་པ་ལ། སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཤིས་སུ་

མ་གྲུབ་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
སྤྲོས་པས་དག་པའི་ཆ་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།
ཡང༌།རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་དང༌།རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་ཚིག་
ཟུར་གྱི་མྱ་ངན་དོན་མི་གཅིག་པར་གསུངས་པ། སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་

ཞེས་གདགས་རུང་གི་དོན་ཙམ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་

པ་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ལ་གོ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ནི་དཔེ་དག་པ་རྣམས་སུ་བྱེད་པ་བྱས་པ་ལྟར་མྱ་ངན་དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འདས་པ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

འདས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང༌། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་མས་མ་བསླད་པའི་འོད་གསལ་བར་འདོད་པ་འདྲ་
ཡང༌། དྲི་མས་སྒྲིབ་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པས་དྲི་མཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་སེམས་
སྒྲིབ་བྱེད་དུ་མ་གྱུར་ན་སྒྲིབ་པ་རློམ་ཙམ་དུ་སོང་བས་སྒྲིབ་པ་དངོས་སུ་མི་
འགྱུར་བར་འདོད་པ་དང༌། དབུ་མ་བས་དྲི་མ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་སེམས་

246

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲིབ་ན་སེམས་དྲི་མས་བསྒྲིབས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་

བསླད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་དུ་

འདོད་པའི་རྩ་བ་ཡང་དེ་ལ་ཐུག་པར་གསུངས་ཀྱང་བརྟག་དགོས་ཏེ།རིགས་

པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་རིགས་དང་དྲི་མ་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
འདོད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་འདོད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་གསལ་
བའི་ཕྱིར་རོ།།
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།

གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ།
གཟུགས་ཕུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌།འགྲེལ་རྐང་
གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་དག་གི་
དོན་བསྡུ་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌།གཞན་
དབང་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌།
མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ།།དང་པོ་ནི།ཀུན་བཏགས།ཞེས་སོགས་བྱུང་
སྟེ།ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གའི་སྐབས་དྲི་པས་སོ་སོར་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་ཤེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

247

སླ་ཞིང་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཚིག་དང་པོ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་རྒྱ་ནག་
འགྲེལ་ཆེན་ལྟར།དགོངས་འགྲེལ་ལས།བཅོམ་ལྡན་འདས།བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བའི་དོན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་འཚལ་ལགས་ཏེ།
ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས།རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ།ཞེས་པ་དང༌།ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ཞེས་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ།
ཞེས་པའི་ཚིག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་གཞན་

དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་བསྟན་ལ། དེ་མན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དང༌།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་འདོགས་པར་མཛད་ལགས་སོ།།ཞེས་
ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་
འཛིན་པར་མཛད་པ་ལས། ཁྱད་པར་དང་པོ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ།རྣམ་
རྟོག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་གཞལ་བའི་སེམས་

དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དེ།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌།སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་གཟུགས་ཕུང་སོགས་རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་

དང༌། དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ལུགས་གཉིས་

བཀོད་པའི་སྔ་མ་ནི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བསམས་པ་འདྲ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་

248

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་ལ་མཆན་ལས། འདིའི་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་པ་སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་
ནམ་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བ་ལ་འཆད་དགོས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་གཙོ་བོར་རང་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་བྱས་ན་དམིགས་པ་

དང་ཞེན་གཞི་དང་ཞེན་ཡུལ་སོ་སོར་དབྱེ་མི་དགོས་པས་སྤྱོད་ཡུལ་དངོས་
སུ་ཡང་རུང་ལ། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་ཞེན་གཞི་དང་ཞེན་
ཡུལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྐྱང་བ་ནི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མི་རུང༌། ཞེས་
གསུངས་ཤིང༌། ཝེན་ཚེག་རང་གིས་ཀྱང་བཤད་པ་སྔ་མའི་མཐར། རབ་ཏུ་

བསྟན་པའོ།།ཞེས་རང་ལུགས་དང༌།ཕྱི་མ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་བྱས་

པར་སྣང་ངོ་། །ཁྱད་པར་གཉིས་པ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་
ལ། ཀུན་བཏགས་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དེ་དང༌། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་

གནས་སུ་གྱུར་ཚུལ་ནི་དེ་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའོ།།ཁྱད་པར་གསུམ་
པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ་འདུ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་
པའི་ཡུལ་གྱི་མཚན་མ་དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་བྱེད་
པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་ནས་ཕྱི་མ་བཟང་བར་བཤད་པ་ལ།གུང་ཐང་རིན་

པོ་ཆེས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཚེ་རང་རང་གི་ཐུན་
མོང་མིན་པའི་མཚན་མ་སྟེ་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་རེ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་
དགོས་པ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱ་དགོས་པས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

249

བཤད་པ་སྔ་མ་གནད་ཆེ་བར་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་བཤད་དེ། ཐུན་མོང་
མིན་པའི་མཚན་མས་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཚད་མའི་སྐོར་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། འདིའི་གཞན་དབང་གི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང༌། འཇུག་པ་
ལས།
ཕྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འབྱུང་འགྱུར་ལ།།
ཡོད་དང་སྤྲོས་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད།།
ཅེས་དང༌། དེའི་རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་དབང་ལ་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་དེ།ཕྱི་རོལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་དང༌།རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང༌།དོན་
དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
རྣམས་ཕན་ཚུན་སྒྲིག་མི་དགོས་འདྲ་ཡང༌།ཡང་སྙིང་དུ།འཇུག་པའི་ཕྱི་རོལ་

མེད་པར་འབྱུང་བ་དང༌།འདིའི་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ།དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པ་དང༌། འདིའི་བདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ། དེའི་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་

ཡུལ་མིན་པ་དང༌།འདིའི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་གནད་འདྲ་

བའི་གོ་བ་བླངས་སོ།།དེས་ན་བུམ་པ་རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ། རང་སྟེང་གི་ཀུན་

བཏགས་འདོགས་པའི་གནས།གཞན་དབང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་
གསུམ་ལྡན་ནོ།།
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་ནི། འདི་ནི་གཟུགས་

250

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕུང་ངོ་ཞེས་བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་དང༌།གཟུགས་ཕུང་སྐྱེ་འོ་ཞེས་སོགས་སུ་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་ལོ།།ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་སྐབས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་

ཉིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་
སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ།ཞེས་པ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་

ཕུང་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་འདི་ནི་གཟུགས་ཕུང་

ངོ་། །ཞེས་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་

བཏགས་པ་དང༌།དེ་ཉིད་ལས།རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་

པ་དང༌།ཟག་པ་མེད་པ་དང༌།བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང༌།བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་བྱེ་བྲགཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་འདྲའི་གཟུགས་

ཕུང་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་འདི་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་

གཟུགས་ཕུང་ངོ་། །ཞེས་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་
དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དོན་ནི།

སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའོ།།ཁྱད་པར་ལ་
ཀུན་བཏགས་པའི་སྐབས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གཟུགས་ཕུང་སྔོན་མེད་པ་ལས་
ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་དང༌།སྐྱེས་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་འགག་པ་

དང༌།ཀུན་ཉོན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་གཏན་དུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང༌།ཀུན་ཉོན་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

251

ཡིན་པའི་གཟུགས་ཕུང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཡང་ན་ཀུན་འབྱུང་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་དང༌། སྡུག་བདེན་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱར་བཤད་ཚུལ་གཉིས་

བཀོད་དེ། འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ནི།འགྲེལ་ཆེན་ལས།སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་

སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ན་ཕྱེ་བར་གཟུགས་ཕུང་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌།དེ་ཉིད་ལས།
སྐད་ཅིག་མར་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་དང་། ཐང་ཅིག་ཙམ་དུ་གནས་པ་ལ་སོགས་
པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་

སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་གཟུགས་ཕུང་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེའོ། །ཞེས་སོགས་ཁྱད་
པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་དོན་
ནོ།།མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པའི་དོན་དང༌།
དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་མདོར་ན་གཞན་དབང་
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་འདིར་

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ།ངོ་
བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་ཞིབ་པར་སྒྲོ་སྐོར་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་
རོ།།

252

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། མཚམས་
སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དབང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།དང་པོས་གང་གི་ཡུལ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།གཞན་དབང་
གི་ཁྱད་པར་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་པས་གཞན་
དབང་ཡུལ་ཅན་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་པ་ཀུན་བཏགས་པའི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཞེས་པས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་
ཡིན་པ་དང༌། གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ཞེས་པས་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི་གཞན་དབང་གི་མཚན་
ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དེ་ཉིད་
ལས་གཅིག་ཀྱང་འདོགས་པར་མཛད་ལགས་སོ། །ཞེས་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ།།
གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། མཚམས་
སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

253

དང་པོ་ནི།ཡོངས་གྲུབ།ཅེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།གཞན་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་
ནི། ཆོས་ལ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འདི་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར།བཅོམ་
ལྡན་འདས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་བདག་གིས་འདི་

ལྟར་འཚལ་ཏེ།ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས།རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་

མཆིས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་གཅིག་འདོགས་པར་མཛད་ལགས་སོ། །ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་
འཛིན་པར་མཛད་དོ། །མདོ་རང་དུ་མཚན་ཉིད་བར་བར་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིག་མི་འབྱུང་ཞིང༌།དང་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་མདོར་བསྟན་དང༌།གསུམ་གའི་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་པའི་ཚིག་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་སོ།།ཆོས་ལ་བདག་
མ་མཆིས་པ།དེ་བཞིན་ཉིད།རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ།ཞེས་པས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ། གང་ལ་དམིགས་ནས་

བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ཉིད་
སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ།།ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ངོས་
བཟུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་

254

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་མི་བྱ་བར་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །དོན་དེ་ཉིད། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ།
ནས། མཚན་མ་དེ་ཉིད། ཅེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཚིག་གོང་མས་བཤད་པ་ནི་
གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞིའམ་སྟོང་
གཞིར་བསྟན་ནས། སྟོང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་

ཅེས་པས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་
པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུར།རབ་རིབ་ཅན་
གྱི་མིག་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེ་ལ་རབ་རིབ་

ཀྱི་མཚན་མ་སྣང་བ་གཞན་དབང་དང༌།རབ་རིབ་དང་བྲལ་ན་རང་བཞིན་གྱི་

སྤྱོད་ཡུལ་མ་ནོར་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་དང༌། ཡང༌། ཤེལ་
གསལ་བ་ཚོན་དང་ཕྲད་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཁྲུལ་བས་ལོག་པར་འཛིན་པ་ཀུན་བཏགས་དང༌།ཤེལ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་དང༌།ཤེལ་
དེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་སུ་དུས་ནམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེར་
གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི།མདོ་འདིས་སྟོང་ཚུལ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཇོ་ནང་བས་ངོ་
བོ་ཉིད་ཐ་མ་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཡོངས་

གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང༌། སྟོང་ལུགས་ཀྱང་ས་ཕྱོགས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ལྟར་རྟེན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

255

བརྟེན་པས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །འདོད་ཚུལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།

དེ་ཁོ་རང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་

ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེས་སྟོང་ཚུལ་གང་ཟག་རྫས་སུ་
མེད་པ་ལྟར་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།མདོ་དེས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་
ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།མདོ་དེ་ལས།དེ་
ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེང་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་སྟོང་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི། མདོ་འདིའི་ཆོས་

ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་གཞི་སྟོན་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ།དེ་ལ་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་
པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་སོགས་དང༌།སྐབས་འདིར།རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་

མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དམ།ཞེས་སོགས་ཏེ།ཀུན་
བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་
པའི་རྒྱུ་མཚན།འོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་ཚུལ་དངོས་ཀྱི་སྐབས།སྤྱིར་ཀུན་
བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་

256

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་

སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ།།ཞེས་པས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་འགྲེས་རྐང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་
པའི་ཚུལ་ནི།དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་
གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས།གཟུགས་ཀྱི་

ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་
བར་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་གཟུགས་ཕུང་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་

ངོས་འཛིན་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞིར་མཚན་ཉིད་
གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་སྦྱར་བ་ནི་འགྲེས་རྐང་དང་པོ་ཕུང་པོ་དང༌།ཕུང་
པོ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྐྱེ་མཆེད་རེ་
རེ་ལའང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། སྲིད་པའི་

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་
བཞིན་བགྱི་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང༌།ཟས་བཞི་པོ་དག་
གི་ཟས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ།།ཞེས་བཞི་བ་ཟས་དང༌། ཁམས་

དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་

སོ།།ཞེས་ལྔ་པ་ཁམས་ལས་བརྩམས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

257

ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་སྦྱར་བར་གསུངས་སོ།།དྲུག་པ་བདེན་པ་ལས་བརྩམས་པ་
ལ་བཞི་ལས་སྡུག་བདེན་ལ།བཅོམ་ལྡན་འདས།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་འཚལ་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་

སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡར་

རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་

ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ལ་
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་སྔར་བཞིན་མདོ་ལས་གསུངས་སོ།།གཟུགས་ཕུང་ནས་སྡུག་བདེན་གྱི་བར་

ཡོངས་གྲུབ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཡང༌།གཞུང་ལས།ངོ་བོ་ཉིད་

དེ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི།

ཇོ་ནང་བས་ཀུན་རྫོབ་དང་ཆོས་ཉིད་ལབ་དེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དེ་འདྲའི་ཁྱད་མ་བྱེ་བར་གཟུགས་ནས་འདིའི་བར་

ཆོས་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་དུ་གོ་ཆེད་མི་འཕྱུགས་པའི་གཟེར་བཏབ་པ་
ཡིན་པར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་

བདེན་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

258

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྦྱར་བར་བགྱི་ལགས་སོ།།ཞེས་བདེན་པ་ལྷག་མ་དང༌།བདེན་པ་རྣམས་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམས་དང༌། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་རྣམས་དང༌།རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བ་རྣམས་དང༌།དབང་པོ་རྣམས་དང༌། སྟོབས་
རྣམས་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དང༌། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་
ཀྱི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བདུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་ལས་བརྩམས་པ་ལའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཕུང་ལ་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲེས་ཏེ་
གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།དེ་དག་ནི་སྔར།ཞེས་སོགས་བྱུང་
སྟེ་གོ་སླའོ།།
འདིར།གཞི་གང་ལ་སྒྲ་རྟོག་གམ་མིང་བརྡ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་
མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆད་དེ།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།ཡང་ན།

རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང༌།ཐེག་བསྡུས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལྟར་རོ།།ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི། བདག་གཉིས་

གང་རུང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དེ།
སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཀུན་བཏགས་ལ་སྒྲས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

259

བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཡོངས་
ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས།སྔ་མ་དང་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་དོན་གཅིག་
ཕྱི་མ་དང་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ། སྤྱི་མཚན་དང་ནམ་
མཁའ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌།རི་བོང་རྭ་དང་བདགགཉིས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ།སྐབས་
སུ་མཁོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཟུགས་གཟུགས་སོ་ཞེས་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། དེ་ལྟར་
སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའོ། །ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ལ་

དབྱེ་ན་ངོ་བོ་ལ་དང༌། ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས།

དེ་རེ་རེ་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དང༌། བྱེ་བྲག་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ།།རིམ་པར་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་དང༌།འདི་ནི་

ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སོ་ཞེས་དང༌།གཟུགས་སྐྱེའོ་ཞེས་དང༌།གཟུགས་
སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ།།
སྒྲ་བཤད་ནི།རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་རྟོག་གིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་

པས་ན་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་བཏགས་

པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་པའོ། །རང་གི་

མཚན་ཉིད་མེད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པས་ཀུན་བཏགས་པ་

260

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་ནི།རྣམ་རྟོག་
གིས་དམིགས་པ་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་སྣ་ཚོགས་
འདོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ།ཐེག་བསྡུས་སུ།མིང་མ་ཐོས་པར་དོན་ལ་དེའོ་ཞེས་
ཀུན་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་དམིགས་
པ་དང༌། གཞི་ཐག་པ་སོགས་ལ་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པར་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང༌།ངེས་པར་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང༌།དེ་གཞན་ལ་སྟོན་འདོད་པ་ན་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ངག་ཀུན་

ནས་སློང་བ་དང༌། སྦྲུལ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང༌། སྦྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མེད་པའི་དོན་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྡོད་ལུགས་ཇི་

ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཚུལ་གསུངས་སོ།།
རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེ།གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད།

དེ་དང༌།འདུས་བྱས།རྟེན་འབྲེལ།དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་གཟུགས་སྒྲ་

སོགས་མཚན་གཞི།དེ་ལ་དབྱེ་ན།དག་པ་དང༌།མ་དག་པའི་གཞན་དབང་
གཉིས། དག་པའི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་དང་པོ་དང༌། མ་དག་པའི་དེ་རྣམས་
གཉིས་པ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་སོགས་སུ་དང་པོའི་མཚན་གཞིར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པའི་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། ཞེས་མཉམ་གཞག་
ལས་བཀར་བ་ནི། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

261

ཀྱི་མཚན་གཞིར་འཇོག་པ་ཤེས་ཕྱིར་ལས། དེ་དག་པའི་གཞན་དབང་མིན་

པའི་དོན་དུ་གོ་མི་རུང་ངོ་།།སྒྲ་བཤད་ནི།རང་རང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའམ་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་
གྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པས་ན་གཞན་དབང་དང༌། སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ལས་
ལྷག་པར་རང་ཉིད་གནས་པའི་དབང་མེད་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བཤད་
ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་
ཞེ་ན། རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བས་ན་
རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ནོ། །སྐྱེས་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་
བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་འཛིན་གཉིས་གང་རུང་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་
ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ།ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ།གྲུབ་
མཐའ་རྩ་བར། བདག་གཉིས་བཏགས་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་སྟེ།།ཞེས་
པའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་རོ།།ཡང་ན།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ།དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་
གྱི་ལེའུར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།དེ་དང༌། སྟོང་ཉིད།དེ་བཞིན་ཉིད།ཡང་དག་

མཐའ། མཚན་མེད།དོན་དམ་བདེན་པ།ཆོས་དབྱིངས་རྣམས་དོན་གཅིག་

མཚན་གཞི་ནི་བདག་མེད་གཉིས་སོ།།དེ་ལ་དབྱེ་ན་ངོ་བོའི་དང༌། སྒྲས་བརྗོད་

262

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་སྡུད་པའི་དང༌། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྦྱར་བའི་དབྱེ་
བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས།གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་

དེ་དང་པོ་དང༌། ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གཉིས་པའི་

མཚན་ཉིད། དེ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་སོགས་བདུན་དོན་
གཅིག་དབྱེ་ན་དེ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད། དབྱེ་སྒོ་
གཉིས་པ་ལ། དོན་དང༌།སྒྲུབ་པ་དང༌།ཐོབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་སྟེ་རིམ་

བཞིན་དོན་དང༌།སྒྲུབ་པ་དང༌།ཐོབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་དང་དོན་གཅིགཔས།

བསྒོམ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དང་པོ། དེ་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་པ། བསྒོམས་
འབྲས་མྱང་འདས་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།དབྱེ་སྒོ་གསུམ་པ་ལ།ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང༌།འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས།འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་དང༌།ཆོས་ཉིད་གཉིས་པ་འོ།།
སྒྲ་བཤད་ནི།རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌།རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་

པ་མཐར་ཐུག་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་

ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ།།རྣམ་པར་
དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

263

ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་སྙིང་ལས།འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན། དག་མ་དག་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་དུས་གང་གི་

ཚེའང་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གདོད་ནས་གྲུབ་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དོ།།དུས་རྟག་ཏུ་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་

བར་གནས་པས་དེ་བཞན་ཉིད་དང༌། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡང་དག་པར་གནས་པས་ཡང་དག་མཐའ་དང༌། དགག་བྱ་

སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་བཀག་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་མཚན་
མ་མེད་པ་དང༌།འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་ན་
འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ་རྒྱུར་འགྲོ་བས་ཆོས་དབྱིངས་ཏེ། དབུས་
མཐའ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུས་ན།།
དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ།།

མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང༌།།ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

264

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན།།

དེ་འགོག་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང༌།།
འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར།།

རྣམ་གྲངས་དོན་དེ་གོ་རིམ་བཞིན།།

ཞེས་དང༌།ཀུན་བཏུས་ལས།ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་

ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་

ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་

མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་

དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་
པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།

ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།

རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ།གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་

ཤེས་པའི་སྣང་བ་གང་ཞིག །མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་

བཟོད་པའི་ཆོས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་

གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད།རང་གི་མྱོང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

265

བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་

གསལ་རིག་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པ་དང་གཏན་མི་འདྲའོ།།
སྤྲོ་ན། གཟུགས་སྐྱེའོ་ཞེས་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཀུན་
བཏགས་པ་གང་ཡིན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཡིན་ཏེ།གཞུང་ལས།འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་
པར་དུ་མིང་དང་བརྔར་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་འོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་

པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཀུན་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་དང་།གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ།དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།དེར་ཐལ།འགྲེས་རྐང་བདུན་པོའི་རེ་རེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་རྒྱན་ལས། ཚོར་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཡན་
ལག་གི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་ཁོ་རང་ཞེས་དེའི་ངོ་བོ་དང་དེའི་སྐྱེ་བ་
དང་དེའི་འགག་པ་དང་དེའི་སྤང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སོགས་ཐམས་

266

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་དགོས།ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ།འགྲེས་
རྐང་བདུན་པོའི་རེ་རེ་ལ་སྤང་བ་སྦྱོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་
བདུན་ལ་སྤང་བ་སྦྱར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྦྱོར་ཡང་མི་དགོས་ཏེ།ཕུང་པོ་
ནས་ཟས་ཀྱི་བར་ལ་རང་མཚན་དང༌།སྐྱེ་འཇིག་སྤང་ཤེས་བཞི་དང༌།བདེན་
པ་ལ་རང་མཚན་དང༌། ཤེས་སྤང་མངོན་སྒོམ་བཞིན་དང༌། ཁམས་ལ་རང་

མཚན་དང༌། སྣ་ཚོགས་དུ་མ་སྤང་ཤེས་བཞི་དང༌།བྱང་ཕྱོགས་ལ་རང་མཚན་
དང་།མི་མཐུན་པ་སོགས་བདུན་སྦྱར་ཏེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ངོས་འཛིན་པ་དྲི་ཞུས་དང་ཐད་འདིའི་མདོ་གཉིས་ཀས་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

མདོ་དང་གཞུང་ལས།དེ་བཞིན་དུ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་
བྱུང་བའང་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་བཟུང་བ་བཞིན་འདི་

དང་འདི་ལའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེས་དཔེར་བྱས་པ་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིག་ཆ་དང་བཞེད་པ་མཐུན་པའི་མཁས་པ་སྔ་མ་
དག་གཞི་གྲུབ་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་

གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་པས་རང་མཚན་གྱིས་མ་ངེས་པ་བསྟན་པ་ནི།
འདིའི་རང་མཚན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ།
ཁ་ཅིག གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།དེའི་
ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

267

འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་

ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར་ཡང་རྩོད་གཞི་སྐྱོན་ཅན་ནོ།།
ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་

དོན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཡིག་ཆ་ལས།དེས་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་མི་གཅིག་སྟེ།ཞེས་དང༌།དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཡོན་
ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལེའུ་དེར་དོན་དེ་
མི་གསལ་ཞིང༌། ཡིག་ཆའི་གོང་འོག་གི་བབ་ལ་དཔགས་ནའང་དེ་དག་དོན་
གཅིག་ཏུ་བཞེད་འདྲ་བས།མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་ལྟ་བུའི་ཁྱད་རེ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སམ་
བརྟག་གོ།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས།ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་

ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ན་ཡང་ཀུན་
བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་འགལ་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་དང༌། སྒྲ་རྟག་པ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བཏགས་
དང་ཀུན་བཏགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་དགོངས་
རྒྱན་ལས་ཀྱང༌། མིང་བརྡས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་
གྱི་ཆོས་དེ་ཀུན་བཏགས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀུན་
བཏགས་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལས།

268

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེང་སང་བདག་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་

མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་དང་འགལ་བར་

དོགས།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཡབ་སྲས་དང༌།རྗེས་འབྲང་ཕལ་མོ་ཆེས་ཀུན་བཏགས་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང༌། སྐབས་
འདིའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་
གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་
བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ།།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། བློ་གླིང་ཡིག་ཆར།ནམ་མཁའ་
ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཏེ།ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་
ཁྱད་གཞིའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་དེའི་ཁྱད་གཞིའི་གཞན་དབང་དུ་མི་རུང་

བའི་ཕྱིར་དང༌། ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་ཞིང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་སྐྱེ་
བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་དེའི་གཞན་

དབང་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་དགོས་པ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཤིས་བབ་ཡིན་པས་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

269

ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། དེ་འདྲའི་ཚད་མ་དེ་དེ་འདྲའི་ཚད་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་
འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་དེར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནམ་
མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ།
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་བྱེད་
དོ།།རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ།ཁ་ཅིག་གིས།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པ་དང༌།དེའི་གཞན་
དབང་གིས་གཞན་དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་
དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་

ན་དེའི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས།
ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དཔྱོད་པའི་

དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་ལ་གནས་

པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་

སྟོང་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་

270

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལུགས་སྔ་མས་ཀྱང་སྨྲ་ལ་ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་སྟེ།ཞེས་དང༌།རྩ་
ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
འདོད་ན་ནི་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་གདོན་མི་ཟ་

བར་འདོད་དགོས་ཏེ།རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་པར་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་

མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌།བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་དོན་ཐལ་འགྱུར་བས་འཕུལ་མཚམས་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་དགོས་པ།དེ་ཉིད་ལས།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་གྲུབ་
བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་དེའི་རྟེན་གཞན་དབང་བདེན་པར་འགྲུབ་དགོས་པར་
མཐོང་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་སྟེ།དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་སྟོང་
ཉིད་བདེན་པ་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་
རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་དེ་དག་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྨྲ་བ་ནི་རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་གང་གི་
ཡང་ལུགས་མིན་པས་དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དང་ནམ་
མཁའི་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རེ་རེ་ནས་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། གདགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

271

གཞི་དེ་དང་ཚད་མ་དེ་དེ་འདྲའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་
ཅིང༌།མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་
མེད་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་རེ་ཡོད་
པ།རྣམ་འགྲེལ་ལས།
རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ།།

ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱིས།།

དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ།།
ཞེས་པས་སྒྲུབ་བོ།།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་

གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ནམ་མཁའ་སྟོང་གཞིར་མ་བཟུང་བར་གཞན་ཞིག་གི་

སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མིན་པར་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ནམ་མཁའ་ཡིན་
ཡང་རྩ་བའི་སྟོང་གཞི་ལ་གཞན་དབང་དངོས་གནས་པ་རེ་དགོས་ཏེ།འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རེ་རེ་ལ་གདགས་གཞིའི་གཞན་དབང་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་དེས་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་

གཞིར་ཐོགས་རེག་མེད་པ་ཙམ་ལ་ནམ་མཁར་བཏགས་པའི་སྟོང་སང་ལ་
དམིགས་ནས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ།དེ་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་རྩ་བའི་

དམིགས་རྟེན་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ནམ་མཁའ་ཙམ་ལ་དམིགས་ཚུལ་གཏན་

272

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པ་ལྟར།ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་རྩ་

བའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་གཞི་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ནམ་མཁའ་
ཙམ་ལ་བརྟེན་དུ་མི་རུང་བ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ།ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་སོ།།འདུས་བྱས་ཀྱི་

གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་
ཏུ་འཇོག་ཀྱང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མི་འཇོག་པར་དེ་དག་གི་
གཞན་དབང་རྩ་བའི་སྟོང་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པ་ཆོས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་དང༌།ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་

ཡིན་ཡང་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་མིན་ཞིང་སྤྱི་དོན་དུ་ནམ་
མཁའི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་

ཡིག་ནོར་ཡིན་ནོ།།
འདི་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འདོད་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལས། སྤྱིར་འདི་ལྟར་བཤད་ན་ཐལ་རང་གི་
རིགས་པས་གནོད་པས་མི་རུང་ཞིང༌།ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྟོང་
གཞིར་འདུས་བྱས་རྣམས་བཟུང་ཚེ་རང་རང་ནི་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་བཟུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

273

བས་ཆོག་པ་དང༌། མ་བྱས་པའི་ཚེས་རྣམས་ལ་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་

བཟུང་ཚེ་དེ་རྩ་བའི་སྟོང་གཞི་རང་མཚན་པ་ལས་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་འགྲོ་
ཚུལ་མེད་པའི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེད་དགོས། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་གི་

གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་རེ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

མདོར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་རྐྱེན་
གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་གཟུགས་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་

བར་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྦྱར་བས། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་
རང་རང་བཞག་ན་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་འཇོག་རྒྱུ་མི་རྙེད་པ་
དང༌། དེའི་སྟེང་ན་གཞན་དབང་གི་དོད་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ངོ་པོ་ཉིད་

མེད་པའི་དོན་མི་ཚང་ན་རྗེས་གསུང་དགོས་པ་ལ་མ་གསུངས་པ་དང༌། མ་གསུངས་བཞིན་ནན་གྱིས་སྦྱོར་མི་རུང་བ་དང༌།གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་འཆད་སྐབས་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་འདུས་བྱས་གཞིར་བཞག་ནས་གསུངས་ཀྱང་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞན་དབང་འཕུད་དགོས་པའི་དམིགས་བསལ་མདོ་དང་
རྗེས་མ་གསུངས་པ་དང༌།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཚེ་
གཟུགས་ཕུང་གི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་ལ་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་

གསུམ་ལྡན་བཞག་ནས་དེ་བཞིན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་ལ་སྦྱོར་བར་

274

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་ཤིང༌།དེ་ལྟར་ན་འགོག་བདེན་གྱི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་

དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞིའི་གཞན་དབང་ཡང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་

དགོས་པ་བསྙོན་དུ་མེད་པ་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འགྲེས་རྐང་བདུན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་བྱས་པར་གཞུང་
ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ།འཇོག་ལུགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡང༌།མ་བྱས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་གཞན་དབང་འདུས་མ་བྱས་དངོས་མིན་ཡང་དེའི་ཀུན་བཏགས་དང་

ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་གཞི་རྟེན་ཡིན་པས་གཞན་དབང་
དུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།སྤྱི་དོན་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་

ལེན་ཕྱིན་འདི་བའི་ལུགས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་རང་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་
གྲུབ་ཅིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་སྤྲོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་མདོ་དང་རྗེའི་གསུང་ཟིན་དང་འགལ་བར་དགོངས་
ནས་སྤྱི་དོན་དུ་སྔར་བཞིན་གསུངས་པར་བཤད་དོ།།
སྒོ་མང་ཡིག་ཆར།ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་
ཀུན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྦྱར་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའི་གཞན་
དབང་ཡིན་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་ན་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

275

ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌།ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ན་ཚད་མ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་
པས་དེ་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། སྤངས་པ་མཐར་

ཐུག་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དབང་ཡིན་ན་སྤངས་

པ་མཐར་ཐུག་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་

ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པས་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་ཐལ་བ་དང༌། འགོག་བདེན་
འགོག་བདེན་གྱི་གཞན་དབང་མིན་ན་སྡུག་བདེན་བཞི་བདེན་པ་ལྷག་མ་ལ་
སྦྱར་བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་
གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ཆོག་
ན། གཞུང་ལས།དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་བ་སུའི་ལུགས་ལ་

ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་

གང་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་རག་ལས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་
བ་དང༌། ནམ་མཁའི་བདག་འཛིན་དང་དེའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
གཉིས་དམིགས་པ་གཅིགལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་
སོང་བ་ཞིག་མི་དགོས་ན།རྣམ་འགྲེལ་ལས།
འདི་ཡུལ་སུན་བྱུང་མེད་པར་ནི།།

276

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་སྤོང་བ་ནི་ནུས་མ་ཡིན།།

ཞེས་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་
འཁྲུལ་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པས་
སྟོང་པར་བསྟན་མི་དགོས་ན། གཞུང་ལས། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་
བཟུང་ནས་སྐྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བར་འདོད་པ་ན་ཐག་པ་སྟོང་གཞིར་

བཟུང་ནས་དེ་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བསྟན་དགོས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་དང༌།ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་

ཡུལ་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ནམ་མཁའི་

ཆོས་ཉིད་དུ་སོང་ལ་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་མ་སོང་བའི་ཆ་གཉིས་མེད་
དགོས་པས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆ་ཅན་མ་ཡི་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཉིད་

ཡིན་ན་རང་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་དེ།རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་
དུ་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་
པར་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། རྫུན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་གང་
གིའང་རྟེན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་པ་དེ།དེར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་རྫུན་
པས་བྱེད་པ་འགལ་བར་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། ཁྱབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
པ་ལ་དབུ་སེམས་མཐུན་པ་ནི། དེར་སེམས་ཙམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་
བ་འདོད་པ་མཐུན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

277

ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ནམ་མཁའ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང༌།ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་ནམ་མཁའི་ཆོས་
ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ལ་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་དགོས་པ་ལས།དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་བདེན་གྲུབ་
ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལུང་དེའི་དོན་མིན་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་དེ། ནམ་མཁའི་ཆོས་
ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་གཞན་ནས་བཙལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ནམ་མཁའ་གཅིག་པུས་ཀྱང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་གཅིག་བུ་ལས་གཞན་ཞིག་གི་

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་ལ།གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་

རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། ནམ་
མཁའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་
དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཡང༌། ནམ་མཁའ་གཞན་དབང་

དངོས་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་

སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་ལ།མ་བྱས་པའི་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་པར་
བཞེད་དེ་ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་འགངས་དང་ཆེས་མཐུན་ནོ།།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་
པར་ཐལ། རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

278

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་ཕུང་སྟེང་གི་སྟོང་གཞི་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གཟུགས་རང་
ཉིད་བཞག་ནས། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྦྱོར་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའི་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་

གཟུགས་ནི་གང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་ལ་
གཟུགས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་དང༌།གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་
བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཀུན་བཏུས་ལས།རྣམ་པར་བརྟགས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་དེ་དག་ཉིད་དོ།།ཞེས་དེའི་སྟེང་གི་རྣམ་བརྟགས་སམ་གཞན་དབང་ལ་

དེ་དག་རང་རང་ཁོ་ན་འཇོག་པ་ལས་གཞན་ཞིག་བཙལ་ནས་འཇོག་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་སོགས་རྣམ་པར་སྤྲོས་ཏེ་འཆད་དོ།།
མདོར་ན་བློ་རྗེའི་ཡིག་ཆ་གཉིས་དང༌། ཕྱི་མའི་རྗེས་འབྲང་རྗེ་དྲུང་དང་
བདེ་ལེགས་ཉི་མ་སོགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་པ་

དང༌། ཚུལ་ཁང་དང་ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་དེ་དེ་
ཡིན་པར་དམ་བཅའ་འོ།།དེ་ལ་འདི་ལྟར། བློ་གླིང་བས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་

དང་པོའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། གཞན་དབང་ལ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་དགོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

279

གསུངས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡིན་ལ།ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་
མཉམ་མི་དགོས་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་
དབང་མིན་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རྗེ་བཙུན་པས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་

དང་པོ་བློ་གླིང་བའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་འདྲ་བས་ལན་སོང་ཟིན་ཅིང༌།

གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། ཡང་སྙིང་དུ་དགག་བྱའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་
མཚུངས་པའི་དོན་དང༌།རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་གྱི་ལུང་དོན་ཡང་ཡིག་ཆ་གསར་

རྙིང་གཉི་གས་སྔ་མ་དང་མཐུན་པར་བཀྲལ་མོད།ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་ནས།ཆོས་ཉིད་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དེ།གཞུང་གཉི་གའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀྲལ་ཅིང༌། ཊཱིཀ་

ཆེན་གྱི་སྐབས་འདིའི་བདེན་གྲུབ་གསུངས་ཚད་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་
བྱེད་དོ།།རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ནི།དེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། བློས་མ་བཏགས་
པའི་གཞལ་བྱ་ནི་དང་མཚན་གཅིག་པུའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི།ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པའི་ནས་པ་

ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱ་བའི་
ནུས་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་མཚན་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

280

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་མདོ་འགལ་བཞི་བརྗོད་
པའི་དང་པོ་བློ་གླིང་གི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་མཚུངས་ཤིང༌། མ་བྱས་པའི་

ཆོས་ཀྱི་སྟེང་ན་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་མཚན་ཉིད་པ་ཞིགའཇོག་རྒྱུ་
མེད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པ་དང༌།རྗེས་གསུང་དགོས་པ་ལམ་གསུངས་པ་དང༌།མ་
གསུངས་བཞིན་ནན་གྱིས་སྦྱར་བའི་སྐྱོན་ཕྱོགས་འདི་ལ་འཇུག་ན། ནམ་

མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིའི་བར་སྣང་སྐྱ་སང་
ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་འདོད་པ་ལའང་སྐྱོན་དེ་དག་འཇུག་མཉམ་ཡིན་

པ་དང༌།མདོ་འགལ་གཉིས་པའི་སྐབས།དམིགས་བསལ་རྗེས་མ་གསུངས་
པ་བདེན་ཡང་དོན་གྱིས་འགྲུབ་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་སྟེང་གི་གཞན་དབང་

ལ་ཆོས་རང་རང་འཇོག་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟར་མི་འཇོག་པའི་
དམིགས་བསལ་རྗེས་གསུངས་པ་ཡོད་མེད་བསམ་པར་རིགས་པ་དང༌།

མདོ་འགལ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་དོན་ནི་གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་

དབང་དུ་ངོས་བཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་རང་རང་གི་གཞན་དབང་དུ་ངོས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། མདོ་འགལ་བཞི་
བའི་སྐབས། འཇོག་ལུགས་གསུངས་པའི་སྟེང་ན་ནུས་པ་ལྷགཔོ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཡང་སྙིང་དུ།དོན་དེ་
དངོས་མིན་ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་འདྲ་བ་ལ་ཚུལ་དང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

281

འདིར་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་གི་དོན་
དངོས་མ་ཚང་ཡང༌། སྟོང་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གཞན་དབང་དུ་འཇོག་
ལུགས་བྱས་ཆོག །ཅེས་བཀྲལ་བ་དང༌། ཁོ་རང་གིས་བཤད་པ་གཉིས་ལ་

བཙན་གཉོམ་མེད་པར་སྣང་ངོ་། །གཞུང་གི་ལུང་སྔར་དྲངས་པའི་དོན་ལ་ཚེ་
བརྟན་ལྷ་རམས་པས། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དོན་དམ་དེ་རིགས་པས་དཔྱད་

བཟོད་ལ་བྱས་ཚེ་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཅན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་མ་
གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་
གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་ན་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སྒོ་མང་བཀག་སྟེ།ལུང་
དོན་ནི་དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དོན་དམ་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་དོན་དམ་དེར་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཀྱང༌།གཞུང་དུ།གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་
ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་པར་གསུངས་
པ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། འབྲེལ་ཡོད་ཚུལ་ད་དུང་གཉིས་ཀས་རྩོད་གཅོད་
དགོས་པར་མཉམ་མོ།།རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་དབུ་མ་བས་ཆོས་ཅན་མི་བདེན་

282

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅེས་པའི་དབུ་མ་བ་ལ་
ཐལ་རང་གཉིས་འོང་བས་བདེན་གྲུབ་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་
འགལ་ཞིང༌།ཐལ་འགྱུར་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན་རང་རྒྱུད་པ་ཐད་འདིའི་དངོས་སྨྲ་
བའི་གྲངས་སུ་བགྲང་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེས་ལྷ་རམས་པ་དེས་བཤད་ཀྱང༌།སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་རང་
བཞིན་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་འདོད་མོད།དངོས་སྨྲ་བ་ཟུར་དུ་བཀར་བ་ནི། ཆོས་
བྱེད་མཁན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་མ་ཟད་མཆོད་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་
བྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།ཆོས་
གང་ཡིན་ཡང་དེའི་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་རང་རང་བཞག་ན་རྩོད་གཞི་ཅུང་

ཟད་ཀྱང་མེད། ཅེས་ཕྱོགས་སྔར་བསྔགས་ཤིང༌། སྤྱི་ལུགས་ལ་འདི་ལྟར་

བཤད་པ་མིན་པས་ཐལ་རང་གི་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཐུན་
པར་བཤད་དུ་ག་ལ་རུང༌། ཞེས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་འཇོག་ལུགས་འདི་ཐལ་རང་གི་

གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་དཔྱད་ན་བློ་ལ་བདེ་བོ་མི་
འདུག །ཅེས་རང་གི་འདོད་པ་ལ་རང་གིས་བསྙིངས་པར་བྱས་ནས། ཁས་ལེན་འཛིན་སོ་མི་བདེ་པ་བྱུང་བ་ན། རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་མི་བདེ་བ་
འདི་ལྟ་བུ་ཕྲན་ཚེགས་བྱུང་བ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་ཞེས་གྲུབ་མཐའ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

283

ལ་ཁག་བཀལ་ནས་རང་མཚང་སྒྲོགས་པ་བྱུང་ངོ་།།
ཁོ་ན་རེ།ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ནམ་
མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་ཡོད་དེ།
རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཡང་ན་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་གཞན་
གྱི་དབང་སྟེ། ཀུན་བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས་དེའི་གཞི་ལས་

ཀུན་བཏགས་པ་དང༌།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ནི་གཞན་
གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་
གྲུབ་གཉིས་ཀུན་བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་དབང་བྱེད་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་

ཏེ།དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྟོང་ཐུན་
ལས།གཞན་དབང་རང་ཉིད་རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་
དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་ཚེ་དེ་ལྟར་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར།ཉི་ཁྲི་བྱམས་
ཞུས་ལས།མིང་དང་འདུ་ཤེས་དང་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་པས་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁར་མི་འགྲུབ་སྟེ། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་

284

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གདགས་གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་བརྟགས་ལས་གདགས་གཞི་དེའི་རྣམ་
བརྟགས་སུ་གསུངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་
གཞན་དབང་དུ་ཁས་བླངས་ན།གཞུང་ལས།ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དབང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་
ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱ་དགོས།ཞེས་དང༌།རྣལ་འབྱོར་
སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་བ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་
གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་གང་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་རག་ལས། ཞེས་
དང༌། མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གཞན་དབང་
འདི་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་དེ་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་
གཏན་ལ་དབབ་དགོས། ཞེས་དང༌། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འདྲེ་ཤར་སྒོར་
གནོད་པ་ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟར་མ་སོང་བར་གང་ལ་བདག་ཏུ་
བཟུང་བའི་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་

བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་

བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི།ཞེས་དང་།ཡུམ་གྱི་

མདོ་ཉིད་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

285

རྣམ་གཞག་བྱས་ནས་སྟོང་གཞི་རྣམ་བརྟགས་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་སྟོང་གཞི་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་
དམིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་བྱ་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་
གསལ་བར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ཞིང༌།དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ན།
འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི།།

ཞེས་སོགས་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་པར་

འགྱུར་བ་དང༌། གཞུང་ལས། དེ་ལ་རྣམ་བརྟགས་ནི་གཟུགས་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་རྟེན་འབྱུང་གི་གཞན་དབང་ལ་བྱ་སྟེ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་

པའོ།།ཞེས་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་སྟོང་གཞིར་གསུངས་པ་གཙོ་
བོའི་དབང་དུ་བྱས་པར་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །ཞེས་ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དགའཆད་དོ། །སྔ་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དག་གིས།

ཡང་སྙིང་དུ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་པས་ན་ནམ་
མཁའི་གཞན་དབང་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་རིགས་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན་
གཟུགས་ཀྱི་མིང་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་ཐལ།གཞུང་ལས།དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་མིང་སོགས་རྣམ་བཏགས་སུ་བཤད་པས་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་

བརྗོད་བྱ་དང་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་རྣམ་བཏགས་སུ་བཤད་པར་གཟུང་སྟེ། ཞེས་

286

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཤེས་
བྱེད་དུ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང༌། ཀུན་བཏུས་སུ་ཆོས་རེ་
རེར་རྣམ་བརྟགས་སོགས་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་དྲངས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁར་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབུ་སེམས་མཐུན་
པས་ནམ་མཁའ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཡང༌།དེ་དེའི་གཞན་དབང་

ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན་སྟོན་ཅིག །ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེ་དེའི་སྟེང་གི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མིན་ལ།དེ་དེའི་སྟེང་གི་རྒྱུ་
རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་

འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་བཞག་པ་འདྲེ་ཤར་སྒོ་དང་
གླུད་ནུབ་སྒོའི་དཔེར་མི་འགྱུར་ཏེ།ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་ཞིང༌། གནོད་འཇོམས་སུ་གཞན་དབང་སྟོང་
གཞིར་མ་བྱས་པར་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་གཞུང་དུ་
དཔེ་དེ་བཀོད་ཀྱི་འདི་ལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་
གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་གསུངས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་

གཞན་དབང་དུ་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་རང་སྟེང་གི་མཚན་

ཉིད་གསུམ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། གཞི་གྲུབ་ན་རང་སྟེང་གི་རྣམ་བརྟགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

287

སོགས་གསུམ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཞན་དུ་ན་ཀ་བུམ་གཉིས་རྣམ་བརྟགས་
ཀྱི་ཀ་བུམ་གཉིས་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །དོགས་
དཔྱོད་དུ།རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ན་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་

པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་

གསུམ་གསུངས་ཀྱང་མཚན་གཞི་དངོས་སུ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པ་ཉི་ཁྲི་

བྱམས་ཞུས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་

བཤད། འོ་ན། གཟུགས་ཀྱི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ།
བྱམས་ཞུས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་གི་མཚན་
གཞི་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌།རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ།གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཟུགས་
དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ།།

དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན།།

ཞེས་དང༌།དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས།གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱིས་

སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་
ཟད་གཉིས་སྣང་དེ་ཡིའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་

288

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་ཀྱི་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་འདྲེན་ནོ།།
དེ་ལ། དེས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་མིན་པར་དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་མཐུན་པར་
བསྟན་ཏེ།དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྩ་ཤེ་ལས།
མྱ་ངན་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་པ།།

དེ་ནི་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ།།
ཞེས་དང༌།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གང༌།།

དེ་ནི་འགྲོ་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན།།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་ཚེ། ཊཱིཀ་ཆེན་དུ། དེ་དང་དེ་དགག་བྱའི་
བདག་གིས་སྟོང་ཚུལ་འདྲ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཡུལ་

ཤེས་གཉིས་ཀ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་མཉམ་ཡིན་པས་གཉིས་

སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་དེ་གཉིས་ཀའི་སྟེང་དུ་གནས་ཚུལ་དབྱེར་མེད་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང༌།།
གཉིས་ཀ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།།

དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

289

དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཞན་དུན་འཁོར་འདས་གཉིས་དང༌།སངས་

རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དང༌། ཆོས་
ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་
ཐལ།དྲངས་མ་ཐག་པའི་རྩ་ཤེའི་ལུང་གཉིས་དང༌།བཞི་བརྒྱ་བར།
གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ།།

དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ལྷས་བྱིན་དང་དེ་འཛིན་རྣམ་
མཁྱེན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དེ་དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་
དུ་མི་འགྱུར་ཞིང༌། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྷས་བྱིན་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཞི་

མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ།དེ་གཉི་གའི་སྟོང་ཉིད་འགལ་བམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་

གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཡིན་ན་གང་དྲན་དྲན་

ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།ཁྱོད་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་སྒྲ་སྦྱར་ཏེ་
མ་གྲུབ་པ་དང༌།དེ་གཉི་གའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་གང་དྲན་དྲན་ཡིན་པས་

ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྦྱོར་
ལུགས་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལན་འདེབས་པར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་སོ།
།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཀ་འགལ་བར་ཁས་

290

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བླངས་ནས། གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་
ཅན།ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པ་ཁས། དེར་ཐལ།གཟུགས་འཛིན་ཚང་མའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་

ཁྱབ་སྟེ།ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ལ་ནང་ཁོ་ནའི་ཆོས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ།ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ལ་ཕྱི་ཁོ་ནའི་ཆོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང༌།

སྟོང་ཉིད་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བྱས་ནའང་ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་མེད་པར་
བཤད་དོ།།འོ་ན།ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཆོས་ཅན།མི་འགལ་བྱས་ཆོག་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས་འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།མི་འགལ་བྱས་མི་ཆོག་པར་ཐལ།འགལ་བྱས་
ཆོག་པའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་པ་གཅིགཏུ་མ་ཁྱབ་ཅེས་རྩོད་པ་སྤོང་ལ།སྒོ་མང་རྗེས་
འབྲང་དག་གིས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མའི་ཆོས་ཉིད་འགལ་བ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་ཟེར་བ་
སོགས་རྩོད་ཚུལ་དང་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཕྲ་མོ་མང་བ་རྣམས་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཀའ་འགྲེལ་དུ། གཞན་དབང་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལྡན་དུ་
གསུངས་པ་ནི།གཞན་དབང་རང་ལྡོག་ལ་སྦྱར་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ཞེས་
པ་གཞན་དབང་རང་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་པས་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལས་སྦྱོར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

291

རྒྱུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། གཞན་དབང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་མི་བཞེད་པ་
མིན་ཏེ།གཞུང་ལས།གསུམ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།དོགས་དཔྱོད་དུ། ཁྱད་པར་གསུམ་པོའི་གང་རུང་ལ་གཞན་དབང་
གིས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དང་པོ་ལ་གཞན་དབང་གིས་མ་ཁྱབ་

པ་མ་བརྟག་ཁྱད་པར་དང་པོའི་རྣམ་རྟོག་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། ཀུན་
བཏགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་བཤད་པ་གཉིས་སྣང་ལ།དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་
དུ་གྱུར་ཚུལ།ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། བློ་དེའི་དམིགས་
ཡུལ་ཡིན་ན་བློ་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
དགོས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཕལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་

སྐྱོན་ཡོད་དོ།།
ཁྱད་པར་གསུམ་པའི་དོན་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་བཤད་པ་གཉིས་བཀོད་པའི་དང་པོའི་དོན། ཁ་ཅིག་འདུ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་
པའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ།འགྲེལ་ཆེན་ལས།འདུ་བྱེད་ལ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའོ།།ཞེས་དང༌།དམིགས་པར་བྱ་བའི་མཚན་མའོ།
།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་འདུ་
བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བྱས་ནས།འགྱུར་གྱིས་མ་ཐོན་

292

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་མ་གཏོགས་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་
ཆེན་དུ་བཤད་པ་སྔ་མ་མི་ལེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ན།ལྟ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང༌།དགོངས་ཚོད་དངོས་ནི། མུན་སེལ་ལས།འདུ་བྱེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེས་རྟགས་
སམ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་རྣམ་པས་འཛིན་པ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མར་བཞག་
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ།ཡོངས་གྲུབ་དངོས་པོར་
མེད་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་མི་
སྲིད་པ་དང༌། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་
ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བ་དང༌།དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པར་འགྱུར་

བས་གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཟེར་བ་
མི་འཐད་པར་གསུངས་ནས།ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ་

ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་ཞིང༌། རང་ཉིད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་རྐྱེན་
གྱིས་འགྱུར་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ།
འདི་དང་ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་
བླ་མས།མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་

པའི་སེམས་ཙམ་པ་འགའ་ཞིག་གི་ལུགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། དབུ་མ་
སྣང་བར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

293

པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་སུ་གྲུབ་

མཐའ་ཆེན་མོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བློ་རིག་མཐའ་དཔྱོད་དང༌། གུང་ཐང་
བདེན་བཞིར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དྲ་མོ་
ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ།དཀའ་འགྲེལ་དང༌། བློ་གླིང་དང༌།དེ་དག་
གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ན་རེ།དེ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ།ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་

ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ལ་བདག་མ་མཆིས་པ་དེ་བཞིན་
ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
མཚན་ཉིད་ལགས།ཞེས་དང༌།དབུས་མཐའ་ལས།
རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།
གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན།།

ཞེས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་བདག་མེད་
གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དེའི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཅིག་པུ་

ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའང་
ཡིན་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་

294

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་
ཀྱང་བྱ་བས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་དགག་
ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་འཇོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་གང་ལ་དམིགས་

ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ངོས་
བཟུང་ངོ་།།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་གང་ཞེ་ན།ནས།ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་རྐྱང་བ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་བདེན་པར་
མི་འདོད་ཅིང༌། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་
དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་
གསལ་བྱེད་ལས།འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་
ན་ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལུང་དང༌།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན།
དབུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།མདོ་སྡེ་བས་དབུ་
མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་དབུ་མ་ཡིན་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

295

གང་ཞིག་དེ་དེའི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་དབུ་མ་
བ་ཡིན་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།དེ་སེམས་ཙམ་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་གང་ཟག་
གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱོད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར།འདོད་
ན།དེ་ཆོས་ཅན།གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན།མདོ་སྡེ་བ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་གནས་
ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཁྱོད་
གང་ཟག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་
པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན།ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པར་

ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་དང་རིགས་

མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་རིགས་པ་

སྟོན་ཏོ།།
རྗེ་བཙུན་དང༌།ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་དང༌།དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་
ཀྱིས།དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་

296

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ལས།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་མིན་པར་མ་གསུངས་ཤིང༌།དབུས་

མཐའི་ལུང་དོན་ཡང་སྔར་ལྟར་གཏན་མིན་ཏེ།དེའི་དབྱིག་འགྲེལ་ལས།རྣམ་
པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།ནས།ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་

ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བཤད་
ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་བུས་བརྗོད་དེ།ཞེས་དང༌།ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་

ཡུལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ནི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་གོ།ཞེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ལ་དགག་བྱ་མི་འདྲ་བའི་བདག་མེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀ་

མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུར་འཇོགདགོས་པའི་
དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་གི་ལུང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལས་མི་གསལ་ཞིང༌། ལུང་གཉིས་

པར་འདུས་བྱས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་ནི་ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་གཙོ་ཆེ་བའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་དང༌། ཡིག་ཆ་དང་ཡང་སྙིང་དུ་ཇོ་ནང་བས་འདུས་བྱས་
རྣམས་གང་གིས་སྟོང་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་བཞག་པ་དེ་བཟློག་ནས་འདུས་བྱས་
སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ་དགག་བྱ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཤིག་འཇོག་དགོས་ཞེས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

297

དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་ལ། སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་
ཡིག་ཆ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་ལྡོག་ལ་དགོངས་པའམ་ཡང་ན་
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ལ་དགོངས་པར་མངོན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་ལྡོག་ཅེས་པ་རང་ལྡོག་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས་
ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་བྱེད་ཟེར་
བདག་ཡང་སྙིང་ལས།བདག་མེད་དོན་དམ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རང་ཉིད་དོན་དམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་བདག་ཁེགས་ན་
བདག་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་བཀག་ནས།དེ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ཡ་

གྱལ་གྱི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་

སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་བཀྲལ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལས་འགྲེལ་ཚུལ་
མ་གསུངས་ཀྱང༌། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་འདོད་
པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་
པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ན་རུང་ཙམ་ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ །འདྲེན་འགྱུར་ལྟར་སྟོང་
ཐུན་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང་ལུང་འདི་གཉིས་

སྒོམ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་
མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་

298

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་

ཡིན་པ་ཙམ་ལ་འཆད་དོ། །སྟོང་ཐུན་གྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྐྱོན་འབེན་པ་ཁ་ཅིག་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།འདུས་མ་
བྱས་གང་ཞིག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དབུས་མཐའ་ལས།
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད།།
དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད།།
ཅེས་བདེན་གྲུབ་ལ་གཞན་དབང་དང༌། སྟོང་ཉིད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན་དངོས། ཁྱབ་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུས་ན།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ།ཡང་དེ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ།མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་

ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས།ཞེས་པས་གྲུབ།ཡང་
དེ་ཆོས་ཅན།དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་

ཟད་པའི་འགོག་བདེན་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

299

ཁྱབ་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་གང་དུ་ཟག་པ་དང་

བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགག་པ་དེ་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་པས་གྲུབ་པོ།།ཞེས་ཟེར་ན་དཔྱད་དོ།།ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི།

དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ།།

ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་བྱེད་
པའི་དོན་དུ་རྒོལ་ངན་ཚོར་གཅོད་དུ་གསུངས་སོ།།རིགས་པ་དང་པོ་ལ།གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་དབུ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མདོ་སྡེ་བ་དེ་རྟོགས་
པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་མདོ་སྡེ་བས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པས་མ་
ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཁྱོད་གང་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་

རྙེད་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་དེ་དོན་དམ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱད་ནས་རྙེད་པའི་

རིགས་ཤེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་དབུ་མ་ཡིན་

པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་བརྟག་རིགས་པ་གཉིས་པའི་

མཐར་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་བས་གང་ཟག་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ་བཤད་པ་དང༌།རྩ་
བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོའི་སྟོང་གཞི་ལ་ཆོས་ཐམས་

ཅད་ཡོང་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་གཉིས་གང་དོན་ལ་གནས་དཔྱད་དོ། །རིགས་པ་

300

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པའི་ལུང་དྲངས་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།ལུང་དེའི་དོན་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས། རྟོགས་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་རབ་
འབྲིང་ཐ་གསུམ་བྱུང་བས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་མིང་ཐ་དད་པར་བཏགས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་པ་སྤངས་ནས།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་
མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ།དབུས་མཐའ་ལས།
རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།
གཅིག་བུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན།།

ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དྲངས་ཟིན་དང༌། ཡང་དབུས་
མཐའ་ལས།
གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི།།

དངོས་པོ་མེད་འདིར་སྟོང་བ་ཉིད།།

ཅེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་

ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས།ཞེས་དང༌།ཀུན་བཏུས་ལས།ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན།བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།

མཚན་མ་མེད་པ་དང༌།ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང༌།དོན་དམ་པ་སྟེ།ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ།ཞེས་དང༌།བྱང་ས་ལས།ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ།དོན་དམ་པ།ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད།ཟབ་མོ།ཞེས་དང༌།བསྡུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

301

བ་ལས།གང་ཟག་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌།ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་
ཡིན་པའི་བདག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱིར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་
དང༌། གཞུང་ལས། ཕུང་བོའི་གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་ཅེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བདག་འཛིན་
གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ།
མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང༌།ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས།གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་

སོ་སོར་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་རྗེ་བཙུན་
བྱམས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བློ་བརྟན་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་མགྲིན་
གཅིག་ཏུ་དེ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་

མཚན་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་ཟུར་
ཅུང་ཟད་རེ་མ་གཏོགས་མཐུན་པར་བྱུང་ངོ་།།
ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་བདེན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་
པར་ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།མི་རྟག་སོགས་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་
གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པར་འཆར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་

302

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་དམིགས་བཅས་ཡིན་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟར་སྣང་ལ་སྤྱོད་པ་
ཡིན་པར་ཤེར་མདོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེའི་དམིགས་བཅས་ནི་

གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྐབས་དང་པོའི་
ཡིག་ཆ་དང་སྟོང་ཐུན་གྱི་གསུང་ཟུར་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པའོ།།
ཁ་ཅིགདེ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ།དབུས་མཐའ་བསྡུ་བ་ཀུན་བཏུས་སོགས་སུ་བདག་མེད་གཉིས་

སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་ཅིང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་
པར་ཡིག་ཆས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ།དེར་མ་ཟད་དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་སུ་ཡང་དེ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་དང་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པས་རང་རྒྱུད་པས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཚུལ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ་རྒྱས་

པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་སྐབས་གསུམ་པ་དང་དྲང་ངེས་
ཡིག་ཆ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་བཤད་པའོ།།ཁ་ཅིག་འགོག་བདེན་ཆོས་

ཅན།མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཡིན་ན་ཡོངས་གྲུབ་
ཡིན་དགོས་པ་ལ།དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གསེར་ཕྲེང་ལས།ཁ་ཅིག་འགོག་

བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་གཞན་དག་བཟློག་སྟེ་
འདོད་པ་ནི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར།ཁ་ཅིག་དེ་ཆོས་ཅན།ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ།དོན་དམ་བདེན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

303

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བསྡུ་བ་ལས།མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཞེ་ན།ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་ནི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་
ཞིག་དགོས་སྙམ་ནས་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་

པར་བཞེད་པ་དང༌།སེམས་ཙམ་པས་དྲི་མ་ཟད་པ་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་
ཡང་གང་གི་ངོ་བོར་ཟད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ནི་ནམ་ཡང་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་གནས་པ་དེ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་པར་
སྨ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འགོག་བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཅིང་གློ་
བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་མ་
གཏོགས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེར་འཇོག་བཞེད་ནས། ཀུན་
བཏུས་ལས་ཀྱང༌།མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན།དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌།ལམ་

དང༌།ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བ་སྟེ།གང་དུ་འགོག་པ་དང༌།གང་གིས་འགོག་
པ་དང༌།གང་འགོག་པའོ།།ཞེས་དང༌།རྣམ་གྲངས་འདིས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་གང་དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགག་པ་དེ་འགག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།ཕར་ཕྱིན་ཡིག་ཆ་ཕལ་

མོ་ཆེར་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་
པར་བཤད་པ་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་

304

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཏེ་མྱང་འདས་ནི་འགོག་བདེན་ནོ། །ནས། རང་ལུགས་ལ་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་སྟེང་ནས་བསྒྲུབས་
པས། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྣམ་གཞག་དེ་དག་གཏན་
མི་རུང་ཞིང་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པས་ན་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ།།ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་
ལས།འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས།འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་གསུངས་པའང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བོད་དུ་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་བྱུང་
བའང་མ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་
མཁས་པ་བརྗོད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌།འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་མ་
ཡིན་གྱི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གང་གི་ལུགས་ལའང་ཁྱད་མེད་དེ། ཞེས་དང་།འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

305

སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་
ལྕང་སྐྱ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འགོག་བདེན་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་
བཞེད་པ་དབུ་སེམས་དང་ཐལ་རང་ལ་ཁྱད་མེད་གསུངས་པ་དང༌།དབུ་མའི་

མཐའ་དཔྱོད་ལས། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་སུ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འཕགས་སེང་གིས་ཀྱང་འགོག་བདེན་
དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་

དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་པས་འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཡང་

སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་གདུལ་བྱ་མང་བོ་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་མཚན་འཛིན་
གྱིས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་སོགས་མང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགོག་བདེན་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཕྱོགས་མང་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱམས་མགོན་དང་འཕགས་སེང་གི་བཞེད་པ་ལ་འགོག་བདེན་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཀྱང༌། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་
གདུལ་བྱའི་ངོར་འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་མང་དུ་གསུངས་པར་འཆད་དོ། །དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ཉིད་ལའང༌། གསེར་ཕྲེང་
ལྟར་ན་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པ་དང༌། རྣམ་བཤད་དང་སྒོ་མང་
སོགས་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པའི་ལུགས་གསུམ་བྱུང་བས།འགོགབདེན་ཀུན་

306

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ།།ཞེས་པའང་སྒོ་མང་ལྟར་ན་བོད་སྔ་ར་བས་པས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པར་སྨྲ་བ་མཐའ་མ་ཆོད་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་

འཆད་སྐབས་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་མཐའ་མཆོད་པར་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང་ལན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ།

བཞི་པ།དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ་ལ་གཉིས།མདོ་དགོད་པ་
དང༌། དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་
དང༌།བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་
གསུང་རབ་ལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཀུན་ལ་
རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང༌།བར་བར་དེ་ལྟར་མེད་མཉམ་དང༌།ཐ་མར་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེ་སྟེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ།འཁོར་ལོ་དང་པོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

307

གཉིས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་ཞིང༌།ཐ་མས་དེ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར།དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་མདོ་ངེས་དོན་དང་མ་ཕྱེ་བ་
དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ།སྔ་མ་ནི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་བར་མི་བྱ་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་དེ་
ལྟར་དྲང་དགོས་པའི་ཕྱིར།སྤྱིར་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ཡོད་
པར་མ་ཟད།དྲང་དོན་གྱི་དེ་ལ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་
དང་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཡོད་པས་མདོ་གཉིས་པོ་དེ་དྲང་
དོན་དང༌། ཁྱད་ཕྱེ་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་སྔར་མདོ་སྡེ་ལ་
འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་དང་བཅས་
པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་འདི་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་འོ།།
འདི་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་འོ་ཞེས་དངོས་སུམ་བཤད་ཀྱང་དགོངས་གཞི་སོགས་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་
སྤོང་གི་དྲིས་ལན་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་
དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དུས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་པས་

འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་སྐབས་འདིར་ཞུས་པར་

གསུངས་སོ།།
སྤྲོ་ན། འདིའི་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་

308

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལས། བཀའ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ན་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། དུས་བར་བར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང༌། དུས་ཐ་
མར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ལྟར་གྲངས་ངེས་པར་དགོངས་འགྲེལ་དྲི་ཞུས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་

ཕྱིར།ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་དང༌།ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་ལས།དེས་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཐ་མ་ཤུགས་
ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དྲི་བ་ཤུགས་ལ་
གནས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ཟེར་བ་དང༌།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། སྔར་དྲི་བ་
དང་ལན་གྱི་མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་སུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་ཚན་གསུམ་
ཡོད་པ་ཤུགས་ལ་བཤད། ཅེས་དྲང་ངེས་སུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་ཚན་གསུམ་
ཡོད་པ་བཞག་པ་དང༌།མཆན་དུ།དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་དོན་ཡན་ལ་མ་བྱུང་ཞིང་དེར་བྱུང་བས།སྔར་མདོ་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་
དེའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཏེ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ཤེས་ནུས་མོད། ཚིག་ལ་མི་གསལ་བས་གྲུབ་དོན་འདིར་དེའི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་
ནས་གསུངས་པས།ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་འཁོར་ལོ་གསུམ་སོ་སོའི་ཐ་

སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

309

གི་འབྲུ་གཉེར་ལའང་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པར་

སྔར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དོན་གཞན་ཞིག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།།ཤུགས་
ལ་གནས་པའི་དོན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་
སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་
འགྲེལ་དགོས་པར་མཛད་དེ།ཕར་མཆན་ཡང་འདི་དང་མཐུན་ནོ།།ཡང་སྙིང་
དུའང༌།འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་དོན་ཡན་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཅིང་དེར་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་ཟེར་བ་ལ་དགག་པ་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གོང་གི་དྲིས་ལན་སྐབས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་

དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་འགྱུར་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་
བཅས་བསྟན་པས་མདོ་སྡེ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་
བསྟན་པ་མིན་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོར་དྲང་བའི་དོན་ནོ་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་
པའི་ཚིག་རེ་བྱུང་བས་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་འགྲོ་དོན་མེད་པར་དགོངས་སོ།།དེར་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི་མཆན་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མདོ་ཚན་
གསུམ་མིང་དོན་སྦྱར་བ་ལ་བྱས་ནས་སྔར་དྲངས་པའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་

དཔྱོད་ཀྱི་ལུང་གཉིས་ཀྱང་བཞེད་ཕྱོགས་སུ་འཐེན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ།

310

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དྲིས་ལན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་དངོས་སུ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཀྱང༌། དེས་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན།སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ།བས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པས་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་
སུ་བསྒྲུབ་བྱར་མ་བཟུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་
དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཞུས་པའི་ཚིག་ནི་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་གཞུང་

ལས་གསུངས་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ཅིང༌།དེ་ལྟར་ན།འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་

སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་བ་དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མདོ་ཚན་གསུམ་གྱི་མིང་དོན་སྦྱར་བ་
དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་བཤད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང༌།དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་རྒྱུའི་དོན་གཞུང་རང་
ནས་མ་སྨོས་པར་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ན་གཞི་
མེད་ཀྱི་བཤད་པར་འགྱུར་ཞིང༌།དེ་ལྟའི་བཤད་པ་རྗེ་བླ་མ་ལྟ་ཞོག་རིགས་སྨྲ་
ཕལ་བས་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།དེ་བས་ན་བདུད་རྩིའི་ཟེགས་མ་ལས་ཀྱང༌།
འདི་ལྟར་དཀྱོགས་བཤད་ལྟ་བུ་གནང་བ་ཡང༌། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

311

མཐའ་དཔྱོད་ལས།ནས།འབྲེལ་བསྒྲིགས་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན།ཞེས་
དང༌། མཆན་དུ་འདིའི་ཐད་དུ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་སྔར་
བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་ཞིགཤེས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གསུངས།
གཉིས་དྲང་དོན་དུ་སྔར་བཤད་པ་ཡིན་ཡང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་སྔར་དྲིས་
ལན་གྱི་མདོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བཤད་པས་ཅི་འདྲ་ཡིན་ཨང༌།ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།
གཞན་ཡང༌། དྲིས་ལན་གྱི་མདོས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་
དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་

ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ།ཁོ་ན་རེ།མདོ་དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པར་
ཐལ།ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དག་གི་དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་ཡིན་པ་

ལ་དྲང་དོན་དང༌། ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་ལ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།གཞུང་
རང་གི་དངོས་ཟིན་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སོགས་
རྩོད་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཕལ་ཆེར་དུའང་མཐུན་པར་བྱུང་བ་ལྟར་ཤུགས་ལ་
གནས་པའི་དོན་ལ་མདོ་སྡེ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པ་

འཇོག་པའི་སྲོལ་དེ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།གུང་ཐང་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཛད་

312

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁ་ཅིག མ་ཏི། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གང་ཡིན་ན། མདོ་ཚན་
གསུམ་པོ་དེ་ལ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་སྦྱར་
བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པར་དཀྱོགས་ཏེ་འཆད་མོད་དོན་ཆུང་ངོ་།།
ཁོ་ན་རེ། དྲིས་ལན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་དངོས་སུ་
བཀྲལ་བར་ཐལ། དེས་དེ་དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེས་དགོངས་གཞི་
དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་ཚང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་
ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་
འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྗེ་བཙུན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་དོན་གྱི་སྐབས་འདིར་འཁོར་
ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་སོ་སོར་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་དེའི་སྔོན་ལ་དེའི་ཐ་སྙད་མ་
བྱུང་གསུངས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་

འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་སྔོན་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་།།
ཞེས་དང༌། ཤེར་མདོ་བསྐོར་ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་བསྒྲགས་པས་ཁེགས་སོ།།དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

313

ལྟར་ན།ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན།ཞེས་པའི་དོན་དང༌།དེ་དག་གིས་གྲུབ་

པའི་དོན་ཞུས་པའོ།།ཞེས་པའི་དོན་གཉིས་འདྲའམ་མི་འདྲ་ཞེ་ན།ཁ་ཅིག་ན་

རེ།དེ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ།སྔ་མའི་དོན་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་དང༌།ཕྱི་མའི་

དོན་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་འཛིན་པ་ལོ་གནས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་
གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གོ་བ་ལ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་ལས།མདོ་འདིས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཆོས་འཁོར་
གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ཡིན་སྙམ་ན། ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་
བཟློག་ནས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་
གཞན་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་
ཏུ་དེའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ནི་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ངོས་འཛིན་པའི་
གཞུང་ཡིན་གྱི། གྲུབ་དོན་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུར་ནི་དེའི་འོག་ཏུ། དེའི་ཕྱིར་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་

314

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་འདི་གཉལ་སྟོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་སྦྱར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གྲུབ་དོན་གང་ལ་བྱེད་དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་གསལ་ཞིང༌། དཀའ་

འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་པ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་པར་དོན་དམ་ཡང་ངག་འཕགས་བདག་གིས་ལེགས་པར་འཁྲུམས་སོ་ཞེས་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་ཞུས།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གྲུབ་དོན་གྱི་གཞུང་འདི་འཕགས་

ཞུས་རྐྱང་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌།ལེགས་ཕྱེ་ཀུན་གྱི་

གྲུབ་དོན་ཡིན་ཟེར་བའི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཀྱང༌། འཕགས་ཞུས་ཀྱི་

དྲིས་ལན་གཉིས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་བཟུང་བའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ཞུས་པའི་གཞུང་ཡིན་པས་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་གྲུབ་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་

གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ། ཞེས་གཞུང་འདི་ལས་བྱུང་བའི་དེ་སྒྲ་སྙེགས་ས་ནི།

མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང༌།དེ་སྤོང་པའི་ལན་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་
གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་གསུམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་གཤད་པ་ལ་གཉིས།མདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

315

ཟད་བཤད་པ་དང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། །འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ།འཁོར་ལོ་
གཉིས་པ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ།འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་

མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་རྒྱ་ནག་
འགྲེལ་ཆེན་དུ།གསུངས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་བཀའ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ།དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྒྲུབ་པར་བསྐུལ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་བསྔགས་པ་

བརྗོད་ཅིང་བསྒྲུབ་པ།བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་གསུམ་

པ་གཞུང་དུ་སྟོན་པ།དུས།གནས།འདུལ་བྱ།བརྗོད་བྱ། སྟོན་ཚུལ།ངོ་བོ།བསྔགས་པ། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་དགུས་འཆད་དོ།།
སྐོར་པ་པོ་བདུད་བཞི་བཅོམ་ཞིང་སྐལ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པས།དུས་དང་པོར།
གནས་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་སྟེ་འཁོར་མོ་འཇིག་ཏུ་དྲང་སྲོང་འདུས་པ་རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་

གནས་སམ།རི་དྭགས་ཀྱི་ཚལ་དྲང་སྲོང་འདུས་པའི་གནས་སམ།དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་ལམ། དྲང་སྲོང་སྨྲ་བའི་གནས་སམ། རི་

དྭགས་རྒྱུ་བའི་ཚལ་ལམ།དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སམ། དྲང་

སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་ཏེ།ཆུ་ཀླུང་ཝ་ར་ཎ་དང་ཨ་སིའི་བར་གྱི་གནས་

སུ་རྟག་ཏུ་དྲང་སྲོང་མཆོག་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་དང་ལྷའི་དྲང་སྲོང་ཅི་

316

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་གནས་ནས་ཆོས་སྨྲ་བའམ་སྟོན་པས་ཆོས་སྨྲ་བའི་ཡུལ།བྱང་སེམས་
རི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་པས་རྒྱལ་བོ་ཚངས་བྱིན་བཏུལ་ནས་རྩ་སོགས་རི་དྭགས་
ལ་བཏང་བས་རི་དྭགས་ཀྱི་གནས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ།དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་ལ་
བཤད་ཚུལ་གཉིས་དང༌། ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་དང་དྲང་སྲོང་འདུས་པའི་གནས་དང༌།

རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་དང༌། རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་རྣམས་ལ་བཤད་ཚུལ་
གསུམ་རེ་བྱུང་ཚུལ་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་
ཞིང༌། གནས་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལྡན་པ་དང༌།གང་ཟག་གསུམ་རྟག་ཏུ་འདུ་ཚུལ་དང༌།དེར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་རྐྱེན་བཞི་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
གསལ་ལོ།།ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་
སྟེ་སྡེ་སྣོད་ལ་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དམན་

པའི་རིགས་ཅན་ནོ། །བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་དང༌། སྟོན་ཚུལ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་དང༌།ངོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་

གསུམ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ། །བསྔགས་པ་ངོ་མཚར་སོགས་ཏེ་སྤྱིར་ངོ་མཚར་དང་རྨད་བྱུང་གི་དོན་ལ་རྒྱན་སྣང་ལྟར་ན་རྒྱུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པས་ངོ་མཚར།འབྲས་བུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་རྨད་བྱུང༌།སྒྲོན་གསལ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་པས་ངོ་མཚར།དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་པས་རྨད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

317

བྱུང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལྟར་ན་སྔོན་ཆད་དེ་འདྲ་མ་མཐོང་བས་ངོ་མཚར།དེ་འདྲ་མ་ཐོས་པས་རྨད་བྱུང་ཞེས་བཤད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་ངོ་། །
སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་སྔར་ལྷ་མི་སུས་ཀྱང་ཆོས་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་
བསྐོར་བ་ཞིག་བསྐོར་པ་སྟེ། ལྷ་མི་སྨོས་པ་ནི་རྟེན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་
པས་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་དོན་དང༌།ཉི་ཁྲི་ལས། འཇིག་རྟེན་ན་དགེ་སྦྱོང་
ངམ།བྲམ་ཟེའམ།ལྷའམ།བདུད་དམ།ཚངས་པའམ།གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་ཆོས་དང་ལྡན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐོར་མི་ནུས་པ་བདག་གིས་རབ་ཏུ་

བསྐོར།ཅེས་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ཤེས་རབ་དང༌།ལྷ་དང་བདུད་ལྷའི་མིག་

དང་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང༌།ཚངས་པ་མཐུ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་རློམ་པ་ཆེ་བས་སྨྲས་པར་གསེར་ཕྲེང་དུ་གསུངས་
ཏེ། དེ་དག་གིས་ཆོས་འཁོར་གྱི་བདག་རྐྱེན་རྣམ་མཁྱེན་མ་ཐོབ་པས་སྐོར་
བར་མ་ནུས་པའོ།།གཞུང་དུ་བརྗོད་བྱ་དང༌།བསྔགས་པ་སྟོན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་

སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་སྡུད་དེ་འདིར་བཤད་པ་དང་གནད་མི་འགལ་ལོ། །དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བླ་ན་མཆིས་པ་ནི་རང་གི་

གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཝེན་ཚེག་སྟེ་ཤེས་རབ་ཁྲི་
བར་གྲགས་པའི་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་

སྟོན་པར་མི་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་འདི་ནི་གོང་ན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་

318

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་བསྟན་པ་དང༌། ཞེས་མདོ་འདིའི་གོང་ན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་སྟེ་
ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གཞན་ཡོད་པ་ལ་བཤད་དོ།།
སྐབས་མཆིས་པ་ནི།སྤྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལེའུ་དང༌།དོན་ཚན་སོ་སོར་
གཅོད་པ་དང༌།རྟོག་པ་དང༌།དུམ་བུར་གནས་པ་དང༌།རིམ་པར་ཕྱེ་བ་དང༌།
གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དང༌། ཀླན་ཀ་འཇུག་རུང་རྣམས་ལ་བཤད་པའི་སྐབས་མང་
དུ་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་འཁོར་ལོ་དང་པོས་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་

ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་སེམས་ཙམ་སོགས་རྒོལ་བས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་རྒོལ་བའི་

སྐྱོན་གྱི་གོ་སྐབས་ཡོད་པའོ།།འགྲེལ་ཆེན་ལས།སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་
པའི་བསྟན་པ་དང༌། ཞེས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་སྐབས་
གཞན་ཡོད་པ་ལ་བཤད་དགོས་པས་བླ་ན་ཡོད་པའི་བཤད་པ་དང་ཟློས་ལ།རང་ལུགས་ལ་འདི་དང་འདིའི་ལྡོག་ཕྱོགས་གཉིས་མི་འཐད་ཚུལ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ།།
འདི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དེར་ཡང་དག་བདེན་པའི་བཤད་པ་འགོད་སྐབས་
རྒོལ་བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་པས་དོན་སྔར་ལྟར་རོ། །དྲང་
བའི་དོན་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལས་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་སྟེ།འགྲེལ་ཆེན་ལས།
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་མཁྱུད་ཅིང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དྲང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

319

བའི་དོན་ཡིན་ལ། ཞེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་པ་མཁྱུད་
པ་སྟེ་སྦས་ནས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པས་ན་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་སོ།།
རྩོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་མཚན་ཉིད་གསུམ་

ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་གསལ་བར་མ་ཕྱེ་བས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་སྒྲས་ཟིན་ཁས་བླངས་ནས་དགོངས་པ་ལ་མི་མཐུན་པར་རྩོད་པའི་གཞི་

སྟེ་རྒྱུའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།གཞན་དག་གིས་གཞིག་

པར་བྱ་བ་དང༌།སྡེ་བ་ཉི་ཤུ་པོ་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་དག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན།

ཞེས་སྒྲས་ཟིན་མིན་པར་མདོའི་དགོངས་ཚོད་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་རྩོད་པ་
དང་། དེ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་རྩོད་པས་གཞིག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་བརྩད་དུ་ཡོད་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི།འཁོར་ལོ་གཉིས་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དགོངས་འགྲེལ་
རྒྱ་ནག་མར་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལའང་དུས་སྟོན་པའི་ཚིག་གསལ་བར་
ཡོད་པ་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་དཔོག་མོད་བོད་མར་དེ་མི་འབྱུང་ཡང༌།འདིར་དུས་
དང་གནས་གཉིས་བསྣན་ནས་སྔར་ལྟར་ཁྱད་པར་དགུས་འཆད་དོ། །དེ་ལ་
སྐོར་བ་པོ་སྟོན་པས།དུས་གཉིས་པར། གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་སོགས་
བཞིར་འདུས་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་གསུངས་ཏེ། བྲག་བྱ་རྒོད་ཀྱི་མགོའི་དབྱིབས་

320

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྟ་བུ་ཡོད་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ཞེས་བཤད་པ་སོགས་སྒྲ་བཤད་རྣམས་
གཞན་དུ་གསལ་ཞིང༌།གྲུབ་དོན་དུ་གནས་ངོས་བཟུང་མ་མཛད་པ་ནི་གསུང་
ཡུལ་གནས་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།
།བརྗོད་བྱ།ཆོས་རྣམས་ཀྱི།ནས།བརྩམས་ནས།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ངོ་བོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་ལས་བརྩམས་པ་དང༌།ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་

པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་རྣམས་དང༌། སྟོན་ཚུལ་ཆོས་ཀུན་བདེ་པར་མེད་
མཉམ་དུ་གསུངས་པ་སྟེ།དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་
པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་བདག་མེད་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་བཤད་ལ།དགོངས་འགྲེལ་སྐ་ཅོག་གི་འགྱུར་ལས། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ།ཞེས་དང༌།
འགྲེལ་ཆེན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་འགོད་སྐབས།མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས།ཞེས་
བྱུང་ལ།དེའི་དོན།གསང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བས།ཞེས་གསང་བའམ་མཁྱུད་པའམ་སྦས་པའི་དོན་ལ་བཤད་དོ།།
འགྱུར་དེ་ལེགས་ཤིང་དེའི་དོན་ནི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་འདྲ་
ཡང་སྟོན་ཚུལ་ནི། བར་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་མ་ཕྱེ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ལ།ཐམས་དེ་ཕྱེ་བས་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་
སོ།།ངོ་བོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་གཉིས་པ་དང༌།བསྔགས་པ་སྟོང་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

321

ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ཆེས་ངོ་
མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་ཆེ་ཚིག་བཏོན་པ་ཡིན་ནོ།།དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་
ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ།འགྲེལ་ཆེན་
ལས། གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བླ་ན་ཡོད་པ། སྐབས་ཡོད་པ་དྲང་བའི་དོན་
ཡིན་ལ།དྲང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བར་བ་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཙམ་ལས་མ་བཤད་ཅིང༌། ཡང་དག་བདེན་པས་འཁོར་ལོ་དང་
པོའི་སྐབས། དང་པོར་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བའི་བདེན་པ་བཞི་མཐོང་བ་ནི་མཚན་
ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །གོང་ན་ཐེག་པ་ཆེན་

པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བླ་ན་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དག་གི་སྔོན་ཕྱིན་

པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་དང་བཅས་པའོ།།འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དང་ཐ་དད་པར་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་དེ་དག་དང་འཐབ་ཅིང་རྩོད་པར་འགྱུར་བའོ།།ཞེས་དང༌།འཁོར་ལོ་
བར་བའི་སྐབས། བར་མ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ལས་ཐ་དད་

པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའོ། །ད་དུང་ཐེག་པ་གཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་གོང་མ་དང་བཅས་པའོ། །ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བདག་དང་ཐ་དད་པའི་
ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བདག་དང་འཐབ་ཅིང་རྩོད་པར་འགྱུར་བའོ། །ཐེག་པ་

322

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་གིས་རྣམ་པར་འཇིག་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་དང༌།
འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྐབས།འདིས་ནི་ཐེག་པ་དེས་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བ་དང༌།ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་བ་དག་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་མཚུངས་ཤིང་འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་སྟོན་པའི་

ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དོན་དམ་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དེ་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དོན་དེ་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་བླ་ན་

མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ཀུན་གྱིས་བགྲོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་མེད་པའོ།།རྩོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞིག་ཏུ་མེད་པའོ།
།གཞིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བཤད་པ་
ཝེན་ཚེགགིས་བཀོད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ལེགས་པར་མི་སྣང་བས་གཞུང་དུ་མ་བཀོད་པ་འདིར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་དྲངས་པ་སྟེ།རང་ལུགས་ནི་འཁོར་ལོ་དང་
པོའི་སྐབས་ལྟར་རོ།།ལགས་ཀྱི།ཞེས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལས་དང་པོའི་མཐར་

མ་བྱུང་བ་ནི་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་གཅིག་པ་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་
ལས་དགར་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ཡང་སྔར་
ལྟར་ཁྱད་པར་དགུས་འཆད་པ་ལ། སྐོར་བ་པོ་སྟོན་པས།དུས་གསུམ་པར།གནས་ཡངས་པ་ཅན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་བདུན་དུ་འདུས་པ་བརྒྱད་

ལ་གསུངས་ཀྱང༌།ཡངས་པ་ཅན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་འཁོར་ལོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

323

གསུམ་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་དག་བདན་པའི་བརྗེད་བྱང་དུ་བཤད་པ་
ལྟར་ཡངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། མདོ་རང་ན་
གང་དུ་གསུངས་པའི་གནས་མི་གསལ་ལོ།།དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་

ཁྱིམ་དང་འབྱོར་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བར་གྱུར་པའམ། མི་རྣམས་བསོད་
ནམས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ལྷའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡངས་པ་ཅན་ཞེས་
བྱ་བར་ཕུན་ཚོགས་འགྲེལ་བར་བཤད་དོ། །བརྗོད་བྱ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་ལས་བརྩམས་པ་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་འདྲ་
ཞིང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་གཙོ་
བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཏེ།
སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་རེ་རེ་
རྐྱང་བར་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས་པའོ། །སྟོན་ཚུལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟེ་སྔར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་བཟུང་སྐབས་བཤད་པ་ལྟར།ཆོས་རེ་རེར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང༌།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་དང༌།ངོ་བོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་གསུམ་པ་དང༌། བསྔགས་

པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་ཆེ་
བ་སྟོན་པ་ལ།འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་ལེགས་ཕྱེའི་

324

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་འགྲེལ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་ལ་ཡིན་
གྱི་ཐ་མར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་
ལ་མིན་ནོ།།འགྲེལ་ཆེན་ལས།ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་ཞིང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་མཆོག་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་
བྱའོ།།ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་ཅིང་ཕྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་

མེད་པའི་ཕྱིར་སྐབས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་
ཀྱི་གཞིའི་གནས་མ་ཡིན་པའོ།།ཞེས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་སྒོ་
ནས་འཁོར་ལོ་གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་ཞིང༌། དེའི་སྒོ་ནས་དེ་ལས་
ལྷག་པ་གཞན་མེད་པས་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་དང༌།མདོ་འདིའི་རྗེས་ནས་འདིའི་

དོན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་མེད་པ་
དང༌།དམ་བཅས་པའི་རྗེས་ནས་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་
པའི་ཕྱིར་སྐབས་མ་མཆིས་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་
མེད་ཀྱི་ཁྱད་རྫོགས་པར་བསྟན་པས་ངེས་དོན་དང༌། རྩོད་པ་སྨྲ་བའི་རྟོག་གེ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒོལ་བའི་གཞིའི་གནས་མིན་པས་རྩོད་པའི་གནས་མ་ལགས་

པར་བཤད་པ་ལས། སྐབས་མེད་པ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མ་ཕྱིས་

མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་པ་ཁས་བླང་མི་རུང་སྟེ།དེ་ནི་མདོ་གཞན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

325

འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་པ་ལ་བྱེད་ན་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་

དང་ཟློས་ཤིང༌། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར་རོ། །གཞན་སྔར་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་གསུངས་པ་ལས་བཟློག་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །མདོ་སྡེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་སྐྱོན་གྱི་

སྐབས་ཡོད་མེད་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་མི་
དགོས་ཀྱིས་ཡིན་ལ། རྩོད་ས་ཡོད་མེད་ནི། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བསྟན་

ཚོད་དེ་ལྟར་དགོངས་ཚོད་ལ་ཡིན་མིན་མཁས་པས་དཔྱད་ན་རྩོད་ས་ཡོད་
མེད་ལས།བླུན་པོའི་ཚུལ་མིན་གྱི་རྩོད་ས་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ།།
སྤྲོ་ན།གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས།རྣམ་པ་ལྔར་ཕྱེ།ཞེས་བྱུང་ཡང༌།འོག་ཏུ་བཞི་ལས་མི་འབྱུང་བ་ནི་དཔེ་དག་མིན་བརྟག་ལ།ཁ་ཅིག་

ཡང་དག་བདེན་པས། གསུམ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལོན་ནས་ཡུལ་ཡངས་པ་
ཅན་གྱི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཁང་བ་ན་བཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚིགངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་དང༌། ཞེས་དགོངས་འགྲེལ་གསུངས་པའི་གནས་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོའི་གླེང་གཞིར་གཞལ་མེད་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་
མཆོག་ཏུ་འབར་བ་བཀོད་པ་ནས་གསུངས་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་

326

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་འགལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །
གདུལ་བྱའི་སྐབས། ཁ་ཅིག་ན་རེ།འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་དམན་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། བར་བའི་དེ་ལ་
ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཐ་མའི་དེ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་

ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།མདོ་ལས།ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས།ཞེས་དང༌།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ།ཞེས་དང༌།ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་

ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་ཐེག་པ་ཞེས་པ་གཙོ་བོར་དེ་དང་དེའི་ལམ་ལ་མི་བྱེད་
པར་དེའི་ལམ་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་བཀའ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བའི་ལམ་དང་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཙུག་ལག་ཀྱང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ།ཞེས་དང༌།དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ནི།

འགྲེལ་ཆེན་དུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱིས་རང་ལམ་ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་པས།ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། དཀའ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

327

འགྲེལ་དང༌། ཡིག་ཆགས་རེ་རྙིང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་
མས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་

དགོངས་གཞི་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ཚང་བར་རྟོགས་ནུས་པ་ཞིག་ལ་བཤད་
པ་ནི། གཞུང་ལས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་པའི་

ཤུགས་ཀྱིས།ནས།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེགདམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་
ནུས་ལ།དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ནི།ནས།ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་
པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་

འགྲེལ་བས།ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་
ནོ་ཞེས་འཆད་དོ།།དེར་མ་ཟས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཐེག་དམན་པ་དང༌།དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་ཐེག་ཆེན་པ་ཞེས་པའང་དེ་དང་དེའི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྟེན་ནས་
གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།
རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་
དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཡིན་

328

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་དབང་པོ་རྟུལ་བས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བཀྲིར་རུང་བ་ལ་གསུངས་སོ།།ཁོ་ན་རེ།འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན།ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་གང་ཟག་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པ་དེ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ།དེའི་དོན་ནི་མདོ་དེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་
གྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།འོ་ན།འཁོར་ལོ་བར་བ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་མ་བསྟན་པར་ཐལ།
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་མ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེར་དེ་སྨིན་
བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གསར་དུ་བསྐོར་བའི་དུས་

སུ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ།དེ་དུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་དག་རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

329

གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་

མ་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང༌།རང་ལུགས་ལ་དེ་དུས་ཀྱི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡང་མདོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་

དགོངས་པ་མ་རྟོགས་ཀྱང་རྟོགས་ནུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་དེའི་དོན་མ་
ཚང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
བློ་གླིང་བས།གཞུང་ལས།ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་
བར་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལས། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་ངོས་བཟུང་བ་མིན་ཏེ།ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ནི་དེ་འོ་མ་གསུངས་
པར། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ།།ཞེས་
འབྱུང་བས་གཞུང་གི་དོན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་དོགས་པ་
ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྟུལ་ལ་ལེགས་
ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་དོན་ནོ།།ཞེས་བཤད་དོ།།
ཡང་སྙིང་དུ་བློ་གླིང་བཤད་ཚུལ་འགོད་སྐབས། གཞུང་ལས། སྔ་མ་
གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་པ་ཡིན་ལ།འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གོ་དོན་སོ་སོའི་དགོངས་དོན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་
དང༌། སྔ་མ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་དོན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེས་ནས་ཞུགས་པའི་

330

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་ལ།རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར།དེ་རིགས་པའི་འཕུལ་

ཡིན་གྱི། བསོད་གྲགས་ཀྱིས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་

དང་པོ་གཉིས་རང་རང་གི་བརྗོད་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དང༌།
ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་མ་རྟོགས་
པར་དེ་ལ་དོགས་པའམ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པར་བཤད་དོ།།དེ་ཡང་གཞུང་ལས།གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ།ཞེས་པས་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང༌།ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་
གདུལ་བྱ་དེའི་ཆོད་དུ་གསུངས་པར་དངོས་སུ་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་

བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ལ་ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བྱུང་བས་དའི་བསྟན་ཚོད་ལ་ཐ་མའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྒལ་དུ་མེད་དོ།
།དེས་ན།གཞུང་ལས།སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པར་འཇོག་པ་དང༌།འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དང་ཐ་མར་ཞུགས་པའི་དོན་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་འཇོག་པ་ཡང་བཞེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་བརྟག་གོ།དགོངས་
འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཡང་དེ་དེའི་དགོངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

331

འགྲེལ་མིན་པ་ནི། བར་བའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་དང༌།དང་པོའི་དགོངས་པ་
ཞར་བྱུང་དུ་འགྲེལ་བས་ཡིན་ལ།ཀུན་བཏུས་དང་ལམ་སྒྲོན་སོགས་མདོ་ཀུན་
གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་ཆ་མཉམ་དུ་འགྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ཡང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
ཆེན་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཇོག་པར་
གསུངས་སོ། །མདོ་ཀུན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ཡོད་ཀྱང་དེའི་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཡིན་པ་མེད་ཟེར་བ།གསེར་ཕྲེང་ལས།ཐུབ་པའི་དགོངས་
རྒྱན་རྣམས་སོ། །ཕྱི་མ་འདི་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་རང་དགའ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་
མཐུན་ནོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་གདུལ་བྱས་འབྱེད་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་
མོང་མིན་པའི་མདོ་དང༌། ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མདོ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གཉི་གའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་མདོར་ཁས་བླངས་ན་དབྱུག་པ་འདྲ་ཞིག་གིས་མི་གནོད་ན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པར་
བཤད་དེ།དེ་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས།འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཅག་ནི་མཁས་པ་

332

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་གསལ་བར་འོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་
བ་འདི་དབྱུག་པ་མ་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་དོ།།
ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་ཆོས་
ཅན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

གསུམ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་གསུམ་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཐལ། དངོས་བསྟན་མ་རྟོགས་པར་ཤུགས་
བསྟན་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ལན་གདབ་པ་ལ་མཁས་དགོས་སོ།།
བརྗོད་བྱའི་སྐབས་མདོ་ལས།འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པས་བསྟན།

ཅེས་བྱུང་བ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དོན་ལས།གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང༌། དེ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་ལས་

བརྩམས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
ཡིན་ན་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་བློ་རྗེ་སོགས་
གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།དེ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་གང་རུང་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པས་ཁྱབ་པ་རྣམས་མེད་ཅིང༌།
འཁོར་ལོ་སོ་སོའི་བརྩམ་གཞི་ལ་གང་དང་གང་གཙོ་ཆེ་བ་དེ་གྲུབ་དོན་གྱིས་

དངོས་སུ་སྨོས་པ་ལས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བརྩམ་གཞི་ལ་

བདེན་བཞི་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་བོ།།དེ་ལས་བརྩམས་ཞེས་པའང་དགོངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

333

པ་དེར་འབབ་པ་ཙམ་དང༌། ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་

འདིར་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ། བརྩམ་གཞི་དེ་སྡུག་བདེན་དང་མདོ་དེ་དེ་ལས་བརྩམས་
པ་ཡིན་ན་དེ་སྡུག་བདེན་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་
ལས་བརྩམས་མ་བརྩམས་རྗོད་འདོད་དང་གོ་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལྔ་ག་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་

ཀའི་བརྩམ་གཞིར་འཇོག་པ་འདྲ་བར་ཐལ།གཞུང་ལས།འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་
ལ་བརྗོད་བྱ་གང་ལས་བརྩམས་པ་བར་བ་དང་འདྲ་ཞིང༌།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ལྔ་ག་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་གའི་དངོས་ཟིན་གྱི་བརྩམ་

གཞིར་འཇོག་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར།འདོད་ན།

དེ་ལྔ་ག་དེ་གཉི་གའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན།གཞན་དག་འདིར་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་གཉི་གས་དེ་ལྔ་ལས་བརྩམས་
ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་

ལྔ་པོ་དེ་དེ་གཉི་གའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།དེས་ན་ཡང་སྙིང་ལས།དེའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་སོགས་ལ་བྱེད་དགོས་པས་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་དེ་ལྔ་ཚད་མས་
བསལ་བ་ཡིན། ཐ་མའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་

334

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལུགས་རེ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྔ་ཕྱིའི་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར་
འདོད་དགོས་སོ།།སྟོན་ཚུལ་སྐབས། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་པ་
མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བསྒྱུར་པ་ལེགས་པར་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་
ལ།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།འོན་ཀྱང་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་
པའི་ཕྱོགས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལ་བྱས་

ན། སྔ་མས་སྟོང་ཕྱོགས་གཅིག་པུ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་གོ་ནུས་པས་དེའང་འབྲེལ་མེད་པ་མིན་ནོ།།ཞེས་གསུང་ཕྱོགས་ཅུང་མི་མཐུན་པར་མཛད་དོ།།
ཆེ་བའི་སྐབས། གཉལ་སྟོན་གྱིས། སྔོན་ཞེས་པ་ནས་མ་བསྐོར་བ་གཅིག་

བསྐོར་ཅེས་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྟན། ཅེས་པ་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་

ཆེས། དེ་མི་འཐད་དེ། དེས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོར་

བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལའང་སྦྱོར་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།འདིའི་སྔོན་ཞེས་པ་སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་
མ་བྱོན་གོང་ལས་མདོ་འདི་གསུངས་པའི་སྔོན་ཙམ་ལ་མི་བྱེད།མ་བསྐོར་བ་
ཡང་ཚངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྐོར་བ་ལས་སྟོན་པས་སྔར་མ་བསྐོར་བ་ལ་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྟོན་པ་ལས་གཞན་སུས་ཀྱང་
སྐོར་མི་ནུས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་ལས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

335

ཚངས་པའི་འཁོར་ལོ་འཇིག་རྟེན་ན་དགེ་སྦྱོང་ངམ།ནས།གཞན་སུ་ཡང་རུང་
བས་ཆོས་དང་ལྡན་པས་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐོར་བར་མ་ནུས་པ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཤེར་མདོ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ།གཞན་དག་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ཚིག་
འདིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོར་མ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་
འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལའང་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་རེ་རེ་ནས་མི་འཐད་

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྔོན་ཞེས་པས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་དུས་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྔོན་མའམ་དང་པོ་དང༌། ལྷར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིར་

ཆོས་འཁོར་རྣམ་མཁྱེན་དང་མི་ལྡན་པས་སྐོར་མི་ནུས་པ་དང༌། རབ་ཏུ་

བསྐོར་ཅེས་པ་སྔོན་ཞེས་པ་དང་སྦྲེལ་ནས་དང་པོར་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཅེས་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ཉི་

ཁྲིས་ཁྱད་པར་དེ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལ་ལྡན་པར་གསུངས་པ་ལས་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་དགོས་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་བར་མ་

ཟད། ཉི་ཁྲིའི་ལུང་ལ་སྔོན་ཞེས་པ་ཡོད་ན་རུང་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ཡང་མེད་
པས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ་ཚུལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
ཟེར་ཞིང༌། སྟོན་པ་འདི་མ་བྱོན་གོང་དུ་ལྷ་མི་སུས་ཀྱང་མ་བསྐོར་བྱས་ན་
སངས་རྒྱས་འོད་སྲུངས་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བས་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྟོན་པ་

336

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིའི་སྔོན་དུ་ཞེས་བའམ།སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་འདིར་སངས་རྒྱས་མ་བྱོན་པའི་

སྔོན་དུ་ཞེས་པ་གང་རིགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའང་ཤེས་དགོས་སོ།།
ཁོ་ན་རེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སྐབས་འདིའི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་

ལམ་གཉིས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་མདོ་སྡེ་ཀུན་
གྱི་མཆོག་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་

འབྱེད་པས་སྐབས་འདིའི་བླ་ན་མ་མཆིས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་

སྙིང་པོའི་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་

དགོངས་འགྲེལ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཤེར་མདོའི་དགོངས་དོན་རྟོགས་ནུས་ལ།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དེ་ལྟར་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་

པས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཤེད་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་
རབ་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་འདི་བས་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཙམ་
དང༌།དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཀྱང་འབྱེད་
དོ། །ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེད་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་

མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་མིན་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་
སྐབས་ཆེས་ངོ་མཚར་སོགས་དང༌། ཐ་མའི་སྐབས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཞེས་
སོགས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། ཐ་མར་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་བྱུང་བ་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

337

དག་པར་སྣང་སྟེ།དཔེ་དག་པ་མང་པོ་དང༌།བསྡུ་བ་དང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་སོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་ཞེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་རྗེས་ཀྱང་མ་
བཀོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས།གཅིག་ཏུ་ངོ་མཚར་
རྨད་དུ་བྱུང་བ།ཞེས་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་བ་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྐབས།ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཝེན་
ཚེག་གི་བཤད་ཚུལ་གཞུང་དུ་བཀོད་སྐབས་གཞན་གྱིས་གཞིག་པར་བྱ་བ་

ཞེས་བརྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་

མེད་ཅིང་ཕྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐབས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།
ཞེས་གཞན་གྱིས་གཞིག་ཏུ་མེད་པ་སྐབས་མེད་པ་དང་སྦྱར་བས་གཞན་
གྱིས་གཞིག་ནུས་པ་དེ་སྐབས་ཡོད་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་

དང༌།གཞུང་ལས།ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་གཞིག་པའི་སྐབས་

མེད་པས་སྐབས་མ་མཆིས་པ། ཞེས་དང༌། སྐབས་མེད་པའི་སྔ་མ་མ་

གཏོགས་པ། ཞེས་སྐབས་མེད་པའི་དོན་འཆད་པ་ན་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་
བའི་སྐབས་དང་གཞིག་པའི་སྐབས་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་ལ་
ཡང་སྙིང་དུ་གཞིག་པར་བྱ་བ་ནི་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་གཏན་མི་སྦྱོར་བའི་

དབང་དུ་བྱས་ཤིང༌།སྐབས་མ་མཆིས་པའི་དོན་བཤད་ཚེ་ཝེན་ཚེག་ལུགས་

338

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་གཞིག་པའི་སྐབས་གཉིས་ཕྱོགས་
འདྲ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནས་ཕྱིས་དེ་ལས་ལྷག་ཅིགརྟོགས་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང༌།
གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་ཕྱིས་མདོ་ཟབ་མོ་གཞན་གྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་
པ་ན་སྔར་གྱི་དམ་བཅའ་གཞིག་པ་དང༌། སྐབས་མ་མཆིས་པ་ནི་དེ་དང་དེ་
མེད་པ་ལ་བྱས་ཏེ། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་ཕྱོགས་མཐུན་
པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པ་ནི་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ལས་རྩོད་པ་མེད་པར་
སྦྱར་མི་རུང་བ་དང༌། རྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་གཞིག་
པར་བྱ་བ་སྤྱིར་བཏང་གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ནི་རྩོད་
པ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་བ་ནི་ཝེན་ཚེག་དང་དེའི་འདོད་པ་རྗེས་བླངས་པ་གཉིས་ཀྱི་

དོན་མ་ནོར་བ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་
མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་ནི་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ལས་རྩོད་པའི་གཞིའི་

གནས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སྦྱོར་མི་རུང་བ་དང༌།སྤྱིར་བཏང་གི་གཞིག་པའི་སྐབས་
ནི་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་སྦྱོར་མི་

རུང་བར་བཞེད་དོ། །དེ་བས་ན་ཡང་སྙིང་དུ། སྒྲོན་གསལ་དྲངས་པ་ནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་གོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དང་དོན་
སྤྱིར་གསུངས། དེས་ན་ནས་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

339

པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་གསུངས།འཁོར་ལོ་
ཐ་མའི་ཐད་དུའང་ནས་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་
མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞེད་ཚུལ་དེ་ལ་གཞན་དག་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་ཆོས་
ཅན།ཁྱོད་རང་ལུགས་ལ་འཐད་པར་ཐལ།ཁྱོད་བཤད་ཚུལ་ཕྱི་མ་དང་ཕྱོགས་
མཐུན་པ་གང་ཞིག་དེ་རང་ལུགས་ལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་གོ་བས།འདོད་
དང་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་གང་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལས། ཝེན་ཚེག་གིས་བཤད་པ་ནི་སྐབས་མེད་པའི་སྔ་མ་མ་གཏོགས་པ་སྔར་བདག་གིས་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་
ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་དང་དོན་འདྲའོ།།ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ།།ཡང་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རང་ལུགས་ལ་
མི་འཐད་པར་ཐལ།ཁྱོད་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་གང་ཞིག་དེ་
རང་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། འདོད་དང་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་
གང་བྱས་ཀྱང་དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ།།རྒོལ་བས་སྔ་ཕྱི་ནམ་
དུ་ཡང་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པས་གཞིགཔའི་སྐབས་མེད་པ་དེ་རྒོལ་བས་
གཞིག་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཕྱིས་ཞེས་སྨོས་དོན་མེད་པར་ཡང་སྙིང་དུ་
གསུངས་པའང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བྱེད་མི་རུང་སྟེ།དེ་ལྟར་ན་མི་དགེ་བཅུར་སྤྱད་
ན་ཕྱིས་མངོན་མཐོ་མི་ཐོབ་ཅེས་སྨྲ་མི་རུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

340

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེས་ན་གཞིག་ཅེས་པ་གཞོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདིར་རྩོད་པས་
གཞོམ་པ་སྟེ་རྩོད་པ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། སྐབས་ཡོད་མེད་དང་རྩོད་པའི་

གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་མ་གྱུར་ཀྱང་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། འདིའི་

གཞན་གྱིས་གཞིགཔར་བྱ་བ་དང༌། རྩོད་པ་དང་བཅས་པ་དང༌།རྒོལ་བ་དང་
བཅས་པ་དང༌། སྐབས་ཡོད་པ་དང༌། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་
རྣམས་སྒྲ་རྣམས་གྲངས་པ་ཡིན་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་ཡོད་དེ། བཞི་པ་ནི་སྒྲས་
ཟིན་དང༌། ཐ་མ་ནི་བསྟན་དོན་ལ་རྩོད་པ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་ཞིང༌། སྐབས་མེད་པ་
དང་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་དེ་གཉིས་ལས་བཟློག་
པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་པུ་དེ་
དོན་གཉིས་ཀར་སྦྱར་ན་བསྟན་དོན་དང༌། སྒྲས་ཟིན་ལ་རྩོད་པའི་དོན་མི་འདྲ་

བར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞུང་གིས་གཞིག་པའི་སྐབས་ཞེས་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
གཉིས་ལ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང༌། ཐ་མར་སྐབས་མ་མཆིས་

པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་རུང་བར་གོ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
འདྲའི་རྩོད་སྤོང་གི་ཚུལ་འདི་ནི་བདག་གི་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡབ་སྲས་གཉིས་

དགོངས་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་དོ། །
ཟེགས་མ་ལས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཝེན་ཚེག་གིས་ཞེས་དོན་འགྱུར་བྱས་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་བ་ཡིན་པ་འདིས་གསལ།ཞེས་པ་ལྟར་ན།འཇུག་པའི་རྣམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

341

བཤད་ལས།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་གོ་མི། ཞེས་གསུངས་པས་ཙནྡྲ་གོ་མི་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང༌།ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཤཱནྟི་
བ། ཞེས་གསུངས་པས་ཤཱནྟི་བ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོར་དོན་འགྱུར་བྱེད་ཚུལ་དང༌། གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་རིམ་པར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ།
ཞེས་དང༌།ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་
དེ་གཉིས་ཀར་དོན་འགྱུར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ཅིག་སྟོན་དགོས་པར་སྣང་
ངོ་། །གང་ཟག་ལ་རྟོན་པའི་དུས་སུ་འདུག་པས་སྨོས་ཀྱི། གཞན་དུ་འདི་ལྟ་
བུའི་དགག་གཞག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཁོ་ན་རེ།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་འཁོར་ལོ་དང་
པོར་རྩོད་པ་འགོད་པ་པོར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པར་མི་རུང་ཞེས་རྩོད་པ་འགོད་པ་པོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོད་ཅེས་པ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་མི་འཐད་ཅེས་རྩོད་
པ་མིན་པར་དེ་རང་ལུགས་སུ་འཐད་པ་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་ནས་དགོངས་
པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ཝེན་ཚེག་གིས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་སྟོན་ཅིང་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བཤད་པ་མི་དུང་བར་ཐལ།

སྟོང་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་ཞིང༌། ཡོད་པར་བསྟན་པས་དྲང་དོན་དུ་འགྲོ་དོན་མེད་

342

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།སྐྱོན་མེད་དོ།དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་སྟོན་ཅིང་ཆོས་

ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་ལ་བྱེད་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་

ཕྱིར། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས། ཞེས་པའི་དོན།དེས་
གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་མཁས་པས་རྩོད་པ་མི་འབྱུང་བ་ལ་བྱས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་
སྟོན་པས་མི་རིགས་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ཐལ་འགྱུར་

བ་ཆད་ལྟ་བར་བྱེད་པས།གཞུང་ལས།མཁས་པས་བརྟགས་ན་རྩོད་ས་མེད་
པ་ལ་བྱ་ཡི། ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་བྱས་ཆོག་ཅིང༌། མདོ་དོན་ལ་
རྩོད་ཚུལ་ནི་སྒྲས་ཟིན་མི་གསལ་བས་དེའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་མིན་རྩོད་
པ་དང༌། དགོངས་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཐག་ཆོད་ཀྱང་དེའི་བསྟན་དོན་རང་ལུགས་
ཡིན་མིན་རྩོད་པ་གཉིས་ལས་ཐལ་འགྱུར་བས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་རྩོད་ཚུལ་
ནི་ཕྱི་མའོ།།
རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་ཉེ་
ཚིག་སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་རིལ་བོར་

འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།ནས།དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་ཞུས་པའི་ལན་སྟོན་པས་
བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་བཙུན་པས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

343

འཕགས་ཞུས་ཁོ་ན་འདི་སྒྲ་སྙེགས་སར་འཛིན་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ལ་
དེས་མ་ཁྱབ་ཟེར། བློ་གླིང་བས་འདི་སྒྲ་སྙེགས་སའི་མཚན་གཞིའི་ལེགས་
ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་གྱི་མདོ་འཇོག་པ་
དང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དང་དྲང་ངེས་ཡིག་ཆ་རྙིང་བར།ལེགས་ཕྱེའི་

མདོ་དང་འདི་སྒྲ་སྙེགས་ས་གཉིག་འཕགས་ཞུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་

ཡང་དགོངས་འགྲེལ་རི་ལ་བོ་མིན་གསུངས། ཡིག་ཆ་ལས། དེས་ན་བསྟན་
ཚུལ་འདི་ནི་ཞེས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་བཤད་པའི་མཚན་གཞི་ལེགས་
བཤད་སྙིང་པོ་ལྟར་དང༌།ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་རྗོད་
བྱེད་ལ་སྦྱར་ན་རྣམ་བཤད་ལྟར་བྱའོ།།ཞེས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་བཞག་པའི་
མཚན་གཞིར།གཞུང་ལས།འདི་ནི་ཞེས་ཉེ་བའི་ཚིག་གིས་སྨོས་པ་ནི་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་དང༌། རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་ན། ཡིག་ཆ་ལས།

ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་གིས་སྨོས་པའི་

ཚིག་ཟིན་གྱི་མཚན་གཞིར་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་མི་འཛིན་ཅིང་འདིར་ཚིག་
ཟིན་གྱི་གྲུབ་དོན་ཞུ་རྒྱུའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་གཞན་དགུ་འོང་དོན་མེད་དེ།དེ་དག་
རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པས་འདི་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་

344

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལེའུ་འཇོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་འཕགས་ཞུས་འཇོག་པར་གསུངས་སོ།།དེ་ལ་གུང་ཐང་ཕར་མཚན་ལས། ཁ་ཅིག་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་
ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཀྱང༌། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་དགོངས་འགྲེལ་དང་དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་གཉིས་ལ་འཇུག་ཅེས་འཆད་པ་སྙིང་པོ་ཡོད་
མེད་དཔྱད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་ཀྱང༌།ཡང་སྙིང་ལས།བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་ཏེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ནི་

ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་ཚེ་

སྐོར་བཞིན་པ་འདི་ནི་ཟེར་དགོས་པས་ལང་གཤེགས་སོགས་ཡོད་དོན་མེད་
ཀྱང༌། བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་
པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཐམ་འདི་ནི་ཟེར་དགོས་པས་
རང་དང་སྟོན་ཚུལ་མཚུངས་པའི་མདོ་ལང་གཤེགས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་ལས་དྲིས་ལན་
ཙམ་དང་ལེའུ་གཅིག་དང་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་བོ་ཙམ་འཇོག་པའི་ཁྱད་གང་
ཡང་མ་ཕྱེ་བས་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པར་ཁས་བླངས་ན་ལེགས་ཤིང༌།བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་བའི་ཞི་བ་ཆ་ཡང་རྗེའི་གསུང་ཟིན་དང་

བསྟུན་ས་མེད་དོ།།
གཉིས་པ། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ་བཞི། འཁོར་ལོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

345

གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞིའི་གསུང་རབ་ངོས་གཟུང་བ།མདོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་
བས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ། དེས་གཞན་གྱི་ལུགས་ཁེགས་པར་

བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི།དེ་འདྲ་བའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ངོས་བཟུང༌། དེ་མན་གྱིས་

དེ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྟོན་ཏེ།སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ།བརྗོད་བྱའི་གཙོ་

བོ་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར།སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་

ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ།མཚན་ཉིད་

གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་

དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བརྗོད་བྱ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་སྒོས་
མིང་བཏགས་པའོ།།འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས།ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིར་

བསྟན་པ་འདིའི་མིང་ཅི་ལགས།ནས།འདི་དོན་དམ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་

346

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཞེས་བྱ་བར་ཟུངས་ཤིག །ཅེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དོན་
དམ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་འབྱུང་བ་ནི་དེའི་མཚན་དུ་ཁྱབ་ཆུང་སྟེ། དེ་འཕགས་ཞུས་ལེའུའི་སྒེར་མིང་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།དེས་ན་མདོ་རང་ལས།ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ།ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོས་
མིང་བཏགས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ།།དེ་
འདྲའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ནི་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་གཉིས་ཡིན་ལ།དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞི་

ནི།ཞེས་པ་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་དབྱེ་གཞི་ནི།ཞེས་
འབྲུ་གཉེད་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ན་དབྱེ་ཆོས་གསུམ་པོ་དབྱེ་གཞིར་འགྱུར་བས།
དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞིའམ་རྒྱུ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོང་
མཉམ་དུ་གསུངས་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌།དེ་ལྟར་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་
མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འཇོག་བྱེད་
ཡིན་པ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་
འཛིན་དང་གྲུབ་དོན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ཚུལ་དང་དྲང་ངེས་ཞུས་པ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

347

འདིར།སྤོབས་པ་བཞི་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དེ།བཀའི་མཚན་

ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན།ངེས་དོན་དང༌།དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གཉིས་ཡོད། སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་དེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དང༌།དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད།མཚན་གཞི་རིམ་པར། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་
ཕྱེ་བའི་མདོ་དང༌།འདུལ་བ་རུང་མཐུན་ལྟ་བུ། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ངེས་
པའི་དོན་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱའོ།།སྒྲ་ཇི་བཞིན་

པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་དེ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དང༌།དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད།ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་གཉིས་

ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌།ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིག།ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་
གཉིས་པ་ཡིན། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་མི་རུང་བར་དགོངས་པ་
གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི།དེའི་ཕྱིར་དུས་དང་པོར།ཞེས་སོགས་བྱུང་།དེ་ལ།མི་

དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པ་ཡན་དང༌། སྟོན་མི་དགོས་སོ།།ཞེས་པ་ཡན་
གྱིས་རིམ་པར་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པའི་གསུང་རབ་དང་པོ་གཉིས་དང༌། དེ་

348

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མན་གྱིས་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་གསུང་རབ་གསུམ་པ་ངོས་བཟུང་བ་སྟེ།དུས་དང་པོར་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན།དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་

ཏེ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ནི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ནུས་པས་ཐོན་པ་སྟེ་ལྷག་མ་
གཉིས་ལའང་འདྲའོ།།
འོ་ན་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་དྲིས་ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
མིན་ཏེ།ལྔ་སྡེལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཙམ་སྟོན་པ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དུས་གཉིས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་
ནས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཚད་དྲི་
ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།མིན་ཏེ།ཡུམ་པར་མ་ལས།གང་ཡང་དག་པར་
སྐྱོན་མེད་པར་ཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་
གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་བརྩམས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

349

མདོ་རྣམས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ཕྱེའི་མདོ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ།མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འོ་ན་འཁོར་
ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
ན། མིན་ཏེ།འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ལྟ་བུ་དུས་ཟ་མར་གསུངས་པའི་བསླབ་

བྱ་རྣམས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདིར། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་ཆོས་གཉིས་གང་རུང་གྱིས་བསྡུས་པའི་

ཡོན་ཏན་དེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དེ་
གཉིས་ཡོད།ལུང་གི་བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་དེ།ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་
ཉིད།དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡོད།དང་པོ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡོད།དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་དེ།འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རིགས་ཅན་ལ་གཟུགས་

ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བར་གང་རུང་ལས་བརྩམས་ཤིང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་མདོ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དོན་གཅིག །དུས་བར་དུ་
གསུངས་པའི་མདོ་དེ། འཁོར་ལོ་བར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་

350

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་གདུལ་བྱ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ལས་དབང་པོ་རྣོ་བའི་ཐེག་ཆེན་
རིགས་ཅན་ལ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་རུང་ལ་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་བརྩམས་ཤིང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་མི་གསལ་བའི་མདོ་དེ།དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་བའི་མཚན་
ཉིད། དེ་དང་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བར་བ་དོན་གཅིག དུས་ཐ་མར་གསུངས་

པའི་མདོ་དེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་ཉིད།རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལས་དབང་པོ་དམན་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་
མཚན་ཉིད། དེ་དང་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་དོན་གཅིག་འཁོར་ལོ་གསུམ་
གང་རང་གསུངས་པ་ནས་སྟོན་པ་འདའ་ཚུལ་སྟོན་གྱི་པར་གསུངས། བཀར་
གྱུར་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ།གསེར་ཕྲེང་ལས།ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བསྡུས།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་པའི་བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་དེ། རྟོགས་པའི་

ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།འགོག་བདེན་དང༌།ལམ་བདེན་
དང༌། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་གསུམ་
ཡོད། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་ཆོས་གང་རུང་ལ་ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཁྱབ་སྟེ།དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

351

ཉིད་ལས། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་པར་
བྱ་སྟེ།ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་བ་དང༌།ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཆོས་འཁོར་གྱི་དོན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་

ཆོས་དེ་དང་དེའི་རིགས་འདྲ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སེལ་བ་ལ་འཁོར་སྐྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་སྟེ།བསྡུ་བ་ལས།དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་
དེ་མཐུན་པར་བསྐོར་བའི་དོན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པར།ཆོས་ལ་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བྱེད་པ་དང༌།གསེར་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ཆོས་འཁོར་དང༌།
ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་དག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཕྱི་རོལ་

བའི་ཆོས་སོགས་འཁོར་ལོ་མ་ཡིན་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་ཆོས་འཁོར་
ཞེས་བཤད་པ་དང༌།གཡོ་ཞིང་མི་གནས་པ་དང༌།འདི་སྤངས་ནས་དེར་འགྲོ་
བ་དང༌། ཕྱིར་རྒོལ་བ་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བཤད་པར་
རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་འབྱུང་ངོ་།།མཛོད་ལས།
མྱུར་བར་འགྲོ་སོགས་རྩིབས་སོགས་ཕྱིར།།

ཞེས་འཁོར་སྒྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་བགྲོད་པ་མྱུར་བ་དང༌། ས་གཞན་དང་

352

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང༌།ཡུལ་དབང་དུ་མ་འདུས་པ་སྡུད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། དབང་དུ་བསྡུས་ཟིན་བརྟན་པར་བྱེད་པས་རྒྱལ་བ་
རྣལ་དུ་འགོད་པ་དང༌།མཐོ་བ་ལ་འཕར་བ་དང༌།དམའ་བ་ལ་འབབ་པ་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་ཡོད་པས་ཆོས་འཁོར་དུ་བཤད་ཅིང༌། འཕགས་ལམ་ཡན་

ལག་བརྒྱད་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ།།འདི་ནི་སྡུག་
བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་

སྐྱེས་སོ།།ཤེས་པ་དང༌།རིག་པ་དང༌། བློ་དང་རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།ཞེས་
སོགས་བཟླས་པ་དང་པོ་ངོ་བོ་ལ་བཟླས་པ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་

བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཟླས་པ་གཉིས་པ་བྱ་བ་ལ་

བཟླས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བཟླས་པ་གསུམ་པ་བྱེད་པ་ལ་བཟླས་སྟེ་བཟླས་པ་གསུམ་དང༌།བཟླས་པ་རེར་མིག་དང༌།ཤེས་པ་དང༌།རིག་པ་དང༌། བློ་སྐྱེས་པ་བཞི་བཞི་སོ་སོར་
བགྲངས་པས་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སོ།།ཡང་བདེན་བཞི་རེ་རེར་བཟླས་པ་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བས་བཟླས་པ་བཅུ་གཉིས་དང༌། བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེར་

མིག་སྐྱེས་སོགས་བཞི་བཞི་སྦྱར་བས་རྣམ་གྲངས་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་སུམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

353

ཚན་དང་བཅུ་གཉིས་ཚན་དུ་འདྲ་བས་བཟླས་པ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། གནས་བདུན་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་བཞིན་ཞེས་
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཟེར་ཡང༌།མདོ་སྡེ་བ་ཡན་གྱིས་བཟླས་པ་གསུམ་གྱི་ཟུར་བཅུ་
གཉིས་ལ་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་པས།བཟླས་པ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ལས་བཟླས་པ་བཅུ་གཉིས་དང་རྣམ་གྲངས་ཞེ་བརྒྱད་བྱར་མེད་པར་
འདོད་དོ། །མིག་བློ་ཤེས་རིག་བཞིའི་ངོས་འཛིན་ལ་རྣམ་བཤད་རིགས་པ།

རྒྱན་སྣང༌། རྒྱ་ནགའགྲེལ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་རྣམས་ཡང་སྙིང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཞར་བྱུང་ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་ནི་ཤཱ་རིའི་བུས་བྱས་པའི་ཆོས་ཕུང་ལ་ཤླཽ་
ཀ་དྲུག་སྟོང་ཡོད་པས་དེ་ཙམ་དང༌།གཏམ་རྒྱུད་ཚང་བ་རེ་དང༌། སྤང་བྱ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་ལ་འདོད་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང༌། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཤླཽ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་རེ་དང༌། ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན་གླང་པོ་ཆེ་རབ་
བརྟན་གྱིས་བཀུར་བར་འོས་པའི་སྣག་ཚས་འབྲི་ནུས་པ་ཙམ་མོ།།
སྤྲོ་ན། བློ་རྗེས།བཀའ་དང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གང་རུང་གིས་

བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ལུང་གི་

ཆོས་འཁོར་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དོན་གཅིག་དང༌། རྟོགས་པའི་ཆོས་

འཁོར་དང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད།སྒོ་མང་གིས།

354

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསེར་ཕྲེང་ལས། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་

རྒྱུད་གཞན་ལ་འཕོ་བར་སྣང་བས་འཁོར་ལོ།ཞེས་དང༌།ལུང་དང་རྟོགས་པའི་

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད།ཅེས་དང༌།རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་

ལས། ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་
ཆོས་འཁོར་དང༌། བློ་གྲོས་རབ་གནས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། ཆོས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་འདུ། །ཞེས་པ་ལ་བསྟེན་ནས་
བཀའ་བསྟན་ཀུན་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང༌།ཀུན་བཏུས་ལས།རྟོགས་པའི་

བསྟན་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
དག་གོ།ཞེས་དྲངས་ནས་འགོག་བདེན་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་བསྒྲུབས་
པ་དང༌།རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བོན་གཅོད་མི་ནུས་
པས་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་མིན་པར་བཤད་ཅིང༌།

རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་དག་ཡིན། ཞེས་མི་
སློབ་ལམ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་མིན་པར་གསུངས་སོ། །ཡིག་ཆ་
འགར་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་དགོས་པས་དེ་ལ་
བཀས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་ན་སྐོར་པ་པོ་དང་རྩོམ་པ་པོ་ཁྱད་མེད་པ་ལྟ་
བུར་འགྱུར་ཞིང༌།གཞི་བསྡུ་བའི་ཚིག་ཟིན་འགར་བརྟེན་ནས་ཀོ་ཎྜིནྱ་སོགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

355

ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་མོད།མདོ་ལས།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་མ་བགྱིས་པར་ཆོས་འཁོར་སྐོར་པར་མི་ནུས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་པར། ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་དགོས་ཤིང༌། སྐོར་ཚུལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་བ་རྣམས་ལ་གསུངས་པ་གཙོ་ཆེ་ཞིང༌། གཞན་ལ་བརྗོད་དོན་བསྐོར་བས་དེ་བསྐོར་བར་
འཇོག་པ་དང༌།རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གདུལ་བྱ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་
སྟོན་པས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་བར་འཇོག་གོ།
ཁ་ཅིག་ན་རེ།བཀའ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོའི་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་

སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས།དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཡིན་པ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གང་
རུང་གི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱི། གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་དབྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་སོར་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ཀྱང་དེར་
གྲངས་མ་ངེས་ཟེར་ན།དེར་ངེས་པར་ཐལ།བཀའ་རྣམས་ཐོར་བུར་གསུངས་པར་བསྡུས་ན། དེར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་

ལས།ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོར་བུར་གསུངས་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་

356

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཏུ་གོ་སླ་བར་བསྡུས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་
ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།པོད་ཆེན་དྲུག་གི་གཏམ་

དུ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་གསུངས་ཚེ་ལྷ་རྣམས་
ཀྱིས། ཀྱེ་འཛམ་བུའི་གླིང་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བར་མཐོང་
ངོ་།།ཞེས་བརྗོད་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌།ལམ་ཤེས་
ཀྱི་མདོ་གཉིས་པ་དང༌། དེའི་ཤུགས་ལས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་
གསུམ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ལའང་འཁོར་ལོ་གསུམ་དབྱེ་

རྒྱུ་ཡོད་འདྲ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ཞེས་པ་
ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་དེ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་འབྱེད་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ཤེར་

མདོའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་འབྲེལ་མེད་པ་དང༌།དེ་ལྟར་སྒྲུབ་
ཕྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ཡན་དེའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌།ལེའུ་དགུ་བ་དེའི་བར་བ་དང༌། ལེའུ་བཅུ་པ་མན་དེའི་ཐ་མར་ཁས་བླངས་ཆོག་
བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཚིག་གཞི་ཤེས་ལས་ལམ་ཤེས་སྐབས་བྱུང་
བའང་མ་ཡིན་ཏེ།ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་རྫོགས་ནས།ལེའུ་དགུ་
བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་དགུའི་ཐ་མའི་སྐབས། དེ་ནས་ལྷའི་བུ་སྟོང་ཕྲག་མང་
པོ་དག་པར་སྣང་ལ་ཅ་ཅོ་དང་ག་ཞ་དག་བྱེད་དེ་གོས་དག་འཐོར་ཞིང་འདི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

357

སྐད་དུ་ཨེ་མ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལན་གཉིས་སུ་

བྱུང་བར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁ་
ཅིག གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོར་ནོར་བུ་མཁན་གྱིས་ནོར་བུ་སྦྱོང་
བའི་དཔེས་གདུལ་བྱའི་བློ་བཀྲི་རིམ་གསུམ་བཤད་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་
སྦྱོར་བར་བཤད་པའང་མི་འཐད་དེ། གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་དེ་གདུལ་
བྱའི་བློ་སྦྱང་རིམ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་འདུས་པ་དང་པོ་ལ་གསུངས་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་འཇོག་ཟེར་ན།འོ་ན།ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ།དེའི་གླིང་གཞིར་དགེ་སློང་བརྒྱ་
ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་ལ།དེ་ནི་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་
འདུན་དང་དོན་འདྲ་ཞིང༌། སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་འདུན་ནི་འདུས་པ་

དང་པོའི་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བསྐལ་བཟང་ལས།འདུས་པ་དང་པོ་ལ་ནི་
དགེ་སློང་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེས་བར་ཐ་གཉིས་ལའང་འདྲ་བར་གསུངས་

ཤིང༌།དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དག་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་དང༌།གཞུང་ལས།དུས་དང་པོར་བདེན་པ་བཞི་བློ་རྗེ། ལ་བརྩམས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་
སོགས་སུ་གསུངས་བའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་དུས་

358

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་གསུང་རབ།ལྕང༌།ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ།ཞེས་
དང་།དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལ་
བྱ་ཡི་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་
བརྩམས་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སློང་དྲིས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་མེད་པས་དེ་
འདིར་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་མི་དགོས་སོ།།ཞེས་དང༌།འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་
དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡིན་གྱི་

ཐམས་ཅད་མིན་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ། ཞེས་གྲུབ་དོན་
ལས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་དང་
པོ་དང༌། གཉིས་པར་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་
འཁོར་ལོ་བར་བ་དང༌། ཐ་མར་གསུངས་པའི་ལེགས་ཕྱེ་ཆོས་འཁོར་ལ་
འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གསུངས་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་

གསུངས་ཚད་ཀྱི་བཀའ་ལ་རིམ་པར་འཁོར་ལོ་དང་ཐ་བར་གསུམ་དུ་བཞག་
པ་མི་འཐད་དེ། གྲུབ་དོན་གྱིས་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་བ་དེ་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་གི་ལུང་

རྣམས་ཀྱང་གྲུབ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་
རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བསྒྲུབས་པ་དང༌།མདོའི་བསྟན་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་

སྙམ་ནས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

359

མིན་པར་སྨྲ་བ་དག་འགོག་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་གསལ་བས། རྗེས་དུས་
དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་
བཟུང་གིས་དོགས་ནས་དེ་འགོག་ཕྱིར་གསུངས་པ་རྣམས་དུས་དང་པོར་
གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་དོན་དུ་མ་འཛིན་
ཅེས་གདམས་སོ།།
དེ་ལ་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི།སྔར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་
པ་ལ།འོ་ན།དང་པོ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ནམ་ཞེན།དེ་ལས་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
ཐམས་ཅད་མིན་ཏེ།ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་དང་པོར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཐམས་
ཅད་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་ཞེས་བཀྲལ་ན་དཀྱོགས་བཤད་དུ་འགྱུར་རོ།།ལུང་
གཉིས་པའི་དོན་ནི།སྔར་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ།འོ་ན།
བར་བ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མིན་

ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་སམ་བརྩམས་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ལ་

360

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་གཉིས་པར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་དུས་གཉིས་པར་

གསུངས་ཚད་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་བར་བ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་མི་

རིགས་སོ།།
ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི། སྔར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་
ལ།འོ་ན།དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཐ་མ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་སམ་ཞེ་ན།དེ་ལས་སྔར་ལྟར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་
ཐམས་ཅད་མིན་ཏེ། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་ཡང་དེས་
ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པ་མིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི།

འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས། ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཞེས་པ་ཕྱོགས་སྔས་འགྲེལ་
ཚུལ་ལྟར་ན།འདིར་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་
འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མིན་ཞེས་པར་འགྲོ་བ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་པས་དེ་ལས་བཞད་གད་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད། དེས་ན་ལུང་དེ་གསུམ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་

པས་འཇོག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་པར་མ་ཟད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཆེ་ལ་ལུང་
གསུམ་པ་ཧ་ཅང་ཡང་གསལ་ལོ།།ཡང་སྙིང་དུ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དོན་མིན་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་
མ་ཡིན་ཏེ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་བསླབ་བྱ་ཙམ་སྟོན་པའང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

361

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་
ཀྱང༌།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་མདོ་
ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་ཏེ།དེའི་ཕྱིར།ཞེས་འགྲེལ་བས་དེ་དག་ལ་
རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བར་མངོན།ཁོ་ན་རེ། དྲི་ཞུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་འཁོར་ལོ་གསུམ་རིམ་བཞིན་དོན་འདྲ་བར་ཐལ།མདོ་
གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་

རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱིས་བཞག་པ་

ཡིན་ཡང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་རྒྱུ་རྣམས་བརྗོད་བྱས་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་བཞག་པ་ལ། གཞུང་

ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་

གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཆེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་
གྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་

མཐར། དེ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་དུས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འཇོག་བྱེད་དུ་སོང་བས།དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་གྲུབ་པའི་དུས་
ཀྱི་བུམ་པ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨོས་ན་ཅིས་འགོག་ཅེས་གསུངས་ཤིང༌།

362

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་ལུགས་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་དང་བསྟུན་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཁོར་ལོ་གསུམ་བཞག་ནས། སྤྱིར་བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་
འདུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་
པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོས་མ་ཁྱབ་ཅིང་དེས་གཞན་གཉིས་ལའང་འདྲའོ།།ཞེས་
བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །དེས་སྒོ་མང་ལ་བསྟན་པའི་སྐྱོན་མི་འཇུག་སྟེ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་
པའི་དུས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེད་
དགོས་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་
གྱིས་འཇོག་པ་ལྟར་ན།དགོངས་འགྲེལ་ལས།དང་པོར།ཞེས་པ་དང༌།འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར།ཅེས་པ་དང༌།གསུམ་པ་བསྐོར།ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཤད་དུ་མེད་པར་ཐལ།དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་སྐོར་བའི་དུས་ལ་མི་སྦྱོར་ཞིང༌།
གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པ་ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་ལའང་

སྦྱོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། འདི་ནི་གང་ཟག་གཅིག་དང་པོར་
ཐེག་དམན་དུ་ཁྲིད་དེ།དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་ཐེག་ཆེན་ལ་བཅུད་ནས་མཐར་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ།ཆོས་འཁོར་གསུམ་
ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

363

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཚེ་བརྟན་ལྷར་མས་པས།འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྐབས་
སུ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་འབྱུང་བ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པའི་
དོན་མིན་གྱི།ཐ་མར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་
གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། ཞེས་པ་འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌།

དང་པོའི་སྐབས་དུས་ཞེས་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་འདིར་དུས་ཐ་མ་ཞེས་དངོས་སུམ་གསུངས་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་

འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། རྗེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་སྐབས་
འདིའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་མིན་གཉིས་རེ་ཡོད་གསུངས་པ་ཡིན་

ན། དུས་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་དུས་ཚད་རེ་ཡང་གསུང་དགོས་པ་ལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་སུས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།དགོངས་
འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་
དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་

ངོས་ནས་ཡིན་ལ།ཞེས་དང༌།རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས།དེ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་པའི་མདོ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་དངོས་ཡིན་
ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འདུལ་བ་ལུང་དང༌།ནས།
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོར་གཏོགས་སོ། །ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་སྡུད་པ་

364

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ནི་བཀའ་བར་བའི་མདོ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་
མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ།ཞེས་སོགས་དང༌།མདོ་སྡེ་
དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ནི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌།དེ་
དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་མདོ་རྣམས་ནི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་རུ་གཏོགས་སོ།།ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང༌།དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཤེར་མདོ་
མ་གསུངས་པའི་བར་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་འཇོག་པ་སོགས་བྱེད་དགོས་
ཤིང༌། དེ་ལ་ཁུངས་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་མེད་པས།ལྔ་སྡེར་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་འཁོར་
ལོ་དང་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར།ཞེས་སྨྲ་འོ།།དེའི་དང་པོ་མི་འཐད་དེ།ཐམས་ཅད་
མིན་ཞེས་པ་དེའི་གོང་དུ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཞེས་པ་དང་སྦྲེལ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་
ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པ་ལས། ཁྱོད་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་
ཐམ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མིན་ཞེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འོ་ན།
ཁྱོད་ལྟར་ནའང་དུས་དང་པོ་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་དུས་ཀྱི་ཚད་རེ་རྗེས་
གསུང་དགོས་པར་ཐལ།དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འདོད་པའི་ཕྱིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

365

ཏེ།གྲུབ་དོན་གྱི་མདོར་དང་པོར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྟོང་ཐུན་གྱི་དེ་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་དུ་གསལ་
ཞིང༌། སྤྱི་རྣམ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་
དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཕྱེད་དགོས་པ་གཞུང་ཉིད་

གསལ་བ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།བཞི་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།དུས་ཀྱི་མཚམས་དེ་
ལྟར་འབྱེད་པར་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁོ་རང་གཞིར་བཞག་

ནའང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་ཀྱང་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ།
བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དུས་དང་པོ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དུས་བར་བ་དང༌།ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་དུས་གསུམ་པར་གསུངས་
པས་ན་དེ་གསུམ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་ཐ་མ་གསུམ་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལས་ལྷག་པའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་རང་གིས།

བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཁོར་
ལོ་དང་པོ་དང༌། ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིས་

གང་ལ་བརྟེན་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་
གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་དུ་གསུང་དེས་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
གསུམ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་དང་དགག་བྱ་

366

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགོག་ཆབས་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་བསྟན་པས། འཁོར་ལོ་གསུམ་
དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ་ལ་མི་གནོད་པར་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་ན་སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་དང༌། དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་ཏེ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ལས།

འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ།ཞེས་དང༌།ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་དཔལ་ཕྲེང་གི་

མདོ་ལ་སོགས་པ།ཞེས་དང༌།དེ་དང་དོན་མཚུངས་པར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ།ཞེས་དང༌།འཁོར་ལོ་ཐ་མར་བསྟན་པའི་
ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད། ཅེས་དང༌།རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་
འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན།ཅེས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གསུངས་པ་གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་

འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་རྟོགས་
པའི་མུ་ཅོར་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་དེ་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་
ལོ་ཐ་མ་མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།འོན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་དུ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོའི་རིམ་པ་གསུམ་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དྲི་ནུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡང་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

367

འཇོག་དགོས་ཏེ།གཞུང་ལས།དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་
དང་སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ།ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱར་ཀྱང༌།འཇོག་བྱེད་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་འཇོག་པ་མི་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པདྨ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་

མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་སྦྱར་ཀྱང་པདྨ་ཡིན་མིན་དེའི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་
པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་སྒོ་མང་ལྟར་ན།འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་
པས་མི་འཇོག་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ།ཡིག་ཆ་ལས། ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལྟར་བྱ་སྟེ།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། སྤྱིར་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་འཇམ་
དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་ཀྱང༌། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་
མཁས་པ་སྔ་མའི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་མཛད་ཀྱང༌། ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་

རྣམ་དང་མཐུན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་

ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་རྗེ་བཙུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་
གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་ལས། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང༌། ཁྱབ་མཐའ་
བཟུང་བའི་ཚེ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས།ཞེས་དང༌།དེ་ལྟར་

368

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་ལུགས་བྱས་ཆོག་ཀྱང་འདིར་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་གི་དངོས་ཟིན་

དང་མཐུན་ཚབས་ཆེ་ཞིང་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་འཇོག་བདེ་བ་ནི་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་

འཇོག་ཚུལ་འདི་ཡིན་པས་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་ལ།ཕར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར།རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་ལུགས་སོ།།
ཞེས་རང་ལུགས་མ་བྱས་ཤིང་སྤྱི་རྣམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་འཇོག་ལུགས་བྱས་ཀྱང༌། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ། དེ་ཉིད་དུའང༌།

བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་མདོ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་དངོས་ཡིན་གསུངས་པས་ཤེས་ཤིང༌།མཐའ་དཔྱོད་དུའང་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་

འཇོག་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དགོངས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།
ཟབ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས།།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་
གསུངས་པར་མ་ཟད་དེར་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲུབ་བྱས་པ་ལ།ཁོ་ན་རེ།དེ་ཆོས་ཅན།འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱོད་གསུང་དུས་སྟོན་
པས་ཞིང་འདིར་ཆོས་འཁོར་མ་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་ན།ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར།དེ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་མ་ཐག་ཏུ་
གསུངས་པ་གང་ཞིགདེ་ནས་ཞག་ཞེ་དགུ་བ་ན་ཆོས་འཁོར་གསར་དུ་བསྐོར་
བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་བྱས་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

369

ལ། ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་སྔར་སྣང་ཆེད་ལ་ཆོས་འཁོར་
བསྐོར་བར་ཐལ།ཟབ་ཞི་སོགས་ཀྱི་མདོ་དེ་ཆོས་འཁོར་གང༌།དེ་དེའི་སྔར་

བསྐོར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྣང་ཚོད་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་མ་བསྐོར་
ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཏོ་ཞེས་གྲགས་པ་ཆེ་བར་བྱུང་བའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། མུན་བསྐལ་དུ་བསྟན་པ་དར་བར་ཐལ། དེར་རང་
རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྟན་པ་དར་བའི་ཕྱིར།འཁོར་གསུམ།ཐུན་མོང་དང་ཐུན་
མོང་མིན་པ་གཉིས་དངོས་གནས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་
རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གཉིས་ཀར་བསྐོར་བ་དང༌།གསུང་གཅིག་གིས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་དང་སྡེ་སྣོད་ཀུན་བསྟན་ཀྱང་གསུང་གཅིག་པོ་དེ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཞི་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་དང༌།ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཞུ་བ་པོ་རྣམས་མཐུན་པ་དང༌། ཞིང་དག་སྦྱོར་བའི་ཐད་དུ་གངྒཱའི་ལྷ་

མོ་ལུང་བསྟན་པ་འདྲ་པ་དང༌།ག་རྒྱས་བསྡུས་ཙམ་ལས་རྗོད་བྱེད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བས་གདུལ་བྱས་ཐོས་ཚུལ་གྱིས་རྒྱས་བསྡུས་བྱུང་བ་ལས་དུས་
གཅིག་ལ་གསུངས་ཚུལ་སོགས་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྐོར་བའི་དུས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཆག་
ལོ།མཆིམས། ཁྲོ་ལོ།རོང་ཊཱིཀ་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང༌།བུ་སྟོན་གྱིས།དུས་ཀྱི་ངེས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་གསལ་པོ་ཁོ་བོས་

370

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མ་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩོད་མེད་ཀྱི་ཁུངས་དཀའ་ཞིང༌།བདེན་
བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་གྱི་

བར་གསུངས་པར་ལུང་སྡེ་བཞིས་གྲུབ་པ་ལྟར་ཀུན་མཁྱེན་ཡབ་སྲས་བཞེད་
དོ།།
དེ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སྟོན་པ་དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་ཆུ་རྟའི་

ས་གའི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནས་བརྩིས་པའི་ཞག་ཞེ་དགུ་བ་
རགས་རྩིས་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་ཚེས་བཞི་དང༌།ཞིབ་རྩིས་ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་
ཚེས་དྲུག་ལ་བསྐོར་ཅིང༌། སྐྱེས་རབས་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་མདོ་ལས། བདེན་
བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བས་ཀཽཎྜི་ནྱ་དང་བྱེ་བ་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚངས་
པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཀོད་ནས་དབྱར་ལ་བཞུགས། དེའི་ཉི་མ་

གཉིས་པ་ནས་བཅུ་དགུའི་བར་ཉིན་རེར་རིམ་བཞིན་རླངས་པ་བཟང་ལྡན་
མིང་ཅན་རྟ་ཐུལ་རྣམས་རྒྱུན་ཞུགས་དང༌། ཚེས་ཉི་ཤུ་ལ་ལྔ་ག་དགྲ་བཅོམ་
ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་དུས་

དང་ལྔ་སྡེ་མཐོང་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་ལ་བཀོད་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དེ་ནས་ཕྱི་ལོའི་ནག་ཉ་མ་སླེབས་པའི་ལོ་

ཁོང་དེར་བསྐོར།ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་
སོ་བརྒྱད་དང་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་བ་ལྕགས་སྤྲེལ་ལ་བསྐོར་བ་ཡིན་ཏེ།ཊཱིཀ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

371

ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། ས་གའི་ཉའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ཆ་ལ་སངས་རྒྱས་ཤིང་

དེའི་ཚེ་ཟླ་བ་གཟས་ཟིན་པར་བཤད་ལ།དེའི་ལོ་དེ་ཉིད་ཆུ་འོ་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་
ལོ་ཡིན། ཞེས་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་དེ་ཆུ་རྟར་གསུངས་ཤིང༌། བུ་དང་དགེ་
ལུགས་ལ་འཁྲུངས་ལོ་མེ་རྟར་གྲགས་ཆེ་ཞིང༌།རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས།སངས་
རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་དུ་ཆོས་འཁོར་མ་བསྐོར་རོ།།དེ་ནས།ནས།བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཏེ།ཞེས་པ་
ལྟར་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས།
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་དེ་ནས་ལོ་གཅིག་
གི་བར་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་
ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཐར་ཐུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ནས།དེ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་
དུས་དེ་ནས་བརྩིས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་
བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པ་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའི་ཐེག་པ་སྟོན་པ་དང༌། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་དང་ཉེ་བ་དཔལ་
ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་བྱོན་ནས།ནས།དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སངས་
རྒྱས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཆོས་འཁོར་སྤྱི་དང་མཚན་ཉིད་

372

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་བཅས་བསྐོར་རྗེས། གནས་གཞན་དག་ཏུ་ཕར་ཕྱིན་

དང༌། འབྲས་སྤུངས་མཆོད་རྟེན་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་དག་བདེན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་
ལས་ཀྱང༌། གསུམ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལོན་ནས།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།
འདི་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་མ་བརྩིས་པའི་སོ་བརྒྱད་པ་ལ་དགོངས་
འགྲེལ་གསུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་བ་དང་བསྒྲིགས་

པ་ཡིན་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་དགོས་ལ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་སངས་
རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་བ་ལ་གསུངས་བར་མདོ་དེའི་གླེང་གཞིར་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་
དང་སྔར་དྲངས་པའི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་བསྡུར་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་སངས་རྒྱས་
པའི་ལོ་བཅུ་བ་ནས་གསུངས་པར་བྱེད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།ཁ་ཅིག་དགུང་

ལོ་སོ་ལྔ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དགོངས་པ་སྔར་བཤད་ལྟར་གནས་པར་མངོན་ལ།དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་
ཀྱི།

སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་རུ།།
སོགས་དྲངས་ནས་ནག་ཉར་དུས་འཁོར་དང་ཤེར་མདོག་སར་དུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

373

གསུངས་པར་མཁས་པ་མང་པོས་བསྒྲུབས་ཀྱང༌།ལུང་གི་ཟིན་སོལ། སྟོན་
པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོར་ཤེར་མདོ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འབྲས་སྤུངས་སུ་
གསང་སྔགས་གསུངས་པར་བཤད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མི་གསལ་ཞིང༌། དེ་
གཉིས་དུས་མཉམ་པར་བསྟན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་དེ་དུས་གསར་དུ་གསུངས་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། དུས་འཁོར་དང་མཉམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་
བསྐྱར་ནས་གསུངས་པ་སྔར་དྲངས་པའི་ཊཱིཀ་བཤད་ཀྱི་ལུང་ཆེས་གསལ་
བའི་ཕྱིར། དུས་འཁོར་གསུངས་དུས་ལ་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱུང་བའི་ཕུག་
ལུགས་ཀྱིས། དྲི་མེད་འོད་ལས།མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས།
ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྐོར་ཟིན་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་
ཚུལ་བསྟན་པའི་ཟླ་བའི་སྔ་མ་ནག་པའི་ཉར་གསུངས་པར་འདོད་པ་དང༌།
མཁས་གྲུབ་རྗེས།སངས་རྒྱས་ཏེ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཅིང་སངས་རྒྱས་པའི་

ཟླ་བ་དེ་ནས་བརྩིས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་ཉར་གསུངས་པར་བཞེད་
པ་གཉིས་ལས།ཕྱི་མ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དྲི་མེད་འོད་ལས།
ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་པའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཅིང་ཐེག་
པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲཱི་དྷཱནྱ་

374

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀཊ་ཀར། ནས། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤྲོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེའི་དོན་ས་གའི་ཉར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་བསྐོར་ཏེ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཐེག་གསུམ་ཚང་
བར་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནས་བགྲངས་པའི་ཟླ་བ་
བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉར་དུས་འཁོར་གསུངས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀ་བཤད་ཀྱིས་དོན་དེ་འཆད་པ་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་སེང་གེས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ཤིང་དྲུང་དུ་ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས།ཞེས་སོགས་དྲངས་ཟིན་རྣམས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་གཉིས་ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་ནང་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་སྐུ་ཚེ་ཆ་མཉམ་གསུམ་བྱས་པའི་
ཆ་རེ་མིན་པར། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲགས་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་
སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་དོན་
སྐབས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

375

པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་པ་དང༌།ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་པར་མཛད་
པ་ལྟར་འཇོགདགོས་པའི་ཕྱིར། བུའི་དུས་འཁོར་ཆོས་འབྱུང་ལས།སངས་
རྒྱས་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ། ནས། རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་
བཅུ་གཉིས་པ་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་ཊཱིཀ་བཤད་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། དབང་ལེའི་མཆན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ།དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་
ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པར་མཛད་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་

ལ།ཞེས་སོགས་ཕུག་ལུགས་དང་མཐུན་རྒྱུ་འདྲ་བ་ཞིག་མཛད་སྣང་མོད།བུ་
རང་གི་བཞེད་མཐིལ་གང་ཡིན་བརྟག་དགོས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལྟར་གནས་ན་
འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུལ་
བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ནགཔའི་བཞི་ཆ་ནས་བཟུང་ས་ག་དང་ལུག་ཁྱིམ་

དུས་མཉམ་དུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།ཡང་སྙིང་ལས།ཉི་

མས་ནག་པའི་སྐར་ཁྱིམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྤྱད་ཟིན་ཏེ་བཞི་ཆར་

སླེབས་པ་ནས་ལུག་ཁྱིམ་གྱི་རི་མོ་ཤར་བས་ལུག་ཁྱིམ་དང་ས་ག་མཉམ་དུ་
རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་བླང་མི་རུང་

སྟེ།དེ་ལྟར་ན་ནག་ཉར་ཉི་ཟླ་མཉམ་འཆར་མཉམ་ནུབ་གཅིག་དང༌། དུམ་བུ་
གཅིག་ལ་ལུག་ཁྱིམ་སྲང་ཁྱིམ་མཉམ་དུ་འཆར་པ་ཞིགཁས་ལེན་དགོས་པར་

376

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།ཉི་ཟླ་གཉིས་ནག་པའི་སྟེང་དུ་མཉམ་སླེ་བ་ཅིག་ཡོད་པར་
ཁས་བླངས་སོང་ཞིང༌། ནག་པའི་ཕྱེད་སྲང་ཁྱིམ་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཉི་མ་ལུག་
ཁྱིམ་དུ་སླེབས་སྐབས་ནག་པའི་སྟེང་དུ་སླེབས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྒྱ་ཆེར་སྤྲོར་ཡོད་དོ།།ཡང་སྙིང་དུ།ཤེར་མདོ་གསར་དུ་གསུངས་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོ་འཁོར་དུ་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་སངས་རྒྱས་ལས་ཉན་བའམ།སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཐུས་དགེ་སློང་གཞན་ལས་ཐོས་པ་ལའང་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་པར་བཞག་ཆོག་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ཤེར་མདོ་
གསར་དུ་གསུངས་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་

རུང་སྟེ། ཀུན་དགའ་བོའི་མིང་ཅན་ལ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་མོར་
འཁྲུངས་པ་གཅིག་དང༌། སྒྱུ་རྩལ་འགྲན་སྐབས་ཡོད་པ་གཅིག་ལས་ཕྱི་མ་

འདིའི་ཀུན་དགའ་བོར་ཁས་བླངས་ན་ཀུན་དགའ་བའི་མདོར་ཆོས་ཕུང་ཉིས་

སྟོང་ཙམ་ཞིག་ཐོས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཉེ་གནས་མཛད་པའི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་
གི་རིང་ལ་ཐོས་པར་འགྲེལ་ནུས་པ་དང༌། འཁོར་དུ་འདུས་མ་ཐག་ནས་ཉེ་གནས་བྱེད་མི་དགོས་པ་དང༌། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་
གསོལ་བ་པོ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་
ཧ་ཅང་ཡུན་རིང་མ་སོང་བ་དང༌། མཛད་བརྒྱ་སོགས་སུ་འོད་སྲུངས་འཁོར་
དུ་འདུས་པ་མཛད་པ་བ་བདུན་པ་དང༌། ཀུན་དགའ་བོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

377

པར་བསྟན་པ་ང་དགུ་བར་བྱས་པའང་མཛད་པའི་གོ་རིམ་དུ་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་
ན་འོད་སྲུངས་འཁོར་དུ་འདུས་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ནས་རལ་བ་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་བུ་མང་གི་མཆོད་
རྟེན་ན་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
བརྟག་གོ།
བཀའ་བསྡུས་ཚུལ་སོགས་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་སྔ་མ་དག་གིས་ཀུན་

དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

མ་གསུངས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ལན་དུ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རང་ལ་གྲགས་པའི་

ལུང་གིས་བསྒྲུབས་པ་དང༌།ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཀྱང་ཕྱག་
རྡོར་ཀུན་བཟང་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་འགའ་ཞིག་

ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཡུལ་མིན་པས་མ་

བསྡུས་པ་དང༌། རྟོག་གེ་འབར་བར་འདིའི་ཀུན་བཟང་ཕྱག་རྡོར་ལས་ལོགས་
སུ་བྱས་ཀྱང་རང་ལུགས་འདིའི་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པ་སྒྲོན་
གསལ་གྱིས་ཤེས་པ་དང༌། སྔགས་ཀྱི་བཀའ་བསྡུས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་
ནི་སངས་རྒྱས་འདས་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་མིན་པ་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་དོན་དུ་
བྱེད་དགོས་པ་དང༌། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའང་སྡུད་པོ་སོ་སོས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཡོད་ཆོག་པ་དང༌། སྣང་ཚོད་ལས་གནས་ཚོད་ལ་བཀའ་

378

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྡུ་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་དཔྱད་བྱ་མང་ངོ་།།ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ་དང༌།མཁས་ཐུབ་དུས་འཁོར་ཟིན་བྲིས་སུ་ཆགས་
བྲལ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ཅན་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལེའུར་སྟོན་པ་གར་
བཞུགས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་དུ་ཉན་ཐོས་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་པ་
རྣམས་ཀྱི་འགལ་སྤོང་ལ།ཡང་སྙིང་ལས།གཅིག་ཏུ་ཁ་ཚོན་གཅོད་མི་རུང་

སྟེ།དེ་ལ་སྤྲུལ་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་ལ།ཉན་ཐོས་དངོས་གནས་པ་གཅིག་ཀྱང་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་དགའ་བོའི་མིང་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྟེང་ནས་
རྩོད་སྤོང་མཛད་མོད། ཤེར་མདོ་གཏད་ཡུལ་གྱི་ཀུན་དགའ་བོ་གཅིག་བུའི་

དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གནས་ཚོད་ལ་སངས་རྒྱས་དང་སྣང་ཚོད་ལ་ཉན་ཐོས་སུ་ཁས་བླངས་ན་བདེ་བར་སྣང་ཞིང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་ཀུན་
དགའ་བོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གསུངས་པའང་
གནས་ཚོད་ལ་སྦྱོར་དགོས་པར་མངོན་ལ།སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་ལྗོན་
ཤིང་ལྗོན་ཤིང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་སངས་རྒྱས་མིན་པར་དེའི་སྤྲུལ་པ་
ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར། སྟོང་ཐུན་དུའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་
དུ་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་ཁས་བླང་མི་རུང་གསུངས་པ་

ལས་ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་སྤྲུལ་པ་ཙམ་ཡང་མིན་པར་གསུངས་པ་མིན་ནམ་

སྙམ་ཡང་བརྟག་གོ།དྲན་ཉེའི་མདོ་ནི་སྒྱུར་མཛད་ལོ་ཙཱ་བས་ཐེག་ཆེན་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

379

དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་དག་ཏུ་ཐེག་ཆུང་དང༌། སྤྱི་རྣམ་དུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་
མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་གཞིར་བཞག་ལ། སའི་སྟོང་འགྲེལ་དུ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོར་བཤད་པ་ལ། ཡང་སྙིང་གིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་རྒྱུ་
བྱས་ཏེ་དྲངས་སྣང་ཞེས་མ་རངས་པའི་ཉམས་མཛད་མོད། མུན་སེལ་ལས།
སའི་སྟོད་འགྲེལ་རྗེས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་དྲན་ཉེ་ཐེགཆེན་གྱི་མདོར་
ཁས་ལེན་དགོས།ཞེས་གསུངས་སོ།།བསྐལ་བཟང་དུ་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲངས་ངེས་པས་ཆོས་ཕུང་ཡང་དེ་སྙེད་དུ་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང༌།སྙིང་རྗེ་པད་དཀར་དུ་ཆོས་ཕུང་དགུ་ཁྲིའི་ལུང་མནོས་པར་
གསུངས་པ་དང༌།གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོར་སེམས་ཅན་གྱི་
སྤྱོད་པ་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ན་ཆོས་ཕུང་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་
སྙིང་ལས།རྐྱེན་འདི་ཁོ་ན་དང་འབྱུང་ཚུལ་ཡང་འདི་ཁོ་ན་ཉེས་དམིགས་འདི་

ཙམ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པ་ཞེས་ཁ་ཚོན་བཅད་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ངོས་
བཟུང་སྟེ་འདི་ལྟ་བུ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལས་མེད་ཅེས་གྲངས་ངེས་པ་དང༌།
ཆོས་ཕུང་གཅིག་ལའང་ཤླཽ་ཀ་སོགས་ཀྱི་ཚད་བཟུང་སྟེ་འདི་འདྲ་བ་བརྒྱད་ཁྲི་

བཞི་སྟོང་ལས་མེད་ཅེས་གྲངས་ངེས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་གསུངས་སོ།།

380

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕལ་ཆེན་སྡེ་བའི་ལུང་ལས་སྤྱོད་པ་སྣ་གཅིག་གི་གཉེན་པོ་ཉན་ཐོས་
ཀྱིས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྣ་གཅིག་ལའང་དེའི་རྩ་བའི་

ཤེས་སྒྲིབ་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་ལམ་ཚང་བ་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་

ཚུལ་གྱིས་མི་ཤེས་པའི་དོན་ཏེ། ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྲ་

མོ་ཞེས་སྦྱར་བ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་སྐད་དུ་འགྱུར་དོགས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི།མདོ་འདིས་ཅི་ཞིག།ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཡིན་ནོ།།
ཡན་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་དང༌།དེ་མན་གྱིས་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་
ལན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་གྲུབ་པའི་དོན་སྟོན་ཏེ།
མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་སོགས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱི་གྲུབ་དོན་ཡོད་
དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གནས་པ་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཟློག་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་
མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེད་པ་དང༌། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ལ་སྟོང་རྒྱུ་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་

དམིགས་པར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྟོན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི།དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།འདོད་དོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

381

ཡན་གྱིས་ཇོ་ནང་བ་དང༌།དེ་ལ།སོགས་ཀྱིས་བུ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་དང༌།དེ་གཉིས་ཀས།མན་གྱིས་དེ་གཉིས་འགོག་པར་མཛད་དོ།།ཇོ་ནང་བས་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་དང༌།གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པ་དང༌།འདས་ཆེན་དང༌།
སོར་ཕྲེང་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང༌།དཔལ་ཕྲེང་གིས་ཞུས་པ་དང༌།ཡེ་ཤེས་
སྣང་བ་རྒྱན་དང༌།འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང༌།རྔ་བོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་མདོ།རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས། དགོངས་འགྲེལ་ཏེ་སྙིང་
པོའི་མདོ་བཅུར་གྲགས་པ་ལས། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ཞིང༌། དེ་བཅུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་
མཐུན་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ངེས་དོན་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་དྲང་དོན་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ་དེ་བཅུ་ངེས་དོན་དང་ཤེར་མདོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ཅིང༌། སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་
ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་འཇོག་གོ །སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་
མེད་ནས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་

མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་
རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་

དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞུང་
ལས།གཞན་སྡེའི་རིགས་ཅན་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་

382

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་གསུངས་པ།ཞེས་འབྱུང་བ་ཁོ་རང་གིས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ལྟ་བུ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སྡེའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་
ཕྱིར་གསུངས་པར་འདོད་པས་རང་ལུགས་སོར་བཞག་ལས། ཇོ་ནང་བས་གཞན་སྡེ་དྲང་ཕྱིར་གསུངས་པ་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་གཉི་གར་འདོད་པར་སྟོན་
པ་མིན་ནོ།།
ཁོ་རང་གིས་ལེགས་ཕྱེའི་དོན་ཡང༌། ཆོས་གཞན་ཀུན་བློ་འཁྲུལ་བས་
རློམ་ཙམ་ལས་མེད་པས་བདེན་མེད་དང༌། ཆོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་
ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་བདེན་མེད་དང་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ལ་འདོད་དོ།།དེ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་
པོའི་མདོ་དང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དོན་གཅིག་པ་དང༌། སྙིང་པོའི་
མདོ་བཅུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་བྱས་པ་དང༌།དེ་བཅུའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྲུབ་

པ་ངེས་དོན་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་དྲང་དོན་དུ་འདོད་པ་དང༌། རྟགབརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ལེགས་ཕྱེའི་དོན་བཤད་པ་རྣམས་རེ་
རེ་ནས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།སྔ་མ་ནི་ལང་གཤེགས་ལས་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་རྒྱུད་བླའི་ཁམས་
སྒྲིབ་བྱེད་དཔེ་དགུ་དང་དོན་དགུ་སོགས་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཤད་བྱའི་
མདོ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཤེར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

383

མདོ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་
ལྟོས།གཉིས་པ་དེར་ཐལ།དགོངས་འགྲེལ་དུ་གདུལ་བྱ་རིགས་གསུམ་ལ་
འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དང༌། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པར་གདུལ་བྱ་
གཅིག་གི་དྲི་མ་ཕྲ་རགས་གསུམ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་རིམ་པ་གསུམ་བསྟན།
དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང༌། གཞན་
དགུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཡིད་

ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པ་དང༌།གཞན་གྱིས་དེ་མེད་པར་
བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་དང༌།དཔལ་ཕྲེང་གི་

མདོ་སོགས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་དུ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོར་བདེན་གཉིས་སྟོན་
ཚུལ་སྒོས་དྲང་ངེས་བཞག་པ་སོགས་གནད་ཆེས་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་བའི་

ཕྱིར།ཤེས་བྱེད་རྣམས་སྟོང་ཐུན་དང་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་དེར་ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་རང་ཆས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཤད་པ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་
ལས། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་བོ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་མདོ་དེའི་སྐབས་གཞན་ལའང་སྦྱོར་དགོས་པ་བཞིན་དུ།

384

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མདོ་འདིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཀུན་
སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཟིན་སླར་འཚང་མི་རྒྱ་བས་

སེམས་ཅན་འཚང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་མང་དུ་
འབྱུང་ངོ་།།གཞན་ཡང༌།མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར།།

སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་བརྗོད།།
དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།།

རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན།།

ཞེས་པས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་ཏུ་བཤད་པར་ཐལ། དེར་ཡང་ཐམས་
ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་དང༌། རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་
གསུམ།བཞི་པ་དེར་ཐལ།དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་ལས།དེ་ལྟར་མ་ཕྱེ་བ་རྣམས་མིན་པ་བཤད་ཟིན་

ལྟར་དང༌།མདོ་ཉིད་ལས་ཀྱང༌།ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ།ནས།
ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ།ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར།ལྔ་པ་དེར་
ཐལ།ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་བདེན་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

385

མ་གྲུབ་པ་ཆད་མཐའ་ཡིན་ཞིང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཉིད་

བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་

རྣམ་ལས། རང་ལུགས་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞེད་པས་བཀའ་བར་བའི་
ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དང༌། གཟུངས་ཀྱི་

དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་
དང༌།ནས།དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས།ཞེས་དང༌།རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་

ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསལ་བར་སྟོན་ལ།ཞེས་དང༌།ལྷ་མོ་དཔལ་ཕྲེང་གིས་ཞུས་

པའི་མདོ།ནས།འདི་ནི་རྩ་ཤེ་ནས་བཤད་པའི་ཕྲད་པ་བརྟག་པའི་རིགས་པ་

དང་དོན་གཅིག་གོ།ཞེས་དང༌། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་འདྲ་བར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་མཐར་ཐུག་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་སོགས་འཁོར་ལོ་
བར་བའི་ཕྱོགས་མཐུན། ཤེར་མདོ་དང་བརྗོད་བྱ་མཐུན་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཞལ་མཐུན་པར་གསུངས་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ།དེ་ཆོས་ཅན།འཁོར་ལོ་བར་བ་
ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ན་མ་ཁྱབ།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྒྱུད་བླ་དར་

386

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཊཱིཀ་ཏུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྔར་དྲངས་ཟིན་པ་སོགས་ཤེས་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དང་ཡང་སྙིང་དུ།རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས།
སླར་ཡང་བླ་མའི་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་
མདོ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་དྲངས་པ་ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་ནི་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་འདི་ལས་གཞན་མེད་པར་མངོན་ནོ།།
ཁོ་ན་རེ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་འགོག་མི་རིགས་པར་

ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་རྟག་བརྟན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།ཁྱོད་རང་ལ།ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིའི་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིགས། བུ་སོགས་
ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལྟར་ཡིན་ན།དུས་ཐ་མར་གསུངས་

ཚད་ངེས་དོན་དང་སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌།

མདོ་བཅུ་པོ་དེ་བཀའ་ཐ་མའི་མདོར་བཞེད་ཅིང༌། དེ་དག་ལས་ཇོ་ནང་བའི་
འདོད་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་ཅན་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

387

དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་དག་དྲང་དོན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དོན་གཅིག་པར་བྱས་ཏེ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་མེད་པར་བཞེད་
ཅིང་བཀའ་བར་བ་ཁོ་ན་ངེས་དོན་དུ་འདོད་དོ།།
དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཇོ་ནང་བ་བཀག་པས་ཁེགས་ཤིང༌། བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ།དེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་མི་གཅིག་བ་གང་ཞིག།དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་
ལ་མེད་ན་སེམས་ཅན་འཚང་རྒྱ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།ངོ་བོ་ཉིད་

སྐུ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་གང་ཞིགབདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་དུང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སླ།གཉིས་འགྲུབ་སྟེ།མདོ་ལས།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཡོད་པས།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།དེ་ལ་
རྒྱུད་བླར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཁམས་དང༌།སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ།དེའི་
འགྲེལ་བ་ལས།ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་འདིར་རྒྱུའི་དོན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་པས་
བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུར་བཏགས་པ་སེམས་བདེན་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་
པའི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོ་དང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

388

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བྱ་ལ། དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་འགོག་
བདེན་མཐར་ཐུག་དང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་སྐུ་ཞེས་བྱ་
བས་ན་དེ་གཉིས་འགལ་བ་སྟེ།འདི་དག་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལྟར་བཀོད་པའོ།།རྩ་
རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་མེད་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཇོ་ནང་བ་དང་བུ་སོགས་ཀྱིས་མདོར་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་མཉན་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཅིལ་དགོངས་
ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་ལུགས་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་བསྟན་ནས་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་དུ་བཟུང་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འགྲོ་ཞེས་ལན་བཏབ་ལུགས་དང༌།དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་དུས་འདི་དང་འདིའི་ཚེ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དང་དུས་འདི་དང་
འདིའི་ཚེ་གསུངས་པ་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་འབྱེད་པ་མིན་པར་མཚན་ཉིད་

གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བའི་སྒོས་དྲང་ངེས་སུ་བཞག་
ལུགས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པར། དེ་གཉིས་ཀས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་
པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དོལ་བོས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་

ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའང་ཡོད་པར་བཤད། བུས་དེའི་རྒྱུད་ན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའང་མེད་པར་བཤད་དེ། གྲུབ་དོན་གྱི་མ་དོས་འདི་ནི་དྲང་དོན་ནོ་འདི་ནི་

ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་དྲང་ངེས་གསུངས་པའི་སྐབས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཐ་མར་གསུངས་ཚད་ངེས་དོན་ཡིན་མིན་ལ་རྩོད་པར་སྣང་ངོ་།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

389

སྤྲོ་ན།ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གིས་ཐོག་ཏོག་ཏུ་དགོངས་འགྲེལ་
གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་པས། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེས་
གཞུང་གི་གཞན་ལུགས་གཉིས་པའི་གཙོ་བོ་དེར་ངོས་འཛིན་པ་བརྟག་
དགོས་ལ།གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གིས་ཀྱང༌།

ཞེས་གསུངས་པས་ནི་དེ་ལྟར་བྱེད་མིན་དཔྱད་བྱའོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌། ཤེར་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཁས་
བླངས་པའི་དབང་གིས་ཐོག་ཏོག་ལས།འོ་ན་ངེས་དོན་སྟོན་པ་གང་ཡིན་སྙམ་
ན།ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ནི།།ཤེར་ཕྱིན་ཕལ་ཆེན་ཆོས་པད་དཀའ།།
ཞེས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཤད་ནས་དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་བྱས་ཏེ་འཁོར་ལོ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཐོ་བར་འདོད་ཅིང་

དགོངས་འགྲེལ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་འཇོག་གོ།
དེས་ན་ཡར་འབྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ནི་སྔ་མ་གཉིས་དང་མི་

འདྲའོ།།ཡང་དག་བདེན་པས་འདས་ཆེན་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དང༌།ཕལ་ཆེན་
དང་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་པར་བྱས་ནས།ཤེར་མདོར་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་
བ་མཐོང་ཞེས་པས་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་འཁོར་ལས་འཁོར་
ལོ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་དོན་མིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་
ཀྱི་རིམ་པས་མི་འཇོག་པར་སྣང་ཞིང༌། བྷ་བྱས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་

390

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདོད་ཚུལ་གཅིག་ཝེན་ཚེག་གིས་བཤད་པ་ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་མིང་ཅན་ཞིག་

ལ་ངོས་བཟུང་ངོ་།།སྟོང་ཐུན་ལས།སྙིང་བོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཚེ་ནི་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་དུ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་
གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས།དེ་དག་གིས་

བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་
གཅིག་ཅིང༌།བདེན་པར་གྲུབ་པ། རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་འདུས་མ་བྱས།མཚན་
དཔེས་བརྒྱན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་ན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དཔེ་དགུ་དོན་
དགུའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་འདོད།ཅེས་དང༌།གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས།དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་མཚན་དཔེ་ཅན་བཤད་པ་དང༌། ཞེས་ཇོ་ནང་པས་གྲུབ་
མཐའི་རྩ་བར་བྱེད་རྒྱུའི་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་
མདོར་བཤད་པའི་སྐབས་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་རྒྱུད་བླའི་བཤད་བྱ་རྩ་
བའི་མདོ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཐ་སྙད་ཁྱབ་ཆེའོ། །ཁ་ཅིག་ཇོ་ནང་བས་སྙིང་
བོའི་མདོ་བཅུའི་ནང་གི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་དེ་རྟག་བརྟན་སྙིང་བོའི་
མདོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན། རྟག་བརྟན་སྙིང་བོའི་མདོ་
ནི་དེས་ཁུངས་སུ་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པས་སྙིང་བོའི་མདོ་བཅུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

391

གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྙིང་བོའི་མདོ་
བཅུའི་ནང་དུ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་དང་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་བགྲངས་པའི་ཕྱིར།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང༌།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི།བསྡུ་བ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།གསུངས་པ་རྣམས་
དྲངས་སོ།།ཡན་གྱིས་བསྡུབ་དང༌།མཛད་དོ།།ཡན་གྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
གཞུང་གཞན་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བརྟེན་ས་བྱམས་ཆོས་ལས་
བཤད་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །བསྡུ་བར་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་སྟོན་པའི་

སྐབས་སུ་ཡང་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་

392

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་དེའི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཤིང༌། དེ་ལ་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནི། བསྡུ་བ་ལས།དོན་དམ་པ་ནི་
མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།
གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་
འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་
ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཐམས་ཅད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་

མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་བཞིན་བརྗོད་མི་ནུས་པས་དང་པོ།དོན་
དམ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོར་འདུས་བྱས་མ་བྱས་སོགས་གཉིས་ཆོས་མེད་པས་གཉིས་པ། སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་མིན་པས་གསུམ་པ། སྟོང་གཞི་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་ཐ་མི་དད་

མིན་པས་བཞི་བ། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པས་ལྔ་པའོ།།ཕུང་པོ་
དང་བཅས་པ་དང་ཕུང་པོ་མེད་པའི་སའི་བསྡུ་བར་དགོངས་འགྲེལ་དྲངས་
ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་གཉིས་སུ་

མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་
འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་

འདྲིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་ལ་དྲི་བ་དྲིས་པ།ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས།ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

393

ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ན། ནས།ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་འཁོར་བ་འདིར་

འཁོར་འགྱུར།།ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དང་བོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་
དྲངས།དེ་ལ་རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་
ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་

བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་
ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།ནས།དེ་ནི་རྟོག་གི་ཀུན་ལས་འདས་མཚན་
ཉིད།།ཅེས་པའི་བར་ལེའུ་གཉིས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་དྲངས།དེ་ལ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པས་མཚན་
ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་

བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཤིན་
ཏུ་རྣམ་དག་གིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།ནས།མཚན་མའི་འཆིང་ལས་

རྣམ་གྲོལ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་གསུམ་པ་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་
གི་ལེའུ་དྲངས།དེ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི།དགོངས་
པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་གང་དག་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་

མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་མངོན་དུ་ཟིན་ཅིང༌།ནས།དེ་དག་ང་རྒྱལ་གནས་ལ་

394

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
རྨོངས་པ་ཡིན།།ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བཞི་བ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་དྲངས་པས།
དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ལེའུ་དང་པོ། གསུམ་པ་
སྟོན་པ་ལ་གཉིས་པ། བཞི་བ་སྟོན་པ་ལ་གསུམ་པ།ལྔ་པ་སྟོན་པ་ལ་བཞི་བ་

རྣམས་བྱུང་བས་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཞེས་པ་ལས་དོན་དམ་
པའི་ལེའུ་ཞེས་པ་ལེའུ་གཅིག་གི་མིང་མིན་ནོ།།
དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་

མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བགྱི་ན།

ནས།རབ་ཏུ་ཉམས་པས་སྙིང་བརྩེར་བྱས་པ་ཡིན།།ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དྲུག་
པ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་དྲངས་ཤིང༌།འདིས་མཚན་
ཉིད་གསུམ་སྟོན་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་
བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་
གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ན་བདག་གཅིག་པུ་དབེན་པ་ཞིག་ན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

395

མཆིས་པའི་ཚེ།ནས།མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་
པའི་བར་ལེའུ་བདུན་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུའི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་དྲང་ངེས་སོགས་སྟོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་དྲངས་ཤིང༌། འདིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་
ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཡངས་པས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གསང་བ་ལ་
མཁས་པ།ནས།ཕྱིས་པ་རྣམས་ལངས་ནི་དེ་མ་བསྟན།།ཅེས་པའི་བར་ལེའུ་
ལྔ་བ་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་དྲངས་པ་དང༌།མཐར་ཐུག་རིགས་ངེས་པ་སྟེ་
ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལ།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས།དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས། ད་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པར་མཐོང་ཞིང༌། ནས།

དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདོགས་སོ།།ཞེས་
པའི་བར་སྔར་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དྲངས་པའི་དཀྱུས་སུ་བྱུང་བ་དང༌།
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་གཞན་ལས་ཀྱང་ཐོར་བུ་ཅི་རིགས་བྱུང་

396

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བ་དང༌། གཞན་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་ལ།ཆོས་གདགས་པ་རྣམ་
པར་དགོད་པ་ལས་བརྩམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཞི་

གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་
འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅི་ལ་གནས། ཅི་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ལ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པར་བགྱིད་ལགས། ནས། རྣལ་འབྱོར་
ཆེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བརྒྱད་པ་
བྱམས་པའི་ལེའུ་དྲངས།ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལ།ཐེག་པ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
བསྟན་པ་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་
བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱན་
རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་བཅུ་གང་ལགས་པ་དེ་དག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྣང་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དགུ་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་ལེའུ་
དྲངས།དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་འབྲས་བུ་སངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

397

རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལ།ཐེག་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁོ་ན་ལས་བརྩམས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། དགོངས་པ་
ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བགྱི་ན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་
ཇི་ལྟ་བུ་ལགས།ནས།ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བཅུ་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ལེའུ་དྲངས་ཏེ་ལེའུ་འདི་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱུང་ངོ་།།
བྱང་སའི་ལེའུ་བཞི་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ལས།དེ་ཁོ་ནའི་དོན་གང་
ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།ཞེས་སོགས་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འདོད་པས་མདོར་བསྡུ་ན།ནས།དེ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་བྱང་སའི་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུའི་བསྡུ་བ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌།ཐེག་བསྡུས་སུ།དོན་
བཅུའི་གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་བཤད་པ་ལས། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་

398

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉན་མེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
གསུངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོས་འཆད་པར་མཛད་དོ།།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
ཡོད་མིན་མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན།།

ཞེས་སོགས་ལེའུ་བདུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་དང༌། དབུས་མཐའ་
ལས། རྩ་བ་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། །ཞེས་སོགས་ལེའུ་གསུམ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་ལེའུ་གཉི་གར་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་བཤད་དེ། སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པ་ནི་དཀའ་
འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལ་བྱེད་གསུངས་ཀྱང་བརྟག་གོ།ཡོན་ཏན་
འོད་དང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གྱི་བྱང་སའི་འགྲེལ་བ་དང༌། ཐེག་བསྡུས་དབྱིག་
འགྲེལ་དང༌།བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བཤད་སྦྱར་དང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་

དབྱིག་འགྲེལ་དང༌། བློ་བརྟན་དང་བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་
དང༌།དབུས་མཐའི་དབྱིག་འགྲེལ་དང༌། བློ་བརྟན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་སུ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཤིན་

ཏུ་མཐུན་པས་སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་མདོ་འདིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
ནི་རྩ་བར་སྣང་ངོ་།།
སྤྲོ་ན།ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

399

དོན། གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་བར་འཕགས་པ་
གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་ལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བདེན་སྟོང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ།མཚན་ལས།མ་འབྲེལ་ཏེ།འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་གསུངས་ཚད་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པ་མིན་གྱི། སེམས་ཙམ་དང་
མཐུན་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པ་འོག་ཏུ་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་ལ། དེ་ཡང་ལེགས་ཕྱེའི་

ནང་ནས་ལང་གཤེགས་སོགས་ལས་འདི་གཙོ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྐབས་
འདིར་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་བོར་བརྟེན་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་པས་

གཙོ་བོ་སྨོས་དོན་མེད་ལ།དེའི་ཚེ་དེ་གཙོ་བའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
འདོད་པར་བྱའོ།།དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་དུ།དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནེ།ངོ་
བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མེད་པ་མིན་པ་

དང༌།ཀུན་རྫོབ་དང་གཅིག་མིན་ཞིང་དོན་གཞན་མིན་པ་དང༌།སྐྱེ་འཇིག་མེད་
པ་དང༌།འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་དང༌།སེམས་ཅན་གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པས་མ་དག་

ཅིང་རང་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་དེ་ལྔས་དོན་དམ་
བདེན་པ་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་དུ་བཞག་ཅིང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་པས་དང་

400

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པོ།དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །ཞེས་པས་གཉིས་པ། སྐྱེ་དང་འཇིག་མེད་
ཅེས་པས་གསུམ་པ། བྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་ཞེས་པས་
བཞི་བ། རྣམ་པར་དག་པའང་མེད། །རྣམ་པར་དག་འགྱུར་ཞེས་པས་ལྔ་བ་བསྟན་པར་མཛད་དོ།།དེ་ལ་མཆན་ལས།སྐབས་འདིར་གཉལ་སྟོན་དཔལ་
འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ཞེས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་དྲངས་ནས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ནི་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ཉ་དང་ཉུང་མ་བསྲེས་
པའོ།།ཞེས་བཀྱོན་པའི་དགོངས་པ་བཙལ་དགོས་ཏེ།མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་
བཤད་པ་ནོར་བ་མིན་པ་དེའི་དབྱིག་འགྲེལ་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དང༌།མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྔ་འདྲ་བར་བྱས་
མ་བྱས་གང་ཡང་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཟིན་བྲིས་སུ་གཉལ་སྟོན་
དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ།འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ཉ་དང་ཉུང་མ་བསྲེས་ཞེས་
པའི་བཀའ་བཀྱོན་དངོས་གནས་སུ་འབབ་པ་ཟེགས་མའི་དགོངས་པ་འཁྲུལ་མེད་དོ།།མཆན་དུ།གཞུང་གི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཤིང༌།ཞེས་
པའི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་བཞི་བྱུང་བ་དང་བསྟུན་ནས།མཚན་ཉིད་ཀྱི་

ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ལ།ཞེས་པ་ལའང་སེམས་དང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་

ཕྱེ་ནས་དེ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་རིམ་པར་བློ་གྲོས་ཡངས་པ་དང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་བྱུང་བས་མང་ཚིག་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

401

རྣམས་དྲངས་ཤིང༌། ཞེས་པ་ལའང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་
དངོས་ལ་འཕགས་ཞུས་དང༌། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་གནད་ཀྱིས་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུར་བསྡུས་
པ་མང་ཚིག་གི་དོན་དུ་བཤད་པ་བརྟགདགོས་ཏེ།སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་
པ་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པས་དེ།གཞུང་
ལས། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང༌།ཞེས་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་དེ་མ་སྦྱར་ན་སྦྱོར་རྒྱུ་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་དུ་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་མཚན་

ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་པར་གསུངས་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་མི་སྟོན་
པའི་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་དེར་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མུན་
སེལ་ལས།མཆན་འགྲེལ་དུ།སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་བློ་གྲོས་ཡངས་
པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱར་

ཀྱང་ལེའུ་དེར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དུ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མགོ་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་དྲངས་པ་ལ། བློ་
གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་འདོར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའང་དཔྱད་དགོས་

402

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ། བསྡུ་བ་དང་གཞུང་གང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་དེ་ལྟར་འདྲེན་པ་ལ་བྱེད།
དང་པོས་དེ་དོར་མེད་ཅིང༌། གཞུང་གིས་དེ་ལྟར་མ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐབས་འདིར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་
ཚུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྔོན་དུ་གསུངས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་
བརྒྱད་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སོགས་དེས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་རིག་པའི་

གྲུབ་མཐའ་འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་དེ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞར་
ལ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་དྲང་ངེས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྟོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་པར་
གསུངས་པས་དེ་དག་མི་སྟོན་པའི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དེར་འོང་དོན་མེད་པ་
དང༌། མུན་སེལ་ལས།མཆན་འགྲེལ་དུ་བྱམས་ཞུས་ལེའུར་ཕྱི་དོན་བཀག་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུར་སྡུད་པར་བཤད་ཀྱང༌། བྱམས་ཞུས་སུ་ཞི་

ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་བྱམས་

ཞུས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་གླན་པ་འབྱོར་དཀའ་ཞིང༌།
སྐབས་འདིའི་གཞུང་གི་མང་ཚིག་རྣམས་ལེའུའི་མང་ཚིག་ཡིན་ན། ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་རེ་
རེ་ལ་ལེའུ་མང་པོ་རེ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མཆན་ལྟར་ནའང་ལེའུ་གཉིས་རེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

403

ལས་མ་བྱུང་བས་གཉིས་ཚིག་གིས་སྟོན་དགོས་པ་ལ་དེས་མ་བསྟན་ཏོ། །
དེས་ན་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་ཞེས་པ་ལེའུའི་མང་ཚིག་དང༌།མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་རྣམས་ཞེས་པ་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ་མུན་སེལ་གྱི་བར་དགོངས་པའོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་བཅུ་པོ་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་

ལྡན་དང༌།མཚན་ཉིད་གསུམ་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང༌།རྣམ་ཤེས་
ཚོགས་བརྒྱད་དང༌།མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལྔར་འདུ་སྟེ།དེའི་ལེའུ་
བཅུའི་དོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུ་བར་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྣམ་

ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང༌།མཚན་ཉིད་གསུམ་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་
དང༌།ཞི་ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་དང༌།ས་བཅུ་དང༌།འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་
བདུན་དུ་བསྡུས་ཤིང༌། བདུན་པོ་དེ་གཞུང་འདིར་དོན་ཚན་ལྔར་བསྡུས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ།འདིར་དོན་ལྔ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
འདིར་དོན་ལྔ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
ནར།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དོན་ཚན་ལྔར་འདུ་བར་ཐལ།བྱམས་ཞུས་སུ་ཞི་ལྷག་རྒྱས་པར་བསྟན་ཀྱང་དེའི་ཚིག་རིས་འགའ་དང༌། སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་ལེའུའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་བསྡུ་བ་ལས། ཐེག་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས་བརྩམས་ནས། ཞེས་བྱུང་བ་དང༌།འཇམ་དཔལ་གྱི་ལེའུས་གསུངས་ཚུལ་

404

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ལ་དཔགས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་བཞེད་པས་ལེའུ་དེ་གསུམ་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པར་སྦྱོར་དགོས་ལ།དེས་ན་དོན་ཚན་ལྔར་ལེའུ་བཅུ་ག་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།ལེའུ་དེ་གསུམ་གས་དེ་
ལྟར་བསྟ་ན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། ལེའུ་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པར་རྣལ་འབྱོར་ངེས་པའི་
དོན་བསྟན་པ་དང༌།ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྟན་པ་དང༌།དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱུང་བ་ལ་དཔགས་ནའང་སྔར་ལྟར་སྦྱོར་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར།དེ་བས་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་དུ་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལ་བོས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་དང༌།
འཕགས་ཞུས་རིལ་བོས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང༌།བྱམས་
ཞུས་རིལ་བོས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་བཙལ་
དགོས་ཏེ།དེ་གསུམ་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡོད་པ་ལས་རིལ་པོས་དེ་དག་
སྟོན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།མཆན་དུ།མཐར་ཐུག་རིགས་ངེས་པ་དང༌།རྣམ་
ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སོགས་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་ལས་
ཐོར་བུར་གསུངས་པ་ལས་སྔ་མ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་ལེའུ་རིལ་པོས་སྟོན་པ་མེད་པས་རྣམས་ཞེས་མ་སྨོས་གསུངས་པའང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་སྦྱོར་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ལེའུའི་མིང་ལ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

405

བས་ཀྱང་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མཆན་གྱི་གསུངས་ཚུལ་ནི་ཡང་སྙིང་ལས།
དྲུག་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ།བདུན་པ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ།ཞེས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་སྟོན་པ་ལ་ལེའུ་རེ་རེ་ལས་མ་སྦྱར་བ་དང་ཡང་མི་མཐུན་ནོ།།
ཁོ་ན་རེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལ་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ཕྱོགས་
གཅིག་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། བཅོམ་
ལྡན་འདས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་གོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་གང་ལགས།ནས།དེ་དག་ལ་སོགས་པ་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་
དག་ཉིད་དངས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཚུལ་གཅིག་པར་བསྟན་
པས་བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར་ང་ནི་ཐེག་པ་ཐ་དད་པར་མི་སྨྲའོ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་འདྲའི་ཚིག་སིལ་བུ་གོང་འོག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་སྔར་སྦྱར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ་
བྱང་ས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་

ལུང་རྣམས་དྲངས་པར་གསུངས་ཀྱང་བྱང་སའི་ཐད་དེར་དེའི་ལུང་དྲངས་པ་

མེད་དོ།།

406

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ། སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པའི་ཚུལ་ལོ།།
མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།
དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌།དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལོ།།བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།
དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་དང༌།དེ་གཉིས་འགོག་པའི་
ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།སྐྱོན་སྤོང་ངོ་།།
སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ།
དང་པོ་ནི།བྱང་ས་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཡིན་ཞེ་ན།ཡན་
གྱིས་བྱང་སའི་ལེའུ་བཞི་བ་དྲངས་ཏེ་སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་གྱི་
དྲི་བ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་གསུངས་ལ། ཡན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ལྟ་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

407

ངོས་བཟུང༌། སྐུར་འདེབས་སོ། །ཡན་གྱིས་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་ཉེས་
དམིགས་བཅས་ངོས་བཟུང༌།དེ་ལྟར།སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་པ་སྟེ།གནས་ལུགས་སམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་

ཡོད་ཅེས་འདྲི་ན། བློ་དམན་གྱིས་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་བཙལ་བ་ན་
ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་སྒྲུབ་ཚོད་མ་ཟིན་པར་དབུས་ནས་ཐལ་བས་ལེགས་པར་མ་ཟིན་

པ་སྟེ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་
ཀྱི་མཐའ་འོ། །གནས་ལུགས་ནི་མཐའ་དེ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་སྟེ།
རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་

བཞིན་ལ་མཚན་མར་བཟུང་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་ལོགཔར་བཟུང་བ་དང་སྤངས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའོ། །དེ་ཉིད་ནི་ལེགས་པར་
མ་ཟིན་པ་སྟེ།ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡོངས་
སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་གྲངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་

མངོན་པར་ཞེན་པ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལེགས་པར་མ་
ཟིན་པའི་དོན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་དེ་ལྟར་ལོག་པར་བཟུང་བ་དང་བཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་སྒྲོ་

408

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བཟུང་བའམ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་བཤད་དོ། །ཡང་དག་པ་ནི་བདེན་པར་
གྲུབ་པའི་དོན་ཏེ་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་དགག་ཚོད་མ་ཟིན་པར་དབུས་ནས་ཐལ་ཏེ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་སྐུར་བ་འདེབས་དང༌།དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་

སྟེ།གནས་ལུགས་ནི་མཐའ་དེ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པའོ།།མདོར་ན་
གནས་ལུགས་སམ་དབུ་མའི་ལམ་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་
སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་
བྱང་ས་ལས་གསུངས་པའི་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། དེ་
གཉིས་ངོས་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ནི། བྱང་

ས་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་འདོགས་
པའི་གཞི་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་འདོགས་
པའི་གཞི་བསྟན་པར་དཀའ་འགྲེལ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།གང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞི་བསྟན་ལ།འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅེས་པ་ནི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ།བསྡུ་བ་ལས།དེ་
ལ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

409

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།རྒྱ་མཚོའི་
སྤྲིན་ལས། རྗོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་དེས་ངེས་པར་བརྟགས་པའི་བདག་ཉིད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏེ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་
དུ་འདོགས་བྱེད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་བཏགས་པ་
ནི་སྐབས་འདིའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ནི།

གཞན་དབང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་

ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་
པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་སོ།།
གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་ནི། བཏགས་པའི་

ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་སྟེ་རྟེན་ནི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་མའི་གཞི་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་

གཞན་དབང་ངོ་།།གཞན་དབང་དེ་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ཚུལ་
གྱིས་བདེན་པར་ཡོད་པ་སྟེ། བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་

ཡུལ་མིན་པ་ལ་བྱེད་ལ། དེ་མིན་ཚུལ་ཡང་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་གཞན་
གྱིས་བརྗོད་ཚེ་ཉན་པ་པོའི་རྟོག་པ་ལ་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དངོས་གནས་ལ་ཤར་དུ་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་པ་ལ་དེ་

410

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྟར་མེད་པ་ནི་དེ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ནོ། །ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ་མི་གསལ་
ཡང༌། མཆན་དུ་ཡུལ་དུས་གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་གིས་ཀྱང་རང་མཚན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང༌།མུན་སེལ་དུ་གཟུགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་གཞན་དབང་དུ་མ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མ་གྲུབ་དགོས།
དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་སོང་བར་གསུངས་ཏེ་
དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་སོ། །དེ་འདྲའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བ་

དོན་སྨྲ་དང༌།སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་སྟེ་རྒྱུད་ཆུད་ཟོས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྨྲ་བ་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་ཟབ་མོ་ལས་ཉམས་པའོ། །
ཆོས་འདུལ་བ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་འཐོབ་པར་བྱེད་
པས་ཆོས་དང༌། སྤངས་ཨ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པས་འདུལ་བར་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཁོ་ན་རེ།
ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྐབས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལས་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ཚིག་ཟིན་ལ་གསལ་བར་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

411

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།བྱང་སའི་སྐབས་འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིས་དེ་ལྟར་གསལ་
བར་མ་བསྟན་ཀྱང༌། དེ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བྱང་ས་ལས།དོན་
དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་

མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས།ཞེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་དེར་མེད་པ་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་ན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ལ་དེར་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་གྱིས་

ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་པ་བྱང་སའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་ཁོ་ན་
རེ། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་ལས་
དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་ཚིག་ཟིན་ལ་གསལ་
བར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།བྱང་སའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་

མེད་དོ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མ་བསྟན་ཀྱང་དེ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེར།རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒོ་
བཏགས་ནས། ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དེད་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་ན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དེར་མེད་པར་ལྟ་བསྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དོན་དམ་པར་མེད་ན་

412

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་མཚན་གྱིས་མེད་དགོས་པ་བྱང་སའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བྱང་སར་
སྔ་མ་ལ།རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ།ཞེས་དང༌།ཕྱི་མ་ལ།དོན་
དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཆན་ལས། སྤྱིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

ཁྱད་མེད་ཀྱང་འདིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།ཀུན་བཏགས་
བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་མ་གྲགས་པར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་ཟླས་དྲངས་ནས་རང་
གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དབུ་

མ་བ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་མེད་མཐའ་ཞེས་ཟེར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོད་མཐའ་ཞེས་ཆེར་མ་
གྲགས་པས།སྔ་མ་དེའི་ཟླས་དྲངས་ནས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཁོ་ན་རེ།བྱང་སས་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌།གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་རིམ་བཞིན་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་
འདེབས་སུ་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ།དེ་དག་བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཞུང་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་
གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

413

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སའི་བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་སོགས་
ཀྱིས་དེ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེའི་
དངོས་བསྟན་ལ་གཞན་དབང་ལས་མ་བྱུང་ཡང༌།གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།ལུང་དེའི་དོན་ནི།དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཅིག་པུ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་
པ་ལ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།
གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་
བཏབ་པས་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་
གཉིས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཀྱང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ།གཉིས་ཀ་

ལ་བཤད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་གཉིས་ཀ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་དང༌།
བྱང་སའི་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་གཉིས་ཀ་ཡོངས་གྲུབ་
ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་དགོས་སོ།།
༈འདིར། ཆོས་གང་རུང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་

ཀུན་བཏགས་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་

414

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གིས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་མཐར་གྲུབ་ཚད་དང༌།དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་

པའི་བློ་དེ།འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་དང༌།
དེ་དོན་དམ་པར་དང༌།དེ་རང་མཚན་གྱིས་དང༌།དེ་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་

རྣམས་དང༌།ཡོད་མཐའ་དང༌། རྟག་མཐའ་དང༌།སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་

རྣམ་གྲངས་དང༌། དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གཞན་དབང་

ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་

གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གིས་འདིའི་སྐུར་
འདེབས་ཀྱི་མཐར་གྲུབ་ཚད་དང༌། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་བློ་དེ།འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞན་དབང་ཡོངས་
གྲུབ་བདེན་པར་དང༌།དེ་དོན་དམ་པར་དང༌།དེ་རང་མཚན་གྱིས་དང༌། དེ་
རང་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་དང༌། མེད་མཐའ་དང༌།ཆད་མཐའ་དང༌།
སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་དང༌།དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་
དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ལས་བཟློག་སྟེ་ཆོས་རྣམས་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དེ། འདིའི་དབུ་མའི་

ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།ཡོད་མེད་ཀྱི་དང༌། རྟག་ཆད་ཀྱི་དང༌།སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་

གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

415

གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ།དབུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཐའ་དེ་གསུམ་དང་
བྲལ་བའི་དབུས་གསུམ་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་

གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དེ། དབུ་མའི་མཚན་ཉིད།

མཐའ་དེ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་གསུམ་དོན་གཅིག་གོ།
སྤྲོ་ན།བྱངས་ལས།ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན།ཞེས་པའི་དོན་ལ།དཀའ་འགྲེལ་
ལས། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་
མཆན་ལས།གནས་ལུགས་སམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་
ཇི་ལྟར་ཡོད།ཅེས་དང༌།བདེ་ལེགས་ཉི་མས། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་

དབུ་མའི་ལམ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་

ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ།།ནས།བྱང་ས་ལས་ཀྱང༌།ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན།ཞེས་
སོགས་དང༌།ཚུལ་ཁང་གིས།ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་
མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ།ནས།ཞེས་འཆད་པ་ལ་བྱང་ས་ལས།ཇི་ལྟར་ཡོད་
ཅེ་ན།ཞེས་སོགས་དང༌།ཟིན་བྲིས་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་ཡོད་
ཅེས་བཀྲལ་ལ།མཆན།རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ།དེའི་དགག་

པ་རྣམས་སུ་པྲ་སྟིས་སྒྲོ་སྐུར་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན་ཞེས་བཀྲལ་བར་བཤད་ཀྱང༌། དེའི་དྲང་ངེས་ལས།སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་དངོས་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

416

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་དང༌།སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན།ཞེས་བྱུང་བ་རིམ་པར་

གཞུང་དུ་བྱང་ས་དྲངས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དང༌། བཏགས་པའི་

ཚིག་གི་སོགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་བསྣན་པ་ཡིན་ཞིང༌། བྱང་སའི་ཇི་ལྟར་

ཡོད་ཅེ་ན་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་སྐབས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ། ནས།དེའི་ཕྱིར་བྱང་ས་ལས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་
དཔགས་ན་ཟིན་བྲིས་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལས་ཟུར་བ་ཞིག་མིན་པར་

མངོན་ནོ།།
ཡིག་ཆ་དང་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ།གཞི་གྲུབ་ན་མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན།དཔལ་ལིའི་དྲང་ངེས་
དགག་པར། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ཅེས་ལན་གདབ་
གཞིར་ཆོས་རྣམས་འཇོག་མི་རུང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅིང༌། ཁོང་བས་
གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་འཇུག་དཀའ་འོ། །གཞུང་ལས། སྒྲོ་སྐུར་
སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ།།ཞེས་པའི་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་མ་སྤངས་ནི་དེ་གང་
རུང་ཡིན་མིན་ལ་བྱེད་ན་སྒྲོ་སྐུར་གང་རུང་མིན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲོ་སྐུར་
སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།ཆོས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་སྐུར་
ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་ན་གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲོ་སྐུར་དང་བཅས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྒྲོ་
སྐུར་བྱས་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་བྱེད་ན་གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

417

ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།ཆོས་དེ་འཇོག་པ་ན་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་
དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ལ་བྱེད་ན་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་

གྱིས་ཡོད་ན་དབུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གང་བ་དེ་
དཔྱད་པར་བྱའོ། །སྒྲོ་སྐུར་ལ་དེ་དང་དེའི་མཐའ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།

གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་ཀྱང་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པར་སྒྲས་བརྗོད་ནུས་པ་དང༌།དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་ན་དོན་དམ་པར་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌།ཁྱོད་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་སྒྲའི་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ན་

ཁྱོད་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང༌།ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་སོགས་
ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ། གཞན་དབང་ལ་

ཆོས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དངོས་པོར་བཤད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་དང་དངོས་པོ་ལྔའི་ནང་ནས་རྒྱུ་མཚན་ལ་དངོས་པོར་བཤད་པ་དང༌། རྫས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་མིང་དང་རྣམ་རྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་

དངོས་པོར་བཤད་པ་གསུམ་དང༌།ཡོན་ཏན་འོད་མར་གྲགས་པའི་བྱང་སའི་

འགྲེལ་བར།ཆོས་རྣམས་ཞེས་པ་ལྐོག་གྱུར་དང༌།དངོས་པོ་ཞེས་པ་མངོན་གྱུར་ལ་སྦྱར་བ་དང༌།ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་ཆོས་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་

418

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་དང་དོན་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཞེས་པ་ལྟར་མིང་དང་དོན་ལ་གོ་ནའང་ཆོག་པར་གསུངས་པ་དང༌།མཆན་ལས།སྔ་མས་ཆོས་རྣམས་སྤྱིར་

བསྟན་པ་དང༌།ཕྱི་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཞིའི་གཙོ་བོ་གཞན་དབང་དམིགས་
ཀྱིས་བསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱི་མའི་ཁུངས་བཙལ་དགོས་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་བཤད་ཚུལ་སྔར་བཀོད་པ་དང་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དགོངས་རྒྱན་ལས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ། ཞེས་
པ་མཆན་དུ་འགོད་སྐབས། ཁ་ཅིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་
དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་སྨོས་པ་ཁྱད་པར་དང་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཟེར། ཞེས་གོ་ལྡོག་ཏུ་སྦྱར་བ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་དཔྱད་
དགོས་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་སའི་དངོས་ཟིན་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཚིག་
གིས་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་དང༌། དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་སྟེ་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་བྱས་པ་ཧ་ཅང་མི་གསལ་

ཡང་ཡིག་ཆར་སྦྱར་བ་ལྟར། ཁྱད་པར་དང་པོའི་སྐབས་དཀའ་འགྲེལ་ལས།ཀུན་བཏགས་པའི་ཚིག་འཇུག་པའི་མཚན་མའི་གཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

419

བརྟེན་ནས་སྔར་ལྟར་བྲིས་པ་ཡིན་ཡང༌།དགོངས་རྒྱན་དུ་བཏགས་པའི་ཚིག་
གི་མཚན་མ་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེའི་གཞི་གཞན་དབང་ལ་བྱས་པ་གང་

དགོངས་པར་སོང་དཔྱད་དོ། །ཁྱད་པར་གཉིས་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་
དཀའ་འགྲེལ་ལས།མིང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བརྡ་རྟོག་གིས་མིང་འདི་ཞེས་བརྡ་
སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་གྲུབ་ཅིང༌། མིང་དེ་འཇུག་པའི་འཇུགགཞིའི་དངོས་པོ་
ཞིག་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་འཇོག་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡིག་ཆར།
སྤྱིར་ཆོས་དེ་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཐ་སྙད་དང་ལྡན་དགོས་པར་དགོངས་ནས་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་བརྡ་མ་སྦྱར་གོང་གི་དངོས་པོ་ལ་བཞེད་
པར་གསུངས་ནས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྗོད་མི་

ནུས་ཤིང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པས་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་
པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་མཛད་པ་དང༌། སྒོ་མང་སློབ་ཆུང་རིན་ཆེན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལས་ལོགས་སུ་ཐ་སྙད་
འཚོལ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་བསམས་ནས། བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བ་དེས་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་དུ་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་བརྗོད་དུ་
མེད་པས་མཚོན་བྱས་བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་
མིན་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་དང༌།
དགོངས་རྒྱན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་

420

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ལ་བྱས་པ་དང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་གཞན་དབང་གི་གཙོ་བོ་ཀུན་རྟོག་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རིམ་པར་རང་རིག་དང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་
གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་ན་སྤྲོས་པའི་རྣམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བཤད་པ་
དང༌། མཆན་དུ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་འཆར་རྒྱུ་ཡང་མེད་ལ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་མིན་ཞིང༌།ཡེ་མེད་ཀྱང་མིན་པ་རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་དང་འདྲ་བས་
བརྗོད་མེད་དུ་གསུངས་ཤིང༌།ཡིག་ཆའི་བཞེད་པ་ལ་དོགས་དཔྱོད་དུ་བརྟག་
པ་མཛད་དོ།།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚེ་ཏན་ལྷ་རམས་པ་གཉིས་སྔོ་འཛིན་ལ་སྔོན་
པོ་སྣང་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྟེང་ན་མ་གཏོགས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཐུན་

པ་མེད་པ་དང༌། ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

བརྗོད་པ་དང་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པས་རང་མཚན་བརྗོད་མེད་ཟེར་བར་
གསུངས་པ་ཡིག་ཆའི་བཤད་སྲོལ་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ་ཞིང༌། ཟབ་གསལ་

སྒྲོན་མེར་བརྗོད་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་དུ་མེད་པ་ལ་བྱས་ནས་བྱང་
ས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཁུངས་མང་དུ་བསྒྲིགས་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མང་སྟེ་བརྗོད་
མེད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། གཞུང་ལས། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད།ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་རྒྱུ་མཚན་ལ་གོ་དགོས་པར་དགོངས་རྒྱན་དུ་བཤད་དོ། །རིགས་རྒྱན་དུ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

421

མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ལ་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་དུ་སྣང་བ་

དོན་སྤྱི་དང༌། ཤེས་བྱ་དེ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ལ་ཤེས་
བྱར་སྣང་བ་སྒྲ་སྤྱི་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་དཔགས་ན་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱིའི་

ཁྱད་མཚན་མཚོན་སྟེང་ནས་འབྱེད་པ་དང༌།ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་
པོས།བུམ་པ་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་བུམ་པའི་སྒྲ་སྤྱི་བྱས་ན་བློ་ངོར་བདེ།
ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། མཆན་དུ། གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཞན་
གྱིས་བརྗོད་པའི་ཚེ་བློར་ལམ་གྱིས་འཆར་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྒྲ་སྤྱི་ཡིན་གྱི།

ཞེས་གསུངས་པ་གསུམ་ལས། སྡེ་བདུན་ཆུང་བར། ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ལ་ཆོས་དེའི་དོན་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་

པ།ཞེས་དང༌། སྒྲ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།རྟོག་པ་ལ་མིང་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག་དངོས་
པོ་མ་ཡིན་པ།ཞེས་དང༌།རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་ལས།བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲ་རང་མཚན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འགགས་ཀྱང་གྲག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཤར་པ་དེ་
ཉིད་སྒྲ་སྤྱི་དང༌། སྒྲ་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྟོ་ལྡིར་
ཞབས་ཞུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་བཤད་ཚུལ་
བར་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཆེ་ཞིང༌། རྭ་བསྡུས་གྲྭ་ལས། བུམ་པ་མཐོང་མ་མྱོང་
བའི་གནས་སྐབས་སུ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་འཛིན་

422

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་སྒྲ་སྤྱི་རྒྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
ལྟོ་ལྡིར་བའི་མིང་མི་ཤེས་ཀྱང་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ལ་
ལྟོ་ལྡིར་བ་སྣང་བ་དེ་དོན་སྤྱི་རྐྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མཆན་
དང་མཐུན་པར་མངོན་ནོ། །འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་

ཉམས།ཞེས་པའི་གཉིས་པོ་ནི་དགོངས་རྒྱན་དུ།སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་ཆུད་
གཟེན་པ་གཉིས་ལ་བཤད་ཀྱང༌།སྒྲོ་སྐུར་དུ་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ལ་བྱ་དགོས་པ་བྱང་ས་རང་དང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གསལ་ལོ། །མཆན་དུ་སྒྲོ་སྐུར་འགལ་བར་
གསུངས་ཀྱང༌། མུན་སེལ་ལས། སྤྱིར་སྒྲོ་སྐུར་མི་འགལ་བ་དང༌། སྐུར་
འདེབས་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྒྲོ་འདོགས་ལ་སྐུར་འདེབས་
ཀྱིས་མ་ཁྱབ་བྱས་ན་བདེ།ཞེས་གསུངས་སོ།།
སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།ལོག་རྟོགདང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དང་
རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དོན་གཅིག་ནས། འདི་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་དོན་གཅིག་

ཅེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ན་

སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ལ།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།དེ་ལྟར་
སྨྲས་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་དེ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པ་དང༌། ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ན་རྟག་པའི་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་
འགྱུར་ཞིང༌།དེ་འདོད་ན།མེད་མཐའ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང༌།ཆད་མཐའ་ལ་རྟག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

423

མཐས་ཁྱབ་ཅེས་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བཀག་ནས། སྡེ་བདུན་
རྒྱན་གྱི་དོན་ལོག་ཤེས་ཡིན་ན་རང་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཤེས་པས་
བསལ་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་

པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་པའམ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་
མཐར་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་པ་གང་བདེ་བྱ་བ་ལས།ལོག་ཤེས་ཡིན་

ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་མི་བྱ་བར་བཤད་ལ།
མཆན་དུ། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པར་ཐལ།གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་

ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་གཅོད་རྒྱུའི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པར་གསུངས་སོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ།སྒྲོ་སྐུར་ལ་བློ་དང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ།གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས།རང་དབང་གིས་གྲུབ་པར་རྗོད་པ་དང་གཟུང་བ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་
དང༌།ཞེས་དང༌།རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་རྗོད་པ་དང་བཟུང་
བ་རྣམས་སྐུར་འདེབས་དང༌།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།ཀུན་
བཏགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རྗོད་པའི་སྒྲ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཚིག་དང༌། དེ་ལྟར་
བཟུང་བའི་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དངོས་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་སྐུར་འདེབས་
ལའང་གསུངས་པ་ལས། སྒྲོ་སྐུར་ལ་ཚིག་ཅིག་འཇོག་པ་གཞུང་ཁུངས་མ་

424

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་ནས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མཐའ་གཉིས་འགོག་
པའི་ཚུལ་དངོས་དང༌།སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས།སྒྲོ་འདོགས་འགོག་ཚུལ་དང༌།སྐུར་འདེབས་འགོག་ཚུལ་
ལོ།།
དང་པོ་ནི།གལ་ཏེ་སྒྲོ་སྐུར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ཡང་བྱང་ས་ལས།
གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་
བཞིན་དུ།ནས།ཐ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཆོས་

རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཡོད་མཐར་ལྟ་བ་ལ་སྐྱོན་
གསུམ་བསྟན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་སྟེ་ཞིབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་
མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིག་ན་རེ།མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་སྐབས་དང༌།
སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགོག་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་

གཉིས་འདྲའམ་མི་འདྲ།འདྲ་ན་སྔ་མ་ལ་ཆོས་བདག་དགོས་པར་ཐལ།ཕྱི་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

425

ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་མའི་སྐབས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མི་འདྲ་ན།

གཞུང་ལས།དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ནི།ནས།ཞིབ་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།མཆན་དུ།
སྔ་མ་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འོང་ཞིང༌། དེ་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་

ཡོང་ཆོག་ཀྱང་ཆོས་བདག་དངོས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་གཞན་དབང་གི་སྡོད་
ལུགས་སུ་མི་བསླུ་བར་གྲུབ་དགོས་པས་ཆོས་བདག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པ་དོན་ལ་གནས་དགོས་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་ཐུན་མོང་དུ་བཀག་པ་
ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་བདག་ཡོད་ན་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་ན་མེད་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་རིགས་པའི་འཕུལ་ཡིན་པས་

རིགས་པའི་འཕུལ་དང་དངོས་ཀྱི་ཁས་བླངས་གཉིས་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་
གསུངས་ཀྱང༌། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་མི་རུང་ཚུལ་དོགས་དཔྱོད་དུ་
གསལ་རྒྱས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་རོ།།
རང་ལུགས་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་ཏེ།གཞུང་ལས།གཞན་དབང་ལ་

426

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་བསྟན་ལ།བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་

དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེའི་བདག་འཛིན་ནི་མཐའ་གཉིས་འགོག་ཚུལ་

སྤྱིར་བསྟན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་སྐབས་སྔ་ཕྱིའི་སྒྲོ་
འདོགས་ངེས་པར་དོན་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས།ཡིག་ཆ་བསྡུས་པ་ལས།ཁ་
ཅིག་གིས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྐབས་འདིར་

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ།ཀུན་བཏགས་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དཀའ་འགྲེལ་ལས།སྐབས་འདིའི་

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་གཟུགས་

སོགས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་

ཚིག་གི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་བློ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

427

ཞིག་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད།ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་ལས།ཀུན་
བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་
འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་
བོ་དང་འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྡར་
བཏགས་པའི་ངོ་བོའོ།།དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མིན་གྱི་ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དེར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་

མ་བཅོས་པར་གསལ་བར་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བས་ན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཚད་དང༌། ཀུན་བཏགས་སྤྱི་ལྡོག་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་མིན་ཡང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ་ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཇི་ལྟར་འགོག་པ་དང༌།
བཀག་པ་དེ་ལ་ཕྱོགས་སྔས་ལན་མི་ཐེབས་པའི་ཚུལ་དང༌། ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི།སྐུར་འདེབས་ནི།ཞེས་སོགས་
བྱུང༌།དེ་ལ།བཀག་གོ།ཡན་གྱིས་བྱང་སའི་ལུང་བཀོད།སྨྲ་བ་རྣམས་སོ།།
ཡན་གྱིས་ཕྱོགས་སྔ་ངོས་བཟུང༌།སྨྲའོ།།ཡན་གྱིས་དེའི་འདོད་པ་བརྗོད།དེ་

428

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མན་གྱིས་དེ་འགོག་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་བྱང་སའི་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་ལ་
གཞན་སྡེ་མེད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་
དམ་པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔས་སྨྲ་
ཚུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གཞན་སྡེ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ།བྱང་ས་ལས།གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་མདོ་སྡེ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དགོངས་པའི་དོན་བསྟན་པ་དག་ཐོས་ནས།ནས།འདི་ཐམས་ཅད་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ།འདི་

ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།སུ་འདི་ལྟར་ལྟ་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་ཡིན།།ཞེས་
དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་
ལ་མཁྱེན་གསུམ་སོགས་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིག་ཆ་རྙིང་པའི་
བཤད་ཚུལ་ཏེ་གསར་བ་ཡང་དེ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་པར་མངོན།ཡང་ན།དེ་ལ་གཞན་སྡེ་མེད་དེ། རྟག་སྨྲ་ལ་དོགས་པ་མེད། རྒྱང་པན་པས་ཀྱང་
གཟུགས་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་བྱས་
ན། གཞུང་ལས། མིང་དང་བརྡས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི་གཟུགས་

སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་དགོངས་པར་འགྲོ་མིན་དཔྱད་དོ།།དེ་འདྲའི་ཕྱོགས་སྔ་ལ་
ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

429

ནམ་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་དགོས་པ་གང༌།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱང་སས་ཕྱོགས་སྔ་
འགོད་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་ལ། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ཁས་ལེན་གྱིས་གྲུབ་

པོ།།དེ་ནས་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ལ།བསྡུ་བ་ལས།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ལ།ཞེས་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་སྤྱིར་མི་སྲིད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅེས་པ་གཏན་མི་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་སྔ་ས་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཐ་སྙད་
དུ་ཡོད་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅས་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ལ།གཞུང་དུ་དྲངས་
པའི་བྱང་སའི། འདི་ལྟ་སྟེ།ནས།གདགས་སུ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱི་

ལུང་དོན་ནི།འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་
འདི་ལྟ་སྟེ།མཚན་གཞི་དཔེར་བགྱིས་ན། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་བདེན་
པར་ཡོད་ན་དེ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་གདགས་སུ་རུང་མོད། ཕུང་པོ་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དུ་ཟིན་ན་སྟེ་གྱུར་ན་ནི་གང་ཟགགི་གདགས་གཞི་མེད་པར་
འགྱུར་ལ།དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་གང་ཟག་གདགས་སུ་རུང་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ་སྟེ།
འདི་ནི། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཉེར་བརྟེན་ནས། །སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའི་ཐ་སྙད་

430

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བརྗོད། །ཅེས་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གྱིས་བཤད་དོ། །དེ་
བཞིན་དུ།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི།འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་རང་
མཚན་གྱིས་ཡོད་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུས་བྱས་སུ་འདོགས་པའི་ཚིག་སྟེ་མིང་གདགས་སུ་རུང་མོད། དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པར་གྱུར་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་གདགས་གཞི་གཟུགས་སོགས་གཏན་མེད་
དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་འདུས་བྱས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་མེད་དོ། །གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གྱུར་ན་
གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཡང་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།གཞུང་ལས།དེས་ན་དངོས་པོ་ཙམ་མེད་
ན་ཞེས་འགོག་པ་ནི།སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང༌།བྱང་སར་དངོས་པོ་ཙམ་མེད་ན་
ཞེས་པའི་ཚིག་ཇི་བཞིན་མེད་ཀྱང་མེད་དུ་ཟིན་ན་ཞེས་པའི་ནུས་པ་བཏོན་ཏེ།
དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་ན་ཞེས་འགོག་པའི་དོན་དུ་
མུན་སེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་དབང་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་

ཁྱབ་ན། དེ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་འཁྲུལ་བའི་བློས་རློམ་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཐལ།མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

431

བ་མེད་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ལ།གཞན་དབང་སེམས་
སེམས་བྱུང་རྣམས།ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།རིགས་པ་གསུམ་པོ་འདིའི་

དང་པོ་གཉིས་བྱང་སས་མེད་ལྟ་བ་ལ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ལྔའི་གཉིས་པ་

འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པའི་

རིགས་པ་དང༌།ཕྱི་མ་རྗེ་རང་གིས་བཀོད་པའི་རིགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་གཞན་དབང་གི་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་སྨྲ་བས། གཞན་དབང་གི་སྐྱེ་འགག་ནི་བློ་འཁྲུལ་བས་སྐྱེ་འགག་ཏུ་
ཞེན་པ་ཙམ་གྱི་ངོར་ཡིན་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་འགག་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ལ།དེས་དེ་ཡོད་གོ་ཡང་ཆོད་ཅིང༌།

དེ་བས་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་སོ།།འདི་

བས་དེ་ཙམ་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ།དེས་སྐུར་འདེབས་སྤོང་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ།རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་བདེན་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་ངོར་
རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཞག་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དབང་ཁོ་རང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དགེ་སྡིག་ལས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་མེ་དཔར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཐག་པ་སྡུལ་ཡིན་པ་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་ཞེན་པའ་འཁྲུལ་ངོར་
གྲུབ་ཀྱང་ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་གྲུབ་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ཞེས་འཆད་དོ།།གཞན་དབང་
ཁོ་རང་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་འདོན་ཚུལ་ནི་མཚན་དུ།གཞན་དབང་རང་ངོས་

432

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་པ་རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་ཁོ་རང་
མེད་ཟེར་བ་ཞིག་ཏུ་གོ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་ནི།དེ་འདྲ་མིན་པའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འཁྲུལ་ངོར་བཞག་
ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་འདྲ་མིན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཤིག་འདོད་ན། རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པའི་དོན་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་འདི་བས་བསམས་ནས།ཐལ་འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་
ནས་མ་གྲུབ་པར་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་དང༌། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཡུལ་རང་

ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱེད་ལ། དེ་
ལྟར་བལྟས་ན་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གང་གས་གཞི་

མེད་ན་འདོགས་པ་པོ་དང་འདོགས་བྱེད་དང་བཏགས་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་བཤད་པར་སྟོན་པ་ལ།བྱང་ས་ལས།དེ་བས་ན་གང་
ཟག།སོགས་བྱུང་སྟེ།དེའི་དོན་ནི།སྔར་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་
འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དེ་བས་ན། ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟ་བུས། སྒྲས་ཟིན་བཞིན་
ཁས་བླང་མི་དྲུང་བས་ན་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་མདོ་སྡེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་
སྣོད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྗོད་བྱར་ལྡན་པ།ཆོས་བདག་མེད་པ་སྟོན་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བརྗོད་བྱར་ལྡན་པ། སྒྲས་ཟིན་ལས་དགོངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

433

པ་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པས་དགོངས་པའི་དོན་བསྟན་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བཞི་

ལྡན་དྲང་དོན་གྱི་ཤེར་མདོ་ཐོས་ནས་མདོ་དེའི་དོན་རྣལ་མ་དེ་ཇི་བཞིན་མ་

ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྐྲས་ཟིན་བཞིན་བཟུང་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསམས་
ཏེ་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་གིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་རྟོག་ཙམ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་བློས་
བཏགས་པ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དེ་ལྟར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་སྟེ་
གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གིས་འཛིན་ཅིང༌། གཞན་གྱིས་

འདི་ལྟར་ལྟ་ནའང་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟ་ཞིང་སྨྲ་བར་བྱེད་
དོ།།དེ་དག་གི་ལྟར་ན་གདགས་གཞི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡང་གཏན་མེད་དུ་སོང་
བས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་ཀྱང་མེད།དེ་མེད་པས་རྟོག་པ་ཡང་མེད།དེ་
མེད་པས་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྒྲ་ཡང་མེད།དེ་དག་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་བཏགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ན།བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་བཏགས་ཙམ་
ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།དེ་བས་ན་རྣམ་གྲངས་དེས་
ན།ཞེས་པ་ལ་བྱང་སའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ན་བཤད་པ་མི་སྣང་ངོ་།།ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་
ཡིན་པར་འདོད་པའི་བཏགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐུར་བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་
དག་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་སྟེ།དངོས་པོ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་

434

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲས་བཏགས་ཆོས་དང༌།གདགས་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དོན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅོད་ཅིང༌།དེ་ནི་བྱང་སས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་གསུམ་པ་མདོ་དོན་
ལོག་པར་བཀྲལ་བའི་སྐྱོན་ནོ།།ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་བལྟས་ན་ཆད་ལྟ་
བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དཀོན་བརྩེགས་ལས།གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི།

སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་རུང་གི །སྟོང་
ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཏེ།དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔ་
མས་ནི་བྱང་ས་ལས། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ནི། ནས། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་མ་ཡིན་ནོ།ཞེས་བ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་ལས་དེ་ལ་སྐུར་བ་མི་འདེབས་པ་དང༌།གཞི་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་
བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ།ཞེས་བ་ལྟར་དམྱལ་བར་མི་འཕེན་པ་དང༌།
གཞན་ཆོས་འདོད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་འདོད་པ་
དག་ཀྱང་འཕུང་བར་མི་བྱེད་ཅིང་སླུ་བར་མི་བྱེད་ལ། ཆོས་དང་བདེན་པ་ལ་
ཡང་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་འདོད་པ་འཕུང་བར་མི་བྱེད་པ་དང༌།བསླབ་པའི་གཞི་དག་ལ་ཡང་གཡེལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་ལྟར་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལས་མི་གཡེལ་ལ། ཕྱི་མས་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་

ལོག་པར་ཟིན་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་རྨོངས་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་ཏེ།ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་རྨོངས་པར་མ་ཟད་དེ་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

435

སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌།གཞི་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་ལ། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བར་འཕེན་པ་དང༌།གཞན་ཆོས་འདོད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་འཕུང་བར་བྱེད་ངོ་།།ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་འདོད་པ་འཕུང་བར་བྱེད་པ་དང༌།བསླབ་པའི་

གཞི་དེ་དག་ལའང་གཡེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

བསླབ་པ་ལས་གཡེལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌།མདོར་ན།དེ་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་

ཏུ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བས་དེ་ལས་
ཉམས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ།དེ་ནི་བྱང་སས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་བཞི་པ་

ལུང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ནོ།།
བྱང་ས་ལས། འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་

ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་དང་པོ་
འདུལ་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་ནི་གཞུང་གི་སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་བཤད་
པའི་ཞར་བྱུང་དུ་སོང་ངོ་། །ཐ་མ་སྟོང་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྐྱོན་ནི།
ཇི་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན།ནས།དེ་བས་ན་དེ་
ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས།གང་གིས་སྟོང་
པ་དང་གང་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དུ་ལྟ་བ་པོ་ཆོས་

436

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅན།ཁྱོད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ།ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་
དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཟུང་བ་གང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་གང་དུ་ཅི་ཞིག་གང་
གིས་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྟན་ཏེ།འདི་ལ་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ལན་འདེབས་ཚུལ་མཆན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དེ་
ལྟར་བྱས་ན། ཞེས་སོགས་གྱུར།བྱངས་ལས།ཇི་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་

ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ལ། འདི་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདི་ནི་

ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་
པ་ཞེས་བྱ།ཞེས་པའི་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་

དངོས་པོ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པའི་ཚིག་
གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མེད་དེ།དེ་ལྟ་བས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་དེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་དེས་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་གཞན་དབང་གང་ལ་དེར་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

437

བཏགས་པའི་ངོ་བོ་གང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་ནི་གཞན་དབང་ཚིག་གིས་

བཏགས་པ་དེས་སྟོང་པར་གསུངས་སོ།།
འདི་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདི་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོད་ཅེས་པའི་
དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེའི་ལྷག་མ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་
འདོགས་པའི་ཚིག་ཙམ་པོ་འདི་ཡིན་ཏེ།དེ་གཉི་ག་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ།དངོས་པོ་
ཙམ་ཡོད་པ་དང༌།དངོས་པོ་ཙམ་དུ་འདོགས་པར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་པ་པོ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ།དེ་དག་གི་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་གཞན་དབང་

ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པའོ། །ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་
ན།དངོས་པོ་ཙམ་ཡོད་པ་དང༌།དངོས་པོ་ཙམ་དུ་འདོགས་པར་ཡང་དག་པ་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ།ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་སྒྲོ་མི་འདོགས་
ལ།ཡང་དག་པ་ལ་ཡང་སྐུར་པ་མི་འདེབས་སོ།།ནས།ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཤེས་

438

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ་ཀུན་བཏགས་ལ་སྒྲོ་མི་འདོགས་ཤིང་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་
མི་འདེབས་པར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ།།སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་ཞེས་པའི་
དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན།དངོས་པོ་སྔ་མ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ནས། བླ་ན་

མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།འདིའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ནི་
དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་ནི་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།ནས།དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་
གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱའོ།།
ཞེས་དངོས་པོ་ནི་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། དེ་ལ་དངོས་པོ་
མེད་པ་ནི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འདོགས་པའི་ཚིག་ནས་ཐ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་འདོགས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པ་
ཉིད་དང༌། ནས། དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དངོས་མེད་ནི་སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ།སྔ་མ་དངོས་པོ་སྟེ་ཡོད་མཐའ་དང༌།
ཕྱི་མ་དངོས་མེད་དེ་མེད་མཐའ་སྤངས་པས། མཐའ་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་

རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི། དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་གཟུགས་མེད་པ་
བསྟན་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བླ་ན་མེད་པའོ།།མདོར་ན་
སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

439

བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་ཤུལ་དུ་གང་

ཡང་མེད་ན་ཆད་མཐར་ལྷུང་ནས་དབུ་མར་གནས་མི་ནུས་པས་གདགས་
གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་པ་བོ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ཞིག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མཐོང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་པར་གསུངས་སོ།།
སྤྲོ་ན།གཞུང་ལས།གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་དང༌།དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་
སོ།།ཞེས་པ་ལ་དཔག་ན་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔར་ཐལ་འགྱུར་བ་
ལས་མི་འོང་འདྲ་ཡང༌།ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ལས།ཐལ་རང་གཉིས་པོ་དེ་སྐབས་
འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་ལྟར་གསར་བས་ཀྱང་བཞེད་ལ། སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས། རང་རྒྱུད་
པ་ཆོས་ཅན། བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐུར་འདེབས་འགོག་ཡུལ་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་བློ་དེ་བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཟེར་བ་རྣོ་པས་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གཞུང་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་

440

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅེས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་བྱས་ནས་དཀྱོགས་བཤད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་

བྱང་ས་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཕྱེ་བས་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་སྐུར་འདེབས་
དངོས་སུ་འགོག་ཡུལ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མ་བྱུང་ཞིང༌། དེའི་དུས་ཐལ་འགྱུར་
བའི་སྲོལ་ཕྱེ་མ་ཟིན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བ་དུ་མ་བྱོན་ཟིན་པ་དེ་དག་དངོས་སུ་
བཀག་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དབུ་མ་བ་
གཉིས་ཀའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་བྱང་ས་སོགས་ཀྱི་སྔར་མ་ཕྱེ་བ་འདྲ་བར་ཁས་

བླངས་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཙམ་རེ་དེའི་སྔར་མ་བྱོན་པར་སྨྲ་མི་

ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་སྤྱིར་འདིའི་སྐུར་འདེབས་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་ཡོང་
ཡང༌། བྱང་སས་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་པ་ནི་དེ་སྐུར་
འདེབས་སྨྲ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཀག་པས་རང་རྒྱུད་པ་ངང་གིས་

ཁེགས་པས་ཡིན་ནོ།།རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར།བྱང་སའི་འདི་ལྟ་སྟེ།ནས།མེད་
པར་འགྱུར་རོའི་བར་གྱི་ཕྱོགས་སྔར་ཐལ་རང་གཉིས་དང༌།དེ་བས་ན།ནས།
རིག་པར་བྱའི་བར་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་བྱས་ཏེ། ཕྱི་མའི་རྒྱུ་
མཚན་དུ།གཞུང་གི་དེས་ན།ནས།མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་ཐལ་འགྱུར་བས་
ལན་བྱས་པ་བཀོད་པ་ནི་མ་ངེས་ཏེ།རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་རྟེན་ན་ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

441

ཀའི་ཕྱོགས་སྔ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཐལ་
འགྱུར་བ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་

བ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་མི་གནས་

པ་མི་འགལ་བྱས་པ་ལ།ཁོ་ན་རེ།སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ།ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་

ཐལ། གཡང་མེད་ན་གཡང་སར་ལྷུང་བའི་གང་ཟག་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་

ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། བློ་མཐར་ལྷུང་མ་ལྷུང་མཐའ་དེར་བཟུང་མ་བཟུང་ལ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལྷག་མ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་
འཇོག་སྟེ།དབུས་མཐའ་ལས།
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད།།
ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ལ་དེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་འདི་དང་དེའི་
ཡོད་རྒྱུ་གཉིས་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།གཞུང་ལས།དེའི་ཤུལ་དུ་
ལྟག་མ་ལུས་པའི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ནས། གཞན་དབང་དང་
ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ལ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ།གཞུང་ལས།གང་ན་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་དང༌།ནས།
འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།དེ་ལ་གང་ལ་གང་མེད་པ་
སོགས་ས་སྡེའི་སྐབས་དུ་མར་བྱུང་བ་ལས། བྱང་སའི་ཐད་འདིའི་དངོས་

442

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་ལ་གཞན་དབང་ལས་མ་བྱུང་ལ། སྤྱིར་ས་སྡེའི་ལུང་དེས་ཡོངས་གྲུབ་

ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་སོ།།ཁ་ཅིག་བྱང་སའི་དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་

སྤངས་པ་ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དངོས་གནས་
པ་ཡིན་ཏེ།དཀའ་འགྲེལ་ལས།གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་ལམ་དབུ་མའི་ལ་མ་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།འགའ་ཞིག།དེ་ལ་གཞན་དབང་ཡོངས་

གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་འཇོག་སྟེ།གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་དོན་དམ་པ་སོགས་སུ་མེད་པ་དང༌། གཞན་

དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་དང་བདེན་པ་སོགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་དབུ་

མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་གསུངས་ནས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་ས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་

ཟེར། གཞན་དག་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ། འདིའི་སྔ་འགྲེལ་དུ་གཞུང་ལས།
འདི་འདྲ་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར།ལ་ལས།དེ་དག་གང་བྱས་ཀྱང་འདྲ་སྟེ། རྩོད་ཟློག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་

དང་དབུ་མའི་ལམ་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་པ་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་གཞུང་
དུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཀྲལ་བ་སྐབས་འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེའི་

དོན་རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་མོར་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ནའི་ཆོས་དང༌། དབུ་
མའི་ལམ་སྟེ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བདེན་སྟོང་དོན་འདྲ་བ་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

443

དགོངས་ཐབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེར་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་དོན་འདྲ་བ་ལ་
གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིའི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ།
བྱང་ས་ལས། གཉིས་སུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ། ཞེས་པ་
འདི།དེར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་
བྱུང་བ་དང༌།འདིར་དྲངས་པའི་ལུང་གི་འཕྲོས་སུ།དེ་ཁོ་ན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་རིག་པར་

བྱའོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་སློབ་པའི་ལམ་

གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱས་ཏེ།ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་དང༌། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་
སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ལ། སོགས་ཀྱང་གཉིས་སུ་མེད་པ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པ་ནི། གཞུང་
གིས་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པས་ཤེས་ཤིང༌། གང་ལ་

གང་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། གཞུང་ལས། དེ་ལ་གང་ན་
གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ།ནས། སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པ་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་
དང༌། ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་དེ་
ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དབུས་མཐའི། དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་གསུངས་པ་དང༌། འདི་འདྲའི་

444

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད།ཅེས་དང༌། སྟོང་ཚུལ་འདི་བྱང་ས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་དབུ་

མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་གོང་ན་མེད་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌།རྗེ་
སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས།རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆོས་ཅན།དབུ་མ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་བགྲོད་པའི་ལམ་མམ་ཤུལ་ཡིན་ཏེ།སྐྱོན་མཐའ་དག་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་སྐྱེད་པའི་དམིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཏེ།རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌།རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་དེ་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པས་དབུ་མ་དང་དེའི་ལམ་སྟེ་
དབུ་མ་བས་བགྲོད་པའི་ཤུལ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།
སྤྱིར་དབུ་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དབུ་མའི་གཞུང་དང༌། དབུ་མའི་གྲུབ་

མཐའ་དང༌། དབུ་མ་སྒྲོགས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་གསུངས་པ་འདིར་ཡང་འདྲའོ། །ཁོ་ན་རེ།གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་

དབུ་མ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན།དབུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་

དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། གྲུབ་མཐའ་

ཆེན་མོ་ལས།གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཆོས་ཅན།དབུ་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ།དོན་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སམ་ཆ་ཡིན་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

445

ཕྱིར། ཞེས་དང༌།དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་
ནི།མདྷྱཱ་མ་ཀ་སྟེ་དབུ་མའམ་དབུས་ཞེས་བྱ་སྟེ།མཐའ་སྤངས་པའི་དཀྱིལ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌།དབུ་མ་ནི་འཇིག་

རྟེན་ན་མཐའ་དོར་བའི་དཀྱིལ་ལ་དབུས་ཞེས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡོད་མེད་ལ་
སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་ཉིད་དབུ་མའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡང་དབུས་དང་དབུ་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་རུང་
གི་དོན་ཙམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།
གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།ཅེས་པ་སྐབས་འདིར་ཡང་ཁས་བླང་ངོ་།།

བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་
ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ་དང༌།ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ།།

ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ།

དང་པོ་ནི།བསྡུ་བ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་

446

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་ལ། སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔ་ངོས་བཟུང༌།འདི་སྐད། སོགས་ཀྱིས་དེའི་
འདོད་པ་བཀོད།དེ་ནས་དེ་ལ།སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔར་དྲི་བ་བྱས།གལ་ཏེ་འདི་སྐད། སོགས་ཀྱིས་དེ་ལ་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དང་པོ་བྱང་སའི་
སྐབས་ལྟར་ལ།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ལ་ལ།ཞེས་བྱུང་བས་འདི་བས་ཀྱང་ཐལ་

འགྱུར་བ་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བར་འདོད་སྣང་བ་དང་བྱང་སར་ཆད་ལྟ་
བའི་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་མི་འགལ་ཏེ།ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རྒྱུད་པ་མཐར་ལྷུང་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉི་གར་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀུན་
བདེན་མེད་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་བཞིན་འདི་སྐད་ཅེས་
དམ་བཅའ་སྟེ།ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་རྗོད་དོ།།དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ལ་འདི་བས་དྲི་བ་བྱ་བ་ནི། ཚེ་
དང་ལྡན་པ་ཞེས་བོས་ནས།དོན་དམ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་

དོན་དམ་དང༌།དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་
མའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་གང་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ལའང་ཐ་སྙད་
དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་

གང་ཡིན་ཞེས་འདྲིའོ། །འདིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ལས་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་མེད་སའི་དོན་དམ་དྲིས་པ་མིན་ཏེ།ཡིན་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

447

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དོན་དམ་མོ་ཞེས་ལན་འདེབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་
ཁྱབ་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་
གང་གི་ངོར་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལས།ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་
ཡོད་སའི་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་དྲིས་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པོ་ཞེས་ལན་འདེབས་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེའི་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དེས་མི་
བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་
ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ལན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྨྲ་བས།ཆོས་རྣམས་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་
དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ནི་གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་
འཇོག་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། མདོར་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་
བདེན་པ་དང༌།བདེན་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ཕྱི་མ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་

448

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བློ་གང་གི་ངོར་བདེན་
པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ།བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དག་བདེན་
པར་མེད་པར་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་རྫོབ་པ་སྟེ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དང༌།བདེན་
པར་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་དང་པོར་བརྡ་འདོགས་པ་དང༌།དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌།རྗོད་པ་དེ་གོམས་པ་ལས་ཕྱིས་ཐ་

སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་གང་ཡིན་དྲིས་ཞེས་པ་ཀུན་
རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའོ།།

ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌།
རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།གཞན་གྱི་ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ངོས་འཛིན་དགག་པ་དང༌།བསྡུ་བ་ལས་མཐའ་གཉིས་

དང་དེ་སྤོང་ཚུལ་བཤད་པ་བྱང་ས་དང་གནད་གཅིག་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དགག་པ། དོན་དམ་གྱི་
ངོས་འཛིན་དགག་པ། ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་མ་བསྟན་པར་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་རྒྱུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

449

མཚན་ནོ།།
དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྨྲ་བས་བདེན་འཛིན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་པའི་བློ་
ཀུན་རྫོབ་པར་བཞེད་པ་ལ།འདི་བས་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་
བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པར་མ་ཟད་མངོན་པར་
རྗོད་པ་སྟེ་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་

རྒྱུས་བསྐྱེད་དམ།འོན་ཏེ།དེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན།དང་

པོ་ལྟར་ན།བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་

བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་རྗོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས།གཉིས་པ་ལྟར་ན།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།ཁྱོད་ལ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཀུན་རྫོབ་དང་
མངོན་རྗོད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་དབང་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི།དོན་དམ་པའི་ངོས་འཛིན།ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་
བཞེད་པ་ལ། འདི་བས། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ན། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་མཚན་ཏེ་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་བློས་

450

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམིགས་ཤིང་བློར་སྣང་བཞིན་དུ་དོན་དེ་མེད་ཅེས་ཇི་ལྟར་སྨྲ་རིགས་ཏེ་སྨྲ་མི་
རིགས་པར་ཐལ།ཡུལ་སྟེང་ནས་མེད་པ་ལ་དེར་ཡོད་པར་དམིགས་པའི་ཚད་
མས་གནོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་སྟེ། ཀྱང་ནི་སྔ་མར་མ་ཟད་པའོ།།དེའི་ལན་དུ་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས། ཁྱོད་རང་གིས་ཚད་མར་འདོད་པའི་བློ་དེས་མི་
གནོད་དེ། བློ་དེ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དངོས་པོ་སྟེ་འཁྲུལ་བའི་དངོས་པོའམ་
འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་སྨྲ་ན།དེ་ལ་འདི་བས། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་
རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་དམ་མེད།ཡོད་ན།ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་པའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་རང་
མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།མེད་ན། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་གང་དམིགས་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་ཐལ།ཁྱོད་བློ་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁྱེད་རང་གིས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་
འཁྲུལ་བ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ།དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་དེ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱང་སའི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡོད་ན། སོགས་ཀྱི་སྐབས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པར་མ་ཟད།བསྡུ་བའི་སྐབས་འདིར་ཡང་རྩ་བའི་བརྟག་པ་

ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་ཀྱང༌། དོན་དམ་བདེན་པའི་
མཚན་གཞི་དང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་བརྟག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

451

ཕྱིར་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་
ཡོད་མེད་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་ཞིང་བརྟག་པ་སྔ་མ་སྟེ་
བསྡུ་བའི་རྩ་བའི་བརྟག་པ་ཉིད་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི།དེ་ལྟར་ན་འདིར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྔར་བཤད་པ་དེ་
ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བཞེད་ཀྱང༌།བསྡུ་བ་འདིར་ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་
གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱོན་མ་བསྟན་པར། གནས་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་པ་
དང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་
བརྟགས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་
དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་འགོག་བཞེད་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་

ཤེས་པ་དང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་གཞན་དབང་དོན་
དམ་པར་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་
གཙོ་བོ་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འདོགས་པ་པོ་དང་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་
རྣམས་གཞན་དབང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ལས་མཐའ་གཉིས་དང་དེ་སློང་ཚུལ་བཤད་པ་བྱང་ས་
དང་གནད་གཅིག་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌།ཀུན་བཏགས་ཐ་

452

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྙད་དུ་མེད་པ་འདི་བའི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་

པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ནི།གཞན་ཡང་བསྡུ་བ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།གཞན་དབང་
དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་
ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌།དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ལ།གཞན་

དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དེར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་རང་མཚན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་
འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ནོ།།བསྡུ་བའི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན།
བྱང་སའི་དེ་དང་གནད་གཅིག་སྟེ། བྱང་ས་ལས་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་སྒྲོ་འདོགས་དང༌།མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་བདེན་མེད་དུ་ལྟ་བ་
སྐུར་འདེབས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བསྡུ་བའི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། བྱང་སའི་དེ་དང་
གནད་གཅིག་སྟེ།དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་གནད་གཅིག་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤོང་
ཚུལ་ཡང་གནད་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི།ཀུན་བཏགས་མེད་པ་ཡང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།བསྡུ་བའི་

ལུང་སྔ་མའི་དོན་ནི། གཞན་དབང་ནི་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

453

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མིན།ཞེས་པ་
སྟེ།འདིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི།བསམ་པ་དང༌།དད་པ་དང༌།ཚུལ་ཁྲིམས་

དང༌།མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་དང༌།མངོན་པར་རྟོགས་པའི་

མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་པའི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་དྲུག་ལ་བྱེད་དགོས་པས་ལམ་སྟེ་གཞན་དབང་གི་མཚན་གཞི་དང༌།

མིང་ནི་རྗོད་པ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་དང༌། མངོན་པར་རྗོད་པ་ནི་རྟོག་པ་ཤེས་པའི་ཐ་

སྙད་དང༌།རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་གཞན་དབང་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་

བཞག་པའོ། །ལུང་ཕྱི་མ་ནི་སྔ་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་སྟེ། དོན་ནི།
འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་
སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་པར་ཀུན་
བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་སྟེ། དེ་དམིགས་པ་དངོས་མིན་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་ཇི་ལྟ་
བར་སྣང་བ་ནི་མངོན་རྗོད་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཏེ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་སྟེ།དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔོན་པོའོ་ཞེས་མིང་བརྡ་

བྱས་ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཀུན་
བཏགས་པ་དེ་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་བཞིན་དུ་དེ་ཇི་ལྟ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་
སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན།ཞེས་པའོ།།དེས་ན་བདག་

454

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལྟ་བུ་མེད་པ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་
ལ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་
ལ་མི་སྲིད་པ་མིན་པས། ཀུན་བཏགས་རྣམས་རྫས་ཡོད་དང་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་བཀག་ནས་དེ་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞག་གོ།ཀུན་བཏགས་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར།དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་
བཤད་ལས།དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི།ནས།ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གཏན་མེད་པ་ཡིན་པར་རིག་

པར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་ནང་
གི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་
ཉིད་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་
གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ།སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ནས། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་

རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

455

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་

མཛད་པར་གྲགས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཀུན་བཏགས་བདེན་
པ་གཉི་གར་མེད་པ་སོགས་སུ་འཆད་པ་ནི་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།གང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཅི་
སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་ལ་ལགས་ཞེས་པ་གྱི།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱམས་པ་ཐད་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱའོ།།ཞེས་སོགས་དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཞུས་དྲངས་ཏེ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྒྲུབས་ནས།དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན།གང་དོན་མེད་
ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་དོན་ཉིད་དུ་སྣང་བའོ།།ཞེས་གཟུང་འཛིན་རྫས་
གཞན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། བྱང་ས་ལས།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་
པ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡང་མེད་ལ་འདོགས་པ་ཡང་མེད་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་

རིགས་སོ།།ཞེས་དང༌།བསྡུ་བ་ལས།གལ་ཏེ་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེས་ན་གཞི་མེད་པར་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་
རྫོབ་ཅེས་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་

རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།ཐེག་བསྡུས་སུ་
གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དེ་བསན་

456

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཞེས་པ་
ཡང་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པ་གཞུང་གིས་ཤེས་འདྲ་བས།དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་དེ་གཞན་དབང་དང་ཐེག་བསྡུས་ཀྱིས་དེ་ཀུན་བཏགས་སུ་བྱས་པ་
གཉིས་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཡང༌། མུན་

སེལ་ལས། འགྲེལ་པ་ཆེན་མོ་དེར་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་སེམས་ཙམ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་གསལ་ཁ་

མེད་ཀྱང་གཞུང་དུ་ཐེག་བསྡུས་སུ་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་
དང་འགལ་བའི་སྒོས་བཀག་པས་བརྟག་ཅེས་གསུངས་སོ།།དགོངས་འགྲེལ་
གྱི་འགྲེལ་པ་ལ།ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆུང་ཤླཽ་ཀ་
ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་བཞི་
བཅུ་བ་ཞིག་དང༌། བསྡུས་འགྲེལ་བམ་པོ་གཅིག་པ་སྟེ་གསུམ་དང༌།ཡང་ཊཱི་

ཀ་ཆེན་བམ་པོ་དྲུག་ཅུ་པ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡེ་
ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད་པ་བམ་པོ་གཉིས་ཤླཽ་ཀ་བདུན་ཅུ་པ་དང༌། རྒྱ་ལས་བསྒྱུར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་ཊཱི་ཀྐ་བམ་པོ་དགུ་བ་དང༌།ཝེན་ཚེག་གིས་མཛད་
པའི་འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་དོན་བཞི་བ་དང༌། རྒྱའི་སློབ་དཔོན་རྫོགས་གསལ་
གྱིས་བྱས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་དོན་ལྔ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དཀར་ཆག་སྔོན་མ་
རྣམས་སུ་བྱུང་ཞིང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་བུས་དཔྱད་གཞིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

457

མཛད་དོ།།ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དེས་མཛད་
པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ།དེ་ཐེག་བསྡུས་བྱང་ས་བསྡུ་བ་གསུམ་དང་འགལ་
ཚུལ་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེར་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་
པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་
དག་གི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་དབང་ཕྱུག་དམ་པའི་མངའ་བདག་

དཔལ་ལྷ་བཙན་པོ་བྱང་ཆུབ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་ཡང་དག་པའི་

ཚད་མ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།ཞེས་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པའི་ཕྱིར།དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་ལས།ཡང་དགོངས་པ་
ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་

མཛད་པ་ཤླཽ་ཀ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་སྟེ་བམ་པོ་བཞི་བཅུ།ཞེས་དང༌།བུས།བོད་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཀླུས་རྒྱལ་མཚན་
གྱིས་མཛད་པར་ཡང་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་ཆུང་དང་

བསྡུས་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་མིན་ཏེ། ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་མདོ་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་ཟུར་དུ་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བར་
དེའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེར་མདོ་དེའི་གླེང་གཞིའི་

ལེའུ་མ་གཏོགས་ལེའུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་དྲངས་ཤིང་དཀའ་གནས་

རྣམས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

458

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་ནི།ཕྱིས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཀུན་བཏགས་
དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད།གཞན་དབང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད།ཡོངས་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པར་འཆད་མཁན་དོལ་བོ་བ་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་པ་
མེད་ཀྱང༌།མཆན་དུ།བཤད་ཚུལ་དེ་བུ་སྟོན་གྱིས་ཀྱང་མཛད་པར་གསུངས་

སོ། །དེ་འདྲའི་བཤད་ཚུལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པར་འཆད་པ་
མི་འཐད་དེ།དེ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཇོ་ནང་བས་གཞན་དབང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་འཁྲུལ་
བའི་བློས་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་ཞེན་པ་ཙམ་ལས་དོན་དངོས་གནས་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་སྔར་དྲངས་པ་
ལྟར་བྱང་ས་ལས་ཆད་ལྟའི་གཙོ་བོར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།གཞན་དབང་ལ་
སྐུར་བ་བཏབ་པས་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལའང་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་
བའི་ཕྱིར་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་ལས།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས།འདི་ལྟར་
གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་
ནི།ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ན།དེ་ལ་གང་
དག་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

459

མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་དག་གིས་ནི། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་

ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་དག་ནི་
མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པ་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། གཞན་དབང་འཁྲུལ་བའི་བློས་ཞེན་པ་
ཙམ་ལས་དོན་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྤང་དུ་མེད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།
སྤྲོ་ན། གཞུང་དུ་བྱང་སའི་རྗེས་སུ་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་
དགོས་པ་ནི། མཆན་དུ། བྱང་སར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་དྲང་མི་རུང་

བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་འགོག་
ཕྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། བཤད་པ་དེ་གཉིས་བྱམས་པའི་གསུང་

དང་མཐུན་པར་སྟོན་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའི་བཤད་པ་བཀོད་
ཅིང༌། དེ་ཡང་བྱང་ས་དང་དེའི་བསྡུ་བ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་བྱ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཡིན་

པས་སྔོན་དང༌།དབུས་མཐའ་དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་བཀོད་
ཅེས་འགྲེལ་བསྒྲིག་དགོས་པ་ལ་དེ་འདྲའི་དཀའ་ཚེགས་བྱེད་དགོས་མིན་

དཔྱད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་ཐམས་ཅད་

460

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་དོ།།ཞེས་པའི་དོན། སྟོང་ཐུན་ལས།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ་
དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ནས། ཞེས་ལན་འདེབས་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དབུ་མ་བ་བདེན་མེད་དོན་དམ་དང༌། བདེན་
པར་སྣང་བའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཕྱོགས་སྔར་བཀོད་ནས་
དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།ཞེས་པས་བསྡུ་བར་དོན་དམ་དང་ཀུན་
རྫོབ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་དོན་བཀྲལ་བ་མིན་ཏེ།གཞུང་ལས།ཀུན་རྫོབ་གང་
ཡིན་དྲིས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་པར་འཇོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་དྲིས་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་སའི་ཐ་སྙད་དེ་གང་
ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་མེད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། བདེན་པར་སྣང་བའི་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་བའི་ལུགས་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་སྔར་བཀོད་ནས་དེ་ལ་བསྡུ་
བས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅེས་པ་སྟེ།དོན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅེས་དཀྱོགས་མེད་པར་བཤད་ཆོག་གོ།དཀའ་འགྲེལ་ལས།བདེན་པར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མིང་དེ་
ལྟར་འདོགས་པ་ནི་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་
མཛད་པས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཞེད་འདྲ་བ་དང༌།མཆན་དུ།ཀུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

461

རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ཡོད་པ་མིན་པ་དག་ལ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་བདེན་པར་
ཡོད་ཡོད་ལྟར་འཛིན་ཏུ་འཇུག་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཐ་སྙད་
འཇོག་པ་ན་ཕར་བརྡ་བྱས་པའི་ཉམས་མེད་པར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་འདྲ་
བ་ཞིག་འཆར་བ་ལ་གསུངས་པ་དང༌།མུན་སེལ་ལས།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌།འདོགས་པ་དང༌།མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌།ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཞེས་པའི་དོན་ནི།བདག་འཛིན་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་ལ་སྒྲིབ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌།ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

བོ་ཞེས་བརྡ་འདོགས་པ་དང༌།དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྗོད་པས་གོམས་
པར་བྱེད་པ་དང༌།ཞེན་གཞིར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་འདྲ་བར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ།
ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་

ཡོད་པར་བཟུང་ནས་གནས་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྟེ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དང༌།
བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། བདེན་པར་ཡང་ཡང་རྟོག་པས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌།ངག་གིས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅེས་བཀྲལ་ཏོ།།ཐད་འདིའི་གཞུང་ཚིག་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་དཀྲུགས་ནས་བཀླག་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བློ་བཟང་རྒྱལ་བས་མཐོན་པའི་ལེགས་བཤད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་འགོག་པའི་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་

དོན་ལ།དཀའ་འགྲེལ་ལས།རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་

462

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདོད་དམ། མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་མིང་གིས་

བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཡིག་ཆར་

ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་དང༌།ཁ་ཅིག་གིས། བདེན་འཛིན་དེ་རྟོག་
པས་བཏགས་ཙམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཞིག་

གམ།རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་
ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བར་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་འདོད་དམ།ཞེས་དང༌།གཞུང་ལས།ཀུན་
རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་དག་བདེན་འཛིན་དེ་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་བའི་མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་
མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དེའི་བཏགས་དོན་
བཙལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། མངོན་པར་རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་
ཙམ་ཡིན་ན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ།།མཆན་དུ།མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞེས་རྣམ་
རྟོག་རྩོད་གཞིར་དངོས་སུ་བཟུང་བ་འབྲེལ་ཆེ་བས་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྟོག་
པས་བཏགས་ཙམ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་སྨྲས་པ་མ་དག་ཅེས་དཀའ་འགྲེལ་དངོས་སུ་དང་ཡིག་ཆ་ཞར་ལ་བཀག་པ་དང༌། མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

463

གཉིས་རྩོད་གཞི་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟེང་དུ་སྦྱར་ནས་དེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་མ་བྱུང་
རྩོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ཅིང་། ཙམ་སྒྲ་ཀུན་རྫོབ་ལས་མངོན་པར་རྗོད་པའི་

སྟེང་དུ་མི་སྦྱོར་རྒྱུ་བྱས་སོ། །དེ་ལ་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།འདིར་རྩོད་
གཞིའམ་ཁྱད་གཞི་གོང་དུ་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།དོན་དམ་པར།ནས།ངོ་
བོ་ཉིད་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ།ཞེས་པས་བསྟན་པས་ན་ཀུན་
རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞེས་པ་དེ་རྩོད་གཞིར་གཟུང་ག་ལ་དགོས།
ཞེས་བཤད་དོ།།ཁ་ཅིག་མཆན་དུ།དེའི་འབྲེལ་སྒྲ་མ་དག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ།
ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་འགོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་

བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན།ཞེས་པ་ནི་བདེན་འཛིན་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་རྣམ་
རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་དང༌།ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་པར་
རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན། ཞེས་པ་ནི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་རྣམ་
རྟོག་གཉིས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་འདོགས་པའི་གཞི་

མེད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དུ་ན་སྔ་མ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་
ནས་ཕྱི་མར་འབྲེལ་སྒྲ་ཐོབ་པར་བསྒྲུབས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན་བརྟག་གོ།
འདིར་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་མོད། ཅེས་

464

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག།མཆན་དུ།ཡོངས་གྲུབ་བྱང་སའི་སྐབས་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་བྱས་པར་མ་ཟད་འདིར་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་
བརྟག་པ་བྱ་དགོས་མོད་ཅེས་བཀྲལ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་དང་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་དོན་
འདྲ་ཞིང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་བྱས་སོ་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་ལ། དེ་གཉིས་འདྲ་བའང་མ་ཡིན་
ཞིང་གཞན་དབང་ལ་བརྟག་པ་གོ་སླབ་འང༌། མིན་པ་དང༌། སྐབས་འདིར་

ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་ཡང་ཆུང་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལའང་དཔྱད་དགོས་སོ།།
ཁ་ཅིག་གིས། སྐབས་འདིར་གཞུང་ལས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
བརྟག་པ་བྱ་དགོས་ཀྱང་དེ་དང་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་འདྲ་ཞིང༌། དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ལྟར་བརྟགས་པ་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་ཟེར་
བ་ཡང་མི་འགྲིག་སྟེ།སྐབས་འདིར་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་གཞུང་ལ་བསྡུ་པ་ལས་
གཞུང་འདི་མི་འཇོག་པ་གང་ཞིག་བརྟག་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།འདིར་ཡང་ཞེས་པ་བསྡུ་བ་ལ་མི་བྱེད་ན་དེའི་འོག་ཏུ།དེ་ལྟར་
ན་འདིར། ཞེས་པའང་བསྡུ་བ་ལ་མི་སྙོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་གོ་སླ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

465

མེར།དོན་དམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འདིར་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་

པ་བྱ་དགོས་མོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་དོན་འདྲ་ཞིང༌།

བརྟག་པ་སྔ་མ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྟག་པ་ལ་དོན་དམ་དང་སྦྱར་བ་གོ་སླ་བས་དོན་
དམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འདིར་རང་མཚན་གྱི་བརྟག་པ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་

ཟེར་བ་དང༌།བདེ་ཐང་རིན་པོ་ཆེས།དེ་ལྟར་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཁེགས་ན། ཁྱད་ཆོས་
ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁེགས་སླ་བས་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་

གསུངས་པའང་ཡོད་དོ།།དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སུ། བསྡུ་བ་དང་བྱང་སར་
བཤད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་བྱས་ནས། སྔ་མའི་རིགས་པ་ལ་བྱང་སའི་

རིགས་པ་བཀོད་དེ། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་སྨྲས་ནས་བྱང་སའི་ལུང་དྲངས་པ་
དང༌།ཕྱི་མའི་རིགས་པ་ལ་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་བཀོད་དེ།བྱང་ས་ལས་ཞེས་
སྨྲས་ནས་བསྡུ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ནི་པཎྚི་ཏས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ཆེན་
པོའོ། །བསྡུ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་མཆན་དུ་རྣམ་རྟོག་ལ་གསུངས་
ཀྱང༌།བསྡུ་བ་རང་ན་ལུང་དེའི་གོང་དུ་མངོན་རྟོགས་དྲུག་གསུངས་མ་ཐག་པ་
ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ།རྗེ་
འཇིགས་མེད་དབང་པོས།མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དག་ཅེས་པ་གོང་དུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཤད་པའི་མུར་འདུག་པས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་བྱེད་

466

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡང་མངོན་རྟོགས་དྲུག་ལ་རང་རང་གི་སྐབས་ན་
གང་ཡོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་རྣམས་བཞག་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་། །ཟབ་
གསལ་སྒྲོན་མེར།འདིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཞེས་གསུངས་
པ།ཐེག་བསྡུས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པ་དང་
ཆོས་སྐད་མི་མཐུན་པས་དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་དུ་བྱས་སོ། །བུ་སྟོན་གྱིས་

དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་བམ་པོ་བཞི་བཅུ་བ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མིན་པར་

གསུངས་ཀྱང༌། འགྲེལ་པ་གཞན་གཉིས་དེའི་ཡིན་མིན་གསལ་ཁ་མ་མཛད་
མོད།གཞུང་དུ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུ་པ་ལས་ཟུར་དུ་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་མཛད་མི་དགོས་པར་གསུངས་པས།ཕུར་ལྕོག་པའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་

ཆག་ཏུ་གྲགས་པར་འགྲེལ་ཆུང་དེས་མཛད་པར་བྱས་པ་གཞུང་འདི་དང༌།

ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་བྱས་པ་གཞུང་འདི་དང་གསེར་ཕྲེང་གཉིས་ཀ་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བའི་རང་འགྲེལ་ཡོད་
པར་བཤད་པ་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་མ་བསྟུན་པར་མཆན་དུ་གསུངས་པ་དང་
ཕྱོགས་མཐུན་པར། རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གསུངས་པའང་གསེར་ཕྲེང་དུ་རྒྱན་སྣང་སོར་བཞག་མཛད་པ་དང་མ་བསྟུན་ཅིང༌།ཟེགས་མར།ཟིན་བྲིས་སུ་དབྱིག་གཉེན་
གྱི་ཡིན་རྒྱུ་འདྲ་བ་བྱས་སྣང་ཡང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

467

རྣམ་ངོས་ཡིན་ཞེས་བཀག་པ་ལྟར་ལ།འདིས་ཀྱང༌།གསེར་ཕྲེང་ལས།འདི་

ལ་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་ནི་བརྟག་དགོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་
མ་བསྟུན་ཏོ།།
སྐབས་འདིའི་རྣམ་ངེས་བྱ་བ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་རྗེ་འཇིགས་མེད་
དབང་པོས་དབྱིག་གཉེན་དང༌།ཟེགས་མར་ཐོགས་མེད་དང༌།རིན་ཆེན་སྒྲོན་
མེར་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་ཟེར་ཡང་།དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཞེས་མ་གསུངས་
པས་སྔར་ལྟར་བྲིས་སོ།།སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཡོད་པའི་
འགྲེལ་ཆེན་འདི་དཀར་ཆག་ཏུ་མཐའ་མཆོད་པར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ཡིན་རྒྱུར་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ངོ་བོ་དེ་མིན་

པར་སྣང་སྟེ། གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་བཀོད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌།རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་

དང༌། འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་སྐབས་ལྷ་བཙན་པོའི་གསུང་ལ་ཁ་འཕངས་

མཛད་པར་བུས་གསུངས་པ་དང༌། བམ་ཚད་བཅད་པ་རྣམས་འདི་ལ་མི་

འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ།
གཉིས་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། རྩོད་པའི་

སྒོ་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང༌། ལན་གྱི་སྒོ་ནས་
འགལ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རྫས་བཏགས་

468

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་དགོས་པར་གདམས་པའོ།
།དང་པོ་ནི།གལ་ཏེ་བྱང་ས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་གཞན་
དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ།དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པའི་རྒོལ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།གཞན་དབང་ཆོས་ཅན།དོན་
དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ།དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།འདོད་མི་
ནུས་ཏེ།གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཁས་བླངས་ན་མདོ་དང་འགལ།བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།དགོངས་འགྲེལ་དུ་འདུས་བྱས་
ལ་དོན་དམ་མིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེའི་རབ་འབྱོར་ལེའུ་
ལས།ཇི་ལྟར་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ།ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནང་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་
དང་བྱེད་ལས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་དག་གི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དམ་དོན་དམ་པའམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་མིན་པར་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ན།ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་དེ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་ཐལ། དེ་ལའང་གཞན་དབང་བཞིན་ངོ་བོ་སོགས་ཕན་ཚུན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་གཞན་དབང་

དུ་མ་ཟད་པའོ།།འདོད་ན།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན།འདུས་བྱས་ཡིན་
པར་ཐལ།རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་པ་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

469

ཡིན་པར་ཐལ།རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།བྱམས་
ཆོས་དང་འགལ།ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་
ཐལ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་ལས།ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་སོགས་
དང༌། དབྱིག་འགྲེལ་ལས།གཉིས་མེད་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ།གཉིས་

མེད་པའི་དོན་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ལྔས་ཡང་དག་པར་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་སྟེ།ལུང་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་པ་ལ་སྐྱེ་
འཇིག་མེད་པར་བཤད་ཅིང༌།གཞན་དབང་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།མདོ་སྡེ་རྒྱན་
གྱི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཀུན་བཏགས་དང་
གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་མིན་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དང་མཚན་ཉིད་
གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་

བཏགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བས་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་

ལས་ཐ་དད་པ་མིན་པ་དང༌། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མི་སྡོད་པའི་འཇིག་པ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ཉོན་ཟད་པས་བྲི་བ་མེད་ཅིང་

རྣམ་བྱང་སྐྱེས་པས་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མས་དག་
པས་དྲི་མ་སླར་འདག་ཏུ་མེད་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དག་པར་མི་འགྱུར་བ་

470

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་མིན་པ་སྟེ་གྲངས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་བསྡུར་བ་
ལས་བྱུང་བའོ། །མཚན་ཉིད་ལྔ་པོ་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ།།གོང་གི་རྟགས་གཉིས་

པ་དེར་ཐལ། བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ལུང་སྔ་མས་མིང་སོགས་ལྔའི་ནང་
གི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ་གདགས་གཞི་དངོས་པོ་དང༌། ཕྱི་མས་རྣམ་རྟོག་སྟེ་གཞན་
དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ།གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། དཀའ་འགྲེལ་ལས།བསྡུ་བ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད། ཅེས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀ་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་རྒྱུའི་

དབང་དུ་མཛད་པ་ལྟར་རོ།།དེས་ན་ལུང་བཞི་དྲངས་པ་ཀུན་སེམས་ཙམ་རང་གཞུང་ཡིན་པས་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་

འགལ་ཞེས་རྩོད་པ་སྟེ་དོགས་པ་ཁོང་སློང་ལས་རྒོལ་བ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་མན་པར་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་པོ་གསུམ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌།
ལུང་ཐ་མ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
གྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌། དེའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

471

གསུམ།དངོས་དང༌།ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་རྫས་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའོ།།
དང་པོ་ནི།ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཇི་ལྟར་མི་འགལ་

བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།ཞེས་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་ནས།ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་
དང་དངོས་སྨྲ་བ་དགགིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་ས་སྒྲ་
རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་དང༌།
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་

དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་
གྱིས་བཞག་པའི་བདེན་གཉིས་ལ་བྱའོ། །དེ་ལ་འདིར་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་

ཡོད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་མིན་པར་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བཞག་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་

དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་ངོས་

ནས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མིན་པར་མདོ་ལས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་བཏགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་
ལ་དེས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མེད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་མ་གཉིས་སྒྲ་

རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་ལ་དེས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མེད་

472

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་མཚན་ཉིད་
གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། དགོངས་འགྲེལ་དང༌།
དབུས་མཐའ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་དམ་
ནི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་

མཐར་ཐུག་གོ།དེས་ན་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་
དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པས།དེར་མེད་ན་དོན་དམ་དུ་མེད་མི་དགོས་སོ།།
འདིར།རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ།འཇོག་ཚུལ་དང་
པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡོད། འདུས་བྱས་རྣམས་འདིའི་དོན་དམ་དང་སྤྱིར་ཀུན་
རྫོབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ།ཡོངས་གྲུབ་འདིའི་དོན་དམ་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་
མིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ན་དོན་དམ་དུ་
གྲུབ་ཅེས་བྱའོ།།རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེ།འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདི་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དོན་
འདྲ།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན།

སྒྲ་བཤད་ནི། རྫུན་པར་གྲུབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ།།ཀུན་རྫོབ་
ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌།འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

473

དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་

འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡང་བསྡུ་བ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཐོག་མེད་ནས་
འདི་འདིའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་མངོན་རྗོད་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་སྟེ་
མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་

ཤེས་དང་དེས་དྲངས་པའི་དྲན་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ཏེ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་

སོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་གང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་སྟེ་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་
དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལམ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་
སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དེ་ནི་ཡན་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌། མེད་དོ་
ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་དང༌། རྟགས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ།གོ་སླ་བར་བྱས་ན།ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་
དེ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་

474

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནི་ཐ་སྙད་ལམ་ལྟོས་པར་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པ་ལས་ཏེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་པ་ལས་ཡོད་པ་སྟེ་སྒྲ་རྟོག་གིས་

བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྫས་དང་དོན་
དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པར་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟབས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་དེ་ནི་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌། བྱའོ་
ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་དང༌། དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་པས་རྟགས་བསྟན་ཏེ།གོ་སླ་བར་བྱས་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ།
རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།
མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམ་པར་བསལ་བ་སྟེ་དེས་མ་བསླད་པའི་མིང་

ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་

ཤེས་པའི་དམིགས་པ། གཟུགས་སོགས་སུ་བརྡ་སྦྱར་བ་ན་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་མིང་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྩ་བའི་རྟེན། རང་གི་ངོ་བོ་

བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གཟུགས་སོགས་གང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་
སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སོགས་དངོས་གནས་པ་ཆོས་ཅན།
ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་བཏགས་པར་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་
ཀྱང་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་དེ། གཞན་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

475

པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་གང༌། སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་དེ་ནི་ཡན་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌།བྱའོ་ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་

དང༌། རྟགས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ།གོ་སླ་བར་བྱས་ན།བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་དེ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།
སྤྲོ་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལྔའི་གྲངས་བགྲང་
ཚུལ་ལ།ཚུལ་ཁང་གིས།ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པ།དོན་དམ་
པར་མེད་པ་མིན་པ། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་
པ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་མིན་པ། སྐྱེ་འཇིག་མེད་ཅིང་བྲི་བར་མི་འགྱུར་

བ། ངོ་བོ་འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལྔར་བཤད་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མཆན་གྱི་

དགོངས་པར་བྱས་ཏེ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ཕྱི་མའི་སྒྲུབ་
བྱེད་དུ་སྦྱར་ནས་བྲི་འཕེལ་མེད་པ་གསུམ་པ་དང༌།རྣམ་པར་དག་པ་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་དག་འགྱུར་གཉིས་སོ་སོར་བགྲངས་པ་བློ་བརྟན་འགྲེལ་
བཤད་དང་འགལ་ཞིང༌།དབྱིག་འགྲེལ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་
དང་ཡང་མི་མཐུན་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། །ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་གཉིས་ཀར་

གཅོད་མཚམས་ནོར་བ་དང༌།ཆད་ལྷག་བྱུང་བ་མཆན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ།

476

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁ་ཅིག། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་པ་ཡིག་ཆར་མཐའ་གཉིས་ལ་སྦྱར་
བ་དང༌།ཟིན་བྲིས་དང༌།དཔལ་མང་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བར།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་

ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་གཏན་ནས་མེད་པ་མིན་པ་ལ་གསུངས་པ་རྣམས་

འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གང་གི་ཡང་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌།མཆན་དུ།
གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་མེད་ཅིང་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བློ་
བརྟན་གྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པར་བཤད་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་སུ་

འགྲེལ་བའི་ཚིག་ལས་དེ་ལྟར་ཇེ་གསལ་དུ་བཏང་བ་མེད་དོ་ཟེར་བ་དང༌།
རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

ཞེས་པ། མཆན་དུ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་མེད་ཅིང༌། ཞེས་པའི་དོན་དུ་
བསམས་སྣང་ཡང༌། དེ་ལྟར་ན་བློ་བརྟན་གྱིས། ཀུན་བཏགས་པ་དང་གཞན་
གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུར་ཡོད་པ་མིན་པས་ཞེས་པ་དང་འགྲིག་ཚུལ་དཔྱད་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །ཞེས་པ་རྗེ་འཇིགས་མེད་
དབང་པོ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་མིན་པ་ལ་གསུངས་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་
ཟིན་དང་མཐུན་ཞིང༌།ཆོས་མཛད་དྲང་ངེས་སུ། བྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།།འཕེལ་
བ་མེད་ཅིང་ཞེས་པ་ལམ་སྒོམ་པའི་དུས་ལ་སྦྱར་བ། བློ་བརྟན་གྱིས། འཁོར་
བའི་དུས་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དུས་ནའང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

477

ཟིན་དང་མི་འགྲིག་གོ།རྣམ་པར་དག་པའང་མེད།།ཅེས་སོགས་གཉལ་སྟོན་
གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་མ་དག་པ་དང༌། རང་ལ་དམིགས་ནས་

ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་དུ་སློབ་པའི་དུས་ན་

དྲི་མས་མ་དག་པ་དང༌།སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་དྲི་མས་དག་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌།
མཆན་དང་བསྟུན་ཏེ་སྔར་བཤད་པ་ཉིད་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་མཐུན་ནོ།།མཆན་དུ།བསྡུ་བའི་མཚན་ཉིད་ལྔ་ཆོས་ཀུན་ལ་རུང་ཡང་མདོ་
སྡེ་རྒྱན་གྱི་འདི་ཕྱིའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཇོག་དཀའ་བས། འདིས་དོན་དམ་
བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་མ་བཤད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ལ་ཞིབ་ཆ་ཅུང་

ཟད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལ།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྔ་བ་ལ་དགོངས་སམ་སྙམ་ཡང༌། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས།།ལྟར་བཞག་ཀྱང་མི་རུང་ངམ།ཞེས་བཤད་དེ།དེའི་དོན་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས།
ཡུལ་ཅན་འབྲས་བུ་དང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་དག་པར་འཇོག་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
དང༌།སོགས་པས་བདག་གི་བར་ཞེན་པ་སོགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པས་སོ།།ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།མུན་སེལ་དུ།མདོ་སྡེ་
རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཕྱིའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཇོག་དཀའ་ཚུལ་ནི་བཞི་བ་

གཞན་ལ་སྦྱར་དཀའ་བས་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་

478

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྡན་སེམས་སྟེང་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་
ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་བཤད་པ་མིན་བྱས་ན་བདེ་བར་གསུངས་སོ། །བསྡུ་བར་རྒྱུ་མཚན་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ལ།མཆན་དུ།རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན།མདོར་བསྡུ་ན་མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་

དངོས་པོ་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་པ་ལ་མཛད་མོད།དུ་ཞིག་འདུས་བྱས་དག་
ཡིན།དུ་ཞིག་འདུས་མ་བྱས་དག་ཡིན་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།རྒྱུ་མཚན་ནི་གཉི་ག་

ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།བསྡུ་པའི་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་
གོམས་པའི་སོགས་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་འགལ་སྤོང་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌།
དེའི་སྒོ་ནས་སྔར་གྱི་ལུང་གསུམ་ལ་འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་ལྷག་པོ་མེད་པར་མ་
ཟད།འདིའི་འགལ་སྤོང་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་
གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་མཛད་པ་ལས་གཞན་མེད་པ།གཞུང་ལས།ཇི་ལྟར་
མི་འགལ་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།འདི་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་པས།ལུང་གསུམ་ལ་འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་བྱས་ནས་འདི་གཅིག་ལ་སྦྱོར་
དགོས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་མོ།།
དེས་ན་དགོངས་རྒྱན་ལས། འདིས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་དང༌།དེ་སོ་སོའི་དམིགས་པ་གཉིས་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

479

མེད་ཅིང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ལྟར་

ཡོད་པའི་ཚུལ་སོ་སོར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་རྫས་དང་
དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ཞར་ལ་གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཟེར་དགོས་སམ་དཔྱད་དོ། །གཉལ་སྟོན་གྱིས།བསྡུ་བའི་ལུང༌།ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་བཅད་
དེ་ལུང་ཚན་པ་གཉིས་བྱས་ནས། ལུང་སྔ་མའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བས་ན་སོགས་
ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་
གཉི་གར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཀུན་བཏགས་བཀོད་པ་ལས་གཞན་དཀའ་འགྲེལ་དང་མཐུན་ལ། སྤྱིར་ལུང་ཚན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་དང་
གཞན་དབང་སྟོན་པའི་ལུང་ཚན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བས་མི་འགལ་ཞིང༌། ཀུན་

བཏགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ནི་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་
བཀོད་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །དཀའ་འགྲེལ་དུ་ལུང་ཚན་གསུམ་ཕྱེ་སྟེ་དང་པོ་འགྲེལ་སྐབས།མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས།

ཞེས་པ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་འཇུག་
པའི་གཞིར་གནས་པ་དང༌།ལུང་གཉིས་པ་འགྲེལ་སྐབས།གཟུགས།ནས།
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས།ཞེས་པ་སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་མིང་ཅན་ཏེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྔོན་པོ་དེ་དག་གི་ངོ་

480

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།ཞེས་དང༌།དེས་ཀུན་བཏགས་པ།ཞེས་པ་
མངོན་རྗོད་ཀྱི་རྟོགཔས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་
གསུངས་ཤིང༌།ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་བཏགས་ཡོད་ལས་རྫས་དང་དོན་
དམ་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་
པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ཤུགས་བསྟན་མཛད་རྒྱུ་འདྲ་བ་དང༌།རྒྱུ་
མཚན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་དང༌།ལུང་གསུམ་པ་འགྲེལ་སྐབས།མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་ཅན་བརྗོད་མེད་
ཀྱི་གཟུགས་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ལུང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་གོ་སླར་
བསྡུས་སྐབས།རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ།ཞེས་དང༌།བརྡས་བཞག་པ་
ཙམ་གྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།དགོངས་རྒྱན་དུ།རྣམ་
ཤེས་གཉིས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚན་གཉིས་ཕྱེ་ནས་སྔ་མའི་སྐབས་མིང་ལ་

གནས་ཞེས་པ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་གནས་པ་དང༌།མིང་ཅན།ཟེར་
བ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པའི་
དངོས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དང༌། བདག་ཉིད་དེས།ཞེས་པ་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་བྱེད་
དང༌།མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས།ཞེས་པ་
གཟུགས་ཀྱི་མིང་འདོགས་པའི་གཞིར་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ལམ་ལྟོས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་བཞིན་དུ།ཞེས་པ་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

481

དེས་ཀུན་བཏགས་པ།ཞེས་པ་དེ་འདྲའི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀུན་བཏགས་
པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། གཞུང་ཕྱི་མའི་སྐབས་མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པ་བསལ་
བའི་མིང་ཅན་རྣམ་ཤེས་ལ་ངོས་བཟུང་ངོ་།།དེ་ལྟར་ན་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི།ནས།ཤེས་པའི་བར་ཤེས་པ་སྔ་མའི་ཁྱད་པར་དང༌།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི། ནས། བདག་ཉིད་དེས་ཀྱི་བར་ཤེས་པ་དེའི་
དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་
དག་གི་མན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཅིང༌།མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་
གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་ཅན། ནས། ཤེས་པའི་བར་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཁྱད་
པར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི། ནས། ཡོད་པ་དེ་ནི། ཞེས་པའི་བར་

ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་འཆད་དོ། །མཆན་རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་པ་དག་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྟོན་པའི་ལུང་ཚན་གཉིས་བྱས་ནས་སྔ་མ་ནི་

ཚུར་མཐོང་གི་དབང་ཤེས་རང་དགའ་བ་བག་ཆགས་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་

འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་སུ་འཆར་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེའི་དམིགས་པ་གཟུགས་

སོགས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་རང་ལས་

རྒྱང་ཆད་དུ་ཡོད་ཡོད་འདྲ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཉིད་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་

སྣང་ཆ་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཤིག་ཡིན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
བདག་ཉིད་གང་གི་ཡོད་པ་ཞེས་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་མ་

482

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་པར་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཆ་ཙམ་ལ་
བཏགས་ནས་བཞག་ཅིང༌།སོ་སྐྱེས་གཟུགས་ལ་བལྟས་ཚེ་སྣང་ཚོད་ཙམ་པོ་དང༌།དངོས་སུ་བརྡ་སྦྱོར་བ་སྣང་ཆ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་ཅན་

ཞེས་བཤད་དོ།།དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་དེ།དེ་
ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་དོན་སྣང་གི་

བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་དངོས་ནི་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་སྣང་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཤེས་པ་རང་རིག་ལྟ་བུ་ལ་མཛད་དེ་དཔལ་
ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུའང་འདི་བསྐྱར་བར་བྱས་སོ། །ཤིང་བཟའ་

པཎྚིཏས། མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་
དང༌།མིང་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་ནི་རྟོག་པའི་སྣང་ངོའི་དོན་སྤྱི་
དང༌།མངོན་རྗོད་བསལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་དབང་མངོན་དང༌།མིང་ཅན་བརྗོད་
མེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་ནི་དབང་མངོན་ལ་རང་ཚུགས་མངོན་
སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་དངོས་པོ་
ཞིག་སྟེ་སྔོན་པོ་རང་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ།།མུན་སེལ་དུ་ལུང་
ཚན་གཉིས་བྱས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་གཟུགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

483

རང་མཚན་བརྗོད་མེད་སྣང་བ་གཉིས་རྣམ་ཤེས་སོ་སོ་བ་མིན་པར་སོ་སྐྱེའི་

མིག་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ན་སྟོང་ཐུན་སོགས་ལས།རང་དགའ་
བའི་མིག་ཤེས་གཅིག་ལའང་མངོན་བརྗོད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་
པོ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་སྣང་བ་དང༌།རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་
གིས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང༌། བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་

སྔོན་པོ་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་
སོགས་སྣང་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་

བའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་མཐུན་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་

འཁྲུལ་པའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པ་མི་ཤེས་པ་མིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་
སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་འཁྲུལ་བས་

བསླད་པ་མེད་པར་བཏགས་པ་ལ་གསུངས་སོ།།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།ལུང་ཚན་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་དང་པོའི་སྐབས་མིང་ལ་གནས་པ་ཞེས་པ་གནས་
སྐབས་གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་ནས་ཞེས་བཀྲལ་
ཏེ། འདིའི་དོན་བསྡུའི་བསྡུ་བར། དེ་ལ་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་
གོམས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ།ཞེས་པ་སྔར་
གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་འགྱུར་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་དང༌། གནས་པ་དང་བརྟེན་པ་
ནི་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་མ་གཏོགས་དོན་འདྲ་ཞིང༌། དེ་ཡང་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་

484

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཛིན་པའི་ཏོག་པས་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་འདི་དང་འདིའོ།།ཞེས་འཛིན་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་མིང་ཅན་ནི་ཀུན་བཏགས་ལ་མཁས་པ་འགས་གསུངས་ཀྱང༌། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་གཟུགས་རང་ལ་བཤད་སྣང་ཞིང༌། ལུང་འདིའི་གོང་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པ་བཏགས་པ་ལས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེས་དྲིས་པའི་

ལན་དུ། མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས་པའི་

སོགས་གསུངས་ཤིང༌།གཟུགས་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པར་བཏགས་པ་སྟེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
མིང་ཅན་ནི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞིར་བསྟན་པས་གཟུགས་རུང་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་པ་ལེགས་ཤིང༌། དེས་ན་དྲི་བའི་སྐབས་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་སོགས་སུ་ཀུན་བཏགས་པ་སྟེ་
བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཚུལ་དྲིས་པས་ལན་གྱི་སྐབས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
དམིགས་པ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་ཞེས་མ་གསུངས་ཀྱང་འདིའི་

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་གོ་དགོས་ལ།མཇུག་སྡུད་
དུ་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ནི་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

485

པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་དེ་ནི། ཞེས་
པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་སྡོད་ལུགས་གང་གིས་ཡོད་པར་
བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་དེ་ནི།ཞེས་དང༌།བདག་ཉིད་དེས།ཞེས་པ་དེ་ལྟར་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་ཡི་སྒོ་ནས་མེད་དེ།ཞེས་དང༌།ལུང་ཕྱི་

མའི་སྐབས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་དོན་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་

བྱུང་བ།ཞེས་བཀྲལ་ཏོ།།
བཤད་ཚུལ་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་སྔར་ལྟར་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་མངོན་རྗོད་
ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པར་རྩོད་པ་མེད་ཀྱང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་
མ་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་དང་དོན་གཅིག་པ་དང༌། དགོངས་རྒྱན་
དང་མཆན་དུ་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ལས་གཞན་དུ་བྱས་ཏེ་མཆན་གྱིས་རང་
རིགདང་། ཤིང་བཟའ་པཎྚིཏ་དང་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེས་རྣམ་ཤེས་སྔ་ཕྱི་པར་

རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ཚེ་བརྟན་ལྷར་མས་པ་དང་མུན་སེལ་གྱིས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་མངོན་རྗོད་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་

བཏགས་པར་གསུངས་ཤིང༌། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཡང་བཞག་གོ།དེ་ལ།མཆན་སོགས་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་སེམས་
ཅན་དང་ཕྱི་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྦྱོར་དགོས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་
སར་རང་རིག་དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་མ་གཏོགས་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་

486

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་ལ་སྔོན་པོ་
རང་མཚན་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།རང་རིག་འཛིན་རྣམ་དང་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་

སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་

གསུམ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། མཆན་ལས། ཁོ་
རང་ལ་དུང་སེར་པོར་སྣང་བ་དེའི་སྒོ་ནས་དུང་དཀར་པོ་དེ་ལ་རེག་པ་སོགས་
ཀྱི་བྱ་བ་སྙོན་མེད་དུ་བྱེད་ནུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་གནས་པ་མི་འཆར་ཡང༌། ལུས་ཤེས་ལ་རེག་
བྱ་དངོས་གནས་པ་འཆར་བར་ཐལ་བ་དང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་རེས་རྒྱས་པ་དང་
མཆན་དུ་རང་རིག་གིས་རང་མཚན་བརྗོད་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ན་རང་རིག་རྣམས་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
དང༌།རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས།རྣམ་པར་ཤེས་པ།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཞེས་མཁས་པས་བརྟགས་ཤིང༌།

ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ཞེས་པ་གཟུགས་
མཚན་ཉིད་པ་ལ་བཤད་པ་བསྡུ་བར། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

487

པོའི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་
ཟིན་དང་མཐུན་ནོ།།དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཆེ་བློ་གྲོས་ཞིབ་མོས་བརྟག་པའི་ཡུལ་ཏེ་དཀའ་གནས་སུ་སྣང་ངོ་།།
གསུམ་པ་ནི། རྫས་བཏགས་ཀྱང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཆོས་
གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ནམ་འཆར་བན་ཆོས་དེ་ལས་གཞན་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་ཡོད་ཅིང༌། ཆོས་དེ་ཚད་མས་
རྟོགས་པ་ཡང་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་དག་ལ་མི་རྟེན་པར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་འདོགས་པ་ནི་རྫས་ཡོད་དེ། དེས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཤེས་ནུས་སོ།།བསྡུ་བ་ལས།འདི་ལྟ་སྟེ།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོའི་
མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལྟོས་ཏེ་གནས་ནས་བདག་ཅེས་བྱའམ་
སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་རྒྱ་ཆེར་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ།།ཞེས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ནི་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དཔེར་མཛད་དོ། །གང་ཟག་དང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ནུས་པ་
དངོས་པོ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཀྱང་ཕུང་པོ་དང་ཀུན་གཞི་ལ་མ་

བརྟེན་པར་གཟུང་དུ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་བཏགས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་
སྐབས་འདིའི་བཏགས་ཡོད་དང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་
མི་འགལ་ཡང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་དེ་གཉིས་

488

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགལ་ལོ།།
འདིར། སྤྱིར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌།བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་ཀུན་
རྟོག་གིས་ཡོད་པར་བཟུང་ཡང་ཡོད་པའི་མིན་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌།དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌།སྤྱི་མཚན་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌།
མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་རྫས་ཡོད་དང༌། འདུས་
བྱས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌།ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་ཡང་སྔ་མ་རྣམས་ནི་རྣམ་གྲངས་པ་
དང༌།ཕྱི་མ་ནི་རྫས་བཏགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་གོ་ཐོབ་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་

པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་དབང་དུ་འཆར་བའི་
ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་སམ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་

འཆར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།བསྡུ་བ་གཞུང་
དུ་དྲངས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་
ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དང༌། བརྟན་པ་མི་འགྱུར་
བའི་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དང༌། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་བཞི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

489

ཡོད།ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་དང་པོ་དང༌།མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་གཉིས་པ་དང༌།
འདུས་བྱས་ཡིན་ན་གསུམ་པ་དང༌། གཞན་འཆར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཆར་
བའི་ཆོས་ཡིན་ན་བཞི་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ།།རིགས་རྒྱན་དུ། སེམས་བྱུང་
བཏགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང༌། དངོས་པོ་སྔ་ཕྱིའི་གནས་
སྐབས་ལ་དུས་གསུམ་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་དང༌། བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་དང༌།ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་
ནས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏགས་ཡོད་བཞི་དང༌།གཞུང་གཞན་དུ།ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
དང༌། འཇིག་ལྟ་ལྟ་བུ་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་སོགས་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌།འདིར།རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་
བ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ངེས་པར་
ལྟོས་དགོས་པའི་ཆོས་སམ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་

འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པ་དེ།བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།བསྡུ་བ་གཞུང་
དུ་དྲངས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་
ལས་གཞན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཡོད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན།ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་

དང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ཡོད་དོ།།རྫས་ཡོད་བཞི་བོའི་གང་རུང་དང༌། དོན་

490

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཡང་བཏགས་

ཡོད་མིན་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་
དང༌།གཞི་ལྡོག་ལ་རྫས་ཡོད་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
སྤྲོ་ན།སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་གིས་མཚོན་
བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང༌།མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་

ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་སོགས་ཀྱི་རྫས་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་

ཏེ།ཚུལ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་སྲོལ་ཡིན་ལ།ཞེས་གསུངས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌།མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་
ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཟེར།ཡིག་ཆར་དེ་བཀག་ནས།མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་
ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་

དང༌། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་
ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཞིབ་ཆ་མཛད་དོ།
ཡིག་ཆ་ལས། རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་ངང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
ཡོད་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་
གཞན་ཞིག་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་སྐབས་
འདིའི་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་ཚུལ་དང་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། གང་ཟག་གི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

491

བདག་མེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་ཚུལ་ནི། བཏགས་ཆོས་
སམ་ཆ་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་རང་གི་གདགས་གཞིའམ་ཆ་

ཤས་དེ་ལ་ཕར་མ་ལྟོས་པར་དཔོན་པོ་འམ་རྗེ་བོ་ལྟ་བུའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་དང༌།
གདགས་གཞི་དང་ཆ་ཤས་དེ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ལྟ་བུར་གྲུབ་
པ་གཅིག་འདོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་བསྡུ་བའི་སྐབས་འདིའི་རྫས་ཡོད་དང༌།གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་མི་འདྲ་བ་དང༌། རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་
ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་དང་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་
ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་སྒོ་མང་
ཕྱིར་བས་བ་ཕལ་ཆེར་འབྲངས་ཤིང༌།ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་པའི་བདེན་གཉིས་

ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་འདི་མནན་ཅིང་འོག་ཏུ་འདྲེན་འགྱུར་ལྟར་འཇུག་པའི་རྣམ་
བཤད་ཀྱི།གང་ཟག་གི་དང་ལྡོག་ནས་འདོད་པ།སོགས་ཀྱི་དོན་རང་རྒྱུད་པ་
མན་གྱིས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་

བས་གཞལ་ན་དེའི་དོན་ཚང་པས་དེ་དག་གིས་གཟུགས་ཤེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལ་བྱས་སོ། །ཡིག་ཆ་གཞན་དུ་དེ་
ལྟ་བུའི་ཁྱད་མི་འབྱེད་པར་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དོན་
གཅིག་ཅིང༌། བསྡུ་བ་ལས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་དེ་འཆད་བྱེད་དུ་མཛད་པ་

492

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྟར་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་སྐབས་འདིའི་རྫས་ཡོད་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་བྱས་ནས། གང་
ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཚུལ་ནི།ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་

བདག་འདི་ཕུང་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དགལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་ལྟ་བུའི་རང་རྐྱ་བར་འཛིན་པ་ཡིན་པས། སྤྱིར་ཕུང་པོ་བཟུང་བ་ལམ་
བརྟེན་པར་གང་ཟག་འཛིན་མི་ནུས་ཀྱང༌། བདག་འཛིན་གྱིས་རྒྱུད་བསླད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པར་བདག་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་འཛིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཆར་རོ། །བདག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཚུལ་ནི།
རང་ལས་གཞན་བདག་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང་དེ་ལ་མི་རྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཛིན་ཚུལ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ།དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་

དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་ཤིང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་

ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྲུབ་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དེས་དེ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དང་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕུང་
སོགས་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་བཀག་པས་དེ་དེས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཡིན་པས་

སྟོང་ལ།དེ་ལྟ་ན་ཕུང་སོགས་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་བདག་

ཡོད་པ་དང་དེ་དག་དེས་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་ཁེགས་པས་ཕུང་སོགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

493

ཆོས་ཙམ་དུ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ཡང་སྤྱིར་གཟུགས་ཤེས་སོགས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་མང་དུ་ཡོད་
ཀྱང་གང་ཟག་ནི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་སུ་མ་གྲུབ་པས། མ་དག་པའི་སྣོད་
བཅུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་འདུ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་དང༌།དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་

རྒྱུ་ཐུགས་རྗེ་དང་སྣོན་ལམ་རྫོགས་པའི་སངས་འཕགས་དང༌།འགོག་པ་དང་
དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཐོབ་ཤེས་བྱེད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པས་དེ་དག་ཀྱང་དེས་སྟོང་ཞིང་ཆོས་ཙམ་དུ་
ལུས་སོ། །དེས་ན་སྤྱིར་གང་ཟག་ནི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་མིན་པས་རང་རྐྱ་ཐུབ་

པའི་རྫས་སམ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པས་ན།ཆོས་ཀུན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་དམ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་གང་
ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཆེ་བའི་དབང་
གིས་ཡིན་ལ།བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པས་སྟོང་
པ་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་སུ་བཞག་ཆོག་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་
གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཤེས་དགོས་
པར་གསུངས་ནས། ཁ་ཅིག་ངང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་འབྱེད་པ་ཡང་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ཐུབ་
རྣམས་དང༌། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་གང་ལས་ཀྱང་མེ་འབྱུང་བས་འཐད་རྒྱུ་

494

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞིག་མི་འདུག་སྙམ་པ་ལགས་ཤིང༌། སྔར་བཤད་པ་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་ཚེ་བརྟན་
ལྷ་རམས་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་འབྲངས་ཤིང༌། ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་པའི་

གྲུབ་མཆན་འཇུག་འགྲེལ་འདོད་འགལ་གསུམ་དུའང་ཕྱོགས་འདི་མནན་ཏོ།།
མཆན་ལས། ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་གྲུབ་མཐར། ཁ་ཅིག་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་དང༌།ནས།འཐད་རྒྱུ་ཞིག་མི་འདུག།ཅེས་མང་དུ་གསུངས་པ་
ཡང་མཁས་པ་སྔ་མའི་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱུན་བསྐྱངས་པ་ཙམ་ལས་དགོངས་པ་
དངོས་མིན་འགྲོ།ཞེས་དང༌།ཀུན་གཞིའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།ཀུན་མཁྱེན་བླ་
མའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་མོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ལ། ལྕང་སྐྱ་
རིན་པོ་ཆེའི་གྲུབ་མཐར། ནས། མང་དུ་གསུངས་པའང་མཁས་པ་སྔ་མ་ཁ་
ཅིག་གི་བཤད་རྒྱུན་བསྐྱར་བ་ཙམ་ལས་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་ལུགས་མིན་ཏེ།

བསྡུ་བ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་དགག་བྱ་བཅད་པ་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དུ་ཡོད་པའི་རྫས་ཡོད་དང༌། གདགས་གཞིའམ་

ཆ་ཤས་སོ་སོ་ལམ་ལྟོས་པར་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་དང་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ།།དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ།
དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

495

ལྟར་ཡིན་པས།གྲུབ་མཐའ་ལས་གསུངས་པ་དམ་པ་དེའི་བཞེད་པ་མིན་པར་

བཤད་པ་བཞིན།དག་ཡིག་དེའི་དབུ་མའི་ཐད་ལས།རང་རྒྱ་ཐུབ་པ་དང་རང་

རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་གཉིས་མི་གཅིག་གོ།ཞེས་བྱུང་ཡང༌།ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་པས་རྗེ་
དེའི་བཞེད་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བར་སྣང་ངོ་། །གཞན་ཡང་ཀུན་གཞིའི་

མཐའ་དཔྱོད་དུ།དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་ན།རྗེ་བླ་མར་སྟག་ལོའི། རྫས་ཡོད་
བདག་སྨྲ་གནས་མ་བུར་ངེས་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགག་པ་འཇུག་པར་
ཐལ་བ་དང༌།ལུགས་འདིར་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་
འཇོག་པར་ཐལ་བ་དང༌།དེ་འདོད་ན།ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་

འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོའི་དགག་བྱ་གཟུགས་

ཤེས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་ལ། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་
སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས།དེ་ཡང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ཉན་དང་གིས་གང་

ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་རྫས་

496

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་ལྡོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི།གང་
ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ།།ཞེས་དང༌།འདིར་

ཕ་རོལ་པོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རེ་
གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང༌། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌།དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ།དེ་དག་
གི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཏགས་ཡོད་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པ་གང༌།བསྡུ་བར་ཕུང་པོ་
ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་སྐབས་འདིའི་བཏགས་

ཡོད་ཀྱི་དཔེར་གསུངས།རྗེས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་སྐབས་རང་རྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་ངོས་འཛིན་ལུགས་བསྡུ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས། བྱེ་སྨྲས་
ཀྱང་རགས་པ་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འདོད་ཀྱང་
རྡུལ་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་ཆ་མེད་ལྟ་བུ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་ཆ་མེད་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་

མེད་པར་སྒྲུབ་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་ལྟ་བུས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལ་
རིགས་པ་དེས་དེ་སྒྲུབ་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ས།རྡུལ་ཆ་མེད་ཆོས་ཅན།
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། རང་གི་ཆ་ཤས་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

497

ཟེར་བ་དང༌།རྡུལ་ཆ་མེད་གཞན་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།རང་
གི་བཏགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རགས་པ་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་པ་

ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་རྡུལ་ཆ་མེད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེའི་ལུགས་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་
དང་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ་རྫས་ཡོད་ལས་
བཏགས་ཡོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་རྡུལ་ཆ་
མེད་གཞན་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་དེས་འདོད་པའི་ཕྱིར།བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ།དེ་རང་
གི་བཏགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རགས་པ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་
མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། བཏགས་ཆོས་རགས་པ་བཅོམ་གཞིག་གི་ཚེ་རྡུལ་ཆ་མེད་ལྷག་
མར་ལུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌།ཀ་བུམ་སོགས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནི་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལས་རི་བོར་རྭ་མེད་དུ་མ་གསུངས་པ་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་

དགོས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཡིན་དགོས་ལ།དེ་ལ་བུམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་

འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་དེ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་བཟུང་བ་ལས་
མེད་ཅིང་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དུ་བཟུང་བ་བཤད་དཀའ་འོ།།དེས་ན་རང་རྐྱ་འཛིན་

498

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་གཞུང་ཁུངས་མན་མེད་པས་
ཁས་མི་བླང་ལ། ཐ་སྙད་དེ་ལྟ་བུ་འདོགས་ན་དེ་ཡང་སྔ་མ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་

བྱ་དགོས་ཏེ།གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པས་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་
ཁེགས་ན་དེ་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ཚེ་གང་

ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་ཚུལ་ཡང་དེ་རང་རྐྱ་བར་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་དེ་ཚོགས་རྒྱུན་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་དང་།དེ་བཏགས་པར་ཡོད་ཚུལ་ཡང་ཕུང་པོ་ཤར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་རང་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
འགོག་རྒྱུའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་
པའི་རྫས་ཡོད་ལ་བྱད་གོས་པ་ནི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཕྱོགས་གཞན་ལ་སྐྱོན་སྟོན་ཏོ། །འདི་དག་གིས་རང་

ལུགས་འཇོག་པ་ན།ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་དོན་
ནི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པའི་སྐབས་ཤེས་པ་པོ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་དང༌།འཕོ་བ་པོ་དང༌།འདུལ་བ་པོའི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་བཞི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞིའི་མཚན་

ཉིད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌།དེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

499

ཡང༌།།ཞེས་སོགས་དང༌།
སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི།།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀུན་གྱི་སྟེང་དུ་
རང་རང་གི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
ཚུལ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་བྱེད་པ་བྱེ་མདོ་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་

གང་ནའང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་དོན་དང༌།གཟུང་འཛིན་
རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་འགོག་པ་ལས་ཤེས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་བྱེད་པ་གང་དུ་
ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ།།ཁོ་ན་རེ།སྟག་ལོས། རྫས་ཡོད་
བདག་སྨྲ་གནས་མ་བུར་ངེས་དང༌།།རྣམ་ཤེས་བདག་སྨྲའི་དབུ་སེམས་ཡོད་པ་འགལ།ཞེས་རྗེ་བཀག་པ་གནད་དུ་སོང་བར་ཐལ།གང་ཟག་གི་གཞི་ལྡོག་
མཚན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ།གང་ཟག་རང་ལྡོག་ནས་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བའི་
རང་སྡེ་ལ་གནས་མའི་བུ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང༌། དེའི་གཞི་ལྡོག་ལ་རྫས་
ཡོད་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དབུ་སེམས་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།འཇུག་
པའི་རྣམ་བཤད་ལས།གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི།

ཞེས་སོགས་དྲངས་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ལ། རྩོད་ལན་སེང་

500

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གེའི་ང་རོར། བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་རྫས་ཡོད་ཁས་ལེན་མཁན་རང་སྡེ་ལ་
གནས་མའི་བུར་ངེས་ཀྱང༌།རྣམ་ཤེས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་དབུ་

སེམས་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང༌།ཡིག་ཆར།དབུ་སེམས་
ཀྱིས་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང༌།ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ལས།
གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་པ་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་
ལ་མི་བྱེད་པར།ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་

པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་
བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད་སྤོང་བྱེད་ཅིང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་
བཤད་ལས། ཕྱོགས་འདི་ནི་གནས་མ་བུའི་སྡེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་
མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་བའི་འོ། །ཞེས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འདོད་པ་གནས་
མ་བུ་བ་སོགས་སུ་གསུངས་ཀྱང༌། སྟག་ལོས། གནས་མ་བུར་ངེས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་འགའི་གསུང་ཟིན་ལ་
ཞིབ་ཆ་མ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའང་ཤེས་དགོས་སོ།།ཡིག་ཆད་རྫས་ཡོད་ཀྱི་
ཤེས་པ་དང་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་པ་དང༌།ཤེས་པ་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་
གཞིར་བྱས་པ་ནི་རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་
སྐབས་འདིའི་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པས་རུང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

501

ཡང་། དེ་མི་འདོད་པ་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ལ་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་རྫས་
བཏགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌།དེ་ཡང་ཀུན་བཏུས་མཆིམས་

མཛོད་རིགས་རྒྱན་སོགས་ལས་སེམས་བྱུང་ཉེར་གཉིས་རྫས་ཡོད་ཉེར་དགུ་
བཏགས་ཡོད་དང༌། བསྡུ་བར་ཉེར་བདུན་རྫས་ཡོད་ཉེར་བཞི་བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ལ་གསུངས་པ་དང༌།
རིགས་རྒྱན་དུ་འདིའི་རྫས་བཏགས་རྫས་ཡོད་བཞི་ལས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་དང༌། བཏགས་ཡོད་བཞི་ལས་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་
ལ་སྦྱར་རོ།།རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན།དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།
འོན་ཀྱང་སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་རྣམས་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་བྱུང་བཏགས་
ཡོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་སེམས་བྱུང་
གཞན་གྱི་ཆ་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་

དེ་ལྟར་གསུངས་པ།དཔེར་ན།གཏི་མུག་མེད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་

པ་སོགས་དང༌།གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་
རྣམས་སྤྱིར་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་བླང་རུང་བ་འདྲ་ཡང༌། སྐབས་དོན་བསྡུ་བ་

502

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོར་བཞག་ཡིན་པས་བརྟག་ལ། རྟ་ནག་རྣམ་འགྲེལ་ལས།སེམས་བྱུང་ཡིན་

ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་བསྡུ་བ་སོགས་
དང་མི་མཐུན་ནོ།།ཡང༌།གཟུགས་ཤེས་སོགས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་ལ་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་དགོས་ཀྱང༌། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་
རྟོགས་པ་ལ་མི་དགོས་པས་དེ་དག་བཏགས་ཡོད་མིན་ཞེས་བཤད་ན་དྲང་
ངེས་བསྡུས་པར་རྫས་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཆ་བཞག་སྦྱར་བ་དང༌། བློ་
རིག་མཐའ་དཔྱོད་དུ་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཚད་མ་མེད་པར་བཤད་པས་བརྟག་གོ།ཡིག་ཆར་ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཆོས་གཞན་
དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་རང་
རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་ཀྱང་།ལམ་མ་ཞུགས་གང་ཟག་གི་སྔོ་འཛིན་
མིག་ཤེས་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྡོབ་པའི་རང་རིག་དཀའ་བ་དང༌།ཡིག་ཆ་ལྟར་

ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞི་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་
ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་
དང༌། ཀུན་གཞིའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་རིགས་ངེས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་

མ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ་ཀ་བུམ་སོགས་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་འདོགས་དགོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

503

རྣམས་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་ལ། བསྡུ་བར་བཟའ་བཏུང་གོས་རྒྱན་ཁང་
ཁྱིམ་སོགས་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་ཤེས་པ་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་བཞག་པ་རང་རིག་ཡོད་པ་སེམས་ཙམ་སྤྱིས་

འདོད་པར་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་མཛད་པ་དང༌།ཤེས་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་དགོངས་པ་སྟེ།
བཏགས་ཡོད་དངོས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་བྱེད་དགོས་
པར་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་དེའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་
སྤང་བ་ལ་གཉིས།དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ནི།འཇོག་ཚུལ་
གཉིས་པ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དབུས་མཐར།རྣམ་དགལམ་གྱི་དམིགས་པ་

མཐར་ཐུག་དོན་དོན་དམ་དང༌། མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དོན་དམ་དང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་སྟེ་དོན་དམ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། དོན་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དམ་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་དོན་གྱི་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་པ་ནི་ལམ་སྟེ་དེའི་དོན་ནི་
དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་ཤེས་ཤིང༌། དོན་ནི་ཡུལ་ལ་བྱས་ཏེ་
དོན་དམ་ཡུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་མཆོག་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་དོན་

504

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམ་དང༌། དོན་དགོས་པ་ལ་བྱས་ནས་ལམ་བདེན་དེ་དགོས་པ་མཆོག་མྱང་འདས་འཐོབ་བྱེད་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་ཞེས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བློ་
བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱུང་ངོ་། །མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡོངས་
གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། གོང་དུ་འགལ་བ་བསྒྲིག་སའི་ལུང་བཞིའི་

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་མིན་པ་དང༌། དབུས་མཐའི་

དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་
དམ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་གསུངས་ཏེ།དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་
དུ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་

མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
མདོར་ན་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་གསུམ་པོ་དེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་

པའི་དོན་དམ་པ་སྟེ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་མ་མདོན་དམ་བདེན་པ་
ལས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བཤད་པ་མིན་པས་ལུང་དེ་དག་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།
འདིར། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་

དེ།འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་ན་གཞན་
དབང་དང༌།ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཡོད། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས།བཏགས་པ་དང༌།

ཤེས་པ་དང༌།བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་ཡོད།འདིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

505

དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག།ཐ་སྙད་བདེན་པ།གཞིའི་ཆོས།རྫུན་པ།
སླུ་བའི་ཆོས། སྣང་ཚུལ་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་གྲངས་
སོ།།བཏགས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ངོར་རམ་

དབང་གིས་བདེན་པའམ་ཡོད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟེ། འདིའི་ཚིག་
ཟུར་གྱི་བདེན་པའི་སྐད་དོད་ས་བྱ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་སོགས་ལའང་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ། འཇོག་ཚུལ་
གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད། སྒྲས་བརྗོད་
ཀྱིས།དོན་དང༌།ཐོབ་པ་དང༌།སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་ཡོད།འདིའི་དོན་དམ་
དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག །དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་

དག་མཐའ།མཚན་མ་མེད་པ།དོན་དམ།ཆོས་དབྱིངས།ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ།།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་སྣང་ཚུལ་
གནས་ཚུལ་མཐུན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འཇོག་ཚུལ་དང་
པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དོན་གཅིགདེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དོན་གཅིག །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་

506

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཞན་དབང་དེའི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།དེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་
དུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ།འདིའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫབ་ཏུ་གྲུབ་

པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་འཇོག་ཚུལ་དེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་དེའི་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར།གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་

བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།ལུགས་འདིས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དོན་དམ་བདེན་པ་ཁོ་
ན་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དོན་དམ་བདེན་པར་མ་ཟད་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བར་ཐ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདིས་མཉམ་

གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་སྟེ།སོ་
སོ་རང་རིག་ལ་རང་རིག་ཅེས་བཤད་པའི་སྐབས་མང་དུ་བྱུང་བ་ནི།དགོངས་
འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས།འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཐ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

507

མི་དད་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།ཞེས་དང༌།
གསེར་ཕྲེང་ལས། མཉམ་གཞག་རང་རིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ།
ཞེས་དང༌།འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས།རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་རང་གིས་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག།ཅེས་དང༌།རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས།རྣལ་
འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་རིག་པ། ཞེས་དང༌།
ཞང་ཞུང་ཡེ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།རང་རིག་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་མདོ་
སྔགས་རྣམས་སུ་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ། ཤེས་པ་རང་ལས་ཐ་དད་
པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་
ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་རིག་པའི་རང་རིག་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་དབུ་མ་བ་ཁ་

ཅིག་གིས་འདོད་པ་དང༌། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་
པ་ཆོས་ཅན་སོ་སོའི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་ལ་རང་རིག་གི་ཐ་

སྙད་བྱས་པ་མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་བ་དང༌། ཡབ་ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་ཀྱི་

དབང་པོ་ཕྲད་པར་བསྒོམས་པ་དང་དེ་དངོས་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་
ཉིད་རིག་པ་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་བླ་མེད་སྤྱིའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌།དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་རང་ཉིད་

གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་འགྱུར་མེད་བདེ་ཆེན་གྱིས་

སྟོང་ཉིད་རིག་པ་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག ཅེས་གསུངས་

508

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ལྟར་རོ།།
ལུགས་འདིས་ཞེས་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་
ཀྱིས་མི་བཞེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་གོང་དུ། ལུགས་འདིས་

བསམས་སོ།།ཞེས་དང༌།འོག་ཏུ།ལུགས་འདིའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་
གཉིས་ཡོད་པའི། ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞིང༌། འདིར་ལུགས་འདིས་

ཞེས་ཚིག་ལྷག་པོ་བཅུག་པའི་དགོས་པ་ཡང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས།
འཇིག་རྟེན་གྱི་མིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་འཇིག་རྟེན་ཞེས་
སྨོས་པ་མིན་གྱི། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་འགྲོས་ལྟར་ཤེས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་མི་བཞེད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་གསལ་བ་མ་གཏོགས།
དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཚོད་ནི་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་དམ་པ་ལ་ངོས་བཟུང་བས་དེ་ཉིད་ལུགས་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་བཞེད་
པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཡང་བཤད་ནུས་སོ།།རྩོད་པ་དེའི་ལན་ལ། མ་

ཁྱབ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གིས་རང་རིག་པའི་ཆ་ནས་དེ་སོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

509

སོ་རང་རིག་ཏུ་འཇོག་པ་མིན་གྱི། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་

དོན་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ལམ། རིགས་ཤེས་དེ་གང་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་

རིགས་ཤེས་སུ་སོང་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོ་
རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞུང་དུ། སྐྱོན་
མེད་དོ།།ཞེས་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱི་ལན་མཛད་ནས།ཡུལ་གང་ལ།སོགས་ཀྱིས་

དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཏོ།།འདིས་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའི་

རྩོད་པ་སྤོང་ཚུལ་ཡང་སོང་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲའི་དོན་
དམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འདི་པའི་

ལུགས་ལ་མི་འགལ་བ་ནི་གཞན་དབང་ལྟ་བུའོ།།ཁ་ཅིག་ན་རེ།གཟུང་འཛིན་
རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་རྣམ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
འཕགས་པ་ལྷའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་ལས།
གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལམ་གྲོལ་བའི།།

ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། གཟུང་

འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཤེས་
འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་བློ་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དུ་གྲགས་ཞེས་པ་སྟེ།མཆོ་ནི་འགྲེལ་

510

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་བཤད་ཚུལ་དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་དང༌། གཉིས་པ་ལྟར་
ན་ཕྱི་རོལ་པ་ནས་མདོ་སྡེ་བའི་བར་གྱི་བློ་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་

པ་དང༌། ཛེ་ཏ་རིའི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ཟབ་ཅིང་

གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་
པའི་དཔེ་དང༌། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ནང་གི་སེམས་ལ་དེར་སྣང་རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བར་སྨྲ་བ་དང༌། ས་དྲུག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ་དང་
མཐུན་པར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པའམ།ལུང་གི་དོན་དངོས་པོ་

དང་མཐུན་པ་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚིགས་བཅད་འདི་འགྱུར་ཁྱད་ཅུང་ཟད་མ་གཏོགས་
རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌།
ཛེ་ཏ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་གཉིས་སུང་དབྱུང་ངོ་།།

སྤྲོ་ན།ཡེ་ཤེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་བའི་

རྩོད་ལན་ལ།གཉལ་སྟོན་གྱིས།མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་དག་གི་ཡུལ་

ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེ་
ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།ཞེས་པ་ལ་རྩ་རྟགས་དང་ཡན་ལག་གི་ཁྱབ་པའང་མ་གྲུབ་སྟེ།རྣམ་རིག་

པས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཏུ་མི་འདོད་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

511

གང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུའང་མི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ།ཆོས་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡུལ་གང་
ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གཞུང་ལས་དངོས་སུམ་བྱུང་ཞིང་ཕྱི་མ་དངོས་སུ་བསྟན་
ཏོ།།ཞེས་དང༌། བློ་གླིང་བས།འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་ཐལ།རང་མྱོང་བྱེད་
ཀྱི་རང་རིག་གིས་ཁྱོད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་

ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ན་དེ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་སུ་འགྱུར་དགོས། དེར་གྱུར་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ལ་མི་

མཚུངས་ཏེ།རང་རིག་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་
པའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། རྗེ་བཙུན་པའི་
སྐབས་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལ་དཔགས་ན།འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་
ཐལ།འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་
པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དེ་གང་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་ཡུལ་

ལས་དེའི་རྙེད་དོན་ཙམ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།ཡིག་

512

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆར། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་
བྱ་བའི་ཡུལ་ཡོད་པར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བྱུང་བ་འདིར་ཡང་འདོད་དགོས་ཤིང༌།དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།རང་
གིས་རང་འཇལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་
དོན་ཡོད་པ་གང་ཞིག།གཞན་འཇལ་བ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པ་འབྲེལ་མེད་པའི་
ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ།འཕགས་པའི་མཉམ་

གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་རྩ་བར་
མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་
འཇལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བ་ལ་

ལྟོས་ནས་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།ཡེ་
ཤེས་དེས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཀྱི། སྒྲ་རྟོག་གིས་དེ་མངོན་
སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
ཤིང༌།ཡིག་ཆ་རྙིང་པར།གཞན་དག་ན་རེ།ཞེས་བཤད་མ་ཐག་པའི་གསུངས་

ཚུལ་འདི་བཀོད་ཀྱང་དེ་ལས་ཟུར་དུ་རང་ལུགས་མ་བཞག་པས་ཡིག་ཆ་

གསར་རྙིང་བཞེད་པ་མཐུན་པར་མངོན་ནོ།།
གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར།མདོ་སྡེ་བའི་རིགས་པར་བརྟེན་པའི་སེམས་ཙམ་
པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

513

དབུ་མ་སྣང་བའི་ལུང་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས།
ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པས།སོགས་དང༌།འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚེ་སེམས་སྣང་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་དམིགས་བྱེད་དུ་བཤད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པས་
རྗེ་བཙུན་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མིན་པ་དང༌། གདུལ་བྱ་སྐྲག་པ་སྤོང་ཆེད་
འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དངོས་པོར་བསྟན་པར་བཞེད་པས།
ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་སོགས་གསུངས་པར་བཤད་དེ། རྩོད་ཚུལ་དང་ལན་གདབ་ཚུལ་གཉི་ག་ཡིག་ཆ་དང་མི་མཐུན་འདྲ་ཡང༌། གྲུབ་མཆན་སོགས་
ལས་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་ནས་བཤད་ཚུལ་སྔ་མའི་སྟེང་དུ་
བསྒྲིལ་ཅིང༌། ཡིག་ཆ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ལུགས་འདིས་ཞེས་བྱེད་
ཚིག་འཐད་ཕྱོགས་མཛད་མོད། ཟེགས་མར་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་འབྲེལ་སྒྲ་བྱེད་
དགོས་པར་བཤད་དོ།།
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། ཡིག་ཆའི་གསུངས་ཚུལ་དེ་བཀོད་ནས་དེ་རྗེའི་

དགོངས་བར་མ་སོན་ཏེ།སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་རང་གི་
ས་རང་འཇལ་བ་ལ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པས་དེའི་
དོན་དེ་ལྟར་འདོད་ཟེར་བའི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་སོ་

514

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་རང་རིག་ཏུ་འདོད་དགོས་
པའི་དོགས་པ་ཁོང་སློང་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་
སོ་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཚིག་གཞུང་ན་མེད་པ་ལ་སྣོན་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།གྲུབ་མཐའ་ལ་སྦྱངས་པ་ཞན་པའི་བློ་དམན་ལའང་མི་སྐྱེ་
བའི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་རྗེས་སེལ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་
འདྲའི་དོགས་པ་བློ་ལྡན་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེས་ན་ཡང་ལུགས་འདིས་

ཞེས་སེམས་ཙམ་པ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་
སྔ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྗེས་དེ་མཐུན་གྱི་ལན་མཛད་པ་ལས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་
ཕྱེ་ནས་ལན་མཛད་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོགས་པ་སྐྱེ་གཞི་ནི་ལུང་

འགར་བརྟེན་ནས་འདི་བའི་ལུགས་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
འཇལ་བའི་རང་རིག་ཚད་མ་དེའི་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། རང་རིག་དེ་
ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་འཇོག་ཚུལ་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་ལ་ཡོངས་
གྲུབ་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌།ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་

པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་དོགས་ནས།མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཟག་

མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ།
ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

515

འཇོག་ན་བདེན་ཡང༌། དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་
ལུགས་དཔྱད་པའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་ཅིང༌།ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཡུལ་དེ་
ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་སོང་བ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ལན་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །མཆན་དུ། ཡིག་ཆ་རྗེ་བཙུན་ཀར་ལན་དང་མཐུན་པར་
གསུངས་ཤིང༌། ཨ་ཕའི་ཁ་ཕོར་གཙོ་ཆེ་བར་མཛད་དེ་ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེར།
རྣམ་རིག་པས་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་རང་མྱོང་རང་རིག་ཡོད་ཅིང་སོ་སྐྱེའི་རང་
རིག་ལའང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཟག་པ་མེད་པར་འདོད་པས།རང་རིག་གི་

དངོས་ཡུལ་ཡིན་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ན། གངས་རི་སྔོན་
པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་ཅིང༌། རིགས་པའི་

འཕུལ་ཙམ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ཞེས་རྩོད་
རིགས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་
བའི་དགག་པ་མཛད་ནས།དེ་དག་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ཞེས་དག་པ་
ཕུལ་ཏེ། རང་རིག་གཞན་སོ་སོ་རང་རིག་གི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་ཡང༌། མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་དགོས་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་གཞན་

རིག་གི་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་ཡིན་པས་

གནས་ལུགས་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱི་རིམ་པས་ཕྲ་རུ་སོང་སྟེ་གཟུང་རྣམ་ཡང་

516

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཛིན་རྣམ་ཇི་ལྟ་བུར་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ལོག་ནས་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་
པར་འགྱུར་བའི་གྱིར༌།སོ་སོ་རང་རིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་གིས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པ་
ཡང་དོན་དམ་དཔྱད་བའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིར་

འཛིན་རྣམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔྱིས་ཕྱིན་མཐོང་བ་དཔྱད་པ་ལ་མ་ལྟོས་
ཀྱང་འདི་ནི་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། །སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་པ་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་ཚུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་རིག་པའི་ཆ་ནས་བཤད་པ་མིན་ལ།གཟུང་

རྣམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་ན་འཛིན་རྣམ་རྐྱང་བ་ལ་དེ་ཤར་ཡང་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བར་འགྲོ་དོན་མེད་ལ།
དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རྙེད་ཅིང་དེ་ཟག་མེད་མ་འཁྲུལ་
བའི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་མོད།ཡུལ་དེ་གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་དཔྱད་མཐར་

རྙེད་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཞེས་
ལན་མཛད་པར་གསུངས་ཏེ་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་དང་ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་
དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་ནན་གྱིས་བསྒྲིལ་ཏོ།།མུན་སེལ་དུ།མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན།དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ།ཟག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

517

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པ་ལ།རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ།ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་
བདེན་པར་འཇོག་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པའམ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་འཇོག་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཟག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་ཅེས་པ་
སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་རིག་དང་རང་རིག་

ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པའི་གཞན་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་རང་རིག་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པ་ནི།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས།
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པ་
རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་

བསླད་པས་རྟག་ཏུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱ་བར་མི་

ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ། ཞེས་དང༌། འདི་དང་

ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཁྱད་མེད་དོ།།ཞེས་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་དགོས་ཤིང༌།དེ་ངེས་པ་
ལ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་རང་གི་མྱོང་བྱ་ཤེས་
པའི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་

518

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་
གནས་ལུགས་གང་ཞིགགཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་ཅེས་ཤེས་
པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཏེ།ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་

འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་རང་
རིག་རང་གསལ་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་ལ། ཞེས་པ་སྔ་མ་དང་མི་མཐུན་ནོ།།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་དངོས་མིན་ཡང་འདི་

བས་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་རང་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་དེ་རང་གི་མྱོང་བ་
གསལ་རིག་གི་ཆ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་པས་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་

མྱོང་བ་དང་རིག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པས་འདིར་ཡང་ཐ་སྙད་རགས་པ་དེ་ལྟར་
དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་རང་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཡང་ཡུལ་

གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་ཡུལ་སྟོང་
ཉིད་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་

འཇོག་པས་སྐྱོན་མེད་པར་བཤད་དེ་རྗེ་བཙུན་གསུང་གསལ་བར་བྱས་པའོ།།ཀར་ལན་དུ། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་ཞིག་

ལས་འོས་མེད་སྙམ་ནས།འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི།རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་
སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ། ཞེས་པས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

519

གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།ལུང་
འདིས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དེ་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་

མྱོང་བྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་ཀརྨ་བ་སོགས་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་
གྱི་ཇོ་ནང་པ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཚུལ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྗེས་རྩོད་པ་
བསུས་ནས་ལན་གནང་བ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་རང་རིག་དང་རང་རིག་དོན་མི་
གཅིག་པ་དང༌།སོ་སོ་རང་རིག་གི་དོན་རང་ཉིད་རང་གིས་རིག་པ་ལ་མི་བྱེད་
པ་དང༌།མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་མ་ཡིན་པ་སོགས་རྟོགས་སླ་བ་དང༌།ཇོ་ནང་བའི་འདོད་པ་སྔ་ཕྱིར་མང་དུ་བཀག་པས་འདིར་ཡིག་ཚོགས་རྒྱ་མ་
བསྐྱེད་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་རྣམ་དག་ལམ་
གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་པ་ཙམ་གྱི་ལན་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་
བདག་གི་བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་བཞེད་དོ།།སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་
བཤད་ལ། ཞང་ཞུང་ཡེ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཆོས་ཅན་སོ་སོའི་རང་བཞིན་

མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་དང༌། ཀར་ལན་དུ་རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་རིག་པར་
བྱ་བ་དང༌།ཡིག་ཆར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་སྒྲ་རྟོག་གིས་

མངོན་སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང༌། མཆན་དུ་སྒྲ་སྤྱི་སོགས་དང་མ་
འདྲེས་པས་སོ་སོ་དང༌། འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་

520

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའམ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་པས་ན་རང་རིག་པར་བཤད་
པ་རྣམས་ལས་ཀར་ལན་གྱི་གསུང་ཚུལ། རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་ལས།
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོ་སོ་དང་གིས་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པར་འདོད་དོ།།ཞེས་དང༌།གསེར་
ཕྲེང་ལས།རྣལ་འབྱོར་པ་རང་རང་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བས་སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པའི་ཡེ་ཤེས།ཞེས་དང༌།རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་གིས་བརྗོད་མེད་དུ་
རིག་པར་བྱ་བ།ཞེས་དང༌།སྒྲོན་གསལ་མཆན་ལས།འཕགས་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས།ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ནོ།།གཞུང་
ལས། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པས།ཞེས་སོགས་དང༌།
དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།གང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་

བྱ་བ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ།།ཞེས་པ་གཉིས་གྲུབ་

མཐའ་ཆེན་མོར་མདོ་སྡེ་བའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གྱི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཞིག་གི་ལུགས་

ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ལྕང་སྐྱས་ཟག་མེད་ཤེས་པའི་དངོས་ཡུལ་ཙམ་ལ་སྦྱར་སྣང་ངོ་།།མཆན་དུ།ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་ཀུན་བཏུས་ཞེས་ཡིག་ནོར་ཅུང་ཟད་ལས་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དེ་མཛད་པ་པོར་བྱས་པ་མིན་པར་ངེས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཟེགས་མར་རྒྱས་པར་བཀག་གོ །པྲ་སྟིའི་དྲང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

521

ངེས་རྒྱས་པར།།བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །ཞེས་པའི་མཚོ་འཁོར་བར་
བཤད་པ་མི་འཐད་དེ།དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། བློ་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ།དེས་ཤེས་
བྱའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ།ཡང་ན་སྒོ་ཉིད་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་པ་
ཆུ་སྲིན་འཛིན་ཁྲིས་དཀྲུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམ་ང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

མཚོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་གིས་མདོ་སྡེ་བའི་བར་གྱི་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་

པ་དང་བཅས་པ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ཞེས་
བཤད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་དང༌། བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་

འགྲེལ་བ་ལས།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བའི་གཞུང༌།ནས།

རྒྱ་མཚོ་སྟེ་ཆུ་གཏེར་ཡིན་པ་དེའི་ཕ་རོལ་ཕ་མཐར་སོན་པ་རྣམས་དེ་སྐད་དུ་སྒྲོག་གོ།ཞེས་དང༌།ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་

གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་སྒྲོག་པར་བྱེད་དོ།།
ཞེས་པ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལུང་མཐའ་མ་ལ་འགལ་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས།རྒྱུ་མཚན་དང་
རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་སོ། །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་
ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ལན་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པའོ།།དང་པོ་ནི།ངོ་བོ་ཉིད་

དང་པོ་གཉིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡན་གྱིས་

522

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཞར་བྱུང་བཤད་
པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་སྟོན་ཏེ།བསྡུ་བ་ལས།རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ།དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ།ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེས་རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་དང༌།རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ།དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བརྗོད་

པར་བྱ་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།སྨྲས་པ།རྒྱུ་
བཞི་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གདགས་

པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐ་སྙད་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐ་སྙད་

རྗེས་སུ་སད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་
གསུངས་ཀྱང༌། འདིར་ཟོར་ཡང་བའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉི་གའི་

ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་བཀོད་པའི་དང་པོ་དེ་གཉིས་ཀུན་ཉོན་སློང་
རུང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི།

དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ།ཞེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་

པ་མཐར་ཐུག་ལ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

523

པར་གསུངས་པ་ལས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པ་མིན་
ཞིང༌།དེའི་ཟླས་དྲངས་པ་ན་གང་ལ་དམིགས་ན་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་

པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས།་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག །ཅིའི་ཕྱིར་

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའི་
དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ།།རྒྱུ་
མཚན་གཉིས་པ་དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི།རྒྱུ་མཚན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་རྣམ་
རྟོག་གཞན་དབང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་རྒྱུ་མཚན་མིང་བརྡའི་བ་སྙད་ཀྱིས་

བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་བཏགས་གདགས་པའི་

གཞིར་གྱུར་པ་དང༌། རྣམ་རྟོག་མིང་བརྡའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་
རྒྱུར་གྱུར་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གི་དོན་མིང་སོགས་ཆོས་ལྔའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
འགྱུར་ཞིང༌། བསྡུ་བ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་སུ་རྒྱུ་
མཚན་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བར་རྒྱུ་མཚན་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་གྲངས་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གསུངས་
པ་ལ་དཔགས་ན།གཞི་གྲུབ་ན་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌།སྐབས་འདིར་

524

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྡུ་བ་ལས།རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན།མདོར་བསྡུ་ན་མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་
གི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་རྒྱུ་མཚན་ནི་
མངོན་རྗོད་ཀྱི་ཚིག་སྟེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་
གི་དངོས་པོ་ལ་བཤད་དེ། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།དངོས་པོ་དང་ཡོད་པའི་སྐད་དོད་ལ་བྷ་བ་ཞེས་པ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པས་འདིར་དངོས་པོར་བསྒྱུར་ཀྱང་འདུས་བྱས་ལ་གོ་བར་མི་བྱ་བར་བཤད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་

ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྡུ་བར་མ་ཟད།རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་
འཁྲུལ་བ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་

རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིའི་ཀུན་

རྫོབ་སྟེ་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་གང་ལ་རྗོད་པ་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་དེ་
ཡང་སྒྲ་བཤད་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་
དཔེ་ནི་རྐང་བས་བརྒལ་བའི་ལམ་ལ་རྐང་པའི་ལམ་དང༌། གྲུས་བརྒལ་བའི་

ལམ་ལ་གྲུའི་ལམ་ཞེས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་ལྟ་
བུའོ།།བསྡུ་བ་ལས།ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

525

བྱའམ།དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན།སྨྲས་པ།དང་པོ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི་གཉིས་ཀར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌།ཐ་སྙད་པའི་མཚན་མ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ།རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་ནི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་མིང་བརྡའམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དང༌། གཉིས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང་
གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་ལས་སྔ་མ་གཉིས་སོ།།དེས་ན་
འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། རྒྱུ་
མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་བྱེད་གཉིས་ནི་འདྲ་སྟེ།སྔ་མ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མིན་

པའི་ཆ་ནས་བཤད་དགོས་ཤིང༌། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ལ་ཀུན་

རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ལ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ནི་

526

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང༌།ཕྱི་མ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དང་
ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི་ཆ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར།
འདིར། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ།རྣམ་
དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་
དུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་འདིས་མ་ཁྱབ་ཅིང་ལྡོག་སྟེ་
ཁྱབ་པ་དང༌། འདིའི་ཟླས་དྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་
གཅིག།བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞིར་འགྱུར་
པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ།འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད།འདི་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་གོ།
སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་གི་དམིགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རུང་བར་ཐལ། སྟོང་ཐུན་ལས།སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། གང་ལ་དམིགས་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་གྱུར་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།

ཞེས་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་དམིགས་

པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བ་ལས།
གཉིས་པ་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་ཐ་སྙད་གཞི། །ཞེས་དང༌། ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་
དམིགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན།ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བ་ལས།ཀུན་ནས་ཉོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

527

མོངས་པ་སློང་རུང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྲུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སོང་ཅེས་བཤད་
པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་པ་ཡིན།ཞེས་དང༌།ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་གི་

དམིགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་

དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་

ཀུན་རྫོབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་རུང་གི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་ལས།
དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་
སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་
ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ།མཛོད་ལས།
དྲུག་ནི་ཟག་མེད་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།།
ཞེས་པ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ལུགས་ཡིན་པས་མི་གནོད་ཅིང༌། ཟག་

མེད་ལམ་བདེན་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་དང༌།ཟག་མེད་ལམ་བདེན་དེ་
གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས་ལམ་བདེན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ཀྱང་ལམ་བདེན་ལ་མ་དམིགས་པར་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་
གསུངས་ཤིང༌། བསྡུ་བར་འགོག་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་མཐོང་སྤང་

528

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་རང་གིས་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་མིང་ལ་དམིགས་པར་བཤད་དོ།
།དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་
དང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌།ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་
མའི་གཞིར་གྱུར་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་པ་གོ་
རིམ་ལ་ལྟོས་ན།གཞུང་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།ནས།ཀུན་བཏུས་དང་མཐུན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དང་པོ་དང༌།མིང་དང་བརྡས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌།ཞེས་པས་གཉིས་པ་དང༌།ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་
མཚན་མའི་གཞིར་གྱུར། ཅེས་པས་གསུམ་པ་བསྟན་པར་བྱེད་འདྲ་ཡང༌།
གྲུབ་མཐའི་མཆན་ལས། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌།ཀུན་ཉོན་
སློང་དུ་རུང་བའི་དམིགས་པ་དང༌།མིང་དང་བརྡའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་

ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་གསུམ་མོ།།
ཞེས་བཤད་པ་ནི་སྔར་དཀྱུས་སུ་བཀོད་པ་དང་མཐུན་ཞིང༌། ཨ་ལགས་ཤ་

སངས་རྒྱས་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་འཐད་པར་བྱེད་དོ།།ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་ནི། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་དང་ཐ་
སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གཉིས་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་དེ་སྒྲ་རྟོག་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་
པས་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང་ཐ་སྟད་གདགས་པའི་གཞིར་མ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

529

གྱུར་གསུངས་ཀྱང༌།དེ་ལྟ་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ།ཀུན་ཉོན་སྒོང་བའི་དམིགས་པ་

ཀུན་ཀྱང་སྒྲ་རྟོགགིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།མཆན་

དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་
དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་གསུངས་པ་ཟབ་གསལ་
སྒྲོན་མེར་ལེགས་བཤད་དུ་བསྔགས་ཀྱང༌།དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྔར་བཤད་པ་
ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་གསུངས་ཚུལ་དང་བསྟུན་པ་སྟེ། མུན་སེལ་དུ། མིང་

བརྡས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་ཀུན་བཏགས་གདགས་པའི་གཞི་དང༌།

མིང་ངམ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ལྟར་
བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་།།རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་དཔེ་རྣམས་དང༌།གཞུང་གི་དཔེ་
འགར།འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ།ཞེས་དང༌།རྣམ་བཤད་
རིགས་པའི་འགྲེལ་བར་ཡང༌།མ་ནོར་བ་ནི་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བྱུང་
བས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དག་པར་མངོན་ནོ།།
ཁ་ཅིག རྗོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས། སོགས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའི་ངོ་བོ་བསྟན་ཟེར་བ་འཐད་དཀའ་སྟེ།རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ལ་བྱེད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་བ་དང༌།ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྗོད་པས་

ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ལ་བྱེད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་མིན་པར་

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡིགཆར།རྐང་པས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས།

530

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཐ་
སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དཔེར་སྦྱར་བ་མི་འགྲིག་པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་ལ།
ཁ་ཅིག དཔེ་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དཔེར་རིམ་བཞིན་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌།རྣམ་
བཤད་རིགས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དཔེར་ན་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒལ་བར་

བྱེད་པའི་འབབ་སྟེགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནས་རྒལ་བར་བྱེད་པས་ན་
འབབ་སྟེགས་སོ།།བརྒལ་བར་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བཞིན་དུ་ཀོ་གྲུས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས་ལ་ཀོ་གྲུའི་འ་བབ་

སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་མངོན་པར་བྱས་
པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་དོན་ལྟར་བྱའོ།།
ཁོ་ན་རེ།རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པས་རྗོད་དུ་རུང་བས་རྗོད་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་སྟོང་ཉིད་སོགས་ལ་བྱ་དགོས་པ་དབུས་མཐའི།བཏགས་
པ་དང་ནི་ཤེས་པ་ཡི། །སོགས་ཀྱི་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་དབྱིངས་སོགས་ཐ་
སྙད་སྣ་ཚོགས་པས་རྗོད་རུང་བས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཏགས་པ་ཙམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

531

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཡོད་
པར་གསུངས་ཚུལ་ལ།གཉལ་སྟོན་གྱིས།དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།དེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་དེ།དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།གྲུབ་
མཐའ་ཆེན་མོར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་
དང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་
གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ལ།མཆན་དུ།རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་མིན་པས་མི་

འཐད་ཅེས་གཉལ་སྟོན་དངོས་སུ་བཀག་ནས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ཞར་ལ་ཁེགས་པར་མཛད་ཅིང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་
པའང་གཞུང་དང་མི་མཐུན་ནོ།།
པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་དོན་དམ་དུ་འཇོག་པར་བཤད་པ་མི་འཐང་དེ།སྟོང་ཉིད་ནི་དེས་རྙེད་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་དུ། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་

རྟོགས་པས་གཉིས་ཀར་བཤད་། །པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་
གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ཏ། གཞུང་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་
དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་

532

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་རྒྱུ་མཚན་མ་གསུངས་པ་ནི་སྔར་དེ་མ་ཐག་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་
དམ་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོང་མཁད་ཡི་པས་དེ་དང་དོན་གཅིག་པ་

ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞན་དུ་ན་གཞུང་དུ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དེ་
གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ནས་ཡོད་ཚུལ་གཅིག་མ་ཐོན་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔར་བཀོད་པ་ཉིད་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཞིང༌།

མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལའང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལས་གཞན་
པའི་བཤད་བཤད་མངས་ན་གཞུང་གིས་གསུངས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་

འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།གསལ་ལོ།།ཡན་གྱིས་ལན་དངོས་དང༌།དེ་མ་ན་གྱིས་ཞར་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

དབྱེ་བ་བཤད་ཚུལ་ཏེ།ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི་མཚན་མར་གྱུར་པ་དང་
ཀུན་ཉོན་སློང་བའི་དམིགས་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དང་མི་འགལ་བར་རྣམ་

བཤད་རིགས་པར་གསུངས་ཏེ། དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་རྩོད་ཚུལ་བཀོད་པ་
ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས། ལས་ཀྱང་ཡོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

533

རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་
པ་གང་ཡི་པ་དེ་ཅི།དོན་དམ་པ་ཉིད་དུའམ།འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡིན་ཞེ་
ན།དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར།གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཉིད་དུ་ཡིན་ན།ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་པོ་
ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་

བྱའོ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་སྟེ་གང་གི་དོན་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆེན་པོའི་མདོ་ལ།གང་གིས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས།ཇི་

ལྟར་ན་དེ་ལས་ཡོད་ཅེས་པ་དང་མི་དམིགས་ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་བྱུང་བ་

དོན་དམ་དུ་འམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན།དང་པོ་ལྟར་ན།དེར་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།འཁོར་གསུམ།གཉིས་པ་ལྟར་ན།དེར་བྱེད་པ་པོ་མི་དམིགས་པར་

བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

སོང༌།ཞེས་བརྩད་པ་ལ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ལན་མཛད་པ་ནི། རེ་ཞིག་ཀུན་

རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཅི་ཡིན། དོན་དམ་པ་ན་གང་ཞིག་ཡིན། དེ་ལས་ཅི་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དམ།ཅི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་ཀུན་
རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཤེས་ན་དེ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ལ་

534

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ལན་བཏབ་པ་ནི།མིང་དང་རྗོད་པ་དང༌།ཞེས་སོགས་ལྟར་
མིང་དང༌།རྗོད་པའམ་ཤེས་པ་དང༌།གདགས་པ་སྟེ་བཏགས་པ་དང༌།ཐ་སྙད་དེ་སྒྲའི་ཀུན་རྫོབ་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ།ཆོས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཆོས་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ལན་

མཛད་པ་ནི།འོ་ན་དེ་ལྟ་ན།ཞེས་སོགས་ལྟར་ཏེ།འོ་ན།ལས་དང་རྣམ་སྨིན་
གཉིས་དེ་འདྲའི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཁས་བླང་རུང་བར་

ཐལ། དེ་གཉིས་མིང་སྟེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་ཡོད་པ་གང༌། སྒྲ་རྟོག་
གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་སོ།།
འདིའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཡོད་ཚུལ་སྔ་མ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་མིན་

པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་ཡོད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་

ཡོད་པའོ།།རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་
ནི་མདོར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ།མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རང་ལུགས་ཀྱི་མདོ་དེའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ངེད་ནི་གང་ཟག་ཀུན་

རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་དེའི་མིང་གདགས་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྫས་སུ་ཡོད་
དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དེ།འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

535

དམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་ཡིན་པས་

དོན་དམ་པའོ།།དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ།དེའི་
ཡུལ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པ་ལྟར་
གང་ཟག་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད་པ་
དང༌།ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སེམས་པ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་གཙོ་བོ་ལུས་ཚོར་སོགས་
དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། འཇིག་

རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་པོ་
སློབ་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདས་ལམ་གྱི་རྙེད་དོན་མ་ཡིན་

ཏེ། དེའི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཡིན་པའམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རྩོད་པ་མི་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཐལ་

འགྱུར་བ་གཙོས་དབུ་མ་བར་འཇུག་ཚུལ་ནི།དེ་ཉིད་ལས།ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་བ་ཁ་ཅིག་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་སྐད་
བསྟན་པའི་བརྩད་པ་འདི་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དེ་

536

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཇུག་སྟེ།མདོ་འདིར།ཡོད་ཅེས་པ་དང་མི་དམིགས་ཞེས་པ་དོན་དམ་དུ་ན་
ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་འགལ།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ན་བྱེད་པ་པོ་དེར་མེད་པ་མི་འཐད་དེ།དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།ཞེས་ལུགས་འདིས་འཆད་དོ།།
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ལན་གནང་ཚུལ་ལ་དབུ་མ་སྣང་བ་དང༌། འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་མཆན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབུས་མཐའི་

ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།རྩ་བ་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན།།ཞེས་སོགས་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་ལྔ་པ་རགས་ཕྲའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་

གསུམ་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པས་རགས་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཕྲ་བར་གསུངས་པའི་རགས་

པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌།ཕྲ་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བྱེད་པའི་སྔ་མ་ལ་བློ་
བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་གཞུང་ལྟར་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་

རྟོག་པས་བཏགས་པས་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། གཞན་དབང་གི་གཙོ་
བོ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ས་མཚོན་པའི་གཞན་དབང་རྣམས་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་
རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱར་མེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་
མས་བརྗོད་དུ་རུང་བས་བརྗོད་པའི་རྐུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ཕྱི་མ་ནི་མདོ་གཞན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

537

ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་བརྗོད་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་དེ་འདྲའི་མདོའི་དགོངས་གཞིར་འཆད་

པའི་དོན་དུ་ཤེས་དགོས་སོ།།
གསུམ་པ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རྫས་བཏགས་སོགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུབ་
མཐའ།ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་ཚིག་དོན་གོ་སླའོ།།
འདིར། བྱེ་སྨྲས་བཅོམ་གཞིག་གང་རུང་གིས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་
རུང་མི་རུང་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་
ཀྱིས་རྫས་བཏགས་དང་བདེན་གཉིས་འཇོག་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པ་དང་རང་
རྒྱུད་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་

ལྟོས་ཀྱིས་རྫས་བཏགས་དང༌། རྣམ་རིག་པས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་གྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ལ། རྣམ་གྲངས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ན། རྫས་བཏགས་ལའང༌། གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན་དང༌།
རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་མིན་དང༌།ཀུན་རྫོབ་ལའང་བསྡུ་བར།ཀུན་ཉོན་
གྱི་དམིགས་པ་དང༌།ཐ་སྙད་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང༌།ཐ་སྙད་པའི་མཚན་མ་ལ་
དམིགས་པས་བཞག་པ་དང༌།དབུས་མཐར་བཏགས་པ་དང༌།ཤེས་པ་དང༌།བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་དང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་

538

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང༌། རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་དང༌།
མིང་དང་རྗོད་པ་དང་གདགས་པ་དང་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་པ་གསུམ་དང་། དོན་དམ་ལ་ཡང་བསྡུ་བར།ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་མིན་པར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌།ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་བཞག་པ་

དང༌། དབུས་མཐར་དོན་དང༌།ཐོབ་པ་དང༌།སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་དང༌།རྣམ་བཤད་རིགས་པར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང༌།

རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་མིན་པ་དང༌། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

བཤད་པ་སོགས་མང་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་རིགས་

ཤེས་དང༌།མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་བདེན་
གཉིས་འཇོག་པ་འདྲ་ཡང༌། རང་རྒྱུད་པས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌།དེའི་དབང་གིས་བཞག་

པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌།ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་

པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌།ཡུལ་གྱི་ངོས་དབང་གིས་

གྲུབ་པ་མེད་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་དུ་
བཞེད་པ་དང༌། ཐལ་རང་ཐུན་མོང་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་
ཀྱིས་དཔྱད་ཚུལ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

539

ཚད་མས་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དེའི་ངོར་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌།མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དང་དེའི་ངོར་མི་སླུབ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་འཆད་དོ།།
སྤྲོ་ན།རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་བྱུང་པའི་རྩོད་པ་རྣམས་སུ་ལ་བཀོད་
པ་ནི། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ཏེ་མཆན་ལས་ཀྱང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་གཙོ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་ལ། ཤིང་བཟའ་པཎྜིཏ་སོགས་
ཀྱིས་རྣམ་རིག་པ་ལ་བརྩད་པར་གསུངས་སོ།།སྔ་མ་ལྟར་ན་རྩོད་ཚུལ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱི་ལ་འགྲིག་ཚུལ་དཀའ་
ཞིང༌།དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བར་ལན་བྱེད་དོན་ཡང་མེད་འདྲ་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་བརྟག་པ་ཕྱི་
མའི་སྐབས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་དོན་ཉན་
ཐོས་སྡེ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་དེས་གང་ཟགརང་མཚན་དུ་འདོད་པས་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམ་རིག་པ་དང་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་རྩོད་ལན་དབུ་མ་སྣང་བར་འབྱུང་བས་ཤེས་ནུས་

540

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོ།།རྣམ་བཤད་རིགས་པར། བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས།ཞེས་
པར་གཞུང་དུ།དེར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས།ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་རིག་པས་

བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་ཟེར་མིན་དང༌།

ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་བརྟག་པ་ཕྱི་མའི་སྐབས།ཤེང་མདོར་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་གཞུང་ལས།དེར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས་དེ་མི་དམིགས་སོ་
ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད།ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་མིན་ཡང་བརྟག་གོ།དེས་
ན་རྩོད་པ་སུ་ལ་བཀོད་ངོས་འཛིན་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་། །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་ལན་ཡང་འདྲི་བ་པོ་དང་ལན་འདེབས་པ་པོ་གང་གི་
དབང་དུ་བྱས་དཔྱད་དགོས་ཏེ། ལན་འདེབས་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་དབང་དུ་

བྱེད་ན་དེས་མིང་གི་ཀུན་རྫོབ་སོགས་བཞི་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
མི་སྨྲ་བ་དང༌། འདྲི་བ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ལན་
འགྲིག་ཀྱང་དེ་འདྲི་པ་པོར་འབྲེལ་ཆུང་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱེད་
ན་དེས་ཀྱང་མིང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔར་ལྟར་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རང་གི་འདོད་པ་མིན་པར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་ལྟར་བཀོད་པར་བཤད་པ་ནི་རྩོད་པ་འགོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

541

ཡུལ་ལ་སྐབས་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་མི་ཡོང་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན་
མི་རུང་ངོ་།།རྣམ་བཤད་རིགས་པ་རང་ལས།ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་

དུ་རྟོག་ལ་རག་གོ །ཞེས་བྱུང་སྟེ་དོན་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་

གང་དུ་འདོད་ཀྱང་ཉེས་བ་མེད་ཅེས་བའི་དོན་དང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།ལས་དང་རྣམ་སྨིན་མིང་གི་གཞི་དང་རང་མཚན་གཉི་གར་ཡོད་པས་དེའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད།ཅེས་རང་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་ཁས་ལེན་དུ་ཆུག་གོ།ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང༌།མུན་སེལ་དུ།ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པས་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཡོད་པ་ལ་དཔྱོད་པ་
ལ་རགལས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་ཞིང༌། གཞུང་དུ་རྣམ་བཤད་

རིགས་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་སྔར་དམ་བཅས་བཞག་པ་དང༌། དེ་
གཉིས་ཀར་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན་སེམས་ཙམ་རང་ལུགས་ལ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཁས་བླང་
རུང་བའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་སོ།།
ཁ་ཅིགརྣམ་བཤད་རིགས་པའི།ཐ་སྙད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ།ཞེས་པ་
མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ནི།དེར་ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་གཉིས་མིང་དུ་ཡང་ཡོད།ཅེས་དང༌།གཞུང་ལས།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་
ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཏེ།ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་

542

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་མིང་གསོགས་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཟེར་པ་
སྐབས་དོན་བོར་བ་ཡིན་པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ།།རྣམ་བཤད་རིགས་

པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ལ།གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས།མིང་འཇུག་

པའི་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད།ཅེས་དང༌།ཡིག་ཆ་རྙིང་པར།མིང་དང་

རྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་རྐྱེན་ལས་རང་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་
སྐྱེ་པའི་གཞི་བྱེད་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། རྣམ་བྱེད་རིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་གཉི་གར་ཡོད་ཚུལ་བསྡུ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་པར་གྲུབ་
མཐའ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཀྱང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པར་

བྱའོ།།གཞུང་ལས།གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད།ཅེས་པ་སོར་བཞག་ནས་སྔར་ལྟར་བཀྲལ་ཀྱང༌།ཁ་ཅིག་དྲངས་ཟིན་ལྟར་རྣམ་བཤད་
རིགས་པར།ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི།ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་པ་ལས།གང་ཟག་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་

རུང་ངམ་བརྟག་གོ།བཤད་པ་འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།ཞེས་བ་གཉལ་སྟོན་གྱིས། དབུ་མ་བར་ཀླན་ཀ་དེ་འཇུག་པར་གསལ་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཀྱང༌། མཆན་དུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་བསྡུ་བར་མ་ཟད་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་བཤད་པ་འདི་ཡང་གསལ་ཞེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

543

པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ལྟར་རོ། །ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྡེ་བས་ཀུན་རྫོབ་
དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ཚད་བྱེ་སྨྲ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་ཡང༌། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་ཕུང་པོ་དང་དབྱིབས་རྣམས་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པས་བྱེ་སྨྲས་དེ་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་དང་མི་འདྲ་བས་དེའི་ལུགས་ལ་རྫས་
བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་གིས་འབྱེད་བརྟག་གོ།

བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ།

གསུམ་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ་གཉིས།

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌།དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལོ།།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་
པ་བཤད་པ་དང༌། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ལ་

འགལ་བ་སྤང་བའོ།།
དང་པོ་ནི།རྒྱན་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འདིར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ལུང་

544

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་གྱི་དང་པོས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དགོངས་གཞི་དང༌། གཉིས་པས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་དང༌། གསུམ་པ་དོན་བཤད་པ་དང་བཅས་པས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་
ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལུགས་དང༌། མན་གྱིས་དེ་དག་ཅི་རིགས་ལས་འཕྲོས་པ་བཤད་དོ།།རྒྱན་གྱི་བཅུ་
གཉིས་པ་ཆོས་འཚོལ་ལེའུར།འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་བྱིས་
པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཏེ།རང་དང་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར།
ཆོས་རྣམས་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པས་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་པ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེ་ན།ཞེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བཤད་
པ་ལྟར་ཏེ།མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་སྟེ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་མྱུ་གུ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་
དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ།།མེད་ཕྱིར་

ཞེས་པ་འགྲེལ་བར།ཆོས་གང་འགགས་པ་ནི་སླར་ཡང་ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་
དུ་མི་སྐྱེ་བས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པ་མྱུ་གུ་འདས་པ་སྟེ་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གནས་འགྱུར་བའི་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་དེ་སླར་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྐྱར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

545

ནས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌།རང་གི་ངོ་བོ་ལ།མི་གནས་ཕྱིར་དང་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར།
སྐྱེས་ལམ་འགགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དུས་གཉིས་
པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་མྱུ་གུ་ད་ལྟ་བ་སྟེ་མྱུ་
གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་ངེས་ཡིན་པས་རང་དུས་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རང་དུས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དང༌།འཛིན་བཞིན་དེ།།མེད་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར། བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་བ་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེས་ཕྱིན་ལོག་བཞིར་ཞེན་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་འདི་བཞི་སོ་སོར་བྱས་ན་དགོངས་གཞི་བདུན་དང༌།
གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་བཞིར་འགྱུར་རོ།།དེའི་སྟེང་དུ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས།ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འཛིན་པ་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་མེད་པས།
ཞེས་པ་ལྟར་བྱིས་པས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་སྟེ་གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་རུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི།རྒྱན་ལས།འཛིན་
བཞིན་དེ།།མེད་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་པར་བཤད་དོ།།དེ་ལྟར་ན་དགོངས་
གཞི་བརྒྱད་དམ་ལྔ་རུ་འགྱུར་ཞིང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེར་
མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།ཀུན་བཏུས་རྣམ་ངེས་གསུམ་པ་ལས། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

546

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཀྱིས་
མི་འབྱུང་བ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་

གནས་པ་དང༌། བྱིས་པས་བཟུང་བ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཞེས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་དང༌། ཡང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་

བོ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།གཞན་གྱི་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་བར་བཤད་དོ།།དེ་ལྟར་ན་ཀུན་བཏུས་སུ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པས་དགོངས་གཞི་བཅུ་གཅིག་

གམ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ།།རྒྱན་དུ།སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང༌།དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟར་མ་འགགས་པ་དང༌།དེ་ལྟར་མ་འགགས་པས་དེ་ལྟར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། དེ་ལྟར་གཟོད་མ་
ནས་ཞི་བས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་སྔ་མ་སྔ་མ་
རྟེན་དང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བརྟེན་པར་བྱས་པ་སྟེ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ།སྔར་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན་དུ་བཤད་
པ་དང་དོན་གཅིག་གོ།སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་མདོ་དོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

547

བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་དོན་ནི་དེའི་འགྲེལ་བ་ལས།དེ་ཐོག་མ་ནི་འཁོར་བ་ལ་སྟེ་
དེ་ལ་ཐོག་མ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།ནས།དེ་ལྟར་ན་ཆོས་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད་དོ།།ཞེས་དང༌།འགྲེལ་བཤད་ལས།བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན།ཐོག་མ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།གཞན་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། རང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང༌། གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།ཆོས་གང་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང༌། སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་རང་དབང་
གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།ཡོངས་གྲུབ་ལ་གཞན་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།
དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་

སྐུ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ལ་དགོངས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་

ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་བཤད་དོ།།མཆན་དུ།འདིར་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཙམ་
སྨྲས་པ་ནི།དོན་སྨྲས་ཤེར་མདོ་བཀའ་མིན་པར་སྒྲུབ་ཚེ་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཡུལ་
གྱི་གཙོ་བོ་འདི་དག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་བཤད་པའི་འགལ་སྤོང་དང༌།དབུ་
མ་བས་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པ་འགོག་བྱེད་དང༌།ངེས་སེམས་ཙམ་ལ་

548

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་སྐྱེ་མེད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་རྩོད་པའི་ལན་གསུམ་
ག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།བཟོད་པ་ཐོབ་ཡུལ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཡང་

དེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའམ། བདག་མེད་དེའི་གཏན་ལ་དབབ་གཞིའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱེ་
བ་མེད་ཅེས་པའི་མེད་ཚུལ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བྱ་
དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་བཤད་པའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡང་

མ་སྐྱེས་པའི་དོན་འདི་གང་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་
ཞིང༌། གཞུང་དུ་འགྲེལ་བཤད་མ་བཀོད་པར་དབུ་མ་སྣང་བ་བཀོད་པ་དང༌།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་ཚུལ་བཤད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་གུང་བསྒྲིགས་
ན་གཞུང་གི་དགོངས་པར་གནས་སམ་སྙམ་མོ།།
དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་པ་ནི།དེ་ཉིད་ལས།འོན་ཏེ་སྔོན་མེད་བཅི་ཡང་
མི་སྐྱེ་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པའོ།།ཞེ་ན།དེ་ལྟ་ན་ཡང་མི་འདོད་པ་བསྒྲུབས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ།འཁོར་བ་ན་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འབྱུང་བར་ནི་མི་འདོད་དོ།།
ཆོས་སྔོན་མེད་པར་སྐྱེ་བར་ཡང་མི་འདོད་དོ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྔར་
འགགས་པ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་སོ།།སྔར་
བཤད་པ་འདི་བཞིན་འཆད་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དང༌།དུས་གསུམ་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

549

ཆོས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་གཉིས་དང༌། བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མ་དང་བཅས་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀ་དང་

ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་
དད་དུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་དེ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། བྱེ་སྨྲས་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་གནས་པར་འདོད་ཅིང༌།སྡེ་
གཉིས་ཀས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཁ་
ཅིག་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་རྒྱན་གྱི་དོན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ།དགོངས་འགྲེལ་ལས།དོན་དམ་ཡང་དགའཕགས།དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།རྒྱན་ལས།ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །

སོགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དང་འདུས་བྱས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་ན།མ་ཁྱབ་སྟེ།སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱས་པས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་སྟོན་པའི་

ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ལྟར་སྟོན་མི་སྟོན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བྱེད་
ལུགས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལྟར་

550

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དཔེར་
བྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་མི་རུང་ཡང༌། རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལྟར་
བྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་རུང་བའི་ཕྱིར།དེ་ཡང་རྒྱན་དུ།ཡང་དག་མ་ཡིན་

ཀུན་རྟོག་སྟེ་གཞན་དབང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་
ནི་འཁྲུལ་གཞི་བོང་བ་སོགས་སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བར་མ་

ཟད་དཔེ་དཔེ་ཅན་དང་ཡང་འདྲ་བར་འདོད་དེ། གཞན་དབང་དང་བོང་བ་སོགས་འདྲ་ལ་སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པ་དང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་

བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་

དོན་དང༌། གཞན་དབང་དེ་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་བོང་བ་སོགས་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་མ་ཟད་དཔེ་དཔེ་ཅན་དང་ཡང་འདྲ་བར་བརྗོད་དེ་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ།།
དེ་དག་ནི་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཤིང་དང་བོང་བ་
ལ་སོགས་པ།ནས།ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པར་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡང་རྒྱན་དུ།སྒྱུ་མ་དེ་ལ་གླང་བོ་སོགས་དེ་མེད་
པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དོན་དམ་
བདེན་པ་དང༌།སྒྱུ་མ་དེ་ནི་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོར་དམིགས་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་
དུ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་སྟེ་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

551

དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་དམིགས་པར་འགྲེལ་བར་བཤད་དེ།དེ་ཉིད་ལས།ཇི་

ལྟར་དེ་ལ་དམད་པ་སྟེ། སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དེ་ལ་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།ནས།ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་དམིགས་སོ།།ཞེས་སོ།།དེ་ལྟར་
ལུགས་འདིས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡོད་པ་སྒྱུ་མའི་
དཔེས་མཚོན་པར་མ་ཟད། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་
པ་དང༌། བོང་བ་སོགས་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་

དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་འཆད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ།རྒྱན་ལས།སངས་རྒྱས་རྣམས་སངས་རྒྱས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་ལས་འདུས་བྱས་དག།གསུངས་པ་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་སྨིག་རྒྱུ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་མིག་ཡོར་དང༌། །བྲག་ཅ་
ལྟ་བུ་དང་ནི་ཆུ་ཟླའི་གཟུགས་འདྲ་སྤྲུལ་དང་འདྲར་ཤེས་བྱ། །དྲུག་དང་དྲུག་
དང་གཉིས་དང་དྲུག་ཚན་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་རེ་རེར་འདོད། །ཅེས་དཔེ་དོན་བརྒྱད་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་

རོ། །དེ་ལ་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་སྨིག་རྒྱུ་གཟུགས་བརྙན་མི་གཡོར་ཏེ་གྲིབ་མ་བྲག་

ཅ་ཆུ་ཟླ་སྤྲུལ་བ་སྟེ་དཔེ་བརྒྱད་དང༌། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་
དྲུག་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་
བཤད་པའི་ཆོས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་

སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་སྟེ་དོན་བརྒྱད་སྦྱོར་དགོས་ཏེ།ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གདགས་

552

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞིར་བྱས་ཏེ་གང་ཟག་དང་བདག་དང་སྲོག་སོགས་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲངས་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་བདག་རང་རྐྱ་བ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དེ་སྒྱུ་
མ་ལྟ་བུ་དང༌། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་ལོངས་སྤྱད་བྱའི་

བདག་གི་བར་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དེ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང༌།

སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱིས་སྨིག་རྒྱུས་ཆུར་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར་རང་
གི་རྫས་ལ་ཕྱི་དོན་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པས་དེ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང༌། ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་སྔོན་ལས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དེ་
གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དང༌།ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གྲིབ་མ་

བཞིན་དུ་བྱུང་བས་དེ་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་དང༌།བཤད་པའི་ཆོས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞིང་མཉན་དུ་རུང་བས་དེ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་དང༌།ཏིང་

འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དྭངས་པ་ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་ངང་
གིས་འཆར་བས་དེ་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་དང༌།བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་
བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་ཉོན་མེད་པར་སྦྱོར་བས་དེ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་རྒྱན་གྱིས་བཤད་ཀྱི་འདུས་བྱས་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བཞིན་དེར་སྣང་བའི་དཔེར་མ་གསུངས་སོ། །ཐེག་བསྡུས་
ལས་ཀྱང༌། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན།སྒྱུ་མ་
དང༌། སྨིག་རྒྱུ་དང༌།རྨི་ལམ་དང༌། མིག་ཡོར་དང༌།གཟུགས་བརྙན་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

553

བྲག་ཅ་དང༌།ཆུ་ཟླ་དང༌།སྤྲུལ་བ་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་ཏེ་
ཕྱི་དོན་མེད་ན་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་དམིགས་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ།
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ན་ཡང་དམིགས་པ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་
དང༌། དེ་མེད་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་སྨིག་རྒྱུ་
ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བ་གཉིས་སུ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་མེད་ཀྱང་
ཆུར་དམིགས་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་
ཇི་ལྟར་སྤྱོད་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་རྨི་ལམ་

ལྟ་བུ་དང༌།དེ་མེད་ན་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་སྙམ་པ་
བཟློག་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བར། ལུས་ཀྱི་ལས་དེ་ལས་
གཞན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱུང་བ་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དང༌།

བཤད་སྦྱར་དུ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་དེ་དང་འདྲ་
བར་བཤད་དོ།།དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་སྟེ།འགྲེལ་བ་ལས།མིག་ཡོར་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་
བ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་སོ།།དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་

སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་སྟེ།འགྲེལ་བར།ངག་གི་

ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུར་འབྱུང་བ་དང༌། བཤད་སྦྱར་དུ།
ངག་གི་ལས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་སུ་གནས་པ་བྲག་ཅ་

554

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ།།དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་འབྱུང་
སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་སྟེ།འགྲེལ་བར།མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་
བའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཆུ་ཟླ་དང་འདྲ་བ་དང༌། བཤད་སྦྱར་དུ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
དོན་མེད་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་མེད་ན་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་

སྤྲུལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ།འགྲེལ་བར།ཐོས་བསམ་གྱིས་བསྒོས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་

སྤྲུལ་བ་དང་འདྲ་བར་བཤད་ལ།བཤད་སྦྱར་ལས།ནད་དང་ཕྱིའི་འོ།།དེའི་
དབྱེ་བ་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལུས་ཀྱི་ལས་དང༌། ངག་གི་ལས་དང༌། ཡིད་ཀྱི་

ལས་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་དང༌། མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ས་དང༌། ནོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན་

སྦྱོར་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །སྒྱུ་མ་སོགས་འདི་བས་གཞན་དབང་གི་དཔེར་
བྱེད་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དེ་རྫུན་པའི་དཔེར་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པ་མིན་པས་དེ་མི་བདེན་པའི་དཔེར་བྱེད་ལུགས་དབུ་སེམས་མ་འདྲེས་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ།།
སྤྲོ་ན། གཉལ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས། ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
གྱི་དངོས་བསྟན་བརྒྱད་དེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དང་པོ་གསུམ་དགོངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

555

འགྲེལ་དངོས་བསྟན་དང༌།ཕྱི་མ་བརྒྱད་ཤུགས་བསྟན་དུ་བཤད་པ་ལ།སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་
མེད་པར་ཐལ། དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་
དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་མེད་པ་དེར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ།དེའི་བྱམས་ཞུས་སུ་ཕྱི་དོན་དགག་པ་གསལ་བར་གསུངས་
པ་གཞུང་ལས་འོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བློ་གླིང་ཡིག་ཆར། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
དོན་འཆད་པ་ན་དང་པོ་གསུམ་ལས་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་ལ།དོགས་དཔྱོད་དུ། གཉལ་སྟོན་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཅུ་གཅིག་གཞུང་ལས།
དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ།ནས། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའོ།།ཞེས་པས་
བསྟན་པར་བྱས་ཀྱང༌། དེར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་མི་འབྱུང་ངོ་།།གཞུང་ལས།མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་རང་གི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞིང༌།

ཞེས་དང༌།ཡིག་ཆར།འདུས་བྱས་མ་འོངས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་
དབང་དུ་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་རང་དང་
ཞེས་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་ཀྱང༌།མཆན་སོགས་སུ་མ་འོངས་པ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟར་བདག་སྐྱེ་མེད་པའི་དོན་

556

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་ལས།ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ནི་མ་

འོངས་པའི་དུས་ན་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མུ་སྟེགས་པ་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལས་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་
ཞེའམ། ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེས་རང་ཉིད་
ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །
ཞེས་དང༌།བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།དང་མེད་པའི་
ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་བྱུང་བ་ལས་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་
ཀྱི་ལྟར་གཙོ་བོ་ལས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།དཔལ་མང་འགྲེལ་བར།རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ།།མེད་ཕྱིར་

ཞེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་མཛད་པ་ནི་རྒྱ་གཞུང་གང་

ལ་བརྟེན་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དབྱིག་འགྲེལ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་
བཤད་དུ།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་

སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་གསུམ་པོ་ནི་རང་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
དང༌།རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌།རང་གི་ངོ་
བོ་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེགས་མ་ལས། མི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

557

གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་བཞིན་དེ།།མ་དག།འཛིན་གཞན་དེ།།ཟེར་དགོས།ཞེས་པ་གཞུང་དུ།ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་ཞེ་ན་པ་ལྟར།ཞེས་
དང༌། གཞན་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའོ།།ཞེས་པར་དགོངས་
འདྲ་ཡང༌།དེའི།ཞེན་པ་ལྟར།ཞེས་པ་དང༌། བྱིས་པས་ཞེན་པ་བཞིན།ཞེས་
པ་ལས། གཞན་ཞེས་པ་དེའི་འགྲེལ་མིན་ཞིང༌། དཔལ་མང་འགྲེལ་བ་ལས།
བྱིས་པས་བཟུང་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟར་དབྱིག་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་
རྣམ་གཉིས་མཐུན་པར་འབྱུང་བར་མ་ཟད། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་
འགྲེལ་བཤད་དུ།
ཆོས་ཀུན་གལ་ཏེ་བྱིས་པ་ཡིས།།
ཇི་ལྟར་རྣམ་བརྟགས་མཐོང་བ་བཞིན།།

དེ་དག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི།།

ཐམས་ཅད་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་འགྱུར།།
ཞེས་མདོ་དྲངས་པས་དེ་ཀུན་ཡིག་ནོར་འབའ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
པ་ག་ལ་ཡིན།རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དཔེ་མང་པོ་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ།
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མེད་པ་ཡིས།།

ཞེས་བྱུང་ཞིང༌།དེ་དང་མཐུན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

སྐྱེ་མེད་སོགས་འགྲུབ་ཅེས་བཀྲལ་བས། གཞུང་དུ། ཡིན་ཞེས་པ་མ་དག་

558

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གམ་དཔྱད་དོ།།ཁོ་ན་རེ།གཞན་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ལས།གཞན་
ཉིད་ཅེས་པ་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སོགས་མང་པོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་
གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།སྟོང་ཐུན་ལས་སྤྱིར་བཏང་དང༌།དཀའ་

འགྲེལ་སོགས་ལས་མཚན་གཞི་བཀར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།རྒྱར་པ་
ན་ལྟར་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལས་སེམས་འགྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་དེ་འཁོར་བའི་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་འགྲོ་བའི་

ཕྱིར་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བར། ཕྱི་མ་མེད་པའི་དོན་འཁོར་བའི་སྔོན་མེད་ཀྱི་
སེམས་ཅན་གསའ་སྐྱེ་མེད་པ་དང༌།སྔར་འགགས་པ་དང་རིགས་མཐུན་པར་

སྐྱེ་བ་སྟེ་དེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་མི་སྐྱེ་བ་གཉིས་བཤད་བ་ནི་རྒྱུ་ལས་
མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་

ཏེ།རང་ཉིད་སྔར་འགགས་པའི་རྒྱུ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་ན་
རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག།འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་འཁོར་བ་ལ་
ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཟློས་པར་ཐལ།འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་མིན་པ་ཞིག་སེམས་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

559

ཤིང༌།དེས་ཐོག་མ་ཡོད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།འཁོར་བ་ལ་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནི་གཞི་ལྡོག་རང་ལྡོག་གང་ལ་ཡང་སྡུག་ཀུན་གཅིག་ནས་གཅིག་
ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དོན་དང༌།འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་
ཅན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ལས། ཁྱད་པར་ལ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ།
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བར་
མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ཡང༌།དག་པ་གཉིས་ལྡན་
གྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ལུགས་འདིར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཚེ་སྐྱེ་མེད་
བརྒྱད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཉལ་སྟོན་གུང་རི་ཆོས་

འབྱུང་ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏ་པྲ་སྟི་ཆུང་བ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ནི། བློ་བརྟན་
གྱིས། འཁོར་པའི་ཐོག་མ་སྦྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཟོད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་

བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས། འཁོར་བའི་ཐོག་མ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་
ཐོབ།ཅེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་

560

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་གསུངས་པའི་དོན་ངེས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་བདག་མེད་ལ་བཟོད་པ་
ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལས་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉལ་སྟོན་གྱིས། སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་དང་ས་
བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རིམ་ཐོབ་ཀྱིས་
མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད་པའང་བརྟག་དགོས་ཏེ། བདག་
ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུར་བཟོད་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་དེ་དག་ཐོབ་དགོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གནས་མའི་བུ་བ་སོགས་ཀྱི་
དམ་ཚིག་རྗོད་པའི་རྟོག་འབར་ལས། འདུས་བྱས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་སྐད་
ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་དག་གིས་འདུས་བྱས་ལ་
སྐད་ཅིག་མས་མཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང༌། མང་སྟོན་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲ་དང་བྱེ་སྨྲ་སྦྱིས་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་འདོད་དེ།མང་སྟོན་པའི་དམ་

ཚིག་སྟོན་པའི་རྟོག་འབར་ལས།འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ།།
ཞེས་དང༌།བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ལས།འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་
སྐད་ཅིག་མ། །ནས། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡི། །གཞུང་འདི་ཡིན་པར་མཁས་

རྣམས་བཞེད། །ཅེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་རྩ་
འགྲེལ་རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་
རྣམས་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱུང་བ་དང༌།རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། བྱེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

561

བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས། ནས། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བྱ་བ་དེ་བཞི་

རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བྱེ་བྲག་

ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་
མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་དེ་ནས་

གནས་པ་དང་དེ་ནས་རྒ་བ་དང་དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་

པར་འདོད་པ་ལ།ཞེས་པ་དང༌།གཞུང་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་

པའི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པར་

འདོད་དོ།།ཞེས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། རྒ་བ་གནས་པ་ལ་བསྡུས་མ་བསྡུས་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལྟར་ན་སྐྱེ་འཇིག་གནས་

པའི་བྱ་བ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་
ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གའི་གྲུབ་པ་

གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།སྐྱེ་འཇིག་གནས་

གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར་ན།མཆན་དུ་མ་ཁྱབ་གསུངས་

སོ།།མཆན་དུ།རྒྱན་གྱི་བོད་ཊཱིཀ་དག་གིས་རྨི་ལམ་གྱི་དཔེ་ཕྱི་དོན་མེད་པ་

ལ་སྦྱར་བ་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་མཐུན་ཡང་རྗེས་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་

གསུངས་པ་ལེགས་བཤད་དུ་བསྔགས་པ་བརྟག་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་བ་ལས།
རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ནི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ།དེ་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་དངོས་པོར་མེད་

562

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པ་དང༌།འགྲེལ་བཤད་ལས།ད་ལྟར་དངོས་སུ་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྣང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མི་གསལ་བས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་
དང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་བ་མེད་པའི་དཔེ་གང་ལའང་བཀྲལ་རུང་ལྟ་བུར་
སྣང་ཡང་རྗེས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་པ་
མཛད་དོགས་མེད་པས་དེ་དག་ཏུ་སྒྱུ་མའི་སྐབས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས།རྨི་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ཉེ་
བར་སྤྱད་པ་དང༌།ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་བྱེད་པ་
སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་གོམས་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་འཆར་བ་ནི་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་
ཡང་བརྟག་དགོས་ཏེ།ཆུ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔེ་དཔེ་ཅན།ཆུ་ཟླ་དང་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དཔེ་དཔེ་ཅན་དུ་བྱེད་དགོས་པ། འགྲེལ་བ་ལས།
ཆུ་ཟླའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཏེ།ཏིང་ངེ་

འཛིན་ནི་དང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། འགྲེལ་
བཤད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར།ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ།།ཞེས་པའི་
དོན་འཆད་པན་གཞུང་དུ་དཔེ་དཔེ་ཅན་གོ་བཟློག་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་འགྲེལ་ཚུལ་བདེ་བ་གཞན་ཡོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

563

བརྟག་པར་བྱའོ།།
དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།
གཉིས་པ་དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌།
ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་
ལ་གཉིས། དབུས་མཐའ་ལས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་

དང༌།དེས་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི།དབུས་མཐའ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཞེས་གསུངས་
ཏེ།ཡན་གྱིས་གཞུང་བཀོད།གཞན་ཞིག་གཅོད་དོ།།ཡན་གྱིས་དེ་དང༌།གང་
ན་གང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་འདྲ་བར་བསྟན། དེ་མན་གྱིས་

ཚིག་དོན་བཤད་དེ།དེ་ཡང་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
དང༌།གཉིས་པས་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ།།ཚིགས་བཅད་དང་པོ་
ནི་གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་
ཀྱིས་ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་མཚམས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་གོལ་
སར་མ་ཤོར་བར་གསུངས་ལ།དབུས་མཐས་ཀྱང་དེ་ཉིད་སྟོན་པས་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དབུས་མཐའི་རྐང་བ་དང་པོ་དང༌།
ལུང་ཕྱི་མའི་གང་ན་ཞེས་པས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང༌། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཞེས་

564

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་དང༌།གང་ཞེས་པས་སྟོང་རྒྱུ་ཀུན་བཏགས།ཡོད་མ་ཡིན།།ཞེས་པ་དང༌།
མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་བ་དང་ཞེས་པས་སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མ་འདིས་སྟོང་པ་ཡོངས་
གྲུབ།རྐང་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་བསྡོམས་པ་དང༌།འདི་ལ་ལྷག་མ་ཡོང་པ་
ནི་འདིར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་པས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་བཞི་པས་དོགས་པ་གཞན་ཞིག་

གཅོད་པ་འོག་ཏུ་རྐང་བ་བཞི་པའི་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་ལོ། །
མདོར་ན་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་
དང༌།དེ་མེད་ན་དེའི་ལྷག་མར་ལུས་པའི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན།གཞན་

དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་པོ། །ཞེས་པ་རྐང་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པའི་དོན་ཏེ་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ཞིག་བསྒྲུབ་རྒྱུ་
ཡོད་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་རྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་དེ་ལྟར་
བསྒྲུབས་ན་དེ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་དུ་འགྲོའོ། །རྐང་བ་དང་
པོའི་དོན་ནི།གང་སྟོང་པ་དང་གང་གིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་
བ་ལས། དེ་ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་གཟུང་བ་དང་

འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ།།
གཉིས་པོ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བའོ།།སྟོང་བ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

565

ཉིད་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་
དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དོ།།དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་

དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའོ། །ཞེས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་བློ་བརྟན་གྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་གཞུང་དུ་

དྲང་ས་པ་ལྟར་ཏེ། དབུས་མཐའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་ལྟག་མ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པ་བ་དེ་ཕྱུང་ནས་ཀུན་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་
བྱ་དགོས་སོ། །ལ་ལ་དག་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཀུན་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་འགོག་ཕྱིར་གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་སམ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྐང་བ་དང་པོས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྒྲས་ཟིན་བཀག་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་
བསྟན་ཏོ།།རྐང་བ་གཉིས་པའི་དོན་ནི།རྐང་བ་དང་པོའི་སྐབས་ཆོས་ཀུན་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲར་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ལ།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཤེར་མདོར་ཆོས་ཀུན་སྟོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་སྟེ།རྐང་བ་གཉིས་པས་འཁོར་
ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འཁོར་
ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་དངོས་སུ་བཀག་གོ །དེ་ལྟར་རྐང་བ་དང་པོས་གཞན་

566

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས།བུ་དོལ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་

དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཁེགས་ཤིང༌། གཉིས་པས་གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་
འགོག་པར་གསུངས་པས།ཇོ་ནང་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་
དུ་དགག་བྱ་གཞན་དབང་འགོག་པའི་གཞན་དབང་རང་སྟོང་དུ་འཆད་པ་
ལུགས་འདིའི་དོན་མིན་ཞིང༌། སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དོན་ནི་སྔར་བཤད་པ་ཁོ་
ན་ལྟར་རོ།།རྐང་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་
པར་མེད་པར་ཐལ། དབུས་མཐར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་ཕྱེ་སྐབས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བདེན་པར་
ཡོད་པ་ནི་སྔ་མ་སྟེ་གཞན་དབང་དང༌།དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་
བདེན་པར་མེད་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་བཏགས་
ཡིན་པར་བསྟན་པ་གང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་ན་གཞན་དབང་གི་
ཟླར་བཤད་དགོས་པ་ལམ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནག་ཟུང་འཛིན་གཉིས་པོ་
རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གཏན་ནས་མེད་
ལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟར་
ན་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་བསམ་པ་བླངས་ཏེ།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

567

ཀུན་རྟོག་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། ལན་གྱིས་

ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་མི་ཟེར་བར་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་ནས་ལན་མཛད་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་
པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །ཅེས་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་ན། དེ་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་
སྟོང་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོ་ན་མཐར་ཐུག་ཏུ་
གོ་ཞིང༌།དེ་ནི་ལུགས་འདིའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས་
པ་དེ་བཞིན་དེའི་སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་ཡང་ཕྱི་དོན་མེད་པ་དང༌། རྣམ་
ཤེས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་བར་བཤད་དེ། དོན་སྨྲ་ཁ་ཅིག་གིས་ཤེས་
པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཕྱི་དོན་ཡང་རྫས་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང༌། གཞན་དག་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ཤེས་བྱ་ཕྱི་
དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་དགག་ཕྱིར་སུམ་ཅུ་
པ་བརྩམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་གཏན་མེད་
མིན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྔར་བྱང་སའི་དོན་བཤད་སྐབས་བྱང་ས་དྲངས་པ་
ལྟར།དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་གཏན་མེད་དམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་

568

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅད་དུ་མེད་པ་ཡིན།ཞེས་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་འདོད་
པ་འགོག་པ་མིན་ནོ།།རྐང་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། །རྐང་པ་གསུམ་པས་གཟུང་

འཛིན་གཉིས་སྟོང་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་སུ་གཏན་དུ་གནས་པར་

བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟན་ཁྱད་གཞི་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ཚེ་ཁྱད་ཆོས་གནས་
ལུགས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་སྙམ་དུ་རྩོད་པའི་ལན་དུ།ཡོངས་
གྲུབ་དེ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར།སྒྲིབ་བྱེད་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་

ཀུན་རྟོག་གི་དབང་གིས་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པར། དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་
ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་ལ་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲུབ་པ་ལ་དང༌། དེ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཀུན་རྟོག་གོ །བློ་བརྟན་དབུས་
མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ།
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད།།
ཅེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་བཀོད་པ་དང༌། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གོ་དོན་བླངས་པའི་བཤད་པ་རྣམས་འགྲེལ་
བཤད་དང་མཆན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི།ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་
ལ།ཆོས་ཀུན་སྟོང་བ་སྟེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་མཉམ་དང༌།མི་སྟོང་བ་སྟེ་བདེན་
པར་གྲུབ་མཉམ་གཉིས་དང༌།བདེན་པར་ཡོད་མཉམ་དང༌།བདེན་པར་མེད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

569

མཉམ་གཉིས་ནི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐར་འགྱུར་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་མིན་པས་མཐའ་

དེ་དག་བཀག་ནས་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དབུས་མཐའ་ལས།

སྟོང་བ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན།།

སོགས་གསུངས་ཏེ།གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གྲུབ་
དེ་སྟོང་བ་མིན་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་ཆོས་ཀུན་མི་སྟོང་པ་
མིན་པ་སྟེ། དེས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཤེར་མདོ་སོགས་ལས། འདི་ཐམས་

ཅད་ནི་གཅིག་ཏུ་སྟོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་མི་སྟོང་བ་ཡང་མ་ཡིན།ཞེས་བཤད་
པ་དང་མཐུན་པར་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་དང་འདུས་མ་བྱས་
སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བྱས་ཞེས་པ་སྟེ།
དབྱིག་འགྲེལ་ལས།དེ་ལྟར་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་ནང་ནས་འདི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་

ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ།།རྐང་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་མཚན་ཉིད་གཞན་
གཉིས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་འཆད་པ་དོན་མིན་ཏེ།སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཞན་དབང་
ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་དང་ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང༌།གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་

570

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དད་དུ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་རྐང་པ་གསུམ་པས་བསྟན་
ཏོ།།འགྲེལ་བ་ལས།ཡོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་

རྟོག་པའོ། །མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པོའོ།ཡོད་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པ་དང༌།དེ་ལ་ཡང་
ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཡོད་པའོ།།ཞེས་དང༌།འགྲེལ་བཤད་
ལས། ཡོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་སྟེ།ནས།
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་
ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།དེས་ན་ཇོ་ནང་བས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་གཅིག་དོན་གཞན་དུ་གྲུབ་པས་ཅིག་ཤོས་སྟོང་པའོ་ཞེས་འཆད་པ་དབྱིག་གཉེན་དང་བློ་བརྟན་གྱི་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །རྐང་བ་ཐ་མའི་དོན་ནི།

གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཞི་དབུ་མའི་

ལམ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་སྟེ།དེ་ནི་ཞེས་པས་རྩོད་གཞི།དབུ་

མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་དམ་བཅའ། དེའི་རྐང་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་

རྟགས་བསྟན་ཏོ། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས། འོད་སྲུངས་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
མཐའི་གཅིག་གོ།མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ།།མཐའ་དེ་གཉིས་དང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

571

བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་མོ།།ཞེས་ཡོད་མེད་གཉིས་མཐའ་རེ་རེར་བྱས་ནས་
དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཏེ་གཞི་དབུ་མ་དེ་ཉིད་ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་
རྟོག་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་དབུས་མཐའ་དང་དོན་འདྲ་བར་
བློ་བརྟན་གྱིས་བཤད་དེ།འགྲེལ་བཤད་ལས།དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ནས།ནས།སོ་
སོར་རྟོག་པའོ་ཞེས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དང་
མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དབུས་མཐར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བཤད་པས་ན་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལས་མང་དུ་བྱུང་བ་ཕལ་

ཆེར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་ལ་བྱ་ཞིང་དེ་ཉིད་རྣམ་རིག་པ་དག་གིས་དབུ་

མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བས།དབུ་མ་བ་གཞན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པ་ལྟ་བུ་ཁ་ཅིག །ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གཟུང་

འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང༌།ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་དབུ་
མ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་མཆོག་ཏུ་བཞེད་ཀྱང༌། ལུགས་འདིས་དེ་གཉིས་དོན་
གཅིག་ཏུ་མཛད་དོ།།
འདིར།དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང༌། ལྡོག་བྱ་མཐའ་སུམ་ཅུ་རྣམས་
ཀྱི་དོན་ཐོབ་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་ནི་འོད་སྲུངས་

572

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལེའུ་དེའི་འགྲེལ་བ་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་བྱུང་བ་དོན་འདྲ་བར།ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དེ་གང་ཟག་
སྟོང་པར་སྟོན་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་བྱིས་པས་བཏགས་པའི་བདག་དང་

མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དེ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་
པར་སྟོན་པ་དང༌།ཕུང་སོགས་བྱིས་པས་མི་རྟག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་ཕྱི་

ནང་སོགས་ན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་
བྱ་བ།གཞན་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་པ།ཕྱིས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་གིས་

ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་དགུ་བོའི་གང་རུང་གི་ཞེན་ཡུལ་
མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྟོན་པ་དང༌།ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་
འདེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལོག་པར་མོས་པ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སྟོན་པ་དང༌།ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བྱིས་པས་
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྟོན་པ་དང༌།རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་
དུ་མི་སྤོང་པར་སེམས་ཅན་ལ་སྙིད་བརྩེ་བས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་སྟོན་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

573

དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་སྤངས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་སྟོང་མཚན་སྨོན་མེད་
སོགས་བདུན་པོ་ཅི་རིགས་སུ་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་
སེམས་མ་ཟིན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་
བསྔལ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་མ་ཟིན་པར་སྟོན་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་རྟོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་

བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་བདག་མེད་གཉིས་ལ་མོས་པའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་
དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་

རྒྱུ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་
སྣང་བ་ལོག་པ་སྒྱུ་མས་སྤྲུལ་པས་སྒྱུ་མ་མཁན་ཟོས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཡང་དག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བྱུང་
ནས་རྟོག་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་གཙུབ་ཤིང་

བསྲེགས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བདག་མེད་སྔ་མ་
བདག་མེད་ཕྱི་མའི་རྒྱུར་གྱུར་པར་སྟོན་པ་དང༌། རང་དུས་སུ་རང་གི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྟོན་པ་དང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་བསགས་པའི་ལས་ཉོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་སྙོང་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་དབུ་མའི་ལམ་རྣམས་སོ།།

574

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྡོག་བྱ་མཐའ་སུམ་ཅུ་ནི།དབུས་མཐའ་ལས།
ཐ་དད་པ་དང་གཅིག་མཐའ་དང༌།།
ནས།

དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་མཐའ།།

ཞེས་ལེའུ་ལྔ་བར་ཚིགས་བཅད་བཞིས་བསྟན་པ་བཞིན་མུ་སྟེགས་
པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་ཕུང་སོགས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་ཡོད་པ་བདག་ཕུང་ཐ་དད་པའི་དང༌། ཕུང་སོགས་དེ་ཉིད་རྟག་གཅིག་རང་
དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པས་དག་ཕུང་གཅིག་པའི་དང༌། གཟུགས་

སོགས་རྟག་པར་ལྟ་བ་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་དང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་

སོགས་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དང༌། བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཟག་
ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དང༌། བཏགས་པའི་བདག་མེད་པ་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་
འདེབས་པའི་དང༌། སེམས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཆོས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བརྗོད་
མེད་ཀྱི་སེམས་མེད་པ་ཆོས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དང༌།མི་དགེ་བ་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པར་གྲུབ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱི་དང༌། དགེ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་རྣམ་བྱང་དུ་ཡོད་པ་གཉེན་པོའི་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཤེས་བྱ་དང་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

575

དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་རྟག་པའི་དང༌། དེ་གཉིས་དེའི་ངོ་བོར་གཏན་ནས་མེད་
པ་ཆད་པའི་དང༌། ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་གཟུང་བ་
ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་གཟུང་བའི་དང༌། འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་དུ་ཞེན་པ་འཛིན་པའི་
དང༌། ཆོས་དབྱིངས་སོགས་རང་བཞིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དྲི་མ་ཞུགས་པ་ཀུན་ཉོན་གྱི་དང༌། གདོད་མ་ནས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་ཀྱང་མ་བསླད་པ་རྣམ་
བྱང་གི་མཐའ་རྣམས་ནི་ཉིས་ཚན་དང་པོ་བརྒྱད་དེ་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པ་
བརྒྱད་དང༌། བདག་གཉིས་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་དངོས་པོར་
དང༌། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་པར་ལྟ་བ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌།
ཀུན་ཉོན་གསུམ་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་སྤང་བར་ལྟ་བཞི་བར་དང༌། སྟོང་
ཉིད་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་སྤོང་བར་ལྟ་བཞི་བར་བྱེད་པར་དང༌། རང་གི་

རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐྲག་བྱེད་དུ་དང༌།དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་མི་
འདོད་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་སྤང་བྱར་ལྟ་བ་འཇིགས་པར་དང༌། གཟུགས་

སོགས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུང་བར་ལྟ་བ་གཟུང་བར་དང༌། མིག་ཤེས་སོགས་ཕྱི་
དོན་གྱི་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་

སྦྱོར་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཟག་མེད་དུ་ལྟ་བ་ཡང་དག་
པ་ཉིད་དུ་དང༌། དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་རང་དགའ་བ་

576

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་སུ་ལྟ་བ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་དང༌། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་

ཤེས་ནི་མི་ཤེས་པ་སྤོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པར་ལྟ་བ་བྱེད་པར་དང༌།ཡེ་ཤེས་དེ་སྐད་ཅིག་པ་ཡིན་པས་མི་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་

མེད་པར་ལྟ་བ་མི་བྱེད་པར་དང༌། མི་ཤེས་པ་ཡུན་རིང་གནས་པས་གཉེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་མཐུ་མེད་པར་ལྟ་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་དང༌། ཡུན་རིང་ཏུ་
གནས་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་པ་ངེས་བསལ་མི་ནུས་པས་དེ་
གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་གནས་པར་ལྟ་བ་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་མཐའ་རྣམས་ནི་ཉིས་ཚན་ཕྱི་མ་བདུན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཐའ་

གཉིས་རྣམ་པ་བདུན་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་སུམ་ཅུ་པོ་དེ་དག་སྤངས་པའི་དབུ་

མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་ནི། ཕུང་པོ་མུ་སྟེགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རང་རྐྱ་བའི་

བདག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌།

གཟུགས་སོགས་རྟག་པ་དང་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་
པར་མི་ལྟ་བ་མུ་སྟེགས་ཅན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། རྫས་

ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་གང་ཟག་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་དང་
བྲལ་བའི་དང༌། སེམས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ཆོས་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། ཀུན་བྱང་གཉིས་དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

577

མཐའ་དང་བྲལ་པའི་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཤེས་བྱ་དང་བརྗོད་བྱའི་ངོ་

བོར་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌།
ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌།ཆོས་དབྱིངས་སོགས་གློ་བུར་གྱི་

དྲི་མས་བསྒྲིབས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མས་དབེན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་བྱང་
གི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང་
བྲལ་བའི་དང༌།ཀུན་ཉོན་དང་སྟོང་ཉིད་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་ཞི་བྱ་དང་ཞི་

བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་བཞི་བྱ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌།

གཟུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་རྟོགས་པ་སྐྲག་བྱེད་འཇིགས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། གཟུང་

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་

བའི་དང༌།དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡང་

དག་པ་དང་ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པའི་མཐའ་དང་
བྲལ་བའི་དང༌། ཡེ་ཤེས་ནི་བློ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་ཡང་རྒྱུན་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་

དང་བྲལ་བའི་དང༌། མི་ཤེས་པ་ཡུན་རིང་བོར་གནས་ཀྱང་རྒྱ་བརྟེན་ཚད་མ་

578

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པས་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱེ་རུང་དང་ཡེ་ཤེས་དེས་དེ་སེལ་ནུས་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དུས་མཉམ་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་

ལམ་རྣམས་སོ། །ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་བཞེད་པ་ལྟར་ལྡོག་བྱ་མ་ཐལ་སུམ་ཅུ་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྒྱ་ནག་པས་མཐའ་
དང་པོ་བཞི་དབུ་མའི་ལམ་དང་པོ་བཞིའི་དང༌། དེ་ནས་བདུན་ལྔ་བའི་དང༌།

དེ་ནས་གཅིག་དྲུག་པའི་དང༌།དེ་ནས་གཉིས་བདུན་པའི་དང༌།དེ་ནས་གཉིས་

བརྒྱད་པ་དང་དགུ་བའི་དང༌། དེ་ནས་དྲུག་བཅུ་བའི་དང༌། དེ་ནས་བཞི་བཅུ་
གཅིགཔའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བཅུ་གཉིས་པའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བཅུ་
གསུམ་པའི་ལྡོག་བྱ་དང༌།གྲུབ་མཆན་དུ་དང་པོ་གཉིས་དང་པོ་དང༌།དེ་ནས་དགུ་ལྔ་བ་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་དྲུག་པ་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་དང༌། གཉིས་

དང༌། གཉིས་རྣམས་རིམ་པར་བདུན་པ་དགུ་བ་བཅུ་བ་གསུམ་དང༌། ཉེར་
གསུམ་ནས་བཟུང་བཞི་དང་གཉིས་དང་གཉིས་བཅུ་གཅིག་པ་སོགས་
གསུམ་དུ་སྦྱར་ནས། བཅུ་དགུ་ནས་ཉེར་གཉིས་པར་བཞི་གར་སྦྱོར་མི་

གསལ་བ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅོ་ལྔའི་
དང་པོ་གཉིས་དང༌། སྔ་མའི་བཅུ་གཉིས་པ་དང་ཕྱི་མའི་བཅུ་བཞི་བ་གཉིས་

དང༌། སྔ་མའི་བཅུ་གསུམ་པ་དང་ཕྱི་མའི་བཅོ་ལྔ་བ་དོན་འདྲ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་

གཉིས་པ་སོགས་བཞི་སྔ་མའི་ལྔ་བ་དང༌།ཕྱི་མའི་བརྒྱད་པ་སྔ་མའི་བརྒྱད་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

579

དགུ་བ་གཉིས་དང༌།ཕྱི་མའི་དགུ་བ་སོགས་གསུམ་སྔ་མའི་བཅུ་བ་དང༌།ཕྱི་

མའི་བཅུ་གཉིས་བཅུ་གསུམ་པ་གཉིས་སྔ་མའི་བཅུ་གཅིག་པར་འདུ་བར་
བཤད་ལ། བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་མི་གསལ་ཡང་ཐད་སོར་དོན་འདྲ་བར་
བྱེད་དམ་སྙམ་མོ།།
སྤྲོ་ན།འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས།ཞེས་པ། སྟོང་ཐུན་
ལས།འགྲེལ་བར་གསུངས།ཞེས་བྱུང་བ་ལ།མཆན་དུ། སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་
འགྲེལ་བར་དྲངས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའམ།མདོ་འདིའི་དོན་དུ་འགྲེལ་
བར་གསུངས་པ་ལ་བྱ་བ་ལས་འགྲེལ་བས་གསུངས་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ན་མི་འབྲེལ།ཞེས་སྟོང་ཐུན་གྱི་སྒྲས་ཟིན་བཀག་གོ།དེ་ལྟར་བཀག་པ་ཡང༌།གཞུང་
ལས།འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་འདི་སྤྲའི་སྟེགས་ས་ནི་དབུས་

མཐའ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པས་འགྲེལ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་རྩ་བས་ཀྱང་

གསུངས་ཞེས་བཤད་ན་གོ་ལོག་པར་དགོངས་པ་འདི་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། གཞུང་གི་དོན་འགྲེལ་བ་དཔེར་
བཀོད་ནས་རྩ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྟོན་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཤད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་མེད་པ་གང༌།དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ན་ཡང་བཤད་ཆོག་པའི་
ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་
འདིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་འབྱུང་བས། སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་

580

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དབྱིག་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ལ། དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པར་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་
བཤད་ཆོག་པ་མུན་སེལ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།འགྲེལ་བས་
བཤད་པ་བཞིན་རྩ་བས་ཀྱང་བཤད་བྱས་ན་གོ་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ཕྱིན་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་དེའི་བཤད་
བྱའི་མདོར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་མི་རིགས་པ་དང༌། བློ་
བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་དབུ་མའི་
ལམ་བཤད་པ།དབུས་མཐའ་ལས།དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།བྱངས་ལྟར་
མདོ་འདིར་བཤད།ཅེས་པའང་གོ་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་སྤྱིར་གང་ན་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་འདི། གང་ལ་

གང་མེད་པ་དང༌། གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་འགྱུར་ཕྲ་མོ་རེ་མ་གཏོགས་བྱང་སར་འབྱུང་བ་སྔར་བྱང་སའི་དོན་འཆད་སྐབས་བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་དང༌།

ཀུན་བཏུས་ལས་འབྱུང་བ་སྟོང་ཐུན་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་དང༌།དེ་བཞིན་དུས་སྡེ་
གཞན་དང་བྱམས་ཆོས་དང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་གཏོགས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་
བཤད་རྣམས་ལས་ཀྱང་མང་དུ་འབྱུང་བས།དཔེར་ན།རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཞེས་པ་སེམས་ཙམ་སྤྱི་སྐད་ལས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

581

གཞུང་གཅིག་གི་ཚིག་ལ་རེས་བཟུང་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་གཞུང་གང་དང་
གང་དུ་བྱུང་བ་དེ་དང་དེར་དེའི་ཚིག་བྱས་ཆོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་གཞུང་ལས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གང་སྟོང་བ་དང་གང་གིས་སྟོང་པའི་

དོན་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ།ཞེས་དང༌།འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས།བྱང་ས་
དང་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
སྔར་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ལ།ཞེས་པའང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།
དེས་ན་མཆན་དུ། སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་དགོས་པར་
སྟོང་ཐུན་རང་ལས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། སྐབས་གཞན་དུ་ཀུན་བཏུས་ལས་གང་ན་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་དྲངས་ཤིང༌།དེ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་གིས་སྟོང་
པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཚིག་འདི་ཉིད་སོར་བཞག་ཏུ་བཀོད་པ་རྣམས་
དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའང་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གར་འགྱུར་སྔར་
བཤད་པས་ཤེས་སོ།།འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲའི་དོན་
ལའང༌།མཆན་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།དེ་བཞིན་གཉིས་སྣང་དེ་ལ་ཡོད།།དེ་ཡི་
དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་མདོའི་དོན་བཞིན་དེ་ལྟར་
གསུངས་པར་མ་ཟད་དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་

ཐོབ་པར་གསུངས་མོད། འགྲེལ་བར་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་གསུངས་པར་མ་ཟད་དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་

582

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཏེ། མུན་སེལ་ལས་ཀྱང༌། མཆན་ལས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས་གསུངས་པར་མ་ཟད་པ་བསྟན་གསུངས་མོད་དེ་ལྟར་འཆད་ཤིན་ཏུ་

དཀའ།ཞེས་གསུངས་སོ།།གཞུང་ལས།དེ་མེད་ན་དེའི་ཤུལ་དུ་ལྷག་མ་ལུས་

ཞེས་པ་ལ་མཆན་དུ།དེའི་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་ཅེས་པ་རྐང་པ་ཕྱི་མས་བསྒྲུབས་པར་
གསུངས་པ་ནི།གཞུང་ལས།དེ་མེད་ན་དེའི་ཤུལ་དུ་ལྷག་མ་ལུས་པའི་ཡོད་
པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཀུན་རྟོག་ཡོད་ཅེས་པ་དང༌། རྐང་པ་གསུམ་པས་
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ལ།ཞེས་གསུངས་
པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ནོ། །རྐང་པ་གསུམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལ།
བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བར་རྩ་ཤེའི་ལུང་འདྲ་བ་ཞིག་དྲངས་

ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དོགས་
པ་སྐྱེ་བར་བཤད་ཀྱང་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་ཡང་མེད་ལ། དྲངས་པའི་ལུང་ཡང་དེའི་དོན་དང་
འབྲེལ་དཀའ་འོ། །ཡོད་པ་སྔ་མ་དང་མེད་པ་ཕྱི་མ། ཞེས་པའི་དོན་མཚན་
ལས།བདེན་པར་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྔར་བསྟན་ཟིན་ནས།དེ་རྗེས་བདེན་
པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་འཆད་དགོས་པས། ཞེས་པ་གཞུང་གི་ཡིན་པར་བསྟན།

ཞེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་ཅུང་འབྱོར་དཀའ་བས།ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་སོགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

583

ཀྱིས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྔར་ལྟར་བྱས་སོ།།
ཁ་ཅིག་ཡང་དག་ཅེས་པས་སྟོང་ཉིད། མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཅེས་པས་
གཞན་དབང༌།ཡོད།།ཅེས་པས་དེ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བསྟན་ཟེར་བ་
ཡིག་དོན་ལ་ཆེར་མ་ཞུགས་ཤིང་འགྲེལ་བ་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌། རོང་ཊཱིཀ་

པས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡང་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་
དོ།།ཞེས་པ།འགྲེལ་བཤད་ལས།དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ།།སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་
རྣམ་པར་མ་སྦྱངས་ཀྱི་བར་དུ་ཐར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པར་གྱུར་པ་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་རྣམ་པར་སྦྱང་དགོས་པས་འབད་པ་མ་
བྱས་པར་ཐར་བ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ།།དེ་ལ་ཡང་ནི་ཞེས་པའི་དེ་སྒྲ་སྙིགས་ས་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་མིན་པའི་ཀུན་

རྟོག་དེ་ལ།ཞེས་གཞན་དབང་ལ་བྱས་པ་དང༌།
ཁ་ཅིག།དེ་སྒྲ་སྙེགས་ས་སོ་སྐྱེ་ལ་ངོས་བཟུང་པ་གཉིས་ཀ་གཞུང་ལས།

སྟོང་ཉིད་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད། ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་

དང་འགལ་ལམ་སྙམ་མོ།།དེ་གཉིས་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཆོག་ཏུ་བཞེད།ཅེས་
པའི་གཉིས་ནི་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས། ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་ལ་བྱས་ནས། མཆོག་ཏུ་བཞེད་མཁན་ངོ་བོ་ཉིད་

584

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པར་སྨྲ་བར་བྱས་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་མ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མདོ་སྡེ་
སྤྱོད་པ་བས་གཏན་དུ་མི་བཞེད་ཅིང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་བས་ནི་

གཉིས་ཀ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང༌། དེ་གཉིས་

ཞེས་པའི་གཉིས་ལ། པྲ་སྟི་ཆུང་བས་ཡུལ་སྟོང་པ་དང་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་
གཉིས་དང་བཞེད་མཁན་དབུ་མ་བར་ངོས་བཟུང་ཞིང༌། མཆན་དུ། དབུས་

མཐའ་དང་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་དང༌།

གཞན་དག་ཤེར་མདོ་དང་འོད་སྲུངས་ལེ་འུར་བསྟན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་

གཉིས་དང༌།མུན་སེལ་དུ།རྣམ་རིག་ཙམ་དང༌།དབུ་མ་གཉིས་ངོས་བཟུང་
བ་རྣམས་ལས་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ།།
གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། གཞི་ལམ་སོགས་དང་བྱ་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་

མཐའ་གཉིས་ལས་བཟློག་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས།ཞེས་དང༌།དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འོད་སྲུངས་ལེའུའི་
དོན་ལྟར་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་རེ་རེའི་ལྡོག་བྱ་མཐར་འཛིན་གཉིས་

གཉིས་ཏེ་ཉེར་དྲུག་བཤད་པར་གསུངས་པ་ལ། གྲུབ་མཆན་དུ། དབུ་མའི་

ལམ་བཅོ་ལྔ་དང་བཅུ་གསུམ་ཕན་ཚུན་དབྱེ་བསྡུ་དང༌།མཐར་འཛིན་སུམ་ཅུ་ཉེར་དྲུག་ཏུ་འདུ་བར་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་གང་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་
བ་དང༌། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་ལ་མཐའ་གཉིས་རེ་རིམ་པར་སྤྱོད་ཚུལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

585

མེད་པས་དཔྱད་དགོས་པར་བཤད་དོ།།
དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་འོད་སྲུངས་ལེའུར་བསྟན་པ་དེའི་འགྲེལ་བ་
འགྲེལ་བཤད་གཉི་གར་གསལ་ཞིང༌།དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་དང་
དེ་ལ་མཐའ་སུམ་ཅུ་སྤྱོད་ཚུལ་ཡང་བསྟན་དར་སྔགས་རམས་པའི་དབུ་མའི་

ལམ་བཤད་སོགས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་བྱས་ན་ལུང་རིགས་འགངས་ཅན་
གྱིས་མི་གནོད་དམ་སྙམ་པ་ལས། ཕྱི་རབས་པ་དག་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་
གསུམ་དང་མཐའ་སུམ་ཅུ་རིམ་བཞིན་སྦྱར་ཆོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་འགའ་ཞིག་

གླེང་བ་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང༌། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དུ་བྱེད་ཚེ་མཐར་
འཛིན་ཉེར་དྲུག་ཏུ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་ཟེར་བ་ལྟར་ན་དེ་ཚེ་
མཐའ་སུམ་ཅུ་སྦྱར་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།ཡང་གྲུབ་མཆན་དུ།སྒྲོ་སྐུར་གྱི་

མཐའ་སྟོན་པ་གཉིས་གཅིག་དང༌། སྒྱུ་མ་མཁན་ཟོས་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་
དང༌། གཙུབ་ཤིང་ཚིག་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དབུ་མའི་

ལམ་བཅུ་གསུམ་བགྲང་དགོས་ཏེ། འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བར་སྦྲོ་
འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་རྟག་མི་རྟག་དང༌།བདག་ཡོད་མེད་དང༌།སེམས་ཡང་
དག་པ་ཡིན་མིན་དང༌།ཀུན་ཉོན་རྣམ་བྱང་དང༌།ཡོད་མཐའ་སྟེ་དགུ་སྦྱར་བའི་

ནང་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་མང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ།འོད་སྲུངས་
ལེའུའི་འགྲེལ་བ་ལས།སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་དང༌། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་

586

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐའ་དང༌། ཞེས་སོ་སོ་དང༌། བདག་མེད་པ་སྔ་མ་བདག་མེད་པ་ཕྱི་མའི་

རྒྱུར་གྱུར་པ་དང༌།ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ཤིང༌།དེའི་རྒྱས་བཤད་དུའང་ཇི་
ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྟོན་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཡོངས་སུ་
སྟོན་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་

སོ།།ཞེས་དང༌།ཇི་ལྟར་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་སྟོན་ཅེ་ན།རྣམ་པ་གཅིག་
གིས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་
དང༌། ཇི་ལྟར་རྒྱུ་སྟོན་ཅེ་ན།སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་དཔེ་དང་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་
དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ།།ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌།བསྡུ་བར་ཡང་
དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་ཀྱང་བཀག་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཤས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་སྟོན་པ་གསུངས་པ་ལས་སྒྲོ་འདོགས་རྐྱང་
བའི་ཆ་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་
གཉིས་བསྟན་པས་དབུ་མའི་ལམ་སོ་སོར་བགྲང་དགོས་ན་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མོས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དཔེ་
གསུམ་གྱིས་དོན་གསུམ་བསྟན་པ་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དུ་བགྲང་

དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྔར་བཤད་པ་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་བསྟན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

587

པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཅུ་གསུམ་བསྟན་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་

ལམ་གཉིས་པ་གྲུབ་མཆན་དུ། རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང༌།བསྟན་དར་གྱིས།ཕུང་སོགས་སྟེང་གི་རང་རྒྱ་

བའི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་ཀྱང༌། རྒྱ་
ནག་པས་བཤད་པ་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བའི་སྒྲས་
ཟིན་དང་མཐུན་པས་སྔར་དེ་དང་བསྟུན་ལ། དང་པོ་གཉིས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་

རྣམ་པས་བསྟན་པས་ཁྱད་པར་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །བཞི་པར་རྒྱ་ནག་པས།
འགྲེལ་བའི་ལུང་གཅིག་དྲངས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ངོས་
བཟུང་བ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་དང་མཐུན་ཡང་ལུང་དེ་ཐད་འདིར་མེད་ཅིང༌།

གྲུབ་མཆན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་
ལྟར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་གང་ལ་བརྟེན་བརྟག་གོ།དྲུག་པར་རྒྱ་ནག་པས། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌།བསྟན་དར་གྱིས།

ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་དང༌།གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མེད་པའི་
མཐའ་གཉིས་བྲལ་བ་ཞེས་བཀྲལ་ཏེ། ལྔ་པ་དྲུག་པ་གཉིས་ཀ་མཐའ་གཉིས་

བྲལ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ལྡོགཆས་ཕྱེ་བའོ། །བརྒྱད་པར་གྲུབ་མཆན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་

588

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་དབུ་མའི་ལམ། ཞེས་པ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་
འཇོག་པ་འདྲ་ཡང༌།བསྟན་དར་གྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་
ལ། རྒྱ་ནག་པས་བཤད་པ་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བས་དཀྱུས་སུ་བྲིས་སོ། །དགུ་པ་ལ་གཞུང་གཞན་རྣམས་གནད་འདྲ་ཡང་གྲུབ་མཆན་ལས།ཤེས་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་གློ་བུར་བའི་དྲི་
མས་བསྒྲིབས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མས་དབེན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ།ཞེས་
བཤད་དོ།།བཅུ་པར་གྲུབ་མཆན་དུ།ཆོས་རྣམས་བདག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་

མེད་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དང༌།
བསྟན་དར་གྱིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་ཕྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་ལ། ཁྱད་པར་བཞིའི་ངོ་བོ་ལའང་དཔྱད་བྱ་མང་ངོ་།།
བཅུ་གསུམ་པའི་གཞོམ་བྱར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལྟར་ན་མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་
གཉི་ག་དང༌། རྒྱ་ནག་པས་མཐོང་སྤང་ཙམ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་སྒྲིབ་པ་

གཉིག་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང༌།མདོ་དང་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་གྱིས་ལས་ཉོན་
ལས་གཞན་གསལ་ཁ་མེད་པས་དེ་དག་གི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བྱས་སོ། །དབུས་
མཐའ་ལས་བཤད་པའི་མཐའ་དང་པོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ནག་པས། ལུས་སྲོག་
རྫས་ཐ་དད་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང༌། གྲུབ་མཆན་དུ། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང༌། ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌།དབུས་མཐའི་འགྲེལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

589

བ་འགྲེལ་བཤད་དང་བསྡུར་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་
དམ་སྙམ་ནས་བསྟན་དར་གྱིས་བཤད་པ་བཞིན་བྱས་སོ། །མཐའ་གཉིས་པ་

དང་གསུམ་པར་གྲུབ་མཆན་དུ།གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་མི་རྟག་དང༌།བསྟན་
དར་གྱིས། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་རྟག་པ་དང༌། ཕུང་པོ་འདུ་བྱེད་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་ཀྱང༌།རྒྱ་ནག་པས་བཤད་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པས་དེའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ།།བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་བཞི་བར་བསྟན་དར་གྱིས། སྒྲ་

རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དང་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན་པ་ལ་
བཤད་ཅིང༌། བཅོ་ལྔ་པ་དང་བཅུ་དྲུག་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་བསྟན་དར་
གྱིས་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས་མི་འགལ་ཚུལ་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་ལྟར་རོ།
།བཅུ་བདུན་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་པ་གཉིས་རྒྱ་ནག་པས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་

ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དང༌། གཉིས་སྟོང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་བྱས་
ཤིང༌།ཉེར་གཅིག་པ་དང་ཉེར་གཉིས་པར་གྲུབ་མཆན་དུ། སྟོང་ཉིད་སྐྲག་པའི་

གནས་དང་དེ་ལ་འཇིགས་པར་འོས་པར་ལྟ་བར་བཤད་པ་བསྟན་དར་གྱིས་

བཀག་པ་ལྟར་བྱས་སོ། །ཉེར་ལྔ་བ་དང་ཉེར་དུག་པ་ལ་རྒྱ་ནག་པས།ཟག་མེད་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་ཞེན་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེ་དཔོན་སློབ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང་མཐུན་པས་

590

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་དང་བསྟུན་ཅིང༌།ཉེར་བདུན་པ་དང་ཉེར་བརྒྱད་པར་རྒྱ་ནག་པས།གཉེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་སྤོང་ངམ་སྙམ་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པར་རྟོག་པ་
དང༌། དེ་ལ་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་མཐུ་མེད་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང༌།
ཕྱི་མར་གྲུབ་མཆན་དུ། ཡེ་ཤེས་ནི་བློ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་བར་འཇུག་པས་མི་

ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་བྱས་སོ། །དབུས་མཐའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐའི་གཉེན་པོར་དབུ་མའི་
ལམ་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐའི་གཉེན་པོར་དབུ་མའི་ལམ་

བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབུས་མཐའ་ནས་བཤད་པའི་
དབུ་མའི་ལམ་ལྔ་པ་ཡན་གྱི་ཡུལ་བདགམེད་རྣམས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་ཕྲ་རགས་གང་དུང་དགོས་པ་དང༌། དབུ་མའི་ལམ་དེ་དག་རྟེན་སོ་སོར་
བཤད་པ་མིན་པར་མཐར་འཛིན་ཉིད་རྟེན་སོ་སོར་བཤད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་
དར་གྱིས་བཤད་པ་དང༌།སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་རྣམས་ལ་བརྟགཔ་མཐའ་བ་ཐུང་
གིས་མཚན་གཞི་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཀྱང་བརྟག་གོ །དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་
ལྔའི་དང་པོར་གྲུབ་མཆན་དུ།བདག་ཕུང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་
རྟོགས་པ་དང༌། གཉིས་པར་དེ་དང་བསྟན་དར་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་

མི་རྟག་གང་ཡང་མིན་པར་རྟོགས་པ་དང༌།གསུམ་པར་དེར་གང་ཟག་རྫས་སུ་
མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌།བསྟན་དར་གྱིས་ཕུང་པོ་ལམ་ལྟོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

591

པའི་རང་རྐྱ་བའི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། བདུན་པ་གྲུབ་མཆན་དང་
བསྟུན་ཀྱང་བསྟན་དར་གྱིས་ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིང་

གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌།བརྒྱད་པར་དེས་ཀུན་ཉོན་གདོད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་

བློར་བཤད་པ་དང་སྔར་བཤད་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པ་དང༌། དགུ་བར་

གྲུབ་མཆན་དུ། ཆོས་རྣམས་བདག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། བཅུ་གཅིག་པར་སྟོང་ཉིད་སྐྲག་
པའི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་འཇིགས་པར་མི་འོས་པར་རྟོགས་པ་ལ་བཤད་
དོ།།
བསྟན་དར་གྱིས། མཐའ་སུམ་ཅུའི་དང་པོ་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་
གྱི་དང་པོ་དང༌།དེ་ནས་རེ་རེ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་དང༌།ཕལ་ཆེར་བཞི་
བའི་དང༌།གང་ཟག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སོགས་བདུན་དང་མུ་སྟེགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐའ་གཉིས་ཏེ་དགུ་ལྔ་པའི་དང༌།གཅིག་དྲུག་པའི་དང༌།གཉིས་བདུན་པའི་

དང༌།དེ་ནས་རེ་རེ་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་བའི་དང༌།དྲུག་བཅུ་བའི་དང༌།བཞི་

བཅུ་གཅིག་པའི་དང༌།ཐ་མའི་གཉིས་རེ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་བྱར་སྦྱར་བ་ལ་
གྲངས་ལྷག་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་པར་མཐའ་གང་སྒྱོར་མི་རྙེད་པའི་

སྐྱོན་འབྱུང་བས་བརྟག་གོ །དཀྱུས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་

592

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་བསྟུན་ཁུལ་ཏེ།དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅོ་
ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང༌། དངོས་བསྟན་
གཙོ་བོའི་དེ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང་། དབུ་

མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་གང་དང་སྦྱར་བའི་མཐར་འཛིན་
དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་བརྟག་ལ།དཔྱད་པ་ལྷག་མ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་དུ་བལྟའོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ།དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བ་ལས།
མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རྣམ་པར་མི་

རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ།ཞེས་དང༌།དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གང་ཟག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་
ཅེ་ན།རྣམ་གྲངས་གཅིག་གིས་མི་དམིགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་ཏེ།གང་ཟག་
ལ་བདག་མེད་པར་སོ་སོར་རྟོག་ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་བཤད་པ་གང༌། འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་
དབུ་མའི་ལམ་དང་འདི་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ནས། ཚུལ་བཞིན་དུ་

སྦྱོར་བས་དབུ་མའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས།
ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་རྣམ་པར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

593

པ་གང་ཞེ་ན།ནས།ཚུལ་བཞིན་ལ་བརྩོན་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཚུལ་བཞིན་ལ་

བརྩོན་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཆོས་དེ་ནི་དབུ་

མའི་ལམ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་སྨོས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དབུ་
མའི་ལམ་ལ་ཞུགས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌།དཀའ་འགྲེལ་ལས།གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་

འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་

དབུ་མའི་ལམ་གོང་ན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།ཞེས་པ་ལྟར་རྗེས་འཇུག་འགྲེལ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།ལ་ལས།དེའི་
དབུ་མའི་ལམ་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལམ་དབུ་མ་མིན་ཡང་
དབུ་མའི་ལམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བྱང་ས་སོགས་ལས་གསུངས་
པ་སྔར་བྱང་སའི་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་སྐབས་དྲངས་པ་དང༌། གཞུང་ལས།
ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་དེ་ཉིད་
དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི་མཐའ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་དབུ་

མའི་ལམ་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་གསུང་ཤུགས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་སྟོང་
ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་དབུ་མའི་ལམ་

ཟེར་དོན་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞུགས་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མི་གནོད་

594

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ། ཡུལ་དབུ་མ་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
བ་དང༌། གཞན་དག་འདིའི་དབུ་མ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་དག་ལས་བར་བལྟར་བྱས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཆེའམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་དོ།།
གཉིས་པ་ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་

ཚུལ་ལ་གཉིས། དབྱིག་གཉེན་དང་བློ་བརྟན་གྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་བརྗོད་ཟིན་

པར་བསྟན་པ་དང༌། ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་མདོར་
བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་དབྱིག་གཉེན།ཞེས་སོགས་
བྱུང༌།དེ་ལ།དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སུམ་ཅུ་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་སྔར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་དང་དབྱིག་གཉེན་བློ་བརྟན་གཉིས་

ཀས་བཤད་ཚུལ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའི་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་

བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ཡང་ཕྱོགས་
གླང་དང༌། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་
དོན་བསྡུས་སུ་བཀྲལ་ཚུལ་ནི།དེ་ཉིད་ལས།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི།།

བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

595

བཏགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང༌།།

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ།།
མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས།།

བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ།།སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས།།
གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན།།
རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི།།

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།
ཞེས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་
དང༌། སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་

འགོག་པ་དང༌།རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་བྱང་སྟོང་ཉིད། དྲི་མེད་ཀྱི་རྣམ་བྱང་འགོག་
བདེན། ལམ་རྣམ་བྱང་ལམ་བདེན། དམིགས་པ་རྣམ་བྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་
སྣོད་དེ་རྣམ་བྱང་བཞི་སྟོན་པའི་མདོས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

འགོག་པ་སྟེ།རྣམ་བྱང་ཞེས་པ་དོན་བསྡུས་འགྲེལ་བ་ལས།རྣམ་པར་བྱང་བཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའོ།།རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་པར་

596

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་བསྟེ་རྣམ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་ལ་དམིགས་ན་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་བྱང་

བ་སྟེ་དག་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་

ཐེག་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་ནི།ཐེག་བསྡུས་ལས།
འབྱུང་རྟེན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་བསྟན།།
བཏགས་ལ་བརྟེན་ནས་མེད་པ་བསྟན།།
རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་བརྟེན་ནས།།
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཡིན།།

ཞེས་པའི་རྐང་བ་དང་པོ་དང་དོན་བསྡུས་ཀྱི། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་
རྣམས་ཀྱིས།།སོགས་རྐང་བ་གཉིས་དང༌།འདིའི་རྐང་བ་གཉིས་པ་དང་དོན་
བསྡུས་ཀྱི།མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས།།སོགས་རྐང་པ་གཉིས་དང༌།
འདིའི་རྐང་བ་ཐ་མ་གཉིས་དང་དོན་བསྡུས་ཀྱི།རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི།

།སོགས་རྐང་བ་གཉིས་དོན་མཐུན་པ་ཤེས་སླ་ཞིང༌།ཐེགབསྡུས་ལས།
དག་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་དང༌།།

དྲི་མ་མེད་དང་ལམ་དང་དམིགས།།
རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམས།།
རྣམ་པ་བཞི་པོ་བསྡུས་པ་ཡིན།།

ཞེས་པས་རྣམ་བྱང་བཞི་ངོས་བཟུང་ངོ་། །གཉིས་པས་རྣམ་འགྲེལ་དུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

597

བཀྲལ་ཚུལ་ནི། ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛེན་གཉིས་པོ་དེ་ལ་གང་རུང་
གཅིག་བདེན་པར་མེད་པས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉམས་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་གཟུང་བ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་འཛིན་པ་དེ་ཡིའང་སྟོང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྟོང་གཞི་གཞན་

དཔང་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་
གཞན་དབང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཤིང༌།དེ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཤེར་མདོར་
ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་དེར་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་ཏེ།དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་མཚོན་
སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་ནི་རང་རིག་ཙམ་གྱིས་
མིན་པར་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་པ་སྟེ་བདད་དུ་
བཞག་གོ །རྟོག་པ་དེས་བཞག་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་

རྣམས་ཀྱང་བསླད་པ་སྟེ་རྫུན་པ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འགྱུར་ཏེ།གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་

རྟོག་པ་དེ་ཡང་དོན་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་མཚན་

598

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཉིད་དམ་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དེ་ལྟར་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུང་
འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སོ།
།གཞན་ཡང༌།རྣམ་འགྲེལ་དུ།ཤེར་མདོར་ཆོས་དེ་དག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དེས་སྟོང་བར་བཤད་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ།གཟུགས་ཕུང་སོགས་མཚོན་བྱའི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་རྣམས་བྱ་

བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང༌། གཟུགས་རུང་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཐམས་ཅད་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་གཞི་

བདེན་གྲུབ་ཅིག་ཡིན་ནའང་མཚན་མཚོན་གྱི་ཆ་རྣམས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་
ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་དག་གི་གཞི་

རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་མཚོན་ཀུན་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་རིགཔའི་

ལུགས་སོ།།གཞན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དུ།གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།མ་ཡིན་ཏེ།རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་
ནི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་གུ་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན།དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

599

ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་རྫུན་པ་སྣང་བའི་མ་འཁྲུལ་བའི་

ཤེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་རྩོད་
ལན་བྱེད་པ་ནི།སྔར་གྱི་བསྡུ་བའི་རྩོད་ལན་དང་གནད་གཅིག་གོ།
སྤྲོ་ན།ཡིག་ཆ་ལས།ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་གཟོད་མ་
ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཡོངས་
གྲུབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞི་
རྣམ་བྱང་བཞི་ལ་བཞག་པ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་པར་བས་ཀྱང་བཞེད་པ་གུང་
ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྗེས་འཇུག་ཕལ་ཆེ་བས་མགྲིན་གཅིགཏུ་བཀག་གོ།
དོགས་དཔྱོད་དུ། ཡིག་ཆར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞི་རྣམ་བྱང་བཞིར་

གསུངས་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བཤད་ཀྱང༌། ཡིག་ཆ་དྲངས་མ་

ཐག་པ་དེ།རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི།།སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་ཡིན་པ་ཡིག་

ཆར་དོན་བསྡུས་ཀྱི་ལུར་དྲངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་བྱང་

སོགས་བཞི་འཇོག་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་གཉིས་མཐུན་ཚུལ་སྔར་ལྟར་དང༌།མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ནི། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །ཞེས་པའི་སོགས་
སྒྲས་བསྡུས་པའོ།།འབྱུང་རྟེན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་བསྟན།།སོགས་ཀྱི་ཚིགས་
བཅད་གཉིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོའི་ནང་

ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ལས།ཞེས་དྲངས་པ་ལ།མཆན་དུ།ལུང་དེ་

600

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་མངོན་པའི་དོན་བསྡུས་པའམ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་གང་རིགས་སུ་བཤད་ཀྱང༌། དེ་ནི་ཆོས་མངོན་པའི་ཚིག།གང་དག་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་པའི། །

སོགས་མཛོད་རྩར་བཀོད་པ་བཞིན་ཡིན་ནམ་བརྟག་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་
ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་
དེས་ཀྱང༌། ཞེས་པ་གཞི་གྲུབ་ན་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་
གསུངས་པ་མིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་མཚན་མཚོན་འཇོག་རུང་
བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀྱི་

སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌།གཟུགས་རུང་ཚད་མས་དམིགས་པ་གཟུགས་རུང་
གི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །

ཞེས་པའི་དེས་ནའི་དོན་བཤད་པ་ན་གཉིས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་གཞི་གྲུབ་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སྣང་ཅན་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་སོ།།
འདི་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་པའོ།།ཞེས་པའི་དོན་ལ།ཁ་
ཅིག་ན་རེ།དཀའ་འགྲེལ་དུ།འདི་ནི་སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པའི།ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེར་མདོར་ཆོས་
རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་མདོ་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེབས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

601

ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་ལེན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་
བཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཞེས་གསུངས་པའི་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ།ནས།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མི་འདོད་དོ།།ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།འདི་ལ་ཉན་

ཐོས་སྡེ་བ།ནས།ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་

པར་འདོད་ལ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།ལ་ལས།དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་
སྣོད་བཀར་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས།

ཉན་ཐོས་སྡེབ་ཁ་ཅིག །ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་ཁས་མི་ལེན་
པ་དེ་དག་ཕྱོགས་སྔའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌།རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ལས།
གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་བ་ལ་ཡང༌།ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་
པ་དང་མི་འདེབས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།ཚད་མའི་བརྗེད་བྱང་
ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཕལ་ཆེར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་མི་འདོད།
ཅེས་དང༌།སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།མདོ་སྡེ་བ་སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཕལ་ཆེར་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།གཞན་དག།དེ་ལ་
རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་དགོངས་པ་མི་མཐུན་ཏེ།རྗེས་རྣམ་རིག་ཐུན་མོང་མིན་

པ་དང༌།མདོ་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ཕྱེ་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་འདོད་པ་

602

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་དེ་བཀར་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་དང༌། མཁས་གྲུབ་

རྗེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཀར་མི་འདོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིགས་པའི་རྗེས་
འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་བཀར་ཁས་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང༌།
མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀར་ཁས་མི་ལེན་
པར་བཞེད་ཀྱང༌། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།
ཁ་ཅིགཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང་དེའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་བཤད་ནས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིག་ཆ་
ལས། འདི་ལའང་འོན་ཀྱང་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང་དེའི་འང་དགོངས་པ་ལེན་ན་
འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་པའམ།ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་རྩོད་ཚུལ་དང་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་འདི་འདྲ་

བྱས་བྱུང་ན་ཞེས་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གི་ཚུལ་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།མཆན་དང་བསྟུན་ནས་ཁ་ཅིག།ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་སྤྱི་

ལུགས་ལ་བྱས་ན་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གཙོ་ཆེ་ཞིང་དེས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་
འདོད་པས་དགོངས་པ་འགྲེལ་དོན་མེད་མོད། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་

ལུགས་ལ་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བྱེད་པས་དེ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

603

མཚན་དེ་བས་ན་སྤྱིར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བར་སོང་བ་ཡིན་ལ།
སྤྱི་རྣམ་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཞེས་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ཅེས་མི་
འབྱུང་བས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པའི་དོན་
དུ་བཀྲལ་ནུས་ཤིང༌། སྟོང་ཐུན་གྱི་གསུང་ཟིན་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་
ལ་ཐེག་ཆེན་བཀར་འདོད་མཁན་མེད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་ཡང༌། ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་
མདོ་སྡེ་བས་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པར་གསུངས་པ་དང༌།དྲངས་མ་ཐག་
པའི་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དང་གནད་གཅིག་པ་དང༌། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་
གིས།།ཞེས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དང་སྦྱོར་དགོས་པ་ལྷ་དབང་བློ་དང་ཇ་
མ་རིས་བཤད་པས་ཤེས་ལ།དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ།།ཞེས་པའི་
ཀྱང་སྒྲའང་སེམས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་འདོད་
པའི་དོན་ནོ།།
དེས་ན་རྗེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
ཕལ་ཆེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང༌།བཀར་འདོད་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་
པ་ཁ་ཅིག་ཡོད་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར།བྱ་བྱེད་
བདེན་པར་མེད་པ་མདོ་སེམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཐུན་མོང་བ་འདིར་བསྟན་པ་

ལས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་གཞི་འཆད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བར་བསྟན་པ་མིན་པར་

གསུངས་སོ།།དེ་ལ་ཡིག་ཆར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་པ།མུན་སེལ་དུ་

604

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁས་ལེན་མི་ནུས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་མཛད་པ་པོའི་བཞེད་པ་མིན་

ཏེ།ལུང་དེའི་གཤམ་དུ།ཡང་ན་བཀར་ཁས་བླངས་ནས་སྔར་ལྟར་རྩོད་པ་གང་
ཡིན་བརྟགས་ཏེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་མི་གཅིག་སོགས་དཔྱད་
དགོས་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་མ་བྲིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡེ་
བདུན་རྒྱན་དུ།

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས།།

ཞེས་སོགས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་

ཤིང༌། ཛམ་རིས་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་བའི་འདོད་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་བཀག་པས་མཆན་དུ་གསུངས་པའང་ཇི་བཞིན་འཐད་དཀའ་ཞིང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའི་

གསུངས་ཚུལ་ཡང་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་ཇི་བཞིན་དུ་འབྱོར་དཀའ་འོ། །དེས་
ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའོ། །ཞེས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྟེང་ནས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་
པ་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་པས་དེའི་ལུགས་ཀྱི་

དེའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ཚུལ་མིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་
ཀྱང༌།དེས་ན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པའི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་དང༌།ཚད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས།ཚིགས་བཅད་གསུམ་པས་རང་བཞིན་

མེད་པའི་དགོངས་པ་འདི་བཞིན་དུའང་བཤད་དུ་རུང་ངོ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

605

ཚུལ་གཞན་འཆད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ།ནས།
རྣམ་རིག་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།སྔར་རྣམ་འགྲེལ་
གྱི་ཚིག་བཀྲལ་བ་ལ་གཞུང་འདིའི་སྒྲས་ཟིན་གཙོ་བོར་བཏོན་པས་འགྲེལ་བ་
གཞན་གྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་མིན་ཕྲན་ཚེགས་ཡོད་ལ། དེ་ལས་གཞན་
རྣམས་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་བསྟུན་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ།།

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་

བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ་དང༌།དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ།།

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ། ལུགས་
འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ།དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

606

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི།ལུགས་འདིའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྤྱིར་དགག་བྱ་ལ་ལམ་
དང་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ལ། དབུས་མཐའ་

ལས།ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང༌།།ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་འཇོག་དགོས་ཤིང་དེ་ལམ་གྱིས་འགོག་པའི་
ཚུལ་ཡང་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི།ཤེས་བྱ་
ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ།།
དེས་ན་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ།དེ་
མེད་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བ་དང༌། ལམ་སྒོམ་པའི་

ངལ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལ། ལུགས་འདིའི་དོན་དམ་
དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་སྒྲོ་སྐུར་
གཉིས་ལས་སྐུར་འདེབས་ནི་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་དང༌།དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་སུ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཀུན་ལྷན་
གཉིས་ལས་སྔ་མ་ནི་གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་མདོའི་ལུགས་དང༌།ཕྱི་མ་ལ་གང་ཟག་

དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་འོག་ཏུ་རང་རྒྱུད་
པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པས་ཕྱི་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

607

འཛིན་འཇོག་དགོས་ཤིང༌། ཆོས་བདག་རིགས་པས་འགོག་ཚུལ་སྒྲིབ་པ་

རྒྱུད་ལ་འགོག་པ་ལྟར་མིན་པར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འགོག་ཚུལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་སྟེ།
རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་སོ།།ལམ་རིམ་ལས།ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གི་འཛིན་པ་ལ་དགག་བྱར་གསུངས་པ་དང་དེས་བཟུང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་
པ་ལ་དགག་བྱར་མཛད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ།།འོན་ཀྱང་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་
ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བར་འདིར་ཡང་རིགས་པའི་དགག་

བྱ་ལ་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་

ཏེ།གྲུབ་མཐའི་ཆོས་བདག་བཏགས་པ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་གྱིས་བཟུང་བའི་ཆོས་

བདག་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་
ཡང་ཆོས་བདག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྤྲོ་ན། གཞུང་ལས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་
རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།གཞུང་
གི་ཐད་འདི་དང་དྲངས་ཟིན་ལམ་རིམ་དང༌། དེ་མཐུན་སྟོང་ཐུན་སོགས་སུ་
བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་གཉིས་མི་

འགལ་ཏེ།སྤྱིར་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་
བོ་ཡིན་ཡང༌། ལྷན་སྐྱེས་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ལས་དེའི་ཡུལ་གཙོ་བའི་

608

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་པས་རྟགས་དང་རིགས་པའི་དགག་
བྱ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་
གཉིས་ཁས་ལེན་པ་དང༌།སྒོ་མང་གིས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་རིགས་
པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱར་བྱེད་པས་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་
ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་གཉིས་

ལས་ཕྱི་མ་རང་ལུགས་སུ་འདོད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁ་
ཅིག་གཞུང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ནི་གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་མདོའི་ལུགས་

སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལ་གཞན་སྡེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བྱང་སར་
སྲིད་པ་འཕོབ།དོན་གྱི་སྡེ་ཚན།སྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་གསམ་གྱིས་སྒྲོ་
འདོགས་བཀག་ཅིང༌། གཞན་སྡེ་ལ་ནང་བའི་ལུང་འདྲེན་པ་མི་རིགས་པའི་

ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ།བྱང་སར་སྒྲོ་འདོགས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་

པ་ལས་རིགས་པའི་འགོག་ཡུལ་ལ་གཞན་སྡེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ།

གཉིས་པ་ནི།འདིའི་གཞུང་མང་པོར།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སེམས་ཙམ་
པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

609

བདག་འཛིན་གཞན་ཏེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པར་ངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་མཚན་མ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་
ཅིང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད། ཆོས་ལ་བདག་མ་
མཆིས་པ།དེ་བཞིན་ཉིད།རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་
ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་
མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདིར་བསྟན་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་

དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་བསྟན་ལ། བྱང་ས་སོགས་ལས་ཀྱང༌།བདག་འཛིན་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་

གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གམ་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འབད་པ་དུ་མས་སླུབ་བ་འོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་སྐབས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས།གཞན་དབང་ལ་ཆོས་བདག་སྟེ་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་

610

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཀུན་བཏགས་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱིས་ཕྱིན་མ་ཤེས་ན་ལུགས་འདིའི་

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐའ་ཆོད་པར་མི་ཤེས་སོ།།ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་ཀུན་བཏགས་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱ་བར་ཕུང་

སོགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་མིང་བརྡས་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌།འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བརྡས་ཀུན་བཏགས་པའི་

ཀུན་བཏགས་སོ། །ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཕུང་སོགས་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མིན་གྱི།ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཏེ།མདོར་ན་ཕུང་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང༌།
འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་ཕུང་
སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་དེ་ལྟར་འཛིན་
པའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་ཆོས་བདགཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འདིར།ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་ཚད་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། དེ་ཡང་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བརྡས་བཏགས་ཚུལ།
བཏགས་པའི་ངོ་བོར་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་
ཚུལ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

611

ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་འགོག་ཚུལ།འགོག་ཚུལ་དེ་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཤེས་
འཚོལ་བཞི་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ཚུལ་
རྣམས་ཤེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལས་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
མིང་བརྡས་བཏགས་ཚུལ་ནི། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་བརྡ་བྱང་
གང་ཟག་གིས་དེ་ལ།འདི་སྔོན་པོའོ།།འདི་སྔོན་པོའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་སྒྲ་
རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་

སྔོན་པོ་དེ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་སོང་ཡང་སྒྲ་རྟོག་ལ་ལྟོས་ནས་སོང་བ་དང་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།བཏགས་པའི་ངོ་བོར་གཞན་དབང་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་ཚུལ་ལ།གཞི་གྲུབ་ན་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་
པོའི་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཚུལ། དེ་དག་བག་ཆགས་གསུམ་གྱི་དབང་
གིས་གྲུབ་ཚུལ།དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་

རྣམ་རིག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྣང་ཚུལ། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་
སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་

སྣང་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་
སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ། སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་
མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར།གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་

612

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་བཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་
གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ།གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་ཚུལ།དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་

དུ་གཟུགས་སོགས་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་
འགོག་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཚུལ།དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་གྱི་དགག་བྱ་

ངོས་ཟིན་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་
འགོག་ལུགས་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་ཚུལ། གཟུགས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་
མིང་བརྡའི་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་
གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཚུལ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་སྣང་བ་དང་དེ་དག་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་མི་འདྲ་

ཚུལ། ཚུར་མཐོང་གི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བ་ལ་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་

སོགས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཚུལ།ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་
འདོགས་དང་དེའི་མཐའ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་ཤེས་དགོས་པས་
དེ་དག་རིམ་པར་བཤད་ན།དང་པོ་ཡོད་དེ།འདུས་བྱས་ལ་དེས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག།མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།རྣམ་རིག་

བཅོ་ལྔ་པོས་འདུས་བྱས་རྣམས་བསྡུས་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

613

ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཅིང་།

ཡུལ་ཁམས་དྲུག་པོ་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་
དུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་དགུའི་རྫས་
དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་
གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ།རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་གསུམ་

པོ་གང་རུང་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ།ལུས་ལས་ཅན་ཟ་བ་པོ་ཉེ་བར་
སྤྱད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དུས་གྲངས་ཡུལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དགུ་མངོན་རྗོད་
ཀྱི་བག་ཆགས་དང༌། བདག་གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་གཉིས་བདག་ལྟའི་བག་

ཆགས་དང༌།བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོ་འཆི་འཕོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་བཞི་སྲིད་པའི་

ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།རྣམ་རིག་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།མིག་སོགས་ཁམས་ལྔ་ལུས་ཀྱི་
དང༌།ཉོན་ཡིད་ལུས་ཅན་གྱི་དང༌།ཡིད་ཁམས་ཟ་བ་པོའི་དང༌།ཕྱི་རོལ་གྱི་
གཟུགས་སོགས་ཁམས་དྲུག་དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་བྱའི་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
ཁམས་དྲུག་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་དང༌།འཁོར་བའི་རྒྱུན་འཇུག་པ་ཆད་པ་མེད་པ་
དུས་ཀྱི་དང༌། གཅིག་བཅུ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་དང༌། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཡུལ་
གྱི་དང༌། མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་བཞི་ཐ་སྙད་

614

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་དང༌། བདག་དང་བདག་གིར་སྣང་བ་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་དང༌།གཞན་དང་
གཞན་གྱིས་སྣང་བ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་དང༌།ལྷ་མི་བདེ་འགྲོའི་དང༌།ངན་སོང་
གསུམ་ངན་འགྲོའི་དང༌། འཆི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འཆི་འཕོ་བའི་དང་། སྐྱེ་བའི་

རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོགཔའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཐེག་བསྡུས་རྩ་
འགྲེལ་གྱི་བཤད་ཚུལ་ཏེ། བཤད་སྦྱར་གྱིས་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་

རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང༌།དུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་ལ་དུས་གསུམ་དུ་སྣང་བ་བཞག་གོ།དེ་
དག་འགྲུབ་བྱེད་བག་ཆགས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་
འདོགས་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆབས་ལ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་
སམ་རྗོས་པའི་བག་ཆགས། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལང་འོ་སྙམ་པའི་བློ་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་སམ་འཇིག་ཚོགས་ལ་
ལྟ་བའི་བག་ཆགས།བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱི་

འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལ་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་སམ་

རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ཟེར་ཞིང༌།བག་ཆགས་ལ་དེ་གསུམ་གང་རུང་གིས་

མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེད་བྱེད་རིགས་མཐུན་
གྱི་བག་ཆགས་དང༌།མཚན་དཔེ་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཟག་མེད་ཀྱི་བག་ཆགས་

སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

615

སྣང་བ་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང༌། མིང་

བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། མིང་བརྡས་ཡོད་པར་
བཞག་མི་ནུས་པའི་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་

དང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་མངོན་རྗོད་ཀྱི་

བག་ཆགས་དང༌། སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་

ནས་གྲུབ་པར་ཡང་བགཆགས་དེའི་དབང་གིས་སྣང་ཞིང༌། སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་

གཞིར་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་

པར་ནི་བདག་ལྟ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱིས་

སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་སྟེ། སྔོན་པོ་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།མིག་ཤེས་

དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་སྟེ། སྔོན་པོ་སྣང་ཚེ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར།དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་སྟེ། སྣང་ཚུལ་དེ་དྲན་པའི་
ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་མིག་ཤེས་

དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་མི་སྣང་ན་
སྔོན་པོ་དེ་དམར་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དབང་ཤེས་དེས་མི་འདྲེན་པ་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་

616

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་
བའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་

ཞེས་དྲིས་པ་ན་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞེར་རང་ངོས་ནས་
གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས།དེའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་

ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་ཤིང༌། དེ་འདྲའི་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་
པའང་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་
གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཟུགས་ཞེས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ཙམ་
གྱི་རྣམ་པར་མི་འཆར་བར་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་རང་གི་
སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་གཞིར་སོང་བར་འཆར་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་

ཡུལ་དུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་
ཙམ་གྱི་དོན་དང༌། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་རྗོད་པའི་སྒྲའི་

བརྗོད་བྱ་དང་སྔོན་པོ་འོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞིར་མིང་བརྡ་

སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྔོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་

གྲུབ་པ་ནི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།དྲུག་པ་ཡོད་དེ།སྔ་མ་ནི་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དང༌།ཕྱི་མ་ནི་དབང་ཤེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

617

ལ་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་

ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་ཞིང་རྗེས་ཀྱི་

རྟོག་པས་ཀྱང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་ནས་གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ཞེན་པའི་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།བདུན་པ་ཡོད་དེ།གཟུགས་
རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དེའི་
ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་རང་མཚན་གྱིས་

མ་གྲུབ་པར་འཇོག་ལ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་

བརྟེན་ནས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་སོང་བ་ལས་དངོས་དབང་གིས་དེར་མ་སོང་
བ་ནི་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། བཀག་པའི་བདག་མེད་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་
པའི་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་བཀག་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ཡོད་དེ།རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་གྱི་དགག་བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་ཞིང༌། གང་འཆར་དཀའ་བ་དེའི་སྣང་ཚུལ་ངོས་ཟིན་ན་འཆར་སླ་བ་དེ་འགོག་པ་ལ་ཕན་ཆེ་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་བ་ཡོད་དེ།དང་པོ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌།ཕྱི་མ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

618

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཅུ་གཅིག་པ་ཡོད་དེ།ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་

པའི་ཤེས་པ་ལ་རང་ཡུལ་དེ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

ནས་སྣང༌།བག་ཆགས་དེས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རང་ཡུལ་དེ་ཕྱི་དོན་གྱིས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྣང་བའི་ཕྱིར།བཅུ་གཉིས་པ་ཡོད་དེ།ཚུར་མཐོང་གི་

སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ལ་བལྟས་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་སྔོན་པོའི་
སྣང་བ་ཤར་བ་དེ་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་པར་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་མ་རིག་

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ཉིད་འཁྲུལ་བའི་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར་མ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་
ཡིན་ན་སྣང་བ་དེ་དོན་མཐུན་དུ་སོང་ནས་གཟུགས་སོགས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པར་འགྲོ་བ་ལ། དེ་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་

དང༌། སྔོན་པོ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་ཚེ་ཡང་རང་ཅག་ལ་ཤར་ཚོད་ཙམ་པོ་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་ཞིང་བརྡ་དེ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་བས་སྔོན་པོའི་མིང་

ཅན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དངོས་ནི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་དོན་

གཞན་ལྟ་བུར་ཚུར་ཤར་བ་དེ་ག་ཡང་མིན་ཞིང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡང་དེ་མ་
ཡིན་ལ།དེ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི།རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་ལ་གང་དུ་སྣང་བའི་

གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གླང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མི་འཇོག །རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་

པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཇོག་མོད།ཤེས་པ་དེ་དང་བག་ཆགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

619

པའི་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཞིག་འཇོག་པ་བཞིན་ཏེ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་
རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཉིད་

ལ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔོན་པོའི་མིང་ཅན་དེ་མ་
བརྗོད་པར་རང་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པས་བརྗོད་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌།

བརྗོད་མེད་ཅེས་འཇོག་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་གོང་དུ་སོང་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།
ཚུར་མཐོང་གིས་རང་གི་སྣང་ཚོད་ཙམ་པོ་དེ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་ཞིང་དེ་མཐོང་བ་ན་
སྔོ་སོགས་མཐོང་ཞེས་འཇོག་དགོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་དག་དོན་མི་མཐུན་དུ་མི་

འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་ལ་བརྡ་སྦྱར་བར་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་མཐོང་བས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་མཐོང་བར་འཇོག་ཐུབ་
པ། དཔེར་ན།མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱོར་
གཞི་དང་སྣང་བའི་ཡུལ་ནི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཡིན་

ཡང་དེ་ལ་དངོས་སུ་བརྡ་སྦྱར་པ་དང་དེ་དངོས་སུ་སྣང་བས་བུམ་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང་བུམ་པ་དངོས་སུ་སྣང་བར་འཇོག་བ་བཞིན་ནོ།།ཚུར་མཐོང་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་
དངོས་སུ་སྣང་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནམ་སྣང་བའི་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་
འཆར་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཤེས་དེས་དྲངས་པའི་
རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་པའི་སྔོན་པོ་ཞེས་ཞེན་

620

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནས་བརྡ་སྦྱོར་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཅུ་གསུམ་པ་ཡོད་དེ།ཆོས་དེ་དང་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྡ་སྦྱོར་
པའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་
གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་

ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དོ།།ཆོས་བདག་དེ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན།
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་དང༌། དེ་རེ་རེ་ལ་རྗོད་པ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང༌། རྟོག་པ་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཞེན་གཞིར་དེ་ལྟར་
གྲུབ་པ་གཉིས་རེ་འཇོག་པ་དང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
རྣམས་ནི་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །ནང་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་
དོན་གཞན་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་

བདག་གམ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་
འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་འདི་སྔོན་པོ་འོ་
ཞེས་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་དང་དེས་ཞེན་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་

སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྔོན་པོ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌།གཟུང་

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

621

འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་གཟུང་བྱའི་སྔོན་པོ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་མ་

ཡིན་པར་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ནས་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

བྱའོ། །སྔོ་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་སོང་པ་ནི། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་སྣང་བ་དེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་

པ་དང་མཚུངས། སྔོ་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོགལམ་ལྟོས་
པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་བ་ནི་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་
སྣང་གི་གང་ཟག་ལ་སྣང་བ་དེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྣང་
གཞིའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་ནས་སྔང་བར་འཆར་བ་དང་མཚུངས། སྔོ་སོགས་
མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་
ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་ཞེན་པ་ནི་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་གི་གང་ཟག་གིས་སྣང་
གཞིའི་ཐག་ཁྲ་དེ་ཉིད་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་སྒྲུལ་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་དང་
མཚུངས་སོ། །མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་
དུ་སྣང་བ་ནི་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བ་
དང་མཚུངས།རང་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པར་མི་

འཆར་བར་ཕྱི་རོལ་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་གིས་རྣམ་པ་གཏད་པར་འཆར་
བ་ནི་རབ་རིབ་ཅན་ལ་རང་ལ་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བར་མི་

འཆར་བར་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱིས་རྣམ་པ་

622

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཏད་པར་འཆར་བ་དང་མཚུངས། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་རབ་རིབ་

ཅན་གྱིས་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་སྐྲ་ཤད་ཡོད་པར་ཞེན་པ་དང་མཚུངས་སོ།།
སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིག་ན་རེ།མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉི་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་
མོར་བཤད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡོད་པར་ཐལ། གཞུང་ལས།
མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདིར་བསྟན་དགག་
བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཕྲ་མོར་བཤད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བསྟན་ཚུལ་ཡང་
གཞུང་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་དེ་གང་ཞེ་ན།ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་

དེ།ནས།དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཕྲ་མོར་མ་བསྟན་པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ནམ་མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་གཞན་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ།ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

623

པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཞུང་
ལས།སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་
པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི།ཀུན་བཏགས་
གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ།།ཞེས་དང༌།གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་བསྟན། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དང་ནམ་མཁའ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། དང་པོ་
ལྟར་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་གང་ཞིག ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་བ་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས།དེ་ལྟ་
ན་དེ་དོན་དང་མཐུན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན།
ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་སྣང་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་སྣང་བ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་
དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་དོན་དང་མཐུན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།ནམ་མཁའ་རང་

624

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་ན་ནམ་མཁའ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་བ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་བདེན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཆོས་བདག་ཏུ་མི་
འགྱུར་ཡང༌། ཚུར་མཐོང་གི་སྣང་བ་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་
འགྱུར་བ་བཞིན། འདི་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཀུན་བཏགས་གཞན་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང༌། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་གནད་ཀྱིས།གཞུང་ལས།ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་
མཚན་གྱིས་སམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་

དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་ཡང་འཐད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་
གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་ནི་དེ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་ནོ།།སྟོང་ཐུན་ལས།གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་བདག་ཅག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་གཅིག་པུས་གསལ་བར་མཛད་དུ་ཟད་ཀྱི།མཁས་པར་ཁས་འཆེ་བ་གཞན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

625

མཐའ་དག་གིས་ནི་དབང་ཤེས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་
རྫས་ཐ་དད་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་པུ་ལས་གཞན་པ་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་པའི་ཚུལ་གྱི་ཐ་སྙད་

ཙམ་ཡང་སྨྲ་མ་ནུས།ཞེས་པ་དང༌།དེ་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་
ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱོགས་
གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཞེས་འཛིན་པ་ནི་མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་གཏམ་སྟེ།
ཞེས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ།སྔ་མ་ནི་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་
བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྙོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་
མིང་ཙམ་ཡང་བོད་དུ་སུས་ཀྱང་མ་ཐོན་པ་དང༌།ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
གཉིས་སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་འཛིན་ཅིང་སྨྲ་ན་མ་ཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་གཏམ་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་དེ་ཉིད་ལས།མིག་ཤེས་
ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ནི།ནས།མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལྟར་རང་གི་
རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའང་མ་
ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདི་སྔོན་པོའོ། །འདི་གཟུགས་སོ། །འདི་

626

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་
ལན་མང་དུ་བྱས་པ་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་
བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེ་ལ་ནི་མངོན་པར་རྗོད་པའི་བག་

ཆགས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་དང༌།དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་
སྣང་བ་དེ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་ཡིན།ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་ཏེ།གཟུགས་སོགས་མིང་

བརྡའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྣང་
བས་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང༌། སྣང་བ་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བར་བཤད་
པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་འདྲའི་ཀུན་བཏགས་སྣང་བ་ནི་

མངོན་རྗོད་དང་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ནི་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་

དབང་གིས་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། ཆོས་བདག་བག་ཆགས་
ཀྱི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག གཟུགས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཀུན་བཏགས་དང༌།གཟུགས་སོགས་ཕྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

627

དོན་དུ་སྣང་བའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་དང༌། ཕྱི་མ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་
ཀྱིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས་དེ་གཉིས་ལྡོག་
ཆས་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་གཅིག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་ཟེར་བ་གང་འཐད་བརྟག་གོ།
ཁ་ཅིག ཤེས་པ་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་ཤར་ཡང་
བག་ཆགས་ཀྱིས་འཆར་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱིར་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་
རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཤར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་

ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་བག་ཆགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་གཉིས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་
བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་
གིས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྣང་

དགོས་པར་འདྲ་ཡང༌། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་བག་
ཆགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

628

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
གཟུགས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ཡང་གང་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི། གཟུགས་

སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་

ཆོས་བདག་དང༌། དེ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་གཞུང་འདིས་

བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྟེ། གཞུང་ལས། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་
བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དེ།ཞེས་པས་
སྟོན་ཏོ།།གང་གིས་ན་རྒོལ་བ་ཁོང་ནས་བ་སུས་པས་ཏེ།དེ་ལྟར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་ངོ་བོའི་གནས་

ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཅིང་སེམས་
ཙམ་པའི་གཞུང་དུའང་འདི་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་ཚུལ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པས་ས་འོག་གི་གཏེར་བཏོན་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ།ལུགས་འདིར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་འདི་
དེ་དུས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དུ་མའི་བློར་མ་བདེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་

ནོ།།ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྩོད་པ་ནི།དེ་ལ་རྩོད་པ་ལྔ་དང་ལན་ལྔ་ཞེས་གྲགས་ཆེ་བ་
ལྟར་ན།དང་པོ་ལྔ་ནི།འགལ་ལོ་དང༌།འགྱུར་ལ་དང༌།མི་འཐད་དོ་དང༌།མི་

སྣང་ངོ་དང༌།གྱིས་ཤིག་གི་བར་གྱིས་རིམ་པར་སྟོན་སྟེ།གལ་ཏེ་གཟུགས་
སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

629

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་ན་གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་
ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག།དང་པོ་ལྟར་ན།དེ་
མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་སྟོང་བར་དོན་
སྨྲ་ལ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས།རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ནས། ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། བྱང་ས་ལས། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་གང་ཞེ་ན།
ཤེས་བྱ་ལ་ཤེས་པའི་གེགས་བྱེད་པ་ནི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་

པ་དེ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་

པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གཞན་དབང་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

སྟོང་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་རང་མཚན་མིན་པའི་དངོས་
མེད་དུ་དོན་སྨྲ་རྣམས་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།གཞན་དབང་
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་སྟོང་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་མས་ཆོས་ཀྱི་

630

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བདག་མེད་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་འདྲས་སྟོང་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་
པས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་དང་པོའོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་
འགོག་གམ།དེའི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་སྔ་མ་ལྟར་ན།དེ་
མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་གཉིས་པའོ།།ཕྱི་མ་ལྟར་ན།དེ་མི་འཐད་

དེ།སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ནི་རྩོད་
པ་གསུམ་པའོ། །གཞན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་པ་མི་འཐད་

དེ།སྲིད་འཕོའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་བ་དེ་ལས་ལྷག་པ་དགོངས་འགྲེལ་
གྱི་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལའང་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ།སྲིད་འཕོའི་མདོའི་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པའི་ལུང་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
ལ་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་བཞི་པའོ། །གཞན་
ཡང༌།དེ་མི་འཐད་དེ།དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་

དམིགས་པར་བྱང་ས་སོགས་ལས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

631

དོན་མེད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་ལྔ་བའོ།།
སྤྲོ་ན། དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་སུ། གང་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཀུན་བཏགས་རྒྱས་བཤད་དང༌། རྩོད་པ་པོ་ལེགས་ལྡན་
དང༌། རྩོད་ཡུལ་སེམས་ཙམ་དུ་བཤད་པ་དཔྱད་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་
པ་དེ།ཞེས་ངོས་འཛིན་ཡུལ་གོང་དེར།གཞུང་ལས།ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ།ནས།སྒྲོ་འདོགས་སོ།།ཞེས་སོགས་ལས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་འབྲེལ་མི་

ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྲིད་འཕོའི་མདོར་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་
དང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོར་བཤད་པ་ལས་ལྷག་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མེད་པར་མི་བཞེད་པ་དང༌། རྩོད་པ་པོ་ལེགས་ལྡན་ཡིན་ན།
ལན་གྱི་སྐབས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གྲུབ་ཟིན་པ་མིན་པའི་རྒྱུ་

མཚན་དུ་རང་གཞུང་ཐེག་བསྡུས་དང་།དགག་ཡུལ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཡོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་གཞུང་བྱང་ས་འགོད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།དེས་ན་སེམས་
ཙམ་གཞིར་བཞག་སྟེ། གཞུང་འདིས་གསུངས་ཚུལ་ལ་རྗེས་དོགས་པ་ཁོང་
སློང་གིས་ལན་མཛད་པ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ཁས་ལེན་དགོས་སོ།།
རྩོད་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་རྩོད་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།

632

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་
དང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་སྟོང་ཚུལ་
གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་གིས།གཞན་

ཡང༌། ཞེས་པས་མཚམས་ཕྱེ་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཟེར།གཞན་དག།དེ་གཉིས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་

རྩོད་པ་གསུམ་བྱུང་སྟེ།གལ་ཏེ།སོགས་དང༌།གཞན་ཡང༌།སོགས་དང༌།སྟོང་ཚུལ།སོགས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།དཀའ་
འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་རྣམ་
དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་འདོད་མི་རིགས་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་
ལ་རྣམ་པར་རིག་པའི་དོན་མེད་པས་དེ་རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
སྟོན་པར།གལ་ཏེ།ནས།མི་དགོས་པ་དང༌།ཞེས་པའི་བར་དང༌།གཟུགས་

སོགས།ནས།མི་འཐད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་དང༌།གཉིས་པ་སྟོན་པར། སྟོང་
ཚུལ་འདི་ལ། སོགས་བྱུང་ཞིང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོ་དངས་པ་དང་པོའི་རྟགས་སྒྲུབ་དང༌། དེས་སྟོང་པར་གྲུབ་པའི། སོགས་དང་པོའི་རྩ་བར་འདོད་ལན་བཏབ་པ་ལ་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་རོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

633

གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལུགས་
འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་
ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་
གྲུབ་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་

དང༌།གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་གཞི་ལྡོག་གཟུགས་ཉིད་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་ལྡོག་གཟུགས་
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་མདོ་སྡེ་བས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྲིད་འཕོའི་
མདོ་ལས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པ་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།

གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་

སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་
དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོན་པར་རིམ་བཞིན། དག་པར་མི་

འགྱུར་བས་དང༌། བཀག་པར་འགྱུར་ལ་དང༌། མ་འཐད་དོ་དང༌།མི་སྣང་ངོ་
དང༌། གྱིས་ཤིག་གི་བར་རྣམས་བྱུང་ཞིང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་

634

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་རང་མཚན་དུ། ཞེས་སོགས་ནི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་འདོད་ལན་
བཏབ་པར་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་ཟེར། གཞན་དག་དཀའ་འགྲེལ་འདིའི་

བཞེད་པ་ལ་རྩོད་པའི་རིགས་པ་དྲུག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌།དེ་ལ་
དམིགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་སོ་སོར་
བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ལས། ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་
ཞིང༌།ཞེས་དང༌།དེ་འགོག་མི་རིགས་ཤིང༌།ཞེས་དང༌།མི་སྣང་ཞིང༌།ཞེས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་རེ་རེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ལ་ལས། དེ་ལྟར་ན།
ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་གྲུབ་ཅིང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་པ་གཅིག་བསྟན་པར་

ཁས་ལེན་དགོས་པས་རིགས་པ་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཁ་ཅིག དེ་འོག་མ་དང་མ་སྦྲེལ་ན་སྐབས་དོན་མི་འགྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་
ཅེས་ཟེར་བ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་དཔྱད་དོ། །ཡིག་ཆར། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་མིན་པ་དང༌།

གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཕྲ་
མོ་བྱས་ནས་འགོག་མི་རིགས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་
མོ་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་
ཀྱི་དམིགས་པར་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྟེ་བཞི་རིམ་པར།འགལ་ལོ་དང༌།མི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

635

འཐད་དོ་དང༌།མི་སྣང་ངོ་དང༌།ཇི་ལྟར་འཐད། ཅེས་པའི་བར་རྣམས་ཀྱིས་

བསྟན་པར་བཤད་དོ།།
རྩོད་པ་ལྔར་བྱེད་པ་ལ།ཡིག་ཆ་རྙིང་པར།དགོངས་འགྲེལ་དང་བྱང་ས་
གཉིས་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་དང༌། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་
དགག་པའི་ཉེས་པ་དང༌།མདོ་སྡེ་པས་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ལས་ལྷག་མ་ཡིན་པར་

ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་

བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་ལྔ་རིམ་པར།གལ་ཏེ།སོགས་དང༌།
གཟུགས་སོགས།སོགས།ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག།སོགས་དང༌།གཞན་
ཡང༌།སོགས་དང༌། སྟོང་ཚུལ།སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བཤད་དོ།།ཧལ་ཧ་བསྟན་སྒྲོན་གྱིས་རྩོད་པ་ལྔ་རིམ་པར། སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་དང༌། འགལ་ལོ་
དང༌། མི་འཐད་དོ་དང༌།མི་སྣང་ངོ་དང༌།ཇི་ལྟར་འཐད། བར་རྣམས་ཀྱིས་

བསྟན་ཅིང༌། དང་པོ་གསུམ་རྩོད་པ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་རྩོད་པ་ཕྱི་མར་

ཡང་བྱས་སོ།།དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་བྱས་ནས་འགོག་ན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བྱང་ས་གཉིས་དང་འགལ་བ་དང༌།གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་

636

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པས་མདོ་སྡེ་པ་ལ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ན་
གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་དང༌།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ལས་ལྷག་མ་ཡིན་པར་

འགྱུར་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་

པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་ལྔ་བྱས་ནས་གཞུང་གི་མཚམས་འབྱེད་
ཚུལ་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའོ། །རྗེ་ཡབ་སྲས་
ཀྱི་གཞུང་དུ་འདིར་རྩོད་པ་དུ་བྱུང་གི་གྲངས་མི་གསལ་ཡང༌། རྩོད་པ་དུ་མ་
བྱུང་བ།གཞུང་ལས།ལུགས་འདི་ལ་འགལ་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་མེད།ཅེས་པ་
དང༌། རྩོད་པ་ལྷག་མའི་ལན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

ཤེས་ཤིང༌།དོན་ལ་རྩོད་པ་བཞིའམ་ལྔ་འཐོབ་ལ་དྲུག་མི་འཐོབ་སྟེ།དྲུག་པར་
ཁ་ཅིག་གིས་སྦྱོར་བར་འདོད་པའི་གཞུང་ནི།རྩ་བའི་འདོད་ལན་ལ་སྐྱོན་སྟོན་
བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔར་བཀོད་པའི་རྩོད་གྲངས་དང་རྩོད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་རྣམས་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།གཞུང་དུ།གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དང༌། སྒྲ་
ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་བེམ་པོ་ཡིན་པས་
རང་གིས་ཞེན་པར་བྱེད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྟོག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

637

པའི་ཞེན་ཡུལ་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ན། སྒྲའི་སྣང་ཡུལ་ཡང་
ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལ། རིགས་རྒྱན་ལས།

འོ་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་དོན་དང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ།
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་མེད་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཁོའི་བརྗོད་
བྱ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ཀྱང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་ཞེན་ཡུལ་
ཡོད་པར་མི་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ།རང་ལུགས་སྐབས་ཞེན་ཡུལ་ལ་སྐྱེས་བུ་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ལས་མ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།
ཞེན་ཡུལ་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་དེས་སྐྱེས་བུའི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་མི་བཞེད་དམ་
བརྟག་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་ཞེན་ཡུལ་བཞེད་
མི་བཞེད་ཀྱང་སྤྲོར་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ལན་དེ་དཔྱིས་

ཕྱིན་པར་ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མར། གཞུང་ལས། གཟུགས་སོགས་མིང་དང་
བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག །ཅེས་པའི་དོན་
ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་

ཡུལ་ཡིན་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་འདོད་པས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་ཁས་ལེན་ཀྱང༌།དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་རྟོགས་ཏེ།དེ་རང་

638

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་

དགོས།དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་སོང་བས་དེས་སྟོང་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་
རྩོད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན་ཕྱོགས་སྔས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལྟར་འཇུག་པས་
ཁས་མི་ལེན་ཅིང༌། བཞི་བའི་ལན་ནི་འོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས་ཀྱི་
སྐབས།དེའི་ཕྱིར།

མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ།།

ཞེས་སོགས་དང༌།ལྔ་བའི་ལན་ཡང་སྐབས་དེར།སྔར་བཤད་པའི་ངོ་
བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་སམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི།ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་འགྱུར་དུ་གསུངས་སོ།།དེ་ཡང་རྩོད་
པ་གསུམ་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
མིང་གིས་བཏགས་པ་དེར་གཟུགས་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་འདྲས་སྟོང་
བ་ཉན་ཐོས་སྡེབས་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།གཟུགས་སོགས་མིང་

བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་བྱང་སར་ཤེས་སྒྲིབ་

དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་གོང་ན་མེད་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

639

གསུངས་པ་གང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ་འདིའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དེ་རྣམ་རིག་ཙམ་
དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།བྱང་ས་ལས།ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་གང་ཞེ་ན། སོགས་དྲངས་
ཟིན་པ་དང༌།ཇི་ལྟར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན།ནས། སྟོང་
བ་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤིན་

ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
ཐེག་བསྡུས་ལས།འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་
འཇུག་པར་བརྩོན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ།ནས།རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་འཇུག་

གོ །ཞེས་པ་འོག་ཏུ་གཞུང་ལས་འདྲེན་པར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་རང་སྡེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལས་འོས་མེད་དེ།དེ་ལ་གཞན་སྡེར་མ་ཟད་རང་སྡེ་ཡོད་པ་གང༌།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་
སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག་པ་ན་བྱང་སར་སྲིད་འཕོའི་མདོ་སོགས་གསུམ་གྱིས་བཀག་པ་གང་
ཞིག།གཞན་སྡེ་ལ་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འགོག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།དང་

པོ་དེར་ཐལ།སྲིད་འཕོའི་མདོ་ལས།

640

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ།།

སོགས་སྔར་དྲངས་པ་དང༌།དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་ལས།
འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད།།
དེ་ཀུན་ཐུབ་པས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཏེ།།
གཟིགས་དང་གསན་ལ་བཞེད་པར་མི་མཛད་པས།།དེ་ནི་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་གང་གིས་འཛིན།།
ཅེས་དང༌། སྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་ལས། འདི་ན་དགེ་སློང་སྡུམ་
བྱེད་ནི་ས་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་
ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་དང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་འདུ་ཤེས་མེད་
འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དང༌།འཇིག་རྟེན་འདི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་
དང༌། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འདི་གཉེས་དང༌།མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་
ཕྱེད་པ་དང༌།རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌།རྙེད་པ་དང་བཙལ་བ་དང༌།ཡིད་ཀྱིས་

རྗེས་སུ་བརྟགས་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་ཅིང་

བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་གཉི་གས་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་

གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་རེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

641

ལས།ལུང་དང་པོའི་དོན་ལ་སྔ་མས།མིང་གང་དང་གང་གིས་ཆོས་གང་དང་
གང་བརྗོད་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་དང༌། ཕྱི་

མས། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་
རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཆོས་ལ་རང་རྐྱ་བའི་བདག་དེ་ནི་ཡོད་པ་
མིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་
པ་དང༌།ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ལ་སྡམས།གཟུགས་སོགས་སུ་མིང་བཏགས་

པའི་དངོས་པོ་ལ་དེར་བཏགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བས།འཇིག་རྟེན་དག་
ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་ནི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཐུབ་པས་མི་བཞེད་དོ། །དེས་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་དེར་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཐུབ་པས་མི་བཞེད་
ཅིང་ཡང་དག་པར་སུ་ཞིག་གིས་འཛིན་ཅེས་པ་དང༌། ཕྱི་མས། གཟུགས་

གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱས་ནས།དེ་ཀུན་དེས་བཟུང་ཞིང་ཞེན་པ་ལྟར་སྟོན་པས་མི་བཞེད་ཅེས་པ་དང༌། ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ལ་སྔ་མས།
དགེ་སློང་སྡུམ་བྱེད་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ས་

ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་མི་བྱེད།ཅེས་སོགས་དང༌།ཕྱི་མས།དེས་ས་ནི་

642

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་ཅེས་འགྲེལ་ལོ།།ལན་གདབ་པ་ལ་ཐོག་མར་

སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་ངོས་གཟུང་ན། སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཚེ་སྔོན་པོ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ཇི་

ལྟར་སྣང་བ་ལྟས་པ་ན་མིང་བརྡས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་གནས་ལུགས་
ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་སྟེ། བསྡུ་བར་དེ་ལ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ནི་སྒྲ་
རྟོག་གིས་བརྗོད་པའམ་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྟེ་ཆོས་
རྣམས་ལ་རྗོད་བྱེད་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང༌། རྟོག་པ་ཤེས་པས་
བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་རྒྱུ་ལྔས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་
ཕལ་པ་ལ་དྲིས་པ་ན་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་

ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ལས་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་

གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་རྒྱུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།དེ་ལྟར་དྲིས་ཚེ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་

ཡིན་ཞེས་སྨྲ་པས་ནི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཡུལ་དུ་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཟུང་བ་གསལ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

643

མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟ་གླང་ཞེས་
བརྗོད་པའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན། གཞི་འདིར་ཡོད་པའི་རྟ་
གླང་འདིའོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པས།དེས་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ན་རྟ་གླང་ཞིག་གྲུབ་
པར་བཟུང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞན་དུ་ན།དེ་ལྟར་དྲིས་པ་ན་
སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་ལ་རྟ་གླང་ཞེས་བརྗོད་
པ་འདིའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་

ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་
བཏགས་ཡིན་ཡང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་དགག་བྱའི་རང་མཚན་འོང་བ་མདོ་སྡེ་
བའི་ལུགས་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། སྔོན་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་
འཛིན་པ་ནི་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་བཏགས་པ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པའམ་སྔོན་པོ་གཟུགས་སུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་

བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ལ། དེ་སོ་སྐྱེ་ལ་
ཡོད་པར་བཤད་མ་ཐག་པའི་དྲིས་ལན་དེས་འགྲུབ་ཅིང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་དེ་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར།ངོ་བོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་བསྟན་
པ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་

644

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལས་ཆོས་གཞན་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཤར་བ་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་
དུ་སྣང་བ་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་སོ།།
འདིར། བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའམ་རྒྱུ་མཚན་ལྔའི་
རྣམ་གཞག་ནི། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་

དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་ལྔས་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་

མངོན་པར་ཞེན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ནི་
ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་གཟུགས་ལྟ་བུ་དང༌། མིང་དང་རྗོད་པ་ནི་

གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྟ་
བུ་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་པའི་

སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་སོ་
སྐྱེས་ཆོས་ཀུན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

ཞེན་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྔ་ཡོད་པར་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་འདིའི་དངོས་པོ་དེའི་ངོ་
བོ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་
འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི།མིང་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

645

པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི།མིང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་པ་དང༌།ཞེས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་

སྣང་ཞེན་ཉིས་ཆར་ཡོད་པའི་ལྟད་མོ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟ་གླང་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་
བའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན།སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་སྣང་བའི་ཆ་

དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་མི་ཤེས་པར།བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་གྱི་རྟ་གླང་ནི་མདུན་ན་ཡོད་
པ་འདིའོ་ཞེས་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་རྟ་གླང་དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རྡེའུ་ཤིང་

གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཞིར་གཞག་ནས་ལན་འདེབས་པ་བཞིན།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་

དོན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན།བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་
དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་མི་ཤེས་པར།བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་གྱི་གཟུགས་ནི་འདིའོ་ཞེས་
རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གཟུགས་དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ལན་འདེབས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་དྲིས་
ལན་གྱིས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ།སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བ་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཡིན་

ཏེ། གཟུགས་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་དྲིས་པ་ན་གཟུགས་འདིའོ་ཞེས་རང་
གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ལན་འདེབས་ཀྱི། གཟུགས་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་

646

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྱི་དོན་འདིའོ་ཞེས་ལན་མི་འདེབས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་

སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོར་དྲིས་ལན་བྱས་པ་བཞིན།ཞེས་པའོ།དེ་ཉིད་ལས།
གཞན་ཡང་གཅིག་པུ་དབེན་པར་སོང་སྟེ།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དང༌།སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན།དངོས་པོ་འདིའི་

མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་ཡིན་གྱི།མིང་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་
འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། དངོས་པོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཚོར་བ་དང་འདུ་
ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། མིང་ནི་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་ཡང་རང་གིས་ཞེན་པ་
ལྟར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ལས། མིང་གིས་

བཏགས་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་འཚོལ་བར་མི་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་
མཚན་གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ།
དེ་ཆོས་ཅན།དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ།རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་སྒྲ་
རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་འཚོལ་གྱི། མིང་

གིས་བཏགས་ཚོད་ཀྱི་སྣང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་མི་འཚོལ་བའི་ཕྱིར།སྒྱུ་མའི་

རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་འཚོལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

647

བ་བཞིན།ཞེས་པའོ།།དེ་ཉིད་ལས།གཞན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་
མཚན་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་
ན་མི་དགའ་ལ་མིང་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་

མ་རྙེད་པ་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང༌། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་
རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་ལ་མི་དགའ་ལ།མིང་

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་ན་ནི་

མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང༌། ཞེས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་ཚེ་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བཙལ་བ་ལས་མིང་གིས་བཏགས་

ཙམ་གྱི་སྣང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་བཙལ་བ་མིན་པས་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་
པའི་ངོ་བོ་དེ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ། གཟུགས་ཞེས་མིང་

བཏགས་པ་ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་ནི་རྒྱུ་

མཚན་གསུམ་པ་དགའ་སྡུགའདྲེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ།
དེ་ཆོས་ཅན།དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ།གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་
གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ། གཟུགས་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་

ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་

648

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལས་རྟ་གླང་མ་རྙེད་ན་
མི་དགའ་ལ་མིག་འཕྲུལ་ཙམ་རྟ་གླང་དུ་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་བཞིན།

ཞེས་པའོ།།དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ཚིག་ནི་མིང་ལ་འཇུག་ལ་མིང་ནི་དོན་
ལ་འཇུག་སྟེ།དེ་ལ་མིང་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་
དེ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཟུང་

བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། འཛིན་པའི་མཚན་

ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ།མིང་གང་འཛིན་པའི་མཚན་

ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་
བར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་མིང་གང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ན་དེ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་དོན་
ལ་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་ན་ནི།ནས།གང་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་
ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་རང་གི་

མཚན་ཉིད་དང༌། བྱེ་བྲག་དང༌།གཟུང་བ་དང༌།འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་སོགས་
ལ་གཅིག་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེས་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་སོ་
སོའི་དོན་ཐ་དད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང༌། མིང་དེ་དག་གིས་བརྡ་གང་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

649

སྦྱོར་བ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་སྦྱོར་བས།ཐ་
སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་
ན། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཞེན་པ་ནི་
མིང་རྗོད་ཇི་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་ཤེས་ན་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་དུ་ཤེས་ནུས་པ་དང་མཚུངས་པར་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་པས་གསུངས་སོ།།

ལུང་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་མིང་ནི་མིང་གིས་

བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་དང༌། འདིའི་མིང་ནི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྗོད་

བྱེད་ཀྱི་མིང་ལ་བྱ་བ་དང༌། མིང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་རྒྱུའི་རང་མཚན་ནི།

འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་
ཉིད་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དང༌།གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་སྟེང་གི་གཟུང་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང༌།འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་

རང་གི་ཡན་ལག་དང་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛིན་ཅིང་རང་

འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སྡུད་པ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་མིང་

རྣམས་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་ཐ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མི་རུང་ངོ་

ཞེས་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་ལྟ་བུ་དོན་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ལ་མིང་གཅིགའཇུག་

650

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་མེད་དུ་མི་རུང་བས་སྐྲ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་མི་

རུང་བའི་དོན་དང༌། ཡོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རམ་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་གམ་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་ཅེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་བརྟགས་པའི་སྐབས་སུ་
བསྟན་ཟིན་ཅེས་པ་ཆོས་ལྔ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཅེས་པ་དང༌།མཚན་
ཉིད་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན་

ལ་ཞེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་བ་བྱིས་པས་ཞེན་པས་
མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར།སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་
རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོས་དོན་དེ་ལ་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་རྟ་གླང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་བཞིན།ཞེས་པའོ།།དེ་ཉིད་ལས།གཞན་ཡང་

བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་མ་ལ་བརྗོད་པས་བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང༌། རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།ནས།འདི་ལྟ་སྟེ།དཔེར་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་མཁས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

651

ཉེ་བར་འདོགས་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་ལྟ་ཡང༌།དེའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་
འདིར་ཡང་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཐོག་མེད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྟེ།འདིའི་མཚན་མ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཡུལ་དེ་གཞིར་བཞག་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་
ཀྱི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ལྔ་
པ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་
ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མེད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་
བོ་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་བསླད་པས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན།

ཞེས་པའོ། །རྒྱུ་མཚན་ཕྱི་མ་རྣམས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་
ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་དྲིས་ལན་བྱས་པ་ལྟ་བུས་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ངེས་པར་བྱས་རྗེས་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་སོ་སྐྱེ་ལ་མངོན་ཞེན་ཡོད་པ་རིག་པར་

བྱད་གོས་སམ་བརྟག་གོ།
སྤྲོ་ན།དཀའ་འགྲེལ་ལས།བྱང་སར་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

652

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་རང་རེའི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་བཀག་པས་སྐབས་
འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་ཕྱི་རོལ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ལ།ཞེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་

ལྟར་ན་གཞུང་ལས།རང་སྡེ་ཡང་ཡོད་ལ།ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲའི་ནུས་པ་མི་ཐོན་
པས་སྔར་ལྟར་བྱ་སྟེ་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པའོ།།
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་ལས། སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་

ཡང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་རང་མཚན་འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ནི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་
བཏགས་སུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་མིན་གྱི། དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་དགག་
བྱའི་རང་མཚན་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་སྒྲོན་
མེར།ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟག་པ་ཡིན་ཟེར་ཡང་དེའི་
བརྗོད་བྱར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་སྒྲ་རྟོག་
གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་རང་ལྡོག་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་གཞི་ལྡོག་སྔོ་སོགས་
རང་མཚན་འོང་བར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་སོགས་དང་མི་མཐུན་ནོ།།གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་མཆན་དུ། སེམས་ཙམ་པས་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

653

སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་
གཉིས་མི་མཚུངས་པ་དེའི་དོན་བཤད་དེ་བརྟགགོ།ཁོ་ན་རེ།གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ།

ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གང་ཞིག།ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་ཁྱབ་བོ།།གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་
པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

དང༌། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་
ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་
ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་སོགས་ཀྱང་ཞིབ་མོར་ཤེས་དགོས་སོ།།རྒྱུ་
ལྔ་ལ།ཟིན་བྲིས།པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པ།དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་
སུ་མིང་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་རྟོག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དངོས་པོ་
ལྔར་བྱས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྔར་ལྟར་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་བསྡུ་བ་ཧ་ཅང་
གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་པོ་ལྔ་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ལ་སྦྱོར་ན།གཞི་གྲུབ་ན་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་
སྦྱར་ཆོག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། དྲིས་ལན་གྱིས་

མངོན་ཞེན་རིག་པ་སོགས་རྒྱུ་སྔ་དང་མིང་སོགས་དངོས་པོ་ལྔ་དོན་འདྲ་བར་

654

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱས་ཏེ་མིང་སོགས་དངོས་པོ་ལྔས་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་ཚུལ་མང་དུ་
བཤད་པ་དང༌།ཟེགས་མར།རྒྱུ་ལྔ་ལ་ལྔ་ཚན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བཤད་
པ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་པར་བའི་ལྗགས་བཤད་ཀྱི་རྟིང་གནོན་པའི་རྩལ་བཤད་ཙམ་
དུ་ཟད་དོ།།
རྒྱུ་ལྔའི་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དྲིས་ལན་བྱེད་ཚུལ། གཟུགས་ཞེས་པའི་
མིང་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དེ་གང་ཡིན།

ཞེས་དང༌།གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་
གང་ཡིན།ཞེས་དང༌།གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་དང༌།གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་

དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་དྲི་བ་དང༌།
དེ་མཐུན་གྱི་ལན་བྱེད་པ་རྣམས་གྲུབ་མཐས་ཡིད་བསྒྱུར་པ་དག་ལ་དྲིས་ལན་
བྱེད་ཚུལ་དུ་སོང་བས་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྦྱོར་བ་
ལ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་གང་ལ་དྲིས་ནའང་ལན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་མངོན་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་པས་དྲིས་ལན་
བྱེད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་འཆད་འགྱུར་གྱི་ལན་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་
གཉིས་ལས་མི་འབྱུང་བ་འདྲའོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

655

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌།
དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས།

དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོགཔའི་
རིགས་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དགོང་པ་དང༌། རིགས་པ་དེ་དག་
གིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ།རིགས་པ་དངོས་སྐྱོན་སྤོང་དང་བཅས་པ་དང༌།དེ་
ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང༌། སྔར་བཤད་པའི་རྩོད་པ་ལྷག་
མའི་ལན་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།ཞེས་

656

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་སོ།།ཡན་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་རིགས་པ་རྣམས་གང་ལས་གསུངས་
པའི་ཁུངས་བཀོད།བཀག་གོ།ཡན་གྱིས་རིགས་པ་རྣམས་བཀོད།དེ་མན་
གྱིས་རིགས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་སྟོན་ཏེ།དགོངས་འགྲེལ་དུ། སྟོང་གཞི་གཞན་

དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བར་

སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གསལ་བར་མ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱས་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་རྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་དངོས་པོ་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་

དུ་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་དང༌། བསྡུ་བ་ལས།
གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གིས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལ་དེ་དང་མཐུན་
པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

རིགས་པ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌།ཐེག་བསྡུས་སུ། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་གི་

ངོ་བོ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་བོར་སོ་སྐྱེ་
ཕལ་བ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཅིས་མངོན་པ་སྟེ་
ཅིས་ཤེས་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་ནས།ལན་དུ་དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་པའི་སྔ་

རོལ་ན་དོན་དེ་ལ་ཆོས་དེའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་དེའི་བརྡ་བྱས་

པ་དོན་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སོང་བ་འགལ་བ་དང༌། དོན་གཅིག་ལ་མིང་མང་

བས་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མང་པོར་འགལ་བ་དང༌།དོན་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

657

མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་སྟེ་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་

གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།
རིགས་པ་འགོད་པ་ལ།དེ་ལ་ཆོས་དེའི།སོགས་ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་

དང༌།གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི།སོགས་ཀྱིས་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དེ་ལ་ཁ་སྤོས་ཏེ་འགོག་ཚུལ་དང༌།བྱང་སར་དོན་སྔར་ཡོད་ལ། སོགས་ཀྱིས་བྱང་ས་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་

པར་བསྟན་པ་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བས་

གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་

བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན།བུམ་པའི་མིང་བཏགས་

པའི་སྔ་རོལ་ནས་ཁྱོད་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཡུལ་དུ་སྐྱེད་པའི་བུམ་བརྡའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་བརྡའི་

དབང་གིས་མ་བཞག་པར་སོང་བའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།ཁྱོད་བུམ་
པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།དེ་

ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་

བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདགཉིད་

དམ་སྡོད་ལུགས་སུ་སོང་བར་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཁྱོད་ལ་བུམ་པའི་

658

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མིང་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་སྐད་དུ་ཐེག་བསྡུས་ལས།མིང་གི་སྔ་རོལ་ན་བློ་མེད་པས་དེའི་བདག་ཉིད་

དུ་འགལ་བ་དང༌། ཞེས་དང༌།མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་
ཉིད།འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་ཏེ།བྱང་ས་ལས།གལ་ཏེ་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས།གཟུགས་དེ་གཟུགས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གདགས་པའི་

ཚིག་གིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང༌།དེ་ལྟ་
ན་ནི་གཟུགས་ཞེས་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པ་དེ་མེད་བཞིན་དུ་

ཡང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དང༌། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་དེས་གཟུགས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་འགྱུར་བར་རིགས་ན་

མི་འཇུག་སྟེ།དེ་བས་ན་གཏན་ཚིགས་འདི་དང་རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཐམས་

ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གཟུགས་ལ་ཇི་

ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནས།ཐན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་

དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་འདྲ་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ།

གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བོ་སུ་ལའང་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་བར་ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ།ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

659

དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།དེའི་སྦྱོར་བ་ལ།དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ།
སྐྱེ་བོ་སུ་ལའང་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་བར་ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ།དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་

དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར།བསྡུ་བ་ལས།དེས་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔོན་
རོལ་ན།ཇི་ལྟར་མིང་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་དེའི་བློ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་གཅིག་སྟེ།དེའི་
དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཏེ་གདགས་གཞི་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་
ཅན།ཁྱོད་མཐོང་ཙམ་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བར་ཐལ།ཁྱོད་
བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་དང༌།དེའི་སྦྱོར་བ་ལ།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་

འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ།ཁྱོད་མཐོང་ཙམ་ནས་འདི་བུམ་

པའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ།དེ་ཐེག་

བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཐེག་བསྡུས་
དང་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་དང་པོ་དང་བྱང་སའི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།
རིགས་པ་གཉིས་པ་དོན་གཅིག་ཉིད་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མང་པོར་
འགལ་བས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་

660

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བདག་པོ་
ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་འགྱུར་བར་ཐལ།ཁྱོད་ལ་བརྒྱ་བྱིན་དང་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་སོགས་མིང་དུ་མ་འཇུག་པ་དེ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་ཤིང༌། རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་དངོས་
པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།ཁྱོད་དོན་གཅིག་

ཡིན་པ་དང༌།གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མང་པོར་འགྱུར་བ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།དེ་སྐད་དུ་ཐེགབསྡུས་ལས།མིང་མང་པོས་བདག་མང་པོར་འགལ་བ་
དང༌།ཞེས་དང༌།མང་བའི་ཕྱིར་དང༌།བདག་མང་དང༌།།འགལ་བས་འགྲུབ་

པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་ཏེ།བྱང་ས་ལས།གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང༌།དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་རྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་དངོས་
པོ་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི།དེ་ལྟར་ན་ཆོས་གཅིག་པུ་དང༌།དངོས་
པོ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་འགྱུར་བར་རིགས་སོ།
།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།འདི་ལྟར་ཆོས་གཅིག་པུ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ལ་མང་

པོ་དག་གིས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་རྗོད་ཅིང་འདོགས་ཏེ་ཉེ་བར་
འདོགས་པར་བྱེད་ལ། འདོགས་པའི་ཚིག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོ་དག་ལས་འདོགས་པའི་ཚིག་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཅིག་ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

661

དེ་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ།འདོགས་
པའི་ཚིག་ལྷག་མ་གཞན་དག་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་ཅི་ཡང་མི་

དམིགས་ཏེ།དེ་བས་ན་འདོགས་པའི་ཚིགཐམས་ཅད་ནི་མཐའ་དག་གམ།ཁ་

ཅིག་ཀྱང་རུང་སྟེ།ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེའི་བདག་

ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་ལ།དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་

མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་འདྲ་སྟེ།དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་

ཐལ་འགྱུར་ལ། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིང་བརྡ་དུ་མ་འཇུག་
པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌།དེའི་སྦྱོར་བ་ལ།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་བརྡ་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་འགོད་

དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལ་ཡང་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མང་པའི་ཕྱིར་

དང༌། སྣ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་མང་པོ་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་གཅིག་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་

ལ།གདགས་གཞི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བདག་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་གང་ཟག་

དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིང་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་

662

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་དང༌།དེའི་སྦྱོར་བ་ལ།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་མིང་
མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་གང་ཟག་
དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་
རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར།འདི་ནི་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བའི་
རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་བྱང་སའི་དང་པོ་ཡིན་ནོ།།
རིགས་པ་གསུམ་པ་དོན་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་འདྲེས་པར་འགལ་བས་

གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་

བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ཉེར་སྦས་ཞེས་མིང་འདྲ་བའི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་སྐྱེས་
བུ་གཉིས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་དོན་གཅིག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱོད་ལ་
ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་པོ་དེ་འཇུག་པའི་ཚེ་འདི་ཉེར་སྦས་སོ་སྙམ་
པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང༌། ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་དང་ཉེར་སྦས་སོ་

སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ཡང་ཁྱོད་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།

དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་

ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།ཁྱོད་དོན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་པ་དང༌།ཕན་ཚུན་འདྲས་པ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་ཁྱེད་ལ་དངོས་དབང་
གིས་འཇུག་ན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་དགོས་པ་ལ།དོན་སོ་སོ་
ལ་མིང་བརྡ་ཡང་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཐེག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

663

བསྡུས་ལས།མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེས་དང༌།མ་ངེས་ཕྱིར།།བདག་འདྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་ཏེ།མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་འདིའི་མིང་ལ་བུམ་པ་ཞེས་
བྱའོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་མི་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འདྲ་ལ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་ན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་དུ་བཏགས་པའི་གནས་སུ་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས།
བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལའང་སྣང་ཚུལ་བརྡ་ལ་བྱང་བ་དང་
ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་
སྤྱི་ཤར་ཡང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་མ་ཤར་བས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་
མ་ཤེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁྱད་པར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེའི་ཕྱིར་མིང་

བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལ་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་ལ་དེ་འགོག་པའི་ཚེ་མིང་རྟོག་
ཁ་སྦོས་པས་ཆོག་ཅིང༌།དེ་ཁ་སྤོ་ཚུལ་ཡང༌།རྟོག་པའི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར།།

ཞེས་སོགས་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་ལ།རིགས་པ་གསུམ་པོ་དེའི་ཐལ་འགྱུར་

664

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་གཞུང་དང༌། སྦྱོར་འགོད་སྐབས་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཀྲལ་ཡོད་དོ།།
བྱང་སའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་མིང་མ་བཏགས་པའི་མིང་དོན་མེད་པར་
ཐལ་བ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གསུམ་པ་དང་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། གཞན་

ཡང་གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་
འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཅི་དངོས་པོ་སྔར་
བྱུང་ལ། ཕྱིས་དེ་ལ་དགའ་མགུར་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་ན་ནི།

འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་མ་བཏགས་པའི་ཚེ།ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གྱུར་ན་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ནི་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་གདགས་སུ་མི་རུང་ངོ་།།འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མེད་ན་ཡང༌། ཆོས་དང་དངོས་པོར་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི།

དོན་དེའི་ངོ་བོ་སྟེ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན།སྔར་ཡོད་ལ་ཕྱིས་མིང་འདོགས་
ན་བུམ་པའོ་ཞེས་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ལ། མིང་ནི་དེའི་སྐབས་སུ་

མེད་པའི་ཕྱིར།དེས་ན།དེ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ།མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

665

པ་སྟེ་ཐེག་བསྡུས་དང་མི་འདྲའོ། །གཞུང་གི་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་ཡང་ངོ་བོ་

ཡོད་པ་ལ། སོགས་ཀྱིས་བྱང་སའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དང་

པོ་དང་གནད་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་ཏེ།ཐལ་སྦྱོར་གཉིས་སྔར་སོང་ཟིན་པ་

ལྟར་རོ།།འདི་ལ་ཐེག་བསྡུས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ནས་འདིར་གསུངས་

པ་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། དེ་ལྟར་སྔར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་

འགྱུར་བའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་

སྔོན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ན། དེའི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་
གཞན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ།གལ་ཏེ་འདོགས་པའི་ཚིག་ཅེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་གསུམ་པ་གཉིས་པའི་

ལན་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། བྱང་ས་རང་དུའང་

རིགས་པ་གཉིས་པའི་མགོར་གཞན་ཡང་ཞེས་པའི་ཚིག་བྱུང་ཞིང་གསུམ་

པར་མ་བྱུང་བ་ཡང་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ།།

བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་མིང་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་མི་རུང་བར་

ཐལ་བའི་རིགས་པ་ནི།དེ་ཉིད་ལས།དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་
ལ་རག་ལས་པར་མི་རུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་མི་རུང་

བར་ཐལ།ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུགགཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

666

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ།ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་
པ་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ་ཐེག་བསྡུས་དང་བྱང་ས་
གང་དང་ཡང་མི་འདྲའོ།།རིགས་པ་དེ་དག་གི་སྐྱོན་སྤོང་ལ།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་
དག་ན་རེ།སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་སྟེ།བུམ་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་གང་ལ་བུམ་
བརྡ་འདོགས་པའི་དངོས་ཡུལ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་དོན་བུམ་པ་དེའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་བརྡ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བུམ་པའོ་སྙམ་
པའི་མིང་གི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་སོགས་སྐྱོན་གསུམ་ཡོང་ནའང༌། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་གསུམ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་

ཟེར་ན།དེས་ནི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན།བུམ་བརྡ་སྦྱར་
བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡང་ཁྱོད་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་
འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་རིགས་པ་གསུམ་རིགས་བསྒྲེས་ནས་བཀག་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
ནི།ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དག་སྨྲ་མོད་ཀྱང་འདྲའོ།།ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།མིང་

བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་གཞུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ།འོན་ཀྱང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

667

ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། རྣམ་རིག་པས་བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དོན་ཡང་ཡིན། མིང་བརྡའི་

ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་འཇོག་ཤེས་
མོད།ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་
ཤེས་པར།མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་སྟེ།
རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདི་བ་འདོད་དོ། །དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་

སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང༌། བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་ཡོད་པ་ཙམ་དུའང་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ།གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་
ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལའང་དེ་
འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་དེ་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཡོད་
པར་འཇོག་མི་ཤེས་པས་ཆོས་གང་ལའང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་སོ། །ཚད་མ་བ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་དོན་སྨྲས་དབང་

668

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས།རྣམ་འགྲེལ་
ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲགས་
པའི་རང་མཚན་དུ་མི་འདོད་པར་སྟོན་པ་དང༌།རྣམ་རིག་པས་དབང་ཤེས་ལ་
དེ་ལྟར་སྣང་བར་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་དེ་འདྲའི་
རང་མཚན་དུ་སྟོན་པ་གང་ཡང་མིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་
ལ་རང་མཚན་དུ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་
ཡུལ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་གི་གཞི་མཐུན་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་བ་མེད་ལ།
རྣམ་རིག་པས་དོན་དེ་ཉིད་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་
གཉིས་ཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་
འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར།མདོ་སྡེ་བས་ཆོས་དེ་ཚད་མ་བར་གྲགས་པའི་རང་

མཚན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པ་མིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དེ་འདྲའི་རང་མཚན་མིན་ཡང་ཡོད་པར་འཇོག་ཤེས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་

ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་བུམ་མེད་སོགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་
ཏོ།།
གསུམ་པ་ནི།དེའི་ཕྱིར།མིང་ནི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།བཞིན་ནོ།།
ཡན་གྱིས་རྩོད་པ་བཞི་པ་དང༌།དེ་མན་གྱིས་ལྔ་བའི་ལན་སྟོན་པ་ལས། རྩོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

669

པ་བཞི་བ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ།།སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་
བས་འདོད་པའི་མདོ་ཡིན་ཡང་དེའི་དོན་རྣམ་རིག་པས་བཤད་པ་དང་ཁྱད་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྣམ་རིག་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་

དང༌། མདོ་སྡེ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་
སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་
བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེ་གཞུང་ལྟར་རོ།།རྩོད་པ་ལྔ་བ་ལ་རྟགས་མ་
གྲུབ་སྟེ། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་ཡོད་པས་བཅད་ཕྱི་མ་

འདིར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ངོན་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་

སྟེ།སྔར་བཤད་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པ་ཐ་མ་གཉིས་

ཀྱི་ལན་འདིར་བཞག་པའི་དགོས་པ་ནི། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །

སོགས་ཀྱི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ཤེས་པ་དང༌།སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པ་མིན་པ་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་

670

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་
ཚུལ་དཔྱིས་ཕྱིན་ཤེས་པ་ལ་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པར་སྒྲུབ་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ།།
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྡུ་བ་ཐད་འདིར་རིགས་པ་གཉིས་ལས་མ་

གསུངས་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པ་
མི་རུང་ངོ་།།ཞེས་པས་དམ་བཅའ་ཙམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེ་མི་འཐད་

དེ།བསྡུ་བ་ལས།རིགས་པ་གསུམ་ཞེས་གཞུང་ལས་འབྱུང་བས་རིགས་པ་

གསུམ་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་ཆར་བཤད་པ་
དགོངས་པར་སོན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་གསུམ་ནི་ཐེག་བསྡུས་ལས་
བཤད་པ་གསུམ་དང་རིམ་པར་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ།གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་
ལས།སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ལང་དེར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ལྟོ་ལྡིར་བ་
བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་

ཡང་དེར་མེད་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་
པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེར་མེད་པ་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

671

ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེར་མེད་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བར་བྱེད་

དོ། །ཞེས་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས། དོན་སྦྱོར་ནི་ཐེག་

བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ན་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རོས་བཟུང་བའི་རིགས་པ་ཐ་མ་སྟོན་བྱེད་བསྡུ་
བར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར།རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར།བསྡུ་བའི་གཉིས་པ་ཐེག་བསྡུས་
ཀྱི་དང་པོ་དང་འདྲ་བར་བཤད་པ་སོགས་ཀྱི་བསྡུ་བའི་རིགས་པའི་གོ་རིམ་

ཡིག་ཆ་དང་བསྟུན་པ་ལས་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་མིན་ལ། བྱང་སའི་

གཉིས་པ་དང་བསྡུ་བའི་དང་པོ་གཉིས་གསུམ་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར་བཤད་པ་

བརྟག་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀར་བདག་འབྲས་འགལ་བའི་རིགས་པ་མ་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ལའང་ཐེག་

བསྡུས་དང་མི་འདྲ་བའི་གསལ་ཆ་མཛད་དགོས་པར་ཐལ།བྱང་སའི་རིགས་

པ་གཉིས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ན་དཔྱད་བྱའོ།།མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པར་

འདོད་མོད།འདི་བས་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་ན་སྐྱོན་དུ་མ་
འབྱུང་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་སྒྲ་

རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་པ་རིགས་པའི་འཕུལ་བྱས་

672

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ཁ་ཅིག ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་
པར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་བཏགས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ལྟོ་ལྡིར་བ་དང་བུམ་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་

ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག སྤྱིར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པ་མི་འབྱུང་བའི་

སྐབས་མེད་ཀྱང༌།བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་
པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ཞིབ་ཆ་དགོས་ཟེར་བ་དང༌།
ལ་ལས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་

ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ངེས་ནས་བུམ་པ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པས་སྤྱིར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ངེས་ནས་བུམ་པ་མ་ངེས་པ་
ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།ཁ་ཅིགབ་ལང་གི་

རྒྱུད་ན་བུའི་དོན་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་ཀྱང་བུ་འཛིན་རྟོག་པ་མེད་དེ།དེ་ལ་བུའི་དོན་དེར་བུའོ་སྙམ་པ་སྐྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་བུའི་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང་།གཞན་དགདེ་ལྟར་ན་དེ་ལ་བུའི་དོན་འཛིན་
རྟོག་པ་ཡང་མེད་དེ། དེས་བུའི་དོན་གྱི་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌།
ལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་བུམ་པའི་མིང་

ངག་ནས་འདོགས་མི་ཤེས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

673

ཕྱིར་ཏེ། བུའི་བརྡ་ངག་ནས་འདོགས་མ་ཤེས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་རྗོད་པས་བུའོ་
སྙམ་པ་སྐྱེ་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་རྣམས་ལ་དཔྱད་དོ། །རྒོལ་
ངན་ཚར་གཅོད་ལྟར་ན། མདོ་སྡེ་བས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རང་

མཚན་མིན་པར་འདོད་ཀྱང༌། སྤྱི་མཚན་སྤྱི་མཚན་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པས་དེ་
ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད་དོ།།དེའི་ཕྱིར་རང་མཚན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་ནས། མདོ་སྡེ་བ་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་
ཡིན་པ་དང་། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་

ལེན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་མིན་གཉིས་འབྱེད་དེ་པཎ་ཆེན་བསོད་
གྲགས་སོགས་ཀྱང་འདི་དང་མཐུན་ནོ།།
ཡིག་ཆ་ལས། འདི་བའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ན་དེར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གཞི་དེར་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་རབ་
མཚན་གྱི་མིང་མི་འདོགས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།བསྡུས་ཆེན་
ལས།རང་མཚན་དང༌།རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌།དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་དང༌།བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌།གཞན་དབང་དང༌།དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་སྟོང་ཐུན་ལས།མདོ་སྡེ་བ་རང་གིས་

674

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་མཚན་གྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་བས་དེ་
ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པར་སོང་བའི་དོན་ཏེ།ཞེས་དང༌།གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་

སྒྲོ་བཏགས་སུ་མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན།ཅེས་དང༌།མདོ་སྡེ་བས་གཟུགས་
སོགས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་
ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་མཚན་དུ་འདོད་པ་
དང༌།ཞེས་དང༌།དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་བ་དག་གི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་
པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང༌། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་

སྔོན་པོ་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཡང༌། དེ་དེ་
འདྲ་བའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་སྒྲོ་
བཏགས་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌།མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
ཙམ་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འགྲོ་ཡི།རྟོག་པས་བཞག་པ་
ལ་གཏན་མ་ལྟོས་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་འགྲོ་བས་སྤྱི་མཚན་དང་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྨྲ།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ནོ།།
བློ་གླིང་བས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་ལ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

675

དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིང་

རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་སམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།ལུགས་འདིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་
པར་འཇོག་མི་ནུས་ལ། མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་

ན་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་

རྟོགས་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་དེ་
རང་འཛིན་རྟོགཔའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་པ་གང༌།དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མདོ་སྡེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།ཐར་
ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྤྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོང་བར་ངེས་
པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་
གཉིས་དེའི་ལུགས་ལ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།ཡང་ཁ་ཅིགམདོ་སྡེ་
བས་དེ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ།དེས་དེ་རྟོགས་ན་དེས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར།གཞན་དགམདོ་སྡེ་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ།དེས་ཀུན་བཏགས་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་

676

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས་སྤྱི་མཚན་དུ་རྟོགས་དགོས། དེར་རྟོགས་ན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཡང༌།དེས་དེ་རྟོགས་པར་ཐལ།དེས་ཀུན་
བཏགས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་བྱེད་དགོས་ཤིང༌།དེ་རྟོགས་ན་ཙམ་སྒྲའི་དོན་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་བཀག་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །ཡིག་ཆར།
འདི་བས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་གཞུང་ཚིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་བཞེད་པས། སྲིད་འཕོའི་མདོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྟོན་
པའི་མདོ་མིན་ཡང༌། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །སོགས་དེ་ཡིན་པ་མི་

འགལ་ཞིང༌། མདོ་ཚིག་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེབ་ལ་བསྟན་ཀྱང་དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པར་བཞེད་མོད།རྗེ་བཙུན་པས།མདོ་ཚིག་
དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པས་དེའི་ཐུན་
མོང་མིན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌།མུན་སེལ་དུ།རྗེའི་ཀུན་གཞི་

ལས།

ཐེག་དམན་གཙུག་ལག་རྣམས་སུ་ནི།།
ཀུན་གཞི་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་དང༌།།
ཞེས་སོགས་ལྟར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་
གསུངས་པ་དང༌།སའི་སྟོད་འགྲེལ་དུ་ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་བཅུ་བདུན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

677

དྲངས་པ་ལས་བཞི་ཙམ་ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་ཡིན་པས་རྗེ་བཙུན་པའི་དེ་འཐད་
པར་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ།རིགས་པ་དེ་དག་གིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཞིན་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་
དང༌།དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།
དང་པོ་ནི།རིགས་པ་འདི་དག་གིས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྔར་བཤད་
པའི་རིགས་པ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་

འཇུག་སྙམ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་མིང་འདོགས་པའི་གནས་ཡིན་

པ་དང༌།རང་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་ན།དོན་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གསུམ་
ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་དོན་རང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་

ཆོས་བདག་མེད་པར་མ་ཟད་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་མེད་དེ།ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་སའི་དོན་ཏེ་ཡུལ་
རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྙམ་ནས་གཟུང་

འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ།ཐེག་བསྡུས་ལས།འདི་

ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེའི་དོན་

678

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་འཚོལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བརྩོན་པ་ལྟ་བུ་
ལ་མཚོན་ན།ཡི་གེ་སྟེ་མིང་དང༌། མིང་དེ་འཇུག་པའི་དོན་གཉིས་སྣང་བའི་
ཡིད་ཀྱི་རྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་མ་ཟད། མིང་དེ་ཡང་རྟོག་པའི་

བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཟད་པ་སྟེ་དེ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་

ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་དཔྱོད་པ་ནི་འཚོལ་བ་དང་པོ་མིང་འཚོལ་ཚུལ་དང༌།
མིང་མ་ཟད། རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བའི་མིང་འཇུག་གཞིར་གྱུར་བའི་དོན་དེ་ཡང་
རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་
ཡང་དག་པར་དཔྱོད་པ་ནི་གཉིས་པ་དོན་འཚོལ་ཚུལ་དང་། དོན་དེ་ལ་དེའི་
མིང་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་ཆོས་དེ་འོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་
ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་དཔྱོད་པ་ནི་

གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་ཚུལ་དང༌།གཟུགས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་
ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་དཔྱོད་
པ་ནི་བཞི་བ་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་ཚུལ་དང༌།དེ་ལྟར་བཙལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འཚོལ་བ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མིང་

དོན་སོགས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་མིང་དེ་རྟོག་པའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

679

བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་དམིགས་པའི་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌།མིང་དང་ལྡན་
པའི་དོན་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པའི་དོན་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་
བ་ལྟར་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྡོད་ལུགས་སུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་འཚོལ་བཞི་ལ་བརྟེན་
ནས་མིང་དོན་སྣང་བའི་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་
རྟོགས་ཏེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་འཇུག་གོ་ཞེས་པའོ།།
འདིར། ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཀུན་བཏུས་
ཐེག་བསྡུས་བྱང་ས་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌།དོན་རྣམ་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌།ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་སྟེ་འཚོལ་བ་བཞི་དང༌། མིང་འཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

ཤེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་དོན་རྣམ་དངོས་པོ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྟེ་
ཤེས་པ་བཞི་ལས། མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཞུགས་པ་

680

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ།མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་

དབྱིག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་ལ་མིང་གློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་
འཚོལ་བ་ནི་མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན།མིང་གི་ཚོགས་དང༌།ཚིག་གི་ཚོགས་
དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་འཚོལ་བ་གསུམ་དང༌།
འཚོལ་བ་བཞི་བོ་རེ་རེ་ལ་ཚད་མ་དང༌། ཡིད་དཔྱོད་དང༌། བཅད་ཤེས་
གསུམ་རེ་དང༌།ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གཉིས་རེ་ཡོད།འཚོལ་བ་
སོ་སོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྔར་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་ཚིག་དོན་
བཤད་པས་ཤེས་ནུས་སོ། །དོན་དེ་མིང་དེའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་
གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། མིང་ལ་དངོས་པོ་གློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི་དངོས་
པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་པ་དེ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་

དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་གསུམ་པ་དང༌། དོན་དེ་སྔར་མེད་གསར་བྱུང་ལ་དོན་དེའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་གནས་ཚོད་ཀྱི་
དབང་གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་བཞི་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལས། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་དག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

681

གདགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་
པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བས་ཇི་ལྟར་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་

དེ་ཤེས་པ་དང་པོ་སྟེ།དེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ། ས་མཚམས་
ལམ་མ་ཞུགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དཔྱོད་བློ་རྙེད་པ་ནས་ས་བདུན་པའི་

བར་དུ་འཚོལ་བ་དང༌།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ནས་མི་

སློབ་ལམ་གྱི་བར་ཤེས་པ་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་སར་

འཇོག་པས་དེ་ཡན་ཆད་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར།

སྤྲོ་ན།ཁ་ཅིག་ན་རེ།རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་གཉིས་ལ་རགས་ཕྲ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སླ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྔ་མ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་

རྟོགས་པར་གཞུང་འདི་དང་སྟོང་ཐུན་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
རྟོགས་དཀའ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་

རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་
འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྤྱི་སྔོན་དུ་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་

682

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐུན་ལས། རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དགག་བྱ་བློ་
ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས།ཐོག་མར་སྣང་ཚུལ་དེ་ངོས་ཟིན་ན་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་
ཁྱད་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་ཤེས་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་སྣང་ཚུལ་ངོས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབྱིག་འགྲེལ་ལས་མིང་སློ་བུར་དུ་འཚོལ་བ་ཞེས་པའི་གློ་བུར་གྱི་དོན་ལ་ཁ་
ཅིགགནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ།ཡིགཆ་ལས།མིང་དེ་དོན་དེ་
ལ་སློ་བུར་ཏེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཞུགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་

ཞུགས་པ་མིན་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འཇུག་པ་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གློ་བུར་དུ་
འཇུག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་ཏུ།མིང་

གིས་དོན་རྗོད་པ་ན་མིང་དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་བཏགས་ཙམ་
གྱིས་དོན་རྗོད་པར་རྟོག་པ་མིང་འཚོལ་བ་དང༌།ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་
མིང་གི་སྒོ་ནས་དེ་གསུམ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཡིད་
ཀྱི་རྗོད་པ་ཙམ་དུ་རྟོག་པ་དངོས་པོ་འཚོལ་བ་ལ་བཤད་པ་དང༌། གཉལ་སྟོན་
གྱིས།འཚོལ་བ་རྣམས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བྱས་སོ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

683

ཁ་ཅིག་འཚོལ་བ་གསུམ་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་
གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། དཀའ་འགྲེལ་ལས་འཚོལ་བ་དེ་གསུངས་པ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་འདི་བུམ་པའོ་
ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། འདི་བུམ་པའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པར་
ཟད་པ་ཙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོག་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། རྡོ་རྗེ་
འཆང་སམ་གྷའི་ཞབས་ནས་དེ་ཡིག་སྐྱོན་དང༌།ཐེག་བསྡུས་སུ་འཚོལ་བ་ཕྱི་
མ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཕྱིར་དཀྱུས་གཅིགལ་འབྲུ་

བསྣན་ནས། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་བ་དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡིན་

ཞེས་འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་དྷཱིཿའི་ཞབས་གསུང་ངོ་།།
གྲུབ་མཆན་དུ། རྣམ་རྟོག་ཐ་མ་བཞིའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་འཚོལ་བ་བཞི་དང༌། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ནི་ཤེས་པ་བཞིར་འཇོག་གོ།ཞེས་པ་ཤེས་འཚོལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་
བྱེད་ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ།ཤེས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་ཐག་པ་ནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་བྱས་པ་ལ།ཁོ་ན་རེ།གྲུབ་མཆན་ལས་བཤད་པ་འཐད་པར་ཐལ།དཀའ་འགྲེལ་ལས།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོར་ལམ་པ་འཚོལ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་

684

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།

ཞེས་དང༌།གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས།བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེས་འཚོལ་བ་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མིང་དང་དོན་
དང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་རིམ་པ་

བཞིན་དུ་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། དེ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་

འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ནི།མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བརྟེན་པ་ཡི།།

དོན་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན།།

ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་དང་བསྟུན་ནས་མཚན་གཞི་ཙམ་བཟུང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིག་ཆར། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པའི་ས་མཚམས་དང་བསྟན་ནས། ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་ས་

མཚམས་སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་བློ་རྙེད་
པ་ནས་མི་སློབ་པའི་བར་དུ་འཚོལ་བ་དང༌།གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་

རྙེད་པ་ནས་དེའི་བར་དུ་ཤེས་པ་བཞི་དང༌། གནས་ལུགས་འཚོལ་བཞིས་

བཙལ་ཏེ་སྒོམ་པའི་ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

685

སངས་རྒྱས་སར་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང༌། འཚོལ་
བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་ལམ་མན་ཆད་ན་མེད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད་པས་སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་

བྱས་ན་འཚོལ་བཞི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སེམས་པ་ནས་རྒྱུན་
མཐའི་བར་དང༌། ཤེས་བཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་བར་བཞག་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་འཚོལ་བཞི་ས་

བདུན་པའི་བར་འཇོག་པ་འཐད་དམ་བརྟག་གོ །སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་
རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་འཚོལ་གཉིས་ལས་འཚོལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་བྱས་ན་

འཚོལ་བ་བཞིའི་ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའི་བར་བཞག་པ་དང་འགལ་ཏེ།རྒྱུན་
མཐའ་བའི་རྒྱུད་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པས་སོ།།ཞེས་
མུན་སེལ་དུ་གསུངས་ཤིང༌། ཡིག་ཆར་འཚོལ་བ་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱར་རོ།།ཤེས་བཞི་སྟོན་པའི་ཐེགབསྡུས་ཀྱི་གཞུང་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་

སྔར་ཚིག་འགྲེལ་སྐབས་བཤད་པ་བཞིན་སྦྱར་ཅིང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར།
དེའི་ཕྱིར།སོགས་ཀྱིས་དང་པོ།མིང་དང་བཅས་པའི་དོན།ཞེས་པས་གཉིས་

པ།ངོ་བོ་ཉིད་དང༌།ནས།ངོ་བོ་ཉིད་དང༌།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུམ་པ།དེ་
མན་གྱིས་བཞི་བ་བསྟན་པ་བཤད་སྦྱར་དང་མཐུན་ཞེས་བཤད་ཀྱང་བཤད་
སྦྱར་མི་གསལ་ལོ།།

686

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་ནི།གལ་ཏེ་འདི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།མེད་པ་གྲུབ་པོ།
།ཡན་གྱིས་ཤེས་འཚོལ་བཞིས་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་རིག་

ཙམ་ལ་འདུག་པར་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤོང་དང༌།འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡན་
གྱིས་རྣམ་ཤེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཁེགས་ན་དེ་སྣང་བའི་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་
དང༌།གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
ཡན་གྱིས་སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རྟོག་བྲལ་ལ་མི་སྣང་
བའི་རྩོད་སྤོང་དང༌།དེ་མན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་གཞན་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལས། དང་པོའི་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་
པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་འདིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་
འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་

འཛིན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་ཡིན་ཡང༌། བག་ཆགས་བརྟན་བྱང་གི་རྟོག་མེད་
ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན།ལན་ནི། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱིས་

སྔོན་པོ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་

པ་དང་སྔོན་པོས་ཕར་ངོས་ནས་རང་གི་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་དེ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

687

པ་སྐྱེད་པ་རིགས་པས་ཁེགས། དེ་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་

འཛིན་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་ལ་སྣང་བ་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་
བའི་ཕྱིར། དེ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་

རྫས་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕར་ངོས་ནས་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལ་

ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

འགྲུབ་བོ།།

གཉིས་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།འོ་ན་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་ཁེགས་ན་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་ཁེགས་པར་

འགྱུར།དེ་ཁེགས་ན་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་རང་རིག་

སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་སྟེ།དེ་རང་རིག་ལ་སྣང་བ་ན་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་

དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་

ཕྱིར།གོང་དུ་འདོད་ན།རྣམ་ཤེས་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་ཚུལ་འཐད་
པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐར་དོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་

688

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ན། ལན་ནི། ཙ་རྟགས་བསྒྲུབས་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།རྣམ་ཤེས་ཉམས་
མྱོང་གི་རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་མི་རུང་ལ། སྔོ་
འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་

ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་

སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་དང་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ནུབ་པའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་སོགས་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། གཉིས་སྣང་ཅན་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་
ཤེས་ལ་དོ་སྣང་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེའི་སྤྱི་

རྟོགས་ལ་འཆར་བ་ན་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་

ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་རྟོག་པ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ལའང་རྒྱང་
ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ། སྔོན་པོའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་
ངེས་པར་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
རྒྱུ་མཚན་འདི་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།རང་རིག་མྱོང་
ཙམ་མིན་པར་མ་ཟད་རྟོག་པ་ལ་རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་པ་ནའང་མྱོང་ཙམ་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ།རྣམ་ཤེས་རང་རིག་ལ་ཇི་ལྟར་

སྣང་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རྟོག་
པ་ལ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་མཚུངས་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་གཉི་སྣང་ངེས་པར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།མ་ཁྱབ་སྟེ།རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང་ཡུལ་དེ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

689

གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ནི་དེ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་དོན་
དང༌། དེ་ལ་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་ཅན་དུ་འཆར་པ་ནི་དེ་ལ་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་
གི་རྣམ་པར་འཆར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ལྟ་མིན་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་
རྟོག་པ་ལ་འཆར་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ན།དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།དེ་
ལྟར་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་

ཆོས་ཅན།རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ།རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན།ལན་ནི།འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལ།སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པ་ཆོས་
ཅན།དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིགས།དེས་ན་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པ་མེད་པའང་མིན་ནོ།།དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཞི་གནས་སྟོན་སྐབས་ཕྱི་དོན་དགག་
པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་བལྟ་བར་བགྱིད་

པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་བརྙན་གང་ལགས་པ་དེ་ཅི་ལགས།

སེམས་དེ་དང་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་ཞེས་བགྱི།
བྱམས་པ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ།།ཅིའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན།

690

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་བརྙན་དེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།བྱམས་པ།རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ངས་བཤད་དོ།།ཞེས་སོགས་སོ།།ཀུན་བཏགས་གཞན་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ་ནི།གོང་དུ་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས།མདོ་
འདིའི་ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཞལ་འཕངས་མཛད་པའི་དོན་འདིར་

སྟོན་པར། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་རྣམས་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་
ཡོད་པར་མ་ཟད།དགོངས་འགྲེལ་དང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་

སུ་ཐའ་གསུངས་པ་ཡོད་དེ། དེར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཀུན་བཏགས་

བསྟན།ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེར་ནམ་མཁའ་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེ་ལྟ་མོད་
ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་མདོ་རྒྱས་ཀྱི་སྐབས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་བཏགས་མཚན་
གཞིར་བཟུང་ནས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལས་ནམ་མཁའ་

སོགས་མི་མཁོ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

691

པ་ཙམ་ཡིན་མོད། དེ་ལས་ནམ་མཁའ་དང་སྒྲ་རྟག་སྟོང་སོགས་མང་པོ་ཞིག་

མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ།།འོན་ཀྱང་དེ་དག་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ།།
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་ན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོགཔའི་ཞེན་གཞིར་

རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྟོགས་ན་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་
འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་རྟོགས་ནས།
སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྗེས་སུ་རྟོགས་དགོས་པའི་
ཕྱིར།རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་འཆར་བ་ན།ཞེས་པ་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་ཆར་རྟོག་པ་
ལ་རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་བ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཤེས་པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་
འཆར་བ་ལ་སྦྱར་པ་ལས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང༌། རྩོད་པ་འགོད་ཚུལ་
གྱི་ཟུར་མི་འདྲ་བ་དག་ལས་སྔར་བཀོད་པ་ཡིག་ཆ་ལྟར་རོ། །རྣམ་པ་གཅིག་

ཏུ་ན་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་

692

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ། དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་ཅན་དུ་འཆར་
བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་འདི་ཤེས་པའི་སྣང་
ཚུལ་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཤེས་པ་རྟོག་མེད་རང་རིག་ལ་སྣང་ཚེ་རྒྱང་
ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པ་སྣང་བའི་

རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་བ་ན་མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
བཤད་ཀྱང་རུང་ངམ་བརྟག་གོ།ཁོ་ན་རེ།རང་རིག་ཆོས་ཅན།གཉིས་སྣང་
ཅན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ།དེ་འདྲའི་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྣང་འབྱུང་བས་
སྔ་མ་ནུབ་པས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་མི་འགྲོ་ལ། ཕྱི་མ་ནུབ་ན་གཉིས་སྣང་
གཞན་གང་ཡང་མི་འབྱུང་བས་དེ་ནུབ་པས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་འཇོག་པའི་
ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མེད་པར་ཐལ།གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་དང་བྲལ་ན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་དགོས་པ་གང༌།སྤྲོས་
བྲལ་མི་སྲིད་པར་ལམ་རིམ་ཆུང་ངུ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། སྤྲོས་བཅས་དང་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཡོད་
མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།གཞུང་ལས།གཉིས་སྣང་
ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

693

ཁ་ཅིག ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན།གཉིས་སྣང་ནུབ་
པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ།ཇི་ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སློབ་པའི་མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ།ཁོ་ན་རེ།དེ་
ཆོས་ཅན།གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་བྲལ་བའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་མི་
སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་མི་སླུ་བའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡིག་ཆར། སྟོང་ཐུན་ལས།དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་པ་དང༌།
ནས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ།ཞེས་པ་དྲངས་ནས།སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་
ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ཀུན་
བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ལས་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་གཞུང་ཁུངས་མ་གཞན་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། སྟོང་
ཐུན་ལས་གསུངས་པ་ནི།འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས།གཟུགས་བརྙན་ཡང་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།ནས།ཚུལ་དེ་དག་ནི་མིག་ལ་རྟ་
གླང་དུ་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་དང་བྲག་ཅ་སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུགས་
དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

694

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཁས་བླང་མི་རུང་ངོ་། །བསྟན་དར་ལྷར་མས་པའི་

གཅིག་དུ་བྲལ་དུ།སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གཉིས་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་
བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མཚུངས་ཤིང༌།རྣམ་འགྲེལ་ལས།ཤེས་ཀུན་དོན་ལྡན་ཕྱིར་ཞེ་ན།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་ལྡན་མིན་མིན་པ་

དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པས་དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ནས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དངོས་པོ་
མིན་པར་བཤད་པ་ལ།ཕར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར།རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་རྨི་ལམ་

གྱི་སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་བྱེ་སྨྲས་མིང་སྤྱི་ལྡན་མིན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་གྱི། རྨི་ལམ་ལྡན་མིན་མིན་པར་

སྟོན་པ་མིན་པ་དང༌།སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟག་པ་མིན་ཏེ།མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
དེ་མེད་ན་ནི་དེ་ཡི་རྒྱུ།།
གསལ་བར་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ།།

ཞེས་དང༌།དབྱིག་འགྲེལ་ལས།ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དེ་མེད་ན་དེའི་
རྒྱུ་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡང་དག་པ་གསལ་བར་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་

དུ།ཞེས་དང༌།གཞུང་ལས།དེས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བས་གཞན་དབང་ཡང་དག་པར་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ།གཞན་དུ་ན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་རྫུན་པ་རྣམས་

ཀྱང་བདེན་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

695

བསྡུས་གྲྭ་རྩོམ་འཕྲོ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དངོས་པོ་དང༌། དེ་ཡང་མདོ་སེམས་
གཉིས་དང་རང་རིག་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པས་ལྡན་མིན་དང༌། བྱེ་སྨྲ་ལེགས་
ལྡན་ཐལ་འགྱུར་བས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད་པར་བཤད་ཅིང༌། སྟོང་
ཐུན་གྱི་དོན་སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་དོན་དང༌།
འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི། ལུགས་དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་གཟུགས་སྒྲ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དབང་

ཤེས་དང་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་སྣང་
ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འདྲ་བ་དང༌། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟར་མེད་ཀྱང་རྟར་སྣང་བའི་

སྒྱུ་མའི་རྟ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྔོ་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་
དེར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་ཐལ་འགྱུར་བའི་

ཐུན་མོང་མིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དགོངས་འགྲེལ་ལས་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ།དེར་ནམ་མཁའ་སོགས་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ན་མ་ཁྱབ།ཡང་ཁོ་ན་རེ།དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་སྐབས་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་

པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཀུན་བཏགས་

696

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པ་དང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་ལས་ཀུན་
བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུང་ལས། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་
འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ།ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དགོངས་
འགྲེལ་ལས། མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་
བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ།ཞེས་གསུངས་པ་གཞུང་ལས་ཀྱང་སོར་བཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདི་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་
གསུངས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ཙམ་ལ་
ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ལ་བྱེད་པ་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཡིན།ཞེས་དང༌། སྒྲ་རྟག་
སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་དང༌། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས། ཞེས་དང༌། ཀུན་
བཏགས་དེའི་ནང་ནས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་མང་པོ་
ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས་
ཀུན་བཏགས་ལ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་དགོས་པ་སྤྱིར་བཏང་

དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

697

མི་ནུས་པ་དམིགས་བསལ་དུ་བཞེད་དམ་སྙམ་ལ། བློ་གླིང་བས། ཀུན་
བཏགས་ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་
དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་ལྟ་བུ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན།རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ།མིང་བརྡས་བཞག་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་དག་རྟོག་པས་བཏགས་
ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌།རྗེ་བཙུན་པས།ནམ་མཁའ་བློ་ཡུལ་དུ་
འཆར་བ་རང་གི་མིང་བརྡ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པས་མིང་

བརྡས་བཞག་པ་མིན་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་
དགོས་ཀྱི། བརྡ་དང་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པ་མིང་བརྡས་
བཞག་པ་མིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཆོས་བདག་སོགས་མིང་བརྡས་བཞག་

ཙམ་དུ་འདོད་དོ།།བདེ་ལེགས་ཉི་མས། སྤྱི་མཚན་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་
ཀྱང་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་བརྡས་རང་ཉིད་ཀུན་བཏགས་སུ་འཇོག་མི་

ནུས་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས།ནམ་མཁའ་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཡིན་

ཡང་བཞག་ཙམ་མིན་པ་དང༌། གཞུང་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་བརྡས་འཇོག་མི་

ནུས་ཞེས་པ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ།།
ཡིག་ཆ་ལས། སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཆོས་ཅན།མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་

ཡིན་པར་ཐལ། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་

698

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་སྟེ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཞག་

ཙམ་གང་ཞིག།མིང་བརྡ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མིང་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌།
དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བརྡ་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།འདོད་མི་རིགས་

ཏེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ལ་
དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་སོ།།ཡང་སྙིང་ལས།རང་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལའང་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་

ཕྱིར་ཏེ། དགག་བྱའི་བདེན་སྣང་འབྱུང་བ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཡང༌།དེ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་

འཇོག་མི་ནུས་པ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེ་མིང་བརྡས་བཞག་

ཙམ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་ལ།རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་དགོས།མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་

ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དེ་འཇོག་བྱེད་སྒྲ་རྟག་སྟོང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་དང༌།དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་འདོད་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་འཇོག་བྱེད་ཡོད་པ་གཅོད་ལ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།གཞན་ཡང༌།དེ་དག་གིས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡས་

བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང༌།རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་འདོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

699

པ་ནང་འགལ་ཡིན་ཏེ། མིང་བརྡ་ཞེས་པའི་བརྡ་ནི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

དང༌།ཁྱོད་ལྟར་ན།དེ་ཆོས་ཅན།རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན།དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟག་པས་སྟོང་ངོ་སྙམ་དུ་
ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།བྱས་པ་
ཁྱོད་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེ་
བཙུན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ལ།ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས།མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་

བཞག་པ་དང་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་ཡོད་ན། ཆོས་བདག་དང་
ནམ་མཁའ་ལ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ་
བ་དང༌། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་
ཆོས་བདག་ཤར་ཀྱང་དེས་དེའི་དོན་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་
གང་ཟག་གིས་ནམ་མཁའི་དོན་འཇོག་ཤེས་པས་དེ་གཉིས་ལ་མིང་བརྡས་
བཞག་ཙམ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡོད་པ་དང༌།རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཞེས་པའི་
རྟོག་པ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་།མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྒྲ་སྤྱི་

འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པས་ནམ་མཁའ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ཡང་

མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མིན་བྱས་ན་ནང་འགལ་མེད་པ་དང༌། བརྡ་མི་ཤེས་
པའི་རྒྱུད་ལ་བརྡ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།

700

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བུམ་མེད་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་བུམ་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་བཤད་དེ་སྒོ་མང་ལ་སྐྱོན་བསྟན་ནས།རང་ལུགས་
ལ་གཞུང་ལས།འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་མིང་

དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ཡིན། ཞེས་ཆོས་དེ་འཇོག་པ་མིང་

བརྡ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་མི་དགོས་པ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་མདོའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཚོད་ལྟར་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལས།སྤྱིང་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ནི་
རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་པས། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་དོན་
བློ་ལ་འཆར་བ་མིང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དང༌།
དེ་འཇོག་པ་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལའང་ཐོགས་རེག་གིས་སྟོང་པ་ཤར་ཏེ་ལྷུང་
དོགས་པའི་འཇིགས་པ་འབྱུང་བས་ནམ་མཁའ་འཇོག་པ་མིང་བརྡ་ལ་མི་

ལྟོས་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་པའི་

ཤུགས་ལ་རྟོགས་ནུས་པས་མིང་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇོག་ནུས་ཀྱང༌། ངོ་
བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་
པར་འཇོག་མི་ནུས་པར་སྨྲའོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་སྐྱོན་དང་པོ་མི་འཇུག་སྟེ།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

701

དེ་གཉིས་ལ་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།སྐྱོན་གཉིས་

པ་ལའོ་ན།ཆོས་བདག་གི་དོན་ཆོས་ཅན།རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་བློ་རྩེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།གཞུང་ལས།སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་ཡིན་

པ། ནས། རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།སྐྱོན་གསུམ་པ་ནི་དཔྱད་བྱ་སྟེ།ནམ་མཁའི་མིང་ཐོས་པའི་ཚད་མ་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་བ་ལང་གིས་ནམ་མཁའི་མིང་རྟོགས་པས་དེའི་རྒྱུད་ན་ཚད་མ་དེས་
དྲངས་པའི་ནམ་མཁའི་མིང་སྤྱིའམ་སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་དགོས་ལ།
དེ་ལྟར་ན་དེས་ནམ་མཁའ་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སྐྱོན་བཞི་པ་ཡང་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་ཤིང་དེའི་རྒྱུད་ན་
ཡོད་ན་དེས་ཤེས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།སྐྱོན་ལྔ་བའང་མི་འཇུག་སྟེ།མིང་བརྡ་

ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང༌།
བརྡའི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེས་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ།འོ་ན།རང་འཛིན་
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་གང་ཟག་གང་དང་གང་ལ་འཆར་བ་ན་མིང་བརྡ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ནས་འཆར་དགོས་པར་

702

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐལ།ཁྱོད་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་འཆར་བར་

ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་མི་
འཆར་བར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་གཞུང་ལས།དེ་ཉིད་མིང་དང་
བརྡས་བཞག་པར་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་
དོན་ནོ།།ཞེས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཁྱད་མེད་
པར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་འབྱེད་མི་རུང་ངམ་སྙམ་མོ། །དོགས་
དཔྱོད་དུ། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་ཅེས་པའི་དེ་སྒྲ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་
ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་སྙེགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གནོད་བྱེད་བསྟན་
ཀྱང༌།སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྙེགས་དགོས་པ་གཞུང་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་

ཤེས་མོད།གཞུང་དུ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་ནམ་མཁའ་
སྤྱི་མཚན་གྱི་ནང་ནས་ཟུར་དུ་བཀར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དཔྱད་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་

ལ་ལྟོས་པའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་
རིགས་པ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ལས།
ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌།།
ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

703

དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར།།

དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།།

ཞེས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང༌།

འདས་སོགས་དེ་བཞིན་རྨི་ལམ་དང་།།
གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཡང༌།།
དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས།།

དེ་ལ་དམིགས་པར་རུང་ཕྱིར་རོ།།
ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་དཔེ་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་

བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དང༌།

དོན་ནི་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན།།
ཤེས་པ་རྟོག་པ་མེད་མི་འགྱུར།།

དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད།།

འཐོབ་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་ན་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བའམ་འབད་ཀྱང་གྲོལ་བ་
མི་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་ཐོབ་དང༌།།རྣལ་འབྱོར་བ་ལ་འདི་ལྟར་ཡང༌།།

704

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
མོས་པའི་དབང་གིས་ས་ལ་སོགས།།
དངོས་པོ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར།།
འདི་ལ་སུ་ཞིག་བློ་ལྡན་ཞིང༌།།
ཞི་བ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཡིས།།

ཆོས་ཀུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ།།
དེ་ལྟར་དོན་རྣམས་སྣང་ཕྱིར་དང༌།།

མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ།།
དོན་ཀུན་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་ཡང༌།།

དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ།།
དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད།།
ཅེས་ཤེས་པ་གསུམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་པ་སྟེ་བཞི་བསྟན་
ཅིང༌།

མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མི་འགྱུར།།

ཞེས་པའི་འགྱུར་ལེགས་ལ།དེ་ལས་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་ནི་མེ་ལོང་
ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་དང་མི་སྡུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་

གཟུགས་བརྙན་གཉིས་དང༌། བློ་ལྡན་ནི་བྱང་སེམས་དང༌།ཞི་བ་ནི་ཞི་གནས་
དང༌། གྲུབ་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་དང༌།ཆོས་ཀུན་ནི་གསུང་རང་ཡན་ལག་བཅུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

705

གཉིས་དང༌།

དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད།།
ཅེས་པ་ཕྱི་དོན་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་སྟེ།ལྷག་མ་འོག་ཏུ་རིགས་པ་རྣམས་འགོད་པས་ཤེས་སོ།།ཉི་ཤུ་པ་
ལས།
འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲན་མི་འགྲུབ་ཕྱིར།།
དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན།།
ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར།།དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན།།

གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར།།
ཞེས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
པས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་

མོད་ཀྱང༌།རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག།

མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ།།
དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན།།

དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཁྲུལ་བར་འགྱུར།།

706

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་དང༌།རྣམ་ངེས་ལས།ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དོན་རིག་པ་འདི་གང་
ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དོ།།མྱོང་བ་ཡོད་
པ་འདིས་དོན་དེ་རིག་པ་ཡིན་པར་གང་གིས་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་

སོ།།འོ་ན་ནི་ཡུལ་མཚུངས་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་དང༌།རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལ་སྣང་
བ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
།ནས། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་དོན་གཅིག་པུ་ནི་

འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་
འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌།ཕྱོགས་གླང་གིས་དམིགས་བརྟག་ལས།

དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ།།
ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི།།

དེ་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི།།
རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན།།

གང་ལྟར་སྣང་དེ་དེ་ལས་མིན།།

རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་ཟླ་གཉིས་བཞིན།།

དེ་ལྟ་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་ཡང༌།།
བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ངོ་།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

707

ཞེས་རྡུལ་འདུས་པ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་རྣམས་གསུངས་སོ།།
འདིར། ཕྱོགས་སྔ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡིན་ལ།དེས་ཕྱི་དོན་འདོད་ཚུལ་
ནི། བྱེ་སྨྲས་བེམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོའི་རྩོམ་གཞི་ནི།ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པའི་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་
རྫས་གྲུབ་གཅིག་དང༌། རྫས་རྡུལ་དེ་འདྲ་བརྒྱད་ཚོགས་པ་ལས་བསགས་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞིག་མི་ནུས་པ་དང་པོངས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་མེད་ཅིང༌། དེ་རྣམས་
འདབས་ཆགས་པ་ལས་ཕྱི་དོན་གྱི་རགས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ཡང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་མང་པོས་རྡུལ་གཅིག་བསྐོར་པ་ན་ཕན་ཚུན་
མ་རེག་པར་བར་དང་བཅས་པར་གནས་པས་མ་རེག་པར་བཅས་དང༌། བྱེ་སྨྲ་ཁ་ཅིག་གིས་དེའི་ཚེ་བར་མེད་ཅིང་ཕན་ཚུན་མ་འབྱར་བར་གནས་ནུས་པས་མ་རེག་པར་མེད་དང༌།དེ་ལས་ཁ་ཅིག་གིས་དེའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་རེག་ནས་
འབྱར་ཞིང་བར་མེད་པས་རེག་ཅིང་བར་མེད་དུ་འདོད་མོད།གསུམ་གས་དེ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་འགྲུབ་པས་ན་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་དོ།།མདོ་སྡེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་ངུར་གསིལ་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་

708

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབྱུང་འགྱུར་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཡང་བྱེ་སྨྲ་ལྟར་རྫས་རྡུལ་ཡན་གར་
བ་བརྒྱད་འདུས་སུ་མི་འདོད་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་དུ་འཇོག་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་རྡུལ་ཕྲན་མི་འདྲ་ཞིང༌། ཕྲ་རབ་བསགས་པས་
ཕྱི་དོན་འགྲུབ་པ་ནི་བྱེ་སྨྲས་བཤད་པ་དང་མཐུན་ནོ།།དེ་ལྟའི་ཕྱི་དོན་འགོག་
པ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། བརླན་གཤེར་པོར་གང་
ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ།ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་
གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་བཞིན། ཁྱབ་

སྟེ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་
གཏོད་དགོས་པ་གང༌། དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པ་

ལྟར་དུ་དེའི་རྣམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན་དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་ལས་ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་

དྭགས་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་བདུད་རྩི་ཆུ་རྣག་
གསུམ་དུ་རིམ་པར་སྣང་བ་གང༌།ཁྱོད་དེ་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་

པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ཁང་མིག་ཆུང་ངུར་གླང་པོའི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

709

ཁྱུ་འཁྲིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བའམ་འབར་
ཀྱང་མི་གྲོལ་བར་ཐལ།ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་དེ་
གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་སོ་སྐྱེས་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་འཕགས་

པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི།ས་སོགས་ཆོས་ཅན།ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ།ཤེས་པ་རྣམ་པ་
གསུམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།སེམས་ལ་
དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་དང༌།ཞི་

ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་བས་ཆོས་ཀུན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པར་མི་སྣང་བ་དང༌།
ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་དགོས་ན་དེ་ལ་མི་སྣང་
བའི་ཕྱིར།དེ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།།
ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཉིད་དེ།།
ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས།།
མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར།།

710

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ།
དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།དབང་
མངོན་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་
ཆོས་ཅན།མཛེས་མི་མཛེས་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ།འགའ་
ཞིག་གི་དབང་མངོན་ལ་མཛེས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་གི་དབང་མངོན་ལ་མི་
མཛེས་པའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཉི་ཤུ་པ་ལས་

བཤད་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་དེ།ཁྱོད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྲ་རབ་གཅིག་
རྡུལ་དྲུག་གིས་བསྐོར་ཚེ་དབུས་རྡུལ་དེ་ཆ་དྲུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེར་
ཐལ། དབུས་རྡུལ་གྱིས་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་ཕྱོགས་གཞན་ལ་མ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྡུལ་ཅི་ཙམ་བསགས་ཀྱང་རགས་པར་མི་

འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ།།དེ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་འགྲེལ་ལས།རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན།།

རགས་པར་སྣང་པ་དེ་འདྲར་བྱེད།།
ཅེས་སོགས་དང༌།དབུ་མ་རྒྱན་ལས།
འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ།།
བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང༌།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

711

དབུས་གནས་རྡུལ་ཕྲན་རྡུལ་གཅིག་ལ།།
བལྟས་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ།།
རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བ་ཡང༌།།དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་ཡིན་བརྗོད་ན།།
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུ།།
ས་ཆུ་ལ་སོགས་རྒྱས་འགྱུར་རམ།།རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ངོས།།
གལ་ཏེ་གཞན་དུ་འདོད་ན་ནི།།
རབ་ཏུ་ཕྲ་རྡུལ་ཇི་ལྟ་བུར།།
གཅིག་པུར་ཆ་ཤས་མེད་པར་འགྱུར།།
ཞེས་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་

བདག་ཉིད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ།རྡུལ་རྣམས་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསགས་

པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་
པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་སུ་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་བྱུང་ཡང་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་
གསུངས་པ་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་སྣང་ངོ་།།རྣམ་འགྲེལ་དེས་ལས་བཤད་པའི་
སྐྱེས་ལ་འདྲ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི།ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཐལ།ཕྱི་དོན་རིག་

712

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པའི་མངོན་
སུམ་འཇོག་ན།དེ་དག་ཆོས་ཅན།དེ་མ་ཡིན་ཏེ།དེར་འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་
ཕྱིར།དེ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འཛག་ན།དེ་དང་
འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་
ཅན།ཟླ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།ཟླ་བ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་

སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་
དེས་ལས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་མང་བར་

འགྱུར་པས་ཚང་བར་མ་སྤྲོས་སོ།།དམིགས་བརྟག་ལས་བཤད་པའི་རིགས་
པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་དེ།ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་ཡོད་ན་རང་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་
བ་རེ་རེ་བ་དང་འདུས་པ་གང་རུང་རང་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་
ཡིན་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔོ་རྡུལ་ཕྲ་བ་དེ་མ་ཡིན།

སྡོ་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།སྡོ་རྡུལ་
ཕྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་མི་སྣང་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་དབང་པོ་བཞིན།གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན།སྡོ་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པ་ཆོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

713

ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟླ་
གཉིས་བཞིན།དེ་དང་འདྲ་བར་ཚད་མ་མདོར།དོན་དེ་ཞེས་པས་ཀུན་བརྗོད་ན།།གང་དེ་དེ་འབའ་ཞིག་ལས་མིན།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་
ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་པ་དག་གི་གཟུང་

འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་
ནི།རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ།།

ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བས།།
ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ།།
རྣམ་གང་གིས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།

ཞེས་སོགས་དང༌།རྣམ་ངེས་ལས།ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར།།

སྡོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན།།

ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་
ཚད་མ་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་སྒྲ་དང་ཉན་བྱ་བཞིན།ཞེས་
པ་སྟེ།འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་བྱེ་མདོ་ཡིན་ལ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་

714

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་སོགས་ལ་
རྣམ་རིག་པས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི།དེ་ཆོས་ཅན།ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ།གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཡུལ་དུས་གང་དང་
གང་དུ་ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་དམིགས་ན་གང་ཟག་དེ་དང་དེས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།

འོ་ན།གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཡུལ་དུས་གང་དང་གང་དུ་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་པའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་གང་ཟག་དེ་དང་དེས་ཡུལ་
དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཚད་མས་དམིགས་པ་འགྲུབ་མི་དགོས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེ་དགོས་པར་ཟལ།གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་

ཚེ་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་ཚད་
མ་གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེར་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་
མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་ན་སྔོ་འཛིན་
ཚད་མ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ།ཁྱོད་ཚད་
མས་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་ན་དེ་
དམིགས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཞིག་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་དགོས་པས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

715

ཤེས་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན།
ཕན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་དགོས་པ་དང༌།མེད་ན་མེད་དགོས་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་དམིགས་ན་
དམིགས་དགོས་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།འདོད་ན།དེ་ཆོས་ཅན།བདག་གཅིག་འབྲེལ་
ཡིན་པར་ཐལ།འབྲེལ་བ་གང༌།ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་མ་གྲུབ་

ན། སྔོན་པོ་གྲུབ་ནས་སྔོན་པོ་ཡོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་དུས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།སྤྲོ་ན། གཞུང་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་

གྲངས་གསུངས་པ་ན་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་བཞི་ལས་གཉིས་པ་དངོས་
སུ་སྨོས་པ་དང་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་རྗེས་སུ་འཇོག་དོན་བརྟག་ལ། དེའི་
རིགས་པ་དང་པོའི་སྐབས་ཐེག་བསྡུས་ལས། དཔེར་ན་ཡི་དྭགས་དང་དུད་

འགྲོ་དང་མི་དང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐ་དད་

པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང༌།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌།།

ཞེས་སོགས་མཐུན་དཔེར་སྦྱོར་དགོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌།བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བཤད་སྦྱར་གྱི་གསུང་ཕྱོགས་ལ་དཔགས་ན་རྩོད་གཞིར་

བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པ་བཞིན་རེད་མདའ་བའི་ཀུན་བཏུས་ཊཱིཀྐ་

716

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་སུའང་བྱས་པས་ཕྱི་མ་སོར་བཞག་གོ །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པས་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་
བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་དེ་སྔོན་པོའི་གནས་

ལུགས་སུ་འགྱུར་དགོས་མོད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དཔྱད། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་བརྩད་ཚེ་ཆ་
དང་བཅས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པ་ན་རེ་རེ་བས་ཀྱང་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་

གཏོད་པར་མདོ་སྡེ་བས་ཁས་བླངས་པར་དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ་ལས་
གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པས་བརྟགས་པའི་མཐའ་བཀག་ཙམ་ལས་མདོ་སྡེ་
བ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པར་བཤད་པ་
མིན་པར་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཤད་པ་ལྟར་ལ། ཡུལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཏད་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དེ་སྐྱེས་པ་མིན་ཡང་ནང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་

དབང་གིས་དབང་གིས་ཐུན་མོང་གི་སྣང་གཞི་གཅིག་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་
གཞི་གསུམ་དུ་གྲུབ་ཆོག་པ་དང༌། བརླན་གཤེར་ཕོར་གང་གང་ཟག་གསུམ་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དངོས་པོ་གསུམ་དུ་སྣང་ཞིང་གྲུབ་མོད་ཆུ་རྣག་བདུད་
རྩི་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་

གང་ཟག་གསུམ་གྱི་དེར་སྣང་གི་ཤེས་པ་གསུམ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

717

གཞི་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་སྣང་གཞི་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་

སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁ་ཅིག་ན་རེ།རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ།
བེམ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར།རྩ་བར་འདོད་ན།རྡུལ་མེད་
པར་ཐལ།རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན།ཡིག་ཆ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པས། མ་ཁྱབ་ཅིང་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྡུལ་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྫས་ཡོད་དང་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།དམིགས་བརྟག་ལས།

དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཡོད་ལ།།
ཞེས་དང༌།ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི།།ཞེས་དང༌།དེའི་རང་འགྲེལ་

ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཟླུམ་པོ་ལ་ནི་དབྱེ་
བ་མེད་དོ།།ཞེས་དང༌།དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།རྡུལ་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟླུམ་
པོ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཞན་

ཡང༌།རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡོད་པར་ཐལ།དེ་གཅིག་བསྒྲེས་ཡུན་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་
ཅིག་མར་འཇོག་པར་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་
མེད་ན་དཔག་ཚད་དང་རྒྱང་གྲགས་རི་རབ་དང་ས་གཞི་བར་སྣང་ལ་རྡུལ་
འཁྲིགས་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཞེས་གསུངས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག ལུང་དང་པོ་ནི་བུམ་པ་དང་ཁམ་ཕོར་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

718

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལྟ་བུ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཡོད་ལ་མེད་ཅེས་ཕ་རོལ་པོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཞིང༌།

འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ལུང་ཡང་དེའི་ཐད་ཡིན་ནོ།།ལུང་གཉིས་པ་ནི་ཐར་

ལམ་གསལ་བྱེད་ལས།རྡུལ་ཕྲན་ཚད་གྲུབ་མཛད་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་
ཡོད་ན་རྒྱུ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་རེ་ཞིག་
བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་ལ་དགག་པ་མཛད་
དོ།།ཞེས་དང༌།ཊཱི་ཀ་ཆེན་དུའང་དམིགས་བརྟག་གི་དེ་དོན་སྨྲའི་ཁས་ལེན་ལ་
གཏོང་རྒྱུ་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་མཛད་ཅིང༌།

སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་དེ།ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དྲངས་མ་ཐག་པ་དང༌།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་དུ།ཕྱོགས་གླང་
གིས་རྩོད་སྒྲུབ་འགོག་སྐབས་རྡུལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་བའི་

ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌།རྒྱན་མཁན་

པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ་བྱེད་དག་ལྟར་ན།དབང་པོའི་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་པ་འདི། རང་གིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ན་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་རིག་པའི་

སྐབས་མིག་དབང་གི་རྡུལ་ཕྲན་མིགཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་དགོས་བར་
འགྱུར་བར་གསུངས་ནས། རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེའོ།།དེས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩོད་སྒྲུབ་བརྟག་པའི་སྐབས་ཀྱང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

719

རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ཞེས་
སྨྲ་བ་དག་ལ།རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རང་

ལུགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་སྐྱོན་འདི་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

ཅེས་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན་རགས་པར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྔོ་
སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་དེ་འདྲ་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།རྡུལ་
ཕྲན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཁས་ལེན་པའི་
རྣམ་རིག་པ་ངོ་མཚར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ།།དེ་ལ་ལུང་དེ་
དག་གི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་རྡུལ་ཁས་མི་ལེན་པས། དཔག་ཚད་སོགས་ཀྱི་
བརྩམ་གཞིའི་རྡུལ་ཡོད་ཀྱང་རྡུལ་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་དང༌། ཀུན་བཏུས་རྒྱལ་
སྲས་མ་ལས།བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་
པ་ལྟར་དེ་དྲའི་བརྩམ་གཞིའི་རྡུལ་ཡོད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མེད་ཟེར་བ་ལས་སྔ་
མ་བདེ་འམ་བརྟག་གོ།རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་མ་ཁྱབ་གསུངས་
པའི་ཕྱོགས་ལ།རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།རྡུལ་
ཡིན་པར་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།ཡིན་པ་སྲིད་པའི་

ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡང༌།

རྡུལ་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན།རྡུལ་མེད་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་སོགས་སྤྲོ་བྱ་མང་ངོ་།།

720

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཉི་སྣང་ལས།རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱིབས། ཞེས་
དང༌།རྒྱན་སྣང་ལས།རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱིབས།ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌།དམིགས་

བརྟགའགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོར་
གསུངས་ཀྱང༌།མཛོད་ལས།རྡུལ་ལ་མེད།།ཅེས་དང༌།གསེར་ཕྲེང་ལས།མངོན་པ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་དབྱིབས་མེད་པར་བཤད།ཅེས་གསུངས་སོ།།དེ་ལ་བསྡུས་གྲྭ་རྩོམ་འཕྲོར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་རིང་ཐུང་གྲུ་བཞི་སོགས་ཀྱི་
དབྱིབས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དོན་ནི།

དུས་འཁོར་ཊཱི་ཀ་བཤད་ལས། དེ་འདྲ་བདེ་ཉིད་བློས་ཅི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་
ཀྱི་བར་དུ་མཐར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བློས་དེ་
ལས་ཆུང་ངུ་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་

རབ་ཏུ་འཇོག་པ་གོང་འོག་མཐུན་ཡང༌།འོག་མས་རང་ལ་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་ཆ་མེད་དང༌།གོང་མས་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ།རྡུལ་
དྲུག་གིས་རྡུལ་གཅིག་བསྐོར་བ་ན་ཆ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འོག་
མས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བློས་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་གོང་མས་དེ་ཡོད་པར་
འདོད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་མས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་དུ་ན་རྡུལ་གཅིག་ལ་རྡུལ་དྲུག་གིས་བསྐོར་བ་ན་ཤར་ཆ་དེ་རྡུལ་ཕྲ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

721

རབ་དེ་ལས་ཆུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ།རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བློས་ཆ་
གསིལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བློས་ཕྱེ་ན་ཤར་རྡུལ་ལ་རིག་པའི་ཆ་དང་

ནུབ་རྡུལ་ལ་རེག་པའི་ཆ་གཉིས་འབྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང༌།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་རྡུལ་ཆ་མེད་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་

བློས་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང༌། བྱེ་མདོ་
གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་པར་ཐལ།དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་
ཕྲ་རབ་ལ་ལྡོག་ཆ་དུ་མ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་

ལྡོག་ཆ་མང་པོ་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་མི་འདོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆ་འབྱེད་དུ་
མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་

དང་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན།ཆ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ།རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་
རང་མིན་པའི་ཤར་ཆ་དང་ནུབ་ཆ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་རང་མིན་པའི་ཤར་ཆ་དང་
ནུབ་ཆ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན།དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཉིད་ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་དཔྱོད་ཚུལ་ཙམ་
ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ།དབུ་མ་རྒྱན་གྱི།
འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ།།
ཞེས་སོགས་གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌། རྒྱལ་

722

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཚབ་བརྗེད་བྱང་དུ་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པ་ཙམ་ལས་དེར་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་རོ།།ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་ལ།མདོ་སྡེ་བ་དགེ་འདུན་སྲུངས་ཀྱིས།
ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྫས་
སོ་སོར་སྣང་བ་ལྟར་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཁྱབ་པ་མེད་དེ།
རྣམ་མཁྱེན་དང་གཞན་སེམས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། རྟགས་མ་
གྲུབ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་སྔོ་
འཛིན་ཚད་མ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་གིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བའི་དང་

པོ་སྔར་བཤད་པའི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་ཤིང༌། གཉིས་པ་མི་

འཐད་དེ།སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྟོགས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་མ་རྟོགས་པའི་གང་

ཟག་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།གསུམ་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།སྔར་བཤད་པ་ལས་འདི་
ཙམ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་བས་སྔོ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་
རྫས་གཞན་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ཅིང༌། བྱེ་སྨྲས་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་

པར་འདོད་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་དང་།སྡེ་བདུན་རྒྱན་གཉིས་

ཀར་གསུངས་ཤིང༌། སྔ་མར་སྔོན་པོ་སྣང་བ་རྩོད་གཞིར་འཛིན་མི་རུང་ཡང༌།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

723

སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་བ་དང༌། ཕྱི་མར་སྔོན་པོར་
སྣང་བ་རྩོད་གཞིར་འཛིན་མི་རིགས་པ་དང༌། བྱེ་སྨྲས་མིག་དབང་ལས་མིག་

ཤེས་ལ་གཟུགས་མི་སྣང་བར་འདོད་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌།རྣམ་ངེས་དར་ཊཱི་ཀ་གིས་དབང་ཤེས་
མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་སྔོན་པོར་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉི་གས་འདོད་པར་
གསུངས་སོ།།
ཁོ་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན་
དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཉིད་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་
སྔོན་པོ་ཉིད་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ།དེ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་འདིའི་ཆོས་ཅན་
ལ་སྔོན་པོ་ཉིད་འཛིན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པ་སྡེ་བདུན་རྒྱན་རང་ཉིད་ཀྱིས་

ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་འདིར་སྔོ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་མི་རུང་བ་དང༌།ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེར་མི་
རུང་བར་བཤད་པ་དག་མི་འཐད་དེ།དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ལུགས་འདིར་ཁས་

ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །མྱོང་བའི་ངེས་པ་

724

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ།རྣམ་
རིག་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་བཞག་ན་ཕྱི་དོན་བཞག་དགོས་པར་མཐོང་འདུག་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་དམིགས་

བརྟག་འགྲེལ་བར། སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དོགས་གཞིར་བཀོད་ཀྱང༌། དེའི་ལུགས་ལ་སྔོ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་ཟེར་བ་ལ་སྡེ་
བདུན་རྒྱན་དུ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ལ།རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་ཏུའང་གཟུགས་

སོགས་ཁས་བླངས་ན་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་ཟེར་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་མི་མཁས་པའི་མུ་ཅོར་དུ་གསུངས་ཤིང༌།རྣམ་བཤད་ཀྱིས་མཐོང་
འདུག་གསུངས་པ་ཡང་སྔ་རབས་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །བོད་སྔར་བས་
པ་དག་ལུགས་འདིར་སྔོན་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། སྔོན་པོ་ཡིན་ན་

ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌།གཞི་གྲུབ་ན་རང་རིག་

ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན་མིག་

ཤེས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་འབྱུང་ངོ་།།
ཁ་ཅིག ལུགས་འདིར་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དང་ཡང་དག་པར་
ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ།ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད་ན། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་
ཡིན་པའམ་མི་ཆོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་ཀྱང་དོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

725

དམ་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་ལ། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་ཡང་མིན་

པའི་ཕྱི་དོན་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་པས་དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་
བར་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་བརྟག་པར་མི་རིགས་ཟེར་ན། དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ།བདེན་གཉིས་ལ་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་ཀྱང་བརྟག་པ་གང་བྱས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བྱེད་མི་དགོས་པ་སྡེ་
བདུན་རྒྱན་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག སྔོ་འཛིན་མིགཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་

ཟེར་བ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དངོས་
སུ་རྟོགས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གསེར་འཕྲེང་དུ་དོན་
སྣང་དང་དེར་སྣང་གི་བློ་གཉིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པར་གསུངས་པས་རྣམ་པ་
ཆོས་ཅན་དུ་མཛད་ཀྱང༌། སྲས་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་
པ་བཀག་པ་རྗེའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་མཆན་དུ་བཤད་དོ།།རྣམ་བདེན་
པ་ལྟར་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་ཀྱིས་རྫས་གཅིག་དང༌།རྣམ་རྫུན་པ་
ལྟར་ན་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་པ་ཆོས་
ཅན་དུ་འཛིན་པ་མིན་པས་མི་འཐད་པར་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ་གསུངས་སོ།།
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་
མེད་དགག་མི་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ།ལུགས་འདིའི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་དེ་

726

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་པར་བཤད་པ་མེད་ཅིང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང༌།ཐེག་བསྡུས་སོགས་སུ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཕལ་

མོ་ཆེའི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མ་

མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་ལས་གཟུགས་

སོགས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་འཐད་

པར་སྒྲུབ་པ་དང་ལུགས་འདིའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་སྒྲུབ་པའི་

རིགས་པ་སོགས་སུ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་བསྒྲུབ་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་
ཕྱིར་དང༌། འདི་བ་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་སྨྲ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་
ཡིན་པས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་
འཚོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉི་ག་

རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུགཔའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང༌། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་དང་

བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཤེས་རྫས་ཐ་

དད་ཡོད་མེད་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་དེས་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་

ཉིད་དུ་མི་རྟོགས་ན་རིགས་པ་དེས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

727

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌།དེ་ལྟར་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་དེས་རྟོགས་ན་རྣམ་རིག་

ཙམ་གྱི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་མ་རྙེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་

དང༌།རིགས་པ་གཞན་གྱིས་རྙེད་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་
པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་རྙེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཤེས་པ་

དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མེད་བརྟག་ཅིང་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་མི་རྟོག་པའི་

རིགས་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མཐའ་ཆོད་པར་དཔྱོད་པའི་

རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་

དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་
རིགས་པས་ཁེགས་ཤིང་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་རིགས་པ་འདིས་

སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང༌། དེ་མི་ནུས་ན་

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་མེད་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་

བྱ་ལ་མེད་དགག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལས་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་
མཚན་བཅུ་གསུམ་བཀོད་དོ།།
ཁ་ཅིག དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ།འདི་བའི་ལུགས་ལའང་བདག་མེད་

དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མེད་དགག་འཇོག་པ་

728

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་འགྲེལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་རང་གཞུང་གཞུང་འདི་སྟོང་ཐུན་
ཆེན་མོ་སོགས་སུ་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་གསལ་བར་
གསུང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌།གཞུང་ལས།དགག་བྱ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་པ་དགག་གཞི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་གི་དགག་བྱའི་

བདག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་ནི་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་གཉིས་མཐུན་པས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་འཇོག་པ་མི་རིགས་ལ།

ཞེས་ལུགས་གཉིས་ཀར་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ཏུ་
གསུངས་པ་དང༌། མཁས་གྲུབ་ལྟ་ཁྲིད་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཙམ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི། ནས། ངེས་པར་ཀུན་བཏགས་དེ་ལྟ་བུ་
རྣམ་པར་བཅད་པའི་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞན་དབང་གི་སྣང་
བ་ལོག་པ་དང༌།ཞེས་འདི་བའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་
ཀྱི་ངོར་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་
མི་འཐད་དེ། ཐེགབསྡུས་སོགས་སུ་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་

པའི་རྟགས་སྒྲུབ་སོགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་
ཀྱང་རྩ་བའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་མེད་དགག་ཁོ་ན་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ།
།གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ།རིགས་པ་དེ་གསུམ་ནི་བདག་མེད་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་
པ་ལས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།འོ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

729

ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལའང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་རྟོག་
པས་བཏགས་ཙམ་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་

གྲུབ་མཐའ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་སྨྲ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པ་འགྲིག།ལྔ་པ་ལའང་མ་ཁྱབ་སྟེ།རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཟུང་
འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དང་
བདུན་པ་གཉིས་ལའང་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གཟུང་
འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མེད་
དགག་དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་མི་འཐད་དེ།གཞན་དུ་ན།ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་

བདག་མེད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེས་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ལ་
འཇུག་མི་ནུས་པར་ཐལ། དེས་དངོས་སུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་ལས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དགུ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།དེས་དེ་རྙེད་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར།བཅུ་པ་མི་འཐད་དེ།གཟུགས་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཏེ།དེ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་
རིགས་པས་རྙེད་ཆོག་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཀུན་རྫོབ་ལས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་མིན་ལ། གཟུགས་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་རྣམ་རིག་

ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཅིག་པ་མི་འཐད་དེ། རྫས་ཐ་

730

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་མ་དཔྱད་ན་མཐའ་

མཆོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫས་སུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་རྫས་
གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡོད་དཔྱད་དགོས་ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཚང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་ཡོད་མེད་
དཔྱད་པ་ལ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡོད་དཔྱད་དགོས་ཀྱི།

བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པར་དཔྱད་པ་ལ་བདེན་པའི་དུ་མར་ཡོད་མེད་
དཔྱད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་
པོ་དང་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་ཁེགས་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་

རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ན་རྟགས་དེ་ངེས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མ་ངེས་པ་ཡོད་དགོས་པས་རང་ལ་གནོད་བྱེད་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
བཅུ་གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་རྣམ་ངེས་དང་ཊཱིཀ་ཏུ་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་མིན་ན་སུ་ཞིག་གི་ལུགས་ཡིན་པ་

སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱེད་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མེད་དགག་དགོས་པར་
གསུངས་ཀྱང་སྤྱིར་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་མ་གསུངས་ཞེས་
བཤད་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན་དཔྱད་དགོས་སོ།།
ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

731

ཟེར་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དམིགས་

བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་
འཛིན་ཡིད་ཤེས་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཡོད་ན་སྔོན་པོ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྔོན་པོའི་དགག་གཞིར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
གངས་རི་སྔོན་པོར་སྟང་བའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོ་འཛིན་
རྟོག་པ་དང་སྔོན་པོ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་
སྔོ་འཛིན་རྟོགཔ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར།འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དེ་ཡིན་ཟེར་བ་
ཡང་དེས་ཁེགས་ཤིང་གཞན་ལའང་བསྒྲེ།
ཁ་ཅིག ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་
ཅིང་གཅིག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་གཅིག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་དམིགས་

བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་

ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་

732

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར། ལྡོག་སྟེ་འཕེན་ཚུལ་ཡང་སླ།
ཁ་ཅིགདེའི་དོན།རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཅིག་ཅར་དམིགས་པ་ལ་

བྱེད་ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་པའི་རང་རིག་གིས་སྔོན་པོ་ལ་དངོས་
སུ་དམིགས་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག དེའི་དོན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་

ཤེས་གཉིས་བློ་ངེས་གཅིག་དངོས་སུ་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་དངོས་སུ་
དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་
ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་
དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།
ཁ་ཅིགདེའི་དོན།གཅིག་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཡོད་
པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན།བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན།དེར་
ཐལ།དེའི་ཕྱིར།འདོད་ན།ཁྱོད་ཀྱིས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་ན་དེའི་རོ་
མཐོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིགདེའི་དོན།ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་
དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་

བྱེད་ཟེར་བ་ཡང་དེས་ཁེགས་སོ།།དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
མྱོང་བ་མེད་པར་དོན་འགའ་འམ།།
དོན་མེད་པ་ཡི་མྱོང་བ་ཡང༌།།
མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ།།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

733

ཞེས་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་པ་མེད་ན་དེ་འཛིན་ཤེས་
པས་དོན་མྱོང་བ་མེད་ལ། ལྡོག་སྟེ་ཡང་ན་དཔེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་ལྟར་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་
དང༌།དམིགས་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང༌།ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པ་ལ་བཤད་
པ་ཙམ་རྗེ་ཡབ་སྲས་མཐུན་ཡང༌།གསེར་འཕྲེང་དུ།དུས་གཅིག་ལ་གཅིག་

རྟོགས་ན་གཅིག་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་དར་ཊཱིཀ་ཏུ་
དུས་གཅིག་ཏུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་རྟོགས་ན་ཅིག་ཤོས་རྟོགས་པ་དང་གྲུབ་བདེ་
རྫས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌།སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ།ཕན་ཚུན་གཅིག་

ཚད་མས་དམིགས་དུས་སུ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་
དང༌། རིགས་རྒྱན་དུ། ཐ་དད་གང་ཞིག་ཕན་ཚུན་གཅིག་དམིགས་ན་ཅིག་

ཤོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་སྒྲས་ཟིན་

མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས། མཚན་གཞི་དང་སྦྱར་ན་གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་

ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་
དམིགས་ན་གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའམ།ཤེས་པ་དེ་སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་
ན་སྔོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་
མཐུན་ནོ།།ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་

734

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་བྱས་ནས་རྟགས་དེའི་མཐུན་དཔེར་ཟླ་གཉིས་དང་དེར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་
འགོད་པ་དང༌། ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དེར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་འགོད་པ་གཉིག་མི་འཐད་དེ།ཟླ་གཉིས་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱེ་སྨྲ་
སོགས་རྒོལ་བ་འགར་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་
ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡེ་བདུན་རྒྱན་གྱི་

སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་དུས་མཉམ་པའི་རྟ་བ་ལང་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
སུ་འགྲོ་ཡང་དགོངས་པ་སྔར་ལྟར་ལ།སྐབས་ལྔ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་དང་གྲུབ་
མཐའ་ཆེན་མོ་གཉིས་སུ་ཚིག་ཟིན་འདྲ་མིན་བྱུང་བ་ཡང་དགོངས་པ་མི་
འགལ་ལོ།།
བློ་གླིང་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཡིད་མངོན་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་
འཛིན་དབང་མངོན་དང་སྔོ་འཛིན་ཡིད་མངོན་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།ཞེས་བཤད་དེ་དེའི་རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་ལ། རྟ་
ནག་རྣམ་འགྲེལ་དུ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གསུངས་ཀྱང་སྔོ་
འཛིན་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་བྱེད་པར་མངོན་ཞིང༌།

སྒོ་མང་བས།དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ཏེ།ཡིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

735

མངོན་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་བསྟན་ཡིད་མངོན་ཡང་རང་ལ་སྣང་བའི་

ཡུལ་གཟུགས་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
སོ།།སྐབས་ལྔ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་སྔོན་པོ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་སྔོ་འཛིན་
ཤེས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་མཛད་མཆན་དུ་དཀར་པོ་སྔོན་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང༌།ཀ་བ་བུམ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
བུམ་འཛིན་རྟོག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བུམ་
པའི་དོན་སྤྱི་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་
འགྱུར་བར་བཤད་ཀྱང༌།ཁོང་པ་ལྟར་ན་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པ་རྟག་འཛིན་དང་བུམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་

པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་རིག་གིས་དམིགས་དུས་སུ་
བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་དམིགས་དགོས་པར་ཐལ།དེ་གཉིས་

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་
རིག་གིས་རྟོགས་ཚེ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཡང་རང་རིག་དེས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས།བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་
པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་བློའི་སེལ་བ་དེ་ཉིད་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་
དངོས་ཡུལ་གཉི་ག་ཡིན་ལ།བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་

736

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་སུམ་གྱི་ཤུགས་ཡུལ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།རིགས་རྒྱན་

དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གཉིས་

ཕན་ཚུན་གཅིག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་ཅིག་ཤོས་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་མ་ཁྱབ་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་

གསུངས་པ་ལ།ཆོས་མཛད་མཆན་དུ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།འདོད་པའི་ཕྱིར།མ་གྲུབ་ན། སྔོ་
འཛིན་ཚད་མ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་ཤེས་པའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་
འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།ཅིག་ཤོས་དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར།དེས་ན་སྔོན་
པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་པ་གང་དང་ཡང་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པར་འགྱུར་ལ། སྐབས་ལྔ་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་སྔོ་
འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱི་ཙམ་དང་ཡང་ལྡན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །མཆན་དེར།མར་མེའི་འོད་ཀྱི་གཟུགས་དང་དེའི་སྣང་བ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་མིན་ལ་རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་སོགས་དང༌། སྡེ་བདུན་རྒྱན་མི་མཐུན་པར་

བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་དང༌། རིགས་རྒྱན་སོགས་སུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

737

གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་

གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་སྣང་བར་མ་ཆད་པའི་སྣང་གཟུགས་
གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཡང༌། སྣང་གཟུགས་ཙམ་དེ་མིན་པར་

གསུངས་པ་དང༌།སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ། སྣང་གཟུགས་གཉིས་སེམས་ཅན་འགའ་
ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་མིན་པར་གསུངས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་
གཟུགས་གཉིས་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྣང་གཟུགས་ཁྱད་པར་
ཅན་གཉིས་དམིགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་བློ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པ་ན་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
འགོད་ཅིང༌། དེའི་དོན་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བློས་སྔོན་པོ་ནམ་དམིགས་པ་

ན་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གང་
གི་བློས་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་དེས་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་པས་

ཁྱབ་ཅེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་

738

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ན་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་
སྤོང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལའང་ཤེས་རབ་དེ་སྐྱེས་ན་སྤང་
བྱ་བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་
འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་
དད་བཀག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།རིགས་པ་དེས་དེ་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དཔེར་ན་དུ་བས་དུ་
ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེས་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དཔགས་སྟོབས་
ཀྱིས་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་དཔོག་པར་རིགས་རྒྱན་སོགས་ལས་གསུངས་
པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་
དུ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུངས་པ་འབྲེལ་མེད་
པར་ཐལ། རིགས་པ་དེ་སྔོ་སོགས་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་

རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་རྟོགས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་
གཅིགཔའི་དོན་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་ཚེ་བལྟ་བྱ་
ཐུན་མོང་བའི་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ཀའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

739

འམ། རེ་རེ་བའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པ་ལ་བྱེད།དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་

ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྫས་གཅིག་དང༌།གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་
མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་བུམ་པ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་
ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌།དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བུམ་པ་དེ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་མི་མཐོང་

བར་འགྱུར་བས་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པ་འབུད་དོ་སྙམ་ན། རིགས་རྒྱན་

རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་རང་རང་ལ་སྣང་བའི་དོན་དེ་
དག་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཞིང༌།

གྱད་གཟུགས་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་དཔེར་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ཟླ་
གཉིས་སྣང་ཚེ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་གཉིས་ཀར་ཟླ་
གཉིས་སྣང་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་ཚེ་
ཡིད་འོང་མི་འོང་གི་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང༌། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་བལྟས་པ་

མཚུངས་པ་གཉིས་འགོད་པར་མཛད་པ་ལ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐས་དཔེ་སྔ་མ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་
པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་རིགས་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ།།
སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལའང་སྣང་
བར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ།སྐབས་ལྔ་པའི་ཡིག་ཆར།དེ་གཉིས་རིགས་
མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཆོས་

740

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཛད་མཆན་དུ། རིགས་རྒྱན་ལྟར་ན་སྤྱིར་སྔོན་པོ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣང་

ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་མིན་ཟེར་དགོས་འདྲ་བས་གཟུང་བྱ་
ཐུན་མོང་བའི་སྔོན་པོ་འཇོག་མི་འཇོག་དཔྱད་དགོས་པར་བཤད་དོ།།
ཁ་ཅིག་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཤེས་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་
མའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་བའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མ་དེ་དང་རྫས་
གཅིག་ཡིན་ན།དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཞིང༌། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཚད་
མ་དེས་དེ་འཇལ་ཚུལ་དེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཞན་རིག་གི་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ།དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་བའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་
ཁ་ཅིག་གིས་བལྟ་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རང་
རྟོགས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་པ་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་
བ་དང༌། གཞན་དག་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་

སྐྱོན་མེད་དེ། རྫས་གཅིག་པ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣང་བ་དང་དེ་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ནི་གཏན་ནས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར།དེ་
ལ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། འདོད་པ་དང་པོ་ལྟར་ན་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བའི་རྒོལ་བ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

741

བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དང༌། གཉིས་པས་དོགས་པ་མི་ཆོད་དེ།
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྐྱོན་
བརྗོད་ནས། རང་ལུགས་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་གཞན་སེམས་འཛིན་པ་ནི་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་དོན་སྤྱི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་རང་

མཚན་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་མིན་ཡང་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་
མི་འགལ་བས། འདི་ནི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་བརྒྱུད་ནས་འཛིན་པས་རང་གི་ངོ་
བོ་དངོས་སུ་མི་འཛིན་ཀྱང་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཤེས་སླ་ཞིང༌།དེས་ཕ་རོལ་བོའི་
ཤེས་པ་དང་རང་སེམས་རྫས་གཅིག་མི་དགོས་པའང་ཤེས་ནུས་ལ།གཞན་
སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་

སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་སོ།།
ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་སྡུག་བདེན་ཡོད་
པར་ཐལ།རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།དེའི་ལན་དུ་

གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར། སྔོན་པོ་དང་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཆོས་ཅན།རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་ནས། རྟགས་དེའི་དོན་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་མ་དམིགས་ཀྱང་སྔོན་པོ་
དམིགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལྷས་
བྱིན་གྱིས་རྟགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་

742

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ཚེ། སྔོན་པོ་དེ་ལྷས་བྱིན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་
ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་
དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་གང་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་དམིགས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་
འཛིན་ཤེས་པ་མ་དམིགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་མིན་པར་འགྱུར་ལ། གང་གིའང་རྒྱུད་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཤེས་པ་ཞིག་

དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་ན།དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་མེད་པས་མི་འཐད་ཅིང༌། རང་

ལུགས་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཀུན་གཟིགས་པ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་སྡུག་བདེན་དང་རྣམ་མཁྱེན་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱོན་
མེད་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་
བལྟས་པའི་ཚེ་གཅིག་ལ་སྣང་བའི་ཆ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་བལྟ་བྱ་ཐུན་
མོང་བའི་སྔོན་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་དང༌། བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་
སྔོན་པོ་དེ་གང་ཟག་དེ་གཉིས་གང་གི་ཤེས་པ་དང་ཡང་རྫས་གཅིག་མིན་ཡང་

རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་མིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་
གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་གཞིའི་སྔོན་པོ་རེ་རེ་དང་ཐུན་
མོང་གི་སྣང་གཞིའི་སྔོན་པོ་རྣམས་སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་ཡང༌། ཉེར་
སྦས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་ཚེ་ཐུན་མོང་གི་དེ་ཉེར་
སྦས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་གཞན་གཉིས་དེའི་རྣམ་ཅན་ལས་དེ་དངོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

743

གནས་པར་འདོད་མི་རུང་སྟེ། རུང་ན་གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གསུམ་གྱི་

རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཉེར་སྦས་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་

རོ།།
དེས་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་བྱ་
རྣམས་དེ་དང་དེ་དངོས་གནས་མིན་ཞིང༌།གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་འཛིན་པའི་
རྗེས་དཔག་ལ་དོན་སྤྱི་སྣང་བ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་དེ་རྗེས་དཔག་དེ་དང་རྫས་
གཅིག་པའི་དོགས་པ་མེད་ལ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཤར་བས་མངོན་ཤེས་དེ་ཕ་རོལ་བོའི་སེམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་

མི་དགོས་པ་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་གང་སྣང་ཚོགས་གཉིས་

མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་དེ་དང་སྡུག་བདེན་སོགས་རྫས་
གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ལུགས་འདིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ།
གཞུང་འདིར་དེ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པ་དང༌།སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་བརྟག་གོ།

744

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ནི།ཡུམ་གྱི་མདོ་ནས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྤར་ལྟར་དགོངས་
འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྤྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་ཚུལ་མ་ཤེས་ན། ཐེག་
བསྡུས་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པའི་བསྟན་པ་དེར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། མེད་པའི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པས་རིག་

པར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེར་མདོར་མེད་ཅེས་གང་གསུངས་པས་ཀུན་བཏགས་འགོག་པར་བཤད་པའི་དོན་མི་ཤེས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞི་གཞན་

དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འགོག་ཚུལ་
གསུངས་པ་འདི་མི་ཤེས་ན། ལུགས་འདིར་ཡང་ཆེས་མི་རིགས་པ་དུ་མ་སྨྲ་

དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་
ན་ལ་བཤད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་མཁའ་
མེད་ཅེས་གསུངས་པའང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ཁོ་ནར་སྦྱར་ཏེ་འཆད་དགོས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་དོགས་པ་ཡིན་

ཏེ།ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་བེམ་པོར་གྲུབ་དགོས་ལ།ནམ་མཁའ་བེམ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

745

པོར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་

ཤེས་ན་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་
ལ་དགོངས་ནས་ནམ་མཁའ་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཤེར་མདོར་ནམ་མཁའ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ།།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཀུན་བཏགས་འཇོག་ཚུལ་མི་ཤེས་པར་གཟུང་འཛིན་
རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ན་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུ་ཡང་
གཟུངས་མེད་པར་ཤེར་མདོར་གསུངས་པའང་འདི་བས་བཤད་དཀའ་འོ། །དེའི་ཕྱིར་བོད་ཁ་ཅིག་གང་དུ་ཡང་གཟུངས་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་
མཉམ་གཞག་གི་དུས་ལ་དགོངས་ཟེར་བ་སོགས་ནི་ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པའོ།།
བྱང་ས་སོགས་སུ་ཤེས་འཚོལ་བཞི་གསུངས་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་

གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་སོགས་སུ་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་དོན་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་

ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ། མིང་གི་སྔ་

རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང༌།དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ནས་ཤེས་
དགོས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
ཁེགས་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན།ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་མི་ཁེགས་ཤིང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་

746

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་སྤོམ་པ་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་
གསུངས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་རིགས་པས་བཀག་ན་དེའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྤྲོ་ན། བློ་གླིང་བས།ནམ་མཁའ་དང་དེ་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་

སྟོང་པ་ནི་མདོ་སྡེ་བས་རྟོགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོར་མི་རུང་བར་བཤད་ཅིང༌།

ཡིག་ཆ་རྙིང་བར། ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་
གསུངས་པ་ཡིག་ཆས་བཀག་ནས། ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་
པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང༌། དེས་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། ནམ་མཁའ་བེམ་པོར་གྲུབ་པ་དེ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དུ་མ་བྱས་པར། ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཚད་དུ་བྱས་ནས། ནམ་མཁའ་ཕྱི་

དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་གསུངས་པ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ།གཞུང་ལས།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བདག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆེས་མི་
རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་སྨྲ་དགོས་ལ། རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་གཟུངས་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལུགས་འདིས་བཤད་པར་ཤིན་ཏུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

747

དཀའ་འོ།།ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མེད་
པར་གསུངས་པའང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་
རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་འཆད་
དགོས་པ་མང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་
དོན་ཞེས་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ནམ་བེམ་པོའམ་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་ནས། གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དང་དེ་དག་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་
ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་དང༌།
ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཙམ་ལས་མི་འདོད་དེ། ས་སྡེ་ལས་སྔ་མ་དང་ཚད་མ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་ཕྱི་མ་མ་གཏོགས་གསལ་བར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྡུས་དང༌།དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཉི་ཤུ་

བར་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གིས་བརྒྱད་

སྟོང་དོན་བསྡུས་སུ་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་
གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

748

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་
པའི་རྩོད་སྤོང་དང༌།གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ངོ་།།དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ།།
དང་པོ་ནི།དགོངས་འགྲེལ་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་

རེ། ཐེག་ཆེན་པར་མ་ཟད་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད།མི་བྱེད་ན།ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དགོངས་འགྲེལ་དུ།གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་
འཁོར་བར་འཁོར་ལ། གཞན་དབང་ལ་དེ་མེད་པར་མཐོང་ན་འཁོར་བ་ལྡོག་
པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་རྣམ་
དག་གཅིག་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་
སྔར་བཤད་པ་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།དགོངས་འགྲེལ་འཕགས་ཞུས་ལས། གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་ཏོ།
།ནམ།གཞི་དེས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་ཀུན་ནས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

749

ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར།ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌།སྐྱེ་བའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ནས།

འཁོར་བར་འགྱུར་ཏེ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌།
གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པས།ནས།ཡང་དག་པར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌།ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌།ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌།ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌།སྐྱེ་བའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།དེ་གསུམ་གསལ་མ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་

ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་ཉིད་ལས།དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང༌། སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་
བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་ཅན་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང༌། སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་
བས། འདི་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

750

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གཅིག་པ་ཡིན་ལ།རྣམ་པར་དག་པ་གཅིག་

སྟེ་གཉིས་པ་གང་ཡང་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་ན།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཐེག་
ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ།མི་བྱེད་ན་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འཆད།ཅེས་རྩོད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི།འདི་ལ་བྱང་སར་ཡང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།རྟོག་པ་ཡིད་

ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་བྱེད་པར་
ལུགས་འདིས་བཞེད་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གང་ཡིན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། རིལ་བོར་

འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་གནས་དང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་

དམིགས་པའི་དངོས་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཏགས་པ་སྐྱེད་དོ།།
ཞེས་རྣམ་རྟོག་གསུམ་གྱིས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་

དམིགས་པའི་དངོས་པོ་དང་སྤྲོས་པའི་གནས་སྐྱེད་པར་གསུངས་ཤིང༌།རྣམ་
རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དང༌། སྤྲོས་པའི་

གནས་ཞེས་པ་རྣམ་རྟོག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་ཏེ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

751

ཀྱང་གོ་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པས་གཉིས་ཀ་སྨོས་སོ།།རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པ་

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤྲོས་པར་བྱེད་ན། མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ།
མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་
ཚོགས་མང་པོ་རྣམ་པ་དུ་མ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང༌།འཇིག་ལྟས་ཉོན་མོངས་གཞན་སྐྱེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་
བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་འདི་གཉིས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དེ་ལས་
གཞན་པའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་སྐྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྡུག་པར་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།དེ་གཉི་ག་ལས་

ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཅི་རིགས་པར་འདོད་ཆགས་དང༌།ཞེ་སྡང་དང༌།
གཏི་མུག་རྣམས་སྐྱེད་དོ།།ཞེས་དང༌།ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་
ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ནི་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ། །འཁོར་བ་ན་འཁོར་བ་ལས་ནི་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་སོང་བ་སྐྱེ་བ་
དང༌། རྒ་བ་དང༌།ན་བ་དང༌།འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།ཤེས་འཚོལ་བཞིས་ཆོས་བདག་མེད་པར་

752

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་ན་འཇིག་ལྟ་སོགས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡོངས་སུ་
འཚོལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་དང༌།ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
རྣམ་པ་བཞིས་འགྱུར་ཏེ།ནས།གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན།ཚེ་འདི་ཉིད་

ལ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པས་ཕྱི་མ་ལ་དེའི་རྟེན་དང་དེའི་དམིགས་པ་

སྤྲོས་པར་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ།།དེ་མ་སྐྱེས་ཤིང་

མ་བྱུང་བས་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་འབྱུང་བར་མི་

འགྱུར་རོ།།དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེའི་འགོག་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།
སྤྲོས་པ་འགོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་
ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་ནི་

འདི་བར་མ་ཟད་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་
པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་དངོས་ལན་ལ།
རྟགས་ཟུར་གཉིས་བཀོད་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ།ལམ་འདི་ཉིད་ཅེས་གསུངས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

753

པ་ནི་གཞན་དབང་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ལམ་

ལ་བྱེད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་
བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཀུན་བཏུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་
དག་པར་བྱེད་པ་དང༌།ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་
ཆུང་ཁྱད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་རྣམ་དག་གཅིག་
པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་
ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།ཀུན་
བཏུས་ལས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན།ཕུང་པོ་
དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་ཉིད་ལ་བདག་མེད་ཅིང༌།སེམས་ཅན་དང༌།
སྲོག་དང༌།སྐྱེ་བ་པོ་དང༌།གསོ་བ་དང༌།གང་ཟག་དང༌།ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང༌།ཤེད་བུ་མེད་ལ།བདག་མེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།དེའི་
ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་མར།གཞན་དབང་ཕུང་སོགས་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།དགོངས་

754

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་དུ་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་

སྣོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས། གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་
གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་
དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་ནུས་ལ།རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རང་གི་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ཞིང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་

སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲེལ་

བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་ནུས་པ་དང༌། བར་བའི་

དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ནུས་པར་མ་ཟད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་མདོ་དེའི་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ནུས་པ་དང༌། ཐ་མའི་དེས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་ནུས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བར་བའི་

དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ལ།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བར་བའི་དགོངས་
པ་དངོས་སུ་གོ་པའི་ཤུགས་ལ་དང་པོའི་དགོངས་པ་ཡང་གོ་ནུས་པས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

755

ལེགས་པར་ཕྱེ་པའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་ནི་འཁོར་ལོ་ཟ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
དོན་འབྱེད་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །
རྟགས་གསུམ་པ་སླ།
འདིར། བྱང་སར་བཤད་པའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ནི།དེ་ཉིད་ལས།ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། རིལ་པོར་

འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།
བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།
མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌།དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ་རིམ་པར། གཟུགས་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་
ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་ཅན་ནོ་ཞེས་
སོགས་ཁྱད་པར་དུ་དང༌།གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་

བརྡ་དང་ལྡན་ལ་ཆོས་མང་པོ་བསྡུས་པ་དག་ལ་གཅིག་ཏུ་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་དང༌།ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་གི་བར་དང༌།མཛེས་
པའི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་དང༌།མི་མཛེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་དུ་
མི་འོང་བར་དང༌།བར་མའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བར་རྣམ་པར་

756

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྟོག་པ་སྟེ།དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་གསུམ་སྐྱེད་པར་འཇུག་ལ་དངོས་པོ་གསུམ་
ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས།གཞི་གསུམ་པོ་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ།དང་པོ་ནི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ལ་གནས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལ་ལྟ་བ་ལས་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ཀུན་ཏུ་
འཇུག་པ་ནི་གཉིས་པའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་
གཏི་མུག་ནི་གསུམ་པའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།རྣམ་རྟོག་དང་དངོས་པོ་གསུམ་ཡང་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོག་མ་མེད་པ་དང༌། གཅིག་གི་རྒྱུ་ལས་
གཅིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།ཐོག་མེད་ནས་རྣམ་རྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རྟོག་གི་

རྟེན་པར་མ་ཆད་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལ་རྣམ་རྟོག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་

རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་སྤྲོས་པའི་གནས་སྐྱེད། བར་བ་གཉིས་

ཀྱིས་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེད། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་

དུག་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེད་དོ།།
སྤྲོ་ན།དཀའ་འགྲེལ་དུ། རྩོད་ལན་གཉིས་དང༌།ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
གཞན་དབང་དང༌། སོགས་འཕྲོས་དོན་ལྟ་བུ་དང༌།གཉལ་སྟོན་གྱིས་རྩོད་པ་
གཉིས་བཀོད་ནས་དོན་ཚན་བདུན་གྱིས་ལན་དང༌། དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་

སོགས་སུ་རྩོད་ལན་གསུམ་རེ་བྱས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དགོངས་པར་གནས་སམ་སྙམ་མོ།།སྔར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ།།ཞེས་པའི་མང་ཚིག་གི་དོན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

757

རྣམས་ལ། སོགས་དང༌། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ།སོགས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གཉིས་དང༌།དེའི་སྟེང་དུ་བྱང་
སར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་གསུངས་པ་

རྣམས་དང༌།གཞུང་རང་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་དད། བྱང་སའི་རིལ་བོར་འཛིན་པ་ཞེས་པ་མིང་སྣ་

ཚོགས་འཇུག་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་

རྟག་པར་འཛིན་པ་དང༌། ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། ཤིང་གི་རིགས་དུ་མ་

ཚོགས་པ་ལ་ནགས་ཚལ་ཞེས་བཏགས་པའི་དོན་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པ་རྣམས་ལས་གང་ཁུངས་དང་ལྡན་པ་རྟགགོ །རྣམ་རྟོག་གི་

དམིགས་པའི་དངོས་པོ་སྤྲོས་པའི་གནས།ཞེས་པ་པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་
སྤྲོས་པའི་གནས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྐྱེད་
པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌།མུན་སེལ་ལས།རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་ཡོད་འདྲ་བ་སྤྲོས་པའི་གནས་སྐྱེད།ཅེས་གསུངས་སོ།།
ཁོ་ན་རེ།ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཅན།འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་བར་

ཐལ།འཁོར་བ་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་

མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་སྤངས་པ་མི་

འགལ་པའི་ཕྱིར།ཁོ་ན་རེ།ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་འཁོར་རྩ་

758

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་རང་གིས་ཁྱོད་སྤོང་པ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།དེ་འཁོར་རྩ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་སྤངས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་

བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཐར་བ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར།ཡིག་ཆའི་ཚིག་ཟིན་ལ་

བརྟེན་པ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ཟད་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ།ཁྱོད་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་གང༌། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་
རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།
གཞན་དག་ན་རེ།ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་
ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་སྤོང་ནུས་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང༌། རྟགས་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ།ཕུང་
པོ་མི་རྟག་པ་དེ་ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།དེ་དེའི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་ལས་
གང་ཁས་བླང་དགོས་དཔྱད་དོ།།དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་
པ་འདི་ཉིད་ཅེས་པ།གཉལ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ལམ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌།གཞན་དག་སྤྱིར་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་

སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་གཉི་ག་རུང་སྟེ།གཞུང་ལས།

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

759

ལམ་འདི་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱེད།ཅེས་དང༌།གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དག་པར་བྱེད་པ་དང༌།ཉོན་མོངས་སྤངས་བ་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་མེད་པས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་རྣམ་དག་
གཅིག་པར་ཡང་གསུངས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐེག་
ཆེན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དག་པར་བྱེད་
ཚུལ་བརྟག་དགོས་སོ།།འདིའི་ལམ་དང་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་ལ།དགོངས་འགྲེལ་
རྣམ་བཤད་ལས།ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་

གྲངས་ཏེ།ཞེས་པ་ལས་གཞན་ཐད་འདིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་
སུ་མི་གསལ་ཞིང༌།བསེ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རིམ་པར་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང༌།ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་ནང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་སོ།།
གཉིས་པ་གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ལ་གཉིས། ལུང་
དང་འགལ་བའི་རྩོད་པ་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་ངོ་བོ་དང༌།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ་ཇོ་ནང་པ་དག་ན་རེ།དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་སུ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་སྟེ་མིག་གི་

ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང་རྣམ་བཏགས་ཏེ་གཞན་དབང་གི་
མིག་གིས་སྟོང་བ་སྟེ་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་

760

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་

གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་ཡིན་

པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།ཞེས་
ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་འཐད་པར་བསྟན་ཏེ་ལན་གདབ་པ། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ཏེ་མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པ། དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་

པར་བསྟན་ཏེ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མིན་པར་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། སྟོང་ཚུལ་དེས་བདག་འཛིན་ལ་མི་
གནོད་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི།དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ།ཞེས་སོགས་
བྱུང༌།བཞིན་ནོ།།ཡན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་དང༌།དགོས་
སོ། །ཡན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འཕེབས་པ་ལ་བདག་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་དགོས་པ་དང༌།ག་ལ་ཡིན། ཡན་གྱིས་ཆོས་

དེའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཆོས་དེའི་སྟེང་གི་

གཞན་དབང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་འཛིན་དགོས་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་པར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

761

བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་དབུ་སེམས་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་ངེས་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར།དཔེ་གཞུང་ལྟར་རོ།།གཞན་ཡང༌།དེ་གཉིས་སུའི་ལུགས་ལ་

ཡང་དེ་འདྲའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་དེ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་བདགགིས་

སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་ཏེ། རྡུལ་ཆ་མེད་པ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་ལྟ་བུ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁོ་ནས་བཏགས་པ་
ཙམ་ཞིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་བསྟན་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ།དེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ན་ལས།སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འགོག་པ་ཡང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་དགོས་སོ།།གཞན་ཡང༌།ཡོངས་གྲུབ་ངོ་བོ་
ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བདག་མེད་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་མ་ཡིན་པར། གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས། ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
པ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་རང་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་

ཡོངས་གྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་བཟུང་ནས་

762

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁྲུལ་བ་མིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་བོ་གཞན་དབང་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་
ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌།ཆོས་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་དོན་
གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་

ཅན་དུ་སོ་སོར་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་སྟོང་གཞི་གཟུང་འཛིན་དེ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི།དེས་ན་དབུས་མཐའི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེས་ན་གང་ལ་
བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་འདྲའི་
སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ལས་དེ་དང་མི་
མཐུན་པའི་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པ་བསྒོམས་པས་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་

གནོད་དོ།།དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།གལ་ཏེ་གཉིས་པོ་ནི་རི་བོང་གི་
རྭ་དང་འདྲན་ཡང་ཇི་ལྟར་དེས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་སྟོང་སྟེ།
དཔེར་ན་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་

གཞན་སྟོང་པར་མཐོང་ཞེ་ན། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལའམ་སྒྱུ་མ་ལ་བདག་ཉིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

763

ཀྱིས་མེད་པར་སྤྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དེ་ལ་
ཁ་ཅིག་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་ངོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལ་
བྱིས་པ་རྣམས་འཛིན་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉིས་

ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་བཤད་དོ།།ཞེས་གཙུག་ལག་ཁང་དགེ་སློང་གིས་སྟོང་པ་ལྟར་
མིན་པར་ཐག་པ་སྤྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཚུལ་དགོས་པར་གསུངས་
ཤིང༌། ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་ཚུལ་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་འཇིག་རྟེན་ན་འདྲེ་ཤར་སྒོར་གནས་པ་ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟར་མ་སོང་བ་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ཏེ་མི་འགལ་
བར་བསྒྲུབ་པ་ནི།གནོད་འཇོམས་ཀྱིས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།གནོད་འཇོམས་
ཀྱི་མདོར་བསྟན་སྐབས་ཀྱི་ལུང་སྔར་གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན་
ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གནས་ལུགས་སུ་
གསུངས་པ་ལྟར་སྣང་མོད་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་བཤད་དུ་མིག་
གི་ཆོས་ཉིད་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ངོ་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དེ་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་

764

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། གཟུང་འཛིན་སོགས་སུ་སྣང་བ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་

བ་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དེ་སྟོང་ཞེས་
པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པའི་རྣམ་

པར་བཟུང་བའི། སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་པོའི་དོན་སྔ་འགྲེལ་

དང་བསྡུར་ན། དེ་ལ་རྟོག་པ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་སྤྱི་དང་བརྗོད་བྱ་དོན་སྤྱི་རྣམ་

པར་བཟུང་བ་སྟེ་སྣང་བའི་མིག་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌།ཀུན་བཏགས་

ཀྱི་མིག་དེ་ཉིད་གཟུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དེ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་

ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་པར་སོ་སོར་སྣང་བ་ནི་རྣམ་བཏགས་སམ་གཞན་དབང་གི་

མིག་དང༌། གཞན་དབང་གི་མིག་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱིར་གྱུར་པའི་བརྗོད་བྱ་

རྗོད་བྱེད་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བས་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་མིག་གི་གཟུང་འཛིན་ཏུ་

སོ་སོར་སྣང་བ་དང་བཅས་པར་གྱུར་བ་དང་བྲལ་ཏེ་མཉམ་བཞག་སོ་སོ་རང་
རིག་གིས་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་སྟེ།མདོར་
ན་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་མིག་གི་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌།

མིག་རང་མཚན་པ་ནི་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌། མཉམ་གཞག་གི་ངོར་

མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མིག་ཏུ་བཤད་དོ།།

ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ཕྱི་འགྲེལ་དང་བསྟུན་ན།ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་དམ་ཡིད་

བྱེད་སྒོམ་པའི་ཚེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

765

མའི་དངོས་པོ་སྟེ་གཉིས་ཆོས་མི་སྣང་བས། གཉིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་
བདེན་པར་མེད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་
པའི་དོན་ནོ།།དེས་ན་གནོད་འཛོམས་སུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་

ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བཤད་པ་དེ་ནི་མཉམ་
གཞག་གི་སྣང་ཚུལ་ལས་གཞིའི་ལྟ་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་
གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་མིན་ནོ། །མཉམ་གཞག་གིས་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པར་འདོད་པའི་དབུ་སེམས་ཀུན་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་ན་ཡུལ་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས།གནོད་འཇོམས་སུ་དེའི་དོན་ཡོད་པ་ཙམ་
ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དེའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་དེ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ག་ལ་ཡིན།

དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་གཏན་ནས་མི་འདོད་པ་ནི།དེ་ཉིད་ལས།ཅི་སྟོང་པ་ཉིད་

ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་མེད།གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་
པར་འགྱུར་ཏེ།མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མེད་པར་གཉེན་པོ་ཡོད་པར་མི་འཐད་

པའི་ཕྱིར་རོ།།གལ་ཏེ་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཡང་འདི་ལྟར་གཏན་ལ་

766

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབེབས་ཏེ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པའོ། །གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱང་

ཡོད་པར་འགྱུར་ན། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་གང་ཡང་

མེད་དེ།ཞེས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་མེད་པས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་དོ།།མི་

སྟོང་པ་མེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་འདིར་དེ་སྐད་བྱར་ནི་རུང་

ངོ་།།སྟོང་པ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ།འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ་
འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་
པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་དང༌།གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ན།དེ་ལྟ་ན་ནི་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཤིག་

ཡོད་པར་གྱུར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་འདི་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་
ན།འདི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་
གང་ཡང་མེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ཏེ།
ཞེས་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐེར་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

767

ཟུག་ཏུ་གནས་པ་ཞེས་མི་བྱའམ་ཞེན།ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་
པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་

པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་དང༌།ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་

ཀྱང་འདི་དག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ལྟ་སྨོས་
ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་

སྟོང་ལ་དམིགས་ཀྱིས་མང་དུ་བཀག་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ལ་རྩལ་འདོན་
མཛད་པས་ཤེས་ཏེ། འདིར་མངས་པས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་གསུངས་པ་
གསེར་འཕྲེང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བཤད་པའི་སྐབས་རྒྱས་པར་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མིན་པར་བཤད་པ་ནི།ཡུམ་གྱི་མདོ་ཉིད་ལས།ཞེས་སོགས་
བྱུང༌།དེ་ལ།མི་སྣང་ངོ་།།ཡན་གྱིས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡུམ་གྱི་
མདོ་དོན་མིན་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་

མཛད་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང༌། གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་མཉམ་
གཞག་གི་ངོར་ཡོངས་གྲུབ་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་
པ་ཤེར་མདོའི་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་
ལེགས་ཏེ།དེའི་དོན་སྤྱིར་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་གིས་

768

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེར་ཆོས་ཀུན་ལ་
མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་ནས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་
དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། གནོད་འཇོམས་ཆོས་ཅན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།བཙུན་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པ་དང༌། གཞན་དབང་
ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་བཤད་པ་དང༌།དབྱིག་གཉེན་གྱི་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བ་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བཤད་ཚུལ་དང་མི་མ་ཟུན་པ་དང༌།ཞི་འཚོའི་

བཤད་ཡམ་མཛད་པ་དད། ཡོད་པ་བཞག་ནས་མེད་པ་བཙལ་བའི་སྐྱོན་
རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ་དབྱིག་གཉེན་
གྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་
གཞན་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དམ་འཆའ་བ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་ཡིན་ན་དེའི་གཞུང་ཆེ་བདག་དང་
མཐུན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞི་འཚོད་བྱིག་གཉེན་གྱི་རྗེས་འགྱངས་ཙམ་
ནས་བྱོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་བཞག་ནས་
མེད་པ་འཚོལ་བའི་འཁྲུལ་བ་རགས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། གནོད་འཇོམས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་
རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཁ་འཕངས་པ་གང༌། དོན་དེ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ན་ཡོད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

769

པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་ཇི་སྐད་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་
བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།སྐྱེས་བུ་
ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།མདོ་
ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེན།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།རྩ་རྟགས་གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་འཇོམས་སུ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་

ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ་བཀག་པ་དྲངས་ཟིན་
ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པའི་

མདོ་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་མི་འཆད་ལ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མདོ་རྒྱན་
འགྲེལ་བར་དེ་ལྟར་བཤད་པ་གང༌།རྣམ་བཤད་རིགས་པར་ཤེར་མདོའི་དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་འདྲེན་
འགྱུར་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།དེ་ཉིད་ལས།བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཅུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ།མེད་པར་རྟོག་པ་ནི་གང་
གི་གཉེན་པོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས།འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ།ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མའི་

འགྲེལ་བར་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ལ་ཞི་འཚོའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

770

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤཱནྟི་རཀྵི་ཏའི་བསམ་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་ལྔ་བ་གྲུབ་

སྟེ། རྒྱལ་སྲས་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཞེ་གཉིས་པའི་ཐད་དུ་མདོ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་
འདུན་དགེ་བཅུའི་ལས་ལམ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་དཔའ་མ་བགྲངས་པར།
མདོ་ན་མེད་པ་ཕྱོགས་བཅུ་བསྡོམས་པའི་སེམས་དཔའ་གཅིག་བགྲངས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ།སུམ་ཅུ་བདུན་པ་དག་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་
པར་བྱས་ནས། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ཏེ།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་སྔོན་གྱི་ཡིག་རྙིང་སོགས་སུ་གནོད་
འཇོམས་ཁ་ཆེ་དཾཥྚ་སེ་ན་སྟེ་མཆེ་བའི་སྡེས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་

ནོ།།
སྤྲོ་ན། སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་
གྲངས་ཅན་གྱི་གཞན་སྟོང་ལྟར་བཤད་པས། དབུ་སེམས་གང་དང་ཡང་མི་
མཐུན་པས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌།
གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། ཡུམ་གསུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་མཁན་པོའང༌།
ནས། འདིའི་གཞན་སྟོང་གི་ཚུལ་དེ་གྲངས་ཅན་ལྟར་ཡིན། ཞེས་དང༌།འོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས།ནས། མིག་གི་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞི་བྱས་ནས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་
གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་དམ་ཞེ་ན།དེ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

771

དེ། དེའི་སྟོང་གཞི་དང་སྟོང་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
དག་དང་མི་མཐུན་ལ། གྲངས་ཅན་གྱི་སྟོང་ཚུལ་ཡིན་པས་སྟོང་ཚུལ་ཐ་ཤལ་
ལམ་སྡུག་ཤོས་ཡིན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་ལ།མཁས་བ་དུ་མས་ཀྱང་སྨད་
པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང༌།ཡིག་ཆ་ལས།ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བོ་རྗེས་འབྲངས་དང་
བཅས་པ་ན་རེ།ནས།དེ་ལྟར་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཅེས་དང༌། དེས་ན་གནོད་འཇོམས་དང་ཁྱེད་ཅག་གི་སྟོང་
ཚུལ།ཞེས་དང༌།གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་
ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང༌།གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་འགོག་པའང་མི་འཐད།ཅེས་གསུངས་
པ་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་ན་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་སྟོང་
ཚུལ་བཤད་པ་དང་གྲངས་ཅན་དང་ཇོ་ནང་བས་གཞན་སྟོང་འདོད་ཚུལ་གསུམ་འདྲ་བ་དང༌།གནོད་འཇོམས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དེ་གཞུང་འདི་ལས་རྒྱས་

པར་བཀག་པ་དང༌། དེ་སྟོང་ཚུལ་སྡུག་ཤོས་ཡིན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་པ་
དང༌། དེར་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་ཡོད་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་དོ།།
དེ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ།འདོད་ཚུལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ།དེར་སྟོང་ཚུལ་གསུངས་པ་ཇོ་ནང་བས་འདོད་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བ་དང༌། གྲངས་ཅན་གྱིས་

772

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་སྟོང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་དེར་ཐལ།དེར་མཉམ་གཞག་གི་དོན་
ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དགག་བྱའི་སྟོང་ཚུལ་དུ་
བཤད་པ་གང༌། ཇོ་ནང་བས་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་

སྟོང་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།གསེར་འཕྲེང་ལས།
དེ་ལྟར་ཕྱོགས་འདི་དང་གནོད་འཇོམས་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞི་དང་

མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་གང་གིས་སྟོང་བའི་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་མིང་ཙམ་

མཐུན་ཡང་དོན་གཏན་ནས་མི་མཐུན་ཏེ།དེ་ཡང་གསུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་སུ། ནས། སྐབས་དུ་མར་དོན་དམ་དང་སྟོང་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བར་དུ་
མ་ཞིག་གསུངས་པ་དང༌།དོན་དམ་དང་སྟོང་ཉིད་ངོ་བོས་མི་སྟོང་བར་གཤིས་

ལ་ཐེར་ཟུག་གི་རྟག་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།གཞུང་ལས།གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ནི།ནས།

མིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རིག་པའི་ངོ་ན་བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་དང་གཟུང་འཛིན་ཏུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དེ་སྟོང་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཉིས་སྣང་
སྔ་མ་ནི་ཀུན་བཏགས་དང་ཕྱི་མ་ནི་རྣམ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
དང༌། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དོན་གཉིས་སྣང་མེད་པ་ལ་བཤད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་སླ། གོང་གི་རྟགས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

773

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་གཞན་སྟོང་འདོད་པའི་དོན་བུམ་པ་ཀ་བས་སྟོང་པ་སོགས་ལ་བྱེད་ན་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་

སྟོང་སྨྲ་བ་པོར་འགྱུར་ཞིང༌། སྤྱི་བདག་གཉིས་རྣམ་འགྱུར་ཉེར་གསུམ་གྱིས་

སྟོང་པ་གྲངས་ཅན་པས་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལ་བྱེད་ན། དེས་དེ་འདྲའི་སྟོང་
ཉིད་འདོད་པར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་མ་བཤད་ལ། འདོད་ཀྱང་དེ་གཞན་སྟོང་དུ་འདོད་སར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོའི་ཞིབ་ཆ་དང༌།
གྲུབ་ཟིན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བར།དབུ་མ་སྙིང་པོར།
བདག་ཀྱང་གཞན་ལ་རང་བཞིན་གཞན།།

ཞེས་སོགས་གྲངས་ཅན་གྱིས་གཞན་སྟོང་འདོད་པའི་ཁུངས་སུ་བྱས་

ཀྱང་དེར་གཞན་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བས་ད་དུང་འདྲེན་
དགོས་སོ། །འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་མི་འཐད་དོ།གཞུང་གིས་གནོད་འཇོམས་
ཀྱིས་མདོའི་དོན་བཤད་པ་མི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ལས་དེས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར།འདོད་ཚུལ་གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ།དེར་བཤད་
པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་རང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་སོགས་ལས།མཉམ་གཞག་གི་

ངོར་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཐ་ཤལ་
དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཚུལ་བཞི་བ་མི་འཐད་དེ། དེར་

774

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཡོད་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པ་
ལས་དེར་ཡོད་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཞུང་ལས།གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བཤད་
ཀྱང༌།ནས།དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ག་ལ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ།ད་ལྟ་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་
ཆུད་པའི་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་འདི་བཅོམ་རལ་དང་དོལ་བོབ་སོགས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་བཤད་ཅིང༌། བུའི་ལུང་སྙེ་དང་ཆོས་འབྱུང་
གཉི་གར། འབུམ་ཊཱིཀ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ལ་བཞག་ནས་

གཞུང་དེ་གཉི་གས་དཾཥྚ་སེ་ནས་མཛད་པར་བྱས་ཏེ་གཞུང་ཕྱི་མས་དབྱིག་
གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུའང་བྱས་སོ།།དེ་ཡང་ཆོས་འབྱུང་ལས།འདི་ནི་

དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལ་སོགས་
པར་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་ལས་དྲངས་པའི་ཚིག་རྣམས་དེར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
སྣང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དབུར་ཡང༌། འདི་ཡི་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་བྱ་
བར་འདོད།།ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།འགྲེལ་བ་དོན་
གསལ་ཤེར་སྒྲོན་གྲགས་ཆ་གསུམ་དུ་གཞུང་ཚིག་འདྲ་བ་མང་བས་མཚོན་གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་དེ་འདྲ་ཅི་རིགས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་མ་ངེས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

775

ལ། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་དེ་གནོད་འཇོམས་ཆེ་ཆུང་གཉི་གར་ཡང་ཁྱད་

མེད་པས་མི་འགྲུབ་པོ། །ཉ་ཊཱིཀ་ཏུ། བུས་འབུམ་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་
གནོད་འཇོམས་ཁྱད་མ་ཕྱེད་པར་བཤད་ཀྱང་ཆོས་འབྱུང་ལ་དཔགས་ན་མི་བདེན་འདྲའོ། །རོང་པར་དང་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་ཡང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
འབྱེད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་འབུམ་ཊཱིཀ་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་དཔའ་པོས་མཛད་པར་
བཤད་ཀྱང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོས་གནོད་འཇོམས་མཁན་པོ་ཡང་ཤིང་རྟའི་

སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་པ་ལ་བལྟས་ན། ཕྱོགས་སྔ་བསུ་
སྐབས་དཔའ་བོས་མཛད་པར་འདོད་པ་ཞེས་པ་ཡུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལ་སྦྱོར་རྒྱུའི་དོགས་པ་ཡོད་པས་བརྟག་གོ།ས་སྐྱ་གནས་དྲུག་པས།
སྲོག་གསུམ་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་གིས།།

བཤད་པ་དཾཥྚ་སེ་ནའི་ལུགས།།

ཞེས་དང༌།
དེ་ཉིད་འབུམ་གྱི་བཤད་པར་བྱས།།
ལ་ལར་ཕྲི་ཞིང་ལ་ལར་བསྣན།།

དེ་ཡང་དཾཥྚ་སེ་ནའི་མིན།།
ཁྲི་སྲོང་རྒྱལ་བོས་མཛད་པར་གྲགས།།ཞེས་དང༌།ཡར་འབྲོག་པས་ཀྱང༌།

776

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དཾཥྚ་སེ་ནའི་གནོད་འཇོམས་འདི།།

བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེའི་རྟིང་དུ་བརྩམས།།

དེ་ཡང་མཁས་པ་གནས་དྲུག་པ།།ཁོ་ནས་རྟོགས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།།

ཞེས་པ་ལྟར་གནས་དྲུག་པའི་རྗེས་སུ་གསེར་འཕྲེང་ཡང་འབྲངས་སོ།།
ཡེ་ཤེས་ཐོག་ཏོག་ཏུ་དཾཥྚ་སེ་ན་སིངྒ་ལའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཤད་ན་ཡང་
གསེར་འཕྲེང་དུ་ཁ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་ཕར་མཆན་

ལས། གནོད་འཇོམས་འདི་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་

ཅིག་གིས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བཤད་ཀྱང༌།ཞེས་དང༌།གྲུབ་
མཆན་ལས། མན་ངག་རྗེས་འབྲང་མཁན་པོ་ཞི་བ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་

དབྱིག་གཉེན་གྱི་དགོངས་བ་དབུ་མར་བཀྲལ་བ་དང༌། ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་དེ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ། །དོན་དེ་ལྟར་གསེར་
འཕྲེང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པར་ཡར་
འབྲོག་པས་ཀྱང༌།དེང་སང་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་

དེ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཅེས་རྒྱ་གར་བ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་འགའ་ཞིག་ལ་གྲགས།ཞེས་འཆད་དོ།།དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་གིས་བཤད་ནའང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

777

དེ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལ་བསམས་པར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེར་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་མ་དྲངས་པར་སྨྲ་མི་ནུས་ཏེ།དབུ་སེམས་ཐུན་མོང་
དུ་ཁས་ལེན་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་
ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འགྲེལ་དུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་
དྲངས་ནས་འཆད་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དབྱིག་གཉེན་ལྟ་བའི་འགངས་མཐུན་

པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་གསུངས་པ་གསེར་འཕྲེང་དུ་བཀག་པ་ལས།ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་སུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དེ་གཉིས་ལྟ་བའི་འགངས་མཐུན་པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་གིས་གསུངས་

པར་མི་འགྲུབ་སྙམ་པས་དཔྱད་དོ།།
གསེར་འཕྲེང་ལས།མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་ཡང་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་
ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་པ་མི་སྣང་བ་དང༌།ཞེས་པའི་
དོན་ཡང༌། རྒྱན་སྣང་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི་གཞུང་གི་

འགྲེལ་བར་དོན་བཤད་པ་ལ་གནས་ཐོབ་གྱུར།།ཅེས་དང༌།ཐུབ་དགོངས་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་གཞུང་འགྲེལ་དུ། ཞེས་དབྱིག་
གཉེན་གྱི་དེ་ལ་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བཤད་པར་མ་ཟད། མན་ངག་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང༌། གང་ཞིག་གཞུང་འགྲེལ་དང་ནི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་དང༌། །ཞེས་
དང༌། ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ལས་སོ།།ཞེས་དང༌།དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཉི་ཁྲིའི་

778

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞུང་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས།ཞེས་དང༌།གཞུང་འགྲེལ་ལས་ལོག་
པའི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཉི་
ཁྲིའི་གསུང་འགྲེལ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་པ་མི་
སྣང་བས་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མིན་པར་གསེར་
འཕྲེང་གིས་གསུངས་པ་བསྙོན་དུ་མེད་པས། དེའི་དོན་གྲུབ་མཆན་ལས།དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་ནི་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཡུམ་

གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་འཕགས་ཡུལ་བ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་པའི་ཤེས་
བྱེད་ཡིན། ཞེས་པའང་འཐད་དཀའ་འམ་སྙམ་སྟེ། དེ་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་ན་འཕགས་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་གྲགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་
གསེར་འཕྲེང་གི་དོན་པར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར། ཐུབ་དགོངས་མ་ཟད་མན་ངག་
རྗེས་འབྲང་དུ་ཡང་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་པ་

མ་ཤེས་ཤིང་དེར་འཁྲུལ་བ་ལ་བྱས་པ་ཡང་བརྟག་གོ །ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལ། དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མར་བམ་པོ་ཉེར་བདུན་ཞེས་བྱུང་ཡང༌།ཉེར་དགུ་ཁོ་རང་ལས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་གསེར་འཕྲེང་དུ་གསུངས་པས།ད་ལྟ་བསྟན་འགྱུར་གྲས་སུ་ཆུད་པའི་བསྒྱུར་འཕྲོ་འདི་ལ་བམ་པོ་ཉེར་བདུན་ལས་
མེད་ནའང་འགྱུར་རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པའམ་གང་ལྟར་ཡང་བམ་པོ་ཉེར་དགུ་
ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་ངེས་སོ། །ད་ལྟ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

779

བཙུན་པའི་དེ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་བྱས་པ་
ལྟར་དང༌།གནོད་འཇོམས་སུ་ཞི་འཚོའི་བཤད་ཡམ་བཀོད་པ་སྡེ་པར་དུ་ཆད་
པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ཏེ་ཆོས་མཛད་བསྟན་སྒྲོན་སོགས་ཀྱིས་གནོད་
འཇོམས་རང་དུ་དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་དོགས་པ་བྱེད་མོད། སྣར་ཐང་དང་རྒྱ་པར་ན་གསེར་འཕྲེང་དུ་འབྱུང་བ་ཇི་བཞིན་ཡོད་པས་ཚོམ་པ་མི་འཚལ་ལོ།།

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

རང་ལུགས་གཞག་པ་དང༌།གཞན་ལུགས་དགག་པའོ།།

རང་ལུགས་གཞག་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ།འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།འཁོར་
ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ།།

780

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ།འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ།འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི།དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད།ཅེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། རྣམས་སོ།།ཡན་གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་དོན་
གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན།དེ་མན་གྱིས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལས།ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་
མཆེད་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུང་འཛིན་
རྫས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ།རྣམ་ཤེས་དྲུག་གང་ཡིན་
ཡང་རང་རང་གི་ས་བོན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སུ་སྟེ་དེ་ལས་ནི་མིག་

སོགས་རྣམ་རིག་དང་གཟུགས་སོགས་དོན་གྱི་སྣང་བ་གང་དག་འབྱུང་བའི་

ས་བོན་དེ་དང༌། སྣང་བ་དེ་དག་ནི་རིམ་བཞིན་མིག་སོགས་ནང་དང་གཟུགས་
སོགས་ཕྱི་དེ་དང་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཐུབ་པས་གསུངས་

ཤིང་དེ་ལྟ་བུའི་ས་བོན་དང་སྣང་བ་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་
ཉི་ཤུ་བ་ལས།རང་གི་ས་བོན་གང་ལས་སུ།སོགས་གསུངས་ཏེ།རྣམ་རིག་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

781

སྣང་བ་གང་འབྱུང་བ།།ཞེས་པའི་འགྱུར་ལེགས་སོ།།དེས་གཟུགས་སོགས་
ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་
བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ལྟ་བ་པོ་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བའི་རྒྱང་
པན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བར་སྲིད་ལ་དགོངས་ནས་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་
སེམས་ཅན་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་དུ།ཉི་ཤུ་བར།གཟུགས་

སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི། །སོགས་སོ།།སྐབས་འདིའི་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་
བའི་སེམས་ཅན་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བྱེད་དགོས་པ། ཉི་ཤུ་བའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པ་འདིས་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ན་བདག་ནི་མེད་
དོ།།ནས།བདག་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་རྫུས་སྐྱེས་དང་མི་

འདྲ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་བརྟག་གོ།ཆོས་ཁམས་
ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་རྫུས་སྐྱེས་དང་མི་འདྲ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་པའི་དགོངས་གཞི་གཞན་

782

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དགོས་པ་ཀུན་བཏགས་
གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟ་དགག་པ་དང༌། དངོས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་
ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི།ཀུན་ལས་བཏུས་ལས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དེ་ལ།གཉིས་

པར་བཞེད་དོ།།ཡན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ངོས་བཟུང༌།མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡན་གྱིས་དེ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་མི་འདྲ་བར་

བསྟན།དེ་མན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལ་ཀུན་བཏུས་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ་དགོངས་གཞི་གསུངས་པའི་མདོ་ནི་
འབུམ་པར་སྣང་བས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་འབུམ་དང༌།དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བཞེད་དོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་

པར་ཡང་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་

བཀག་ནས། དེ་ཉིད་ལས། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།
སོགས་གསུངས་པས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་བཞེད་དོ།།ཀུན་བཏུས་སྔར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་གྱི་དོན་འཆད་
སྐབས་དང༌།ཐེག་བསྡུས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་བཤད་སྐབས་དྲངས་ནས་བཀྲལ་པ་ལྟར་ལ། རྣམ་བཤད་
རིགས་པའི་ལུང་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

783

འཆད་ཚུལ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་བོར་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་

གཟུང་འཛིན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲོ་ལུགས་དང་ཆེས་མི་འདྲ་སྟེ།
དགོངས་གཞི་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་སྒྲས་ཟིན་

བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།ཕྱི་དོན་ཡོད་

པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་

བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང༌།བར་བའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན་བར་བའི་

བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་དེར་ཐལ།རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་

རྫས་ཐ་དད་པའི་མིག་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་ནི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་

ནུས་པ་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་

བོན་སྨིན་པ་སྟེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་གང་ལས་བྱུང་བའི་ས་བོན་དང༌།
མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་གཉིས་པོ་ནི་དེའི་དགོངས་

གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

ཏེ།མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་ལ་

བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཤེར་མདོའི་དོན་དུ་འཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་

784

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་སྟོན་རུང་བའི་ཕྱིར།རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།འདིར་

བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་ལ་སྟོན་དགོས་པ་གང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་

བརྗོད་བྱ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་

དེར་ཐལ།ཕྱི་དོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་
ཟིན་གྱི་བརྗོད་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱེ་མདོ་ལ་

སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་མ་ཕྱེ་བར་

དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གཏན་མེད་ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་དོན་
ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་སྟོན་མི་

རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུགས་འདིས་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཆད་པ་ཤེར་མདོའི་དོན་ཡིན་ཡང༌། དེ་དྲང་དོན་
ཡིན་ཞེས་མི་འགྲེལ་བར། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་
མི་རུང་བས་དོན་དེ་ཙམ་དུ་མ་ངེས་པར་ད་དུང་དེའི་དོན་བཤད་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དོ།།
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་དངོས་ནི། དོན་

དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དགོངས་གཞི་དང༌།ཐལ་འགྱུར་པ་སོགས་
འདིའི་ལྟ་བ་ལ་ཁ་དྲང་བ་དགོས་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

785

མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་དངོས་ལ་གནོད་
བྱེད་དོ།།དེའི་ཕྱིར་ཡུམ་གྱི་སྒྲས་ཟིན་བཞིན་འཛིན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་
བ་རྣམས་ནི་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་མི་འདོད་ཅིང་དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་སེམས་ཙམ་པར་བཞེད་པས་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་

ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་གོ།
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་
པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི།བསྡུ་བ་ལས།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་

དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན།སྨྲས་པ། འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་

ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིག་ཆར་སྣར་ལྟར་
གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།འཁོར་ལོ་ཐ་མ་
དགོངས་འགྲེལ་ཆོས་ཅན།ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ།ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཤེར་མདོར་མོས་ཀྱང་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་མདོ་
དེའི་དགོངས་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་བཀག་ནས་ཤེར་མདོའི་དོན་དངོས་གནས་པ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

786

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ཞར་བྱུང་ངོ་།།
དང་པོ་ནི།ཡུམ་གྱི་མདོས།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།ཡུམ་གྱི་མདོས་མཚན་
ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་མཉམ་དུ་བསྟན་ཅིང༌། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་

དྲང་དོན་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཤེར་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་མཚན་ཉིད་

གསུམ་ག་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་
བ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་
རིགས་པར།ཤེར་མདོར་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་དང༌།རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་སྲོབ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྡིག་པ་

བཤགས་པ་སོགས་ལ་བསླབ་པར་ཡང་གསུངས་པའི་སྔ་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་

ཡིན་ན་ཕྱི་མ་དང་འགལ་ཏེ། དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བླང་དུ་
མི་རུང་བ་དང༌། བླང་བྱ་གང་ཡིན་བླང་བྱ་ཅི་ཞིག་བླང་བར་སེམས་པ་སྟེ་བླང་
བྱ་དང་ཐོབ་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔ་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་གྱི་

དགོངས་པ་ཅན་ནོ། །དེས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་

ཡིན་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་ཏོ།།འགལ་ཚུལ་ཡང་བསྡུ་ན་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

787

མེད་པ་ཡིན་ན་བླང་བྱ་དང་འདོད་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་ཞེས་སྨྲ་སྟེ་གཙོ་ཆེར་གཞན་དབང་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །ཤེར་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། དེར་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ལ་
ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཀྱི། བླང་དོར་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་གཏན་མེད་དམ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་
པར་མི་འདོད་ལ། མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་རྣམ་བཤད་རིགས་པས་སྐྱོན་བརྗོད་
པའང་མདོ་ནས་ཆོས་རེ་རེ་ལ་མ་སྦྱར་ཀྱང་སྤྱི་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་སྦྱར་
ཟིན་པས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་
མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་ཡང་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པར་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་ཅིང་བཀག་པ་སྔར་སྒྲོ་སྐུར་
སྤྱིར་བསྟན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི།དོན་དམ་པ་ལ།ཞེས་སོགས་བྱུང༌།སྤྱིར་དོན་དམ་པ་ལ་
བརྩམས་ནས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་ཅིང༌།སྐབས་འདིར་དོན་
དམ་པ་ལ་བརྩམས་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བར་གནོད་པ་བསྟན་པ་
ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལེགས་པར་འགོག་ཤེས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཁེགས་
པའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཆིང་གྲོལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་

788

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཇོག་ལེགས་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་

ལུགས་ལ་མཁས་ན་ལན་ཐེབས་སོ།།དེ་ལྟ་མིན་པར་མྱུ་གུའི་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་
གྲུབ་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བར་སོང་ནས་མྱུ་གུ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་
རློམ་པའི་ངོར་སྐྱེ་བས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཐད་ཀྱི་སྤྱིར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བོད་སྔ་མ་དག་གིས་སྨྲས་པས་གནོད་པ་སྤོང་མི་ནུས་ལ། དེ་བས་རྣམ་རིག་པའི་

ལུགས་ལ་བརྟེན་ན་སྐུར་འདེབས་མང་པོ་བྱེད་མི་དགོས་པས་མཛེས་སོ། །
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌།དོན་དམ་བདེན་
པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་
ཀྱང༌། རྣམ་རིག་པས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ།།
འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།

གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
ཞེས་སོགས་བྱུང༌།དགོངས་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གསུངས་བ་ཇོ་ནང་བ་ལྟར་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང༌། མཆིམས་ཁྲོ་ཆག་གསུམ་ལྟར་སྐུ་ཚེའི་
ཚིགས་སོགས་ཀྱིས་མིན་པར་བརྗོད་བྱས་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་བདག་མེད་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

789

གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་བདག་མེད་
གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སྐོར་གསུམ་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་སོ།།སྟོན་ཚུལ་དེ་
དག་ལས་གཞན་དུ་སྟོན་པའི་ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་

གཞིར་མི་འོང་ལ།དང་པོར་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱཱིར་སོགས་ཀྱི་དོན་སླའོ།།
སྤྲོ་ན།འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོས་པ་ནི་བློ་རྗེ་གཉི་གས་སེམས་ཙམ་པ་
དབང་རྣོན་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་དང༌།ཡིག་ཆར་ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཁ་དྲང་བ་
དང༌།ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་འགོག་པ་དང༌།གཞན་
དག་བཀའ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པའི་རྟག་ལྟ་དགག་ཆེད་ཡིན་པར་

བཤད་དོ།།
ཁོ་ན་རེ། ཤེར་མདོའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལས་དེའི་དོན་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར།འདོད་ན།ཤེར་མདོ་ཆོས་ཅན།དྲང་དོན་གྱི་
མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་ཀྱི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲས་ཟིན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་ཀྱི་མདོ་མིན་ན་དྲང་

དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ།ཁོ་ན་རེ།ཤེར་མདོ་
ལས་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཆོས་ཀུན་དོན་

790

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམ་པར་མེད་པ་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེར་
མདོར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བསྟན་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
ཁ་རིག་མ་ཁྱབ་སྟེ།དེ་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་དུ་ན།
ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌།།

ཞེས་པའི་མདོས་ཕ་མ་གསད་བྱས་བསྟན་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་

ཡང༌།མུན་སེལ་ལས།ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཤད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ཡིན་ཡང་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་མིན་པ་ལ་དོན་
མིན་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་ལུགས་ཡོད་མེད་བརྟག་ཅེས་གསུངས་སོ།།རྣམ་
བཤད་རིགས་པ་གཞུང་དུ་དྲངས་པར།བླང་བར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་
བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་བར་སེམས།ཞེས་པ་དང༌།སྡེ་དགེ་པར་མར།བླང་
བར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་བར་སེམས། ཞེས་བྱུང་བ་གང་དག་དང༌།
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ཞེས་པའི་དོན་ལ་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་ཆར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་སྒོ་
གསུམ་ཡོད་པ་དང༌། དོགས་དཔྱོད་སོགས་སུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་ལ་མཛད་པ་གང་ལེགས་བརྟག་གོ །སེམས་ཙམ་
པའི་ལུགས་ལ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་ཡང་དཀའ་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་དང་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

791

པོ་དང༌། བར་བ་དང༌། ངན་པའི་ཚིག་གིས་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་
འགྲེལ་ཚུལ་གསུམ་དང༌།ཡིག་ཆར།དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་

ཡིན་མིན་གསུམ་གྱིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌།

གཞན་དག་དེ་གཉིས་གནད་གཅིག་སྟེ།འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་དྲང་ངེས་
ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌། ངན་པའི་ཚིག་གིས་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་དགོངས་ལྡེམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བས་

དཔྱད་དོ། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅེས་པའི་དོན་ལ། བློ་གླིང་བས།འཁོར་ལོ་དང་
པོར་ཕུང་སོགས་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་བདེན་མེད་དང༌། ཕལ་ཆེ་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་ཤིང༌། བསྟན་ཚུལ་དེ་ལུགས་འདིར་

ཁས་བླང་མི་རུང་སྟེ། ལུགས་འདི་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་གང་ཡང་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་

མཐའི་ཤན་ཤོར་བ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་ལེགས་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། ཐལ་འགྱུར་བས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཀུན་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་མི་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌།དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཉི་ཚེ་
བའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌།དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བའི་ཚེ་ལྔ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་

792

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེས་
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་མ་
བསྟན་གསུངས་པའི་དོན་དམན་མདོར་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་བདག་མེད་དུ་
བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་
གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་མི་སྒོམ་གསུངས་པའི་དོན་ཐེག་
དམན་པས་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པར་

ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ནས།གཟུགས་སོགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཉུང་ཤས་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་སུང་། སོགས་འདུས་བྱས་ལ་བདེན་གྲུབ་མ་
བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་བ་ལུང་དེའི་དོན་དུ་མཛད་དོ།།
ཡིག་ཆར་དེ་མི་འཐད་པར་གསུངས་ནས་རང་ལུགས་ལ། ལུང་དེས་
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་
བར་གྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་དེ་དག་ཙམ་ཞིག་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གཉིས་བཞིན་དུ་ཆོས་མང་པོ་སོ་
སོར་ཕྱེ་ནས་མ་བསྟན་ལ།བསྟན་ཚུལ་ཡང་དེ་གང་ལ་ཡང་བདེན་གྲུབ་དངོས་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

793

སུ་མ་བཀག་ཅིང༌། འདི་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་མང་དུ་གསུངས་
ཞེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།དེ་ལ་གྲུབ་མཆན་དུ།ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པའི་དོན་དུ་བཤད་ན། མ་གཏོགས་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌།དེའི་དོན་ཕུང་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་ལ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཕལ་ཆེར་བདེན་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། ཕུང་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདེན་གྲུབ་ནི་གང་ཟག་གི་

བདག་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ།རྗེའི་ལྟ་ཁྲིད་བསྡུས་པ་ལས།མདོ་སྡེ་མང་
པོར་གང་ཟག་བདེན་པ་བ་འགོག་ཅེས་པ་དང༌།གཞི་བསྡུ་བར།དོན་དམ་པ་
དང༌། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང་མདོ་རྒྱན་དང་མཛོད་འགྲེལ་རྣམས་སུ། རྫས་ཡོད་འགོག་ཅེས་པ་ཀུན་དོན་གཅིག་ཅེས་དང༌།གཞུང་ལས།
ཇི་སྲིད་དུ་གང་བདེན་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་ལ།ནས།གཟུང་འཛིན་རྫས་
གཞན་བཀག་ནས་གཉིས་སྟོང་ལ་རང་བཞིན་མི་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུངས་
སོ།།ཞེས་པའི་བར་དྲངས་སོ།།
དེས་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་ནུས་པ་ཆུང་ཞིང༌། རང་གི་འདོད་
པ་ལའང༌། གཞུང་ལས། ཕུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་གཅིག་མ་

གཏོགས་པ་ལ།ཞེས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།

794

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལྟར་འབྲུ་གཉེར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་
གཅིག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མ་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།དེས་ཆོས་ཀུན་ལ་
གང་ཟག་གི་བདག་མ་བཀག་པར་ཐལ་ལོ།།

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས།གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་
པ་དང༌།དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ།།

གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་པ།

དང་པོ་ནི།ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌།ཤཱནྟི་བའི་ཤེར་ཕྱིན་

མན་ངག་ཏུ། མདོ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་དང༌། མདོ་
རང་ཉིད་ངེས་དོན་མིན་པར་མདོ་གཞན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང༌། དེ་མིན་པར་
རང་ཉིད་དང་མདོ་གཞན་གཉིས་ཀས་འགྲུབ་པ་གསུམ་བཤད་པ་ལས། ལང་གཤེགས་དང་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ཆོས་ཅན། དང་པོའི་མདོ་ཡིན་ཏེ།མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

795

པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་དང༌།བརྒྱད་སྟོང་སོགས་ཆོས་ཅན།གཉིས་

པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ།མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བ་མེད་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་དང༌།

ཉི་ཁྲི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསུམ་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་

ལེའུར་རང་ཉིད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་ཕྱིར་དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པ་

ཡོད་པ་དང༌། མདོ་གཞན་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དྲང་

དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་ཤཱནྟི་བས་བསམས་ཏེ། ཤེར་
ཕྱིན་མན་ངག་ལས།མདོ་གར་དག་གི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་ནི།ནས།གཉིས་

ཀས་ཀྱང་ངོ་། །གང་དག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་དགོངས་པ་

ངེས་པར་འགྲེལ་བ་དང༌།འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའོ།།གང་དག་དེ་ལས་གཞན་པས་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའོ།།གང་དག་གཉིས་ཀས་ཡིན་ཞེ་ན།འཕགས་པ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ།དེའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ལེའུ་ལས།གང་གི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་

པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དྲང་བའི་

དོན་གྱི་བཤད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།མདོའི་མཚན་

796

མཧཱ་པཎྜིཏ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞི་གསུམ་གྱི་བར་བ་བརྒྱད་སྟོར་བ་ལ་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་མེད་པས་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ངེས་དོན་མིན་པར་མི་འགྲུབ་པར་འདོད་ལ།གཉལ་སྟོན་གྱིས།མདོ་
རང་ཉིད་ལས་ངེས་དོན་དུ་འགྲུབ་པ་དང༌། མདོ་གཞན་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང༌།རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་མདོ་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང་
གསུམ།ཞེས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་མོ།།

གཞན་གྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌།ཉི་ཁྲི་བྱམས་
ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་ན་ཤཱནྟི་པས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌།དེས་
བཤད་པ་དེ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབས་ཤིང༌། ཤེར་
མདོར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་སཱ་ཕྱིའི་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལས་ཉི་ཁུའི་བྱམས་
ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དྲང་དོན་དུ་མ་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
མདོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་དུ་ཡོད་ན་མདོ་གཞན་ལ་
བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ངལ་བ་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཁྲི་

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། ༼སྟོད་ཆ།

797

བྱམས་ཞུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་

གཞག་བཤད་པ་འདྲ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་བློ་དམན་གྱིས་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་
བ་དང༌།དེ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་དོན་འདྲ་ན་ཚོགས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་
མདོའི་དགོངས་དོན་དུ་བཤད་མི་རུང་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་སོང་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་བཞེད་པ་རྣམས་འདོར་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་དཔྱད་
གཞི་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སྐབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་

གསལ་བར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་དགོངས་འགྲེལ་
གཉིས་བརྗོད་བྱ་མི་འདྲ་ན། གཞུང་ལས། འདི་གཉིས་འདྲ་མོ་ཡོད་པས་ཁྱད་
པར་དབྱེ་དཀའ།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ།འདྲ་ན།དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌།ནས།དགོངས་པ་མིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཟེར་བའང་བཤད་མ་ཐག་པ་དེས་སེལ་ནུས་སོ།།